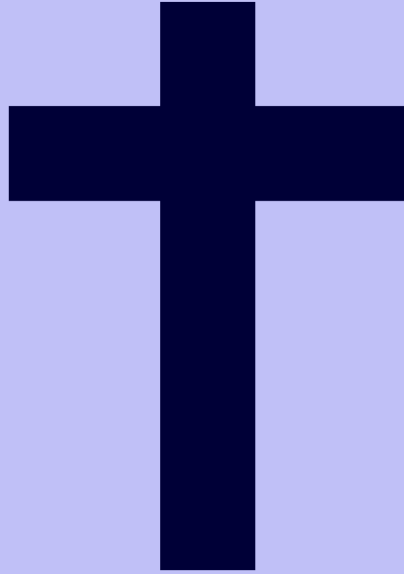

Deftera Lfida
Dzratawi

New Testament in Hdi

**Deftera Lfida Dzratawi
New Testament in Hdi**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898

Contents

Mata	1
Markus	56
Lukwa	92
Yuhwana	148
Slna gwal ghunay	188
La Ruma	240
1 Kwarent	264
2 Kwarent	286
Galat	301
Afisu	310
Filip	319
Kwalus	325
1 Tesalunik	330
2 Tesalunik	335
1 Timute	338
2 Timute	345
Titus	350
Filimunj	353
Hebru	355
Yakubu	373
1 Piyer	379
2 Piyer	386
1 Yuhwana	390
2 Yuhwana	397
3 Yuhwana	398
Yuda	399
Suna Yuhwana	401

Gwaɗa ta sabi da Mata

Mndɓara dzidziha Yesu *Luk 3:23-38*

¹ Wya ka tva saba mndɓara taɗ ma Yesu Kristi zivra Dawuda. Dawuda guli ná, zivra Abraham ya.

² Abraham ta yatá Izak, Izak ta yatá Yakubu, Yakubu ta yatá Yuda nda zwanamani.

³ Yuda ta yatá i Peres nda Zara (Tamar na ma taɗ,) Peres ta yatá Isrum, Isrum ta yatá Aram,

⁴ Aram ta yatá Aminadap, Aminadap ta yatá Nasuɗ, Nasuɗ ta yatá Salmuɗ,

⁵ Salmuɗ ta yatá Buwaz (Rahab na mani,) Buwaz ta yatá Ubet (Rut na mani,) Ubet ta yatá Yesay,

⁶ Yesay ta yatá Dawuda.

Ka yatá mgham Dawuda ta Salumuɗ (si markwa Uriya na mani,)

⁷ Salumuɗ ta yatá Rubuwam, Rubuwam ta yatá Abiya, Abiya ta yatá Asa,

⁸ Asa ta yatá Yusafat, Yusafat ta yatá Yuram, Yuram ta yatá Uziyas,

⁹ Uziyas ta yatá Yuwatam, Yuwatam ta yatá Akaz, Akaz ta yatá Izekiyas,

¹⁰ Izekiyas ta yatá Manasa, Manasa ta yatá Amuɗ, Amuɗ ta yatá Yuziyas,

¹¹ Yuziyas ta yatá Yukwaniyas nda zwanamani. Ta tsa fitik ya, hlaghata lu ta la Isra'ila ta haɗika Babila.

¹² Tahula hlaghata lu ta haɗ ta haɗika Babila, ka yatá Yukwaniyas ta Salatiyel, Salatiyel ta yatá Zwarubabel,

¹³ Zwarubabel ta yatá Abiyuda, Abiyuda ta yatá Iliyakim, Iliyakim ta yatá Azura,

¹⁴ Azura ta yatá Saduka, Saduka ta yatá Akim, Akim ta yatá Iliyuda,

¹⁵ Iliyuda ta yatá Iliyazar, Iliyazar ta yatá Matan, Matan ta yatá Yakubu,

¹⁶ Yakubu ta yatá Yusufu ta nzakway ka zə'ala Mari. Tsa Mari ya ta yatá Yesu ta hgə lu ka Kristi*.

¹⁷ Zrafta ta Abraham ka sagha ta Dawuda ná, ghwanɗɗə fwaɗ da mida. Zrafta ta Dawuda ka lagha ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta haɗika Babila guli ná, ghwanɗɗə fwaɗ da mida. Zrafta ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta haɗika Babila ka sagha ta Kristi guli ná, ghwanɗɗə fwaɗ da mida.

Yakwa Yesu *Luk 2:1-7*

¹⁸ Wya ka lu yatá Yesu Kristi. Mari mani ma Yesu ná, Yusufu ta dzugway. Ta kul kluvta haɗ ta vgha, ka zlgghanavata Sulkum nda ghuɓa ta huɗi ta Mari.

¹⁹ Tsa zwanja midzani Yusufu ya ná, ɗərma mndu ya. Va a ta pghanaghatá hula ta makumidzani wa. Ka kumə tsi ta zlanavata tsa makwa ya ma kɗek ma kɗek.

²⁰ Tata ndanay ndanay tsatsi ta zlanavata, ka lagha duhwala Mgham Lazglafta da sunani. «Yusufu zivra Dawuda, ma zlaɗ ka ta kla Mari ɗa nzakway ka markwa ghuni. Tsa huɗi zlg haf tsi ya ná, Sulkum nda ghuɓa ta zlgghanavata.

²¹ Zwanja zgun dza'a tsi yatá, ɗa tsanaftá gha ta hgani ka Yesu†, kabga tsatsi dza'a mbanaftá mnduhani ma dmakuha taɗ,» ka'a nda tsi.

²² Inda tsaya ná, magu maga ɗa dzanaghatá ghəɗa skwi ya mnigij Mgham Lazglafta nda ma wa anabi kazlay:

²³ «Wya dza'a zlg hafzlg ha daghala makwa ta kul snantá zgun ta huɗi, ɗa yatani ta zwanja zgun, ɗa tsanaftá hgani ka Emanuwel,» manda mnay kazlay: Kawadaga Lazglafta nda amu‡ kə'a ya.

²⁴ Sli'avata Yusufu, ka snatá tsi ta tsa gwaɗa mnana duhwala Mgham Lazglafta ya. Ka klaftá tsi ta Mari ɗa nzakway ka markwa taɗ.

* **1:16** Kristi na: Manda mnay Mgham tfanagha Lazglafta ta wi kə'a ya. † **1:21** Yesu: Manda mnay kazlay: Lazglafta ta mba mndu kə'a ya. ‡ **1:23** Ngha ta Isaya 7:14 nda 8:8, 10.

25 Walaŋ a Yusufu ta ksaŋtá tsa makwa ya wa. Tahula dgatani zlra tsi ta ksaŋta. Ka tsanaftá tsi ta hga tsa zwaŋ ya ka Yesu.

2

Sli'agaftha gwal ma mndəra luwa da vla glaku ŋa Yesu

¹ Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya yata lu ta Yesu, ma fitika gay Hiridus ta mghamani hada. Tahula yata, ka sli'afthá gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋta daga ma mndəra luwa ka safi da luwa Ursalima. ² Ka dawantá həŋ: «Ga tsa zwaŋ yaga lu ka lfid Mghama la Yahuda ya na? Nda ngha ŋni ta tekwaŋtani ta zlagapta daga ma mndəra luwa kəl ŋni ka safi da tsəlbu ta kəmani.»

³ Snaŋta mgham Hiridus ta tsa gwada ya, tsiɓak ma vghani. Mantsaya inda gwal ma luwa Ursalima guli.

⁴ Ka tskanatá tsi ta inda gwal mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka dawu tsi da həŋ: «Ga tsa vli dza'a yata lu ta Kristi* ya na?» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya dza'a yata lu, kabga wya ka anabi vindafta:

⁶ «Kagha luwa Batlehem ta hadika Yahuda.

Hta a nzakwa gha mataba luwaha ya ta hadika Yahuda wu,

kabga ga ghuni dza'a saba Mgham dza'a ngha mnduha da la Isra'ila,†» ka'a.

⁷ Ka hgaftá mgham Hiridus ta tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋta ya ma kdek ma kdek, ka dawantá tsi da həŋ: «Yawu zlagapta tsa tekwaŋta ya na?» ka'a.

⁸ Ka ghunaftá tsi ta həŋ da Batlehem, ka'a mantsa: «Lawala, ka zbapta kuni dina ta gwada ta tsa zwaŋ ya. Ka slafsla kuni tida katsi, ka vrakta kuni da mnihata ŋa dza'a vərda i'i guli da tsəlbu ta kəmani,» ka'a.

⁹ Kɗakwa taŋ ta snamtá tsa gwada mgham ya, ka sli'afthá həŋ ka dza'a. Ka nghəŋlantá həŋ ta tsa tekwaŋta si nghəŋ həŋ daga ma mndəra luwa ya kay ta mbaɗa ta kəma taŋ. Bhadaghatani da tsa vli nda tsa zwaŋ ya, ka sladata tsi.

¹⁰ Nghay taŋ ta sladata tsa tekwaŋta ya, ka tuta ŋudufa taŋ da rfu katakata.

¹¹ Ka lamə həŋ da həga. Ka slanaghatá həŋ ta tsa zwaŋ ya nda Mari ta nzakway ka mani. Ka tsəlbatá həŋ ta kəma tsa zwaŋ ya, ka vlanthá həŋ ta glaku. Ka palanaptá həŋ ta zlibiha taŋ, ka mbəhatá həŋ nda dasu, nda urdi ŋa dray nda dra, nda mandaɗaya urdi.

¹² Tahula tsa ka mnanatá Lazglafta ta həŋ nda ma suni kazlay: Yahayaha həŋ da vradaghata nda da Hiridus kə'a. Ka sli'afthá həŋ ka vraghata da luwa taŋ nda ta sana tvi.

Kfikintá Yesu da luwa Masar

¹³ Tahula laghwa taŋ, ka lagha sana duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sli'afthá, kla ta na zwaŋ na nda mani ka hwayaghata ka nda həŋ ta hadika Masar, ka nzata ka hada. I'i dza'a mnaghata kada vrakta ka. Ya dza'a zbay Hiridus ta na zwaŋ na ŋa dzata,» ka'a.

¹⁴ Ka sli'afthá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwaŋ ya nda mani girvidik ka laghwi ta hadika Masar.

¹⁵ Ka nzatá tsi hada ha ka sagha fitika mta ta mgham Hiridus. Mantsa kə'a maguta ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada mna Mgham Lazglafta nda ma wa anabi, ka'a mantsa: «Ma hadika Masar‡ hgagapta yu ta zwaŋa da,» kə'a ya.

Pslatá zwani ma luwa Batlehem

¹⁶ Kə'a ka Hiridus ná, hidaku hidanagha tsa gwal nda snatá skwi ta ghəŋa tekwaŋta ya. Ka kuzlanafthá tsi ta ŋuduf. Tsaw mnanamna tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋta ya kay ta fitika zlagapta tsa tekwaŋta ya,

* 2:4 Kristi na: Tsaya Mgham tfaŋagha Lazglafta ta wi. † 2:6 Ngha ta Mika 5:1, Yuhwana 7:42.

‡ 2:15 Ngha ta Huseya 11:1.

kəl tsi ka mnay: Lawa pslihatá inda zwana zgwana yaga lu hadahada ha ka klaftá imi his ma luwa Batlehem, nda ya ma inda vli ta wanafta kə'a.

¹⁷ Ma tsa fitik ya dzatá ghəŋa gwada ya mna anabi Irmiya. Ka'a mantsa:

¹⁸ «Ta snaku hlawi ma Rama.

Ta snaku lili nda ŋada ghəŋ.

Rahila ya ta tawa zwanani,

va a ta ləbanatá ŋuduf wu kabga rwurwa həŋ§,» ka'a.

Sli'aftha ma luwa Masar ka vru da luwa Nazaret

¹⁹ Manda mtatá mgham Hiridus, ka ləglagha duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu ma hadika Masar.

²⁰ Ka'a mantsa: «Sli'afslí'a, ka kla ka ta na zwan na nda mani, ka dza'a ka ta hadika Isra'ila kabga nda rwa tsa gwal ta zba dzatá na zwan na ya,» ka'a.

²¹ Ka sli'afthá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwan ya nda mani, ka laghwi ta hadika la Isra'ila.

²² Ama snanṭani kazlay: Zwanja Hiridus ta nzakway ka Arkilayus ta ga mgham ta hadika Zudiya kə'a, ka zləŋaftá tsi ta dza'a da hada. Tahula mnananṭa Mgham Lazglafta nda ma suni, ka mbədaghatá tsi ta vgha ta hadika Galili.

²³ Ka laghu tsi nzata ma sana luwa ta hgu lu ka Nazaret. Nda nza mantsaya ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mana la anabiha, ka həŋ mantsa: «Mnda la Nazaret dza'a hga lu,» ka həŋ.

3

«Mbədanafwa nzakwa ghuni» ka Yuhwana

Mak 1:1-8, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28

¹ Ma tsa fitik ya, ka zlagaptá Yuhwana mnda maga batem ma mtak ta hadika Zudiya, ka'a mantsa:

² «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, kabga ndusa ga mghama Lazglafta ka sagha,» ka'a.

³ Ka anabi Isaya mnuta mantsa:

«Mamu sana mndu ta gugudaku ma mtak. Ka'a mantsa:

“Payanawa tva Mgham Lazglafta, ka lele'anata kuni ndədap,*” ka'a.

⁴ Gatá lguta swida ŋalibwa ta sudə Yuhwana ta vgha nda hbatá banava huta misti. Hi'i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁵ Ka sli'adaghatá gwal ta sli'aftha ma luwa Ursalima, nda inda gwal ta hadika Zudiya, nda inda gwal ta hadikha ta wanafta ghwa Zurdeŋ, ka lagha da tsi.

⁶ Ka manigintá həŋ ta dmakuha taŋ, ka maganaftá tsi ta batem ta həŋ ma ghwa Zurdeŋ.

⁷ Nghay Yuhwana ta ndəghadaghata la Farisa nda la Sadukiya ta sli'adaghata da tsi, ŋa maganaftani ta batem ta həŋ ná, ka'a nda həŋ mantsa: «Mndəra la mupuhwa! Waya ta mnaghunatá hwayapta ma tsa basatá ŋudufa Lazglafta dza'a sagha ya na?

⁸ Ka maga kuni tama ta slna dza'a maranṭá mbədata nzakwa ghuni.

⁹ Ma fa kuni ta ndana ghuni kazlay: Abraham na Da ŋni kə'a. Ka yu ta mnaghunata na: lavinlava Lazglafta ta mbədanafthá na palaha na ŋa nza-kwa taŋ ka zwana Abraham.

¹⁰ Nda ghada fata wa slpada mista fuha ŋa ratsinta nda slrəŋ nda slrəŋ. Inda fu kul zɔaku yakwani, dza'a tsintsa lu ka vzamta ma vu.

¹¹ I'i ná, nda imi ta magaghunafta yu ta batem ŋa maranṭá ta mbədata nzakwa ghuni. Ama tsa mndu ta sagha nda hula da ya ná, mal ŋani glaku ka ŋa da. Slaghu a yu dər ŋa hlaptá 6a6ah ma səlani wa. Tsatsi ná, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghu6a nda ya nda vu.

¹² Mamu kuwatavihi ma dzvani ta wa blikwi ŋa vihaptá hyani, ŋa dganatá sabatbat nda hənzila hya ŋa pghamtani ta hyani ma guvur. Ama ŋa drinṭani ta sabatbat, nda vu kul had ta mtavata dekdek,» ka'a.

§ 2:18 Ngha ta Irmiya 31:15. * 3:3 Ngha ta Isaya 40:3.

Maganaftá batem ta Yesu
Mak 1:9-11, Luk 3:21-22

¹³ Ka sli'aftá Yesu ta hadíka Galili, ka lagha ta wa ghwa Zurdeŋ slanaghatá Yuhwana ŋa maganaftani ta batem.

¹⁴ Ka Yuhwana nda tsi mantša: «Nawanawa mantša a tsa wu! I'i ta kuma magidífta kagha ta batem guli ná, da i'i ta sagha kagha guli?» ka'a.

¹⁵ «Maga maga mantša ya ndanana karaku, kabga mantša ya dza'a magata u ta inda skwi ya kumaŋ Lazglafta,» ka Yesu nda tsi. Gi dzəglamə a Yuhwana ta wi mida wa.

¹⁶ Kdakwa lu ta maganaftá batem ta Yesu, ka sabə tsi ma imi. Ka gi gunatá luwa buwaŋ, ka nghə tsi ta Sulkuma Lazglafta ta saha manda ghərbu' ta ghəŋani.

¹⁷ «Nanana zwaŋa dā ya dvu yu, ya ta zdigihata katakata,» ka sana lwi snagata daga ta luwa.

4

Dzəghaŋta halaway ta Yesu ma mtak

Mak 1:12-13, Luk 4:1-13

¹ Tahula tsa, ka klaghatá Sulkuma Lazglafta ta Yesu da mtak ŋa dzəghay halaway.

² Tahula magatani ta fitik fwaď mb-sak nda rvidík tani nda fitik tani ta suma*, ka kuzlanaftá maya.

³ Ka gavanavatá halaway, ka'a nda tsi mantša: «Ka si Zwaŋa Lazglafta ka katsi ná, mnanamna ta na palaha na ka mbəđavafta həŋ ka skwa zay,» ka'a nda tsi.

⁴ Ka Yesu mantša: «Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: “nda skwa zay kwenkwen yeya a ta nzata mndu nda hafu wu, ama nda inda gwada ta sabi ma wa Lazglafta,†”» ka'a.

⁵ Ka klaghatá halaway ta Yesu da Ursalima luwa ya nda ghuḅa. Ka kladaftá tsi ta bəđama həga Lazglafta.

⁶ Ka halaway nda tsi mantša: «Ka si Zwaŋa Lazglafta ka katsi ná, vza-davza ta vgha ta hadík. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: “dza'a ghunafghuna Lazglafta ta duhwalhani ŋa tsu'aftá kagha ma dzva taŋ ŋa kwala səla gha da grunťá pala‡,» ka'a nda tsi.

⁷ Ka Yesu guli mantša: «Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta guli na: “Ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta§ gha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁸ Tahula tsa, ka kləglaghatá halaway ta bəđama sana ghwa nda slra, ka maranatá za mgham ma ghəŋa hadík nda gadghəlani tani.

⁹ Ka'a nda tsi mantša: «Ka tsəlḅa tsəlḅa ka ma ghuva dā ka vlihatá glaku, ta vlaghavla yu ta inda taŋ demdem,» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantša: «Halaway! Laghula gha ta vata i'i. “Ŋa Mghama gha Lazglafta dza'a vla ka ta glaku, da tsatsi turtukwani dza'a skwa ka ta htsiŋ*,”» ka lu vindafta ma deftera Lazglafta, ka'a nda tsi.

¹¹ Mnatani ta tsaya, ka zlanavatá halaway. Ka sli'adaghatá duhwalha Lazglafta, ka vlanťá həŋ ta skwa zay.

Zrafta Yesu ta mna Lfida Gwada ma luwa Galili

Mak 1:14-15, Luk 4:14-15

¹² Manda snaŋta Yesu kazlay: Wa'a hbam hba lu ta Yuhwana ma gamak kə'a, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta hadíka Galili.

¹³ Ka zlanatá tsi ta luwa Nazaret. Ka laghwi da nzata ma luwa Kafarnahum ta nzakway ta wa drəfa Galili, ma kwakwara luwa Zabulun nda Naftali.

¹⁴ Mantša ya magata tsi ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mnə anabi Isaya:

¹⁵ «Kaghuni kwakwara Zabulun nda Naftali ta nzakway ta wa drəf tvə sana ḅla ghwa Zurdeŋ,

* 4:2 Suma: Tsaya fitik ya dza'a kurata mndu ta zlanatá za skwa zay nda sa skwa say ka vaghay nda hanay ma fitik ya dza'a kura mndu ta klafta ka magay. † 4:4 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:3. ‡ 4:6 Ngha ta Zabura 91:11-12. § 4:7 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:16 * 4:10 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:13

nda kagha hadika Galili ta nzaku gwal kul had ka la Yahuda mida ya,

¹⁶ dza'a nda ngha gwal ta nzaku ma grusl ta mghama tsuwadak. Lanagha la tsuwadak ta gwal ta nzaku ma luwa zlatanagha sulkuma mtaku ta hən†,» ka'a.

¹⁷ Daga ma tsa fitik ya zrafta Yesu ta mna gwada, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni! Ndusa ga mghama Lazglafta ka sagha!» ka'a.

*Hgafuta Yesu ta tanjana duhwalhani
Mak 1:16-20, Luk 5:1-11*

¹⁸ Ta wawakwani Yesu ta wa drəfa Galili, ka nghanjta tsi ta zwanamaha his, i Simun ta hgu lu ka Piyer ya nda zwanamani Andre. Ta wda kadəna tan hən da drəf na tuma klipi kabga tuma klipi slna tan.

¹⁹ «Mbadfwa mista da na naghunafta da ka gwal hlaktá mnduha,» ka Yesu nda hən. ²⁰ Ka gi zlanavatá hən ta kadəna tan ka laghu mistani.

²¹ Mbadapta tan dau', ka nghanjta tsi ta zwanamaha his guli, i Yakubu nda Yuhwana zwana Zebedi. Kawadaga hən nda da tan Zebedi ma kwambalu ta paya kadəna tan. Ka hgafuta Yesu ta hən.

²² Ka zlanavatá hən ta tsa kwambala tan ya nda da tan tani, ka laghi mista Yesu.

Taghay Yesu ta skwi, nda mbambayni ta mnduha

²³ Ka rə Yesu ta inda hadika Galili, ka tagha skwi na mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda, ka mna Lfida Gwada ta ghəna ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda danwaha tan, nda inda ya ta ragha hən.

²⁴ Ka tuta gwada wdid ta ghəna Yesu ta inda hadika Siri. Ka hlədanaghatá lu ta inda gwal danwa, nda gwal ta nra danwaha kavghakavgha, nda gwal nda ksa da halaway, nda gwal nda ksa da seteni, nda gwal nda rwa səla tan. Ka mbambə Yesu ta hən.

²⁵ Ka sli'i dəmgə mistani, gwal ta sli'afuta ta hadika Galili, nda gwal ta sli'afuta ta kwakwara Dekapwalus, nda ya ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda gwal nda ta sana bla ghwa Zurdeŋ.

5

*Vərda zđaku sura 5 ka labə ta 7
Luk 6:20-23*

¹ Nghay Yesu ta sli'adaghata dəmgə da tsi, ka sli'afuta tsi ka lafi ta kuđunur ka nzata. Ka sli'adaghatá duhwalhani tavatani.

² Ka zraftá tsi ta tagha skwi na tan, ka'a mantsa:

³ «Rfu da gwal nda sna ta pda tan ma Sulkum, kabga na tan ga mghama Lazglafta.

⁴ Rfu da gwal ta taw ndanana, kabga dza'a

ləana ləa Lazglafta ta nuđufa tan.

⁵ Rfu da gwal lebtekwa ghəna tan, kabga

dza'a vlanvla Lazglafta ta hadik ya tanaf tsi ta imi ta sləmən ta hən.

⁶ Rfu da gwal ta dzə maya nda ndala maga

skwi ta kumə Lazglafta ta hən, kabga dza'a baghaku hən.

⁷ Rfu da gwal ta tawa hidahida ta mndu

kabga dza'a taway Lazglafta ta hidahida ta hən.

⁸ Rfu da gwal hezle' a nuđufa tan, kabga dza'a

nghanngaha hən ta Lazglafta.

⁹ Rfu da gwal ta sləga zđaku mataba mnduha, kabga zwana da kuni ka Lazglafta

dza'azlay nda hən.

¹⁰ Rfu da gwal ta gə lu ta iri na tan ta ghəna

magay tan ta skwi tdukwa, kabga na tan ga

mghama Lazglafta.

¹¹ Rfu da kaghuni, ka ta rarazay lu ta kaghuni, ka ta gay lu ta iri na ghuni, ka ta

vazay lu ta rutsak ta kaghuni ta ghəna gwada ta i'i.

† 4:16 Ngha ta Isaya 8:23–9:1

12 Rfawarfa ta rfu, ka nzata kuni wadāh,
kabga mamu nisəla ghuni dagala ta kzla
kaghuni ta luwa. Manda va tsaya ganapta lu tiri
ta anabiha ta tinlaghutá kaghuni.»

Nzaku ka slughul nda tsuwadaka ghəŋa hadik

Mak 9:50, Luk 14:34-35

13 «Kaghuni slughula ghəŋa hadik. Ka sabsa nəmaku ma slughul ná, waka lu dza'a nəmglanafta na? Ta had' hayhayani wu, ta ghəŋa pghidinta ŋa dinlay mnduha yeya.

14 «Kaghuni tsuwadaka ghəŋa hadik. Had' luwa ta bafta lu ta ghwá ta difaghuta wa.

15 Had' lu ta tsamtá vu ma pitirla ka dzuɓamta ma tughuba wa. Ta vli tskala ta fagata lu ŋa tsuwadakayni ta inda gwal ma tsa həga ya.

16 Manda tsaya dza'a tsuwadakakwa tsuwadaka ghuni ta kəma mnduha, kada nghan̄ta həŋ ta nərma slna ta magə kuni, ŋa zləzlvay tan̄ ta da ghuni ta luwa.»

Nlanafta Yesu ta inda zlahu

17 «Ma fa kuni ta ghəŋ kazlay: Sa da hərdin̄tá zlahu Musa nda tagha skwa la anabi yu kə'a. Sa da hərdin̄ta a yu wu, sa da nlanaf̄tá yu.

18 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka ta teke'a luwa nda hadik katsi, had' sana skwi dər ned, dər ndəhed' dza'a wudanaghuta lu mataba zlahu Musa, ha ka laghani ta fitika kdavakta inda skwi wa.

19 «Tsaya tama, dər wa ta kwalaghutá snatá dər ya kwitikw mataba tsa zlahuha ya, ka tagha magay manda tsa ŋani ya ŋa sanlaha ná, dza'a nzakway tsa mndu ya ka sagəŋ gudzekw ma ga mghama Lazglafta. Ama ka snasna mndu ta tsa zlahu ya, ka tagha magay manda tsa ŋani ya ŋa sanlaha guli ná, ka mndu dagala tsa mndu ya dza'azlay ma ga mghama Lazglafta.

20 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka malaghumala a kaghuni ta snatá zlahu ka gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la Farisa wu katsi ná, had' kuni dza'a walan̄tá lami da ga mghama Lazglafta wa.»

Tagha skwi ta ghəŋa basa ŋuduf

21 «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha mu ghalya kazlay: Yaha ka walan̄ta dzatá mndu* kə'a. Dər wa mndu ta dzatá mndu ná, dza'a klay lu da guma kə'a.

22 Ama ka i'i ta mnaghunata ná, dər wa ta basanavatá ŋuduf ta zwanamani ka mukumani a tsi ka tsi, dza'a klay lu ta tsa mndu ya da guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwanamani ka mukumani a tsi kazlay: Ghwadak kə'a ná, dza'a klay lu ta tsa mndu ya ta kəma guyatá ghəŋa gwal tsa guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwanamani ka mukumani a tsi kazlay: Rgha kə'a, nda ra tsa mndu ya ŋa vzaghata da duda vu.

23 «Tsaya tama, ka kladagha kla ka ta skwi ŋa vlay ta gwir ŋa Lazglafta, ka havaktá ka hada ta gwaɗa ya ta kul dzraku mataba ghuni nda zwanama gha katsi,

24 zlan̄zla ta tsa skwa gha ya hada tavata tsa gwir ya, ka vraghuta ka dzrafta nda tsi karaku, kada vrakta ka vlan̄tá tsa skwa gha ya ta Lazglafta.

25 «Ka mamu skwi mataba ghuni nda mndu katsi, ta kul lagha kuni da vla guma nda tsi ya, ŋavaŋa ka dzrafta kuni ma kdaku tsi kladaghaghata da vla guma, da klaftá mndu ta tsa guma ta kagha ka vlan̄tá la sludzi, da vza-ghatá lu ta kagha da gamak.

26 Kahwathwata ka yu ta mnaghata, had' ka dza'a sabi hada kata kdin̄ a ka ta planatá kdavakta penani wa.»

Tagha skwi ta ghəŋa hliri

27 «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Yaha ka da hliri† kə'a.

28 Ama ka i'i ta mnaghunata ná, mndu ta nghan̄ta nda ira mbəzleh

* 5:21 Ngha ta Sabi 20:13 nda Vrafta ta Zlahu 5:17. † 5:27 Ngha ta Sabi 20:14 nda Vrafta ta Zlahu 5:18.

ta markwa sani ma mndu ná, nda ghada klutani ta tsa marakw ya ma ɲudufani.

²⁹ Ka ira gha nda ga zeghwi ta kla kagha da ga dmaku katsi, tsakwasliɲ tsakwasla ka wuɗiɗiɲta ka di'ɲ. Dər pɗata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da duda vu.

³⁰ Ala, ka dzva zeghwa gha ta kla kagha da maga dmaku ya, tsiɲtsa ka wuɗiɗiɲta ka di'ɲ, dər pɗata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da duda vu.»

*Tagha skwi ta ghəŋa ghzla marakw
Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18*

³¹ «Ka lu mnata guli na: “Ka ghziɲghzla mndu ta markwa taɲ katsi, vindanaftani ta ɗelewera ghzlatani‡.”

³² Ama ka i'i ta mnaghunata na: Ka ghziɲghzla mndu ta markwa taɲ, ka ta ghəŋa hliri a tsi wu katsi, famfa ta tsa marakw ya da hliri. Ka klafkla mndu ta marakw ghziɲ lu guli, hliri ta hlə tsa mndu ya,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa wadu

³³ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha ghalya na: Yaha ka da walaɲta wadu kə'a. Manda va tsa wadana ka ta Mgham§ Lazglafta gha ya ná, manda va tsaya ká ka magata.

³⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata na: Yaha kuni walaɲta wadutá vli, dər nda luwa, kabga vla nzakwa Lazglafta ya.

³⁵ Dər nda hadik, kabga vla fa səlani ya. Dər nda luwa Ursalima, kabga luwa Mgham dagala ya.

³⁶ Yaha ka da wadu nda ghəŋa gha, kabga laviɲ a ka ta mbədanafita ka ɲusliɲ dər ka ɲra ta ya dər turtuk ma swida gha wa.

³⁷ Gwada ya ɲa sabi ma wa ghuni ná, ka aɲi tsi, aɲi. Ka mantsa a tsi wu, mantsa a wa. Inda ya dza'a sganaghata lu ta ghəŋa tsaya ná, sagha da halaway.»

Gwada ta ghəŋa planamtá mndu ta ɲaslu nda ɲaslu

Luk 6:29-30

³⁸ «Nda sna kuni ta mnata lu kazlay: Nda iri dza'a plamta lu ta iri, nda sli'ɲ dza'a plamta lu ta sli'ɲ* kə'a.

³⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, yaha kuni da vranamta. Katək ná, ka dzughusdza mndu ma lagəŋa gha nda ga zeghwi, mbədanambəda guli ta lagəŋa gha nda ga zlaɓa.

⁴⁰ Ka kurakura mndu ta wlatá kagha kabga ɲa klugudughustá dawra gha, fanavafa guli ta lguta huda gha.

⁴¹ Ka pgha ta i'i tkwe' ka meli turtuk ka mndu nda kagha ya, pghafpgha gha ka meli his.

⁴² Ka ɗawaɲɗawa mndu ta skwi da kagha vlaɲvla gha. Ka laghala mndu da bla nzawa da kagha, ma sɗanaf ka.»

Gwada ta ghəŋa dɗa ghuma

Luk 6:27-28,32-36

⁴³ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Dɗudɗa ta zwanama gha†, ghuma gha katsi husaghata kə'a.

⁴⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata: Dɗuwadɗa ta ghuma ghuni, magawa du'a ta ghəŋa gwal ta giri ɲa ghuni.

⁴⁵ Tsaya dza'a kəl kuni ka nzakway ka vərɗa zwana Da ghuni ya ta luwa, kabga tsatsi ta sli'aganaptá fitik ta ghəŋa gwal kul zɗaku ghəŋa taɲ, nda ya ta ghəŋa gwal zɗa ghəŋa taɲ. Ta nzagazna ta imi ta ghəŋa tɗukwa mnduha, nda ya ta ghəŋa ghwadaka mnduha.

⁴⁶ Ka gwal ta ɗvutá kaghuni yeya ka kuni laghu ɗvuta katsi, mndəra wati nisəla ta dza'a kuni mutsəgalta na? Dər gwal tska dzumna guli ná, mantsa ya a ta maga həŋ guli ra?

⁴⁷ Ka ɲa zwanama gha yeya ta ga kaghuni ta zgu katsi ná, ndaw malaghuta kaghuni tama? Mantsa ya a ta maga gwal kul snanɲta Lazglafta guli ra?

‡ 5:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. § 5:33 Ngha ta Zlahu 19:12, Mbsak 30:3 Vrafta ta Zlahu 23:22-24.

* 5:38 Ngha ta Sabi 21:23-25 nda Zlahu 24:19-20, nda Vrafta ta Zlahu 19:21. † 5:43 Ngha ta Zlahu 19:18, nda Vrafta ta Zlahu 23:3-6.

⁴⁸ Nzawanza ka vərda mndu manda va nzakwa Da ghuni ta luwa ka vərda mndu‡ ya.»

6

Tva vla skwi ŋa pđuha

¹ «Dasuwa ka kuni ta magə kuni ta skwi tđukwa, yaha kuni da magay ŋa ghubaku ta wa ira mnduha. Ka mantsa tsi ná, mutsafta a kuni ta nisəla ghuni da Da ghuni ta nzakway ta luwa wa.

² «Ta vlə ka ta skwi ŋa pđu ya, ma ghubu ka ta ghəŋa gha ta ghəŋani, manda ya ta magə gwal ta maga madgwirmadgwir ma həga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta pazlala, ŋa ghubaku da mnduha ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa həŋ ta nisəla taŋ.

³ Ama kagha, ta mbəhu ka ta pđu ya, ma snaŋ dzva zlaəa gha ta skwi ta magə dzva zeghwa gha.

⁴ Tsaya dza'a kəl tsa mbəha gha ya ka nzakway ka skwi nda dīfa. Dza'a plaghampła Da gha Lazglafta ta ngha skwi ta magə ka ma dīfa ya.»

Tva maga du'a

Luk 11:2-4

⁵ «Ta ndəbu kuni ta dzvu, ma nza kuni manda ŋa gwal ta maga madgwirmadgwir zđəgana maga du'a ta həŋ ta sladu ta sladu ma həga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta wa madədga tvi* ŋa nghan̄ta mnduha ta həŋ ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa həŋ ta nisəla taŋ.

⁶ Ama kagha, ka ta maga du'a ka, laghula da dzuguva gha, ka hafta ka ta tgha gha ka ndəba ka ta dzvu. Dza'a plaghampła Da gha ta nzakway ta nghay ma dīfa ya.

⁷ «Ta ndəbu kuni ta dzvu ya, ma gđa kuni ta vrafta ta gwada turtuk, manda ŋa gwal kul san̄tá Lazglafta ta ndanay kazlay: Vrafta ta gwada dza'a kəl Lazglafta ka tsu'an̄nafta kə'a ya.

⁸ Ma taghə kuni ta skala taŋ, kabga nda sna Da ghuni ta skwi ta kumə

kuni ma kđaku kaghuni ka daway da tsi.»

Da ta luwa

⁹ Wya ka kuni da maga du'a tama: «Da ŋni ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghuəa.

¹⁰ Ka saghasa fitika ga mghama gha, ka maga ka ta skwi ta kumə ka ta hadik, manda ya ta magaku ta luwa.

¹¹ Vlaŋnavla ta skwa zay prək zay ŋni gita.

¹² Plaŋnapla ta dmakuha ŋni, manda ya ta plinista aŋni ta dmakwa gwal ta magan̄nata.

¹³ Ma zlaŋna ka tawa skwi dza'a dzəghaŋnata. Kləpkla ta aŋni ma dzva halaway, [kabga ŋa gha ga mgham, nda mbraku, nda glaku, ŋa kđekedzen. Amin!]

¹⁴ «Ka plinispla kuni ta dmakwa mnduha ta magaghunata katsi, Da ghuni ta nzakway ta luwa ná, dza'a plighunispla ta ŋa ghuni guli.

¹⁵ Ama ka had kaghuni ta plinistá dmakwa mnduha ta magaghunata wu katsi, had Da ghuni dza'a plighunistá dmakuha kaghuni guli wa.»

Tva maga suma

¹⁶ «Ka ta suma kuni, ma psłaf kuni ta kuma manda ya ta magə ghwadaka mnduha. Ta psłafpsla həŋ ta kuma, kabga ŋa nghay mnduha kazlay: Ta suma həŋ kə'a. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsumutsa həŋ ta nisəla taŋ nda tsaya.

¹⁷ Kagha, ka ta suma ka, masam-masa ta rdī ma ghəŋa gha ka payanata ka, mbaziŋ ka ta kuma gha guli.

¹⁸ Tsaya dza'a kwal mnduha tsatsafta ta suma ka kə'a. Ta ghəŋa Da gha hada ta nzaku ma dīfa yeya nda ngha. Dza'a plaghampła tsa Da gha nda ngha ta skwi ta magə ka ma dīfa ya. Psawapsa ta mutsaftá gadghəl da Lazglafta.»

‡ 5:48 Ngha ta Zlahu 19:2, Vrafta ta Zlahu 18:13.

* 6:5 Ngha ta Lukwa 18:10-14.

Skwa gadghəl ta hadik nda ya da Lazglafta

Luk 12:33-34

¹⁹ «Ma tskana kuni ta gadghəla ghuni ta hadik ma vli ya ta zuta zahar, ta ksuta mbəzlar, nda ya ma vli ta zraghata ghaliha guli.»

²⁰ Ama tskawa tska ta gadghəla ghuni ta luwa ma vli dza'a kwal zahar zuta, dza'a kwal mbəzlar ksuta, nda ya dza'a kwal ghaliha zraghata.

²¹ Ma vli hada gadghəla gha ya, hada ɲudufa gha guli.»

Nzaku ma tsuwadak

Luk 11:34-36

²² «Iri ná, manda pitirla vgha gha nzakwani. Ka tsidid ira gha, tsuwadak inda vgha gha.»

²³ Ama ka nda badza ira gha, ma grum inda vgha gha. Ka si ma grum nzakwa tsa tsuwadak ma kagha ya katsi, kighkigh dza'a tɔfikuta tsa grum ya tama!»

Zba'awazba mataba i Lazglafta nda tsemi

Luk 16:13

²⁴ «Had mndu dza'a laviɲta gwafta ksanatá slna ta mghamha his, ta magaymagay ɲa ya, ta magaymagay ɲa ya, ma va tsa fitik turtuk ya wa. Nda husaɲta sani, ta dɔvutá tsi ta sani. Nda ndi'a nzakwani nda sani, ta wudɲntá tsi ta sani. Laviɲ a kuni ta gwaftá maga slna ɲa Lazglafta, ta magaymagay kuni ɲa tsemi wa.»

Zbawazba ta ga mghama Lazglafta karaku

Luk 12:22-31

²⁵ «Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Ma thə kuni ta he', a nu dza'a mu zay? Nu dza'a mu say? A nu dza'a mu suday ta vgha na kə'a? Malaghumala a hafu ta skwa zay ra? Ari malaghumala a wa a vgha ta lgut na?»

²⁶ Nghawangha ta dɔyak ta ndaraku ta luwa 6a. Had həɲ ta sləgu wu, tska a həɲ ta skwi ta vwah wu, had həɲ ta tskanatá skwi ma guvur guli wa. Da ghuni ta luwa ta zuntá skwi ta həɲ. Malaghumala a kaghuni piw ka hahəɲ wu ra?»

† 6:29 Ngha ta 1 Mghamha 10.

²⁷ «Waya mataba ghuni ma mnayni ta he', dza'a slranaghata dau' ta fitika hafani na?»

²⁸ Ala, kabgawu ta kəl kuni ka mna he' ta ghəɲa lgut tama 6a? Nghawangha ta vzlizla ta magaku ma vwah 6a. Had sana slna ta magata həɲ wu, had həɲ ta ga lgut wa.

²⁹ Kulam nda tsa, ka yu ta mnaghunata na: Dər Salumuɲ nda va tsa nzakwani ka gadghəl† ya tani ná, ta fava a ta lgut ta klaftá dɪnakwa ya dər turtuk ma tsa vzlizlaha ya wa.

³⁰ Ka si mantsa ya ta sudanavata Lazglafta ta lgut dɪna ta kuzuɲ gita, gamahtsimani ɲa vzamta da vu ya ní, kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunata tama rki? Kay! Nda hta zlghay nda ɲudufa ghuni.

³¹ «Ma walaɲ kuni ta mna he' tama, ma mnə kuni kazlay: A nu dza'a ɲni zay? A nu dza'a ɲni say? A nu dza'a ɲni suday ta vgha na kə'a.»

³² Inda tsaha ya ná, gwal kul snaɲtá Lazglafta ta psay. Nda sna Da ghuni ta luwa ta skwiha ta raku ka ɲa ghuni.

³³ Zbawazba ta ga mghama Lazglafta nda maga skwi tɔdukwa ta wa irani karaku, dza'a vlaghunavla lu ta inda tsa skwiha ya ta ghəɲani.

³⁴ «Ma mnə kuni kazlay: He', waka yu da magay gamahtsimani na kə'a. Prək gamahtsimani ka ndananatá ghəɲani, prək dər wati ma vaghu nda dɔɲwani.»

7

Ma tsə kuni ta guma ta ghəɲa mndu
Luk 6:37-38,41-42

¹ «Ma tsə kuni ta guma ta ghəɲa mndu, da tsaghunaghatá lu ta guma ta kaghuni guli.»

² Dza'a tsaghunagha tsa Lazglafta ta guma, manda va tsa ta tsə kaghuni ta ghəɲa sanlaha ya. Nda tsa daram ta kəl kaghuni ka gray ɲa sanlaha ya, nda va tsaya dza'a gra lu ɲa kaghuni guli.

³ Kabgawu ta kəl kagha ka laghwi da ngha slimbitsa udzu ma ira

zwanama gha, kul nghan̄ta kagha ta dughuslani ma ɲa gha iri na?

⁴ Ari, waka kagha dza'a mnay nda zwanama gha "Yaha ka kləgaghata yu ta slimbítsa udzu ta ira gha kə'a," wya dughuslani ma ɲa gha na?

⁵ Tsa maɔgwirmaɔgwira gha ya. Tin̄əl ká ka klin̄tá dughusl ma ira gha karaku, kada nghan̄ta ka ta vli ɲa kligin̄tá slimbítsa udzu ma ira zwanama gha.»

⁶ «Ma vlə kuni ta skwi nda ghuḅa ɲa kriha, da mbəɔavata tsi valafta ta kaghuni ka patsaghunata. Ma vza kuni ta mizidikwa ghuni ta kəma ghuvazu da dinlanaptá tsi, ka mbəɔavata da hi'ida kaghuni.»

Mndu ta zbay ta mutsay

Luk 11:9-13

⁷ «Dawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni. Gawaga ta zgu dza'a gunaghunaguna lu ta watgha.

⁸ Dər wati ma mndu ta dawant̄a, ta mutsay. Dər wati ma mndu ta zban̄ta, ta slafsla tida. Ta gunanaguna lu ta watgha ta mndu ta gatá zgu.

⁹ Waya ma kaghuni dza'a klaftá pala ka vlan̄tá zwan̄ani dawant̄er tsi ta skwa zay na?

¹⁰ Ari, ka klipi dawant̄ tsa zwan̄ ya, ka klaftani ta nahadik ka vlan̄ta na?

¹¹ Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha, nda sna kuni ta klaftá ɲərma skwiha ka vlan̄tá zwana ghuni ya ní, Da ghuni ta luwa yeya dza'a kwal kul snant̄a klaftá skwiha dinadina, ka vlan̄tá gwal ta dawant̄a da tsi rki?»

Hbatá ghəɲa zlahu

¹² «Inda skwi má ta kumə kaghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawamaga kaghuni guli ta hahəɲ, kabga tsaya klatá ghəɲa zlahu Musa, nda gwada la anabi*.»

Tviha his

Luk 13:24

¹³ «Lamwa la nda ta watgha slrehwa, kabga watgha bughwa ná, bla a labə

tida wa ta kla mndu da vla zadaku. Nda ndəgha gwal ta dza'a nda tida.

¹⁴ Watgha slrehwa ná, nda bla ka lu ta labə tida, ta kla mndu da hafu. Sira a gwal ta mutsa labə tida guli wa.»

Ghwadaka anabiha

Luk 6:43-44

¹⁵ «Dasuwa ka kuni nda anabiha ta tsakalawi ta sli'amta da taba ghuni manda tuwak, ama ma ɲudufa tan̄ ta sidi həɲ manda kramtak mtak.

¹⁶ Ta slna tan̄ dza'a tsatsafta kuni ta həɲ. Ta dagay lu ta yakwa fwa inabi ta teki ra? Ari, ta dagay a lu ta yakwa ghuraf ta hlu'a na?

¹⁷ Inda fu zda ná, zda yakwani. Ala, ka zda a fu ná, zda a yakwani guli wa.

¹⁸ Had fu zda ta lavin̄ta yaftá yakwa fu kul zdaku wa. Manda tsaya guli ná, had fu kul zdaku ta yaftá yakwa fu zda guli wa.

¹⁹ Inda fu kul zdaku yakwani, ta tsin̄tsa lu ka vzamta ma vu.

²⁰ Tsaya tama, ta yakwa tan̄ ta tsatsafta lu ta həɲ.»

Vərda duhwalha Yesu

Luk 13:25-27

²¹ «Inda gwal ta mnay kazlay: Mghama da, Mghama da! kə'a a dza'a lami da ga mghama da wa. Ba mndu ya ta maga skwi ta kumə Da da ta nzakway ta luwa kwen̄kwen̄ dza'a lami.

²² Nda ndgha gwal dza'a mnay ɲa da badu tsa kazlay: Mghama da, Mghama da! An̄ni a si ta kla lwa Lazglafta nda hga gha kay ra? An̄ni a si ta ghazla ghwadaka sulkum nda hga gha kay ra? An̄ni a si ta maga ndəghata mazəɲmzəɲha nda hga gha kay guli ra kə'a.

²³ Ka yu dza'azlay nda həɲ ban̄luwa na: "Ta walan̄ a yu ta snant̄á kaghuni wu. Laghwala ta vata i'i, kaghuni gwal maga ghwadaka skwiha†."»

Həgaha his

Luk 6:47-49

²⁴ «Mantsa tama, dər wati ma mndu ta snant̄á na gwada ta mnə yu na, ka ksa slna nda tsi, dza'a nzakway tsa

* 7:12 Ngha ta la Ruma. 13:8-10. † 7:23 Ngha ta Zabura 6:9.

mndu ya ka gragra nda sana mndu nda hida ta baftá hægani ta kutumba.

²⁵ Ka sagha imi, ka lagha zala vlundud dista tsa hëga ya. Zlu a wu, kabga thaf ta kutumba lu.

²⁶ Dër wati ma mndu ta snañtá na gwada ta mnë yu na, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka gragra tsa mndu ya guli nda sana mndu ka rgha ta baftá hægani ta wutak.

²⁷ Ka sagha imi, ka lagha zala vlundud dista tsa hëga, ka saf falak guk grunja, ka zlutá tsi tesne',» ka'a.

Taghay Yesu ta skwi nda sgit

²⁸ Manda kdinja Yesu ta mna tsa gwadaha ya, ka ndërmim mnduha katakata ta tsa tagha skwani ya,

²⁹ kabga nda sgit ma tsa njani tagha skwi ya, nza a manda tsa nj gwal tagha zlahu nj tanj ya wa.

8

Mbanafta Yesu ta mndu nda rda mndu tida

Mak 10:40-45

¹ Manda saha Yesu ta ghwá, ka sli'aftá ndghata dëmgá mistani.

² Ka lagha sana mndu nda rda mndu tida zlëmbata ma ghuvani, ka'a mantsa: «Mghama da, ka ta kumay ka, lavinlava ka ta mbidifta,» ka'a.

³ Ka fadapta Yesu ta dzvani ka ksanta, ka'a nda tsi mantsa: «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya.

⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Yahayaha ka mnananta mndu! La ka dza'a ka da marananta vgha gha ta mnda dra skwi nj Lazglafta, ka plata ka ta ghënj nda skwi manda ya mna zlahu Musa, kada snanta mnduha nda mba* ka kã'a,» ka'a nda tsi.

Mbanafta Yesu ta kwalva mghama sludza la Ruma

Luk 7:1-10, Yuh 4:43-54

⁵ Ta lamë Yesu da luwa Kafar-nahum, ka lagha sana mghama sludza la Ruma ndëba dzvu da tsi.

⁶ Ka'a nda tsi mantsa: «Mghama da, wa'a kwalva da ta hani mint-gha gëzëmba' a ta ghuya danja katakata,» ka'a.

⁷ «Ta dza'a yu da mbanaftha,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Mghama da! Ra a yu ka lagha gha da ini wa. Ka sabsa gwada te' ma wa gha ná, dza'a mbaku kwalva da.

⁹ I'i guli ná, mista maliha nziñta yu, mamu sludziha mista i'i guli. «Ka la!» ka yu nda sani, gi sli'ani. Ka «saghasa!» ka yu nda sani, gi saghani. Ka «maga ta ya!» ka yu nda kwalva da, gi magayni,» ka tsa mghama sludzi ya.

¹⁰ Snanata Yesu ta tsa gwada mghama sludzi ya, ka laghu tsi ndërmimay. Ka'a nda tsa gwal mistani ya mantsa: «Kahwathwata ká yu ta mnaghunata, dër mataba la Isra'ila, ta slaf a yu ta mndërga zlghay nda nudufa mndu manda nana wa.

¹¹ Ka yu ta mnaghunata ná, nda ndgha gwal zlghay nda nuduf mndërga nana dza'a sli'agaghata daga ma mndëra luwa nda ya mista luwa†, ka nzata ka za skwi kawadaga nda i Abraham nda Izak nda Yakubu ma ga mghama Lazglafta.

¹² Ama gwal má dza'a nzakway ka zwana za hëga ga mghama Lazglafta ya, dza'a hlafhla lu ta hënj ka pghidinja da grum ma bli, ma vli nj taw nda hpadá sli'in,» ka'a.

¹³ Ka Yesu nda tsa mghama sludzi ya mantsa: «La dzagha gha! Dza'a magamaga lu manda ya zlghaf ka,» ka'a. Gi ma va tsa fitik ya ka mbaftá tsa kwalvani ya.

Mbanafta Yesu ta midza Piyer

Mak 1:29-34, Luk 4:38-41

¹⁴ Ka sli'aftá Yesu ka lagha da Piyer, ka slanaghatá tsi ta midza Piyer ta hani ta basá nudidar.

¹⁵ Ka ksanta tsi ta dzvu, ka mbaftá tsi da tsa nudidar ya. Ka sli'aftá tsi ka maganata skwa zay.

¹⁶ Gahawani, ka hladaghatá lu ta ndghata gwal nda ksa da ghwadaka

* **8:4** Ngha ta Zlahu 14:2-23. † **8:11** Mndëra luwa: Tsaya tva safa fitik. Mista luwa: Tsaya tva dëdakwa fitik.

sulkumha. Ka ghazligintá tsi ta tsa ghwadaka sulkumha ya nda gwada ma wani. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kul dughwanaku.

¹⁷ Mantsa ya magata tsi ɲa dzanaghatá ghəɲa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

«Tsatsi ka ghəɲani ta hlaghutá daɲwaha mu, ka mbambanafta ma kwala mu kul dughwanaku‡ kə'a ya.»

Mamay mnduha ta dza'a mista Yesu

Luk 9:57-62

¹⁸ Nghanata Yesu ta dəmgá ta wanafta ná, «mbadma ta a ɓlu a,» ka'a.

¹⁹ Ka lagha sana mnda vinda zlahu slanaghata, ka'a nda tsi mantsa: «Maləma dá! Ta dza'a mista gha yu dər dza'a diga ka,» ka'a.

²⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Gərhanha ná, mamu ghurumha taɲ. Dyakha ta ndaraku ta luwa guli, mamu həgaha taɲ. Ama Zwanja mndu ná, had dər vli ɲa fadatani ta ghəɲani wu,» ka'a.

²¹ Ka sani mataba duhwalhani mantsa: «Mghama dá! Zlihazla ka dza'a yu da padamtá da dá karaku,» ka'a.

²² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Mbadá kagha mista dá! Zlanzla ta gwal nda rwa ka padá hən ta mbliha taɲ,» ka'a.

Ləanata Yesu ta falak ta drəf

Mak 4:35-41, Luk 8:22-25

²³ Ka sli'aftá Yesu ka lami da kwambalu, ka laghu duhwalhani mistani.

²⁴ Tata ndəru hən ta drəf, ka sli'avaftá mghama falak, ka kapatsa'uwaku imi, ka sli'i da kwambalu. Ma tsa fitik ya, ta hanutá hanani Yesu.

²⁵ Ka sli'aftá duhwalhani ka lagha sli'anafta. Ka hən nda tsi mantsa: «Mghama dá, kata ta amu, dza'a rwaku mu!» ka hən.

²⁶ Ka Yesu nda hən mantsa: «Nu ta kəl kuni ka zləɲ. Kay! Nda hta zlgəhay nda ɲudufa ghuni,» ka'a. Ka sli'aftá

tsi ka davanaghatá falak nda drəf, ka nzatá vli tɓekw.

²⁷ Ka ndərmim tsa mnduha ya katakata. «Wa na mndu na ta snəſ dər falak nda drəf tani ta gwadani katək na?» ka hən.

Mbanafta Yesu ta sana mnduha his nda ghwadaka sulkum ma hən

Mak 5:1-10, Luk 8:26-39

²⁸ Bhadapta taɲ ta tsa sana ɓla drəf ta hadika Gadaraniya ya, ka sli'agaptá sana mnduha his ma kulu kasu halaway, ka lagha hən da guyay. Ta zləɲay lu ta hən katakata, laviɲ a mndu ta walaɲta labə nda tvə tsa wa.

²⁹ Ka gi dzə hən ta lawlaw. Ka hən mantsa: «Nya mataba mu nda kagha ní Zwanja Lazglafata? Sagha da ghuyanaftá ka ta kul magaku fitikani ra?» ka hən.

³⁰ Tsaw manda a nda hən, mamu sana bra ghuvazu* dagala ta nghə lu.

³¹ Ka ndəbu tsa halawayha ya ta dzvu da Yesu. Ka hən mantsa: «Ka ta ghzla aɲni ka ná, ghuna ta aɲni da a bra ghuvazuha a,» ka hən.

³² Ka'a nda hən mantsa: «Lawala!» ka'a. Ka sli'agaptá hən ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa bra ghuvazuha ya ta vgha ta vata vli, ka rkaghata da drəf, ka zadamtá hən mida.

³³ Ka sli'afta tsa gwal si ta ngha hən ya nda hwaya, ka laghwi da luwa da mna inda skwi ta maguta, nda ya ta slanaghatá tsa mnduha kasu halaway ya.

³⁴ Ka sli'agaptá mnduha ma luwa nekwnekw da guya Yesu. Na tsa gi ngəɲta taɲ ta Yesu ya, «kdəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ɲni,» ka hən nda tsi.

9

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani

Mak 2:1-12, Luk 5:17-26

‡ **8:17** Ngha ta Isaya 53:4. § **8:27** Ngha ta Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. * **8:30** Ngha ta Markus 5:11. * **9:1** Ka Markus 2:1 na: Kafarnahum tsa luwani ya. Ngha ta Mata 4:13.

¹ Ka sli'aftá Yesu ka lami da kwambalu, ka vrəglaghuta nda ta drəf, ka ɓhadaghatá tsi da luwani*.

² Ka tsukwadaghatá sana mnduha da tsi ta kativin̄ ta sana mndu nda rwa səlani. Nghanata Yesu ta zlḡhay nda ɲudufa taŋ, ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya mantša: «Sagəŋ! N̄avaŋa gha, nda pla dmakwa gha!» ka'a.

³ Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu ɲa mnduha ma ghəŋa taŋ mantša: «Na mndu na ná, ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta†,» ka həŋ.

⁴ Nghadapta Yesu ta skwi ta ndanu həŋ, ka'a mantša: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndana tsa ghwadaka ndanu ya na?»

⁵ Mal blakwa mnay kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari, mal mnay kazlay: Sli'afsl̄i'a gha ka mbadaka ta mbadaka kə'a na?

⁶ Ala, kada grafta kuni mamu Zwaŋa mndu nda mbrakwa plin̄tá dmakwa mnduha ta na ghəŋa hadik na kə'a,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya mantša: «Sli'afsl̄i'a gha, kla ta kativin̄a gha ka dza'a ka dzagha gha,» ka'a.

⁷ Gi brahwat sli'afsl̄i'a tsa mndu ya ka laghwi tsi dzaghani.

⁸ Nghanata dəmḡa ta tsaya, ka ksutá tsi ta həŋ ka zləŋ. Ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta vlan̄tá mndərga tsa mbraku ya ta mnduha.

Hgaf̄ta Yesu ta Mata ɲa dza'a mistani

Mak 2:13-17, Luk 5:27-32

⁹ Manda sli'afta Yesu ka zluŋtá tsa vli ya, ka nghan̄tá tsi ta sana mndu ta hgə lu ka Mata, ta nzaku ma həga tska dzumna. «Mbadá mista dá!» ka'a nda tsi. Ka sli'afta Mata ka laghwi mistani.

¹⁰ Tahula tsa, ka nzatá Yesu ka za skwa zay ga Mata. Ka sli'adaghatá ndəghata gwal ta tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha nzata ka za skwa zay nda tsi, kawadaga nda duhwalhani.

¹¹ Nghay la Farisa ta tsa zay taŋ ta skwa zay kawadaga ya, ka həŋ nda duhwalhani mantša: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwa zay kawadaga nda gwal tska dzumna, nda ya nda ghwadaka mnduha‡ na?» ka həŋ.

¹² Slrew lami da sləməŋa Yesu, ka'a mantša: «Had̄ mnduha dughwana dughwana ta zba duhtur wa, gwal kul dughwanaku yeya ta zbay.

¹³ Lawa tsatsa klatá ghəŋa gwada ya mnə Lazglafta kazlay: Tawa hidahidá skwi ta zd̄igihata pla ghəŋ nda rini§ a wu kə'a ya. Sagha a yu haga gwal td̄ukwatd̄ukwa wa, gwal dmaku ɲa i'i ta sagha da hagay,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa suma

Mak 2:18-22, Luk 5:33-39

¹⁴ Ka sli'aftá duhwalha Yuhwana mnda maga batem ka lagha dawəŋta da Yesu, ka həŋ mantša: «Kabgawu ta kwal ɲa gha duhwalha suma, ya wya ta suma aŋni nda la Farisa tazlay na?» ka həŋ.

¹⁵ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Dza'a lavin̄lava gwal hagan̄ lu da vla kla makwa ta nzata zuzu'uva, ka ta kawadaga zwaŋa midzi nda həŋ ra? Dza'a saghasa fitik ɲa kləgadanaghutá həŋ ta zwaŋa midzi. Ma tsa fitik ya dza'a suma həŋ ta suma.

¹⁶ «Had̄ mndu ta tsa'atá lfida lgut ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantša tsi, dza'a sganaghasga tsa lfidani ya ta md̄ukwin̄ta tsa halatani ya.

¹⁷ Had̄ lu guli ta pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka mantša tsi, dza'a tuta tsa zliba huta ya, ɲa mbuzuta ima inabi, lpay lu ma zliba huta guli. Ima inabi ta ka nuni ná, ma zliba huta ta ka lfidani ta pghamta lu. Tsaya dza'a kəl həŋ his his ka nzata d̄ina.»

Vranamta Yesu ta hafu da sana zwaŋa makwa

Mak 5:21-43, Luk 8:40-56

† 9:3 Ngha ta Zlahu 24:16. ‡ 9:11 Ngha ta aya 10-11 nda Lukwa 15:1-2. § 9:13 Ngha ta Huseya 6:6.

18 Tata mna tsa gwada ya Yesu na tan mantsa, ka lagha sana mali mataba la Yahuda zambata ma ghuvani. Ka'a nda tsi mantsa: «Tan zafava a makwa da manda saba hafu mida wa, sawi fanaghatá dzva gha ta ghajani ka mbafta tsi,» ka'a.

19 Ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani, ka dza'a mista tsa mali mataba la Yahuda ya.

20 Ka sli'aftá sana marakw ta magay vakwani ghwanpda his ta paghaku, ka lagha tsi ksantá wa lguta Yesu nda ga muhul hul.

21 Tsaw ka tsa marakw ya ma ghajani na: «Der wa lgutani yeya ksant yu tada ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

22 Ka mbadavatá Yesu, ka nghana-vatá tsi. Ka'a nda tsi mantsa: «Najana gha makwa da! Zlg hay nda nudufa gha ta mbaughfta,» ka'a. Gi hada-hada ka mbaftá tsa marakw ya.

23 Ka bhadaghatá Yesu da tsa mali mataba la Yahuda ya, ka slanaghatá tsi ta gwal ta vya sinlak, nda gwal ta vaza vgha.

24 Ka'a nda hən mantsa: «Laghwala, ta mta a na makwa na wu, hani ta hani tsi,» ka'a. Ka ghubasu hən.

25 Manda mbiginta lu ta mnduha dzibil, ka lami Yesu da hēga. Ka ksafatá tsi ta tsa zwanja makwa ya ta dzvu, ka sli'aftá tsa makwa ya.

26 Ka tutá tsa skwi ta magata ya wdid ma luwa.

Mbanafta Yesu ta ghulpata mnduha his

27 Manda sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka sli'i, ka sli'aftá sana ghulpa ta mnduha his mistani nda hagaku. «Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta anji!» ka hən.

28 Ka lamə Yesu da hēga, ka lagha hən slanaghata. Ka Yesu nda hən mantsa: «Grafgra kuni kazlay: Dza'a lavinlava yu ta mbaughnafta kə'a ra?» ka'a nda hən. «Anji Mghama da,» ka hən nda tsi.

29 Ka kasantá tsi ta iriha tan. «Manda va tsa zlg hafta ghuni nda

nuduf ya ná, ka magamaga tsi manda va tsa,» ka'a nda hən.

30 Ka mbaftá tsa iriha tan ya. «Yahayaha kuni walanja mnanatá mndu!» ka Yesu ka ndanja nda hən.

31 Na tsa saba tsa gwal nda ghulpa ya, ka laghu hən da ta gwada ta Yesu ma inda tsa hadik ya.

Mbanafta Yesu ta sana rgha

32 Ta mbad hul tsa mnduha si nda ghulpa ya, ta kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu tsinj ghwadaka sulkum ka rgha.

33 Ka ghzligintá Yesu ta tsa ghwadaka sulkum ya mida. Ka zraftá tsa mndu si ka rgha ya ta gwada tsalen. «Ka yawu ka yawu, ta ngha a lu ta mnderga skwi manda na ma Isra'ila wu,» ka dēnga ka ndermimay.

34 «Mghama ghwadaka sulkum ta vlantá mbraku ta Yesu ta kəl tsi ka ghazla ghwadaka sulkumha*,» ka la Farisa nda na tan.

Tawata Yesu ta hidahida ta dēnga

35 Ka rə Yesu ta vli ma inda luwa dagaladagala nda zwana luwa tani. Ka tataghə tsi ta skwi na mnduha ma hēgaha tagha skwa la Yahuda. Ka mnə tsi ta Lfida Gwada ta ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda danwaha, nda inda ya ta raghwa mndu.

36 Kə'a ka Yesu waftá dēnga ná, ka ksantá tsi ka hidahida, kabga nda hērfə hən, ta had mbraku ma hən wu, nda nza hən manda tuwakha kul had mndu na nghay†.

37 Ka'a nda duhwalhani mantsa: «Dagala skwi na ts kay ta vwah, slaghu a gwal na ts kay wa.

38 Ndəbawa ndəba ta dzvu da mnda vwah ka ghuna tsi ta gwal ksa slna, na ts kanatá skwi ta vwah,» ka'a.

10

Hga duhwalha Yesu ghwanpda his Mak 3:13-19, Luk 6:12-16

1 Ka hagaftá Yesu ta duhwalhani ghwanpda his. Ka valantá tsi ta

* 9:34 Ngha ta 12:24. † 9:36 Ngha ta Mbsak 27:17, nda 1 Mghamha 22:17.

mbrakwa ghazla ghwadaka sulkum, nda mbamba mnduha ma inda danwaha, nda ya ma inda danwaha ta raghwa mndu nda raghwa ta hən.

² Wya hga tsa gwal ghwanpdə his ya: Tanţanani, Simun ta hgə lu ka Piyer, nda Andre ta nzakway ka zwanamani, nda Yakubu zwanə Zebedi, nda Yuhwana ta nzakway ka Zwanamani,

³ nda Filip, nda Bartelemi, nda Tuma, nda Mata mnda tska dzumna, nda Yakubu zwanə Alfe, nda Tade,

⁴ nda Simun mnda la Kananit, nda Zudas Iskaryut ta skwaptá Yesu ya.

Ghunafta Yesu ta duhwalhani ghwanpdə his

Mak 6:7-13, Luk 9:1-6

⁵ Tsa gwal ghwanpdə his ya ghwanagha Yesu da luwa. Ka'a nda hən ma kdaku tsi ka ghuna hən mantsa: «Yaha kuni dza'a da mndu kul nzakway ka la Yahuda. Yaha kuni lami da luwa la Samari.

⁶ Lawa tvə la Isra'ila, hahən ná, nda nza hən manda tuwak nda zada.

⁷ Lawa ka mna kuni na tan ka-zlay: Ndusagagha ndusa ga mghama Lazglafta, kə'a.

⁸ Ka mbamba kuni ta gwal kul dughwanaku, ka sli'aganapta kuni ta gwal nda rwa, ka mbambanafta kuni ta gwal nda ksa da rda mndu, ka ghazlihta kuni ta ghwadaka sulkumha. Zlghaf ka mbalay kaghuni ka vla kaghuni guli ka mbalay.

⁹ Yaha kuni klaftá dər dasu, dər tsemi, dər skwi na da manaka tsemi ma zliba ghuni.

¹⁰ Yaha kuni klaftá dər zliba mbuluh. Turtuktuk ka kuni da klaftá lgut. Yaha kuni klaftá 6a6ah, dər dafa, kabga nda ra ka mutsay mnda slna ta skwa zayni*.

¹¹ «Ka lamla kuni da luwa dagala, dər da zwanə luwa a tsi, zbawazba ta mndu ya nda fa vghani na tsu'aftá kaghuni. Ka nzata kuni ga tsa mndu ya ha ka sagha fitika sli'afta ghuni.

¹² Ta lamə kuni da həga ga mndu ya, «ka nza zdakwa Lazglafta nda kaghuni†,» ka kuni dazlay.

¹³ Ka nda fa vgha gwal ma tsa həga ya na tsu'a zdaku katsi, dza'a nzaku tsa zdakwa ghuni ya ta ghəna tan. Ala, ka fa a vgha tan wu katsi, ka vragaghuvra tsa zdakwa ghuni ya da kaghuni.

¹⁴ Ka kwalaghukwala lu ta tsu'aftá kaghuni snaghuna a lu ta gwada ghuni wu katsi, sli'apwa sli'a ma tsa həga ya, ka ma tsa luwa ya a tsi, ka tukwihta kuni ta rgitik ta səla ghuni.

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, badu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəna mnduha ná, ta dərdər na luwa Suduma nda Gwamura dza'a nzakwa tsi ka na mnduha ma tsa luwa ya.»

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

Mak 13:9-13, Luk 21:12-17

¹⁶ «Wana yu ta ghuna kaghuni manda tuwakha da taba kramtak mtakha. Ka nzata kuni nda hida manda nahadik, manda ghərbu' kul had gwada ta ghənani ya ká kuni da nzata guli.

¹⁷ Dasuwa ká kuni, dza'a hlay mnduha ta kaghuni da vla guma. Dza'a sləvay hən ta kaghuni nda gaslərbaha ma həga tagha skwa tan.

¹⁸ Dza'a hlay lu ta kaghuni, kabga gwada ta i'i ta kəma nūmna nda ya ta kəma mghamha. Na nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ta kəma tan, nda ya ta kəma sanlaha ma mndəra mnduha.

¹⁹ Ka hlafhla lu ta kaghuni ka hladağhata ta kəma guma katsi, yaha kuni da ndana skwi na mnay ghuni, nda ya ka kuni dza'a da gwaday. Dza'a vlaghunavla Lazglafta ta gwada ya na gwaday ghuni ma va tsa fitik ya.

²⁰ Tsa gwada dza'a kuni gwaday ya ná, kaghuni a dza'a gwaday wu, Sulkuma Da ghuni dza'a gwaday nda ma kaghuni.

* **10:10** Ngha ta 1 La Kwarent. 9:14, nda 1 Timute. 5:18. † **10:12** Ka nza zdaku nda kaghuni: Tsaya ga zgwa la Yahuda ta lagha hən da mndu.

²¹ «Zwanjamani dza'a vlatá zwanjamani na dzata. Dani dza'a vlatá zwanjani na dzata. Dza'a ndəranava ndəra zwana tan ta dadaha tan, na vlatá hən na pslata.

²² Dza'a husanhusa kuni ta inda mnduha ta ghəna gwada ta i'i. Ama mndu dza'a kdanakta ná, dza'a mbaku.

²³ Ka ta giri lu na ghuni ma sana luwa katsi, ka hwaya kuni da sana luwa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma kđaku kuni ka ranafá inda luwaha la Isra'ila ná, dza'a vragaghavra Zwanja mndu.

²⁴ «Malaghumala a mndu ta taghə lu ta skwi nani, ka mndu ta taghanatá skwi wa. Malaghumala a kwalva ta danahəgani guli wa.

²⁵ Lavinlava mndu ta taghanata lu ta skwi ta nzakway ka guram nda mndu ta taghanatá skwi. Lavinlava kwalva ta nzakway ka guram nda danahəgani guli. Ka si halaway, ka lu ta hga danahəga ya ní, kighkigh ká lu dza'a hga gwal ma tsa həga ya tama?»

Faftá ghəj ta Yesu

Luk 12:2-7

²⁶ «Yaha kuni da zləna hən. Had skwi bukwana lu dza'a kwal kul sabi ta dađi wa. Had skwi đifana lu dza'a kwal lu tsatsafta guli wa.

²⁷ Skwi mnaghuna yu ma grum ya ná, mnawa mna banluwa. Skwi mnaghuna lu ma sləmən ma sləmən ya guli ná, gugudawa guguda ta wa lilwa.

²⁸ Ma zlən kuni ta gwal ta dzatá slu'uvgha ta kwal kul laviŋta dzatá hafu. Lazglafta ta laviŋta zadənatá‡ slu'uvgha nda hafu tani ma həga vu ya na zlənay katək.

²⁹ Had lu ta skwaptá tiyti his ta kwađu ra? Kulam nda tsa ná, had ya dər turtuk ma hən dza'a zadavaghuta kul đvaftá Da ghuni wa.

³⁰ Nduk nda swidi ma ghəna ghuni tani ná, mbədaf mbəda Lazglafta demdem.

³¹ Yaha kuni da zlən, mal kaghuni sgitani ka ndəghata tiytiha.

³² «Tsaya tama, ka na Yesu i'i ka mndu ta kəma inda mndu katsi ná, i'i guli ná, na da na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da da ta nzakway ta luwa.

³³ Ala, ka na Yesu a§ i'i wu, ka mndu ta kəma mnduha ya guli ná, i'i guli ná, na da a na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da da ta nzakway ta luwa.»

Zđaku a klagagha Yesu wa

Luk 12:51-53, 14:26-27

³⁴ «Yaha kaghuni da ndanay kazlay: Zđaku klagagha i'i da ghəna hadik kə'a. Kafay klagagha yu.

³⁵ Saghasa yu da dganatá i zwan nda dani, ta i makwa nda mani, ta i ghwa'ali nda midzani.

³⁶ Gwal ma həga ga mndu dza'a nzakway ka ghuma mndu ma va tsa həga* ya.»

Vlatá ghəj manda na Yesu

³⁷ «Ka malaghumala đvafta mndu ta dani ka mani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka na da wa. Ka malaghumala đvafta mndu ta zwanjani ka makwani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka na da guli wa.

³⁸ Ka kla a mndu ta udza zlənayni ka dza'a mista da wu ná, ta nza a tsa mndu ya ka na da wa.

³⁹ Ka ta nzula hafa da yu ka mndu katsi ná, dza'a zadinžada tsa mndu ya ta tsa hafani ya. Mndu ta zadinžta hafani ta gwada ta i'i guli ná, dza'a mutsay tsa mndu ya ta tsa hafani ya guli.»

Mndu ta tsu'aftá duhwalha Yesu ná, Yesu tsu'aftsi

Mak 9:41

⁴⁰ «Ka tsu'aftsu'a mndu ta kaghuni, i'i tsaya tsu'af tsi. Mndu ta tsu'aftá i'i guli, mndu ta ghunagatá i'i tsaya tsu'af tsi guli.

⁴¹ Mndu ta tsu'aftá anabi kabga nzakwani ka anabi ná, dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu na anabi. Mndu ta tsu'aftá mndu tđukwa, kabga nzakwani ka mndu tđukwa ná,

‡ 10:28 Ngha ta Yakubu 4:12. § 10:33 Ngha ta 2 Timute. 2:12. * 10:36 Ta ghəna aya 35-36, ngha ta Mika 7:6.

dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu ɲa mndu tdukwa.

⁴² Mndu ta tanaftá dər leghwa imi ləɲləɲa yeya tsi ɲa say ta sani turtuk mataba tsa zwaniha ya, kabga nza-kwani ka duhwala dá ná, kahwath-wata ka yu ta mnaghunata, had'nisəla tsa mndu ya dza'a zwađuta wa.»

11

Ghunafta Yuhwana ta mnduha

Luk 7:18-35

¹ Manda kdakwa Yesu ta tsa tagha skwiha ɲa tsa duhwalhani ghwanɲpda his ya ná, ka sli'aftá tsi hada ka laghwi da ra luwaha ma tsa hadik ya ɲa tagha skwiha, nda ya ɲa mna Lfida Gwada.

Dawutá vla Yuhwana mnda maga batem

² Ma tsa fitik ya, ma gamak na Yuhwana mnda maga batem. Ka snanɲta tsi ta mna gwada ta Kristi nda slnaha ta magə tsi. Ka ghunaftá tsi ta sanlaha ma duhwalhani

³ da dawarɲta da Yesu kazlay: Kagha Kristi dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na kə'a.

⁴ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Lawa mnanatá Yuhwana ta skwi ya snan kuni nda skwi ya nghan kuni.

⁵ Nda ngha gwal si nda ghulpa ta vli. Ta mbađa gwal si nda raghwa səla tan. Nda mbamba gwal si nda rda mndu ta həɲ. Nda sna gwal si ka matghəm ta sləmən. Sli'agapsli'a gwal si ta rwuta. Mnanamna lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pdu*.

⁶ Rfu da mndu ya kul kwalaghutá zlghaftá i'i,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəɲa Yuhwana

⁷ Ta sli'i duhwalha Yuhwana ka vru, ka mnə Yesu ɲa dəmga ta gwada ta Yuhwana, ka'a mantsa: «Nahgani laghu kuni da nghay ma mtak na? Gagadak ta vyə falak rki laghu kuni da nghay na?

⁸ Nahgani laghu kuni da nghay 6a? Mndu ta sudavata lgut nda bla rki laghu kuni da nghay? Ya wya gwal ta

sudavatá lgut nda bla nda bla ta həɲ ná, ma həga ga mghamha həɲ.

⁹ Nu va skwi laghu kuni da nghay tama? Anabi rki laghu kuni da nghay? Mantsa nza-kwani, ka yu ta mnaghunata ná, malaghumala tsa mndu ya ta anabi.

¹⁰ Tsatsi tsa mndu mnə deftera Lazglafta ta gwada ta ghəɲani kazlay: Wya yu ta tinlaghutá ghunafta mnda dá ka kagha ɲa payaghatá tvi† kə'a ya.

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata na: Mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, had' mndu ya ta zlagapta ka malaghutá Yuhwana mnda maga batem wa. Tsaw tama ná, mndu ya ta htuta katakata ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta tsatsi.

¹² Daga ta fitika Yuhwana mnda maga batem, ha ka sagha ta gitana, ta hwisay lu nda mbraku ta ga mghama Lazglafta. Ta zbay tsa gwal ta hwisay nda mbraku ya ta zlu'atá tsa ga mghama Lazglafta ya guli.

¹³ Inda la anabi nda deftera Musa tani, mnumna həɲ ta gwada ta ghəɲa tsa ga mghama Lazglafta ya, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana.

¹⁴ Kata kumay kuni ta snanɲta katsi ná, Yuhwana tsa Iliya dza'a vraghata ya.

¹⁵ Ka mamu mndu nda sləmənə snay ka sna tsi.

¹⁶ «Nda wa dza'a gra yu ta mnduha ta na zamana na na? Manda tskatá vgha zwani ta luma ta tsgha lwi ɲa graha tan

¹⁷ kazlay: Vyanafha ɲni ta sinlak ná, skala a kuni wu, fanafha ɲni ta laha ta ɲada ghəɲ, tawa a kuni wu kə'a ya həɲ.

¹⁸ Saghaha Yuhwana, za a ta skwi wu, sa a ta skwi wu, "a' nda halaway ma ghəɲani!" ka mnduha nda tsi.

¹⁹ Saghaha Zwanə mndu, ta zay ta skwi, ta say ta skwi, "a' mamblahawa ya, dagala sasakwani, a' gra gwal tska dzumna, nda gwal dmaku ya," ka həɲ nda tsi. Kulam nda tsa, ta nghaku difla Lazglafta ma slnahani.»

* 11:5 Ngha ta Isaya 35:5-6, 61:1. † 11:10 Ngha ta Malatsi 3:1.

Sana luwaha ta kwalaghutá zlgħaftá Yesu

Luk 10:13-15

²⁰ Tahula tsa tama, ka tsukunustá tsi nda gwadá ta luwaha ya maga tsi katakata ta mazəməmhani mida, kabga kwalaghuta taŋ ta mbəđanaftá nzaƙwa taŋ. Ka'a mantsa:

²¹ «Daŋwa ŋa għa luwa Kwarizin! Daŋwa ŋa għa luwa Betsayda! Ka má tsa mazəməm magə lu ma luwa għa ya, má maga ma luwa Tir, nda luwa Siduŋ lu katsi ná, má gitagita a ta mbəđanaftá həŋ ta nzaƙwa taŋ ka pghavatá buhu nda hutidif ta vgha† wa.

²² Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərdər ŋa luwa Tir nda luwa Siduŋ dza'a nzaƙwa tsi ka ŋa ghuni.

²³ «Kagħa guli Kafarnahum! Dza'a kapay Lazglafta ta i'i ta luwa ka kagħa ta gray ra? Bukwa a għa tsa! Dza'a vradaghavra lu tđəm da vla gwal nda rwa. Ka má tsa mazəməm maga lu ma luwa għa ya, má maga ma luwa Suduma lu katsi ná, má ta teke'a luwa Saduma gita na§.

²⁴ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərdər ŋa luwa Suduma dza'a nzaƙwa tsi ka ŋa għa kə'a.»

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Luk 10:21-22

²⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu mantsa: «Ta rfay yu ta kagħa Da, Mghama luwa nda hadik tani, kabga difana difa ka ta na skwiha na da gwal nda difil ma ghəŋa taŋ, nda gwal nda sna ta skwi*, ka maranata ka ta zwani.

²⁶ Manda va tsa nzaƙwani Da, ta rfay yu ta kagħa, ma zđakwa għa nzaƙwa tsi mantsa.

²⁷ «Da da ta vliha ta inda skwi. Had sana mndu nda sna ta Zwan wa, ba Da yeya nda sna. Had sana mndu nda sna ta Da guli wa, ba Zwan yeya nda sna, nda mndu ta kumə Zwan ta maranata,» ka'a.

Sagħa da Yesu ŋa mutsa mbi'a vgha

²⁸ «Sagħawasa da i'i inda kaghuni gwal nda hərfa da ndəgaku ka mbi'aghunapta yu ta vgha.

²⁹ Zba a yu ta nzaƣhunaghata wa. Klawakla ta ndəgaku ya ta klə yu, ka tagħa kuni ta skwi da i'i, mantsa ya dza'a kəl kuni ka mutsaftá mbi'a vgha.

³⁰ Manda va tsaya nzaƣwani, skwi ya dza'a faghunaghata yu ná, ndəgaghunata a wa. Kafkafani nzaƣwani,» ka'a.

12

Zwanə mndu Mgham ta ghəŋa sabat

Mak 2:23-28, Luk 6:1-5

¹ Ma va tsa fitik ya, bađu fitika sabat, ka labə i Yesu nda duhwalhani nda ma vwaha hya. Ka kuzlanaftá maya ta duhwalhani. Ka 6ala'atá həŋ ta ghəŋa alkama* ŋa dghaday.

² Nghay la Farisa ta tsa skwi ta magə həŋ ya ná, ka həŋ nda Yesu mantsa: «Ngha ta duhwalha għa 6a! Wa'a həŋ ta maga skwi kul raku ka magay bađu sabat†,» ka həŋ nda tsi.

³ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta dzaŋaf a kaghuni ta skwi ya maga Dawuda kuzlanafər maya, nda gwal kawadaga nda tsatsi tani ra?

⁴ Ka lamə həŋ da həga Lazglafta ka zuta həŋ ta skwa zay fana lu ta Lazglafta. Had sana mndu ta za tsa skwa zay ya, dər Dawuda, dər tsa gwal kawadaga nda tsi ya mazlay wu, ba gwal dra skwi ŋa Lazglafta‡ yeya ta zay.

⁵ Ari ta dzaŋaf a kuni ma deftera zlahu kazlay: Bađu sabat ná, ta

‡ 11:21 Kwarizin, Betsayda, Tir, Siduŋ: Ngha ta Isaya 23:1-18, nda Izeƣiyel 26, nda Yuwel 4:4-8, Amus 1:9-10. § 11:23 Ngha ta Isaya 14:13-15, Suduma Ngha ta Zlrafta 19:24-28. * 11:25 Ngha ta 1 La Kwareŋt 1:17-29. * 12:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 23:26. † 12:2 Ngha ta Sabi 34:21. ‡ 12:4 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7, nda Zlahu 24:9. § 12:5 Ngha ta Mbsak 28:9-10.

zluŋzla gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta zlahā sabat ta magə hən ta slna ma həga Lazglafta, ksaf a ta hən ka dmaku\$ wu kə'a na?

⁶ Tsaw ka yu ta mnaghunata ná, mamu sana skwi hadna ta malaghutá həga Lazglafta.

⁷ Ka má nda sna kuni ta klatá ghəŋa skwi mnə lu kazlay: Tawa hidahida skwi ta zdigihata pla ghən nda rini* a wu kə'a ya ná, má had kuni dza'a mnay kazlay: Magamaga hən ta dmaku, kə'a nda tsa gwal kul had dmakwa tan ya wa.

⁸ Zwanə mndu ná, tsatsi mgham ta ghəŋa fitika sabat,» ka'a.

Mbanafta Yesu ta mndu nda mta dzvani

Mak 3:1-6, Luk 6:6-11

⁹ Ka sli'aftá Yesu ka zlanťa tsa vli ya, ka laghwi da həga tagha skwa la Yahuda.

¹⁰ Hada, mamu sana mndu nda mta dzvani. Ka mnduha dáwanťa da Yesu mantša: «Vlavla zlahā mu ta tvi ŋa mbanafťa mndu bađu sabat re, ari ki na?» ka hən nda tsi ŋa mutsaftá rutsak tida.

¹¹ Ka'a nda hən mantša: «Waya mataba ghuni, ka dədaghatá kdakwa tuwakani turtuktuk da gudzuvrun bađu sabat, dza'a kwal kul kliginťa tsa tuwakani ya na?»

¹² Malaghumala a mndu ka tuwak ra? Tsaya tama ná, pyaf a lu ta mndu ka maga zdaku bađu sabat wa,» ka'a.

¹³ Ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya mantša: «Tdap dzva gha,» ka'a. Ka tdaptá tsi, gi yəmad vravafvra tsa dzvani ya manda va tsa sanani ya.

¹⁴ Ka gi gazlagaptá la Farisa, ka laghwi dzraku ŋa zba tvi ŋa zadinťa Yesu.

Yesu ná, kwalva ya zbap Lazglafta ya

¹⁵ Tsatsafta Yesu ta tsa ndana tan ya, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi. Ka sli'aftá dəmga guli ka

laghwi mistani, ka mba mbə tsi ta inda gwal ma danwa.

¹⁶ Ka zlahanaghatá tsi ta hən ka ŋdanďa kazlay: Yahayaha kuni da mnihata kə'a.

¹⁷ Kəl tsi ka mnay mantša ya ná, nda nza ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

¹⁸ Wya kwalva da ya zbap yu, ya dvu yu, ya ta zdigihata katakata, dza'a fanaghafa yu ta Sulkuma da, dza'a mnanamna ta inda mndəra mndu kazlay: Tudukwa guma da kə'a.

¹⁹ Zbəta a ta zlərdawi wa. Dzəta a ta lawlaw wa. Had mndu dza'a snanťa ta gugudaku ta pazlala wa.

²⁰ Had dza'a kdəglinťa ɓlanaptá sulam nda ghada ŋatani wa. Had dza'a kdinťa mtəglinťa pitirla ta mtaku mtaku guli wa. Mantša ya dza'a maga tsi ha ka vlanťani ta za ghwa ta skwi tdukwa.

²¹ Ŋa fafta mndəra mnduha ta ghəŋa tan ta hgani† kə'a ya.

Ghziŋta Yesu ta ghwadaka sulkumha

Mak 3:22-30, Luk 11:14-23

²² Ka kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu ksu ghwadaka sulkum ta ghulpinťa, ka tsinťa ka rgha guli. Ka mbanafťa tsi. Ka gwada tsa mndu ya ta gwada tsalen, ka nghanťa tsi ta vli tsidid guli.

²³ «Zlah zwanə Dawuda a na mndu na wu re?» ka mnduha ka ndərmimay.

²⁴ Na snanťa la Farisa ta tsa skwi ya, ka hən mantša: «Nda mbrakwa halaway‡ ta nzakway ka mghama ghwadaka sulkumha ya ta ghazla tsi ta ghwadaka sulkumha,» ka hən.

²⁵ Tsaw nda sna Yesu ta skwi ta ndanu hən. Ka'a nda hən mantša: «Ka ta lmuvsulma va tsa ga mgham turtuk ya ta lmu katsi ná, sladglata a tsa ga mgham ya wa. Ka ta lmuvsulmu gwal ma luwa turtuk, ka gwal ma

* 12:7 Huseya 6:6, nda Mata 9:13. † 12:21 Ngha ta Isaya 42:1-4. ‡ 12:24 Ngha ta 10:25.

həga turtuk a tsi guli ta lmu ná, had ya dza'a sladglata ma həŋ guli wa.

²⁶ Ka si ta ghzlay halaway ta halaway katsi ná, dgavapdga tsa halaway ya nda tsa tama. Waka ga mghamani dza'a sladglata tama na?

²⁷ Ka si nda mbrakwa Halaway ta ghzla yu ta ghwadaka sulkum ya ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Tsaya tama, vərda hahəŋ dza'a tsaghunata gumani.

²⁸ Ala, ka si nda Sulkuma Lazglafta ta ghzla yu ta ghwadaka sulkumha katsi, 6havaghuna6ha ga mghama Lazglafta nda tsa tama.

²⁹ «Ari, waka mndu dza'a lavinťa lami da həga ga mndu nda mbra ka hlugudunťa huzlani ta kul habafta tsi ta tsa mndu nda mbra ya na? Tahula tsaya dza'a kəl tsi ka hlugudunťa huzlani.

³⁰ «Mndu kul had mista da ná, ghuma da tsa mndu ya. Mndu kul had ta katihata nda tskanata guli ná, kwizidinťa na tsa mndu ya ta kwizay.

³¹ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Inda dmaku ta gə mndu, nda rutsak ya ta pghə tsi ta Lazglafta ná, dza'a plinispla lu ta həŋ. Ama mndu ta vzafta rutsak ta Sulkum nda ghu6a ná, had lu dza'a plinista dmakwani wa.

³² Ka vzafvza mndu ta rutsak ta Zwanja mndu katsi, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ama mndu ta vzafta rutsak ta Sulkum nda ghu6a ná, had lu dza'a walaŋťa plinista dmakwani, dər ta na zamana na, dər ta zamana dza'a sagha wa.»

Fu nda yakwani

Luk 6:43-45

³³ «Ka si zda ya fu ya, ka lu ná, zda yakwani. Ka si zda a ya fu ya wu, ka lu ná, zda a yakwani guli wa, kabga ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu.

³⁴ Mndəra la mupuha na! Waka kuni si má dza'a mnagaptá skwi dina, kaghuni la ghwadak na! Ka nu ndəghatá skwi ma ndufu mndu ta mniginťa wubisima mndu.

³⁵ Nərma mndu ná, ma tsa nərma skwiha ma ndufufani ya ta kligista tsi ta skwi dina. Ghwadaka mndu guli ná, ma tsa ghwadaka skwiha ma ndufufani ya ta kligista tsi ta ghwadaka skwi.

³⁶ Ka yu ta mnaghunata ná, nda wa taŋ dza'a mnəginťa mnduha badu guma ta inda nəslu ya brəfəgin həŋ.

³⁷ Nda gwada ma wa gha dza'a tsaghaghata lu ta guma. Ka na kwala dmakwa gha kul had tsi, ka na nza-kwa dmakwa gha mamu a tsi.»

Zlghawa Yesu na gwal ta dawamazəmzəm

Mak 8:11-12, Luk 11:29-32

³⁸ Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu na mnduha, nda sanlaha ma la Farisa guli, nda Yesu mantša: «Mghama da, ta kumay nni ta magata gha ta mazəmzəm na grafta nni kazlay: Sa daga da Lazglafta ka kə'a,» ka həŋ.

³⁹ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ghwadək mnduha ta na fitik na. Had həŋ ta zləŋa Lazglafta wa. Ta dawamazəmzəm həŋ. Had sana mazəmzəm dza'a maganata lu ta həŋ, ka tsa na anabi Yunusa ya a tsi wa.

⁴⁰ Manda va ya maga anabi Yunusa ta vaghu hkən nda rvidik hkən ma hu6a mghama klipiš ya, manda va tsaya guli dza'a magata Zwanja mndu ta vaghu hkən nda rvidik hkən ma hadik.

⁴¹ Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna həŋ ta gwada anabi Yunusa*, ka mbədanafta həŋ ta nzakwa taŋ. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Badu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, “na ghuni dmaku,” ka gwal ma luwa Niniva dza'a sli'afta mnay na mnduha ta na fitik na.

⁴² Ghalya, ka sli'afta sana marakw ta ga mgham ma vli di'in nda ga sud†, ka lagha da sna difla Salumuŋ. Wana mamu mndu hadna ta malaghutá Salumuŋ nda difil. Badu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, “na ghuni dmaku,” ka tsa marakw

§ 12:40 Ngha ta Yunusa 2:1. * 12:41 Yunusa 1-4. † 12:42 Ngha ta 1 Mghamha 10:1-10.

ya dza'a mnanatá mnduha ta na fitik na.»

Vradamta ghwadaka sulkum da mndu

Luk 11:24-26

⁴³ «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, ɲa dza'ani da ra vli tuhwayaɲ tuhwayaɲa ka zba vli ɲa mbi'a vghani. Ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli ɲa mbi'a vghani ya wu katsi,

⁴⁴ «ka vra yu da tsa hɛga ɗa sabɛ yu mida ya gra,» ka'a dza'azlay, ɲa sli'aftani ka vradaghata. Ka ta vradaghatá tsi nda tsukwa vli mida, nda paya ɗina katsi,

⁴⁵ yawa da! kɛ'a dza'azlay ɲa vraghutani, ɲa hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndɛfán ta malaghutá tsatsi nda sidi. ɲa lama taɲ da tsa hɛga ya ka nzamta mida. Mantsa tama, dza'a nzakway ɓadzatá nzakwa tsa mndu ya ka malaghutá nzakwani taɲtaɲ. Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda na mnduha ta na ghwadaka fitik na,» ka'a.

Vɛrdaka mnduha Yesu

Mak 3:31-35, Luk 8:19-21

⁴⁶ Tata gwada tsa gwada ya Yesu nda dɛmga ná, ka ɓhadaghatá i mani nda zwanamani, ka nzaghutá hɛɲ ma bli, ka zbɛ hɛɲ ta gwadɓanata.

⁴⁷ Ka sana mndu nda tsi mantsa: «Wa'a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta zba gwadɓaghata,» ka'a nda tsi.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsa mndu ta mnay ɲani ya mantsa: «I wa i ma ɗa nda zwanama ɗa na?» ka'a nda tsi.

⁴⁹ Ka fadapta tsi ta dzvu tvɛ duhwalhani, ka'a mantsa: «Wana i ma ɗa nda zwanama ɗa.

⁵⁰ Dɛr wati ma mndu ta maga skwi ya kumaɲ Da ɗa ta nzakway ta luwa ná, tsa mndu ya ta nzakway ka zwanama ɗa, nda mukuma ɗa, nda ma ɗa,» ka'a.

13

Gwada ta wutsa hulfa

Mak 4:1-9, Luk 8:4-8

¹ Baɗu va tsa fitik ya, ka sabi Yesu ma hɛga* ka laghwi nzata ta wa drɛf.

² Ka tskadaghatá dɛmga ɲɛrbisl ta vgha ta vatani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta nzatá inda mnduha ta wa ghwa.

³ Ka mnɛ tsi ta ndɛghata skwiha ɲa taɲ ka mahdihdi, ka'a mantsa: «Mbaɗa sana mndu ka sli'afta ka laghwi da wutsa hulfani.

⁴ Tata wutsay wutsay, ka rkatá sanlaha ma hulfa ta tvi, ka sli'aktá ɗyakha ka ɗaguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi ɗyaftá tsi misimmisim kabga sira a hadik ta ghɛɲani wa.

⁶ Na safa fitik dzafta tida ka zlghutá tsi hɛw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrɛɲ mistani wa.

⁷ Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka glanaghatá teki ka raghwanata.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gɛnɛk, ka ɗyaftá tsahaya ka glaftá tsi ka pghaftá ghɛɲ ka zwan ɗze'dze', ɓɛrزلzla ghɛɲa sanlaha, selega ghɛɲa sanlaha, midíɗa ghɛɲa sanlaha.»

⁹ Ka sganaghatá Yesu, ka'a mantsa: «Mndu nda slɛmɛɲa snay ka sna tsi,» ka'a.

Kabgawu ta kɛl Yesu ka gra gwada nda gra na?

Mak 4:10-12, Luk 8:9-10

¹⁰ Ka gavanavatá duhwalhani, ka hɛɲ mantsa: «Kabgawu ta kɛl ka ka mna gwada ɲa taɲ ka mahdihdi katak na?» ka hɛɲ.

¹¹ Ka Yesu nda hɛɲ mantsa: «Kaghuni ná, vlaghunavla lu ta snaɲtá vɛrɗa ɗifatá ga mghama Lazglafta, ama vlaɲ a lu ta hahɛɲ wa.

¹² ɲa mndu mamu skwi da tsi ta sganaghata lu, ɲa sgutani da tsi. Ama mndu ya kul had skwi da tsi ná, dza'a klɛgadanaghu kla lu ta va tsa ki'a da tsi ya.

¹³ Tsaya ta kɛl yu ka mnay ka mahdihdi ɲa taɲ, kabga dɛr nghanha hɛɲ, ngha a hɛɲ wa. Dɛr snaɲha hɛɲ nda slɛmɛɲa taɲ katak, sna a hɛɲ wu, graf a hɛɲ guli wa†.

* 13:1 Ngha ta Markus 3:1. † 13:13 Ngha ta Markus 4:12. ‡ 13:14 Ngha ta Isaya 6:9-10.

14 «Ta ghəŋa taŋ dədafta tsa gwada Lazglafta ta mnay nda ma wa anabi Isaya‡ kazlay:

“Dər dza’a nda sna kuni nda sləmənja ghuni,
grafta a kuni wa.

Dər dza’a nda ngha kuni nda ira ghuni,

nghaŋta a kuni wu kə’a ya.

15 Təŋu təŋa ghəŋa na mnduha na.

Dərzlaf dərzla həŋ ta sləmənja taŋ,
hafha həŋ ta ira taŋ,

kabga va a həŋ ta nghaŋta wa,

yaha həŋ da snaŋta nda sləmənja taŋ,

yaha həŋ da grafta ma ŋudufa taŋ,

yaha həŋ da mbədanaftá nzakwa taŋ,
da mbanaftá yu ta həŋ§.”

16 «Kaghuni ná, nda tfawi ta ghəŋa kaghuni, kabga nda ngha ira ghuni ta vli, nda sna sləmənja ghuni ta sləmən.

17 Kahwathwata ka yu ta mnaghu-nata: Nda ndəgha la anabi nda gwal tdukwatdukwa nzakwa taŋ si ta dvanŋta nghaŋtá na skwi nghaŋ kaghuni na, lay ngha a həŋ wa. Si ta kumay həŋ ta snaŋtá na skwi snaŋ kaghuni ná, sew sna* a həŋ wa,» kə’a ya.

Klatá ghəŋa tsa gwada ta wutsa hulfa ya

Mak 4:13-20, Luk 8:11-15

18 «Snawasna tama ta klatá ghəŋa gwada ta ghəŋa tsa mndu ta wutsa hulfa ya.

19 Tsa tvi rkaf hulfa tida ya ná, gwal ta snaŋtá gwada ta ga mghama Lazglafta kul grafta həŋ ya, həŋ. Ka sagha halaway zlu’ugudunustá həŋ ta tsa skwi wutsam lu ma ŋudufa taŋ ya.

20 Tsa kluluh rkaf hulfa tida ya ná, tsaya mndu ta snaŋtá gwada ta ga mghama Lazglafta, gi ka tsu’aftá tsi nda rfu.

21 Tsaw tama, had’slrəŋ mistani wu, nzdava a wa. Ka gi grungra ghuya danwa, ka giri a tsi kabga tsa gwada ya, gi zləmbutani.

22 Tsa vli ma teki rkam hulfa mida ya guli ná, tsaya gwal ta snaŋtá gwada

Lazglafta, ka laghu həŋ da ndana skwiha ma ghəŋa hadik, nda skwa gadghəl, ka raghwanaftá tsa skwiha ya ta tsa gwada ya ma həŋ, ka niŋtá həŋ ka ksubaŋ.

23 Tsa gənək rkaf hulfa tida ya guli ná, tsaya gwal ta snaŋtá gwada Lazglafta ka snatá həŋ, ka magaftá həŋ: Ghərbəts ghərbəts sanlaha, salala sanlaha, midida sanlaha.»

Ghwadaka kuzun

24 Ka’a nda həŋ nda sana mahdihdi mantša: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mndu ta sləgamtá vərda hulfa hya ma vwahani.

25 Girvidik, sli’aghuslia lamndu da vlə hani, ka lagha ghumani da sləginistá rira distani ka laghwani.

26 Manda dyafta tsa hulfa ya ka pghaftá ghəŋ, ka zlagaptá rira guli.

27 Ka lagha kwalvaha tsa danahəga ya mnay ŋani, ka həŋ mantša: “Mghama da! vərda hulfa a sləgam kagha ma vwaha gha kay ra? Lamə ndiga rira dida na?” ka həŋ.

28 Ka’a nda həŋ mantša: “Ghuma da ta magatá tsa,» ka’a. Ka tsa kwalvaha ya nda tsi mantša: “Ta dvyay ka ka dza’a ŋni rətiŋta rki na?” ka həŋ. Ka’a nda həŋ mantša:

29 “Zlaŋwazla, ma lə kuni da rətay, yaha kuni da gabiŋta nda vərda hya.

30 Zlaŋwa həŋ ka glakwa həŋ ka skwa turtuk ha ka sagha fitika tsokay ta vwah. Tskapwa tska karaku ta rira, ka habafta kuni ŋa driŋta nda vu. Vərda hya ya, ka tskidimta kuni da guvura da, ka yu dza’azlay nda gwal tska skwi ta vwah,» ka’a.

Hya kramasa

Mak 4:30-32, Luk 13:18-19

31 Ka’a nda həŋ nda sana mahdihdi kay guli mantša: «Ga Mghama Lazglafta ná, ka guram nda hya kramasa klaf mndu ka sləgamta ma vwahani.

32 Ndərzikwa tsatsi mataba inda hulfaha, ama ka dyaf dya tsi ka glafta, mal tsatsi mataba hulfa nidaliha. Ta nuna gdiz ka fu, ŋa sli’adaghata

dýakha da baba hōga tan ta zligama-hani.»

Is
Luk 13:20-21

³³ Ka'a nda hōn nda sana mahdihdi guli mantsa: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda is ta klafta marakw ka laβanamta ma kuratá darama hupu hkən n̄a n̄laftá tsa hupu ya demdem,» ka'a.

Mahdihda Yesu n̄a mnigin̄tá skwi nda d̄ifa

Mak 4:33-34

³⁴ Ka mahdihdi mnanata Yesu ta inda tsa skwiha ya ta d̄amga. Had sana skwi mnanan̄ tsi ta hōn kul had ka mahdihdi wa,

³⁵ kada nzakwa dzatá ghōn̄a gwada anabi ta mnay kazlay:

«Ka mahdihdi dza'a gwada yu ta gwada nda hōn.

Dza'a mnigin̄mna yu ta skwiha nda d̄ifa daga ka ya wu zraftá ghōn̄a hadik† k̄a'ya.»

Klatá ghōn̄a gwada ta ghwadaka kuzun

³⁶ Mbadá Yesu ka zlin̄tá d̄amga, ka sli'aftá tsi ka laghu da hōga. Ka gavanavatá duhwalhani, ka hōn nda tsi mantsa: «Pslan̄nap psla ta klatá ghōn̄a tsa mahdihdi ta ghōn̄a rira ya,» ka hōn.

³⁷ Ka'a nda hōn mantsa: «Tsa mndu ta sl̄gamtá v̄erdá hulfa hya ya ná, Zwan̄a mndu ya.

³⁸ Vwah ya guli ná, ghōn̄a hadik tsa. V̄erdá hulfa hya ya guli ná, gwal ta nzakway ka n̄a ga mghama Lazglafta ya. Rira ya guli ná, gwal ta nzakway ka n̄a halaway ya.

³⁹ Tsa ghuma ta sl̄gamta ya guli ná, halaway ya. Tsa tska skwi ta vwah ya, tsaya kdakwa ghōn̄a hadik. Tsa gwal tska skwi ta vwah ya guli, tsaya duhwalha Lazglafta.

⁴⁰ Manda va tsa tskaptá rira n̄a drin̄ta nda vu ya, manda va tsaya dza'a nzakwa tsi badu kdavakta ghōn̄a hadik guli.

⁴¹ Dza'a ghunaga ghuna Zwan̄a mndu ta duhwalhani n̄a talaptá inda gwal ta pghamtá mndu da ga dmaku, nda gwal ta maga ghwadaka skwi, n̄a hlin̄tá hōn di'in̄ nda ga mghamani,

⁴² ka pghamtá hōn da duda vu. N̄a wahay tan ta wahu, ka hpadá sli'in̄a‡ tan hada.

⁴³ Ama gwal ta nzakway tdukwa ta wa ira Lazglafta ya, manda fitik dza'a wudakwa hahōn ma ga mghama DaS tan. Ka mamu mndu nda sl̄mōn̄a snay, ka sna tsi.»

Gadgh̄al ma d̄ifa

⁴⁴ «Ka guram ga Mgham Lazglafta nda gadgh̄al ta d̄ifa ma sana vwah. Ka lagha sana mndu dukwafta tida. Ka d̄ifglanata tsa mndu ya guli. Ka laghu tsi nda rfu da dzawin̄tá inda skwani ka skwata tsa vwah ya.»

Mizid̄ikw nda bla dzvani

⁴⁵ «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mnda tsakala ta psamizid̄ikwha nda bla dzvani.

⁴⁶ Ka mutsafta tsi ta tsa mizid̄ikw ya turtuk nda bla dzvani ya. Ka laghu tsi dzawin̄tá inda skwani ka skwata tsa mizid̄ikw ya.»

Kad̄on̄

⁴⁷ «Ka guram ga mghama Lazglafta nda kad̄on̄ ta wudadata lu da dr̄af n̄a tumagaftani ta inda mnd̄erga klipiha kavghakavgha.

⁴⁸ Nd̄aghafta tsa kad̄on̄ ya, n̄a td̄agafata ta wa sgam. Tahula tsa, n̄a nzata ka dagaptá ya d̄inad̄ina, ka pghamta ma tughuba, n̄a pghin̄ta ghwadakhani.

⁴⁹ Mantsa ya dza'a nzakwa tsi ma kdakwa ghōn̄a hadik. Dza'a sli'aga sli'a duhwalha Lazglafta n̄a galapta tan ta ghwadaka mnduha mataba tdukwani,

⁵⁰ n̄a pghaghata tan ta hōn da duda vu, n̄a wahay tan ta wahu ka hpadá sli'in̄a* tan hada.»

Lfida gadgh̄al nda halatani

† 13:35 Ngha ta Zabura 78:2. ‡ 13:42 Ngha ta Mata 8:12 § 13:43 Ngha ta Daniyel 12:3. * 13:50 Ngha ta Mata 8:12.

⁵¹ Ka Yesu nda duhwalhani mantša: «Lamla inda tsa skwiha ya da sləmənja ghuni rki na?» ka'a nda həŋ. «Anji!» ka həŋ zlgħanafta wani.

⁵² Ka'a nda həŋ guli mantša: «Tsaya tama ná, ka nuna mnda tagħa zlahu ka duhwala ga mghama Lazglafta ná, ka guram nda danahəga ta mutša skwa gadghəlani ma skwiha ka lfid ka lfid, nda ya ma skwiha nda kďa fitikani, dza'a gra lu,» ka'a.

Kwalaghuta la Nazaret ta zlgħaftá Yesu

Mak 6:1-6, Luk 4:16-20

⁵³ Tahula kdĩnta Yesu ta mana tsa mahdihdiha ya, ka sli'afta tsi hada ka laghwi.

⁵⁴ Ka 6hadaghata tsi da luwa Nazaret† ta nzakway ka luwa ta glakwani. Ka tagħə tsi ta skwiha ŋa mnduha ma həga tagħa skwa taŋ. Ka ndərmim həŋ, ka həŋ mantša: «Wa ta vlanťá mndərga na ma dıfil? Wa ta vlanťá mbrakwa maga mndərga na ma mazəmzəm?»

⁵⁵ Zwanja tsa mndu ta fidı ya a tsi kay ra? Mari a mani‡ kay guli ra? I Yakubu, nda Yusufu, nda Simuŋ, nda Yuda a zwanamani kay ra?

⁵⁶ Mataba amu a ta nzakwa kwaghmani kay guli ra? Tsaw wa ta vlanťá na dıfil na, nda na mbraku na tama 6a?» ka həŋ.

⁵⁷ Tsahaya skwi ta pyafta həŋ ka zlgħafta Yesu. Ka Yesu nda həŋ tama mantša: «Ma luwani, nda ya ma həga§ ga taŋ yeya ta hərtətata lu ta anabi. Ama ma hamata vli ná, ta vlanťla lu ta glaku,» ka'a.

⁵⁸ Ki'a yeya mazəmzəm magan Yesu ma luwa Nazaret, kabga zlgħaf a mnduha nda ŋuduf wa.

14

Mtakwa Yuhwana mnda maga batem

Mak 6:14-29, Luk 9:7-9

¹ Ma tsa fitik ya, ka snanaghata gwada ta Yesu ta Hiridus ta nzakway

ka ŋumna ta hadıka Galili. Ka'a nda kwalvahani mantša:

² «Yuhwana mnda maga batem ya ta sli'agapta ma mtaku, tsaya kəl tsi ka mutsaftá mbrakwa maga mazəmzəm,» ka'a.

³ Tsaw si mnamna Hiridus kazlay: Ksidıfwa ksa ta Yuhwana kə'a. Ka ksaftá lu, ka habafta, ka vzamta ma gamak ta ghəŋa gwada ta Hiridiya markwa zwanamani Filip*,

⁴ kabga ka Yuhwana nda Hiridus na: «Ra'a ka klafta għa ka markwa† ghuni wu,» ka'a.

⁵ Si ka zbə Hiridus ta tva dzata, ama ka zlanťaftá tsi ta dəmga, kabga ka anabi klafta mnduha ta Yuhwana.

⁶ Ka sagħa fitik ya ta grafta nda fitik ya kəl lu ka yatá Hiridus. Ka lagħa makwa tsa Hiridiya ya kay da skalu ta kəma gwal hagadagħa lu da vla skala havaktá tsa fitika yakwani ya. Ka zdanaftá tsi ta ŋuduf ta Hiridus.

⁷ Ka'a mantša: «Dər nahgani dawan ka da i'i ná, ta vlagħavla yu,» ka'a wadananatá tsa makwa ya.

⁸ Ka mnanaftá mani ta hidaku. Ka tsa makwa ya mantša: «Tsidıftsa ta kwambleh nda va nana ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

⁹ Su'anak ka mgham nzata. Ama kabga għadaghada ta wadananata, hada tsa gwal hagadagħa lu ya kay guli, ka'a mantša: «Lawala da tsagaghata ka vlanťa kuni,» ka'a.

¹⁰ Ka ghunaftá tsi ta mnduha da tsagagħatá ghəŋa Yuhwana ma gamak.

¹¹ Ka klaktá lu ta ghəŋa Yuhwana ta kwambleh, ka vlanťá tsa zwanja makwa ya, ka klanťá tsi ta mani.

¹² Ka lagħa duhwalha Yuhwana da klagħatá mblani ka lagħwi da padamta. Ka sli'aftá həŋ ka lagħwi mnanatá Yesu.

Zuŋta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mak 6:30-44, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

† 13:54 Nazaret: Luwa ta glakwa Yesu. Ngha ta 2:23, nda Lukwa 4:16. ‡ 13:55 Ngha ta Yuhwana 6:42. § 13:57 Ngha ta Lukwa 4:24, nda Yuhwana 4:44. * 14:3 Ngha ta Markus 6:17. † 14:4 Ngha ta Zlahu 18:16, nda 20:21.

13 Manda snan̄ta Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi hada nda kwambalu, ɲa laghwi nzakta kətsau' ta wa mazawa. Ka sniŋtá dəmga, ka sli'aftá hən̄ nda səla ka laghwi da zbiŋta.

14 Ta sabi Yesu ma kwambalu, kə'a kə'a ná, tizlik mnduha. Ka ksantá hən̄ ta Yesu ka hidahida, ka mbambanaftá tsi ta gwal kul dughwanaku guli.

15 Gahawu, ka gavadaghata duhwalhani tavata Yesu. Ka hən̄ nda tsi mantša: «Ta wa mazawa na vli na, laghula fitik guli, vriŋvra ta na mnduha na ka dza'a hən̄ da luwaha da zba skwi ɲa zay taŋ,» ka hən̄.

16 Ka Yesu nda hən̄ mantša: «Zbaŋ a hahən̄ ta sli'i wa, vlan̄wawla kaghuni ta skwa zay ta hən̄, ka za hən̄,» ka'a.

17 «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu,» ka hən̄ nda tsi.

18 «Hligidighawa hla,» ka'a.

19 «Nzawanza nda nza ta kuzun,» ka'a nda mnduha. Ka nzatá mnduha rpa'. Ka hlaftá tsi ta tsa buradiha hutaf nda tsulhwa klipi his ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka balanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valantá duhwalhani ɲa dɔgay ɲa dəmga.

20 Ka zə inda mnduha. Ka babaghutá hən̄. Ka tsakaftá lu ta padakwani‡ ma vəl zay taŋ ka ghwanak ghwanpdə his.

21 Tsa gwal si ta zay ya ná, ta magay hən̄ ta dəmbu' hutaf, mbəda a lu ta mi'aha nda zwani wa.

Mbaday Yesu ta mbađa ta drəf

Mak 6:45-52, Yuh 6:15-21

22 Gi tahula tsa, ka mblaftá Yesu ta duhwalhani ka lami da kwambalu ɲa dza'a ta sana ɔlu, ta nzaghutá tsatsi ɲa vriŋtá tsa dəmga ya.

23 Manda vriŋtani ta hən̄, ka sli'afta tsi ka laghwi nzata ta ghwa ɲa maga du'a. Ta kuzutá rvidik tukzum ná, ta hada turtukwani.

24 Ta tsa luwa ya ná, ma takataka drəf na kwambalu ta takada wuda nda gamtsa'uwakwa imi, ta vray vray falak guli.

25 Ta tsughbura sərɔk tama, ka sli'aftá Yesu ka mbađa ta drəf ka dza'a tvə duhwalhani.

26 Nghay duhwalhani ta mbađani ta drəf ná, ka ksafaftá zlən̄ ta hən̄. «Aya halalay!» ka hən̄ ka wahu nda zlən̄ nda zlən̄.

27 Gi ka Yesu nda hən̄ mantša: «Ma wahu kuni! I'i ya, ma zlən̄ kuni ta zlən̄!» ka'a.

28 Ka Piyer nda tsi mantša: «Mghama da, ka si kagha tsi ná, mnamna ka laba yu ta ghəŋa na imi na da kagha,» ka'a.

29 «Saghasa!» ka'a nda tsi. Ka sabə Piyer ma kwambalu, ka mbađa ta imi ka dza'a nda da Yesu.

30 Ama nghayni ná, dagala falak, ka ksafaftá zlən̄. Gi səlikw zraftani ta dəɔaku da huđa imi tsa. «Mghama da, kata ta i'i!» ka'a wahata.

31 Ka gi fadapta Yesu ta dzvu ka ɲanata. «Nda hta zlgħay nda ɲudufa għa, kabgawu kəl ka ka dga ghən̄ na?» ka'a nda tsi.

32 Ka sli'aftá hən̄ ka lami da kwambalu, ka ləata tsa falak ya.

33 «Kagha ná, vərda Zwan̄a Lazglafta ka,» ka tsa gwal ma kwambalu ya sli'adaghata da tsələu ma ghuva Yesu.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku ta hadika Genazaret

Mak 6:53-56

34 Tahula tsughwadapta taŋ ta drəf, ka ɔhadaghata hən̄ ta hadika Genazaret§.

35 Tsəmafta gwal ma tsa vli ya ta Yesu, ka tsaghaghatá hən̄ ta lwi da inda luwaha ta wanaftá hən̄. Ka hləganaghatá lu ta inda gwal kul dughwanaku.

36 Ka ndəbə hən̄ ta dzvu da tsi: «Zlan̄zla ta tvi ta hən̄ ka ksantá hən̄ ta wa lguta għa kwen̄kwen̄,» ka hən̄ nda tsi. Inda tsa gwal ta kasantá ya, ka mbambaftá hən̄.

15

Gwada ta nzakwa la Yahuda ta dzidza taŋ

Mak 7:1-13

‡ 14:20 Ngha ta 2 Mghamha 4:42-44. § 14:34 Ngha ta Markus 6:53.

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá la Farisa nda gwal tagha zlahu ña mnduha daga ma luwa Ursalima, ka lagha da Yesu. Ka hən̄j mantsa:

² «Kabgawu ta kəl duhwalha gha ka kwal kul sna taghatá nzaku daga ta dzidzí, kul had̄ hən̄j ta mbazinjá dzvu kada za skwa zay* wu na?» ka hən̄j nda tsi.

³ Ka'a nda hən̄j mantsa: «A ki kaghuni kaghuni, kabgawu ta kwal kaghuni sna zlahu Lazglafta, ka laghwi da sna ña ghuni ña ghuni na?»

⁴ Ya wya ka Lazglafta mnata na: «Vla ta glaku ña i da gha nda ma gha,» ka'a. Ka'a mnata guli na: «Mndu ta razanaftá dani ka mani a tsi ná, dzatá† tsa mndu ya,» ka'a.

⁵ Ama ká kaghuni ta taghay ña mnduha na: Lavinlava ka ta mnay ña da gha ka ma gha a tsi kazlay: Si ta kumay yu ta vlaghatá skwi ña kataghata mndani ná, tsaw dza'a vlantá Lazglafta yu kə'a. Nza a tkwe' ka vlantá gha ta glaku ta da gha nda tsa tama wa.

⁶ Mantsa ya zadanata kuni ta gwada Lazglafta ka mbəɗapta nda ña ghuni.

⁷ Tsa maɗgwirmaɗgwira ghuni ya! Nda tvani tsa klatá lwa Lazglafta klak Isaya ta ghəŋa ghuni ta mnay kazlay:

⁸ Ta wi ta wi ta vla tsəna mnduha na ta glaku ña ɗa,

ama ma ɗudufa tan ná, di'in̄j hən̄j nda i'i.

⁹ Ka bətbət ta tsəlba hən̄j ta tsəlbu ña ɗa, gwada Lazglafta

ya ka hən̄j ta tagha zlahu mnduha ña mnduha‡ kə'a ya.

Skwi ya ta ɗriŋtá mndu

Mak 7:14-23

¹⁰ Ka hɗadaghatá Yesu ta dəmga da tsi, ka'a nda hən̄j mantsa: «Fawafa ta sləmən̄j ka sna kuni.

¹¹ Skwi ta lami nda la nda ma wubisim a ta ɗriŋtá mndu wu, ama skwi ta sabi nda sa ma wa mndu ta ɗriŋtá mndu,» ka'a.

¹² Na snan̄ta duhwalhani ta tsa gwada ya ka gavadaghatá hən̄j. Ka hən̄j nda tsi mantsa: «Nda sna kagha kazlay: Kuzlan̄j kuzla tsa gwada gha ya ta la Farisa kə'a re?» ka hən̄j.

¹³ Ka'a mantsa: «Inda fu ya kul ɗəbata Da ɗa ná, dza'a tɗiŋtá lu.

¹⁴ Zlan̄wazla ta hən̄j, la ghulpata mndu ta pgha ghulpata mnduha hən̄j. Ka lagha ghulpata mndu ka pgha ghulpata mndu ná, dza'a rkagharka hən̄j his his da ghurum,» ka'a.

¹⁵ «Tsislan̄nap tsisla ta tsa mahdihdi ya,» ka Piyer nda tsi.

¹⁶ Ka Yesu mantsa: «Had̄ mahizl ma ghəŋa kaghuni guli katək ra?»

¹⁷ Ta sna a kaghuni kazlay: Inda skwi ta lami nda la nda ma wubisim ta dza'a da hud̄i, ña dza'a thidinjta ma dra kə'a ra?

¹⁸ Ama skwi ta sabi nda sa nda ma wubisim ná, ma ɗuduf ta saba tsi. Tsaya skwi ta ɗriŋtá mndu.

¹⁹ Tazlay ná, ma ɗudufa mndu ta sli'agapta ghwadaka ndanuha manda: Psla mndu, hliri, sli'in̄sli'in̄j, ghali, tsanavata gwada ta mndu, vza rutsak ta mndu.

²⁰ Tsahaya skwi ta ɗriŋtá mndu. Had̄ za skwa zay kul mbazaku dzvu ta ɗriŋtá mndu wu,» ka'a.

Zlghay nda ɗudufa sana marakw

Mak 7:24-30

²¹ Tahula tsa ka sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka laghwi ta had̄ika Tir nda ya nda ta had̄ika Sidun̄j.

²² Ka lagha sana marakw, makwa ta Kan'ana ta nzakway ta tsa had̄ik ya da wahu da tsi. «Zwan̄a Dawuda, tawatá hidahida ta i'i Mghama ɗa. Halaway ta ksuta makwa ɗa, ta ghuya ɗan̄wa ñani katakata,» ka'a.

²³ Ka kwalaghuta tsi ta zlganaftawi dər te'. «Vriŋ na marakw ta wahu mista mu na ɓa!» ka duhwalhani gavadaghata mnay ñani ka ɗɗan̄ɗa.

²⁴ Ka'a mantsa: «Ghunaga ña la Isra'ila§ nda zaɗa manda tuwak lu ta i'i, ña sanlaha a wu,» ka'a.

* 15:2 Ngha ta Lukwa 11:38. † 15:4 Ngha ta Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16, Sabi 21:17, Zlahu 20:9.

‡ 15:9 Ngha ta Isaya 29:13. § 15:24 Ngha ta 10:5-6.

²⁵ Ama ka lagha tsa marakw ya tsəlǒtata ma ghuvani: «Mghama ǎa, kata ta i'i,» ka'a.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Ra a ka klaftá skwa zay zwani ka vzanatá zwana kriha wu,» ka'a.

²⁷ «Mantsa ya nzakwani Mghama ǎa, tsaw ta ǎagay zwana kriha ta wi-wisa skwa zay ta rkagata ma vǎl zay ǎanahǎga taŋ,» ka'a.

²⁸ Gi ka Yesu nda tsi mantsa: «Dagala zlg hay nda ŋuǎufa gha makwa ǎa, ka magamaga tsa skwi ya, manda ya kumaŋ ka,» ka'a. Gi ta tsa luwa ya, ka mbaftá tsa makwani ya.

Mbambanafa Yesu ta ndǎghata gwal ǎanwa

²⁹ Tahula tsa, ka sli'afa Yesu ma tsa vli ya ka laghwi nda ta wa ǎrafa Galili. Ka laf tsi ǎa nzata ta sana kuǎunur.

³⁰ Ka sli'adaghata ndǎghata ǎamga slanaghata. Ka hlanaghata hǎŋ nda gwal ta dzǎgidi, nda gwal nda ghulpa, nda gwal nda rwa sǎla taŋ, nda gwal ka rgha, nda ndǎghata sanlaha ma ǎanwaha, ka pghata ta kǎmani. Ka mbambanafa tsi ta hǎŋ.

³¹ Ka ndǎrmim tsa ǎamga ya ta gwal si ka rgha ta gwada, ta mbambatá gwal si ka buǎudun fawaya taŋ, ta gwal nda rwa sǎla taŋ ta mbaǎa, ta gwal si nda ghulpa ta ngha vli. Ka hǎŋ mantsa: «ŋa Lazglafta la Isra'ila na glaku,» ka hǎŋ.

Zunfa Yesu ta skwa zay ta mnduha ǎambu' fwaǎ

Mak 8:1-10

³² Tahula tsa guli, ka hgantá Yesu ta duhwalhani. Ka'a nda hǎŋ mantsa: «Ta kshata ka hidahida na ǎamga na, kabga mahkǎna fitika taŋ na kawadaga nda i'i, haǎ skwi ǎan hǎŋ wa. Va a yu ta vrintá hǎŋ nda maya nda maya guli wu, ǎa htuta mbrakwa taŋ ta tvi ta vru dzagha,» ka'a.

³³ Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Ga dza'a mutsa mu ta skwa zay hadna ma na mtak na ŋa zunfa ndǎghata ǎamga mandana na?» ka hǎŋ.

³⁴ «Kidaghi buradi ǎa kaghuni na?» ka Yesu nda hǎŋ. «Ndǎfǎŋ hǎŋ, mamu zwana klipi ki'a guli,» ka hǎŋ nda tsi.

³⁵ Ka'a nda tsa ndǎghata ǎamga ya mantsa: «Nzawanza nda nza ta haǎk,» ka'a.

³⁶ Ka hlaftá tsi ta tsa buradi ndǎfǎŋ nda tsa klipiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghǎŋani. Ka ǎalanaptá tsi ka vlanfa duhwalhani. Ka ǎaganafa hahǎŋ guli ta tsa ndǎghata ǎamga ya.

³⁷ Ka zǎ inda taŋ, ka baghawta hǎŋ. Ka tskaftá lu ta pǎakwani ka ghwanak ndǎfǎŋ.

³⁸ ǎambu' fwaǎ na tsa mnduha ta za tsa skwi ya, mbǎdaf a lu ta mi'aha nda zwani wa.

³⁹ Tahula vrintani ta tsa ǎamga ya dzagha taŋ, ka lamǎ tsi ǎa kwambalu ka laghwi ta haǎka Magaǎan*.

16

Yesu kawadaga nda la Farisa nda ya nda la Sadukiya

Mak 8:11-13, Luk 12:54-56

¹ Ka sli'adaghatá la Farisa nda la Sadukiya slanaghatá Yesu. «Maraŋnamara ta ŋizla ya ta saha daga ta luwa,» ka hǎŋ ǎawanfa ǎa tsi ŋa dzǎghay.

² Ka Yesu nda hǎŋ mantsa: «Nghay ghuni ta dvata vli laghar vli ta fitik hawu ya na: “Ka mandaha dza'a nza-kwa vli mahtsim,” ka kuni ta mnay.

³ Nghay ghuni ta ŋra ta vli ma mndǎra luwa gasǎrdǎk ya guli na: “Dza'a ghubugwa vli gita,” ka kuni ta mnay. Nda sna kuni ta dganatá skwiha ya ta magaku ta luwa, ama sna a kuni ta dganatá ŋizla skwiha ya ta magaku nda fitikani wa.

⁴ Ghwaǎak mnduha ta na fitik na, zlanfa a hǎŋ ta Lazglafta wa. Mazǎmzǎm yeya ta ǎawu hǎŋ. Haǎ sana mazǎmzǎm dza'a maganata lu ta hǎŋ ka ŋa anabi Yunusa* a tsi wu,» ka'a nda hǎŋ. Ka sli'afa tsi ka zlanfa hǎŋ ka laghwani.

* **15:39** Sna a lu ta tsa luwa ya wa. Magdala ya ka sanlaha ta gray. * **16:4** Ngha ta 12:15-21.

Trapta duhwalha Yesu ta havapta ka skwi ta magə Yesu

Mak 8:14-21

⁵ Ta tsughwadapta duhwalha Yesu ta drəf ná, zanap za həŋ ta klaftá skwa zay.

⁶ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəŋa ghuni da isa la Farisa nda la Sadukiya,» ka Yesu nda həŋ.

⁷ «Tsəna kwala mu kul klaftá skwa zay na ya kəl tsi ka mnay mantša,» ka duhwalhani ta ndanay ma ghəŋa taŋ.

⁸ Ka Yesu nda həŋ snaŋər tsi ta tsa ndana taŋ ya mantša: «Slaghwa a zlgħay nda ŋuduf da kaghuni wa. Kabgawu ta kəl kuni ka ndanay kazlay: Hađu skwa zay da amu wu kə'a na?»

⁹ Ta sna a kuni ra? Hađ kuni ta havakta ka buradi zunus lu ta mnduha dəmbu' hutafkay ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta† kuni ta padakwani na?

¹⁰ Hađ kuni ta havaktá ka buradi ndəfəŋ zunus lu ta mnduha dəmbu' fwad kay guli ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta‡ kuni ta padakwani guli na?

¹¹ Ma mnaghunata da kazlay: Dasuwa ka kuni nda isa la Farisa nda Sadukiya kə'a ná, waka kaghuni kwal kul snaŋta kazlay: Ta ghəŋa buradi a ta gwada yu wu kə'a na?» ka'a.

¹² Ka tsatsaftá duhwalhani kazlay: Ta ghəŋa is ta magə lu ma buradi a mna Yesu ta magay taŋ ta dasuwa wu, ama ta ghəŋa tagha skwa la Farisa nda la Sadukiya dza'a maga həŋ ta dasuwa.

Yesu ná, Kristiya

Mak 8:27-30, Luk 9:18-21

¹³ Bhadaghata Yesu ta hadika Sezare Filip, ka dawantá tsi da duhwalhani: «Wa ya ka mnduha ta mnay ta Zwanja mndu na?» ka'a nda həŋ.

¹⁴ «Yuhwana mnda maga batem ya, ka sanlaha ta mnay. Iliya ya, ka sanlaha. Irmiya ya, ka sanlaha. Sana anabi ya, ka sanlaha,» ka həŋ nda tsi.

¹⁵ «A ki kaghuni! Wa ya ka kaghuni ta mnay?» ka'a nda həŋ.

¹⁶ «Kagha ná, Kristi ka, Zwanja Lazglafta ya ta vla hafu ka,» ka Piyer nda tsi.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi tama mantša: «Simuŋ zwanja Zunas, nda tfawi ta ghəŋa kagha, kabga mnda səla a ta mnaghatá tsa gwada ya wu, Da da ta nzakway ta luwa ya.

¹⁸ Ka i'i ta mnaghatá kagha na: Piyer§ ka. Ta tsa pala ya dza'a bafta yu ta Igliza* da. Hađ sana skwi dza'a laviŋtá mbrakwa mtaku ta maganavata wa.

¹⁹ Dza'a vlaghavla yu ta kramtak tgha ga mghama Lazglafta. Inda skwi dza'a ka da hbafta ta ghəŋa hadik ná, nda hba ta luwa guli. Inda skwi dza'a ka da plinŋta ta ghəŋa hadik guli ná, dza'a plinŋpla lu ta luwa† guli.

²⁰ Yaha kuni da walaŋta mnanantá dər wati ma mndu kazlay: Kristi yu kə'a,» ka Yesu zlahanaghatá duhwalhani ta ghəŋani.

Mnanŋta Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mak 8:31–9:1, Luk 9:22-27

²¹ Daga ma tsa fitik ya zlafta Yesu ta tsalinistá duhwalhani kazlay: «Dza'a dza'a yu da luwa Ursalima, dza'a ghuydipghuya la galata mndu, nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta danŋwa katakata. Ŋa dzata taŋ ta i'i. Bađu mahkən ya, ŋa sli'agapta da ma mtaku nda hafu,» ka'a.

²² Lagha Piyer ka ksaghutá Yesu nda ghəŋani ta slərpa vli, ka dvanaghata: «Ka klinŋkla Lazglafta ta tsaya Mghama da. Ma walaŋ tsaya ta slaghaghata,» ka'a.

²³ «Laghula gha tavata i'i, halaway na. Tuthun ta fə ka ŋa da. Manda ŋa Lazglafta a ta ndana ka ta ndanu wu, manda ŋa mnda səla ta ndana ka,» ka Yesu mbədavata nda Piyer.

Gwada ta ghəŋa nzula hafu

²⁴ Ka Yesu nda duhwalhani tama mantša: «Ka ta kumay mndu ta dza'a

† 16:9 Ngha ta 14:15-21. ‡ 16:10 Ngha ta 15:32-38. § 16:18 Piyer: Tsaya ta hga lu ka Pala. * 16:18 Igliz: Tsaya Igliz. Ngha ta la Afisus 2:20. † 16:19 Ngha ta 18:18, nda Yuhwana 20:23.

mista dá ná, vziñtani ta ghəñani ka klayni ta udza zləñayni, ka dza'ani mista dá.

²⁵ Mndu ta kuma nzulanatá hafani ná, dza'a zadĩnzadá tsa mndu ya ta hafani. Ama mndu dza'a zadĩntá hafani ta ghəña gwadá ta i'i ná, dza'a mbanafmba ta hafani guli.

²⁶ Tsa lagha mndu ka mutsaftá na ghəña hadik na demdem ka ñani, ka nda zadá hafani ní, nu dza'a gh-zlanata tsi na? Ari mamu a skwi dza'a lavĩnta mndu ta varatá hafani nda tsi na?

²⁷ Wya dza'a sasa Zwanja mndu kawadaga nda duhwalhani ma glakwa Dani, ña dganafntani ta nisəla inda mndu taḅta magatá slnani‡ ma mndu.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had sanlaha mataba na gwal hadna na dza'a rwuta kul nghanṭá hən ta sagha Zwanja mndu ma ga mghamani wa.»

17

Nghanṭa i Piyer, nda Yakubu, nda Yuhwana ta Yesu ma glakwa Lazglafta

Mak 9:2-13, Luk 9:28-36

¹ Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu nda zwanjamani Yuhwana nda ghəña tañ, ka laghu hən ta sana ghwá nda slra.

² Ka mbəḁavaftá Yesu ta wa ira tañ, ka wudaku kumani manda fitik. Ka navafta lgutani tilil ka ñusliñ manda slker.

³ Ka gi zlagaptá i Musa nda Iliya ta wa ira tañ ka ghwa yiva nda tsi.

⁴ Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Mghama dá! Dina ka nzata mu hadna. Kata kumay ka, dza'a magafmaga yu ta dumbiha hkən hadna: Pal ña gha, pal ña Musa, pal ña Iliya,» ka'a.

⁵ Tata tsa gwadá ya Piyer, gi ka saha kusay ka ñusliñ tilil bukwamtá hən. Gi ka snañtá lu ta sana lwi ta gwadagapta ma tsa kusay ya: «Nana na Zwanja dá ya dvu yu katakata

Tsatsi zbap yu, ta rfu yu ta ghəñani. Snawasna ta gwadani,» ka'a.

⁶ Na gi snañta tsa duhwalha ya ta tsa lwi ya, gi ka zləmbatá hən zlu-zlumbruh ta hadik. Ka ksutá zləñ ta hən katakata.

⁷ Ka gavadaghatá Yesu tavata hən, ka ksantá hən. Ka'a mantsa: «sli'afwa sli'a, ma zləñ kuni ta zləñ!» ka'a nda hən.

⁸ Kə'a ka hən nghanṭa ná, Yesu turtukwani yeya nghan hən hada.

⁹ Ta vragatá hən ta tsa ghwá ya tama, ka zlahanaghatá Yesu ta hən: «Yahayaha kuni mnanañtá dər wati ma mndu ta skwi ya nghan kuni, ha ka sagha fitika sli'agapta Zwanja mndu nda hafu ma mtaku,» ka'a.

¹⁰ Ka duhwalhani dawañta da tsi mantsa: «Kabgawu kəl gwal tagha zlahu ña mnduha ka mnay kazlay: Tiñəl Iliya dza'a sagha karaku* kə'a katək na?» ka hən.

¹¹ «Manda va tsaya nzakwani, tiñəl Iliya dza'a sagha ña payanatá inda skwi karaku.

¹² Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta sagha. Tsaw tama tsatsaf a mnduha wu, ka ghuyanaptá hən ta ḁañwa manda ya kuman hən. Manda va tsaya dza'a ghuyanapta hən ta ḁañwa ta Zwanja mndu guli,» ka'a nda hən.

¹³ Mantsa ya tama, ka graftá tsa duhwalha ya kazlay: Ta gwadə ta ghəña Yuhwana mnda maga batem ta tsa gwadá ya kə'a.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj ksu seteni

Mak 9:14-29, Luk 9:37-43

¹⁴ Ndusadaghata tañ tavata dəmga, ka gi ndadaghatá sana mndu tsəlḁata ma ghuya Yesu,

¹⁵ ka'a mantsa: «Mghama dá! Tawatá hidahida ta zwanja dá ksu seteni†, ta ghuya ḁañwa ñani katakata. Da vu kə'a ta dəḁamta baḁu ma sani, da imi baḁu ma sani.

‡ 16:27 Ngha ta Zabura 62:13, Ruma 2:6. * 17:10 Ngha ta Malatsi 3:23. † 17:15 Ngha ta 4:24.

16 Si ka kləganaghatá yu ta duhwalha ná, ka traptá hən ta mbanaf,» ka'a.

17 Ka Yesu mantša: «Kaghuni mnduha ta na fitik na, had' zlgħay nda nūduf da kaghuni wa. Ta maga ghwadaka skwi kuni. Ha ŋa yawu dza'a gđavata yu tavata kaghuni na? Klagidighawa tsa zwan ya da hadna,» ka'a.

18 Ka kladanaghatá lu. Ka davanaghatá Yesu ta tsa seteni ya katakata. Ka saghu tsi ma tsa zwan ya, gi ka mbaftá tsa zwan ya hadahada.

19 Ma nzata duhwalhani kawadaga nda Yesu ndaghəŋa tan, ka gavadaghatá hən da đawan ta tsi: «Kabgawu kəl aŋni ka traptá ghzligiŋtá tsa seteni ya katak na?» ka hən.

20 «Hta ta zlgħay nda nūdufa ghuni ta magay,» ka Yesu nda hən. «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, ka mamu zlgħay nda nūduf ki'a da kaghuni manda hya kramasa‡ katsi ná, laviŋlava kuni ta mnanatá ya ghwa ya kazlay: Sli'afslia hadna ka dza'a ka da hada a kə'a na, dza'a sli'afslia. Had' sana skwi dza'a trəgadaghunaghuta wa.

21 [Ama mndərga tsa ghwadaka sulkum ya ná, ba nda maga du'a kawadaga nda suma ta ghzligiŋtá lu,]» ka'a nda hən.

Mnəglaŋta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mak 9:30-32, Luk 9:42-45

22 Ma sana fitik ka tskavatá duhwalha Yesu ma Galili. Ka Yesu nda hən mantša: «Dza'a vlavla lu ta Zwan mndu ma dzva mnduha.

23 Ŋa dzata tan, bađu mahkəna fitik ŋa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a. Ka nzata duhwalhani sasu'anak katakata ta ghəŋani.

Plata i Yesu nda Piyer ta dzəmma

24 Manda bhadaghata tan da luwa Kafarnahum, ka gwal tska dzumna həga Lazglafta nda Piyer mantša: «Ta plər pla a wa'a Mghama ghuni ta

dzumna həga§ Lazglafta katak na?» ka hən nda tsi.

25 «Ta play,» ka'a.

Ka sli'aftá tsi ka lami da həga. Gi ka Yesu nda Piyer mantša: «Simuŋ, kinawu ndana kagha ta ghəŋa tsa gwada tan ya na? I wa ran pla dzumna nda dzumna luma ŋa mghamha ta na ghəŋa hadik na na? Zwana hadik re, ari la matbay a na?» ka'a nda tsi.

26 «La matbay ya,» ka Piyer. Ka Yesu mantša: «Nza a tkwe' ta zwana hadik ka play tan nda tsa tama wa.

27 Dər má mantša tsi ná, yaha mu da nzakway ka skwa tuthun ŋa tan. La da drəf, ka vzadata ka ta ŋalum. Tsa tanŋa klipi dza'a ka da ksaf ta ya, ka gunan ta ka ta wani, dza'a slanaghasla ka ta tseda dzumna mndu his. Ka klafta ka, ka vlan ta ka ta hən ŋa platá ŋa u,» ka'a nda tsi.

18

Fatá ghəŋ manda zwan kwitikw Mak 9:33-37, Luk 9:46-48

1 Ma tsa fitik ya, ka gavanavatá duhwalhani ta Yesu, ka hən mantša: «Wa ta nzakway ka mali ma ga mghama Lazglafta na?» ka hən.

2 Ka hgaktá Yesu ta sana zwan kwitikw ka sladanata ta kəma tan.

3 Ka'a mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka mbəđanaf a kuni ta nzakwa ghuni, ka nuta ghuni manda zwani kwitikw kwitikw wu katsi ná, had' kuni dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

4 Tsaya tama ná, mndu ta hanaganatá ghəŋani manda na zwan kwitikw na ná, tsaya mndu ka mali ma ga mghama Lazglafta.

5 Dər wati ma mndu ta tsu'aftá zwan manda na zwan wana tsi na ta ghəŋa gwada ta i'i ná, vərda i'i tsu'af tsi.»

Dasuwa ka lu da zləmbiŋtá lu ta mndu

Mak 9:42-48, Luk 17:1-2

‡ 17:20 Ngha ta 13:32. § 17:24 Ngha ta Sabi 30:11-16.

6 «Ala, ka zləmbiñzləmba mndu ta sani turtuk ma tsa zwaniha ta zlaghata i'i ya katsi, ta dər ya má hbidim lu ta dughura buna ma n̄urzlun̄ ka vzaghata da drəf.

7 Dəñwa n̄a ghəñja hadik ta nzakway ta zlazlambiñtá mndu! An̄ mndani, nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha ta zlambiñtá mndu. Ama dəñwa n̄a mndu ya ta sagha tsa zləmbaku ya nda da tsatsi.

8 «Ka nda nza dzva gha, ka səla gha a tsi ka skwi ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsiñtsa gha ka wuđiñta ka di'ij. Ta dər lama ka da hafu n̄a kđekedzeñ nda səla gha slun̄ turtuk, ka dzva gha slun̄ turtuk a tsi, ka ya da klafta lu ta kagha nda səlahá gha yipa' ka dzvuha gha yəmađ a tsi, ka vzamtá kagha da həga vu n̄a kđekedzeñ.

9 Ka ira gha ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsakwasliñ tsakwasla gha ka wuđiđiñta ka di'ij. Ta dər lama ka da həga hafu n̄a kđekedzeñ nda ira gha guzliñ turtuk, ka ya da klafta lu ta kagha nda iriha gha his his ka vzaghamta da həga vu.»

Tuwak nda zadá *Luk 15:3-7*

10 «Dasuwa ka kuni da hərtətətá kuni ta ya dər turtuk mataba tsəna zwaniha na. Ka yu ta mnaghunata ná, duhwálha Lazglafta ta gđata ta ngha kuma Da dá ta nzakway ta luwa ta ngha həñ. [

11 Sa da mbanaftá gwal ya si nda zadá na Zwan̄a mndu*.]

12 «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Ka dərmaək ka tuwaka mndu, tsa zadavaghuta ya turtuk katsi ná, had ta zlan̄tá tsaha təmbay mbsak təmbay mida ya ta ghwá, ka laghu da psa tsa turtuk ta zwađuta ya ra?

13 Ka yu ta mnaghunata ná, ka slafsla tsi tida ná, dza'a rfay ta rfu katakata ta ghəñani ka malaghuta ta ghəñja tsaha təmbay mbsak təmbay mida kul zwađuta ya.

14 Manda va tsaya guli ná, va a Da ghuni ta nzakway ta luwa ta zadavaghuta ya dər turtuk ma tsa zwaniha ya wa.»

Tva nzaku nda zwan̄ama ta gaghatá dmaku

15 «Ka gaghaga zwan̄ama gha ta dmaku ná, la slanaghata ka dzran̄ta kaghuni histaghuni. Ka snaghasna tsi katsi, katafkata ka ta zwan̄ama gha.

16 Ala, ka kwalaghukwala tsi ta snaghata katsi, klafla ta mndu turtuk ka his a tsi kawadaga nda kagha, ka vradaghata ka da slanaghata, “n̄a da graftá tsa gwada ya ma wa mnduha his ka hkən† a tsi.”

17 Ka kwalaghukwala tsi ta snanatá tsaha ya guli katsi, mnanamna ta Igliz. Ka kwalaghukwala tsi ta snatá n̄a Igliz katsi guli, ngha ta tsa mndu ya manda mndu kul snan̄tá Lazglafta, ka mnda tska dzumna a tsi.

18 «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda skwi ya dza'a kwalaghuta kuni ta hadik ná, dza'a kwalaghukwala lu guli ta luwa. Inda skwi ya dza'a hbanata kuni ta hadik ná, dza'a hbañba lu guli ta luwa‡.

Guya ghəñ ka maga du'a

19 «Ka yu ta mnaghunata guli na: Ka dzrafdzra mnduha his mataba ghuni ta wi, n̄a dawa dər wati ma skwi tsi katsi, dza'a tsu'anaf tsu'a Da dá ta luwa ta həñ.

20 Ma vli ya guyava mnduha his ka hkən a tsi ma hga dá ná, mataba tan̄ yu,» ka'a.

Gwada ta kwal kul pla dmakwa mndu

21 Ka sli'aftá Piyer ka gavadaghata dawan̄ta da Yesu, ka'a mantsa: «Mghama dá! Ka ta giha ga zwan̄ama dá ta dmaku ní, kidaghi səla dza'a planata yu ta dmakwani na? Ndəfáj səla rki dza'a planata yu na?» ka'a nda tsi.

22 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ndəfáj səla yeya a ta mnaghata yu wu,

* 18:11 Ngha ta Lukwa 19:10. † 18:16 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15. ‡ 18:18 Ngha ta 16:19, nda Yuhwana 20:23.

ndəfáŋ mbsak, ndəfáŋ mbsak, ndəfáŋ səla.

²³ Tsaya dza'a kəl lu ka gra ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta kuma mbədaftá skwa gadghəlani ma dzva gwal ta ksanatá slna ya.

²⁴ Ma nzatani ka mbəday, ka klanaktá lu ta sani ya nda dməŋa mlenwi mlenwiha tse di da tsi.

²⁵ Had skwa tsa mndu ya ŋa plata wa. Ka tsa mgham ya mantša: Skwapwaskwa ta tsa mndu ya, nda markwa taŋ tani, nda zwanani tani, nda inda skwi ta nzakway ka ŋani tani, ŋa pla tsa dməŋ ya, ka'a.

²⁶ Ka zləmbatá tsa kwalva ya ta hadik ka tsələbata ta kəmani, ka'a mantša: "Wya dzvu, ksa ta ŋuduf, dza'a plagha pla yu demdem," ka'a.

²⁷ Ksaŋta tsa kwalvani ya ka hidahida katakata ta tsa danahəgani ya, ka zlanantá tsi ta tsa dməŋ ya ka zliŋta.

²⁸ «Saba tsa kwalva ya manda zliŋtá, ka gwayatá tsi nda sana grani ya si ta ksə həŋ ta slna kawadaga, nda dməŋani da tsi ka suley dərmək. Ka valaftá tsi tida, ka ksanaftá ŋurzlun. "Plihapla ta skwa da gita gita!" ka'a nda tsi.

²⁹ Ka zləmbatá tsa grani ya ta hadik, ka ndəba dzvu da tsi. Ka'a mantša: "Wya dzvu, ksa ta ŋuduf dza'a plagha pla yu," ka'a nda tsi.

³⁰ "Ya! Dva a yu wu, plihata gitagita," ka'a. Ka laghu tsi hamtá tsa grani ya ma gamak ka kzla planatani ta tsa dməŋani ya.

³¹ Nghay sanlaha ma tsa kwalvaha ya ta tsa skwi maga tsi ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta həŋ ta ŋuduf katakata. Ka laghu həŋ rusanaftá danahəga taŋ ta inda skwi ta maguta.

³² Ka hgađaghata tsa danahəgani ya, ka'a nda tsi mantša: "Ghwadaka kwalva ka, zlaghaŋzla yu ta inda dməŋa da ta kagha kabga ndəbata gha ta dzvu da i'i ná,

³³ had kagha guli má dza'a tawa hidahida ta gra gha, manda ya tawa

yu ta hidahida ta kagha ya ra?" ka'a.

³⁴ Huf safi ta ŋudufa danahəgani, ka laghu tsi hamta ma gamak, ka kzla planatani ta inda dməŋani da tsi.

³⁵ «Dər wa tsi ma kaghuni kul had ta planatá dmakwa zwanamani ma hyahya ŋudufaniš wu katsi ná, manda va tsaya dza'a maga Da da ya ta luwa nda kaghuni,» ka'a.

19

Tagha skwi ta ghəŋa ghzla marakw Mak 10:1-12

¹ Manda kdīŋta Yesu ta tsa gwađa ya, ka sli'aftá tsi ta hadika Galili ka laghwi ta hadika Zudiya ta bla ghwa Zurdeŋ.

² Ka sli'afta dəmga rutut mistani. Ka mbambə tsi ta mnduha.

³ Ka gavadaghatá la Farisa da tsi, kabga ta kumay həŋ ta tsanamtá matsavada. Ka həŋ nda tsi mantša: «Lavinlava mndu ta ghzliŋtá markwa taŋ, ka magamaga tsi ta dər wati ma skwi tsi ra?» ka həŋ.

⁴ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ta dzaŋa a kuni ta skwi ya nda vinda ma defteri nda ghuđa ra? "Ma zlrafta inda skwi ná, zlagigij zлага Lazglafta ta i zgun nda marakw*."»

⁵ Ka Lazglafta mantša: "Tsaya dza'a kəl zgun ka zlanťá i dani nda mani, ka laghwi da ndi'aftá vgha nda markwa taŋ, ŋa nzakway tsa hahəŋ his ya ka mndu turtuk†." Mantša ya tama,

⁶ nzəgla a həŋ ka mnduha his wa, ama ka mndu turtuk nzakwa taŋ. Yaha mndu tama da dganatá skwi ya ndi'anaf Lazglafta,» ka'a.

⁷ Ka la Farisa nda tsi mantša: «Kabgawu tama kəl Musa ka mnay kazlay: Ka ta ghzlay mndu ta markwa taŋ katsi ná, vindanaftani ta delewera ghzliŋtani‡ kə'a ba?» ka həŋ nda tsi.

⁸ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Təŋa ta ghəŋa ghuni kəl Musa ka vlaghunatá tva ghzliŋtá marakw. Ma zlraftani ná, mantša ya a nzakwani wa.

§ 18:35 Ngha ta 6:15. * 19:4 Ngha ta Zlrafta 1:27 nda 5:2. † 19:5 Zlrafta 2:24. ‡ 19:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. Nda Mata 5:31.

9 Ama ka i'i ta mnaghunata ná, yaha mndu walantá ghziñtá markwa tañ, ka taghəña hliri§ a tsi. Nzakwani ná, ka ghziñghzla mndu ta markwa tañ, ka klaftani ta sani katsi ná, ta hliri tsa mndu ya nda tsa.»

10 Ka duhwalhani nda Yesu mantse: «Ka si mantse ya ta magakwa skwi mataba i marakw nda zə'al katsi ná, dər kwal kul klay,» ka həñ.

11 Ka Yesu nda həñ mantse: «Inda mndu a dza'a laviñtá ñaftá tsa gwada ya wa, ba gwal ya vlan Lazglafta ta mbrakwa ñafta kasi'i,

12 kabga mamu gwal ya yaga lu ka kubitik, mamu gwal ya pslaf mnduha nda psala, mamu gwal ta kwalaghutá klay, kabga gwada ta ga mghama Lazglafta guli. Mndu ya dza'a laviñtá ñaftá tsa gwada ya, ka ña tsi,» ka'a.

Fanaghata Yesu ta dzvu ta ghəña zwani

Mak 10:13-16, Luk 18:16-17

13 Tahula tsa, ka hladaghatá mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu, ña fanaghatani ta dzvu ta həñ ka maga du'a ta ghəña tañ. Ama ka pyə duhwalha Yesu ta mnduha.

14 Ka Yesu nda tsa duhwalha ya mantse: «Zlanwazla ta zwani ka sagha həñ da i'i, ma pyə kuni ta həñ, kabga ña gwal ta gara vgha nda hahəñ* na ga mghama Lazglafta,» ka'a.

15 Ka fafanaghatá Yesu ta dzvu ta ghəña tsa zwaniha ya. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi.

Sana duhwal ka gadghəl

Mak 10:17-31, Luk 18:18-30

16 Va gi ka lagha sana mndu da Yesu, ka'a mantse: «Maləma da, nahgani skwi dza'a yu magata dina, ña nzakwa da nda hafu ña kdekedzen kawadaga nda Lazglafta na?» ka'a.

17 Ka Yesu nda tsi mantse: «Kabgawu kəl ka ka dawihata ta ghəña ñərma skwi na? Turtuktuk ñərma ta nzakway ka Lazglafta. Ka ta kumay ka ta nzakwa gha nda hafu ña kdekedzen kawadaga nda Lazglafta

katsi ná, snata gha ta zlahuhani,» ka'a.

18 «Wati zlahuha ya na?» Ka tsa mndu ya. Ka Yesu mantse: «Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu,

19 vla ta glaku ña i da gha nda ma gha, d'vud'va ta mnda səla manda va ghəña gha†,» ka'a.

20 Ka tsa duhwal ya nda tsi mantse: «Snasna yu ta inda tsaha ya demdem, nu ta pdakwani ña magəgəлта da na?» ka'a.

21 Ka Yesu nda tsi mantse: «Ka ta kumay ka ta nzakwa gha hem‡ katsi ná, la ka dzawința ka ta inda skwa gha, ka daganafuta ka ta tsevani ta gwal ka pdu. Dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, tahula tsa ka sagha ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a.

22 Na snanta tsa duhwal ya ta tsa gwada ya, ka basaftá tsi ta nuduf ka sli'afta ka laghwi, kabga gadghəl ya.

23 Ka Yesu nda duhwalhani mantse: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, nda bla katakata ka lama mndu ta fafta ghəñani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta.

24 Ka yu ta vrəgliñtá mnaghunata na: Ta dər laba ñalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mndu ta faftá ghəñani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

25 Na snanta duhwalhani ta tsa gwada ya, ka ndərau' həñ katakata, ka həñ mantse: «Ka si mantse tsi, wa dza'a laviñta mutsaftá mbaku tama?» ka həñ.

26 Ka nghanavatá Yesu ta həñ, ka'a mantse: «Skwi nda bla da mnduha ya ná, bla a da Lazglafta wa,» ka'a.

27 Gi tsau' ka piyer tsu'aghutá gwada, ka'a nda Yesu mantse: «A'a! Ya wana añni, zlanavazla añni ta inda skwi, ka dza'a mista gha ya ní, kinawu kə'a dza'a magaku nda añni tama?» ka'a.

28 Ka Yesu nda həñ mantse: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma

§ 19:9 Ngha ta 5:32. * 19:14 Ngha ta 18:3-5. † 19:19 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta zlahu 5:16-20, Zlahu 19:18. ‡ 19:21 Ngha ta 5:48. § 19:28 Ngha ta Daniyel 7:14.

mbədəvafta[§] inda skwi dza'azlay ná, dza'a nzafta ta dughurukwa glakwani na Zwanja mndu. Kaghuni gwal ta dza'a mista dá ya guli, dza'a nzanzafta ta dughurukha ghwanpədə his kaghuni, na tsa guma ta ghəna mndəra la Isra'ila ghwanpədə his guli.

²⁹ Dər wati ma mndu ta zlanavata həgani, ka zwanamani a tsi, ka kwaghamani a tsi, ka dani a tsi, ka mani a tsi, ka zwanani a tsi, ka vwanani a tsi, ta ghəna gwada ta i'i ná, dza'a mutsay hən ta dərmaqatani, ka malaghuta a tsi, na mutsay tan ta hafu na kdekeden guli ta ghəjani.

³⁰ Ama nda ndəgha gwal ta nzakway tanjan, dza'a nzakway nda hul. Nda ndəgha gwal ta nzakway nda hul guli, dza'a nzakway tanjan,» ka'a.

20

Gwada ta ghəna kwalvaha ma vwaha inabi

¹ «Wya skwi na gray nda ga mghama Lazglafta. Ka tsavagaptá sana zə'ala həga ma həgani, wrək sərđək, da zba gwal na ksanatá slna ma vwaha inabani.

² Ka dzraftá tsi nda tsa gwal ksa slna ya ta planatá hən ka tseda vagha mndu* turtuk, ta vagha tan. Ka ghunaghatá tsi ta hən da vwaha inabi.

³ Ka sli'iglaftá tsi wər ta nzemndi təmbay gavzlazlan, ka nghəglanťá tsi ta gwal ksa slna ta nzaku bətbət.

⁴ Ka'a nda hən mantša: "Lawa kaghuni guli da ksa slna ma vwaha inaba dá, dza'a plaghuna pla yu ta tseda ghuni manda ya ta raku," ka'a nda hən.

⁵ Ka sli'aftá tsa gwal ksa slna ya ka laghwi da tsa vwaha inabi ya. Ka sli'iglaftá tsi guli wər fitik ma ghən vli, mantša guli ta fitik hawu, ka magata manda va tsaya guli.

⁶ Ka sli'iglaftá tsi guli beeghwa fitik, ka slanaghatá tsi guli ta sanlaha ma gwal ksa slna ta nzaku. Ka'a nda hən mantša: "Nya kəl kuni ka vaghay

ta nzaku kul laghwi maga slna na?" ka'a nda hən.

⁷ Ka hən nda tsi mantša: "Had mndu ta klaftá anni na maga slna wa," ka hən. Ka'a nda hən mantša: "Lawa kaghuni guli da maga slna ma vwaha dá," ka'a.

⁸ «Gahawu tama, "hagakhaga ta tsa gwal ta ksa slna ya, ka planata ka ta nisəla tan ka zrafta ka nda tsa gwal ka kwanahani ya, na kdinta gha nda gwal tanjan," ka tsa dani ma vwaha inabi ya nda kwalvani.

⁹ Ka lagha tsa gwal ta zraftá ksa slna beeghwa fitik ya. Ka vlanťá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta hən.

¹⁰ Ka lagha gwal ta zraftá ksa slna tanjan. "Mali dza'a anni zlgay" ka hahən si ta gray. Ama ka vlanťá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta hən.

¹¹ Ta zlgə hən ya, ta dza'a nda nənuraku hən ta ghəna tsa danahəga ya.

¹² Ka hən mantša: "Beeghwa fitik ta sagha nanaha na, awa† turtuktuk kwenkwen maga hən ta ksa slna ná, waka kagha planatá hən guram nda na anni na? Anni, hərfa hərfa ni ta ksa slna tles fitik, ka vaghay ta maga slna ta fitik," ka hən.

¹³ Ka'a nda hən mantša: "Gra dá, nənəp a yu ta kagha wa. Ta tseda vagha mndu turtuk a dzrafta u nda kagha kay ra?"

¹⁴ Zlgə ta nisəla gha, ka sli'a ka. Manda va ya kuman yu vlanťa yu ta tsa mndu ta sagha nda hul ya, manda va na gha.

¹⁵ Lavinlava yu ta maga skwi manda ya kuman yu nda tseda dá, mantša a kasi'i wa? Ari zdəgagha a wa a na skwi dina maga yu na ta wa ira gha na?" ka'a.

¹⁶ Tsaya tama ná, dza'a nzakway gwal nda hul, ka gwal tanjan. Na nza-kwa gwal tanjan, ka gwal nda hul,» ka Yesu sganaghata.

Mahkəna mnanťa Yesu ta gwada ta

* **20:2** Ngha ta Mata 5:26. † **20:12** Awa: Tsaya fitik maga mndu ta maga slna.

*mtakwani nda sli'agaptani**Mak 10:32-34, Luk 18:31-34*

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka ηlu ka dza'a da luwa Ursalima. Ta mbađa hən ta tvi, ka ksaghutá tsi ta tsa gwal ghwanpda his ya, ka'a nda hən mantsa:

¹⁸ «Ndanana, wana mu ta ηlu ka dza'a da luwa Ursalima. Dza'a ksafksa lu ta Zwanja mndu, ka vlanťa la mali ta ghənja gwal dra skwi ηa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ηa mnduha, ηa tsanaghata tan ta guma dzata.

¹⁹ Dza'a vlanvla hən ta gwal kul had ka la Yahuda, ηa gagay tsaha ya, ηa sləvay tan nda krupi, ηa zlanťa tan ta udza zlanay. Bađu mahkəna fitik, ηa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a.

*Dawutá vla mani ma i Yakubu nda Yuhwana**Mak 10:35-45*

²⁰ Tahula tsa, ka lagha mani ma zwana Zebedi nda zwanani. Ka tsəlfata tsi ta kəmani ηa đawa skwi da tsi.

²¹ «Nu ta kumə ka na?» ka Yesu nda tsi. «Wana na zwana đa his na, sagha fitika ga mghama gha ya ná, ka mnata ka, ηa nzata na zwana đa na, nda ga zeghwa gha ya, nda ga zlađa gha ya, ka yu,» ka'a nda tsi.

²² «Sna a kuni ta skwi ta đawu kuni wa. Dza'a lavinlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya đanwa dza'a yu ghuyay ya ra?» ka Yesu. «Dza'a say ηni!» ka hən nda tsi.

²³ Ka Yesu‡ nda hən mantsa: «Mantsa nzakwani, dza'a say kuni ta tsa leghwa ghuya đanwa đa ya, ama ta ghənja gwada ta nzaku nda ga zeghwi nda ya nda ga zlađa ná, i'i a dza'a mna tsaya wa. Da đa dza'a vlanťa tsa vli ya ta gwal ya payanaf tsi ta hən,» ka'a.

²⁴ Snanťa tsa pđakwa duhwalha ghwan ya ta tsa gwada ya, ka basanavatá hən ta ηuduf ta tsa zwanamaha his ya.

²⁵ Ka hagadaghatá Yesu ta hən, ka'a nda hən mantsa: «Nda sna kuni ná, ta gay mghamha ta ghənja mnduha ta

má mgham mghama tan ta ghənja tan. Gwal dagaladagala guli, ta maray hahən ta mbrakwa tan ta ghənja tan.

²⁶ Ama mantsa ya a nzakwani mataba kaghuni wa. Katək ná, ka ta kumay sani ta nzakway ka mali mataba ghuni ná, nzatani ka kwalva ghuni.

²⁷ Ala, ka đər wa ta kuma nzakway ka mnda kla kəma mataba ghuni ya, nzatani ka vu'a ghuni.

²⁸ Manda va tsaya ná, sa a Zwanja mndu ηa maganata lu ta slna wa. Ama sasa ηa maganatá slna ta mnduha, ηa vlatani ta hafani ηa mbanaftá ndəghata mnduha\$,» ka'a.

*Mbambanafta Yesu ta ghulpata mnduha his**Mak 10:46-52*

²⁹ Ta sabə i Yesu nda duhwalhani ma luwa Yeriku, ka sli'aftá đəmga rutut mistani.

³⁰ Ta nzaku ghulpata mnduha his ta wa tvi. Ka sanťa hən ta labla Yesu nda ta tsa kə'a, ka dzatá hən ta lawlaw. «Mgham, Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta anni,» ka hən.

³¹ «Hafwa wa ghuni!» Ka tsa đəmga ya, ka đava hən. Ama ka sganaghatá tsa ghulpata mnduha ya ta dza lawlaw. «Mgham, Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta anni,» ka hən.

³² Ka sladavatá Yesu, ka hgadaghatá tsi ta hən. «Nahgani ta kumə kuni ta magaghunata đa na?» ka'a nda hən.

³³ «Mghama đa, gwananagwana ta iriha ηni!» ka hən nda tsi.

³⁴ Ka ksanťa hən ta Yesu ka hidahida. Ka ksanťa tsi ta iriha tan. Ka gi nghanťa hən ta vli nzidid. Ka laghu hən mista Yesu.

21*Lama Yesu da luwa Ursalima**Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19*

¹ Ta ghwan a i Yesu nda duhwalhani ka bhadaghata da luwa Ursalima wu, ndusa hən nda luwa Beslaze

‡ 20:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 12:2. § 20:28 Ngha ta 26:28, nda 1 Timute. 2:6. * 21:1 Ngha ta Markus 11:1.

tavata ghwá Zaytuṅ*, ka ghunaftá Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

² Ka'a nda həṅ mantsa: «Lawala da a luwa ta kəma ghuni a. Ka ʒhadaghaʒha kuni, dza'a gi slanaghasla kuni hada ta hbatá mana kdih nda zwanani. Ka pligidaghata kuni ta həṅ.

³ Ka mamu mndu ta gwadgaghunata ta ghəṅani katsi ná, “Mgham ta kumay,” ka kuni da zlgšanaftá wani. Dza'a gi zlaghunəṅzla həṅ.»

⁴ Kəl tsaya ka nzakway mantsa ná, nda nza kabga ṅa dzanaghatá ghəṅa gwada ya mna anabi Zakari kazlay:

⁵ «Mnanawamna ta gwal ma luwa Siyuna, wa'a mghama gha ta sagha da kagha, lebtekw nzakwani katakata, ta sagha ta kdih, ta vuvu'ukwa kdih, ta nzakway ka zwanə kdih†,» ka'a.

⁶ Ka sli'aftá tsa duhwalha ya ka laghwi magata manda ya mnanaf Yesu ta həṅ.

⁷ Ka hlaktá həṅ ta tsa mana kdih ya nda zwanani, ka pghaftá həṅ ta lgutha taṅ ta həṅ, ka lafi Yesu nzafta tida.

⁸ Ka zlazlatə ndəghata mnduha ta lgutha taṅ ta tvi. Sluhwa ṅa sanlaha ta patsay ka pghay ta tvi‡ guli.

⁹ Ka hlə gwal ta kəma Yesu nda gwal nda hulani tani ta wi, ka həṅ mantsa: «ṅa Zwanə Dawuda glaku, ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha ma hga Mgham Lazglafta! ṅa Lazglafta ta luwa\$ glaku!» ka həṅ.

¹⁰ Manda ʒhadamta Yesu da luwa Ursalima, ka kbutá mnduha. «Wa na mndu na tama?» ka həṅ.

¹¹ Ka tsa dəmga mistani ya mantsa: «Anabi Yesu ta sabi ma luwa Nazaret ta hadika Galili ya,» ka həṅ.

Lama Yesu da həga Lazglafta
Mak 11:15-19, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

¹² Ka lami Yesu da həga Lazglafta. Ka ghzligiṅtá tsi ta inda gwal ta

tsakala nda gwal ta skway tani ma tsa həga Lazglafta ya. Ka zlambidinṅtá tsi ta tabəla gwal mbədu, nda vla nza-kwa gwal ta dzawaptá ghərbu'.

¹³ Ka'a nda həṅ mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Həga da ná, həga maga du'a ya kə'a, ka niṅtá kaghuni ka galigha la gənda*.»

¹⁴ Ka gavadaghatá gwal nda ghulpa nda gwal nda raghwa səla taṅ tavatani ma tsa həga Lazglafta ya. Ka mbambanaftá tsi ta həṅ.

¹⁵ Nghay la mali ta ghəṅa gwal ta dra skwi ṅa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ṅa mnduha ta tsa mandərmima skwi ta magə Yesu, nda tsa hlawa zwani ma həga Lazglafta kazlay: «ṅa Zwanə Dawuda glaku!» kə'a ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta həṅ ta ṅuduf.

¹⁶ Ka həṅ nda Yesu mantsa: «Nda sna ka ta na skwi ta mnə həṅ na ra?» ka həṅ. «Anji! Nda sna yu,» ka Yesu nda həṅ. «Ta walaṅ a kuni ta dzanəftá tsa gwadaha ya ma deftera Lazglafta ra? Ka'a na: “Kagha ta payaftá zləzlvə kagha nda ma wa zwani nda ya nda ma wa zwana vzi'uwa, manda ya kumaṅ ka†,» ka'a.

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka zlanṅtá həṅ ka saghwi ma tsa luwa ya, ka laghwi da luwa Betani ka hani tsi hada.

Ksi'afta Yesu ta sana ghuraf
Mak 11:12-14,20-24

¹⁸ Gasərdək ta vru Yesu ka dza'a da tsa luwa dagala ya, ka kuzlanəftá maya.

¹⁹ Ka nghanṅtá tsi ta fwa sana ghuraf ta wa tvi. Ka lagha tsi distani. Kə'a kə'a ná, sluhwa yeya dze'dze' tida. «Had ka dza'a walglanṅta yəglafta wu,» ka'a nda tsi. Gi hadahada dzunṅ ghwalatá tsa fu ya tsa.

²⁰ Kə'a ká tsa duhwalhani ya nghanata ghwalatá tsa fu ya ná, ka ndərmimi həṅ nda ndərmima. Ka həṅ mantsa: «Waka na ghuraf na gi ghwaluta hadahada kay ka na?» ka həṅ.

† 21:5 Ngha ta Zakari 9:9. ‡ 21:8 Ngha ta 2 Mghamha 9:13. § 21:9 Ngha ta Zabura 118:25-26, Zabura 118:25. * 21:13 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11. † 21:16 Ngha ta Zabura 8:3.

21 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlgħafzlgħa kuni ta Lazglafta nda ɲuduf dgaŋ a kuni ta ghəŋ dekdek wu ka tsi ná, skwi magana lu ta na ghuraf na yeya a dza'a kuni magay wa: "Ama, sli'afslí'a hada ka vzamta ka ta vgha da drəf," ka kuni dza'azlay nda ya ghwá ya ná, dza'a magaku manda va tsaya.

22 Inda skwi dza'a dawanta kuni nda zlgħay nda ɲuduf nda ma maga du'a ná, dza'a mutsay kuni,» ka'a.

Wa ta vlanťa mbrakwa maga skwiha manda na?

Mak 11:27-33, Luk 20:1-8

23 Ka lamə Yesu da həga Lazglafta ka taghə tsi ta skwi ɲa mnduha. Ka gavadaghata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu da dawanta da tsi. «Mutsu ga kagha ta na mbraku ta kəl kagha ka maga na skwiha na na? Wa ta vlaghata na mbraku na?» ka həŋ.

24 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Mamu skwi turtuktuk dza'a dawanta yu da kaghuni guli. Ka zlgħidifzlgħa kuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu ta vli ta mutsu yu ta na mbraku ta kəl yu ka maga na skwiha na.

25 Wa ta ghunafta Yuhwana ɲa maga batem‡ na? Lazglafta re, ari mnduha a na?» ka'a nda həŋ. Ka laghu heŋ da dzray mataba hahəŋ hahəŋ.

Ka həŋ mantsa: «"Ka Lazglafta ta ghunafta Yuhwana ka mu," nu kwal kuni kul zlgħafta 6a? ka'a dza'azlay nda amu.

26 Ala, ka "mnduha ta ghunafta" ka mu guli, ta zləŋay mu ta mnduha guli, kabga klafkla həŋ demdem kazlay: Anabi Yuhwana kə'a.»

27 Ka həŋ nda Yesu tama mantsa: «Sna a aŋni ka wa ta ghunafta wu,» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «I'i guli ná, had' yu ta mnaghunata ka wa ta vlihata na mbraku ta kəl yu ka maga na skwiha na wu,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa zwaniha his

28 Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Mamu sana mndu his zwanani. Ka'a nda sani tanťanť mantsa: "La ka dza'a ka da maga slna ma vwaha inaba u sagəŋ," ka'a nda tsi.

29 "La a yu wu," ka'a. Tahula tsa, ka ndanglaptá tsi ka sli'afta ka laghwi da vwah.

30 Ka mnanatá dani ta tsa sana zwan yu manda va tsaya guli. "Aray, ta dza'a yu da," ka'a. Tahula tsa, ka kwalaghuta tsi.

31 Wati mataba tsa zwaniha his ya, ta magata skwi ya kumə da tanť ná?» ka Yesu nda həŋ. «Tsa tanťanť ya ya,» ka həŋ. Ka Yesu nda heŋ tama mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, dza'a tinlaghutinla gwal tska dzumna nda mi'a hliri ta lami da ga mghama Lazglafta ka kaghuni.

32 Wya saghasa Yuhwana mnda maga batem da kaghuni, ka maraghunatá tsi ta tvi tdukwa, ka kwalaghutá kuni ta zlgħafta. Ama ka zlgħaftá gwal ta tska dzumna nda mi'a hliri. Kulam nda va tsa nghanťa ghuni ya tani, mbədanaf a kuni ta nzakwa ghuni ka zlgħafta wa,» ka Yesu nda həŋ.

Mahdihdi ta ghəŋa gwal ta hva vwaha inabi

Mak 12:1-12, Luk 20:9-19

33 «Ka mnaghunamna yu ta sana mahdihdi 6a: Mamu sana mndu ta ɲabaftá fwa inabiha ma vwahani. Ka ɲamtá tsi ma muhul. Ka laptá tsi ta ghurum ɲa ditsa yakwani. Ka baghatá tsi ta vli ɲa nzagata ka ng-hayŠ. Tahula tsa, ka fanamtá tsi ma dzvu ka haya ta gwal hva. Ka sli'afta tsi ka laghwi dista luwa.

34 Magatá fitika daga yakwani, ka ghunafta tsi ta kwalvahani da tsa gwal hva ma tsa vwah ya, ɲa mutsanafť tanť ta ɲani ma dagata yakwa tsa inabi ya.

35 Ama, ka valaftá tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya ta tsa kwalvaha ya. Ka dgaptá həŋ nda dga ta sani

‡ 21:25 Ngha ta 3:6. § 21:33 Ngha ta Isaya 5:1-2.

ka dzata həŋ nda dza ta sani. Ka zlərtsatá həŋ nda zlərtsa ta sani.

³⁶ Ka ghunglaftá tsi ta sanlaha ma kwalvahani ka malaghuta mbsaka tsaha taŋtaŋ ya. Ka maganatá tsa gwal hva tsa vwah ya ta hahəŋ guli manava ŋa tsahaya.

³⁷ Kđavaktani, ka ghunədanaptá tsi ta həŋ ta vərda ŋani ma zwaŋ nda mnay kazlay: Dza'a vlaŋvla həŋ ta glaku ta zwaŋa da kə'a.

³⁸ Na nghay tsa gwal hva fwa inabi ya ta lagha tsa zwaŋ ya, ka həŋ mataba taŋ mantsa: "Wana tsa mndu dza'a za həga ya kay. Sawa, ka dzata mu! Na zay mu ta həgani," ka həŋ.

³⁹ Ka valaftá həŋ tida. Ka tshidiŋta di'ŋ nda tsa vwah ya, ka dzata.

⁴⁰ «Badu da saghər tsa dani ma inabi ya ní, kinawu kə'a dza'a magay nda tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya na?» ka Yesu nda həŋ.

⁴¹ «Dza'a pslapsla ta tsa ghwadakha ya, ksanta a həŋ ka hidahida wa. Na klaftani ta tsa vwaha inabani ya ka fanamta ma dzvu ka haya ta sanlaha ma gwal hva. Na vlay tsahaya ŋani nda fitikani ta ŋani mataba dagata yakwa tsa fwa inabi ya,» ka həŋ.

⁴² Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Ta walaŋ a kuni ta dzaŋafta skwi vindaf lu ma defteri ra? "Tsa pala wufidiŋ gwal ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərda palaka tughwa həga.

Tsaya ná, Lazglafta ta đvaftá nzakwani mantsa.

Nda nza ka mazəmzəm ta wa ira amu*."

⁴³ «Tsaya kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Dza'a klaghukla lu ta ga mghama Lazglafta da kaghuni ŋa vlaŋtá mndəra mnduha dza'a snanatá gwadani đina kə'a ya.

⁴⁴ [Tsa mndu dza'a zləmbafta ta tsa pala ya, dza'a hurbə hurba. Ala, ka tsa pala ya ta zləmbanaghatá mndu katsi, dza'a hu'anap hu'a† nərđək ta tsa mndu ya.]»

⁴⁵ Na snanata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta

tsa mahdihda Yesu ya, ka graftá həŋ kazlay: Ta ghəŋa taŋ ta gwada tsi ta tsa gwada ya, kə'a.

⁴⁶ Ka zbə həŋ ta ksafatá Yesu. Ama ka zləŋaftá həŋ ta dəmga, kabga klaflka dəmga ta Yesu ka anabi.

22

Mahdihdi ta ghəŋa kla makwa

Luk 14:15-24

¹ Ka Yesu mnəglanatá həŋ nda mahdihdi mantsa:

² «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta payaftá skwa zay ma klay zwaŋani ta makwa.

³ Ka ghwanafatá tsi ta kwalvahani ŋa hagaktá gwal hagaŋ tsi ŋa za tsa skwa zay ya, ama ka kwalaghuta tsahaya ta sagha.

⁴ Ka ghunglafta tsi ta sanlaha ma kwalvaha ŋa dza'a "mnanatá tsa gwal hagaŋ tsi ya nda mnay kazlay: Ndanana ná, ndusa skway zay kə'a. Pslapsla yu ta slaha da, nda rina fisika da nda uwasla nda uwasla, nda paya inda skwi, saghawasa da za skwa zay ma vla kla makwa," ka'a nda həŋ.

⁵ Ndanəŋ a tsa gwal hagaŋ lu ya wa. Ta laghu ya da vwahani, ta laghu ya da tsakalani,

⁶ ta valafta sanlaha ta tsa kwalvaha ya ka ganaptá iri ta həŋ, ka pslatá həŋ.

⁷ Ka kuzlanafatá tsi ta ŋuduf ta mgham, ka ghunadaptá tsi ta sludzihani zadanatá ta tsa gwal ta pslatá tsa mnduha ya ka driŋtá luwa taŋ.

⁸ Tahula tsa, ka'a nda kwalvahani mantsa: "Wana nda paya skwa zaya kla makwa. Tsa gwal si hagaŋ lu ya, ran ta həŋ a zay wa.

⁹ Lawala ta madədga tviha, ka hagakta kuni ta inda mndu dza'a guyunŋa kuni da na vla za skwa zay na," ka'a nda həŋ.

¹⁰ Ka sli'afatá tsa kwalvahani ya ka laghwi ta tvi. Ka tsakaktá həŋ ta inda mndu ya guyunŋ həŋ. Nda ghwadaka mnduha tani, nda nərma mnduha tani, ka ndəghanaftá həga ma tsa vla kla makwa ya.

* **21:42** Ngha ta Zabura 118:22-23. † **21:44** Ngha ta Lukwa 20:18.

11 «Ka lamə mgham da ng-hanaghatá tsa gwal hagak lu ya. Ka nghanjá tsi ta sana mndu kul had lguta kla makwa tida.

12 Ka'a nda tsi mantisa: "Ari gra! Waka kagha sami da na həga na kul had lguta kla makwa ta kagha na?" ka'a nda tsi. Sew, sna a tsa mndu ya ta skwi ŋa mnay wa.

13 Ka mgham nda kwalvahani mantisa: "Habafwa haba ta dzvuhani nda səlahani, ka klafta kuni ka wudidinta dzibil da grum, ka tawa tsi ta taw, ka hpada sli'ingani* hada," ka'a.

14 Tsaya tama ná, dagala hagatani, ama ki'a yeya dagatani,» ka Yesu sganaghata.

Nda ra ka pla dzumna ŋa mgham Sezar ra?

Mak 12:13-17, Luk 20:20-26

15 Mbadaka la Farisa ka tskavata ka dzrafta ka hən dza'a ksafatá Yesu nda gwada dza'a sabi ma wani.

16 Ka ghunaftá hən ta sanlaha ma duhwalha tan kawadaga nda mnduha Hiridus slanaghatá Yesu. Bhadaghata tan, ka hən nda Yesu mantisa: «Mghama da, nda sna ŋni kazlay: Ta mnay kagha ta kahwathwata kə'a. Skwi ta kumə Lazglafta ta magay mu ta taghə kagha kahwathwata ŋa mnduha. Had kagha ta zləŋa ira mndu wu, kabga gala a kagha nda gala ta mndu wa.

17 Mnanamna ta ŋa gha ma ndanu. Nda ra re, ari ra a wa'a ka pla dzumna ŋa mgham Sezar na?» ka hən.

18 Tsaw nda sna Yesu ta tsa ghwadaka ndana tan ya. Ka'a nda hən mantisa: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kabgawu ta kəl kuni ka dzəgha i'i na?

19 Marihawa tsa kwaɓu ta kəl lu ka pla dzumna ya,» ka'a. Ka klanaktá lu ta tsa kwaɓu† ya.

20 Ka'a nda hən mantisa: «ŋa wa na fwatu nda hgu ta na kwaɓu na ná,» ka'a.

21 «ŋa mgham Sezar ya,» ka hən. «Ka mantisa tsi ya ní, vlanwavla ta

mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ŋa mgham Sezar. Vlanwavla guli ta Lazglafta ta ya nzakway ka ŋa Lazglafta,» ka'a.

22 Snanja tan ta tsa gwada ya, ka ndərmim hən nda ndərmima. Ka zlanavatá hən ta Yesu ka laghwa tan.

Gwada ta sli'agapta ma mtaku nda hafu

Mak 12:18-27, Luk 20:27-40

23 Baɗu va tsaya, ka laghala Sadukiya, tsa gwal ta mnay kazlay: Had lu dza'a sli'agapta ma mtaku wu kə'a ya slanaghata Yesu.

24 Ka hən nda Yesu mantisa: «Mghama da, ka Musa na: "Ka mtumta mndu ta kul yatá tsi ta zwan katsi, klay zwanamani ta tsa wadgani ya ka markwa tan ŋa yanatani ta zivir ta tsa zwanamani ta mtuta‡ ya," ka'a.

25 Tsaw mamu sana mndu da anni ndəfán zwanani. Ka klaftá mali ta marakw, ka mtuta tsi ta yana a lu ta zwan wa. Ka wunanaghatá sagəŋani ta tsa marakw ya.

26 Ka mtutá tsa mahisa zwan ya guli, ya a ta zwan wa. Ka klafta ma hkən, ha ka klafta mandəfán, had ya ta yatá zwan ma hən nda tsi wa.

27 Tahula rwuta tan demdem, ka mtuta tsa marakw ya guli.

28 Baɗu sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku nda hafu ní, wati dza'a nzakway ka zə'ala tsa marakw ya mataba tsa zwaniha ndəfán ya, ya wya klukla hən demdem ka marakw na?» ka hən.

29 Ka Yesu nda hən mantisa: «Ta nanay kuni ta ghəŋa ghuni, kabga sna a kuni ta skwi nda vinda ma defteri nda ghuɓa wa. Sna a kuni guli ta mbrakwa Lazglafta wa.

30 Baɗu sli'agapta dza'a sli'agapta lu ma mtaku ná, had lu dza'a kləgəltá vgha ŋa nzakway ka marakw nda zə'al wa. Dza'a nzakway lu ta nzaku tavata Lazglafta manda duhwalha Lazglafta.

* 22:13 Ngha ta Mata 8:12. † 22:19 Ngha ta Mata 20:2. ‡ 22:24 Ngha ta Zrafta 38:8, nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6.

31 Gwada ta ghəŋa sli'agapta ma mtaku ná, ta dzaŋaf a kuni ma defteri ta tsa gwada Lazglafta ta manay kazlay:

32 I'i Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubuš ka'a ya ra? Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, Lazglafta gwal nda hafu ya,» ka'a.

33 Snaŋta mnduha ta tsa tagha skwani ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima katakata.

Wati mali mataba zlahuha na?
Mak 12:28-34, Luk 10:25-28

34 Na snaŋta la Farisa kazlay: Hanafha Yesu ta wi ta la Sadukiya ka'a, ka tskavatá həŋ.

35 Lagha sani mataba taŋ ta nzakway ka mndu ta tagha zlahu ŋa mnduha, ka kuma tsanamtá matsavada ta Yesu. Ka'a nda tsi mantsa:

36 «Mghama dá! Wati mali mataba zlahuha na?» ka'a nda tsi.

37 Ka Yesu nda tsi mantsa: «“Dvuđva ta Mgham Lazglafta gha nda hyahya ŋuđufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana* gha.”

38 Tsahaya mali mida, tsahaya taŋtaŋa zlahu guli.

39 Mamu mahisani manda tsaya guli: “Dvuđva ta sləvda gha manda va ghəŋa gha†” ka'a.

40 Inda zlahu Musa, nda inda skwi ta taghə la anabi ná, ta tsa zlahuha‡ his ya sladafta həŋ,» ka'a.

Daway ta ghəŋa i Kristi nda Dawuda
Mak 12:35-37, Luk 20:41-44

41 Mbadaka la Farisa ka tskavata hada tavata Yesu. Ka Yesu nda həŋ mantsa:

42 «Kinawu ka kaghuni ta ndanay ta ghəŋa Kristi na? Zwaŋa wa ya na?» ka'a. «Zivra Dawuda ya,» ka həŋ nda tsi.

43 Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Waka Dawuda mnay nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuđa kazlay: Mgham ka'a ba? Ya wya ka Dawuda na:

44 “Ka Mgham nda Mghama dá na:

Sawi nzata nda ga zeghwa dá, ha ka nanafta dá ta ghumaha gha ka skwa ta diŋlay səla ghaš”, ka'a.

45 «Ka si “Mghama dá”, ka Dawuda ta hgay ya ní, waka Kristi dza'a nzakway ka zivrani tama?» ka'a.

46 Triđ, traptra dər wa ta zlgħanaftá wi. Daga badu tsa, had mndu ta walglaŋta dawutá vli da tsi wa.

23

Nzakwa la mali ta ghəŋa dina la Yahuda

Mak 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46

1 Tahula tsa, ka Yesu nda dəmgə nda ya nda duhwalhani tani mantsa:

2 «Dzaŋanagħatá gwal tagha zlahu, nda la Farisa na tsiŋanaptá zlahu Musa ta mnduha.

3 Tsaya tama ná, nda ra ka snanata ghuni ta həŋ, ka magay ghuni ta inda skwi ta mnaghunata həŋ. Nziya nza tsi ná, yaha kuni da magay manda ya ta magə hahəŋ, kabga had hahəŋ ta magay manda va ya ta mnata həŋ wa.

4 Ta hbafhba həŋ ta huzla ndəgaku ka fanagħatá mnduha, ama va a hahəŋ ta ksəŋta dər nda wa ndəfiŋa dzva taŋ wa.

5 Inda slna ta magə həŋ ná, ta magay həŋ ŋa nghay wa ira mnduha. Mantsa ya ná, bərzləzla ka hahəŋ ta mbagħaftá ŋa taŋ ayaha ta fuŋta ta wa bizlbizla kuma, nda ya ta dzvu. Zutut ka həŋ ta zlaŋtá dzva lguta* taŋ.

6 Vli nda paya ta kəma ŋa taŋ ta zbay ŋa nzakwa taŋ ma fitika za skwa zay ta badawa. Vli nda paya ta kəma guli ta zbə həŋ ŋa nzakwa taŋ ma həga tagha skwa la Yahuda.

7 Ta kumay həŋ ta ganagħata mnduha ta zgu ta həŋ ma vla tsakata vgha mnduha, ka hga həŋ ka “maləm.”

8 Ama kaghuni ya, ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka maləm. Turtuk-tuk Maləma ghuni. Kaghuni ná, la zwanama kuni.

§ 22:32 Ngha ta Sabi 3:6, 15-16. * 22:37 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:5. † 22:39 Ngha ta Zlahu 19:18.

‡ 22:40 Ngha ta 7:12. § 22:44 Ngha ta Zabura 110:1. * 23:5 Ngha ta Mbsak 15:38-41.

⁹ Ma hǵə kuni ta mnda səla ta ghəŋa hadik ka “Da” kabga turtuktuk Da ghuni ta nzakway ta luwa.

¹⁰ Ma dvaf kuni ta hga kaghuni ka “mali,” kabga turtuktuk Mala ghuni ta nzakway ka Kristi.

¹¹ Ka kwalva ghuni ká mali mataba ghuni nzakway.

¹² Inda mndu ta kapanaftá ghəŋani ná, dza’a dzaganadza lu. Inda mndu ta hanaganatá ghəŋani guli ná, dza’a kapanafkapa lu,» ka’a.

Daŋwa ŋa gwal tagha zlahu nda la Farisa

Mak 12:40, Luk 11:39-52, 20:45-47

¹³ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Mbadá ka kuni ka hanaftá tgha ga mghama Lazglafta ta mnduha. Lamə a vərđa kaghuni wu, zlanan a kuni ta tvi ta gwal ta kuma lami guli wa.

¹⁴ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kaghuni ta hluguduntá skwa mi’a wadgu. Ka va slrintá maga du’a ŋa nghay wa ira mnduha. Tsaya tama dza’a kəl lu ka tsaghunaghatá guma ka malaghutá mbraku†.

¹⁵ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Ta wawaku kuni ka ra vli ta drəf nda ya ta hadik ŋa mutsaftá dər mndu turtuk ŋa da dina ghuni. Ka mutsafmutsa kuni, ŋa niŋta ghuni ka mnda nza-kway ma duda vu ka malaghutá ŋa ghuni mantša ya mantša ya his.

¹⁶ «Daŋwa ŋa ghuni gwal nda ghulpa ta kla gwal nda ghulpa. Ka kuni ta mnay tazlay na: “Ka wadawada mndu ta wadu nda həga Lazglafta ná, bla a tsaya wa. Ama ka wadawada mndu ta wadu nda dasu ma həga Lazglafta katsi ná, nda nza tkwe’ ka magatani ta skwi wada tsi ŋa magay ya, ka kuni.”

¹⁷ La rghaha, gwal nda ghulpa! Wati mali mida? Mal dasu re, ari mal həga Lazglafta ta nanaftá dasu ka skwi nda ghuḅa ya a ka na?

¹⁸ Ka kuni guli ná, “ka wadawada mndu ta wadu nda gwir ná, bla a tsaya wa. Ama ka wadawada mndu ta wadu nda skwi ya vlan tsi ta Lazglafta ta gwir ná, nda nza tkwe’ ka magatani ta tsa skwi wada tsi ŋa magay ya,” ka kuni.

¹⁹ Ghulpata mnduha! Wati mali mida. Skwi ya kəl lu ka mbəhata nda tsi re, ari gwir ta nanaftá skwa mbəhu ka skwi nda ghuḅa ya a ná?

²⁰ Wya tsi, mndu ta wada ta wadu nda gwir ná, wadawada ta wadu nda skwi tida tani.

²¹ Mndu ta wada ta wadu nda həga Lazglafta ná, wadawada ta wadu nda Lazglafta ta nzaku mida ya tani.

²² Mndu ta wada ta wadu nda luwa ná, wadawada ta wadu nda dughurukwa nzakwa Lazglafta, nda Lazglafta ta nzaku‡ tida ya tani.

²³ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Ta ŋavaŋa kuni ka vla zaka nidali§, ka zluŋtá mali ma skwi ma zlahu ta nza-kway ka nzaku tdukwa, nda maga zdaku, nda nzaku ka ŋərma. Tsa-haya skwi ma ŋa magay nda kwal kul zanaptá sanlaha ma skwiha.

²⁴ Gwal ta kla gwal nda ghulpa kuni! Ta dizapdiza kuni ta imi ŋa klinŋa miyaun mida, ka laghwa ghuni da ndutá ŋalibwa.

²⁵ «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Hula leghwa ta sa imi nda hliba ŋa ghuni ta laghwi da mbaziŋta, ama ma hudani, nda ndəgha nda skwa ghala ghuni nda ya nda skwiha zla’uwa kuni.

²⁶ La Farisa ghulpata mnduha! Tinəl ma ka kuni ghuḅinŋtá hudá leghwa nda hliba, kada nzakwa hulani nda ghuḅa.

† 23:14 Ngha ta Markus 12:40. ‡ 23:22 Ngha ta Isaya 66:1, nda Mata 5:34. § 23:23 Ngha ta Zlahu 27:30, nda Vrafta ta Zlahu 14:22.

27 «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Manda kulu ɓap lu ka ŋusliŋ nzakwa ghuni. Ká ka nda dínakwani nda ta hulani, ama nda ma huɗani ná, tskata ghudzifa gwal nda rwa, nda ya nda rwata ŋɗɗak yeya mida.

28 Manda va tsaya kaghuni guli. Ta nghadaghatá mnduha ta kaghuni ná, manda skwi tɗukwa nzakwa ghuni. Ama ta ghəŋa madgwirmadgwir, nda kwal kul sna gwada da Lazglafta yeya ma kaghuni.

29 «Daŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Ta baba kulu kuni ŋa la anabi, ta pgha rka kuni ta kula gwal ta snanata gwada Lazglafta.

30 Ka kuni ta mnay ná, “ka má si mamu aŋni ta fitika dzidziha ŋni ná, ma gwafta a aŋni ta wi nda həŋ ka pslatá la anabi wu, ka kuni.”

31 Ma tsa mnay ta mnə kuni mantsa ya ná, maraŋmara kuni kazlay: Zivra tsa gwal ta zadanatá la anabi ya kuni kə'a.

32 Dina tsa, lawa ta kəma ta kəma nda maga tsa ghwadaka slna zɗraf dzidziha ghuni ya!

33 Nahadikha! Mndəra la mupuha! Had wa ghuni ŋa ndapta ma tsa guma nda vu ya wa.

34 Tsaya tama ná, dza'a ghunaghunafghuna yu ta la anabi, nda gwal nda difil da həŋ, nda gwal tagha zlahu. Dza'a pslata nda psala kuni ta sanlaha, dza'a zleŋafta nda zleŋa kuni ta sanlaha, dza'a sləvapta nda sləva kuni ta sanlaha ma həga tagha skwa ghuni, dza'a zbiŋzba kuni ta həŋ ma inda luwaha, ka giri ŋa taŋ.

35 Tsaya tama, ta ghəŋa ghuni dza'a vrafta usa gwal tɗukwa psala kuni. Zɗrafta ta Abel mndu tɗukwa, ha ka sagha ta dzata dza kuni ta Zakari zwaŋa Baraki, ya dza lu ma takataka vli nda ghuɓa ma həga Lazglafta nda gwir* ya.

* 23:35 Ngha ta Zɗrafta 4:8, nda 2 Krunik 24:20-22. Zabura 118:26.

36 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vrafta ta ghəŋa gwal ta na fitik na inda tsaya,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa Ursalima

Luk 13:34-35

37 «Aya Ursalima! Aya Ursalima! Kagma ta pslatá la anabi, kagma ta pslata nda pala ta gwal ghu-nadagha Lazglafta. Nda kɗa fitika zbaŋta ɗa ta tskanata zwana gha manda mana ghatalakw ta tskanata nduɗukhani ma zɗambakhani ya, ama ka kwalaghuta kuni.

38 Ndana tama, zlaghunanzla lu ta həga ghuni ka kufik†.

39 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had kuni dza'a nghəglantá i'i wa, ha ŋa mnay ghuni dazlay kazlay: Tfawi ta ghəŋa mndu ta sagha ma hga Mgham‡ Lazglafta kə'a,» ka'a.

24

Gwada ta ghəŋa tasiŋtá həga Lazglafta

Mak 13:1-2, Luk 21:5-6

1 Mbada Yesu ka sabi ma həga Lazglafta, ka sli'i. Ka lagha duhwalhani tavatani ŋa maranata batá həga Lazglafta.

2 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nda ngha kuni ta inda ya nzakwani ya ki'e? Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a tasiŋtasa lu ta indani demdem. Had nzugwatá pala sani ta sani, dza'a pɗata wa,» ka'a.

Ma kɗaku kɗakwa ghəŋa hadik ka sagha

Mak 13:3-13, Luk 21:7-19

3 Ka sli'aftá Yesu ka laghwi nzata ta ghwá Zaytuŋ. Ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka nzata həŋ nda ghəŋa taŋ kawadaga nda tsi. Ka ɗawanatá həŋ da tsi: «Mnaŋnamna ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya. Kinawu ka ŋni dza'a snantá fitik dza'a kəl ka ka sagha, nda fitika kɗakwa ghəŋa hadik na?» ka həŋ.

4 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dasuwa ka kuni, yaha lu da nanaghunafta.

† 23:38 Ngha ta Irmiya 22:5. ‡ 23:39 Ngha ta

⁵ Wya nda ndəgha mnduha dza'a klafta hga da ka sagha: "I'i Kristi," ka hən dza'azlay ɲa nanaghata taɲ ta ndəghata mnduha.

⁶ Dza'a nda sna kuni ta gwada ta vulu ma vliha ndusa ndusa nda ya ma vliha di'inj di'inj. Dasuwa ka kuni, yaha ɲudufa ghuni tdu, kabga nda nza tkwe' ka magakwa inda tsa skwiha ya. Ama tsaya a kdakwa ghəɲa hadik wa.

⁷ Dza'a vulay sana luwa ta vulu nda sana luwa. Dza'a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham. Dza'a slasla maya ma sana vliha. Dza'a gigdavafgigda hadik.

⁸ Inda tsa skwiha dza'a magaku ya ná, dza'a nzakway manda zlrakwa basa yaku.

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

Mak 13:14-23, Luk 21:20-24

⁹ «Dza'a vlavla lu ta kaghuni ma dzvu ɲa mnduha, ɲa gaghunaptá iri. Dza'a pslapsla lu ta kaghuni guli. Dza'a husaɲhusa kuni ta inda mndəra mnduha ta ghəɲa hadik kabga gwada ta i'i.

¹⁰ Ta ghəɲa tsaya tama, nda ndəgha gwal dza'a zlanavatá zlghay nda ɲudufa taɲ. Dza'a skwapskwa sani ta sani, ta husaɲtá sani ta sani.

¹¹ Nda ndəgha ghwadaka anabiha dza'a sagha ɲa nanaghata taɲ ta ndəghata mnduha guli.

¹² Ta dza'a sgaku nda sga maga ghwadaka skwi, dza'a vyaku nda vya dvu ma ɲudufa ndəghata sanlaha ma gwal zlghay nda ɲuduf.

¹³ Ama mndu ta su'afra ha ka lagha ta kdavaktani, dza'a mbaku.

¹⁴ Dza'a mnay lu ɲa mnduha ta ghəɲa hadik demdem ta tsa Lfida Gwada ta ghəɲa ga mghama Lazglafta ya, ɲa snaɲta gwal kul snaɲtá Lazglafta. Tahula tsaya tama, ɲa sagha fitika gwada ta kdakwa ghəɲa hadik.

Dza'a ghuyay mnduha ta daɲwa
Mak 13:14-23, Luk 21:20-24

¹⁵ «Tsaya tama, ka nda ngha kuni ta sana "ghwadaka manzakdaway ta vla mbida" manda ya mnə anabi Daniyel*, fa lu ma vli nda ghuɓa ya, dina ka snaɲta mndu ta dzaɲay.

¹⁶ «Ma tsa fitik ya, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta hwaya ta ghwá.

¹⁷ Ka ta ghəɲa həga nda dədəma mndu, yaha ləglami nda ma həga da hla huzla mida, ka hwaya tsi ta hwaya.

¹⁸ Ka ma vwah mndu, yaha da vrəgəлта dzagha da hla lguthani.

¹⁹ Daɲwa taɲ ɲa mi'aha nda huɗi nda ya nda mi'aha nda zwaɲ ta ghuva taɲ ma tsa fitik ya.

²⁰ Ka ndəba kuni ta dzvu yaha tsa fitika hwaya ghuni ya da nzakway ma fitika mazlam, nda ya badu sabat,

²¹ kabga dagala ghuya daɲwa dza'a slaku ma tsa fitik ya. Ta walaɲ a mndərga ghuya daɲwa manda tsaya ta slata ka yawu fata ghəɲa hadik wa. Had mndəra tsaya dza'a sləglata† guli wa.

²² Ka má had ka Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu, ma had mndu dza'a ndapta wa. Ama kabga gwal ya zabap tsi, ka htanaktá tsi ta tsa fitik ya.

²³ «Ka ka mndu nda kaghuni mantsa: "A! Wana Kristi hadna." "A! Wa a hada a," ka'a ná, yaha kuni da tsu'afra.

²⁴ Ya dza'a sli'agaghasli'a ghwadaka krista nda ghwadaka anabiha, ɲa magay taɲ ta skwa mandərmimiha nda mazəməmha katakata ɲa nana mndu, ka ta magaku tsi, nda gwal daɲap Lazglafta tani.

²⁵ Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa.

²⁶ «Ka ka lu nda kaghuni mantsa: "A! Wa a Kristi ta wa mtak kə'a," yaha kuni da dza'a. "A! Wana difaghuta hadna kə'a," yaha kuni da zlghafta.

²⁷ Sagha dza'a sagha Zwaɲa mndu ná, dza'a sagha manda wudakwa luwa nda ma mndəra luwa, ka

* **24:15** Ngha ta Daniyel 9:27 nda 11:31 nda 12:11. † **24:21** Ngha ta Daniyel 12:1.

ranaftá vli kutsuk ma mndəra luwa ya, dza'a nzakwa tsi.

²⁸ Ma vli dər ga mbala skwi ya ná, hada dza'a tska gugzlum ta vgha.

Dza'a vragavra Zwanja mndu
Mak 13:24-27, Luk 21:25-28

²⁹ «Gi tahula fitika tsa ghuya danwa ya, gi tdiik dza'a nzata fitik, had' tili dza'a tsuwadəkəltá vli wu, dza'a rkaga rka tekwatsa ta luwa, dza'a gigdavafgigda‡ skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

³⁰ Ma tsaya tama dza'a ngha lu ta saha zwanja mndu ta luwa na wahay mnduha ta ghəna hadik ka wahu, na nghay tan ta Zwanja mndu ta saha ta luwa ma ghwayak nda inda mbrakwani, nda inda glakwani§.

³¹ Na ghunaftani ta duhwalha Lazglafta na vyata tan ta duli ta taw katakata, na tsakakta tan ta gwal ya dagap tsi ta slərpa luwa fwađ, sli'aftani ta mndəra luwa dikw dista luwa*.»

Tagha skwi ta ghəna ghuraf
Mak 13:28-31, Luk 21:29-33

³² «Mamu skwi na taghay ghuni ma nzakwa ghuraf. Ka nda sta ghuraf ta dakuđaku sluhwa tida katsi, nda sna kuni kazlay: Ndusa duwin tama kə'a.

³³ Manda va tsaya guli ná, ka nda ngha kuni ta inda tsa skwiha ya, grafwa gra kazlay: Ndusa Zwanja mndu, manda skwi ta watgha nzakwani kə'a.

³⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta sagha tsa skwiha ya ná, rwuta a na mnduha ta na fitik na demdem wa.

³⁵ Dza'a lula luwa nda hadik, ama gwada da ná, walanja a ta luta wa.»

Nzawanza hzleja
Mak 13:32-37, Luk 17:26-30,34-36

³⁶ «Tsa gwada ta ghəna fitik ya dza'a magaku tsa skwiha ya, nda ya ka ta wati luwa tsi ya ná, had' mndu nda sna wa. Dər duhwalha Lazglafta, dər Zwanj, sna a wa. Da turtukwani yeya nda sna.

³⁷ Ma tsa fitik dza'a sagha Zwanja mndu ya ná, manda va skwi ta luta ma fitika Nuhu ya dza'a magakwa tsi.

³⁸ Manda va ya ma tsa fitik ma kdaku tsa ima mabudbud' ya dza'a nzakwa tsi, laghula mnduha da hamta ghəj ma za skwi, nda ya ma sasaku. Laghula həj da hamta ghəj ma kla makwa, nda valantá kwagha tan na zə'al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lamə da kwambalu†.

³⁹ Had' sana skwi ndananə həj wu, ha ka sagha ima mabudbud' hlaghatá həj demdem‡. Bađu tsa fitik dza'a sagha Zwanja mndu ya ná, manda va tsaya dza'a magakwa tsi.

⁴⁰ Ma tsa fitik ya, ta maga slna mnduha his ma vwah, na klanaghutá sani ka zlanavata sani.

⁴¹ Mi'aha his ta hu'u ta buna, na klanaghuta sani ka zlanavata sani.

⁴² Ka si mantse tsi, nzawanza hzleja, kabga sna a kuni ta tsa fitik dza'a kəl mghama ghuni ka sagha ya wa.

⁴³ Wya skwi dina na snanja ghuni: Ka má nda sna danahəga ta fitik má dza'a lamə ghali da həgani ná, má dza'a nzanza hzleja, má zlanata a ta ghali ka lamani da həgani wa.

⁴⁴ Tsaya tama ná, nzawanza kaghuni guli nda payatá vgha, kabga ma tsa fitik kul faftá kuni ta ghəj ya, dza'a sagha Zwanja mndu.

Nərma kwalva ya nda hida
Luk 12:41-48

⁴⁵ «Wa na nərma kwalva nda hida fanam danahəgani ma dzvu ta inda gwal ksanata slna, na nghaptani ka həj ka dgayni ta skwa zay na tan nda fitikani na na?

⁴⁶ Rfu na tsa kwalva dza'a sagha danahəgani slanaghata ta magaymagay ta tsa slna ya.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a fanamfa danahəgani ta inda gadghəlani ma dzvu.

‡ 24:29 Ngha ta Isaya 13:10, nda 34:4, Izekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. § 24:30 Ngha ta Daniyel 7:13.

* 24:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10, Nehemi 1:9. † 24:38 Ngha ta Zlrafta 6:9–7:6.

‡ 24:39 Ngha ta Zlrafta 7:7-24.

48 Ala, ka ghwadaka kwalva tsi, “saghata a danjahoga da misimmisim wu” ka’a dza’azlay ma ghajani,

49 na lintani ta psala grahani ta ksə hən sɩna ka skwa turtuk. Na laghwani zazakwani, ka sasakwani kawadaga nda gwal ghwayaku.

50 Nda sagha danjahogani slanaghata dluk ma fitik kul fafta tsi ta ghən, nda ya ka ta wati luwa tsi, sna a wa.

51 Dza’a dgapdga danjahogani, na tsanaghatani ta guma kawadaga nda la ghwadək, na taway tsa kwalva ya ta taw, ka hpada sli’ijani§ hada,» ka’a.

25

Gwada ta ghəna ku’aha ghwan

1 «Ma tsa fitik ya, dza’a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana ku’aha ghwan ta klafta pitirla tan ka dza’a da gama zwanja midzi.

2 Mataba tan, hutaf gwal kul hidaku, hutaf gwal nda hida.

3 Ta klafta tsa ku’aha kul hidaku ya ta pitirla tan na, tana a hən ta rdi na sgay da tsa pitirla tan ya wa.

4 Ama tsa ku’aha nda hida ya, tana’ata hahən ta rdi ma hwarak na sgay da na tan.

5 Ka gerdata zwanja midzi ka sagha misimmisim. Ka zunur hani ta hən, ka psalata hani ta hən demdem.

6 «Ma takala tama, ka gugudata lu: “Wa’a zwanja midzi kay ta sagha! Lawala da gmay,” ka lu.

7 Ka sli’avata tsa ku’aha ya demdem ta hani, ka sganaghatata vu ma pitirla tan.

8 Ka tsa ku’aha kul hidaku ya nda tsaha nda hida ya mantsa: “Tanafwata ta na rda ghuni na, wana na na nni ma pitirla na ta mtaku,” ka hən.

9 Ka tsaha nda hida ya mantsa: “Kay! Slaghwa a ka dgray mu wa, lawala da gwal ta dzawapta, ka skwakta kuni ta na ghuni,” ka hən.

10 Ta laghu hahən da skwa rdi ya na, ta bhagaghatata zwanja midzi. Ka

lamə tsaha nda hba vgha tan ya kawadaga nda tsi da hoga kla makwa, ka hawuta lu ta tgha.

11 Bats nzda tama, ka vrakta tsa ku’aha ya. Ka hən mantsa: “Mghama da, mghama da! Gunanaguna ta watgha,” ka hən.

12 Ka’a nda hən mantsa: “Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, sna a yu ta kaghuni wu,» ka’a.

13 Ka Yesu sganaghata mantsa: «Nzawanza hzleña, kabga sna a kuni ta tsa fitik ya, ka ta wati luwa tsi wu,» ka’a.

Gwada Yesu ta ghəna kwalvaha hkən

Luk 19:11-27

14 «Manda va tsaya na, dza’a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana mndu ma sli’ani dista luwa, ka hafta tsi ta kwalvahani, ka dganafata tsi ta gadghalani ta hən ma dzvu.

15 Ka klafta tsi ta talan* hutaf, ka vlantata sani. His ka’a klafta ka vlantata sani. Pal ka’a klafta guli ka vlantata mahkənani. Tafta mbrakwa tan ka’a dganafata hən. Ka sli’afata tsi ka laghwi.

16 Ka gi sli’afata tsa ta zlghafta talan hutaf ya da tsakala nda tsi, ka zanaghatata tsi ta ndeli ka talan hutaf guli.

17 Ka sli’afata tsa ta zlghafta talan his ya guli ka laghwi da tsakala, ka zanaghatata tsi ta ndeli ka talan his guli.

18 Tsa ta zlghafta talan turtuk ya, ka laghu tsi da laptu ghurum ma hadik, ka difanata tsa tseda danjahogani ya.

19 «Nzdavanzda lu katakata tama, ka vrakta danjahoga tsa kwalvaha ya dzagha. Ka daw tsi da hən ta skwi maga hən nda tsa tsedani ya.

20 Ka lagha tsa ta zlghafta talan hutaf ya, ka kladanaghata nda talan hutaf guli. Ka’a mantsa: “Mghama da, talan hutaf vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talan hutaf guli,” ka’a.

§ 24:51 Ngha ta Mata 8:12. * 25:15 Talan: Tsaya tsedi ta klafta zlibi hutaf.

21 Ka danahəgani nda tsi mantša: “Dina tsa, nərma kwalva ka! Manda va tsa nzakwa gha ka nərma mndu ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i’i,” ka’a.

22 Ka lagha tsa ta zlgħaftá talan his ya guli, ka kladanaghata nda sana talan his. Ka’a mantša: “Mghama da, talan his vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talan his guli,” ka’a.

23 Ka danahəgani nda tsi mantša: “Dina tsa, nərma kwalva ka. Manda va tsa nzakwa gha ka nərmani ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala guli. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i’i,” ka’a.

24 Tahula tsa, ka lagha tsa ta zlgħafta talan turtuk ya guli. Ka’a mantša: “Mghama da, nda sna yu kazlay: Nda bla gwada ta kagha kə’a. Ta tskay ka ta skwi ta vwah ma vli kul sləgadata ka. Ta hlay ka guli ta skwi ma vli kul vihanťa ka.

25 Ka zlanəftá yu ta zlan, ka laghu yu da difanata tsa talanə gha ya ma hadik. Wana tsi, kla ta skwa gha,” ka’a.

26 Ka danahəgani nda tsi mantša: “Kagha ná, ghwadaka kwalva ka, yadi. Ka si nda sna ka kazlay: Ta tskay yu ta skwi ta vwah ma vli kul sləgadata yu, ta hlay yu ta skwi ma vli kul vihanťa yu kə’a ya ní,

27 má fafa ka ta tsa tseda da ya ma ban’ki†, ma na vragaghata da na ná, má saghasa yu da kla skwa da nda imi ta ghənjani.

28 Kləgadanaghwakla ta tsa talan ya, ka gwanavata kuni ta tsa nda talan ghwan ya,” ka’a.

29 «Mantša ya ná, nə mndu mamu tsi da tsi, ta sganaghata lu ta skwi nə nza-kwani dagala da tsi. Ama mndu ya kul had tsi da tsi ya, kləgadanaghutá va tsa kwitikwatani da tsi ya.

30 Klafwa kla ta tsa ghwadaka kwalva ya ka wudidinťa kuni dzibil da grum, ka dza’a tsi taw, ka hpada tsi ta sli’inani‡ hada,» ka’a.

Dza’a sasa Zwanə mndu da tsa guma

31 «Badu sagha dza’a sagha Zwanə mndu ma glakwani kawadaga nda inda duhwalha Lazglafta ná, dza’a nzafnza ta dughurukwa glakwani.

32 Dza’a tskanatska lu ta inda mndəra mnduha ta ghənjə hadik ta kəmani, nə dganatani ta sanlaha nda sanlaha manda ya ta dganata mnda ngha rini ta tuwak nda gu ya.

33 Nə pghatani ta tuwak nda ga zeghwani, pghaha ta gu nda ga zlađani.

34 Ka mgham dza’azlay nda tsaha nda ga zeghwani ya mantša: “Saghawasa, kaghuni gwal tfanagha Da da ta wi ya. Tsu’awa tsu’a, ta za mgham ya payaghunaf Lazglafta daga ma zrafta ghənjə hadik ya.

35 Ma fitika dzay maya ta i’i, vli-havla kuni ta skwa zay. Ma fitika dzay ndala ta i’i, tidiftá kuni ta imi nə say. Nanza yu ka matbay, ka tsu’aftá kuni ta i’i.

36 Ma nzakwa da ka fərdi’u, sudidiva suda kuni ta lgut. Ma nza-kwa da kul dughwanaku, nghapn’gha kuni ka i’i. Ma nzakwa da ma gamak, nghadighangha kuni,” ka’a.

37 Ka tsa gwal ta snatá gwada Lazglafta ya dza’azlay mantša: “Yawu nghanťa nni ta kagha ta dzə maya, ka vlaghatá nni ta skwa zay? Yawu nghanťa nni ta kagha ta dzə ndala, ka taghaftá nni ta imi nə say?

38 Yawu nghanťa nni ta kagha ka matbay, ka tsu’aftá nni ta kagha? Yawu nghanťa nni ta kagha ka fərdi’u ka sudavaghatá nni ta lgut?

39 Yawu nghanťa nni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanťa nni ta kagha ma gamak ka lagha nni ng-haghata?” ka hən

40 Ka Mgham dza’azlay mantša: “Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, inda fitik ya maga kuni ta tsa skwiha ya nə zwanama da gwal ya nda hta katakata ya ná, magihatá i’i kuni nda tsa.”

† 25:27 Ban’ki: Tsaya vla pgha tseda mnduha ma luwa. ‡ 25:30 Ngha ta Mata 8:12.

⁴¹ «Tahula tsa, ka'a dza'azlay nda tsa gwal nda ga zlaḅani ya mantša: «Laghwala tavata i'i, kaghuni gwal ksi'af Lazglafta. Lawala da hęga vu ya ęa kḁekedzen, payaf lu ęa i hal-away nda duhwalhani.

⁴² Ma fitika dzay maya ta i'i, vliha a kuni ta skwa zay wa. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidif a kuni ta imi ęa say wa.

⁴³ Nzanza yu ka matbay, tsu'af a kuni ta i'i wa. Ma nzakwa ḁa ka fḁrdi'u, sudidiva a kuni ta lgut wa. Ma nzakwa ḁa kul ḁughwanaku nda ya ma nzakwa ḁa ma gamak guli, nghadigha a kuni wu,» ka'a.

⁴⁴ Ka hęę dza'azlay guli na: «Mghama ḁa, yawu nghanęa ęni ta kagha ta dzḁ maya? Yawu nghanęa ęni ta kagha ta dzḁ ndala? Yawu nzata ka ka matbay? Yawu nghanęa ęni ta kagha ka fḁrdi'u? Yawu nghanęa ęni ta kagha kul ḁughwanaku? Yawu nghanęa ęni ta kagha ma gamak kul kataghata ęni na?» ka hęę.

⁴⁵ Ka Mgham dza'azlay nda hęę mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda fitik ya kul maganata kuni ta tsa skwiha ya ęa gwal ya nda hta katakata ya, ęa ḁa kwalaghuta kuni ta magay nda tsaya.»

⁴⁶ ęa sli'a tsaha ya da vla ghuya ḁaęwa ęa kḁekedzen, ta sli'i gwal ta snata gwada Lazglafta da vla hafu ęa kḁekedzen§ guli,» ka'a.

26

Dzrawi ęa dzata Yesu

Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Manda kdįęta Yesu ta inda tsa gwadaha ya, ka'a nda duhwalhani mantša:

² «Nda sna kuni kazlay: Ta his fitik ka skala Pak kḁ'a, ęa vlatā Zwana mndu ęa zlaęafta,» ka'a.

³ Ka tskavatā la mali ta ghęęa gwal dra skwi ęa Lazglafta, nda la galata mndu mataba mnduha ma ḁaḁa hęga

ga mali ta ghęęa gwal dra skwi ęa Lazglafta ta hgḁ lu Kayifa ya.

⁴ Ka dzraftā hęę ta ksafatā Yesu ma ḁifa ma ḁifa ęa dzata.

⁵ Ama ka hęę mantša: «Yaha da nzakway baḁu fitika skala Pak tama, kabga yaha da sli'anaftā ęudufa mnduha,» ka hęę.

Pghęganata sana marakw ta rḁi ta Yesu ma ghęę

Mak 14:3-9, Yuh 12:1-8

⁶ Ta nzaku Yesu ma hęga ga Simuę, sana mndu nda rḁa mndu tida ma luwa Betani,

⁷ ta za skwa zay hęę, ka lagha sana marakw tavata Yesu nda klatā hwaraka albastra nda ndaęhatani nda urdi ya nda bla dzvani. Ka pghęganatā tsi ma ghęę.

⁸ Nghay duhwalhani ta tsa skwi ta magḁ tsa marakw ya, zdęgana a ta hęę wa. «Kabgawu ta kḁ lu ka ḁadza skwi manda na na?

⁹ Skwi ma ęa skwapta na urdi na ka tsedi dagala, ka daganafatā la ka pḁu nā,» ka hęę.

¹⁰ Snaęta Yesu ta tsa gwada taę ya, ka'a nda hęę mantša: «Kabgawu ta kḁ kuni ka ghuya ḁaęwa ęa na marakw na na? Dina skwi magiha tsi ta i'i.

¹¹ Kawadaga a kaghuni* nda la ka pḁu inda fitik wu ra? Ama i'i nā, gḁavata a yu kawadaga nda kaghuni inda fitik wa.

¹² Nana pghata urdi pghidigha tsi na nā, paya i'i ęa dza'a ḁa kulu† ya.

¹³ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma inda vli dza'a mnḁ lu ta na Lfidā Gwada na ta ghęęa hadik tender nā, dza'a gḁagḁa lu ta rusa skwi maga na marakw na ęa havay,» ka'a.

Kurata Zudas ta dza'a skwaptā Yesu

Mak 14:10-11, Luk 22:3-6

¹⁴ Ka gi sli'afta sani mataba duhwalhani ta hgḁ lu ka Zudas Iskaryut, ka laghwi slanaghata la mali ta ghęęa gwal dra skwi ęa Lazglafta.

¹⁵ Ka'a nda hęę mantša: «Nu dza'a vlihata kuni ka vlaghunavla yu ta

§ 25:46 Nęha ta Daniyel 12:2. * 26:11 Nęha ta Vrafta ta Zlahu 15:11. † 26:12 Nęha ta Markus 14:8. ‡ 26:15 Nęha ta Zakari 11:12.

Yesu na?» ka'a. Ka vlatá hən ta suley hkən mbsak.‡

¹⁶ Daga ma tsa fitik ya, ka zbə tsi ta tvi ya nda ra ŋa vlatani ta Yesu.

Payafta Yesu ta skwa zaya skala Pak

Mak 14:12-21, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30

¹⁷ Bađu tanɔa fitika skala buradi kul had is mida, ka duhwalhani nda Yesu mantse: «Ga ta kuma ka ta payaghafta ŋni ta vla skwa zaya skala Pak na?» ka hən.

¹⁸ Ka'a nda hən mantse: «Lawala da huɔa luwa, ka lagha kuni da sana mndu. Ka kuni dza'azlay nda tsi na: "Wana ndusakndusa fitika ɔa, ga ghuni dza'a za yu ta skwa skala Pak kawadaga nda duhwalha ɔa, ka Mghama ŋni, ka kuni dza'azlay,"» ka'a.

¹⁹ Ka laghu duhwalhani magata manda va ya mnana Yesu ta hən. Ka payaftá hən ta skwa zaya skala Pak.

Mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i, ka Yesu

²⁰ Gahawani, ka nzata Yesu kawadaga nda duhwalhani ghwanɔɔa his ka za skwa zay.

²¹ Ta zə hən ta tsa skwa zay ya, ka'a mantse: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani mataba ghuni dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha,» ka'a nda hən.

²² Rmasas ka vgha inda tan. «I'i a wu su'u ní Mghama ɔa! I'i a wa su'u ní Mghama ɔa!» ka inda hahən.

²³ Ka'a nda hən mantse: «Tsa mndu tsghada ŋni da hliba§ ka guram nda tsi ya, tsa mndu ya dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha.

²⁴ Dza'a laghulani Zwanja mndu manda ya nda vinda ma gwaɔa Lazglafta ta ghənani*. Ama ɔanwa ŋa mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzvu ŋa mnduha. Ta dran ya má kwal lu kul yatá tsa mndu ya,» ka'a.

²⁵ Ka Zudas dza'a vlata ma dzva mnduha ya guli mantse: «Ari i'i a ní

Mghama ɔa?» ka'a. «Manda va ya mna kagha nda wa gha,» ka Yesu nda tsi.

Skwa zay na slu'uvgha ɔa, ka Yesu Mak 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25

²⁶ Ta za skwa zay hən, ka klafta Yesu ta buradi. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka ɔlanaptá tsi ka vlatá duhwalhani. Ka'a mantse: «Zlghawazlgha ka za kuni. Nanana ná, slu'uvgha ɔa ya,» ka'a.

²⁷ Ka klafta tsi ta leghwa ima inabi guli. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka vlatá tsi ta hən. Ka'a mantse: «Sasa'awasasa kaghuni demdem,

²⁸ kabga nanana ná, usa ɔa ya, usa slərɔa zughu† dza'a pghinɔa lu ŋa pla dmakwa ndəghata mndu.

²⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, had yu dza'a səglantá na ima inabi na wu, ha ka sagha fitik ya dza'a kəl yu ka səgəltá lfidani kawadaga nda kaghuni ma ga mghama Da ɔa,» ka'a.

Dza'a zlidivazla ka, ka Yesu nda Piyer

Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38

³⁰ Tahula fafanafta tan ta laha skala Pak, ka laghu hən ta ghwa Zaytan.

³¹ Ka Yesu nda hən mantse: «Ta na rvidik gita'una, dza'a hwayaghuhwaya kuni ka zlihata. Ka lu vindafta ma defteri Lazglafta na:

Dza'a dzadza lu ta mnda ngha tuwak, ŋa gazlata tuwakha demdem ta bra‡.

³² Ama tahula sli'agapta ɔa ma mtaku, dza'a tinlaghutinla yu ta ɔhata ma Galili ka kaghuni,» ka'a.

³³ Ka Piyer nda tsi mantse: «Dər ma dza'a hwayaghuhwaya lamndu ka zlavaghata ná, had i'i dza'a walanɔa hwayaghuta ka zlavaghata wu,» ka'a.

³⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ta va na rvidik gita u na, ma kɔaku vazak ka wahata, dza'a mnamna ka hkən səla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a,» ka Yesu nda tsi.

§ 26:23 Ngha ta Markus 14:20. * 26:24 Ngha ta Zabura 22:2-19, nda Isaya 53. † 26:28 Ngha ta Sabi 24:8, nda Irmiya 31:31-34. ‡ 26:31 Ngha ta Zakari 13:7.

³⁵ «Dər ɲa mtuta da kawadaga nda kagha tsi, had' yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a wu,» ka Piyer. Manda va tsaya ka inda san-laha ma duhwalhani mnata guli.

Maga du'a Yesu ma Getsemene
Mak 14:32-42, Luk 22:39-46

³⁶ Ma va tsaya, ka ɓhadaghatá i Yesu nda duhwalhani da sana vli ta hgə lu ka Getsemene. Ka'a nda duhwalhani mantse: «Nzawanza hadna ta labə yu da maga du'a hada a,» ka'a.

³⁷ Ka klana'ata tsi i Piyer nda tsa zwana Zebedi his ya mistani. Ka tdata ɲudufani ka ksay ka zləɲ.

³⁸ Ka'a nda həɲ tama mantse: «Tɔɔtɔɔ ɲudufa da manda skwi dza'a dzihata. Nzawanza hadna, ka nzata kuni ndiri kawadaga nda i'i,» ka'a.

³⁹ Zadaptani daw' ta kəma, ka zləmbatá tsi ka mbumba, ka maga du'a. Ka'a mantse: «Da da, ka ta magaku tsi, di'iniɲdi'inja ta na leghwa ghuya daɲwa na nda i'i. Nziya nza tsi ná, manda ya ta kumə i'i a wu, manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

⁴⁰ Ka sli'afɔta tsi ka vradaghata slanaghatá duhwalhani, pslap-sla hani ta həɲ. Ka'a nda Piyer mantse: «Traɔta ghuni ta nzata ndiri kawadaga nda i'i dər ka awa turtuk tsa ra?»

⁴¹ Nzawanza ndiri ka ndəba kuni ta dzvu, kada ɲaɲta kuni ta skwi dza'a dzəghaghunata. Ta kumay kuni ta maga skwi dina mndani, ama had mbrakwa slu'uvgha ghuni wu,» ka'a.

⁴² Ka zəgladaptá tsi daw' ka mahis, ka ndəbəgəltá dzvu, ka'a mantse: «Da da, ka va a ka ta di'ina ghuta na leghwa ghuya daɲwa na nda i'i wu katsi, ka nda nza tsi ɲa say da ná, ka maga tsi manda ya kumaɲ ka,» ka'a.

⁴³ Ka vrəglagaghatá tsi ka sləglanaghatá həɲ ta hani, nda ghərba həɲ da hani.

⁴⁴ Ka zləglanɲtá tsi ta həɲ ka zəgladaptá daw', ka ndəbəgəltá tsi ta dzvu ka ma hkən, ka vrəglanɲtá tsi ta va tsa gwadaha mna tsi ya.

⁴⁵ Ka vrəgladaghatá tsi da tsa duhwalhani ya, ka'a nda həɲ mantse: «Tata hana ghuni kuni ta mbi'a vgha ghuni ba? Daswa ka kuni tama tsa, wana nda maga fitik dza'a kəl lu ka vlata Zwaɲa mndu ma dzva gwal dmaku.

⁴⁶ Sli'afwasli'a mbaɔma. Wa'a tsa mndu ta vlatá i'i ɲa dzata ya ta sagha,» ka'a.

Ksaftá Yesu ɲa dza'a dzata
Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

⁴⁷ Tata tsa gwada ya i Yesu, nda ɓhakta Zudas ta nzakway tekwa mataba duhwalha ghwanɲdə his ya. Kawadaga həɲ nda ndəghata mnduha nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, ghunaf la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda la galata mndu mataba mnduha.

⁴⁸ Mnanafmna Yuda ta nzakway dza'a vlata ya kə'a dza'a magay nda tsi, ta həɲ. «Tsa mndu dza'a yu brusata ya ná, ya vani tsaya, ka ksa kuni.»

⁴⁹ Na gi ndusadaghatani tavata Yesu, ka'a mantse: «Zgu tsa ɲa gha Mghama da,» ka'a ka gi brusay.

⁵⁰ «Gra da, maga ta skwi sagha ka magay,» ka Yesu nda tsi.

Ka gi sli'adaghata tsa mnduha ya, ka pghaftá vgha tida ka ksafta.

⁵¹ Gi fay, tshagaptsha sani ma duhwalha Yesu ta kafayani, gi tay, tsaghuta sləməɲa§ sani ma kwalva mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta.

⁵² Ka Yesu nda tsi mantse: «Vradanamvra ta kafaya gha da kupakani. Inda gwal ta kla huzla vulu ná, tsa huzla vulu ya dza'a zadana ta həɲ guli.

⁵³ Ka kagha ta gray ná, laviɲ a yu ta hganɲta Da da, ɲa gi ghunigihatani ta bra sludza duhwalha Lazglafta ta malaghuta ghwanɲdə his ra?

⁵⁴ Kinawu tama dza'a nzakwa dzata ghəɲa skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta ta mnay kazlay:

Mantsa ya dza'a magakwa tsi kə'a ya?» ka'a.

⁵⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu nda tsa mnduha ya mantsa: «Nya ɲa sagha ghuni da ksa i'i nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, manda skwi ɲa ksa gənda na? Inda fitik yu ta nzaku kawadaga nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta, ksaf a kuni ta i'i wa.

⁵⁶ Kəl na skwiha na ka magaku ná, nda nza ɲa dzanaghata ghəɲa skwi ya vindaf la anabi ma deftera Lazglafta,» ka'a. Ka gi hwayaghutá* inda duhwalha Yesu krawats ka zlanavata.

Yesu ta kəma guma

Mak 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

⁵⁷ Ka klaghatá tsa gwal ta ksaf ta ya ta Yesu da mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta nzakway ka Kayifa, ma vla tskatá vgha gwal tagha zlahu ɲa mnduha nda la galata mndu ya tani.

⁵⁸ Mbadaka Piyer ka dza'a ta hulani ta hulani, ha ka lami da daɓa həga ga tsa mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya. Ka nzamtá tsi mataba la kwalva ka nghay ka kinawu kdavaktani.

⁵⁹ Ka zbə la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda inda gwal tsa guma, ta tsanavatá ghwadaka gwada ta Yesu prək ka dzata.

⁶⁰ Trid, mutsaf a həɲ wa. Aɲ mndani, nda ndəgha tsakalawiha ya hladagha† lu. Ma kdavaktani, ka lagha sana mnduha his da mnay:

⁶¹ Ka na mndu na ná, lavinlava yu ta tasiɲtá na həga Lazglafta na, ka bəgladafta da baɗu mahkən‡, ka'a.

⁶² Ka sli'afta mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, ka'a nda Yesu mantsa: «Zlgha a ka ta wani ra? Nu ta mnə na mnduha na ta kagha na na?» ka'a.

⁶³ Pslaf a Yesu ta wani wa. Ka mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda tsi mantsa: «Nda həga Lazglafta

nda hafu mida, ta dawa yu da kagha, zlghidifzlgha ta wani. Kagha Kristi ta nzakway ka Zwanja Lazglafta ra?» ka'a.

⁶⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Manda va ya mna kagha nda wa gha. Ka yu ta sgaghunaghata ta ghəɲani ná, daga ndanana, dza'a nda ngha kuni ta Zwanja mndu ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta ta mbruta, dza'a nda ngha kuni ta sahani ma kusay ta luwa§ guli,» ka'a.

⁶⁵ Lagha tsa mali ta ghəɲa gwal dra skwi ya ka kuhinɲá lgut ta vghani. Ka'a mantsa: «Ya wana kwara ta kwarakwara ta ghəɲa Lazglafta. Mndəra wati gwada ya ta psəgelta mu, ya wana nda sna sləməɲa ghuni ta kwarakwara ya kwara tsi na?

⁶⁶ Kinawu ka kaghuni ta gray na?» ka'a. «Nda ra ka dzata* na mndu na,» ka həɲ hlafta wi.

⁶⁷ Ka gi tafə həɲ ta sərdək ma kuma ɲa Yesu, ka dəɲəzl sanlaha, ta dgharu† ya laha.

⁶⁸ «Ka si Kristi ka ná, tsatsaftsatsa ka waya ta dza kagha,» ka həɲ.

Wadutá vla Piyer

Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Yuh 18:25-27

⁶⁹ Ma tsa fitik ya, ta nzaku Piyer ma bli ma daɓa tsa həga ya. Ka lagha sana kwalva ka marakw slanaghata. «Kagha guli ná, si ka kawadaga kagha nda tsa Yesu mnda la Galili ya,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Əɲ, ya'! «Sna a yu ta skwi ta kumə ka ta mnay wu,» ka'a ta kəma mnduha demdem.

⁷¹ Tahula tsa, ka sli'afta tsi ka nzata ma dzuguva watgha. Ka nghaɲtá sana kwalva ka marakw guli. «Si ka kawadaga na mndu na nda Yesu mnda la Nazaret,» ka'a nda tsa gwal hada ya.

⁷² Əɲ, ya'! «Sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka'a ka wadgelta.

⁷³ Bats nzda, ka gavanavatá tsa gwal ma tsa vli ya ta Piyer, ka həɲ nda

* 26:56 Ngha ta 26:31. † 26:60 Ngha ta Zabura 27:12, nda 35:11. ‡ 26:61 Ngha ta Yuhwana 2:19.

§ 26:64 Ngha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. Isaya 50:6.

* 26:66 Ngha ta Zlahu 24:16. † 26:67 Ngha ta

tsi mantsa: «Dər ki tsi, tekw kagha mataba tsa mnduha ya, ta tsatsaku ta lwa gha,» ka həŋ nda tsi.

⁷⁴ «Kusekw!» ka Piyer ka waɗay. «Ka ksi'afksi'a Lazglafta ta i'i ka tsakalawa da tsi. Sna a yu ta na mndu na wu,» ka'a. Gi ka wahatá vazak.

⁷⁵ Ka gi havaktá Piyer ka gwada ya si mnana Yesu kazlay: Ma kɗaku vazak wahata ná, dza'a mnay ka hkən səla kazlay: Sna‡ a yu ta tsa mndu ya wu kə'a ya. Ka gi sli'afta tsi ka laghwi dzibil ka hərba taw.

27

Kladaghatá Yesu ta kəma Pilatus *Mak 15:1, Luk 23:1-2, Yuh 18:28-32*

¹ Tsadəkwa vli gasərdək, ka tsakalawa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu, ka dzraftá gwada ta ghəŋa Yesu, ŋa dzata.

² Ka habaftá həŋ, ka klaghatá həŋ vlanťá Pilat ta nzakway ka ŋumna.

Mtakwa Yuda Iskaryut *Slg 1:18-19*

³ Nghay tsa Zudas ta vlatá Yesu ya, ta tsanaghatá guma ŋa dzata ná, ka hagə tsi ta madər. Ka klaftá tsi ta tsa suley hkən mbsak ya, ka lagha vranavatá tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu ya.

⁴ «Gaga yu ta dmaku ta vlatá mndu kul haɗ dmakwani ŋa dzata,» ka'a nda həŋ. «Nu gwada aŋni! Dzik nda kagha tsaya,» ka həŋ nda tsi.

⁵ Ka pghidintá Yuda ta tsa tsedi ya ma həga Lazglafta, ka laghwi hamťá ketsiŋ ma ŋurzluŋani, ka dzuvťá ht-siŋani.

⁶ Ka hlafta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta tsa tsedi ya. «Ra a ka gwafta na tsedi na nda tsedi ma vla tskatá skwa Lazglafta wu, kabga tseda nasa ya,» ka həŋ.

⁷ Ka dzraftá həŋ, ka laghwi skwatá vwaha sana mnda tsa huzla nda tsi, ŋa la mbla la matbay.

⁸ Tsaya tama ta kəl lu ka hga tsa vwaha ya ka «vwaha nasa» kulam gitana.

⁹ Tsaya dzatá ghəŋa skwi ya mna anabi Irmiya kazlay: Ka klaftá həŋ ta tsa suley hkən mbsak ya, tsa mbsaka tsedi kura la Isra'ila ta planata ya,

¹⁰ ka vlatá həŋ ŋa skwatá vwaha sana mnda tsa huzla, mantsa ya mnidifta* Mgham Lazglafta kə'a ya.

Yesu ta kəma Pilatus *Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Yuh 18:33-38*

¹¹ Ka kladaghatá lu ta Yesu ta kəma Pilat ta nzakway ka ŋumna. «Kagha na mghama la Yahuda na ra?» ka ŋumna dawanta da tsi. «Manda va tsa mna ka ya,» ka Yesu nda tsi.

¹² Ama, ta ghəŋa hamata tsakalawa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu ya ná, zlgħa a ta wani wa.

¹³ «Sna a kagha ta inda na skwi ta gwadə həŋ ta kagha na ra?» ka Pilat nda tsi.

¹⁴ Ama mbədanagha a Yesu dər te' ta inda tsa daway ta daw tsi ya wa. Ka ndərmim ŋumna Pilat katakata.

Tsanaghata lu guma mtaku ta Yesu *Mak 15:6-15, Luk 23:13-25, Yuh 18:39–19:16*

¹⁵ Inda fitika skala Pak ya, ta snusna ŋumna ta zligintá mndu turtuk ma gamak. Mndu ya dawaj mnduha da tsi ta zliŋta tsi.

¹⁶ Ma tsa fitik ya, mamu sana mnda dmaku snaŋ lu ksamə lu da gamak, Barabas hgani.

¹⁷ Nghay Pilat ta tsa tskata mnduha ya, ka'a nda həŋ mantsa: «Wati ta kumə kuni ta zlighunista da na? Barabas re, ari Yesu ta hgə lu ka Kristi ya a na?» ka'a nda həŋ.

¹⁸ Nda sna Pilat kazlay: Ka draku vlata həŋ ta Yesu kə'a ya kay.

¹⁹ Ta nzaku Pilat ma vla tsa guma tama, ka ghunafta markwa taŋ ta mndu ŋa mnanata kazlay: Ma famə ka ta ghəŋa gha ma gwada ta na mndu kul haɗ dmakwani na. Ya ghuyə

‡ 26:75 Ngha ta 26:34. * 27:10 Ngha ta Zakari 11:12-13 nda Irmiya 18:2-3 nda 19:1-2 nda 32:6-15.

ghuya yu ta dāŋwa katakata ta ghəŋa na mndu na ma suna da ta na rvidik gita u na kə'a.

²⁰ Lagha la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ka liŋtá bara mnduha ŋa daway taŋ ta sliŋtá Barabas, ta dzatá lu ta Yesu.

²¹ «Wati mataba na mnduha his na ta kumə kuni ta zlighunista da na?» ka Pilat nda həŋ. «Barabas! Barabas! Barabas!» ka həŋ hlaftá wi.

²² «Nu dza'a yu magay ŋa Yesu ta hgə lu ka Kristi na tama?» ka Pilat dawanta da həŋ. «Zlənaftha ta udzu! Zlənaftha ta udzu! Zlənaftha ta udzu!» ka həŋ hlaftá wi.

²³ «Nahgani va skwi maga tsi?» ka ŋumna nda həŋ. «Zlənaftha ta udzu! Zlənaftha ta udzu! Zlənaftha ta udzu!» ka həŋ hlaftá wi nda mbraku.

²⁴ Nghay Pilat ná, zlranta a mataba taŋ wu, ta sgaku nda sga sli'avaftha ŋudufa mnduha, ka ta'atá tsi ta imi, «wya dzva da, wya dzva da,» kə'a mbazintá dzvani ta kəma mnduha†. «Sabsa dzva da ta ghəŋa gwada ta na mndu na, dzik nda kaghuni tsa,» ka'a.

²⁵ «Ka la usani ta ghəŋa aŋni nda zwana ŋni tani!» ka həŋ hlaftá wi.

²⁶ Lagha Pilat ka zlinistá Barabas ta həŋ. Tahula slvaptani ta Yesu nda krupi, ka vlatá tsi ŋa zlənaftha ta udzu.

Ghubasay sludziha ta Yesu
Mak 15:16-20, Yuh 19:2-3

²⁷ Ka kladamtá la sludza ŋumna Pilatu ta Yesu da daŋi ma huda həga, ka hagadaghata həŋ ta inda la sludzi demdem ka tskanaghatá ghəŋ.

²⁸ Ka sudatá həŋ. Ka sudanavatá həŋ ta lguta dva ma mgham mgham.

²⁹ Ka daftá həŋ ta zewazewa teki, ka fanamta ma ghəŋ, fanamha həŋ ta dafa ma dzva zeghwi. Ka lagha həŋ da tsəlbu ta kəmani ka gagay. «Zgu tsa ŋa gha mghama la Yahuda,» ka həŋ.

³⁰ Ka tafa sərɔk tida, ka klaghutá tsa dafa da tsi ya, ka dzay nda tsi ma ghəŋ.

³¹ Manda kdakwa taŋ ta gagay, ka sudaghutá həŋ ta tsa lguta ma mgham mgham ya, ka sudglanavatá tsa ŋani ma lgut ya. Ka klə həŋ ŋa dza'a zlənaftha ta udza zlənay.

Kla Yesu ŋa zlənaftha
Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27

³² Ta sap həŋ ma huda luwa, ka guyatá həŋ nda sana mnda la Sireŋ, ta hgə lu ka Simuŋ. Ka mblanafthá həŋ ta kla udza zlənə Yesu.

³³ Manda bhadaghata taŋ da vli ta hgə lu ka Gwalgwata, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghəŋ kə'a ya,

³⁴ ka vlanthá həŋ ta ima inabi nda skwi ya dah dáha‡. Tapanata Yesu ná, ka kwalaghutá tsi ta say.

³⁵ Tahula zlənaftha taŋ, ka vzə həŋ ta vindima§, ŋa daguvustá lguthani.

³⁶ Tahula tsa, ka nzatá həŋ ka ng-hay.

³⁷ Na marantá skwi kəl lu ka tsanaghatá guma, wya ká lu vindaftha nda ta ghəŋani: «Nana mndu na Yesu, Mghama la Yahuda, ka lu.»

³⁸ Ka zlanafthá lu ta gəndaha his kawadaga nda tsi. Pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlaŋani.*

³⁹ Ka rarazə gwal ta mbađa ta tvi ka kəktsa ghəŋ†.

⁴⁰ «Kagha dza'a tasiŋtá həga Lazglafta ka bəgladafta gha ma fitik hkən‡ ná, mbanafmba ta ghəŋa gha tama ba, ka si Zwanə Lazglafta ka. Sasa gha ta na udza zlənay na tama ba,» ka həŋ.

⁴¹ Ka gagə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu guli, ka həŋ mantša:

⁴² «Mbanaftha ta sanlaha ná, trid trapta ma mbanaftha ghəŋani. Ka si mghama la Isra'ila tsi ya ní, ka sasa tsi ta na udza zlənay na kada grafta mu.

† 27:24 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 21:6-8. ‡ 27:34 Ngha ta Zabura 69:22. § 27:35 Ngha ta Zabura 22:19.

* 27:38 Ngha ta Isaya 53:12. † 27:39 Ngha ta Zabura 22:8. ‡ 27:40 Ngha ta 26:61, Yuhwana 2:19.

§ 27:43 Ngha ta Zabura 22:9.

⁴³ Faffa yu ta ghəŋa da ta Lazglafta, ka'a. Ka mbanafmba Lazglafta ndana§ tama, ka si ta đvay tsi. "Ti ná, Zwanja Lazglafta yu," a katsi kay ra," ka həŋ.

⁴⁴ Ka rarazə tsa gəndaha zlanaf lu kawadaga nda tsi ya manda va tsaya guli.

Mtakwa Yesu

Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30

⁴⁵ Zlrafta ta fitik đək ma ghəŋ ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawu, ka nutá vli tđik ka grum ta ghəŋa hadik demdem.

⁴⁶ Lagha vli ta nzemndi hkən tama, ka wahatá Yesu nda lwi dagala. «Eluwa! Eluwa! Lama sabaktani,» manda mnay kazlay: «Da da! Da da! kabgawu kəl ka ka zlidivata* na?» kə'a ya.

⁴⁷ «Wya ta haga Iliya,» ka tsa gwal ta snay hada ya.

⁴⁸ Ka gi hwayaftá sana mndu tur-tuk mataba taŋ, ka laghwi klaftá susu, ka tsumamta ma imi masmasa, ka hbuŋta ta wa udzu, ka vlay ŋani ŋa sayni†.

⁴⁹ «Zlanzla ka ngha mu, ka dza'a saghasa tsa Iliya ya da mbanafmba,» ka sanlaha.

⁵⁰ Ka wahglatá Yesu nda lwi dagala, ka sap hafu mida.

⁵¹ Ma va tsa fitik ya, ka gi tavaptá zlala ma həga‡ Lazglafta his, daga ta ghəŋ dikw ta mndəŋ, ka gigđavaftá hadik, ka tatavaptá palaha,

⁵² ka gwanutá wa kuluha, ka sli'agaptá ndəghata mnduha Lazglafta si ta rwuta, nda hafu.

⁵³ Tahula sli'agapta Yesu, sli'agapta hahəŋ ma kulu, ka laghu həŋ da luwa Ursalima ta nzakway ka luwa nda ghuḅa. Nda ndəgha mnduha ta ng-haŋta həŋ hada.

⁵⁴ Nghay mghama sludza la Ruma nda sanlaha ma sludzi kawadaga nda tsi ta ngha Yesu ta tsa gigđavafta hadik, nda tsa skwi ta magaku ya ná, ka ksutá zləŋ ta həŋ katakata.

«Kahwathwata ná, Zwanja Lazglafta na mndu na,» ka həŋ.

⁵⁵ Hada guli ná, nda ndəgha mi'aha ta nzakta di'ij ka nghay. Tsaw daga ma luwa Galili sli'afta həŋ mista Yesu ŋa maganata slna.

⁵⁶ Mataba tsa mi'aha ya, hada Mari makwata Magdala, nda Mari mani ma i Yakubu nda Yusufu, nda mani ma zwana Zebedi.

Pađamta Yusufu ta Yesu

Mak 15:42-47, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42

⁵⁷ Laha fitik hawu, ka sagha sana mnda luwa la Arimate ta hgə lu ka Yusufu. Tsa mndu ya ná, gadghəl ya, duhwala Yesu ya guli.

⁵⁸ Ka lagha tsi da Pilat da đawaftá mbla Yesu. Ka vlatá Pilat ta tvi ŋa vlanja.

⁵⁹ Ka klaftá Yusufu ta tsa mbli ya, ka mbsamta ma wupaya ŋusliŋ.

⁶⁰ Ka klaftá tsi ka laghwi da famta ma kulu ta ka lfid, si lap tsi ma klu-luh ŋa ghəŋani. Ka taŋwaluŋtá tsi ta mghama klam ta wa tsa kulu ya. Ka sli'aftá tsi, ka laghwi.

⁶¹ Ka nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari ya mbəŋ nda tsa kulu ya.

Nghay la sludzi ta kula Yesu

⁶² Gamahtsimani, tahula fitika paya skwi ŋa bađu Sabat, ka sli'aftá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta kawadaga nda la Farisa, ka laghu slanaghatá Pilat.

⁶³ Ka həŋ nda tsi mantša: «Mghama da, mamu sana skwi havagagha ŋni. Ka tsəna mnda tsakalawi na mnata ta ma nzakwani ta ndiri ná, "tahula fitik hkən dza'a sli'agapsli'a yu nda hafu§," ka'a.

⁶⁴ Tsaya tama ná, mnanamna ta la sludzi ka dza'a həŋ ngha tsa kulani ya, ha bađu mahkəna fitik, da lagha duhwalhani da ghalaghata mblani, da mnə həŋ ŋa mnduha kazlay: Wa a sli'agapsli'a ma mtaku, kə'a. Ya dza'a malaghumala tsa tsakalawi ma

* 27:46 Ngha ta Zabura 22:2. † 27:48 Ngha ta Zabura 69:22. ‡ 27:51 Ngha ta Sabi 26:31-33.

§ 27:63 Ngha ta 16:21, 17:23, 20:19.

kdávaktani ya katakata ka tsa tan̄tan̄ ya,» ka hən̄.

⁶⁵ «Ya mamu sludziha, hlawa hən̄ ka dza'a kuni da nghay, manda ya ta kumə kuni,» ka Pilat.

⁶⁶ Ka laghu hən̄ da vla tsa kulu ya, ka n̄ərzlaftá hən̄ ta tsa klam ya, ka pghatá hən̄ ta la sludzi n̄a nghay.

28

Sli'agapta Yesu ma mtaku

Mak 16:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Tahula luta Sabat, wurək tgha bađu Dəmas, ka sli'afta i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari* ya ka laghu ta kulu.

² Gi ka gigdavaftá hadik katakata. Ka saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, ka tan̄walaghutá tsa klam ya, ka nzafta tida.

³ Ta wudaku manda wuda luwa. Ka n̄usliñ lgutani tilil manda papla.

⁴ Ka ghudzaku tsa sludziha ta ngha tsa kulu ya da zlən̄. Ka zlambutá hən̄ manda gwal nda rwa.

⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsa mi'aha ya mant̄sa: «Kaghuni, ma zlən̄ kaghuni ta zlən̄. Nda sna yu kazlay: Tsa Yesu si zlən̄af lu ta udzu ya ta zbə kuni kə'a.

⁶ Ta had hadna wa, sli'agapsli'a ma mtaku manda va ya si mna tsi. Sawa nghanatá vli si hanana lu 6a.

⁷ Ka dza'a kuni misimmisim da mnanatá duhwalhani kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma kulu, wa'a ta kzla kaghuni ma luwa Galili† kə'a. Hada dza'a gmakwa kuni nda tsi. Tsaya skwi mnaghuna yu,» ka'a.

⁸ Ka gi sli'afta tsa mi'aha ya ta kulu nda zlən̄ nda zlən̄, nda rfu nda rfu guli, ka laghu nda hwaya nda hwaya mnay n̄a duhwalha Yesu.

⁹ Ka gi lagha Yesu da guyaku nda hən̄. «Zguwa tsa!» ka'a nda hən̄. Ka gavadaghatá tsa mi'aha ya tavatani, ka n̄an̄an̄atá səl̄ahani, ka tsəl̄ou ta kəmani.

¹⁰ Ka Yesu nda hən̄ mant̄sa: «Ma zlən̄ kuni ta zlən̄! Lawala da mnanata zwanama da, ka dza'a hən̄ da luwa Galili, hada dza'a gmakwa n̄ni nda hən̄,» ka'a.

Rusay la sludzi ta skwi ta maguta nda mbla Yesu

¹¹ Tata tvi tsa mi'aha ya, ta sli'amtá sanlaha ma tsa gwal si ta ngha kulu ya da luwa, ka laghu da rusay n̄a la mali ta ghəñ̄a gwal dra skwi n̄a Lazglafta ta inda skwi ta maguta.

¹² Ka tskavatá la mali ta ghəñ̄a gwal dra skwi n̄a Lazglafta, nda la galata mndu, ka dzraftá hən̄ ta klafta tsemi d̄əmb̄lək ka vlan̄tá tsa la sludzi ya.

¹³ Ka hən̄ nda hən̄ mant̄sa: «“Duhwalhani ta sagha ghalaghata girvidik ta hani‡ an̄ni ná, kiḃa” ka kuni dza'azlay, ka hən̄.

¹⁴ Ka snanaghasna tsa gwaḃa ya ta n̄umna ya, dza'a nda sna an̄ni ta skwi n̄a mnanata, had sana skwi dza'a ksaghunata wu,» ka hən̄.

¹⁵ Ka zlghaftá tsa la sludzi ya ta tsa tsemi ya, ka laghwi magata manda ya mnanaf lu ta hən̄. Ka tutá tsa gwaḃa ya mataba la Yahuda, ta mnə hən̄ ha gita.

Maravata Yesu da duhwalhani ta ghwá

Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁶ Ka sli'afta tsa duhwalha Yesu ghwan̄pdə nden̄ ya ka laghwi da luwa Galili ta ghwá ya mnanaf§ Yesu ta hən̄.

¹⁷ Na gi nghay tan̄ ta Yesu, ka tsəl̄batá hən̄ ta kəmani. Ama ta dga ghəñ̄ sanlaha.

¹⁸ Ka gavadaghatá Yesu, ka'a nda hən̄ mant̄sa: «Inda mbraku ta luwa nda ya ta hadik tani ná, vlihavla lu.

¹⁹ Lawala ta ghəñ̄a hadik demdem, ka nanafta kuni ta mnduha ka duhwalha* da, ka maganafta kuni ta batem ta hən̄ ma hga Da, ma hga Zwan̄, nda ya ma hga Sulkum nda ghuḃa.

* 28:1 Ngha ta 27:56. † 28:7 Ngha ta 26:32.

* 28:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 1:8.

‡ 28:13 Ngha ta 27:64.

§ 28:16 Ngha ta 26:32.

20 Ka taghanafta kuni ta hən ta snatá inda skwiha ya mnaghunaf yu. Ya wana yu kawadaga nda kaghuni ha kdavakta ghəŋa hadík,» ka'a.

Gwada ta sabi da Markus

*Slna Yuhwana mnda maga batem
Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28*

¹ Zrafta Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi Zwanja Lazglafta.

² Nda nza manda ya nda vinda ta ghəŋani ma deftera anabi Isaya kazlay:

I'i Lazglafta, wana yu ta tinlaghutá ghunaftá mndu ka kagha karaku, ŋa dza'a fadaghatá tvi.

³ Lwa tsa mndu ya ta snulu ta hagaku ma mtak kazlay: Payanawa paya ta tvi ŋa Mgham ka lele'anata* kuni kə'a.

⁴ Mantsa tama, ka zlagaptá Yuhwana, mnda maga Batem ma mtak, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni,» ka'a.

⁵ Ka sli'aktá inda gwal ma luwa Ursalima, nduk nda inda hamata gwal ta hadika Zudiya, ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka maniginťa həŋ ta dmakuha taŋ, ka maganaftá Yuhwana ta batem ta həŋ ma imi ma ghwa ta hgu lu ka Zurdeŋ.

⁶ Tsa Yuhwana ya ná, gatá swida ŋalibwa ta kəl tsi ta vgha nda hbatá banava huta misti.† Hi'i nda zuđuma mtak skwa zayni.

⁷ Wya kə'a ta mnay guli: «Mamu sana mndu ta sagha nda hula da, mal ŋani mbraku ka ŋa da, slaf a i'i dekdək dər ŋa bukwadata ka plaptá zu'a baabah ma səlani wa.

⁸ I'i ná, magaghunaftá batem nda imi ŋa da. Tsatsi, nda Sulkum nda ghuđa dza'a magaghunafta tsi.»

*Maganaftá batem ta Yesu ma imi
Mat 3:13–4:11, Luk 3:21-22, 4:1-13*

⁹ Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ma luwa Nazaret ta hadika Galili ka

lagha slanaghatá Yuhwana. Ka maganaftá Yuhwana ta batem ta Yesu ma ghwa Zurdeŋ.

¹⁰ Ta sabə Yesu ma imi manda kdaku ta maganaftá, ka nghadaftá tsi ta luwa, gi ka nghanťa tsi ta gunatá luwa buwan, ka saha Sulkum nda ghuđa manda ghərbu' ta ghəŋani.

¹¹ Ka gi snaku lwa Lazglafta daga ta luwa kazlay: «Kagha zwanja da ta dvu yu, ma hyahya ŋuđufa da,‡» ka'a.

Dzəghanta halaway ta Yesu ma mtak

¹² Tahula tsa, ka gi tinwaghatá Sulkum nda ghuđa ta Yesu da mtak.

¹³ Ka zatá tsi ta fitik fwađ mbsak hada ta dzəghaydzəghay halaway. Ma tsa mtak ya, mataba nimtak ta nzakwa tsi, ta katay katay duhwalha Lazglafta.

*Tanťana hgay Yesu ta duhwalhani
Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11*

¹⁴ Ma sana fitik, ka ksaghatá lu ta Yuhwana tsamta ma gamak,§ ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili da mna Lfida Gwada Lazglafta.

¹⁵ Ka'a ta mnay mantsa: «Nda maga fitik, ndusa ga mghama Lazglafta, mbədanafwa nzakwa ghuni, ka zlgahafta kuni ta Lfida Gwada,» ka'a.

¹⁶ Ta labə tsi nda ta wa drəfa Galili, ka nghanťa tsi ta i Simuŋ nda zwanamani Andre ta wdá kadəŋa taŋ da drəf ŋa tuma klipi, kabga tuma klipi slna taŋ.

¹⁷ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Saghawasa, mbadwa mista da, dza'a naghunafna yu ka gwal hlaktá mnduha,» ka'a.

¹⁸ Gi sdak zlanavazla həŋ ta kadəŋa taŋ, ka laghu mistani.

¹⁹ Manda zadapta taŋ daw', ka lagha həŋ slanaghatá zwana Zebedi, i Yakubu nda zwanamani Yuhwana ta paya kadəŋa taŋ guli ma kwambalu.

²⁰ Ka hgaftá tsi ta həŋ, «mbadwa mista da,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsa-haya guli ka laghwi mistani, ka zlanavata da taŋ Zebedi ma kwambalu

* 1:3 Ngha ta Isaya 40:3. † 1:6 Ngha ta 2 Mghamha 1:8. ‡ 1:11 Gray nda Zabura 2:7, Isaya 42:1. § 1:14 Ngha ta sura 6:17.

kawadaga nda gwal ksanatá slna ta hən.

Ghazliginjá Yesu ta ghwadaka sulkum ma sana mndu

Luk 4:31-37

²¹ Tahula tsa, ka ɓhadaghatá hən da luwa Kafarnahum. Na gi sagha sabat, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi ɲa mnduha ma tsa həga ya.

²² Ka ndərmim hən nda ndərmima ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa ɲani tagha skwi ya. Nza a manda ɲa gwal tagha zlahá Musa ɲa mnduha wa.

²³ Ka gi zlagaptá sana mndu ksu ghwadaka sulkum mataba taɲ ta lami da tsa həga tagha skwa taɲ ya. Ka sli'aftá tsi nda lili, ka'a mantsa:

²⁴ «Yesu zwanja la Nazaret, nu gwada gha nda aɲni, sagha ka da zada aɲni? Wya nda sna ɲni kazlay: Mndu nda ghuɓa daga da Lazglafta kagha ka'a na?» ka'a.

²⁵ «Haf wa gha! Sabsa ma na mndu na,» ka Yesu dvanaghata.

²⁶ Lagha tsa ghwadaka sulkuma ya ka ghudzanaftá tsa mndu ya katakata, ka lilatá tsi, ka saghu tsi mida.

²⁷ Ka tsutá ɲudufa mnduha dem-dem ma tsa vli ya, ha ka dadawu hən mataba taɲ, ka hən mantsa: «Nu mndərga nana ma skwi? Aa! Ifida skwi ta zlagaptá mndərga nana! Na dvanaghatani ta dər halaway tsi ná, ta snanasna hən,» ka hən.

²⁸ Ka tutá gwada ta ghəɲa Yesu wdid ta hadika Galili.

Mbanafta Yesu ta midza Simuɲ

Mat 8:14-17, Luk 4:38-41

²⁹ Tahula sli'agabta taɲ ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka gwaghatá hən ta vgha nda i Yakubu nda Yuhwana da i Simuɲ nda Andre.

³⁰ Tata lamə nda la hən da həga, ka gi mnə lu ɲa Yesu ta gwada ta midza Simuɲ ta hani ta ɓasa ɲudidar.

³¹ Ka gavadaghatá Yesu tavatani ka ɲanata ta dzvu, ka sli'anafta. Na tsa gi sli'anaftani ya, gi kwandlan mbatani

tsa. Ka sli'aftá tsa marakw ya maganata skwa zay ta hən.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku

Luk 4:42-44

³² Tahula dadata fitik badu va tsaya, ka hladaghatá lu ta inda gwal kul dughwanaku da Yesu, kulam nda gwal ta tsuta ka halaway tani.

³³ Ka ts kavatá inda mnduha ma luwa ɲərɓisl ta watgha tsa həga ya.

³⁴ Ka mbambanaftá Yesu ta ndaghata mnduha ma danwaha taɲ kavghakavgha, ghazliginɲa ta ndaghata duhwalha halaway guli ma mnduha. Vlan a ta tvi ta tsa duhwalha halaway ya ɲa gwada guli wu, kabga nda sna hahən guli ta nzakwa Yesu.

Sli'apta Yesu ma luwa Kafarnahum

³⁵ Na tsadakwa vli ta tsughbura sərɗək, ka sli'aftá Yesu, ka laghwi da mtak. Ka ndəbu tsi ta dzvu hada.

³⁶ Ka sli'aftá i Simuɲ nda sanlaha ma mnduha ka laghwi da naghay.

³⁷ Ka naghə hən, ka slaftá hən tida. «Ta paha kagha inda mnduha,» ka hən nda tsi.

³⁸ «Mbadma da sana vliha ndusa ndusa, ka dza'a yu mnananɲá gwada Lazglafta ta tsahaya guli, kabga tsaya kəl yu ka sagha,» ka'a nda hən.

³⁹ Ka laghu tsi da mna gwada Lazglafta ma həgaha tagha skwa la Yahuda ta inda hadika Galili, ghazliginɲa ta duhwalha halaway ma mnduha.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rda mndu tida

Mat 8:1-4, Luk 5:12-16

⁴⁰ Ma sana fitik, ka lagha sana mndu nda rda mndu tida tsəlɓata ta kəma Yesu. Ka'a mantsa: «Nda zɗakatahuda gha, laviɲlava ka ta mbidifta,» ka'a.

⁴¹ Ka ksantá tsi ta Yesu ka hidahida. Ka kapantá tsi ta dzvani ka ksanta. «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a nda tsi.

⁴² Gi hadahada, hlets mbatani tsa, kləwəɗ vghani.

⁴³ «La tama,» ka Yesu vrinɲa.

⁴⁴ Ka'a nda tsi guli mantša: «Ya-hayaha ka da walaŋta mnananŋta mndu, ka dza'a ka da marananŋta vgha gha ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta. Ka plata ka ta ghəŋ manda ya vindaf Musa, ŋa maranŋta ghuŋatá kagha, ka da grafta mnduha ta mbatá kagha,* » ka'a.

⁴⁵ Ama ka sli'afŋta tsatsi, ka laghwi tay ma luwa, ka tutá tsi wdid. Kabga tsa, ka pyaftá tsa gwada ya ta Yesu ka lamə da luwa banluwa. Ama ka nzaghutá tsi ta wa mazawa. Kulam nda tsa, ka sli'adaghatá mnduha dər ndiga ndiga da slanaghata hada.

2

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani

Mat 9:1-8, Luk 5:17-26

¹ Tsɔakw fitik tahula tsa, ka sli'afŋta Yesu ka vradaghata da luwa Kafar-nahum. Manda snaŋta lu kazlay: Vragaghavra Yesu dzagha kə'a,

² ka sli'adaghatá mnduha ŋərɔisl ndaghaganaptá vli nduk ta dabitgha, had vli ŋa nzaku wu, ta mna Lfida Gwada Yesu ŋa taŋ.

³ Ka tsukwadanaghatá mnduha fwaɗ mataba mnduha ta sli'adaghata da tsi ta sana mndu nda rwa səlani.

⁴ Zbay taŋ ta tvi ŋa bhanavatá Yesu ná, trid mutsaf a həŋ wa. Ka ŋladaftá həŋ ta ghəŋa tsa dzuguvi nzamə Yesu mida ya. Ka gunaptá həŋ ta ghəŋani, ka hbaftá həŋ ta tsa mndu ya ta tsa skwa hanani ya ka fadatá həŋ nda ta tsa ghurum ya.

⁵ Nghanata Yesu ta tsa zlghay nda ŋudufa taŋ ya ná, «nda pla dmakwa gha sagəŋ,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya. ⁶ Ta nzaku sanlaha ma gwal tagha zlahá Musa ŋa mnduha ma tsa vli ya, ka həŋ ma ghəŋa taŋ mantša:

⁷ «Nu ta kəl na mndu na ka kwarak-wara mandana na! Wa ta lavinŋta* pla dmakwa mndu ta ghəŋa Lazglafta turtukwani na?» ka həŋ.

⁸ Snaŋta Yesu ta tsa skwi ta mnə həŋ ma ghəŋa taŋ ya nda ma sulkuma vghani, ka'a nda həŋ mantša: «Nu ta kəl kuni ka ndanu mandana na?

⁹ Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay ŋa na mndu nda rwa səlani na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari mal blakwa mnay ŋani kazlay: Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a na?

¹⁰ Ndana tama, kada snaŋta kuni kazlay: Mamu Zwaŋa mndu nda mbrakwa plinŋta dmakwa mndu ta ghəŋa hadik kə'a ná, wya tsi:

¹¹ Ka i'i ta mnaghata gra wa, «Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya.

¹² Gi brahwat kə'a sli'afŋta, zləŋal klaftá skwa hanani, ka sabə tsi nzərem ta nghay inda mnduha. Ka ndərmim həŋ nda ndərmima, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta. Ka həŋ mantša: «Ka yawu ka yawu, ta maga a skwi manda na wu,» ka həŋ.

Hgafŋta Yesu ta Levi mnda tska dzumna

Mat 9:9-13, Luk 5:27-32

¹³ Tahula tsa ka sli'afŋta Yesu ka vrəglaghata nda ta wa drəfa Galili. Ka sli'adaghatá mnduha ddivis slanaghata hada, ka taghə tsi ta skwi ŋa taŋ.

¹⁴ Tata gra mbada Yesu, ka nghanŋta tsi ta Levi mnda tska dzumna, ta nza-kway ka zwaŋa Alfe, ta nzaku ta wat-gha həga ksa slnani. «Mbadá mista da,» ka'a nda tsi. Ka sli'afŋta Levi ka laghwi mistani.

Za skwa zay ma həga ga Levi

¹⁵ Tahula tsa, ka tskavatá i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda gwal tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha, kabga nda ndəgha mndərga tsa mnduha ya ta dza'a mistani ta-zlay. Ka tskavatá həŋ ka za skwi ma həga ga Levi.†

¹⁶ Kə'a, ká gwal tagha zlahá Musa ŋa mnduha ta nzakway mataba la Farisa ná, ta za skwi Yesu kawadaga

* **1:44** Ngha ta Zlahu 14:2-32. * **2:7** Gray nda Zlahu 24:16, Ngha ta Zabura 103:3, Isaya 43:25. † **2:15** Ngha ta Lukwa 5:29. ‡ **2:16** Ngha ta Lukwa 15:1-2.

nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma tsa ghwadaka mnduha‡ ya. Ka həŋ nda duhwalha Yesu mantša: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwi kawadaga nda na mnduha na 6a?» ka həŋ.

17 Slrew, lamla tsa gwada ya da sləmənja Yesu. Ka'a mantša: «Gwal kul dughwanaku yeya ta psa duhtur, psa a gwal dughwana wa. Sagha da psa gwal dmaku i'i, sagha a yu da psa gwal ta mnay kazlay: Tudukwa anŋi kə'a wa,» ka'a nda həŋ.

Gwada Yesu ta ghəŋa suma
Mat 9:14-17, Luk 5:33-39

18 Tata suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ma sana fitik guli, ka sli'aktá mnduha dawənŋa da Yesu. Ka həŋ mantša: «Ya wya ta suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ní, kabgawu ta kwal ŋa gha ma duhwalha suma ka na?» ka həŋ nda tsi.

19 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ka ta kawadaga graha zwaŋa midzi nda tsa zwaŋa midzi ya katsi ná, ta sumay həŋ ta suma ra? Ka ta kawadaga həŋ katsi ná, had həŋ ta suma wa.

20 Dza'a saghasa fitik, ŋa klaghutá zwaŋa midzi. Bađu tsaya tama, dza'a sumay həŋ ta suma.

21 Mantša guli, had lu ta tsaktá lfida gərzan, ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantša tsi katsi ná, dza'a kdinŋka tsa lfida gərzan ya ta mdukinŋtá tsa halata lgut ya.

22 Had lu ta dihamtá ima inabi ta ka nuni ma halata zliba huta guli wa, ba ma lfidani ta dihamta lu. Kabga tawaftani dza'azlay ná, dza'a zlukiginz lukwa ta tsa halata huta ya, ŋa tinŋtani. ŋa nzakwani lpay lu ma ya, lpay lu ma ya,» ka'a.

Yesu mgham ta ghəŋa sabat
Mat 12:1-8, Luk 6:1-5

23 Bađu sana sabat ta labla i Yesu nda duhwalhani ta tviš ma vwaha nimaya, ka 6ala'atá tsa duhwalhani ya ta tsa nimaya ya.

24 Ka la Farisa nda Yesu mantša: «Ngha 6a gra ta skwi, kabgawu ta kəl duhwalha gha ka maga skwi pyaf lu ta magay bađu sabat* na?» ka həŋ.

25 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ta dzaŋaf a kuni ta skwi maga Dawuda† ma fitika kuzlanaf ta maya ta həŋ nda gwal kawadaga nda tsi tani ra?

26 Ma fitika nzakwa Abiyatar ka mali ta ghəŋa inda gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ná, ka lamə tsi da həga Lazglafta, ka zutá skwa zay ya fana lu ta Lazglafta pđar tsi ta skwi ŋa zanŋa, tsatsanafha guli ta gwal kawadaga nda tsi. Tsa skwa zay‡ ya ná, had hamata mndu ta zay wa, ba tsa gwal ta dra skwi yeya kwenkwen ta zay, ama ka zutá Dawuda tsatsanafha ta grahani guli,» ka'a.

27 Ka Yesu nda həŋ guli mantša: «Kabga ŋa kata mndu fata lu ta sabat, fa a lu ta mndu ŋa sabat wa.

28 Tsaya kəl Zwaŋa mndu ka nzaku ka mgham ta ghəŋa sabat,» ka'a.

3

Mbanaf ta Yesu ta sana mndu nda mta dzvani

Mat 12:9-14, Luk 6:6-11

1 Mbadaka Yesu ka ləglami da həga tagha skwa la Yahuda, ka slaftá tsi ta sana mndu nda mta dzvani ta nzaku hada.

2 Ka dza'a mbanafər mbanaf a tsi ta na mndu na bađu sabat, ka mnduha nzata ka ngha Yesu tiritiri, kabga ŋa mutsaftá rutsak tida.

3 «Sli'afslí'a gra, ka sagha ka sladata ta kəma mnduha,» ka Yesu nda tsa mndu nda mta dzvani ya.

4 Ka'a nda həŋ tama mantša: «Nu skwi nda ra ŋa magay bađu sabat na? Maga skwi dina re, ari maga ghwadaka skwi a na? Mbanaf tá mndu skwi ta raku re, ari dzatá mnda a skwi ta raku?» ka'a nda həŋ. Tsit-srid, ka həŋ nzata.

5 Ka kuzlanaf tá tsi ta Yesu ta ŋuduf manda waftani ta həŋ, kabga tsa tənŋa ta ghəŋa tanŋ ya. Huf safi ta ŋudufa

§ 2:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 23:26. * 2:24 Ngha ta Sabi 34:21. † 2:25 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7.
‡ 2:26 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7, 2 Samuyel 15:35 nda Zlahu 24:9.

Yesu, «tdapta da ta dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka tdapta tsi ta dzvani, gi kundlinj mbatani tsa.

⁶ Ka gazlagabta la Farisa dzibil, gi ka laghwi hən dzeṛəku kawadaga nda mnduha mghama Hiridus * ɲa zba tva dzatá Yesu.

Sli'adaghata mnduha slanaghatá Yesu ta wa drəf

⁷ Ka sli'aptá i Yesu nda duhwalhani mataba taŋ, ka laghwi ta wa drəfa Galili. Snaŋta mnduha ta tsa skwi ta magə Yesu ya, ka sli'akta hən daga ta hadika Galili, nda ya ma Zudiya,

⁸ nda pdakwa gwal ta hadika Ursalima, nda gwal ta hadika Idume, nda gwal ta bla ghwa Zurdeŋ, nda gwal ta waftá luwa Tir nda Siduŋ tani.

⁹ Ka mnanatá Yesu ta duhwalhani ɲa payanata kwambalu, kabga yaha mnduha da bisla i'i kə'a,

¹⁰ kabga nda ndəgha mnduha mbambanaf tsi, kəl inda gwal daŋwa ka sli'adaghata.

¹¹ Ghur ka gwal kasaf ghwadaka sulkum ta hən ngha Yesu guli ná, ka sli'adaghatá hən da tsəlbə ma ghuvani ka wahu. «Kagha Zwaŋa Lazglafta!» ka hən nda tsi.

¹² Ka davanaghatá Yesu ta hən ka ɲdaŋda. «Ma mnaŋ kuni ta i'i» ka'a nda hən.

Dagabta Yesu ta duhwalhani ghwanpdə his

Mat 10:1-4, Luk 6:12-16

¹³ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta kudunur. Ka haga'atá tsi ta gwal kumaŋ tsi, ka sli'adaghatá hən slanaghata.

¹⁴ Ka daga'atá tsi ta gwal ghwanpdə his ɲa nzaku tavatani, ɲa ghunayni guli ta hən mna Ggwada Lazglafta.

¹⁵ Vlaŋha ta mbrakwa ghazligiŋtá duhwalha halaway ma mnduha ta hən.

¹⁶ Wya hga tsa gwal ghwanpdə his dagab tsi ya: Simuŋ tsanaf tsi ta hgani ka Piyer†,

¹⁷ nda i Yakubu nda zwanamani Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi, Bwarneges kə'a tsanaftá hga taŋ, manda mnay kazlay: Zwana ɲəzla luwa‡ kə'a ya,

¹⁸ nda Andre, Filip, Bartelemi, Mata, Tuma, Yakubu zwaŋa Alfe, Tade, Simuŋ mnda la Kananit,

¹⁹ nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

Rzanaftá Sulkum nda ghuba

²⁰ Tahula tsa, ka sli'aftá hən ka laghwi dzagha. Ka sli'igəldaghatá mnduha dliwis slanaghatá hən, ha ka trapta i Yesu nda duhwalhani ta mutsaftá fitik ɲa zaŋtá skwa zay.

²¹ Snaŋta la taŋ ma Yesu ta skwi ta mnə lu kazlay: Nda hwađa ghunislakani kə'a ya, ka sagha hən da klay.

Zlghawa Yesu ta ghəŋa razay ta razu lu

Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10

²² Ka gwal tagha zlahu Musa ɲa mnduha ta sli'akta ma luwa Ursalima ta mnay guli mantsa: «Nda ksa na mndu na da Belzebul§, kabga nda mbrakwa halaway ta ghazligiŋta tsi ta duhwalha halaway ma mnduha,» ka hən.

²³ Ka hagaftá Yesu ta hən ka mnay ɲa taŋ nda mahdihi. Ka'a nda hən mantsa: «Waka halaway dza'a ghazligiŋtá halaway na?»

²⁴ Ka tavaptá luwa turtuk ná, dza'a nzakway tsa luwa ya tdukwa ra?

²⁵ Ka dgavapdga həga mndu his ná, ta dza'a nzəglanza tsa həga ya ra?

²⁶ Ka kuranavatá ghəŋani halaway kati ná, nda dga his nda tsa tama, sladglata a nda tsa tama guli wu, kdavakta ɲani tsa.

²⁷ Ka ta habaf a mndu ta mndu nda mbra wu kati ná, laviŋta a ta lami da həga ga taŋ ka hlugudunustá huzlani wa.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Inda dmakuha dza'a magata mnduha, dza'a plinispla Lazglafta ta

* **3:6** Hiridus Antipas. † **3:16** Piyer: Manda mnay kazlay: Pala kə'a ya. Gray nda Mata 16:16-18, Yuhwana 1:42. ‡ **3:17** Gray nda Lukwa 9:54. § **3:22** Ngha ta Mata 10:25.

həŋ nda inda rarazuha dza'a həŋ rarazaytani.

²⁹ Ama inda mndu dza'a razanaftá Sulkum nda ghuḅa, plinista a lu ta dmakwani dekdék wa. Dza'a nzakway dmakwani ta ghəŋani ŋa kdekeden,» ka'a nda həŋ,

³⁰ kabga «nda ghwadaka sulkum ma vghani,» ka həŋ ta mnay ta Yesu, kəl Yesu ka mna tsa gwada ya ŋa taŋ.

*I wa vərda zwanamani ma Yesu?
Mat 12:46-50, Luk 8:19-21*

³¹ Tahula tsa, ka ḅhadaghatá i mani nda zwanamani ma Yesu, ka sladaghuta ma bli. Ka ghunadamta həŋ ta mndu da həga ŋa hgagaptá Yesu.

³² Tizlik tskatá mnduha tavata Yesu ta lagha lu da mnay ŋani kazlay: Wa'a i ma gha nda zwanama gha ta hga kagha ma bli kə'a.

³³ «I wa ma da nda zwanama da na?» ka'a zlgħaftá wani.

³⁴ Ka nghadapta tsi ka tsa mnduha ta nzaku ta wanafta ya, ka'a mantsa: «Wana i ma da nda zwanama da,

³⁵ kabga inda mndu ta maga skwi manda ya ta kumə Lazglafta, tsaya zwanama da, tsaya mukuma da, tsaya ma da,» ka'a.

4

*Mahdihdi nda mnda wutsa hulfa
Mat 13:1-9, Luk 8:4-8*

¹ Ma sana fitik, ka nzəglatá Yesu ka tagha skwi ŋa mnduha ta wa drəfa Galili. Ka tskadaghatá mnduha ta vgha ŋərḅisl tavatani, kəl tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta wa tsa drəf ya, ta nzatá inda tsa mnduha ya rpa' ta wani.

² Ka taghə tsi ta ndəghata skwi ŋa taŋ nda mahdihdi. Wya ka'a nda həŋ ma tsa tagha skwani ya:

³ «Snawa ka mnaghunata yu ḅa! Mbadaka sana mndu ka sli'aftá ka laghwi da wutsa hulfa ma vwahani.

⁴ Tata wutsaywutsay mantsa, ka rkatá sanlaha ta tvi ka sli'adaghatá dyakha da daguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi dyaftá tsi misimmisim kabga sira a hadik ta ghəŋani wa.

⁶ Na safa fitik dzafta tida, ka zlgħutá tsi həw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrəŋ mistani wa.

⁷ Ma teki sanlaha, ka glanaghatá teki ka raghwanaata pghaf a ta ghəŋ wa.

⁸ Ta gənək sanlaha, ka dayafta tsa-haya, ka galafta, ka pghaftá ghəŋ ka zwan dze'dze'. Midida ghəŋa sanlaha, selela ghəŋa sanlaha, ḅərzləzla ghəŋa sanlaha.

⁹ Mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi,» ka'a nda həŋ.

Kabgawu ta kəl Yesu ka gwada nda mahdihdi na?

Mat 13:10-17, Luk 8:9-10

¹⁰ Manda dgaghuta i Yesu nda duh-walhani kawadaga nda sanlaha ma mnduha ta vgha, ka dawantá həŋ ta ghəŋa tsa mahdihdi ya da tsi.

¹¹ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta snantá difa ta gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ama ŋa sanlaha ná, ba nda mahdihdi dza'a mnananəta lu ta həŋ,

¹² kabga ŋa nghay taŋ, nghanəta a həŋ wa. Ŋa snay taŋ, snanəta a həŋ dekdék wa. Ka má nda sna həŋ katsi ná, má dza'a mbəḅakmbəḅa həŋ ta vgha da Lazglafta ŋa plinistani ta dmakuha taŋ*,» ka'a nda həŋ.

Klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya

Mat 13:18-23, Luk 8:11-15

¹³ Tahula tsa, ka'a nda həŋ guli mantsa: «Sna a kuni ta tsa mahdihdi ya ra? Ka sna a kuni ta tsaya wu katsi ná, wa ka kuni dza'a snantá inda mahdihdi tama?

¹⁴ Tsa hulfa ta wutsə tsa mndu mnə yu ya ná, gwada Lazglafta ya ta wutsə tsi.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida nzakwa taŋ. Na gi snanəta taŋ ta gwada Lazglafta ma ŋudufa taŋ, ndadaghata halaway hlugudunustá həŋ, manda dagay ta daguta dyak ta hulfa ta tvi.

* 4:12 Ngha ta Isaya 6:9, 10.

16 Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh wutsaf lu ta hulfa tida hən. Ka snaṣna hən ta gwada Lazglafta gi misimmisim ka hən ta tsu'afra nda rfu,

17 ama had hən ta zlanṭá vli ṅa dzugwamta tsa gwada ya ta slrən ma ṅudufa taṅ wa. Ka grungra ghuya danwa nda giri ta hən kabga tsa gwada ya katsi, gi suwak zlanavata taṅ ta zlgħay nda ṅudufa taṅ.

18 Sanlaha ma mnduha guli ná, manda vli ma teki rkam hulfa mida hən. Snaṣna hən ta gwada Lazglafta

19 ama ta laghula hən da ndana nzaku ma ghəṅa hadik, nda ndana zba gadghəl, nda ndana sana skwiha ta hara'uwa iri. Mantsa tama, mbaḍa tsa skwiha ya ka ragħwa tsa gwada ya, ka niṅṭá hən ka ksubaṅ.

20 Sanlaha ma mnduha ná, manda hadik ka gənək hən. Ta snaṣna hən ta gwada Lazglafta, ta zlgħafzlgħa hən nda ṅudufa taṅ, ta magay hən ta skwi ta kumə Lazglafta. Sanlaha ma tsa mnduha ya ná, ki'a ki'a magata hən, ka gratani magata sanlaha, Sanlaha ma mnduha guli ná, va ṅulum ṅulum magatá ṅa taṅ,» ka'a.

Mahdihdi graf lu nda pitirla

Luk 8:16-18

21 Ka Yesu nda hən guli: «Ta klafkla lu ta pitirla ṅa dzuḅamta ma tughubara? Ari ta klafkla a lu ṅa fiṅta mista ghzləṅ na? Ta klafta ṅa fafta ta vəl tskala† lu kasi'i ki'e.

22 Had skwi nda difa dza'a kwal kul sabi ta daḅi wa. Had skwi kḍekkḍek dza'a kwal kul maravata banluwa guli wa.

23 Mndu nda sləmənəṅa snay ka sna tsi,» ka'a.

24 Ka'a nda hən guli: «Daswa ka kuni nda skwi ta snaṅta kuni. Nda tsa daram ta kəl kuni ka gra skwi ya, nda tsi guli dza'a graghunafta Lazglafta ta ṅa ghuni, ṅa sgaghunagħatá ṅa ghuni guli.

25 Tsaya tama, mndu ta fata sləmənəṅa dīna ka sna gwada ná, dza'a sganagħasga Lazglafta ta snaṅtani.

Ama mndu ta dərzlaftá sləmənəṅa ná, dza'a sganagħasga ta dərzlanafra guli,» ka Yesu.

Hulfa ma hadik graf lu nda ga mghama Lazglafta

26 Ka'a nda hən guli: «Ka gragra nda hulfa ta pghamta mndu da hadik ya ga mghama Lazglafta.

27 Dər ta hanə ta hanani tsa mndu ya girvidik, dər ta vaghə ta nzakwani tsi gifitik, ta d̄yutá d̄yakwani, ka glakwani hulfa sna a kə'a ta magaku wa.

28 Hadik ta d̄ygiṅṭá hulfa ṅa nzakwani ka kuzun. Tahula tsa, ṅa pghaftani ta ghəṅ ṅa ksayni ta zwan.

29 Ka nda ndəha tsi vərzləṅ tama, nda maga fitik ṅa tsay, sagħa fitika kla vḍu ṅa tsay‡ tsa,» ka'a.

Ga mghama Lazglafta graf lu nda hya kramasa

Mat 13:31-32,34, Luk 13:18-19

30 Wya ka'a nda hən guli: «Ndaw dza'a gra mu ta ga mghama Lazglafta, nda wati ma skwi dza'a grafta mu?

31 Tsa ga mghama Lazglafta ya ná, dza'a gray lu nda hya kramasa. Tsa hya kramasa ya ná, ndərzikw nzakwani mataba hulfaha ta ghəṅa hadik, ama ka sləgam sləga lu,

32 ta glafgla gdiz ka malagħutá hamata sluhwaha nidali. Ta pghay ta sləma dagala ha ka laviṅta d̄yakha ta baba həga taṅ tida,» ka'a.

33 Nda ndəghata mndərga tsa mahdihdiha ya mnananṭa tsi ta gwada ta hən prək ka snaṅta taṅ.

34 Inda ṅani ma gwada nda hən ná, ba nda mahdihdi. Ama nzata taṅ nda ghəṅa taṅ nda duhwalhani ya ná, tsiṣlanaptani ta hən.

Lḅanata Yesu ta mativirau'

Mat 8:23-27, Luk 8:22-25

35 Gahawu baḍu va tsa, «mbadma ta a ḅlu a,» ka Yesu nda duhwalhani.

36 Ka sli'afra hən ka zlanavata tskata mnduha, ka lamə hən da tsa kwambalu nzamə Yesu mida ya ka

† 4:21 Gray nda Mata 5:15 Lukwa 11:33. ‡ 4:29 Zuwel 4:13.

laghwi, kawadaga nda sanlaha ma kwambalu guli mistani.

³⁷ Tata ndrə həŋ ma kwambalu, ka sli'aftha mghama mativirau', ka kaptsa'uwaku imi ka lami ka kuma ndəghanafta kwambalu.

³⁸ Ta hanani Yesu ma mndəra kwambalu, nda fatá ghəŋani ta skwa fa ghəŋ. Ka sli'anafthá həŋ. «Mghama dá! Ndana a kagha ta na zwađuta dza'a zwađuta mu na ra?» ka həŋ nda tsi.

³⁹ Sli'avatani mantša, ka dvanaghatá tsi ta falak. «L6al6a ka nzata ka t6ekw!» ka'a nda drəf. Ka l6atá falak, ka nzatá vli t6ekw. ⁴⁰ Ka mbəđavata tsi tvə duhwalhani. Ka'a nda həŋ mantša: «Nu ta kəl kuni ka zləŋ mandana na, kulam ndana, had zlgħay nda ŋuđuf da kaghuni đekđek katək ra?» ka'a nda həŋ.

⁴¹ Ka ksafthá zləŋ ta həŋ katakata. «Wa va na ma mndu katək na? Nduk nda falak nda drəf tani ta snanata gwada!§» ka həŋ.

5

Mbanafta Yesu ta mndu ksu halaway

Mat 8:28-34, Luk 8:26-39

¹ Manda laba taŋ ta tsa sana 6la drəfa Galili ta hadika Geraseni* ya,

² tata sabə nda sa Yesu ma kwambalu, ka gi ndadaghatá sana mndu ksu halaway, ta sabi mataba kuluha da guyay.

³ Mataba kuluha si ta nzakwa tsa mndu ya. Had mndu ta laviŋtá ksafthə ŋa habafta dər nda zidə wu,

⁴ kabga si ta tsamtsa lu ma tsuhwal, habawuha lu ta dzvuhani nda zidə, ama ta ratsiŋ ratsa tsatsi ta tsa zidəha ya, ta 6aliŋ 6ala ta tsa tsuhwalha ya. Had mndu ta laviŋtá zlahafta wa.

⁵ Inda fitik ta vaghə nda vagha, ta hanə nda hana ta wawaku mataba kuluha nda ya ta ghwá, ka lili ka kwaha vghani nda pala.

⁶ Na tsa Nghanŋtani ta Yesu manda a ya ná, ka hwayaftá tsi ka lagha tsəl6ata ta kəmani,

⁷ ka wahu nda lwi dagala. «Yesu Zwaŋa Lazglafta ta luwa: Nya mataba dá nda kagha na? Ta ndəba dzvu yu da kagha nda həga Lazglafta, ma ghuyđip ka ta đanwa,» ka'a.

⁸ Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga mnanamna Yesu kazlay: Ghwadaka sulkum! Sabša ma na mndu na kə'a.

⁹ Ka đawanŋtá tsi da tsi. «Wa hga gha na?» ka'a nda tsi. «Dəba'» hga dá, kabga nda tska ŋni.

¹⁰ Kdəkkdək, ma ghziŋnis ka ma luwa, ka'a ndi'ata ka ŋđanđa nda tsi.

¹¹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu bra ghuvazuha† ta zbu ta skwa zay taŋ tavata ghwá.

¹² Ka tsa ghwadaka sulkum ya mantša: «Kdəkkdək, ghuna ta aŋni da a ghuvazuha a, ka sli'amta ŋni da həŋ,» ka həŋ nda tsi.

¹³ «Lawala!» Ka'a nda həŋ. Ka sli'agaptá həŋ ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf. Ta magay mbsaka taŋ ta dəmbu' his ta zadamta ma tsa drəf ya.

¹⁴ Na tsa gwal si ta ngha tsa ghuvazuha ya, ka sli'aftha həŋ nda hwaya ka laghu mnay ma luwa nduk tahula luwa. Ka sli'adaghatá mnduha da ngha tsa skwi ta maguta ya.

¹⁵ Manda sli'adaghata taŋ tavata Yesu, ka nghanŋtá həŋ ta tsa mndu si sli'amə ghwadaka sulkumha dida ya ta nzakwani kwandlan nda sudatá lgut ta vgha. Ka ghudzaku tsa mnduha ya da zləŋ.

¹⁶ Ka rusu tsa gwal si hada ya ta skwi ta maguta nda tsa mndu si ksu halaway ya, nda skwi ta maguta nda tsa ghuvazuha ya, ŋa taŋ.

¹⁷ Tahula tsa, «kdəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ŋni,» ka həŋ nda Yesu.

¹⁸ Ta dza'a dza'a Yesu da kwambalu tama, «wya dzvu, ka la yu mista gha,» ka tsa mndu si ksu halaway ya nda tsi.

¹⁹ Ama ka Yesu nda tsi mantša: «La dzagha gha, ka dza'a ka slanaghatá

§ 4:41 Gray nda Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. 11:7 nda Vrafta ta Zlahu 14:8.

* 5:1 Gray nda Mata 8:28. † 5:11 Ngha ta Zlahu

la ga ghuni. Ka rusanaftha ka ta inda skwi maga gha Mgham Lazglafta, nda ya kə'a tawatá hidahida ta kagha,» ka'a.

²⁰ Ka sli'aftha tsi ka laghwi da manay ma kuraghuta hadika Dekapwalus ta inda skwi magana Yesu. Ka ndərmim inda tan nda ndərmima.

Mbatá sana marakw ta paghaku, nda vramta hafu ma makwa Zayrus

Mat 9:18-26, Luk 8:40-56

²¹ Manda vradaghata Yesu nda kwambalu ka lagha ta sana 6la drəf, ka sli'adaghatá mnduha nərəbisl slanaghata hada. Ta sladu Yesu ta wa tsa drəf ya.

²² Ka lagha sana mndu tekwa mataba maliha ma həga tagha skwa la Yahuda slanaghata. Zayrus hga tsa mndu ya. Na gi nghanani ta Yesu, ka gi zləmbatá tsi ma ghuvani.

²³ Ka njavatá tsi ka ndəba dzvu da tsi, ka'a mantse: «Wa a makwa da ta kala ghəŋ ta dza'a mtaku. Kdəkkdək, sawi ksanja nda dzvu ka mbafta tsi, ka nzakwa tsi nda hafu,» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka sli'afthá Yesu ka dza'a kawadaga nda tsi. Mbadá mnduha ka sli'i rutututa mistani, ka bislay.

²⁵ Mamu sana marakw mataba tan ta maga vaku ghwanpədə his ta paghaku.

²⁶ Ghuyghuya tsa marakw ya ta danwa katakata ta dza'a da takay da duhturha. Zadinzadá ta inda skwi-hani demdem, nduk nda tsa, had lavaghvani wu, tata sgaku nda sga tsa danwani ya.

²⁷ Na sanja tsa marakw ya ka lu ta gwada ta Yesu, ka kdikadamta tsi mataba mnduha, ka lagha ksanja lguta Yesu nda ga mahulhul,

²⁸ kabga wya ka'a ma ghəŋani: «Tsa ksanj yu ta dər lgutani tada ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

²⁹ Na tsa gi ksanjani ya, gi təršiu' l6ata tsa paghkwani ya tsa. Ta snu tsi ma vghani ná, wdər nda mba.

³⁰ Gi ta snə Yesu ma nani ma vgha guli ná, mamu mbraku ta savaghuta. Ka sladata tsi, ka mbədavata mataba tskata mnduha. Ka'a mantse: «Wa

na mndu ta ksanja lgutha da na na?» ka'a.

³¹ Ka duhwalhani nda tsi mantse: «Nda nghan ka ta tskata mnduha ta bisla kagha ná, wa ta kshata na» ka ka? ka hən nda tsi.

³² Ka nanaghaku tsi ka zba tsa mndu ta ksanja ya.

³³ Na tsa marakw ya, ka ghudzaku da zləŋ, kabga nda sna ta skwi maga tsi. Ka zləmbatá tsi ma ghuva Yesu, ka mnanantá kahwathwata.

³⁴ Ka Yesu nda tsi mantse: «Nda mba ka makwa da, kabga zlgahfta gha ta i'i nda nđufu gha. La nda vgha ta zdaku, ka nzata ka kwandəlan,» ka'a.

³⁵ Tata gwada Yesu, ka sagha gwal ga Zayrus da mnay nja Zayrus kazlay: Kdəkwa tsa makwa gha ya tsa, nja danwazlgelta gha nja ta mgham na? ka hən.

³⁶ Klaf a Yesu ta tsa gwada tan ya ka gwada wa. «Ma zləŋ ka, fafta kagha ta ghəŋa gha ta i'i kwenkwen nja gha,» ka'a nda Zayrus.

³⁷ Ka sli'afthá tsi ka dza'a. Ka pyanatá tsi ta mnduha ta dza'a mistani, ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana zwanamani ma Yakubu nja dza'a mistani.

³⁸ Ka 6hadaghatá hən da tsa Zayrus mali ma həga tagha skwa la Yahuda ya. Ka slanaghatá Yesu ta mnduha ta kitsiwiraku, ta wawahaku, ta dzadza lubaluba.

³⁹ Ka lamə tsi da həga. «Kabgawu ta kəl kuni ka hlawi, ta kəl kuni ka taw? Ya wana ta mta a zwan wu, hani ta hani tsi,» ka'a nda hən.

⁴⁰ Ka ghu6asu hən ta Yesu. Lagha Yesu ka ghzlagaptá inda mndu ma həga. Ka hgana'atá tsi ta i dani nda mani ma tsa zwan ya, nda tsa gwal lagha hən kawadaga ya, ka lamə hən da tsa dzuguvi nda zwan mida ya.

⁴¹ Ka nanatá tsi ta dzvu, ka'a mantse: «Talitakum,» ka'a. Manda mnay kazlay: Makwa da, sli'afthá, i'i ya ta gwada nda kagha kə'a ya.

⁴² Gi hləbəts ka tsa makwa ya sli'aftha ka gi mbadá. A', ghwanpədə

his ima tsa makwa ya. Ka nzata hən ndandrakawa ka ndərmimay.

⁴³ Mbađaka Yesu ka zlahanaghatá hən ka ɲɔɲɔnda kazlay: Yahayaha kuni da mnay dər ɲa wa tsi, ka'a. Ka'a nda hən guli mantsa: «Vlaɲwa skwa zay ta na makwa na,» ka'a.

6

Kwalaghuta gwal ma Nazaret ta zlgħaftá Yesu

Mat 13:53-58, Luk 4:16-30

¹ Ka sli'aftá Yesu ka zlaɲtá tsa vli ya ka laghu da luwa ta glakwani.* Ka laghu duhwalhani mistani.

² Bađu sabat, ka lamə Yesu da tagha skwi ɲa mnduha ma həga tagha skwa la Yahuda. Káka nda ndəghata mnduha hada ta sna tsa skwi ta taghə tsi ya. Ka ndərmim hən nda ndərmima: «Wa ta taghanaftá mndərga nana ma skwi? Wa ta vlaɲtá mndərga nana ma difil ta kəl tsi ka maga nana ma mazəmzəmha na?»

³ Tsa mnda fidí ta nzakway ka zwaɲa Mari† ya a na mndu na kay ra? Zwaɲamani ma i Yakubu nda Yuses, nda Yuda, nda Simuɲ a tsi kay ra? Mataba mu a kwagha mani kay guli ra?» ka hən. Ka nzaku Yesu ka skwa tuthun da hən.

⁴ Ka Yesu nda hən tama mantsa: «Ta vlay lu ta glaku ɲa anabi ma sana vliha, ama ma luwani, nda ya mataba la taɲ nduk nda ya ma həga ga taɲ‡ ná, had'lu ta vla glaku ɲani wa,» ka'a.

⁵ Tsaya kəl Yesu ka kwal kul magantá mazəmzəm hada. Ka laghu tsi ksanta nda dzvu ta sanlaha ma mnduha kul dughwanaku, ka mbambanaftá tsi ta hən.

⁶ Ka ndərmim Yesu nda ndərmima ta tsa kwala taɲ kul zlgħaftá tsatsi nda ɲuđuf ya.

Ghunafta Yesu ta duhwalhani ghwanɲɔnda his

Mat 10:5-15, Luk 9:1-6

Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi da ra zwana luwa ta hula Nazaret. Ka tatagha skwi ɲa mnduha.

⁷ Ka hagaftá tsi ta duhwalhani ghwanɲɔnda his ɲa ghwanaftani ta hən his his his da luwaha. Ka valaɲtá tsi ta mbraku ta hən ɲa ghazligiɲtá ghwadaka sulkum.

⁸ Ka zlahanaghatá tsi ta hən ka'a mantsa: «Ta sli'i kuni ya, dafa kwenkwen dza'a kuni klafta ma dzva ghuni, yaha kuni klaftá skwa zay, nda dər zliba ghuva, yaha kuni klaftá tsemi ma zlibi.

⁹ Yaha kuni klaftá mahisa lgut.

¹⁰ Ka lamla kuni da luwa katsi, ka nzata kuni ga mndu ya ta tsu'aftá kaghuni, ha ka sagha fitik dza'a kəl kuni ka sli'afta ma tsa vli ya.

¹¹ Ka mamu gwal ma sana vli dza'a kwal kul tsu'afta kaghuni ta kwalaghutá sna gwada ghuni katsi, ka sli'apta kuni ma tsa vli ya, ka tukwinta kuni ta rgitika tsa luwa ya ta səla ghuni. Tsaya dza'a maraɲtá nza-kwa dmakwa taɲ ta ghəɲa taɲ,» ka'a nda hən.

¹² Ka sli'aftá hən ka laghwi da mnay ɲa mnduha, ka hən mantsa: «Mbəđanafwa mbəđa ta nzakwa ghuni, ka mnigiɲta kuni ta dmakwa ghuni,» ka hən.

¹³ Ka ghazligiɲtá hən ta ghwadaka sulkum ma mnduha, mbambanafha hən ta ndəghata gwal kul dughwanaku nda masanavata rđi ta hən§.

Mtakwa Yuhwana mnda maga Batem

Mat 14:1-12, Luk 9:7-9

¹⁴ Mantsa, ka snanaghatá tsa gwada ta gwadə lu ta Yesu ya ta mgham Hiridus, kabga laghula hganí da zərwa. Ka lu ta mnay tida na: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya ta sli'agabta ma mtaku, tsa ta kəl tsi ka maga mazəmzəmha,» ka lu.

¹⁵ «Iliya ya tane,» ka hən. «Sana anabi ta gara vgha nda sani mataba

* 6:1 Ngha ta Mata 13:54. † 6:3 Gray nda Yuhwana 6:42. ‡ 6:4 Gray nda Lukwa 4:24, Yuhwana 4:44. § 6:13 Gray nda Yakubu 5:14.

anabiha ghalya ya,» ka sanlaha nda ɲa taɲ.

16 Ama manda kɔakwa Hiridus ta snaɲta tsahaya: «Tsa Yuhwana tsaghu yu ta ghəɲani ya kay ya ta sli'agabta nda hafu,» ka'a.

17 Kəl Hiridus ka mnata ksaftá Yuhwana ná, kabga gwada ta Hiridiya ta nzakway ka markwa zwanamani Filip* klu tsi ka marakw,

18 si kəl Yuhwana ka mnay ɲa Hiridus kazlay: Ra a ka klay gha ta markwa zwanama gha wu,† ka'a nda tsi. Kəl Hiridus ka ghunaftá sludzani ksaftá Yuhwana ka tsamta ma zida.

19 Tifin ɓasanava ɓasa Hiridiya ta ɲuduf ta Yuhwana kabga tsa gwada ya, ka zbə tsi ta tvi ɲa dzata ama trid traptra ta tvani.

20 Vərda dər Hiridus ná, ta zləɲay ta Yuhwana. Nda sna guli kazlay: Mndu nda ghuɓa Yuhwana, ɲərma mndu ya kə'a ka katə tsi. Inda nzata Hiridus ka sna gwada ta gwadə Yuhwana ya ná, ta dəwir nda dwira ta ghəɲani dər má dɔvafɔva tsi ta snay.

21 Ma sana fitik tama, ka mutsafta tsa Hiridiya ya ta tvi ɲa dzatá Yuhwana. Tsa fitik ya ná, baɗu fata Hiridus ta skala havakta fitika yakwani ya. Baɗu tsaya, ka ha- gaftá Hiridus ta mnduha. Tsa mnduha hagaf tsi ya, gwal dagaladagala ta wanafta, nda mghamha ta ghəɲa sluziha, nda gwal klu lu ta hadika Galili ya.

22 Baɗu va tsaya tama, ka lamə makwa tsa Hiridiya ya ka skalu ta kəma tsa mnduha ta tskavata ya. Ka zɔanaftá tsa skalani ya ta ɲudufa Hiridus nda tsa gwal hagaf tsi ya tani. Ka Hiridus nda tsa makwa ya mantasa: «Ka nu dza'a kumafta maya gha ya, dawiha dawa dza'a vlaghavla yu,» ka'a.

23 Ka wadanatá tsi. Ka'a mantasa: «Skwi ya dza'a dawanta kagha da i'i ná, dza'a vlaghavla yu, dər má sləhwa luwa da tsi,» ka'a.

24 Ka ndagaptá tsa makwa ya ka laghwi mnay ɲa mani. Tahula

mnanatani, ka dawu tsi da mani. Ka'a mantasa: «Nu dza'a yu daway tama?» ka'a. Ka mani zlghaftá wani mantasa: «Dawa ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a nda tsi.

25 Ka gi vrəglaghutá tsi slanaghatá mgham ka daway da tsi: «Ta kumay yu ta vlihata gha ndana ndana ta kwambleh ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

26 Su'anak ká mgham nzata. Lavgliɲ a ta sɔanafta wu, kabga nda ghada wadanatani ta kəma tsa gwal hagaf tsi ya.

27 Ka gi ghunaftá tsi ta sluzi turtuk mataba gwal ta nghay ka'a nda tsi mantasa: «La ka tsagaghata ka ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

28 Ka sli'aftá tsa sluzi ya ka laghwi da gamak, ka tsagaghatá ghəɲa Yuhwana mnda maga batem ta kwem- bleh.

29 Manda snaɲta duhwalha Yuhwana ta tsa skwi ya, ka lagha həɲ klaghata mblani ka laghwi padamta.

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

30 Mbaɗa tsa duhwalha si ghwanagha Yesu ya ka varakta. Ka tskavatá həɲ tavata Yesu, ka rusa skwi si maga həɲ, nda skwi ya si ta taghə həɲ ɲa mnduha.

31 Ka Yesu nda həɲ mantasa: «Mbaɗma ta wa mazawa, ka nzata kuni ka hlaptá hafu hada,» ka'a. Haɗ fitika taɲ ɲa mutsaftá dər zaɲta dər skwa zay wu, kabga ndəghata mnduha ta zazavafaku katakata hada.

32 Ka sli'aftá hahəɲ hahəɲ ka dza'a ma kwambalu da sana vli ta wa mazawa.

33 Ta sli'i həɲ, nda ndəgha mnduha ta nghintá həɲ, ka tsəmaftá həɲ. Ka gazlatá inda mnduha ma luwa, ka dza'a nda səla da tsa vli ta dza'a i Yesu nda duhwalhani ya, ka tinlaghutá həɲ ta ɓhadaghata, kabga ta hway nda hwaya hahəɲ.

* 6:17 Ngha ta 8:27. † 6:18 Ngha ta Zlahu 18:16, 20:21.

³⁴ Manda 6hadaghata Yesu, ka sabə tsi ma kwambalu. Kə'a kə'a ná, tizlik tskata mnduha, ka ksantá hən katakata ta Yesu ka hidahida, kabga nda nza hən manda tuwakha kul had mnda ngha‡ hən, ka gi nzatá tsi ka tagha skwiha ɲa tan.

³⁵ Manda ya nda ghada laghwa fitik, ka lagha duhwalhani mnay ɲani. Ka hən mantša: «Wana ma mtak lu hadna, laghula fitik guli,

³⁶ mnanamna ta na mnduha na, ka sli'a hən da luwa, nda ya da zwana luwaha ta wafta na vli na, ka dza'a hən skwa skwiha ɲa zay tan,» ka hən.

³⁷ Ama ka Yesu nda hən mantša: «Vlanwawla kaghuni 6a ta skwa zay ta hən,» ka'a. Ama ka hən nda tsi mantša: «ɲa sli'a ɲni da dzawaktá buradi prək ka tseda vagha mnduha his dərək ta maga slna§, ka valantá hən ɲa zay tan rki?» ka hən.

³⁸ Ka'a nda hən mantša: «Kidaghi buradi da kaghuni na? Naghawa nagma» ka'a. Naghanata tan, ka hən mantša: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his ya,» ka hən.

³⁹ Ka Yesu nda duhwalhani mantša: «Mnanawamna ta mnduha ka nzanzata hən ka ghu6u ka ghu6u ta kuzurwa mkwenek,» ka'a.

⁴⁰ Ka tsakavatá mnduha, ka nzanzata dərək dərək ma ya vli, hutaf mbsak hutaf mbsak ma ya vli.

⁴¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradi hutaf, nda tsulhwa klipi his ya. Ka ng-hadaftá tsi nda ta luwa ka rfanaghatá Lazglaf. Tahula tsa mantša, ka 6alanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valantá duhwalhani, ɲa daganaftá tsa mnduha ya. Mantša guli, ka daganaftá tsi ta tsa tsulhwa klipi his ya ta hən.

⁴² Inda tan demdem ka zazutá hən, ka babaghawtá hən.

⁴³ Ka tskaftá lu ta padakwa tsa buradiha nda klipiha ya ka ghwanak ghwanpda his.*

⁴⁴ Gwal ta za tsa buradi ya ná, mnduha dambu' hutaf ya.

Mbaday Yesu ta mba6a ta drəf
Mat 14:22-33, Yuh 6:15-21

⁴⁵ Tahula tsa, gi ka mblafta Yesu ta duhwalhani ka lamə da kwambalu ɲa dza'a tan ta sana 6la drəf nda tvə luwa Betsayda, ta kdə tsatsi ta vrintá dəmga ɲa laba tsatsi nda hul nda hul slanaghatá hən.

⁴⁶ Manda dgatani ta vgha nda tsa mnduha ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta ghwá da maga du'a.

⁴⁷ Lama vli da rvidik ya ná, 6hatá tsa duhwalha Yesu ya tsa nda kwambalu ma takataka drəf. Tata hadik Yesu turtukwani.

⁴⁸ Kə'a ka Yesu nghadapta ná, ta takadaku duhwalhani ka swa kwambalu, kabga mamu falak ta vra hən. Wər ta tsughbura sərək vli, ka sli'aftá tsi ka mba6a ta drəf nda səla, ɲa dza'a nda da hən, ka kumə tsi ta klatá wa tan.

⁴⁹ Kə'a ka hən ná, mamu skwi ta mba6a ta imi, zlah halalay ya, ka hən ka wahu.

⁵⁰ Nda ngha inda tan demdem, ka ghudzaku hən ta ghudzaku da zlən. Ka gi gwadganatá Yesu ta hən. Ka'a nda hən mantša: «Ma wahu kuni ta wahu, i'i ya, ma zlən kuni ta zlən!» ka'a nda hən.

⁵¹ Ka lagha tsi, ka lamə da tsa kwambalu ya nzata tavata hən. Ka gi l6ata tsa falak ya t6ekw. Ka laghu tsa duhwalhani ya da ndərmimay katakata.

⁵² Ma ɲa snantá tan ta mbrakwa Yesu nda mazəmzəm maga tsi nda buradi ya ná, lanamə a ta hən wu, kabga tənɲa ghəɲa tan.

Mbambanaf. Yesu ta mnduha ma Genazaret

Mat 14:34-36

⁵³ Tahula tsughwadapta tan ta drəf, 6hadaghar hən ta hadika Genazaret, ka hbanata hən ta kwambala tan ta wa drəf hada.

⁵⁴ Manda saba tan ma kwambalu, ka tsəmafta mnduha ta Yesu.

⁵⁵ Tsəmafta tan, ka sli'aftá hən nda hwaya da mnay ma inda vliha.

‡ 6:34 Gray nda Mbsak 27:17, 1 Mghamha 22:17, Azekiyel 34:5-6. § 6:37 Ngha ta Mata 20:2. * 6:43 Gray nda 2 Mghamha 4:42-44.

Ka tsakwə həŋ nda ghzləŋa taŋ nda ghzləŋa taŋ ta gwal kul dughwanaku, da inda vli snaŋ həŋ kazlay: Hada Yesu kə'a.

⁵⁶ Ma inda dər wati ma vli tsi ta lagha Yesu, dər ma zwana luwa tsi, dər ma huđa luwa tsi, ka dər tahula luwa a tsi, ta hładaghahla lu ta gwal kul dughwanaku ka pghata ta dabi. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi, ŋa ksantə dər wa lgutani tsi kwenkwen. Inda gwal ta ksantə ná, nda mbamba həŋ.

7

Gwada i Yesu nda la Farisa ta ghəŋa tagha skwa dzidzi

Mat 15:1-9

¹ Ka sli'agata tsa la Farisa nda sanlaha ma gwal tagha zlahu ŋa mnduha ya ma Ursalima, ka ts kavata tavatá Yesu.

² Ka nghanťá həŋ ta sanlaha ma duhwalha Yesu ta za skwa zay nda ŋratá dzvu, mbaziŋ a həŋ manda ya taghanaf dzidziha taŋ ta həŋ wa.

³ Tsaw la Farisa nda sanlaha ma la Yahuda ya ná, had həŋ ta za skwa zay ka ta mbaza a dzva taŋ tsuwedek dīna, manda ya taghanaf dzidziha taŋ ta həŋ wa.*

⁴ Ka vragaghavra həŋ ta luma, had həŋ ta za skwa zay ka ta mbazaghū a həŋ ta mbaza wa. Mamu ndəghata sana skwiha guli taghanaf dzidziha taŋ ta həŋ ta magə həŋ manda: Tva mbazapta dīna ta kuwa, nda bəzleghwa, nda siga kufur.

⁵ Mbađa la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ka dawantə da Yesu. Ka həŋ mantsa: «Nu kul had duhwalha gha ta maga skwi taghaf lu da dzidziha, ta kəl həŋ ka za skwa zay kul mbaziŋťá dzvu na?» ka həŋ.

⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. A ta ŋa Isaya ta mnay ta ghəŋa ghuni, manda ya nda vinda mnə na Lazglafta kazlay:

nana mnduha na ná, ta wubisim ta wubisim ta zləzlvə həŋ ta i'i.

Ma ŋudufa taŋ ná, dva a həŋ ta i'i wa.

⁷ Zləzlvə i'i ta zləzlvu həŋ ná, ka bətbət. Ma ŋa taghay taŋ ta zlahə dā ŋa mnduha ná, ka laghu həŋ da ŋanatá zlahə mnduha†,» kə'a ya.

⁸ Zlanava zla kuni ta zlahə Lazglafta, ka laghu kuni da sna skwi ya ta taghu mnduha.

⁹ «Nda hida kuni kahwata ta wudĩŋťá zlahuha Lazglafta, ka ŋanatá ŋa ghuni ma skwa dzidzi.

¹⁰ Wya ka Musa: «Vla ta glaku ŋa i da gha nda ma gha,» ka'a. Ka'a guli na: «Mndu ta razanaftá i dani nda mani, dza'a dzadza‡ lu,» ka'a.

¹¹ Ama ka kaghuni ta mnay ŋa mnduha ná, laviŋlava mndu ta mnay ŋa i dani nda mani kazlay: Si má ta kumay yu ta vlaghatá skwi ŋa kataghata, daw laviŋ a yu wu, kabga kwarbaŋ ya manda mnay kazlay: Dza'a vlantá Lazglafta yu kə'a.

¹² Mantsa ya tama ta mbla kuni ta tsa mndu ya, ŋa kwal kul katanťa i dani nda mani.

¹³ Ma tsa magay ghuni mantsa ya tama ná, ta mbədiŋmbəđa kuni ta gwada Lazglafta, nda mndərga tsa tagha skwa ghuni ya ŋa mnduha. Nda ndəgha mndərga sana skwiha ta magə kuni manda daslakwa tsa-haya.»

Skwi ya ta ŋriŋta mndu

Mat 15:10-20

¹⁴ Tahula tsa, ka hagəglaktá Yesu ta dəmgə da tsi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Gunawa guna ta sləməŋa ghuni dīna, ka mnaghunata yu.

¹⁵ Had skwi ta zadata mndu nda za ta ŋriŋta mndu wa, ba skwi ta sabə nda sa ma ŋudufa mndu ta ŋriŋta mndu,» ka'a.

¹⁶ [Ka mamu mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi.]

¹⁷ Manda sli'afťa Yesu ka laghwi da həga dgarə tsi ta vgha nda dəmgə, ka dawantá duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gray graf tsi ya.

* 7:3 Gray nda Lukwa 11:38. † 7:7 Ngha ta Isaya 29:13. ‡ 7:10 Ngha ta Sabi 20:12 nda Vrafta ta Zlahu 5:16 nda Sabi 21:17 nda Zlahu 20:9.

18 Ka'a nda həŋ mantsa: «A'a, had difil ma ghəŋa kaghuni guli ra? Sna a kaghuni guli kazlay: Had skwi ta zadata mndu nda za ta laviŋtá ŋriŋta mndu wu kə'a ra?

19 Had tsa skwi ta zadata mndu nda za ya ta dza'a da ŋudufa mndu wu, da huđi ta dza'a tsi ŋa dza'a thidiŋta ma dra,» ka'a. Tsa gwada Yesu ya ná, ta kumay ta mnay kazlay: Nda ghuḅa inda skwa zayš kə'a.

20 «Skwi ta sabə nda sa ma ŋudufa mndu ná, tsaya ta ŋriŋta mndu,

21 kabga ma ŋudufa mndu ta sli'agabta ghwadaka ndanuha, nda sli'inŋli'in, nda ghali, nda psła mnduha,

22 nda hliri, nda hara'u tiri, nda sidi, nda nənḅa mndu, nda kakraŋaku, nda ghudzaku, nda vza rutsak ta mndu, nda gəla ghəŋ, nda ga rgha.

23 Inda tsa ghwadaka skwiha ta sli'agapta ma ŋudufa mndu ya ta ŋriŋta mndu,» ka'a nda həŋ.

Zlghay nda ŋudufa sana marakw Mat 15:21-28

24 Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu hada ka laghwi ta hadika Tir nda Siduŋ. Ka lamə tsi da sana həga. Va a si ta snaŋta mndu kazlay: Wa'a hadya kə'a wa, ama laviŋ a ta difaghuta wa.

25 Mamu sana marakw ksu halaway ta makwani, ka snaŋtá tsi ta mna gwada ta Yesu. Ka gi sli'aftá tsi ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu.

26 Ka ndəḅu tsi ta dzvu da tsi ŋa ghzligiŋtá tsa duhwala halaway ya ma tsa makwani ya. Tsa marakw ya ná, makwa la Grek ma luwa Finusi, ya lu ta hadika Siri ya.

27 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Zlaŋzla ta zwani karaku ka baghafta həŋ. Dina a ka klaftá duvula zwani ka vlaŋtá zwana kriha wa,» ka'a nda tsi.

28 «Mantsa nzakwani mndani mghama dá, ama ta dagay zwana kriha ta wiwsa tsa skwa zay ta rkadata ta hadik ma vəl zay zwani ya guli,» ka tsa marakw ya.

29 Ka'a nda tsi mantsa: «Kabga tsa gwada gha ya, la makwa dá dzagha gha, wa'a saghusa tsa duhwala halaway ya ma makwa gha» ka'a nda tsa marakw ya.

30 Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwi dzaghani. Bhadaghatani dzagha ka lamə tsi da həga, ka slanaghatá tsi ta tsa makwani ya ta hani ta ghzləŋ. Ta had tsa duhwala halaway ya mida wa.

Mbanafta Yesu ta sana rgha kul snaŋta zləməŋ

31 Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ta hadika Tir, ka laghwi nda ma luwa Siduŋ, ka zlagaghatá tsi nda ma Dekapwalus ŋa vru nda tvə drəfa Galili.

32 Bhadaghatani da hada, ka klanaktá lu ta sana mndu ka rgha, sna a ta sləməŋ wu, sna a ta gwada guli wa. Ka ndəḅu lu ta dzvu da tsi ŋa ksaŋta nda dzvu ka mbafta tsi.

33 Ka klaghatá Yesu ta tsa mndu ya turtukwani, di'in nda mnduha. Ka dzadzaghatá Yesu ta ndəfiŋa dzvuhani da sləməŋha tsa mndu ya, danafha ta sərdəkani ta ghanik.

34 Ka nghadaftá Yesu nda ta luwa, ka hlafta tsi ta hafu. «Efasla,» ka'a. Manda mnay kazlay: Gunaguna kə'a ya, nda gwada luwa taŋ.

35 Gi wuzlaŋ guna guna sləməŋha tsa mndu ya, gi wuted' plata ghanikani tsa, ka gwadə tsi ta gwada tsələŋ.

36 Ka dvanaghatá Yesu ta mnduha yaha həŋ da mnay dər ŋa wati ma mndu tsi. Ka dvu Yesu ta həŋ ya ná, ka sgə hahəŋ ta mna tsa skwi maga Yesu ya.

37 Ka ndərmim həŋ katakata, ka həŋ mantsa: «Inda skwi ta magə na mndu na na, dina. Nduk nda rgha tani ná, ka gwananatani ta sləməŋhani, ka gwadayni ta gwada. Kay! Skwi dina ta magə na mndu na,» ka həŋ.

8

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' fwaɗ

Mat 15:32-39

¹ Ma tsa fitik ya, ka tsɛɔglavatá ndəghata mnduha da Yesu, haɗ skwa zay ɲa zay taɲ wa. Ka hɔaɲtá Yesu ta duhwalhani,

² «Ta ksita ka hidahida na mnduha na, kabga ma hkəna fitika taɲ na ta nzaku kawadaga nda i'i, haɗ skwi mutsaf hən ɲa zay guli wa.

³ Ka lawala dzagha ghuni nda maya nda maya ka yu nda hən katsi, mutsafta a hən ta mbraku ɲa mbaɗa ta tvi wa. Wya sli'af ma vli di'ɲ sanlaha mataba taɲ guli,» ka'a nda hən.

⁴ «Ga dza'a mutsafta lu ta skwa zay ma na mtak na, ɲa vɔaɲtá na mnduha na ɲa baghanaftá hən na?» ka duhwalhani nda tsi.

⁵ «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka'a nda hən. «Ndəfáɲ hən,» ka hən nda tsi.

⁶ Mantsa tama, «nzawanza rəp ta haɗik,» ka Yesu nda tsa mnduha ya. Ka nzatá hən. Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ndəfáɲ ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta. Tahula tsa, ka ɓalanaptá tsi, ka valaɲtá duhwalhani, ɲa daganafwa hən ta tsa mnduha ya.

⁷ Mamu zwana klipi ki'a guli da hən, ka rfanaghatá Yesu ta Lazglafta ta ghəɲa tsa klipi ya, ka valaɲtá tsi ta duhwalhani. «Daganafwa daga ta mnduha,» ka'a.

⁸ Ka zutá mnduha, ka baghaftá hən. Ka tskaftá lu ta pɗakwani ma vəl zay taɲ, ka ghwanak ndəfáɲ.

⁹ Tsa mnduha ya na, ta magay hən ta dambu' fwaɗ. Mantsa tama, ka vriɲtá Yesu ta hən dzagha taɲ.

¹⁰ Gi tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka lamə da kwambalu nda duhwalhani, ka laghu hən ta haɗika Dalmanuta.

Daway la Farisa ta mazəmzəm da Yesu

Mat 16:1-4

¹¹ Manda ɓhadaghata taɲ, ka sli'adaghatá la Farisa slanaghata, ka zɔrɗə hən ta skwiha nda tsi, kabga ta kumay hən ta mutsaftá ghurum ɲa ksiftá Yesu, ka hən nda tsi mantsa: «Magaɲnamaga maga ta mazəmzəm ɲa maraɲta kazlay: Da Lazglafta ta mutsa kagha ta ɲa gha ma mbraku kə'a,» ka hən.

¹² Ka hlaftá Yesu ta hafu, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kəl mnduha ta na zamana na, ka ɗawa magatá mazəmzəm katək na? Kahwathwata ta mnaghunata yu, haɗ sana mazəmzəm dza'a maranaɲta lu ta mnduha ta na zamana na wa,» ka'a nda hən.

¹³ Ka sli'aptá tsi mataba tsa la Farisa ya ka laghwi da kwambalu ɲa dza'a ta sana ɓla tsa drəf ya.

Zanapta duhwalha Yesu ta skwi maga Yesu

Mat 16:5-12

¹⁴ Ma tsa sli'a taɲ ya, ka zanaptá duhwalhani ta klaftá buradi, turtuktuk yeya buradi da hən ma kwambalu.

¹⁵ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəɲa ghuni da isa la Farisa nda Hiridus,» ka Yesu zlahanaghatá hən.

¹⁶ Ka wuwisaku tsa duhwalhani ya mataba taɲ. «Zlah na kwala buradi kul haɗ da amu na yeya,» ka hən.

¹⁷ Fslek ka tsa gwada ya lamə da sləməɲa Yesu. Ka'a nda hən mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndanu, kabga kwala buradi kul haɗ da kaghuni na? Ha gita, haɗ mahizl ma ghəɲa ghuni ra? Təɲtəɲani ghəɲa ghuni katək ra?»

¹⁸ Ya wana mamu ira ghuni ní, nu kul nghanɲá kuni ta vli? Wana mamu sləməɲa ghuni, nu kul snanɲá kuni ta sləməɲ*? Haɗ kaghuni ta havaktá skwi katək ra?

¹⁹ Ma fitika daganafwa ɗa ta buradi hutaf ta mnduha dambu' hutaf, kidaghi ndaghanafwa kuni ta ghwanak nda padakwa vəl zay mnduha na?» ka'a nda hən. «Ghwanpɗə his hən,» ka hən.†

* 8:18 Gray nda Irmiya 5:21, Azekiyel 12:2. † 8:19 Ngha ta 6:35-44.

20 «A ki ma fitika daganafita dá ta bu-radi ndáfán ta mnduha dambu' fwađ, kidaghi ndaghanafita kuni ta tughuba nda padakwa vél zay mnduha guli?» ka'a nda hən. «Ndáfán hən,» ka hən.‡

21 «Ka si mantisa tsi, nu kwal kuni sənanta tama?» ka'a nda hən.

Mbanafita Yesu ta mndu nda ghulpa ma Betsayda

22 Mantisa tama ka bhadaghatá i Yesu nda duhwalhani da luwa Betsayda. Ka kladaghatá mnduha ta ghulpata mndu da Yesu. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi na ksanta.

23 Ka ksafitá Yesu ta tsa mndu nda ghulpa ya ta dzvu, ka klaghata tahula luwa. Ka tfanafitá tsi ta sərđək ta iri, ka pghanafitá dzvu, ka daw tsi da tsi kazlay: Nda ngha ka ta skwi ra? kə'a.

24 Ka gunantá tsa ghulpa ta mndu ya ta iri. «Nda ngha yu ta mnduha ta wawaku mndani ná, ama manda fu manda fu ta ngha yu ta hən,» ka'a.

25 Ka pghəglafitá Yesu ta dzvuhani ta iriha tsa mndu ya guli, ka ng-hantá tsa mndu ya ta vli tsuwadək. Nda mba tama, nda ngha ta dagatá skwiha.

26 Mantisa tama, «Yaha ka lami da huđa luwa,» ka'a nda tsi, ka ghuniŋta dzaghani.

Kagha ná, Kristi ka, ka Piyer nda Yesu

Mat 16:13-20, Luk 9:18-21

27 Tahula tsa, ka sli'afitá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka dza'a da sana luwaha ndusa ndusa ma luwa Sezare Filip. Ta labə hən ta tvi, ka daw tsi da duhwalhani. Ka'a mantisa: «Wa i'i, ka mnduha ta mnay na?» ka'a nda hən.

28 Ka hən mantisa: «Yuhwana mnda maga batem ya ka sanlaha, Iliya ya ka sanlaha, sana mndu mataba la anabi ya ka sanlaha ta mnay nda kagha.»

29 «Kinawu ka kaghuni, wa ya ka kaghuni ta mnay nda i'i?» ka'a kay guli. Ka Piyer mantisa: «Kagha na: Kristiŋ ka,» ka'a nda tsi.

30 Ka zlahanaghatá Yesu ta hən ka ŋđanđa. Ka'a nda hən mantisa: «Ya-hayaha kuni da walanťa mnay mantisa na mndu,» ka'a.

Mnay Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:21-28, Luk 9:22-27

31 Mantisa tama, ka zraftá Yesu ta taghay na duhwalhani kazlay: Dza'a ghuyapə ghuya Zwanja mndu ta đanwa katakata. Dza'a wuđidin wuđa la galata mnduha, nda maliha ta ghəŋa gwal ta dra skwi na Lazglafta, nda gwal tagha zlahu na mnduha tani. Dza'a dzadza lu, bađu mahkən, na sli'agaptani nda hafu, ka'a.

32 Ka mnə tsi ta tsa gwadaha ya banluwa. Ka ksaghutá Piyer ta Yesu ta slərpa vli ka davanaghata.

33 Ka mbəđavatá Yesu, ka ngha duhwalhani. Ka ŋruhanaghatá tsi ta Piyer, ka'a nda tsi mantisa: «Laghula gha tavata i'i halawaya skwi na. Had ka ta ndanu manda ya ta kumə Lazglafta wa. Manda ndana mnduha ká ka ta ndanu,» ka'a nda tsi.

Fata duhwalha ta ghəŋa taŋ manda na Yesu

34 Ka hagaktá Yesu ta mnduha, nda duhwalhani tani, ka mnay na taŋ. Ka'a mantisa: «Ka ta kumay mndu ta nzaku kawadaga nda i'i katsi, ba vziŋtani ta ghəŋani, ka klayni ta udza zləŋayni, ka dza'ani mista dá.

35 Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa dá ka mndu katsi ná, dza'a zadŋzadá tsa mndu ya ta hafani. Mndu dza'a zadŋntá hafani kabga i'i, nda ya kabga Lfidá Gwada ná, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

36 Nu dza'a ghzlanata mutsafta mndu ta na ghəŋa hadik na tender, ka nda zadá hafani na?

37 Nu dza'a vlata mndu na vara hafani na?

38 Ya wana ka dmaku mnduha ta na zamana na, ka sli'in ka sli'in hən da Lazglafta. Ka kwalaghukwala mndu ta mnantá hga dá nda gwada dá guli ta kəma tsa mnduha ya katsi, i'i Zwanja

‡ 8:20 Ngha ta 8:1-9. § 8:29 Kristi: Tsaya Almasihu.

mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala yu ta mnanṭá tsa mndu ya baḍu vragata ḍa kawadaga nda duhwalha nda ghuḅa ta luwa ma glakwa Lazglafta.»

9

¹ Ka'a nda hən̄ guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna, dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta nda mbraku, ṅa nghanṭa taṅ nda ira taṅ,» ka'a.

Mbədavafta Yesu

Mat 17:1-13, Luk 9:28-36

² Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu, nda Yuhwana mistani, ka ṅlaghatá hən̄ ta sana ghwá nda slra. Lafa taṅ ta tsa ghwá ya, ka mbədavaftá tsi ta kəma taṅ.

³ Ka wudaku lguthani tilil katakata. Haḍ mndu ta na ghəṅa hadik na dza'a lavinṭá ghuḅaptá skwi ṅa ḅanafta ṅa laf taḅ ta tsaya wa.*

⁴ Ta wa ira tsa duhwalhani ya, ka zlagaptá i Iliya nda Musa, ka ghwa yiva nda Yesu.

⁵⁻⁶ Ka ksafṭa zləṅ ta tsa duhwalha ya katakata. Sna a Piyer ta skwi ṅa mnay wa. Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma ḍa, ḍina ka nzata mu hadna. Magafmamaga ta həgaha tumpul hkən. Pal ṅa gha, pal ṅa Musa, pal ṅa Iliya guli,» ka'a.

⁷ Ka saha kusay tḍik bukwamtá hən̄. Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nana na zwanṅa ḍa ta ḍvu yu nda ṅudufa ḍa. Snawa ta gwada ḍa tsi,†» ka'a.

⁸ Gi zləwad zləwad zləwad, ka duhwalhani ka nanagha vli ta wanaftá hən̄. Kə'a ka hən̄ ná, Yesu turtukwani yeya nghan̄ hən̄ kawadaga nda hən̄.

⁹ Ka sli'aftá hən̄ ka saha ta tsa ghwá ya. Ta saha hən̄, ka zlahanaghatá Yesu ta tsa duhwalha ya. Ka'a mantsa: «Yahayaha kuni da mnanṭá skwi nghan̄ kuni ṅa mndu ha ka sagha fitik ya dza'a sli'agabta Zwanṅa mndu mataba gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁰ Ka snatá hən̄ ta tsa gwada ya, ama ka laghu hən̄ da ḍadawaku mataba taṅ «nahgani sli'agabta mataba gwal nda rwa?» ka hən̄.

¹¹ Mantsa tama, ka ḍawanṭá duhwalhani da Yesu. Ka hən̄ mantsa: «Kabgawu ta kəl gwal tagha zlahu ṅa mnduha ka mnay kazlay: Tinṅəl Iliya dza'a saha karaku‡ kə'a na?» ka hən̄.

¹² Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ani, dza'a tinlaghutinjla Iliya ta saha ṅa payanata inda skwiha. Ama kabgawu vindafta lu ta ghəṅa Zwanṅa mndu kazlay: Dza'a ghuyay ta ḍanṅa katakata, ḍvəta a lu wu kə'a?»

¹³ Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta saha ka ghuyanaptá hən̄ ta ḍanṅa manda ya kuman̄ hən̄. Mantsa ya ka gwada Lazglafta mnata ta ghəṅani,» ka'a nda hən̄.

Mbanafta Yesu ta sana zwanṅa ksu seteni

Mat 17:14-21, Luk 9:37-43

¹⁴ Manda vradaghata i Yesu tavata tsa duhwalhani si zlana hən̄ ya, ka nghanṭá hən̄ ta tskata mnduha ta wanaftá tsa duhwalha ya nda gwal tagha zlahu ṅa mnduha ta zlərdutawi nda hən̄.

¹⁵ Na ghur, nghan̄ tsa tskatá mnduha ya ta Yesu ná, nda ghada ndusadaghatani da hən̄. Ka sli'afta hən̄ nda hwaya ka dza'a ga zgu ṅani.

¹⁶ Ka Yesu ḍawanṭa da hən̄ mantsa: «Ta ghəṅa wu ta zlərdá kuni ta wi nda hən̄ na?» ka'a.

¹⁷ Ka sana mndu mataba tsa mnduha ya zlganaftawi mantsa: «Maləma ḍa, zwanṅa ḍa ksu seteni, vlan̄ a ta tva gwada wu kəl yu ka klagaghata da kagha.

¹⁸ Ka ta kumay tsa skwi ya ta slanapta katsi, gi slanatani ta hadik. Gi pghay tsa zwanṅa ya ta mahupak ma wi, dzislayni ta sli'in̄ ka hpaday, gi dzəṅ vghani. Tsaya kəl yu ka ndəba dzvu da duhwalha gha, kambəl ka ghzliginṭá hən̄ ta tsa seteni ya ma tsa

* 9:3 Gray nda 2 Piyer 1:16-18. † 9:7 Ngha ta 1:11. ‡ 9:11 Gray nda Malatsi 3:23.

zwanja da ya mazlay, ama ka traptá hən,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka Yesu nda hən mantse: «Ghwadaka mndəra mnduha kul had zlgħay nda nɗuf da hən! Na kulam yawu dza'a nzata yu tavata kaghuni? Na kulam yawu dza'a nzata yu ka su'uwaghunata? Klagidighawa tsa zwan ja,» ka'a nda hən. Ka klədanagħatá lu.

²⁰ Gi ghur nghan tsa zwan ja ta Yesu ná, ka gi slanaptá tsa seteni ya nda mbraku, ka slanata ta hadik, ka kwatambal tsi ta vgha ta hadik, ka pgha mahupak ma wi.

²¹ Ka dawantá Yesu da dani ma tsa zwan ja: «Daga Yawu zrafta na skwi na ta na zwan na na?» ka'a nda tsi. «Daga ma ga zwanani ksafata tsi.

²² Baɗu ma sani, klaftani wudamta da vu, dər da imi tsi, gi wudamtani ma ɗa dzatani, kə'a ta magay tazlay. Ka laviɗlava ka, kdəkkdək kataɗna kata, tawa ta hidahida ta aɗni!» ka tsa mndu ya.

²³ «Ka laviɗlava ka ri waka ka? Nu dza'a kwal lu laviɗta magata ka zlgħafzlgħa mndu nda nɗuf na?» ka Yesu nda tsi.

²⁴ Gi ka kapaɗtá dani ma tsa zwan ja ta lwi, «Zlgħafzlgħa yu, sawi kati-hata ma hta ta zlgħay da,» ka'a nda tsi.

²⁵ Nghan Yesu ta gazladaghata mnduha nda hwaya, ka davanagħatá tsi ta tsa seteni ya. «Ghwadaka Sulkum ta pya mndu ka gwada nda ya ka snaɗtá sləmən. Sabsa ma na zwan na, ka yu ta mnaghata. Yaha ka vrəgladamta dekdek dida,» ka'a.

²⁶ Ka wahata tsa seteni ya ka ghudzanaftá tsa zwan ja nda mbraku, ka sabə tsi mida. Ka niɗtá tsi ta tsa zwan ja gzəmbla' manda mndu nda mta, ha ka mnay ndəghata mnduha kazlay: Nda mta kə'a.

²⁷ Ama ka ɗanata Yesu ta dzvu, ka sli'anafta, ka sli'aftá tsi ka sladata.

²⁸ Manda lama Yesu kawadaga nda duhwalhani da həga nda ghəja taɗ, ka daw hən da tsi. Ka hən mantse: «Kabgawu kəl aɗni ka traptá ghzligiɗtá

tsa seteni ya katək na?» ka hən.

²⁹ «Mndərga tsa Sulkum ya ná, ba nda maga du'a kada saba tsi,» ka'a nda hən.

Mnəglan̄ta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Luk 9:43-45

³⁰ Ka sli'aftá hən hada ka tagħatá hadika Galili. Va a Yesu si ta nghan̄ta mndu wu,

³¹ kabga ta tagħa skwi ɗa duhwalhani. Wya skwi ta mnə tsi ɗa taɗ: «Dza'a ksafksa lu ta Zwan̄a mndu ka vlata ma dzva mnduha ɗa dzata taɗ. Baɗu mahkən, ɗa sli'aftani nda hafu.»

³² Ama sna a duhwalhani ta tsa gwada ya wa. Ta zləɗ hən guli nda dawantá da tsi.

Wa dza'a nzaku ka mali

Mat 18:1-5, Luk 9:46-48

³³ Ka ɓhadagħatá hən da luwa Kafarnahum. Ta nzaku hən ma həga, ka dawantá Yesu da hən: «Nahgani tsa skwi ta uwa'uwal kaghuni ta tvi ya na?» ka'a nda hən.

³⁴ Sriw nzanza hən, psɗaf a hən ta wa taɗ wa, kabga si ta zba snaɗtá mali mataba taɗ hən, na skwi si ta uwa'uwal hən ta tvi.

³⁵ Ka nzadatá Yesu, «saghawasa» ka'a nda hən. «Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali ta wa ira Lazglafta katsi, vraganatan̄i ta ghəɗani ka sagəɗ gudzekw mista lamndu, ka nzakwani ka kwalva taɗ guli.»

³⁶ Ka hgafatá tsi ta sana zwan kwitikw, ka sladanata mataba taɗ. Ka tskwaftá tsi ma ghuvani, ka'a nda hən mantse:

³⁷ «Dər wati ma mndu ta tsu'aftá sani turtuk mataba na zwaniha na, kabga i'i, vərda i'i tsu'af tsa mndu ya nda tsa. Dər wati ma mndu ta tsu'aftá i'i guli, vərda i'i a tsu'af tsi wa, ama mndu ya ta ghunigihata tsu'af tsi,» ka'a.

Mndu ta vla zdaku ɗa amu ná, ɗa amu tsa

Luk 9:49-50

³⁸ Ka Yuhwana nda tsi mantse: «Maləma da, nda nghan̄a ɗni ta sana mndu ta ghzla duhwalha halaway

ma mndu. Ka tsa mndu ya na: “Yesu ta vlihatá mbraku,” ka’a. Ka lmə ɲni, kabga haď ta dza’a mista amu wu,» ka’a.

³⁹ Ka Yesu mantša: «Ma lmə kuni ta mndu, kabga haď mndu ta maga mazəməzəmənda hga da, dza’a vza rut-sak ta i’i wa.

⁴⁰ Mndu kul haď ta raza amu guli ná, ɲa amu tsa mndu ya.

⁴¹ Dər wati ma mndu ta taghunaftá imi rau’ ɲa say, kabga nzakwa ghuni ka ɲa Kristi, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, haď nisəla tsa mndu ya dza’a zwaďuta dekdek wu,» ka Yesu.

Daswa ka mndu nda vzamta mndu ma dmaku

Mat 18:6-9, Luk 17:1-2

⁴² «Ka vzamvza mndu ta sani turtuk mataba na zwaniha ta zlgħafta i’i na ma dmaku katsi, dza’a ghuyay ta daɲwa katakata da Lazglafta. Ta dər má ya hbanam lu ta dughura buna dagala ma ɲurzlun, ka vzaghata da drəf, ka’a.

⁴³ Ka si dzva gha ta famta kagha kəl ka ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsințsa gha ta tsa dzvu ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda dzva gha ka buďudun, ka lama gha nda dzvuha gha yipa’ his his da həga vu kul haď ta mtavata dekdek.

⁴⁴ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ɲəďməts, rwava a həɲ wa. Haď tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁵ Ka səla gha ta famta kagha kəl ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsințsa ta tsa səla ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda səla gha slun turtuk, ka nzakwa gha nda səlaha gha yipa’ his his, ɲa wudamtá kagha da həga vu.

⁴⁶ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ɲəďməts, rwava a həɲ wa. Haď tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁷ Ka ira gha turtuk, ta famta kagha kəl ka ka dəďamta da dmaku katsi, tsakwaslin tsakwasla ta tsa iri ya. Ta dər lama ka nda ira gha guzlin turtuk da ga mghama Lazglafta, ka nzakwa

gha nda ira gha his his, ɲa wudamtá kagha da həga vu.

⁴⁸ Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ɲəďməts, rwava a həɲ wa. Haď tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa. §

⁴⁹ Inda mndu dza’a nəmanaf nəma vu manda slughul. [Inda skwi ta drə lu ɲa Lazglafta ta kuktaf kukta lu ta slughul tida]

⁵⁰ Slughul ná, skwi dına ya, ama ka ta haď zdaku mida dekdek wu katsi, nu dza’a magəglamta kuni mida ɲa vranamtá si tsa nəmatani ya na? Mamu ka slughul ma kaghuni. Nza-wanza nda zdaku mataba ghuni, san-laha nda sanlaha,» ka’a.

10

Tagha skwi ta ghəɲa ghzlințá marakw

Mat 19:1-12, Luk 16:18

¹ Tahula tsa, ka sli’aftá i Yesu nda duhwalhani hada ka laghwı ta haďıka Zudiya nda tvə drəfa Zurdeɲ. Ka tskəgladaghatá mnduha ta vgha tavatani. Ka nzəglatá tsi ka tagha skwi ɲa taɲ manda ya snu tsi.

² Ka gavadaghatá la Farisa tavata Yesu ɲa hla səlani. Ka dawəntá həɲ da tsi, ka həɲ mantša: «Mamu re haď wa a tvi ɲa ghzlința mndu ta markwa taɲ na?» ka həɲ.

³ Ka’a nda həɲ mantša: «Wa ka Musa vindaghunafta na?» ka’a.

⁴ «Ka Musa ná, ka ta kumay mndu ta ghzlințá markwa taɲ katsi ná, vindanaftani ta delewera ghzlu, ka gh-zlințani* kə’a,» ka həɲ.

⁵ Ka Yesu nda həɲ mantša: «Təɲa ta ghəɲa ghuni kəl Musa ka vindaghunaftá tsa gwadá zlahu ya mantša.

⁶ Ama ma zlraftani, manda kdința Lazglafta ta magaftá inda skwi, “ka tsaftá tsi ta i zə’al nda marakw.†”

⁷ Tsaya dza’a kəl zgun ka zlanțá dani nda mani, ka ndi’anavatá vgha ta markwa taɲ,

⁸ ɲa nzakwa tsa hahəɲ his ya ka slu’uvgha turtuk‡. Mantša tama,

§ 9:48 Ngha ta Isaya 66:24. * 10:4 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. † 10:6 Ngha ta Zlrafta 2:24. ‡ 10:8 Ngha ta Zlrafta 1:27 nda 2:24.

nzəgla a həŋ ka mnduha his wu, ama ka slu'uvgha turtuk nzakwa taŋ.»

⁹ Skwi ndi'anaf Lazglafta ná, ya-hayaha mndu dganata, ka'a.

¹⁰ Manda vrakta taŋ, ka lamə həŋ nzata ma həga, ka dawantá duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gwada ya.

¹¹ Ka'a nda həŋ mantsa: «Ka gh-zliŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka klaftá sana marakw katsi, ta hliri tsa mndu ya, maganamaga tsa mndu ya ta ghwadaka skwi ta tsa taŋtaŋa markwa taŋ ya.

¹² Mantsa guli, ka sli'afslia marakw ka laghu da wumatá sana zə'al katsi, ta hliri tsa marakw ya nda tsa.»

Hlakta mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu

Mat 19:13-15, Luk 18:15-17

¹³ Mbadaka mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ŋa tfanaghatawi ta həŋ, nda ma fanaghatani ta dzvu ta həŋ. Ama ka ghzle duhwalha Yesu ta həŋ.

¹⁴ Ka nghə Yesu ta tsa skwi ta magə həŋ ya ná, zdəgana a wu, ka kulzanaftá tsi ta ŋuduf. «Zlaŋwazla ta zwaniha kwitikw kwitikw ka sagha həŋ da i'i, ma pyə kuni ta həŋ, kabga ŋa gwal ta gara vgha nda həŋ na ga mghama Lazglafta§.

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər wati ma mndu dza'a gi kwal kul tsu'aftá ga mghama Lazglafta manda zwaŋ kwitikw, lamta a tsa mndu ya dekdek wa,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ Ka hlamtá tsi ta tsa zwaniha ya da ghuvani, ka pghanaghatá dzvu ta həŋ, ka tfanaghatawi ta həŋ.

I Yesu nda sana mnda gadghəl

Mat 19:16-30, Luk 18:18-30

¹⁷ Manda sli'afta Yesu ka mbada ta tvi, ka sli'aftá sana mndu ka hwayakta tsəlbata ma ghuvani, ka daway da tsi: «Ari nərma mgham, nu dza'a magə yu ŋa mutsafta da ta hafu ŋa kdekedzen na?» ka'a nda tsi.

¹⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu kəl ka ka hga i'i ka nərma na? Had sana nərma tafta Lazglafta wa.

¹⁹ Nda sna ka ta zlahuha ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu, yaha ka da nənba mndu, ka vla ka ta glaku ŋa i da gha nda ma gha* kə'a,» ka'a.

²⁰ «Mghama da, snasna yu ta inda tsa skwiha ya daga ma ga zwaŋa da,» ka'a nda tsi.

²¹ Tsəmesl, ka Yesu nghanavatá tsa mndu ya, ka dvutá tsi, ka'a nda tsi mantsa: «Ta turtuk skwi ta pdugudughusta. La ka dzawapta ka ta inda skwa gha, ka daganafata ka ta gwal ka pdu, mantsa dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa. Magata gha ta tsaya, ka sagha ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a nda tsi.

²² Na snaŋta tsa mndu ya ta tsa gwada ya, ka laghu tsi nda basatá ŋuduf, kabga gadghəl ya.

²³ Ka waftá Yesu ta duhwalhani ta wanafta. «Kay! Dza'a nda bla ka lama gwal gadghəl da ga mghama Lazglafta!» ka'a.

²⁴ Ka ndərmim duhwalhani nda ndərmima ta tsa gwada ya. Ka vrəgliŋtá Yesu ta mnay guli, «Zwana da, nda bla ka lama gwal ta fafta ghəŋa taŋ ta gadghəl da ga mghama Lazglafta!

²⁵ Ta dər laba ŋalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mnda gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁶ Ka va ndərmimgelta duhwalhani, ka həŋ mataba taŋ mantsa: «Ka si mantsa tsi katsi ná, wa dza'a mutsafta mbaku tama?» ka həŋ.

²⁷ Ka nghanavatá Yesu ta həŋ, ka'a mantsa: «Had mndu dza'a laviŋtá mbanafatá ghəŋani wa, ama laviŋlava Lazglafta ta mbanafatá mndu, kabga laviŋlava ta maga inda skwi.»

²⁸ «A'a! Wana aŋni, zlanavazla ŋni ta inda skwiha ŋni, ka dza'a mista gha,» ka Piyer.

²⁹ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had mndu

§ 10:14 Gray nda 9:37. * 10:19 Ngha ta Sabi 20:12-16 nda Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

ta sli'aftha ka zlanťa hgani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nda mani, nda dani, nda zwanani, nda hadikhani, kabga i'i nda ya kabga Lfida Gwada Lazglafta,

³⁰ dza'a kwal kul mutsafta farta ta sgavaghatani daga ta na zamana mida mu na wa. Dza'a mutsay ta høgaha, nda zwanama, nda kwaghama, nda mamaha, nda zwani, nda hadikha tani, ama dza'a ghuyay ta danwa guli. Ma zamana ta sagha guli, ɲa mutsayni ta hafu ɲa kdekedzerɲ da Lazglafta.

³¹ Nda ndagha gwal si ta kama, dza'a nzakway nda hul. Nda ndagha gwal si nda hul guli, dza'a nzakway ka gwal ta kama,» ka Yesu nda hɲɲ.

Mahkana mnanťa Yesu ta mtakwani nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Luk 18:31-34

³² Ta mbada hɲɲ ta tvi ɲa ɲlu ka dza'a da Ursalima, ka labɔ Yesu ta kama tanɲ. Hluhla zlanɲ ta duhwalhani, nda gwal ta dza'a mista tanɲ tani. Ka tskaɲlanatá Yesu ta tsa duhwalhani ghwanɲpda his ya tavatani, ka zraftá tsi ta mnay ɲa tanɲ ta skwi dza'a slanaghata.

³³ «Snawasna ba! Wana mu ta dza'a da Ursalima. Hada dza'a ksaftha lu ta Zwanɲa mndu, ɲa vlanťa maliha ta ghɲɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, ɲa tsanaghata tanɲ ta guma ɲa dzata, ɲa vlanťa tanɲ ta gwal kul nzakway ka la Yahuda,

³⁴ ɲa ganapta tsahaya tiri, ɲa tafay tanɲ ta sɛrdak tida, ɲa slɔvay tanɲ nda krupiha, ɲa dzata tanɲ, ama badu mahkɛn, ɲa sli'agaptani nda hafu.»

Dawutá vla i Yakubu nda Yuhwana da Yesu

Mat 20:20-28

³⁵ Tahula tsa, ka gavadaghatá i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi tavata Yesu. «Mghama da, ta kumay ɲni ta magananta gha ta skwi dza'a dawanta ɲni da kagha,» ka hɲɲ nda tsi.

³⁶ «Nahgani ta kumɔ kuni ta magaghunata da na?» ka'a nda hɲɲ.

³⁷ «Badu lama gha da glakwa gha ya ná, ka pghata ka ta anɲi, sani nda ga zeghwa gha, sani guli nda ga zlaɔa gha ná, kiɔa,» ka ɲni.

³⁸ Ka Yesu zlganaftawani ta hɲɲ mantsa: «Sna a kuni ta skwi ta dawɔ kuni wa. Dza'a lavinlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya danwa dza'a yu say ya ra? Ari dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a ghuydipta lu ya?» ka'a nda hɲɲ.

³⁹ «Anɲi, dza'a lavinlava ɲni,» ka hɲɲ. Ka Yesu nda hɲɲ mantsa: «Mantsa nzakwani, dza'a say kuni ta leghwa ghuya danwa dza'a yu say, dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a lu ghuydipta ya†.

⁴⁰ Ama ta ghɲɲa skwi ta nghananťa tsa nzaku nda ga zeghwa da nda ya nda ga zlaɔa da ya ná, nghidigha a tsa ya wa. Nda nza tsa vliha ya ka ɲa gwal payanaf Lazglafta ta hɲɲ,» ka'a nda hɲɲ.

⁴¹ Na snanťa tsa pdakwa duhwalha ghwanɲ ya ta tsa gwada ya, ka basanavata hɲɲ ta ɲuduf ta i Yakubu nda Yuhwana.

⁴² «Saghawasa,» ka Yesu nda hɲɲ. «Nda sna kuni ta gwal ta nghɔ lu manda mghamha ta ghɲɲa mndɔra mnduha ná, ta gay hɲɲ ta ma mgham mghama tanɲ. Gwal kulanɲ lu guli, ta maray hahɲɲ ta mbrakwa tanɲ ta ghɲɲa tanɲ.

⁴³ Ama mantsa a nzakwani mataba kaghuni wa. Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali mataba ghuni katsi, ka nzata tsi ka kwalva ghuni.

⁴⁴ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta nzaku ta kama katsi, ka nzata tsi ka kwalva inda mnduha.

⁴⁵ Wya tsi, sa a Zwanɲa mndu kabga ɲa maganata lu ta slna wa, ama ɲa nzaku ka kwalva mnduha, vlaha ta hafani ɲa vara ndaghatata mnduha guli,‡» ka Yesu zlganaftawani ta hɲɲ.

Gunanata Yesu ta ira Bartime
Mat 20:29-34, Luk 18:35-43

† 10:39 Gray nda Slna gwal ghunay 12:2. ‡ 10:45 Gray nda Slna gwal ghunay 14:24 nda 1 Timute 2:6.

46 Ka ḡhadaghatá hən̄ da luwa Yeriku. Ta sabə i Yesu nda duhwalhani, nda tskata sanlaha ma mnduha ma tsa luwa ya, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ka gatá skwi. Bartime hga tsa mndu ya, ta nzakway ka zwan̄a Time.

47 Manda snan̄tani kazlay: Yesu zwan̄a la Nazaret ya ta sagha ka'a, ka dzatá tsi ta lawlaw, ka'a mantsa: «Yesu zwan̄a Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

48 Mbadá mnduha ka ṅurhway. «Ma gwadaf ka,» ka hən̄. Ama ka sganaghatá tsi ta dza lawlaw ka ṅdan̄da: «Zwan̄a Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

49 Ka sladata Yesu, ka'a mantsa: «Hgagaghawa hga,» ka'a. Ka hgaktá hən̄ ta tsa ghulpa ta mndu ya. Ka hən̄ nda tsi mantsa: «ṅawan̄a ka sli'afta ka, wya ta hga kagha,» ka hən̄.

50 Ka slurtidin̄tá tsa ghulpa ta mndu ya ta lgutani, ka valavata ka labə nda tvə Yesu.

51 Ka dawantá Yesu da tsi. Ka'a mantsa: «Nu ta kumə ka ta magagghata da na?» ka'a. «Maləma da, ka nghəglan̄ta yu ta vli,» ka'a.

52 «La, nda mba ka, kabga zlghafta gha ta i'i nda ṅudufa gha,» ka'a nda tsi. Ka gi nghəglan̄tá tsa mndu ya ta vli, ka ksə tsi ta tvi ka dza'a mista Yesu.

11

Lama Yesu da luwa Ursalima
Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19

¹ Taghwan̄ a hən̄ ka ḡhadaghata da luwa Ursalima wu, ka labə hən̄ nda mista ghwá zaytun̄, ndusa nda sana luwaha ta hgu lu ka Beslaze nda Betani. Ka ghunaftá Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

² «Lawala da na luwa ta kəma ghuni na. Ka ḡhadaghaḡha kuni, dza'a slanaghasla kuni ta zwan̄a kdih hbana lu ta kul walan̄ta mndu ta laf tida. Ka plata kuni, ka klagaghata kuni.

³ Ka «ṅaw kuni ta tsa na» ka mndu dawantá da kaghuni katsi, «Mgham ta kumay,» ka kuni dazlay. Gi dza'a zlaghunanzla hən̄ ṅa klaktá ghuni da hadna,» ka'a nda hən̄.

⁴ Ka sli'aftá hən̄ ka labə, ka slanaghatá hən̄ ta zwan̄a kdih ta hba ma bli ta watgha ga mndu ndusa nda wa tvi, ka platá hən̄.

⁵ Ka gwal ma tsa vli ya nda hən̄ mantsa: «Nu tsa ta magə kuni na? Ta plə ṅaw kuni ta tsa zwan̄a kdih ya na?» ka hən̄.

⁶ Ka zlghanaftá hən̄ ta wa tan̄ manda ya mnanaf Yesu ta hən̄. Ka zlan̄tá lu ta hən̄, ka laghu hən̄.

⁷ Ka klədanaghatá hən̄ ta tsa zwan̄a kdih ya ta Yesu, ka pghaftá hən̄ ta lguta tan̄, ka ṅladaftá Yesu nzafta tida.*

⁸ Ka lintá mnduha ta zlazlatá lgutha tan̄ ta tvi, sləhwa fuha ṅa sanlaha ta ḡalakta ma vwah† ka pghay ṅa tsu'ay.

⁹ Mbadaka gwal ta dza'a ta kəma Yesu nda gwal ta dza'a nda hulani tani ka hla wi. «ṅa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hgani.

¹⁰ Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta ga mgham ta sagha, ga mghama Dawuda ta nzakway ka da ṅni! Glaku ṅa Lazglafta ta luwa!‡» ka hən̄.

¹¹ Ka ḡhadaghatá Yesu da luwa Ursalima, ka lamə tsi da həga Lazglafta. Tahula naghanatani ta inda skwiha, ka sli'aftá tsi ka vraghuta da Betani kawadaga nda duhwalhani ghwan̄pdə his, kabga nda ghada laghwa fitik.

Ksi'afta Yesu ta fwa ghuraf

Mat 21:18-19

¹² Gamahtsimani, ta sabə hən̄ ma tsa luwa Betani ya ka vru da luwa Ursalima, ka kuzlanaftá maya ta Yesu.

¹³ Ka nghan̄tá tsi ta sana ghuraf manda a nda sləhwa tbukw tida. Ka labə tsi nghanata, ka dza'a slanaghar slanagha a wa yu ta zwan̄ tida kə'a. Laghani tavata tsa fu ya, kə'a kə'a

* 11:7 Gray nda Zakari 9:9. † 11:8 Manda ya ma 2 Mghamha 9:13, zlatá skwi ṅa vla glaku ya.

‡ 11:10 Gray nda Zabura 118:25-26 nda Mata 21:9.

ná, sləhwa yeya tida, kabga ta fitika yakwa ghuraf a wa.

¹⁴ Ka Yesu nda tsa ghuraf ya mantsa: «Walglan̄ta a mndu ta tsagatá yaku ta kagha ŋa zay wa,» ka'a. Ta snaysnay duhwalhani.

Ghziglaptá gwal dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

¹⁵ Tahula tsa, ka ɓhadaghatá hən̄ da luwa Ursalima, ka lamə Yesu da dāba həga Lazglafta. Ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa skwi nda sakwa skwi hada. Ka lin̄tá tsi ta ghzligin̄tá hən̄ dzibil, ka zlambidin̄tá tsi ta tabəlha gwal ta mbəɗ, nda vla nzakwa gwal ta dzawa ghərbu' tani.

¹⁶ Zlana a ta mndu dər turtuk ŋa tsughwadadapta nda ma tsa dāba həga Lazglafta ya nda skwi wa.

¹⁷ Ka mnə tsi ŋa tan̄. Ka'a mantsa: «Vinda a ma gwada Lazglafta kazlay: Həga dā ná, dza'a nzakway ŋa həga maga du'a mndəra mnduha demdem kə'a ra? Ama mbada kaghuni ka nin̄ta ka galigha gwal gəndaŦ,» ka'a.

¹⁸ Manda san̄ta la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta tsa skwi ya, ka zbə hən̄ ta tvi ŋa dzatá Yesu. Ama ta zlən̄ hən̄ guli, kabga ksən̄ksa tsa skwi ta taghə tsi ya ta hamata inda mnduha.

¹⁹ Manda dəɗata fitik, ka sabə i Yesu nda duhwalhani ma tsa luwa ya ka laghwa tan̄.

Maga du'a kul had dga ghəŋ

Mat 21:20-22

²⁰ Ga sərɗək ta labə hən̄ ta tvi ka vru da Ursalima, kə'a ka duhwalha Yesu ná, dzun̄un̄ nda ghwala tsa ghuraf ksi'af tsi ya kay, nduk nda slrən̄hani tani.

²¹ Ka havaktá Piyer ta ghəŋa skwi ta luta. «Maləma dā, ngha ta ghwala ta na ghuraf ksi'af ka na kay ɓa!» ka'a nda Yesu.

²² Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Fafwa ghəŋa ghuni ta Lazglafta!

²³ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər ya ghwá ya mnə mndu kazlay: Sli'afsl̄i'a ka vzamta ka ta vgha da drəf! ka'a nda tsi katsi, ka dgan̄ a tsi ta ghəŋ ta ghəŋani wu, faffa ta ghəŋani ta skwi ya mna tsi ŋa magakwani katsi, dza'a maganamaga Lazglafta ta tsa skwi ya.

²⁴ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Inda skwi dza'a kuni dawan̄ta nda maga du'a ná, fafwafa ta ghəŋa ghuni tida manda skwi nda ghada mutsatani, dza'a nghay kuni ta magata tsa skwi ya.

²⁵ Ka ta maga du'a kuni katsi, ka waya ka'a mamu dgun ma ŋudufa ghuni nda sana mndu katsi, plin-iswapla ta dmakwa tsa mndu ya, kada plighunista Da ghuni Lazglafta ta luwa ta dmakuha kaghuni guli.

²⁶ [Ama, ka had kaghuni ta plin-istá dmakwa mndu wa katsi, had Da ghuni Lazglafta ta luwa dza'a plighunista dmakwa kaghuni guli wal]*» ka Yesu nda hən̄.

Ga mutsa Yesu ta glaku

Mat 21:23-27, Luk 20:1-8

²⁷ Ta mbada hən̄, ka vrəgladaghatá hən̄ da luwa Ursalima. Ta wawakwani Yesu ma həga Lazglafta, ka sli'adaghatá la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu guli slanaghata.

²⁸ «Nda mbrakwa wa ta maga ka ta na skwiha na, wa ta vlaghatá tvi ŋa magay?» ka hən̄ nda tsi.

²⁹ «I'i guli, ka dawan̄dawa yu ta skwi turtuk da kaghuni, ka zlghidifzlgha kaghuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya,» ka Yesu nda hən̄.

³⁰ «Wya tsa daway dā ya: Lazglafta ta ghunafta Yuhwana maga batem†

§ 11:17 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11. * 11:26 Ngha ta Mata 6:15. † 11:30 Ngha ta 1:4-5.

re, ari mnduha a na? Zlghidifwa zlgha ta wani,» ka'a nda həŋ.

³¹ Ka laghu həŋ zlərday mataba taŋ. «Waka mu dza'a zlgha wani. Ka Lazglafta ya ta ghunafta ka mu, kabgawu kwal kuni kul zlghafta 6a,» ka'a dza'azlay nda amu.

³² «Ka mnduha ta ghunafta» ka mu katsi, lava a mantsa guli wu, ka həŋ, kabga nda sna mnduha ta Yuhwana kahwathwata kazlay: Vərdá anabi ya kə'a. Tsaya tama, ta zləŋay həŋ ta skwi dza'a magə mnduha.

³³ Mantsa tama: «Sna a aŋni ta mndu ta ghunakta wu,» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ tama mantsa: «Mantsa i'i guli, had' yu dza'a mnaghunata, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya wu,» ka'a.

12

Sana ghwadaka mnda vwaha inabi *Mat 21:33-46, Luk 20:9-19*

¹ Mantsa, ka nzatá Yesu ka mna gwada ŋa taŋ nda mahdihdi, ka'a mantsa: «Mamu sana mndu ta sli'afta ka laghwi da ŋabafatá fuha inabi ndər ndər ndər ma vwahani, ka ŋamtá tsi ma dzugur. Ka laptá tsi ta vli ŋa ditsa yakwani. Ka bamtá tsi nduk nda dumbi nda slra tani mida ŋa nzakwa mnda nghay*. Tahula kdĩntani ta payanata tsa vwahani ya dina, ka fanamtá tsi ma dzvu ta gwal hvay. Ka sli'aftá tsi ka laghwi dista luwa. ² Sagha fitika daga yakwani, ka ghunadaghatá tsi ta sana kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hvay ya ŋa mutsanafta taŋ ta ŋani ma yakwa tsa inabi ya.

³ Laghani, dĩŋ ksafksa həŋ ka dgaptá, ka vriŋta kul vlanŋa.

⁴ Ka ghungladaghatá tsi ta sana kwalva slanaghatá həŋ guli, ka tatanaghatá həŋ ta ghəŋ ka rarazata.

⁵ Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta mahkəna kwalva, ka dzatá həŋ nda dza ta tsaya. Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta sanlaha ma kwalvaha guli, ka dgaptá

həŋ nda dga ta sanlaha, ka pslatá həŋ nda psla ta sanlaha.

⁶ Ga va tsa mndu ya, mamu pdakwa zwanani turtuktuk ta dvu tsi ma hya ŋudufani, ka kdĩntá tsi ta ghunadapta da tsa mnduha ya kazlay: Dza'a hula həŋ təhula ta na zwanə da na kə'a.

⁷ Ka sli'afta tsa zwan ya ka lagha slanaghatá həŋ. «Ya wana tsa mndu dza'a za həga ya kaya! Sawa ka dzatá mu, ŋa zay amu ta tsa həga ya!» Ka tsa gwal ta hva tsa vwah ya mataba taŋ.

⁸ Dĩŋ ksafksa həŋ ka dzata, ka vzidĩntá həŋ ta mblani di'ĩŋ nda tsa fuha inabi ya.

⁹ «Ndana tama, nu dza'a magə dani ma tsa vwaha fuha inabi ya? Dza'a laghala, ŋa zadanatani ta tsa mnduha ta hva ma tsa vwah ya, ŋa vlanŋtani ta tsa fuha inabi ya ta sanlaha ma mnduha.

¹⁰ Ta dzanaf a kaghuni ta vindatani ma deftera Lazglafta manda ya kə'a ta mnay ra? «Tsa pala wudĩŋ gwal ta ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərda palaka tughwa həga.

¹¹ Tsaya ná, Lazglafta ta dvaftá nzakwa tsa pala ya ka vərda palaka tughwa həga. Skwa ndərmimay nza-kwani ta wa ira amu!†» ka'a.

¹² Tsatsafta tsa maliha ya ná, ta ghəŋa taŋ ta gwada Yesu ta tsa gwada ya. Ka zbə həŋ ta tva ksafka, ama ka zlanatá həŋ ka laghwa taŋ kabga zləŋa gwada da mnduha.

Gwada ta ghəŋa pla dzumna *Mat 22:15-22, Luk 20:20-26*

¹³ Ka ghunaftá həŋ ta sanlaha mataba la Farisa nda mnduha Hiridus,‡ ŋa dza'a gwada nda Yesu, kada dakwatsafta lu ta gwada ma wani ŋa ksafka.

¹⁴ Wya ka həŋ lagha mnay ŋani: «Maləma da, nda sna ŋni kazlay: Dar gwada ta mnə kagha kə'a, had' kagha ta zləŋa ira mnduha wu, kabga had' ghuya gha nda mndu ta ghərbakwani wa. Vərdá nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə kagha. Ta kumay ŋni ta dawantá gwada da kagha: Ma

* 12:1 Gray nda Isaya 5:1-2. † 12:11 Ngha ta Zabura 118:22-23. ‡ 12:13 Ngha ta Mata 3:6.

zlaha Lazglafta ná, nda ra re, ra a wa ka pla dzumna ña mgham dagala ma Ruma na? Dza'a plər pla a wa ñni na?» ka hən.

¹⁵ «Kabgawu ta kəl kuni ka dzəgha i'i na?» Ka Yesu zlganaftawi ta hən, kabga nda sna ta tsa madgwirmadgwira tañ ya. «Klagaghawakla ta tsa kwaβu ya ka ngahanata yu,» ka'a.

¹⁶ Ka klanaktá hən turtuk. Ka dawantá Yesu da hən. Ka'a mantsa: «Nda wa grafta lu ta na skwi tsaf lu tida na na? Ña wa na hgu tida na guli?» ka'a nda hən. «Ña mgham Sezar ya,» ka hən.

¹⁷ Ka Yesu nda hən mantsa: «Vlanwa mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ña mgham Sezar, vlanwa Lazglafta ta ya ta nzakway ka ña Lazglafta,» ka'a nda hən. Ka ndərmim hən katakata ta tsa zlgawani ya.

Daway ta ghəña sli'agabta ma mtaku nda hafu

Mat 22:23-33, Luk 20:27-40

¹⁸ Ka sli'adaghatá la Sadukiya slanaghata Yesu guli. Hahən ná, gwal ta mnay kazlay: Had sli'agabta mndu ma mtaku wu\$ kə'a ya hən. Ka dawantá hən da tsi, ka hən nda tsi mantsa:

¹⁹ «Maləma dá, wya ka Musa vindanəfta: "Ka mamu mndu mtu zwanamani ka zlanťa markwa tañ, ya a ta zwan nda tsa marakw ya wu katsi, wunanaghata tsa zwanamani ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ña yanatani ta zivir ta tsa zwanamani ta mtuta ya,"* ka'a.

²⁰ «Tsaw ghalya, si mamu zwanama ndəfán hən ma da tañ. Si ka klaftá zumali ma hən ta marakw, ka mtutá tsa mndu ya ta yana a lu ta zwan wa,

²¹ ka wunanaghatá tsa mahisa zwan ya ta tsa wadgu ya, ka mtutá tsaya guli, yana a lu ta zwan wa. Mantsa ya tsa mahkəna zwan ya guli.

²² Inda tsa zwanaha ya ndəfán, ka raftá hən ta tsa marakw ya, kul had ya ta yatá zwan nda tsi. Tahula rwuta tsa zwanaha ya ndəfán, ka mtuta tsa marakw ya guli.

²³ Mantsa tama ní, bađu sli'agabta ma mtaku nda hafu ní, ña wa ña wa dza'a nzakwa tsa marakw ya mataba tañ bađu tsaya tama, ya wya klafkla hən demdem ta tsa marakw ya ka markwa tañ?» ka hən nda tsi.

²⁴ Ka Yesu zlganaftawani ta hən mantsa: «Ta nanay kuni ta ghən. Kabgawu kəl yu ka mnay mantsa? Sna a kuni ta skwi nda vinda ma gwada Lazglafta wu, sna a kuni ta mbrakwa Lazglafta guli wa.

²⁵ Tahula sli'agapta ma mtaku nda hafu ná, ta had kluvťa vgha i marakw nda zə'al wu, dza'a nzanza hən manda duhwalha Lazglafta ta luwa.

²⁶ Ta ghəña gwada ta vragapta ma mtaku nda hafu ya ná, ta dzanaf a kuni ta tsa vli ta ghəña mubuk nda vu tida ma deftera Musa ya ra? Ka Lazglafta nda Musa hada na: "I'i Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubu,†" ka'a.

²⁷ Hahən ná, ta nda hafu hən, kabga Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, ama Lazglafta gwal nda hafu ya. Ta nanay kuni ta ghəña ghuni katakata,» ka Yesu nda hən.

Daway ta ghəña mali mataba zlahu
Mat 22:34-40, Luk 10:25-28

²⁸ Ma tsa vli ya, mamu sana mndu mataba gwal tagha zlahu ña mnduha ta sna tsa skwi ta zlərdə i Yesu nda la Sadukiya ya. Nghayni ná, dina tsa zlgatá wa Yesu ña tañ ya. Ka sli'afta tsi ka gavadaghata tavata Yesu da dawanta. Ka'a mantsa: «Wati mali ma inda zlahuha na?» ka'a.

²⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Wya mali mida: Snawa 6a la Isra'ila! Mgham ta nzakway ka Lazglafta ná, tsatsi turtuktuk Mgham.

§ 12:18 Gray nda Slna gwa ghunay 23:8. * 12:19 Ngha ta Sabi 20:1-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:6-22, 25:5-10 nda Zrafta 38:8. † 12:26 Ngha ta Sabi 3:2, nda 3:6, 15-16. ‡ 12:30 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:4, 5.

30 Mantsa tama, ka d̄vuta ka ta Mgham ta nzakway ka Lazglafta gha nda hyahya ṅudufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana gha, nda inda mbrakwa gha.‡

31 Wya mahisani: “Ka d̄vuta ka ta mnda s̄la manda va d̄vuta gha ta gh̄ṅa gha.Š” Mataba inda zlahuha ná, had̄ zlahu ta malaghutá tsahaya wa,» ka’a.

32 Ka tsa mndu ta tagha zlahu ṅa mnduha ya nda tsi mantsa: «Zda tsa mghama da. Kahwathwata tsa mn̄ ka kazlay: Turtuktuk Lazglafta k̄’a ya, had̄ sani dekdek ta gh̄ṅa tsatsi* wa.

33 Had̄ taḅta d̄vuta mndu ta Lazglaf-tani nda hyahya ṅudufani, nda inda ndanani, nda inda mbrakwani, nda d̄vutani ta mnda s̄la manda va d̄vutani ta gh̄ṅani wa. Malaghumala tsaya ta gh̄ṅa skwi nda s̄la ta drafta lu tsuhtsuh ta gwir. Malaghumala guli ta planatá gh̄ṅ ta plu lu nda hamata skwiha nda ya nda rini† ta vlan̄ta lu manda ya daw̄ṅ zlahu,» ka tsa mndu ya.

34 Nghanata Yesu ta tsa zlḡhawani ya ná, mamu difil mida. Ka’a nda tsi mantsa: «Di’iṅaghu a ka nda ga mghama Lazglafta wa,» ka’a. Had̄ mndu ta d̄erglaftá ṅuduf ka daw̄galtá vli da tsi tahula tsa wa.

Zwaṅa Dawuda Kristi ra?

Mat 22:41-46, Luk 20:41-44

35 Ka kd̄a Yesu ta tagha skwi ṅa mnduha ma h̄ga Lazglafta. Wya ka’a ta mnay: «Kurki gwal tagha zlahu ṅa mnduha ta mnay kazlay: Kristi ná, zwaṅa Dawuda ya ka’a na?

36 Ya wya ka v̄rd̄a Dawuda pghaf̄er Sulkum nda ghuḅa mnata:

“Ka Mgham Lazglafta mnanatá Mghama da na:

Nzanza gha nda ga zeghwa da ha ka s̄agha fitik dza’a niṅta yu ta gh̄maha gha ka skwa dinlay gha,‡” ka’a.

37 Ya “Mghama da ka,” ka v̄rd̄a Dawuda ta h̄gay ní, wa k̄’a nz̄eglaku

ka zwaṅani tama?» ka’a guli. Tsa skwi ta tagh̄a Yesu ya na, zd̄eganazda ta tsa d̄amga ta snay ya.

Planaghatá vu ta gwal tagha zlahu

Mat 23:1-36, Luk 20:45-47

38 Wya ka’a nda h̄ṅ ma tsa skwi ta tagh̄a tsi ya. «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu ṅa mnduha! Hah̄ṅ ná, nda lḡutha zutututa zd̄eganata wawaku ta h̄ṅ. Zd̄eganazda ganaghatá zgu ta h̄ṅ ta luma.

39 Ta zbay h̄ṅ ta vla nzaku ta k̄oma ma h̄ga ta k̄al lu ka tagha skwa la Yahuda. Vla nzaku dina ta zb̄a hah̄ṅ ma vla za skwa zay guli.

40 Hah̄ṅ gwal ta dghwad̄gudun̄tá skwa la wadgu. Zd̄eganazda slrin̄tá maga du’a ta h̄ṅ ta k̄oma mnduha ṅa gh̄ubantá h̄ṅ. Dza’a tsanaghat̄sa lu ta guma ta h̄ṅ katakata,» ka’a.

Vla skwa markwa wadgu ka p̄du

Luk 21:1-4

41 Tahula tsa, ka nzatá Yesu mb̄ṅ nda akwata p̄gha t̄sedi ma h̄ga Lazglafta, ka n̄ghay ka mnduha ta p̄gha t̄sedi dida. Nda nd̄agha la gadgh̄al ta va p̄ghadatá t̄sedi.

42 Ka lagha sana markwa wadgu ka p̄du guli, ka p̄ghadatá tsi ta aneni his kul slaghuta ka sana skwi.

43 Mantsa tama, ka h̄gantá Yesu ta duhwalhani, ka’a nda h̄ṅ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, t̄sedi p̄ghada ya markwa wadgu ya da ya skwi ya ná, mal ṅani ka ṅa p̄dakwa mnduha,

44 kabga sanlaha ná, ma f̄erta tani da h̄ṅ kla’ata h̄ṅ ka p̄ghadata. Ama tsa marakw ya ná, kd̄avakta skwi ma ṅa zayni ga taṅ klaf tsatsi ka p̄ghadata,» ka’a.

13

Tasiṅtá h̄ga Lazglafta

Mat 24:1-2, Luk 21:5-6

1 Ma fitika saba i Yesu ma h̄ga Lazglafta, ka sani mataba duhwalhani nda tsi mantsa: «Mghama da,

§ 12:31 Ngha ta Levi 19:18. * 12:32 Gray nda Vrafta ta Zlahu 4:35. † 12:33 Gray nda Huseya 6:6.

‡ 12:36 Ngha ta Zabura 110:1.

ngha ta glakwa na pala na 6a! Nghana ka ta glakwa bata na hęga na 6a!» ka'a. ² Ka Yesu nda hęn mantsa: «Nda ngha ka ta glakwa batá na hęga na ki'e, had' nzugwatá pala dęr turtuk dza'a pđata wa, dza'a tasiņtasa lu tesne'» ka Yesu nda tsi.

Skwiha dza'a magaku ma kđa kđakwa ghęn hadik sagha

Mat 24:3-14, Luk 21:7-19

³ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi nzata ta ghwá zaytuņ, ta nza-kway mbęn nda hęga Lazglafta, ka ksaghutá i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana nda Andre nda ghęn taņ ta Yesu ka đawanęta da tsi.

⁴ «Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, nįzla wu dza'a maraņtá magakwa inda tsa skwiha ya na? Mna gwananęna mna,» ka hęn nda tsi.

⁵ Ka zlraftá Yesu ta mnay nę taņ, ka'a nda hęn mantsa: «Đaswa ka kuni yaha mndu da nanaghunafta.

⁶ Kabga nda ndęgha mnduha dza'a sli'akta ka klaftá hga đa kazlay: "I'i Kristi," ka inda taņ dza'a mnay, nę nanaghata taņ ta ndęghata mnduha.

⁷ Dza'a nda sna kuni ta mna gwada ta lmu ndusa nda ya di'įn, yaha nđufu ghuni tđu, kabga dza'a magaku tsa skwiha ya, ama kđavakta kđakwa ghęn hadik a tsa wa.

⁸ Dza'a lmay sana hadik ta lmu nda sana hadik, mantsa sana luwa nda sana luwa guli. Dza'a ghudzavafghudza hadik ma vliha kavghakavgha. Dza'a slaku maya ta hadik. Nda tsahaya dza'a zlra ghęn hadik ta 6asay manda marakw ta 6asa yaku.

⁹ Kaghuni, đaswa ka kuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da vla guma, dza'a đgay lu ta kaghuni nda sarak ma hęga tagha skwa la Yahuda. Dza'a hľadaghunagha hla lu ta kęma la nęmna nda mghamha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha đa. Hada dza'a maraņta kuni ta nzakwa ghuni ka maslęmtsęka đa ta kęma taņ.

¹⁰ Wya skwi dza'a magaku karaku: Dza'a nzakway tkwe' ka mnananętá mnduha ta ghęn hadik tender ta Lfida Gwada Lazglafta, kada kuduta ghęn hadik.

¹¹ Hlafta lu ta kaghuni ka hlaghata da vla guma ya, yaha kuni da laghwi da ndana skwi dza'a kuni mnay hada kazlay: Nu dza'a mu mnay tama, ka'a. Ka nu dza'a sagha da ghęn ghuni ma tsa fitik ya, tsaya dza'a kuni mnay, kabga kaghuni a dza'a gwada wa. Dza'a sagha da Sulkum nda ghu6a skwi dza'a kuni gwada wa.

¹² Ma tsa fitik ya ná, zwanęmani dza'a vlatá zwanęmani nę dzata, zwanęmani nę da dza'a vlata nę dzata, ta mbęđavata zwanę tvę dadaha taņ nda mamaha taņ nę vlatá hęn nę pslata.*

¹³ Dza'a husanęhusa kuni ta inda mnduha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha đa, ama mndu ya dza'a kđanakta su'afta dza'a mbaku,» ka'a.

Manzakđawaya skwi

Mat 24:15-28, Luk 21:20-24

¹⁴ «Ma sana fitik dza'azlay, dza'a nda ngha kuni ta manzakđaway ta nriņta† skwa Lazglafta dza'a nzata ma vli má si kul raku. Ka havapta mndu nda sna ta dzaņa. Mantsa guli, ka nda ngha gwal hadna ma Zudiya ta tsa skwi ya katsi, ka hwaya hęn ta ghwá.

¹⁵ Ka ta nzaku mndu ta bđęma hęga, yaha da ndana valagata nę vru da hęga‡ kabga nę klaftá sana skwi, ka hwaya tsi ta hwaya.

¹⁶ Mndu ya ma vwah guli, yaha da ndana vrakta dzagha nę klaftá lgutani.

¹⁷ Ghuya đanęwa dza'a slanaghatá mi'aha nda huđi nda gwal nda zwani ta ghuva taņ ma tsa fitik ya!

¹⁸ Ndę6awa dzvu da Lazglafta, kabga yaha tsa skwiha ya slata givya.

¹⁹ Ka yawu tsatá ghęn hadik ka sagha ta gita, ta sla a mndęrga tsa ghuya đanęwa dza'a slata ma tsa fitik ya wu, slęglata a vani guli wa. §

* 13:12 Gray nda Mika 7:6. † 13:14 Ngha ta Daniyel 9:27, 11:31, 12:11. ‡ 13:15 Ngha ta Mata 24:17.

§ 13:19 Gray nda Daniyel 12:1.

²⁰ Ka má fa a Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu katsi, ma had mndu dza'a mbafta wa. Ama dza'a htanaghuhta ta tsa fitik ya, kabga gwal dagap tsi na nzaku ka nani.

²¹ Ka "wana Kristi hadna," "a' wa'a Kristi hada a," ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da snay,

²² kabga dza'a sli'agaghasli'a ghwadaka la krista nda ghwadaka anabiha. Dza'a magay hən ta niza sana skwiha nda mazəmzəmha na nana dagatá mnduha Lazglafta, ka má ta magaku tsi.

²³ Kaghuni, daswa ka kuni. Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa ta inda skwi dza'a magaku demdem.

Vragata Kristi

Mat 24:29-31, Luk 21:25-28

²⁴ «Tsa fitik dza'a sagha tahula ghuyapta lu ta tsa danwa ya, dza'a mtumta fitik, had tili dza'a baglafta wa.

²⁵ Dza'a rkaga rka tekwatsa ta luwa, ta dza'a ghudzavafghudza mbrakwa sana skwiha ta luwa.*

²⁶ Ma tsaya tama, dza'a nghanja lu ta saha Zwanja mndu nda mbraku ma ghwayak, ta wudaku katakata ma glakwani ta saha tsi dza'azlay.

²⁷ Ghwanafha ta duhwalha Lazglafta, na sli'a tan ta kdavakta ghəna hadik tender,† kulam ta slənə luwa, na tsakaktá mnduhani dagab tsi.

Tagha skwi ta ghəna ghuraf

Mat 24:32-35, Luk 21:29-33

²⁸ «Nghawa skwi ta magaku nda ghuraf ba! Ka nda nga kuni ta ghuraf ta daku katsi ná, gi nda sna kuni kazlay: Ndusa dəwin tama kə'a.

²⁹ Mantsa ya guli, ka nda nga kuni ta tsa skwiha ya ta magaku katsi ná, ka snanta kuni kazlay: Ta tvi səla Zwanja mndu ka saha tama kə'a.

³⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had na mnduha ta na zamana gita na dza'a kduta dekdek kul slatá tsa skwiha ya wa.

³¹ Luwa nda hadik ná, dza'a kdu kda. Ama gwada da ná, had dza'a kuduta wa. Nzawanza hzenə, yaha kuni hani.

Lazglafta yeya nda sna ta kdakwa ghəna hadik

Mat 24:36-44

³² «Ta ghəna gwada ta tsa fitik ya ná, had mndu nda sna ka ta wati luwa tsi wa. Dər duhwalha Lazglafta ta luwa, dər zwanjani, sna a hən wa. Ba Da turtukwani yeya nda sna ta tsa fitik ya.

³³ Daswa ka kuni! ka nzata kuni hzenə nda fatá ghəna ghuni, sna a kuni ka yawu dza'a sagha tsa fitik ya wa.

³⁴ Tsa skwi ya ná, dza'a nzakway manda zə'ala həga ta vrakta ta za wliwani. Ma sli'ani, ka zlantá tsi ta həgani ma dzva gwal ksanatá slnani, daganafha ta slna tan ta hən. Ka nga ka ta həga, ka'a nda mnda nga həga, ka nzata ka hzenə, ka'a guli. Ka sli'afatá tsi ka laghwi.

³⁵ Kaghuni guli, hzenə fata ghəna ghuni kabga snanta a kuni ka ta wani luwa dza'a sagha zə'ala həga wa. Ka gahawu tsi, ka ma takala tsi, ka ta waha vazak tsi, ka gasərdək a dza'a sagha tsi, had mndu nda sna wa.

³⁶ Daswa ka kuni da sagha tsi dluk slaghunaghata pslapsla hani ta kaghuni.

³⁷ Manda va na ta mnə yu na ghuni na ná, mantsa ya ta mna yu na inda mnduha kazlay: Hzenə ka kuni fata ghəna,» ka'a.

14

Dzra skwi na ksafra Yesu na dzata

Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-

53

¹ Ta his fitik ka sagha fitika skala Pak, nda skala buradi kul had is mida,* ka zbu gwal dra skwi na Lazglafta nda gwal tagha zlahu na mnduha ta hidaku na ksafatá Yesu ma kdek ma kdek na klay dzata.

* **13:25** Gray nda Isaya 13:10, 34:4, Azekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. † **13:27** Gray nda Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10 Nehemi 1:9. * **14:1** Ngha ta Sabi 12:1-27.

² «Yaha da nzakway bađu tsa fitika skala Pak ya tama, kabga ka bađu tsa ka mu ksay katsi ná, ka waya ka skwi da sli'anaftá mnduha ta hwanzaɓaku,» ka həŋ.

*Pghay sana marakw ta urdi ta ghəŋ
ŋa Yesu*

Mat 26:6-13, Yuh 12:1-8

³ Ma luwa Betani Yesu ta nzaku ka za skwa zay ma həga ga Simuŋ si nda rdá mndu tida ya, ka lamə sana marakw slanaghata nda klatá hwaraka Albastra ndəghamə tsi ta urda sana fu ta hgu lu ka Nar. Nda bla dzva tsa urdi ya katakata. Ka ɓlaghutá tsi ta wa tsa hwarak ya, ka bərzləganatá tsa urdi ya ma ghəŋ ta Yesu.

⁴ Ka kuzlanaftá tsi ta sanlaha ta ŋuɗuf, ka ruruŋwaku həŋ ta ruruŋwaku. Ka həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl lu ka badza urdi ka bətbət na?»

⁵ Ta skwi má ŋa klafta ka skwapta ŋa mutsaftá suley hkən dərmək†, ka daganaftá gwal pɗu ná,» ka həŋ ka ɓasanavatá ŋuɗuf ta tsa marakw ya, ka davay.

⁶ Ama ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ghuya ɗanwa ŋa tsa marakw ya? Zlanawa zla, nərma skwi tsa skwi ya magiha tsi.

⁷ Gwal ka pɗuha ná, kawadaga həŋ nda kaghuni inda fitik,‡ lavinlawa kuni ta vla skwi ŋa taŋ dər yawu tsi manda ya ta kumə kuni. I'i ná, gɗavata a yu tavata kaghuni wa.

⁸ Kɗavakta nərma skwi kura tsi, maga tsi. Rɗi má ŋa masadivata bađu dza'a ɗa da haɗik, tsaya na masadiva tsi na.

⁹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda vli dza'a mnə lu ta Lfiɗa Gwada Lazglafta ma ghəŋa haɗik tender, dza'a rusay lu ta skwi maga na marakw na, ŋa hava na marakw na.»

Skwapta Zudas Iskaryut ta Yesu

Mat 26:14-16, Luk 22:3-6

¹⁰ Ka sli'aftá Zudas Iskaryut. Tsatsi ná, tekw mataba duhwalha ghwanpɗə his, Ka laghu tsi

da slanaghatá gwal dra skwi ŋa Lazglafta. «Dza'a vlaghunavla yu ta Yesu ma dzva ghuni,» ka'a nda həŋ.

¹¹ Tahula mnanatani ta tsa gwada ya ta həŋ, ka rfu həŋ ta rfu. «Dza'a vlaghavla aŋni ta tseɗi guli,» ka həŋ nda tsi. «Yaw,» ka Zudas. Tahula tsa tama, ka ŋavata Zudas ka psa tvi dza'a kəl tsi ka vlanɗá Yesu ta həŋ.

Zay Yesu ta skwa zay ŋa skala Pak

*Mat 26:17-25, Luk 22:7-14,21-23,
Yuh 13:21-30*

¹² Bađu tsa taŋtaŋa fitika skala skwa zay kul haɗ is mida ya, bađu tsaya ta hna lu ta tuwak ŋa maga tsa skala Pak ya. Ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ga ta kuma ka ta payafta mu ta vli ŋa maga skala Pak na?» ka həŋ.

¹³ Ka ghunaftá tsi ta gwal his mataba duhwalhani. Ka'a nda həŋ mantsa: Lawala da huɗa luwa, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani.

¹⁴ Ka dza'a lamə da həga ga tsi ya ná, ka mnanatá kuni ta zə'ala həga ma tsa həga ya kazlay: Ga tsa vli dza'a kəl yu ka za skwa zay ŋa skala Pak kawadaga nda duhwalha ɗa ya na? ka mghama ŋni, ka kuni dazlay nda tsi, ŋa maraghunatani.

¹⁵ Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi ta ghəŋa sana həga nda payatá inda huzlaha mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwi ŋa za skwa zay ŋa skala Pak, ka'a.

¹⁶ Ka sli'afta tsa duhwalha ya, ka laghwi da huɗluwa, ka slafta həŋ ta inda tsa skwiha ya, manda va ya mnanaf Yesu ta həŋ. Ka datá həŋ ta skwa zaya skala Pak hada.

*Sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i,
ka Yesu*

¹⁷ Gahawu tama, ka lagha tsi kawadaga nda duhwalhani ghwanpɗə his.

¹⁸ Nda nza nzakwa taŋ tama ta za skwa zay həŋ, ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, mamu mndu turtuk mataba ghuni ta zə mu

† 14:5 Ngha ta Markus 6:37. ‡ 14:7 Gray nda Vrafta ta Zlahu 15:11. § 14:18 Gray nda Zabura 41:10.

ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha§,» ka'a.

¹⁹ Rəmasas ka vgha taŋ. «I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na?» ka həŋ turtuk turtuk nda tsi.

²⁰ «Mndu turtuk mataba na kaghuni ghwanpɔdə his ta zə mu ta skwa zay ma hliba turtuk* na tsa mndu ya.

²¹ Wya te'uwa, Zwaŋa mndu ná, dza'a mtaku manda ya nda ghada vindatani ma gwada Lazglafta.† Ama danwa ŋa mndu dza'a vlatá Zwaŋa mndu ma dzva mnduha ŋa dzata. Dər ya má kwal lu yatá tsa mndu ya,» ka'a nda həŋ.

Tahanata Yesu ta za skwa zay nda ghuba

Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25

²² Ta zə həŋ ta skwa zay, ka klaftá Yesu ta tsa buradi ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka balanaftá tsi ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantša: Nanana ná, slu'uvgha da ya, zlghawazlgha, ka'a.

²³ Tahula tsa, ka klaftá tsi ta leghwa ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka vlanjtá tsi ta həŋ. Ka zlghaftá həŋ ka ŋaŋa'ata demdem.

²⁴ Ka'a nda həŋ mantša: «Nanana na usa da ya. Nana usa da ná, dza'a pghupgha ŋa slərba zughu mataba mnduha demdem nda Lazglafta.‡

²⁵ Kahwathwata ta mnaghunata yu, had'yu dza'a səglanjtá ima yakwa fwa inabi ha ka labə ta fitik dza'a kəl yu ka sa lfidani ma ga mghama Lazglafta wa,» ka'a nda həŋ.

²⁶ Ka fafanaftá həŋ ta laha§ zləzlvá Lazglafta, ka sli'aftá həŋ ka dza'a ta ghwá zaytuŋ.

Sna a yu ta kagha wu, ka Piyer nda Yesu

Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38

²⁷ Ta labə həŋ ta tvi, ka Yesu nda həŋ mantša: «Dza'a hwahwayaghu hwahwaya kuni ka zlidivata,* » ka'a

nda həŋ. Wya te'uwa nda vinda da Lazglafta kazlay:

Dza'a dzadza yu ta mnda ngha tuwak, ŋa gazlaghuta tuwakha kə'a†.

²⁸ «Dza'a dzadza lu ta i'i, ama tahula sli'agabta da, dza'a tinlaghutinjla yu ta bhadaghata da Galili ka kaghuni,» ka'a.

²⁹ Ka Piyer nda tsi mantša: «Dər hwahwayaghuta lamndu ka zlavaghata, i'i, zlavaghata a yu dekdek wa,» ka'a.

³⁰ Ka Yesu nda tsi guli mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata wa, ta vana rvidik gita u ná, ma kdaku vazak ka wahata kamahis, dza'a mnamna vərda kagha hkən səla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a.»

³¹ Ama ka Piyer vrəgliŋtá zlghanaftawi nda mbraku nda mbraku mantša: «Dər má ŋa dzatá i'i kawadaga nda kagha tsi, had'yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a wu,» ka'a nda tsi. Manda va tsaya, ka pɔakwa sanlaha nda tsi guli.

Ndəba dzva Yesu ma Getsemani

Mat 26:36-46, Luk 22:39-46

³² Ka bhadaghatá həŋ da sana vli ta hgu lu ka Getsemene.‡ Lagha taŋ da tsa vli ya, «nzawanza hadna ta dza'a yu da maga du'a,» ka Yesu nda duhwalhani.

³³ Ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana kawadaga nda tsi. Ta mbədap a həŋ ta səla wu ná, ka ksafatá zləŋ ta Yesu ka ghuyay ma vgha.

³⁴ Ka'a nda həŋ mantša: Tɔatɔa ŋudufa da katakata ta kuma dzihata, nzawanza hadna ndiri, ka'a nda həŋ.

³⁵ Tahula tsa ka mbədap tsi ta səla dau' manda a, ka zləmbatá tsi ta hadik, ka ndəbə tsi ta dzvu da Lazglafta: Ka má ta magaku tsi katsi ná, ka laghula na ghuya danwa na ta ghəŋa da, ka'a.

* 14:20 Ngha ta Zabura 41:10. † 14:21 Ngha ta Zabura 22:2-19 nda Isaya 53. ‡ 14:24 Gray nda Sabi 24:8, Irmiya 31:31-34. § 14:26 Ngha ta Zabura 113-118. * 14:27 Ngha ta Zakari 13:7. † 14:27 Ngha ta Zakari 13:7. ‡ 14:32 Ngha ta Mata 26:36.

³⁶ Ka'a guli: «Aba, Da, had skwi kul lavintá ka ta magay wa, klinkla ta na gruma dza'a yu say na! Nziyanza tsi tama, manda ya ta kumə i'i a wa, ama ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

³⁷ Ka sli'aftá tsi ka vrakta slanaghatá duhwalhani, ka slanaghatá tsi ta həŋ ta hani. Ka'a nda Piyer mantsa: «Simuŋ, ta hani ka ra? Laviŋ a ka ta nzdavata ta nzaku ndiri dər ka ki'a ra!

³⁸ Nzawanza ndiri, ka ndəba kuni ta dzvu yaha kuni da zləmbamta ma ghwadaka skwi dza'a dzghaghunata,» ka'a nda Piyer. «Nda sna yu ta kumay ŋudufa ghuni ta maga skwi dīna, ama had mbrakwa slu'uvgha wa,» ka'a nda həŋ.

³⁹ Ka vrəglaghutá tsi da maga du'a manda va tsa ya kay guli.

⁴⁰ Ka sli'iglaftá tsi ka vrəglakta slanaghatá həŋ. Ta vraktá tsi ná, ta zuŋura hani həŋ kay guli. Ka sli'anafatá tsi ta həŋ. Triđ traptra həŋ ta skwi ŋa mnanata, kabga nda ghuya həŋ da hani. Ka vrəglaghutá tsi.

⁴¹ Ka vrəglaktá tsi ŋa mahkəna səla, ka'a nda həŋ mantsa: «Tata hani kuni ka mbi'a vgha ghuni tama ba? Nda kdá, nda maga fitikani tama. Wana vlanvla lu ta Zwaŋa mndu ma dzvu ta gwal dmaku.

⁴² Sli'afwasli'a, mbadma guya həŋ, wya ndusakta tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva taŋ ya,» ka'a nda həŋ.

Ksaftá Yesu

Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

⁴³ Tata tsa gwada ya Yesu, ta lagha Zudas ta nzakway tekwa mataba duhwalha ghwanpdə his. Ka lagha tsi kawadaga nda tskatá mnduha, nda huzla lmu da həŋ da slanaghatá Yesu. Tsa mnduha ya ná, ghunatá mnduha mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu ya.

⁴⁴ Tsa Zudas ya ná, tsatsi ta vlanŋta həŋ. Tinlaghutinla ta mnanatá həŋ kazlay: Ka nda ngha kuni ta tsa mndu

dza'a lagha yu da brusata ya ná, ya vani tsaya. Ka gi ksafta kuni, ka kla kuni, yaha kuni da walanŋta zlinŋta, ka'a nda həŋ.

⁴⁵ Bhadaghatani, ka gavadaghatá tsi tavata Yesu. «Zgu tsa Maləma da,» ka'a ganaghatá zgu ka brusay.

⁴⁶ Ka gi sli'adaghatá tsa mnduha ya ksaftá Yesu.

⁴⁷ Ka gi tshagaptá sana mndu tavata Yesu ta kafayani, ka gi tsaghutá sləməŋa§ sani ma kwalva tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya.

⁴⁸ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nya ta maguta kəl kuni ka sli'agaghata nda huzla lmu da ksa i'i, gənda yu ra?

⁴⁹ Ya wya kawadaga yu nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta tazlay, hada kaghuni, kabgawu kwal kuni ksaftá i'i? Wya nana skwi ta magaku na ná, ŋa nzakwani manda ya mna gwada Lazglafta ya,» ka'a.

⁵⁰ Ka hwahwayaghutá* duhwalha Yesu ka zlanavata.

⁵¹ Ka sli'aftá sana galaabay ka mbadma mistani, nda tsatá gwada ta vghani, ka kumə lu ta ksafta,

⁵² ama ka slurtinŋta tsi ta lgutani ka hwayaghuta ka fərđi'u.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

⁵³ Ka klaghatá həŋ ta Yesu da mala gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Hada, ka tskavatá inda gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu tani, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha tani, ka tskavatá həŋ.

⁵⁴ Ta klə həŋ ya, mbadaka Piyer ka mbadma ta hulani ta hulani, ha ka lamə tsi da daaba tsa həga ga mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya. Ka nzatá tsi hada ka slina vu kawadaga nda kwalvaha.

⁵⁵ Mbadma maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tsa guma, ka zba skwi dza'a kəl lu ka mutsaftá rutsak nda inda tsakalawī ta ghəŋa

§ 14:47 Ngha ta Yuhwana 18:26. * 14:50 Gray nda 14:27.

Yesu, kabga ɲa mutsaftá dzata, trid mutsaf a hɛɲ wa.

⁵⁶ Nda ndaɣha gwal ta vaza rutsak ta Yesu† mndani, ama la a tsa gwada taɲ ya ta tva turtuk wa.

⁵⁷ Ka sli'anaftá sanlaha ta gwada ta ghɛɲani. Ka'a nda hɛɲ mantsa:

⁵⁸ Sniɲsna ɲni ta mnayni kazlay: «Dza'a tasiɲtá na hɛga Lazglafta baf lu nda dzvu na yu, ka vranafata da ta bafta baɗu mahkɛn kul ksantá mndu,‡» ka'a.

⁵⁹ Kulam nda tsaya tani, la a tsa gwada taɲ ya ta tva turtuk wa.

⁶⁰ Ka sli'aftá mal ta ghɛɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba tsa tskatá vgha mnduha ya. Ka'a nda Yesu mantsa: «Nu kul zlghe kagha ta wa na skwi ta mnə mnduha ta kagha na katək na? Ari sna a wa a kagha na?»

⁶¹ Tsarida, ka Yesu nzata, zlghe a ta wani wa. Ka dawuglantá tsa mal ta ghɛɲa gwal dra skwi ya da tsi. «Kagha Kristi ta nzakway ka Zwanɲa Lazglafta nda tfawi ta ghɛɲani ya ra?» ka'a nda tsi.

⁶² Ka Yesu zlgheanaftá mantsa: «Ani, i'i ya. Dza'a nda ngha kuni ta i'i Zwanɲa mndu ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra. Dza'a nghay kuni ta saha da ma kusay ta luwa§ guli,» ka'a.

⁶³ Na snaɲta tsa mal ta ghɛɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya ta tsa gwada ya, ka kwahinɲtá tsi ta lgutani. Ka'a nda hɛɲ mantsa: «Nu tata zbəgəлта mu?»

⁶⁴ Nda sna kuni ta tsa ɲaslani ya ki'e, kinawu ka kaghuni ta ghɛɲani?» ka'a. Prək ka dzatá na mndu* na, ka hɛɲ demdem.

⁶⁵ Ka gi tafə sanlaha ta sərɗək tida, ka hbanamtá hɛɲ ta patak ma kuma, ka dɛɲəzlay. Ka hɛɲ nda tsi mantsa: Tsatsaf tsatsa ta tsa mndu ta dzughusta ya, ka hɛɲ nda tsi. Ka vlanɲtá hɛɲ ta la kwalvaha, ka dghar† tsahaya guli.

Hkən mnay Piyer kazlay sna a yu ta Yesu wu kə'a

Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18,25-27

⁶⁶ Tata nzaku Piyer ndagahadik ma daɓa hɛga, ka sagha sana marakw ta nzakway tekw mataba kwalvaha ka mi'aha ga mal ta ghɛɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta.

⁶⁷ Ka nghanɲtá tsi ta Piyer ta slina vu. Ka vits tsi, «Si kawadaga kagha nda tsa Yesu la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

⁶⁸ «Kay! Sna a yu ta na skwi ta mnə ka na wu, sna a yu ta va na mndu ta mnə ka na guli wu,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsi ka laghwi da dzuguva watgha. [Ka wahatá vazak.]

⁶⁹ Ka nghəglanɲtá va tsa marakw ya. Tekw nana mndu na mataba tsa mnduha ya, ka'a nda tsa mnduha ma tsa vli ya kay guli.

⁷⁰ «Kay! I'i a wu,» ka'a kay guli. Bats nzda, ka tsa gwal ta nzaku hada ya nda Piyer kay guli mantsa: «Dər ki tsi, vara a kagha mataba tsa mnduha ya wu, kagha ná, mnda la Galili ka,» ka hɛɲ nda tsi.

⁷¹ Ka zraftá Piyer ta ksi'a ghɛɲani ka waɗu. Ka'a mantsa: «Sna a yu ta na mndu ta mnə kuni na dekdek wu,» ka'a.

⁷² Ka gi wahatá vazak ka mahis. Snaɲta Piyer ta tsa wahata vazak ka mahis ya, hizl sagha tsa gwada mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ka mahis ná, dza'a mnay ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a ya tsa da ghɛɲani. Ka gi sli'aftá tsi ka laghwi da hərəba taw.‡

15

Kladaghata Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38

¹ Tsadakwa vli, ka gi tskavatá maliha ta ghɛɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ka dzrəku kawadaga nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda gwal tsa guma

† 14:56 Gray nda Zabura 27:12, 35:11. ‡ 14:58 Ngha ta Yuhwana 2:19. § 14:62 Ngha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. * 14:64 Ngha ta Zlahu 24:16. † 14:65 Gray nda Isaya 50:6. ‡ 14:72 Ngha ta 14:30.

demdem. Ka habaftá hən ta Yesu. Ka klaftá hən ka laghwi vlanťá Pilat ka ŋumna.

² Tahula kladaghata tan ta Yesu da Pilatus, ka dawantá Pilat da tsi. Ka'a mantsa: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a nda tsi. Manda ya mna ka,* ka Yesu nda tsi.

³ Ka vazə maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta rutsakha kavghakavgha ta Yesu.

⁴ Ka dawuglantá Pilat da Yesu, «Mbəda a ka ra, ari sna a wa a ka ta na skwiha ta mnə hən ta kagha na na?» ka'a nda tsi.

⁵ Tsərid'nzanza Yesu kul mbədanaghata dər ka turtuk. Ka vlanťá tsi ta ndanu ta Pilat.

Tsanaghatá guma mtaku ta Yesu
Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39–19:16

⁶ Tsaw inda fitika skala Pak ya ná, ta snusna Pilat ta zlinistá mndu turtuk ma gamak ta hən. Mndu dawən hən ta zlinista tsi ta hən.

⁷ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ta hgu lu ka Barabas, ksaf lu ka famta ma gamak kawadaga nda sanlaha ma mnduha, kabga dzata tan ta mndu ma vla zlərdəwi nda ŋumna.

⁸ Mbada dəmga ka sli'adaghata da Pilatus, «Zliŋniszla ta mndu turtuk manda ya snu ka ta maganata,» ka hən.

⁹ «Ta kumay kuni ta zlighunista da ta mghama la Yahuda ra?» ka Pilat nda hən,

¹⁰ kabga nda sna ka mnay kazlay: Ka draku kladaghata maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta Yesu kə'a.

¹¹ Ama mbada maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ka ŋavata, ka bara mnduha ŋa mnay tan kazlay: Zliŋnis Barabas, zliŋnis Barabas, ka'a nda Pilatus.

¹² Ka vrəgliŋťá Pilat ta daway da hən: «Ka si mantsa tsi, nu ta kumə kuni ta magay da nda na mndu ta hgu kuni ka mghama la Yahuda na?» ka'a nda hən.

¹³ Ka hləglaftá hən ta wi: «Zləŋafzləŋa ta udzu, ka hən nda tsi.»

¹⁴ Ka Pilat nda hən guli mantsa: «Kabgawu, nahgani va ghwadaka skwi maga tsi? Ka hləglaftá hən ta wi nda mbraku, Zləŋafzləŋa ta udzu!» ka hən nda tsi.

¹⁵ Tsa Pilat ya, ta kumay ta zdanafta ŋuduf ta dəmga. Mantsa, ka zlinistá tsi ta Barabas ta hən, ta vlanťá tsi ta Yesu ma dzvu ta la sludzi ŋa slvanapta. Tahula tsa, ka zlanantá tsi ta hən ŋa zləŋafta ta udzu.

Gagay sludziha ta Yesu

Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3

¹⁶ Ka zlgħaghutá sludziha ta Yesu ma dzva Pilatus, ka kladamtá hən, ta daŋi ma həga ma vla nzakwa Pilatus, ka hagadaghatá hən ta inda sludziha demdem, ka tskavata hada.

¹⁷ Ka sudanavatá hən ta lguta ma mgham mgham ka dva. Ka daftá hən ta teki ka wanamta ma ghəŋ manda zewzewa.

¹⁸ Ka gə hən ta zgu ŋani: «Zgu tsa mghama la Yahuda,» ka hən nda tsi.

¹⁹ Mbada ka hən ka dzay ta ghəŋ nda sarak guli, ka tafa sərdək tida. Ka tsəlbu hən ta tsəlbu ta kəmani, manda skwi ŋa vla glaku ŋani.

²⁰ Tahula hərfuta tan ta gagay, ka sudaghutá hən ta tsa lguta dva má mgham mgham tida ya, ka sudglanavatá hən ta vərda ŋani. Ka klagapta ka klaghata ŋa zləŋay ta udzu.

Dalafta la sludziha ta Yesu ta udzu

Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27

²¹ Ta labə hən ta tvi, ka guyatá hən nda sana mnda la Sireŋ ta hgu lu ka Simuŋ, dani ma i Alegzandra nda Rufus† ta vrakta ta wawakwani. Ka mblanaftá hən ta kla tsa udza zləŋa Yesu ya.

²² Ka klaghatá hən ta Yesu da Gwalgwata. Tsa Gwalgwata ya na, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghəŋ kə'a ya.

²³ Bhadaghata tan da hada, ka kumə hən ta sunustá ima inabi lafanaf lu

* 15:2 Ngha ta Mata 27:11. † 15:21 Gray nda Ruma 16:13.

nda sana skwi ta hgu lu ka mur, ɲa htanaghutá kuzlakwa tsa ghuya daɲwa ya, ama ka kwalaghutá Yesu ta say.

²⁴⁻²⁵ Nzemndi tɛmbay vli ta zləɲaftá hɛɲ ta udza zləɲay, ka vzə hɛɲ ta vindima‡ ɲa daguvustá lguthani.

²⁶ Vindafha lu nda ta ghɛɲani, ta ghɛɲa skwi kəl lu ka tsanaghatá guma kazlay: Mghama la Yahuda kə'a.

²⁷ Ka zləɲaftá hɛɲ ta gəndaha his ta sana udzuha tavatani, pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlaɓani.

²⁸ [Mantsa ya kɔavakta skwi mnə gwadá Lazglafta kazlay: Nda mbəda mataba mbsaka gwal ta maga ghwadaka skwi, §] kə'a.

²⁹ Mbadá mnduha ta labə nda ta tsa tvi ya, ka gigda ghɛɲ ka rarazay, «Yawa a wa! Dza'a tasiɲtasa yu ta hɛga Lazglafta ka bafta da ma fitik hkən* a ka ka kay ra.

³⁰ Mbanaf mba ta ghɛɲa gha kagha ka ghɛɲa gha, ka saha ka ta na udza zləɲay na!» ka hɛɲ nda tsi.

³¹ Mbadá maliha ta ghɛɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ka manay guli: «Mbanafha ta sanlaha ná, ama trid laviɲ a ta mbanaftá ghɛɲani wu,» ka hɛɲ mataba taɲ.

³² «Ka sasa Kristi Mghama la Isra'ila ta na udza zləɲay na ndana tama, ka nga ɲni, kada zlgħafta ɲni nda ɲudufa ɲni!» ka hɛɲ. Mbadá tsa gwal zləɲaf lu kawadaga nda tsi ya guli ka razay.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30

³³ Lafa fitik dək da ghɛɲ, ka nutá vli tɔdik ka grusl ta hadik demdem, ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawa.

³⁴ Manda magatá nzemndi hkən, ka hgatá Yesu nda mbraku, ka'a mantsa: «Eluhi, Eluhi, lama sabak-tani?» ka'a. Manda mnay kazlay: Lazglafta da, Lazglafta da, kabgawu zlidivata† ka na? kə'a ya.

‡ 15:24-25 Ngha ta Zabura 22:19. § 15:28 Ngha ta Lukwa 22:37 nda Isaya 53:12. * 15:29 Ngha ta 14:58 nda Zabura 22:8 nda Yuhwana 2:19. † 15:34 Ngha ta Zabura 22:2. ‡ 15:36 Gray nda Zabura 69:22. § 15:38 Ngha ta Sabi 26:31-33. * 15:43 Ngha ta Mata 27:57.

³⁵ Snaɲta sanlaha mataba tsa gwal hada ya ta tsa skwi mna tsi ya ná, ka hɛɲ mantsa: «Wya ta hga Iliya mnda Lazglafta ghalya,» ka hɛɲ.

³⁶ Ka gi sli'aftá sani mataba taɲ ka hwayadapta klaftá susu, ka hbunɲa ta wa sarak. Ka tsughumamtá tsi ma ima inabi mastalaɲ, ka tsghədanaftá tsi ta Yesu ɲa sayni.‡ Ta tsghə tsi ya, «Swidwa! Nghama nga ka dza'a sasa Iliya da klagata ta na udza zləɲay na tsi, kaki tsi,» ka hɛɲ.

³⁷ Ama ka wahatá Yesu nda mbraku, ka sabə hafu mida.

³⁸ Ma va tsa fitik ya, ka tavaptá zlala ta watgha lamə da vli nda ghuɓa ma hɛga§ Lazglafta kuyar daga ta luwa dikw ta hadik.

³⁹ Ma tsa vli zləɲaf lu ta Yesu ya, mamu sana mghama sludza la Ruma ta sladakta mbəɲ nda tsi. Manda nghanɲani ta mndərga tsa klay Yesu ta hafu ya, ka'a mantsa: «Kahwathwata, na mndu na ná, Zwaɲa Lazglafta ya,» ka'a.

⁴⁰ Mamu sana mi'aha ta sladakta di'ɲ ka nga tsa skwiha ta magaku ya guli. Mataba tsa mi'aha ya, mamu i Mari makwa ta Magdala, nda Salume, nda Mari mani ma i Yuses nda Yakubu ta tsne'uwa ya.

⁴¹ Ma fitika si nzakwa Yesu ta ma luwa Galili karaku ná, si ta dza'a mistani tsa mi'aha ya ɲa maganatá slna. Si nda ndəgha sanlaha ma mi'aha ta sli'adafta mistani da luwa Ursalima guli.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42

⁴² Baɔu luma Madagala tsa fitik ya, ta kəl lu ka papaya skwiha, kabga dza'a lamla lu da sabat, ka nda dɔda fitik.

⁴³ Ka lagha Yusufu mnda luwa Ari-mate*. Tsa mndu ya ná, ta mnay ta tughwa gwadaha. Tsatsi guli ná, ta kzla ga mghama Lazglafta. Ka draftá

tsi ta ηuduf, ka lagha slanaghatá Pilat ηa dawaftá tvi ηa dza'a kla mbla Yesu.

⁴⁴ Ka ndərmim Pilat ta tsa gi saba hafu ma Yesu misimmisim ya. Ka hganťa tsi ta tsa mghama sludziha ya, ka dawanta da tsi kazlay: Nda kďa fitika saba hafu mida ra? kə'a.

⁴⁵ Manda snanamta tsa mghama sludzi ya, ka zlanantá tsi ta tvi ta Yusufu ηa dza'a kla mbla Yesu.

⁴⁶ Ka skwatá Yusufu ta lguta wu-pay, ka klagata mbla Yesu ta udza zləηay, ka mbsamta mida. Ka klaftá tsi ka laghwi famta ma kulu hurray lu ma kluluh. Ka tanwalaktá mghama klam, ka hunťa ta wa tsa kulu ya.

⁴⁷ Ta nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda Mari mani ma Yuses, ka ngha vli dza'a kəl lu ka famta.

16

Sli'agabta Yesu nda hafu ma mtaku

Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Manda luta sabat, ka sli'aftá i Mari makwa ta Magdala nda Salume nda Mari mani ma Yakubu dzawatá rďa urdi ηa dza'a masay ta mbla Yesu.

² Ka sli'afta hən, ka 6hadaghatá hən mbessa vzlazlan ta kulu gasərdək badu dəmas.

³ Ta labə hən ta tvi, ka hən mantsa: Wa dza'a tanwalaghutá tsa klam ta wa tsa kulu ya tama? ka hən.

⁴ Ndusadaghata tan, kə'a ka hən ná, tanwalaghutatanwala lu ta tsa mghama klam ya di'in nda wa tsa kulu ya.

⁵ Ka gi lamə hən da tsa kulu ya. Ka slanaghatá hən ta sana duhwal ta nzaku hada nda ga zeghwi, nda sudatá ta lguta ηusliη zutut ta vghani. Nghanťa tan, mbadaka hən ka ghudzafta da zləη.

⁶ «Ma zləη kuni ta zləη, nda sna yu kazlay: Yesu mnda la Nazaret si zləηaf lu ya ta psə kuni» kə'a. Ta hadhadna wa. Sli'afslia nda hafu ka laghwi. Wana tsa vli si kəl lu ka fatá mblani ya.

⁷ Lawala da mnanatá i Piyer nda sanlaha ma duhwalhani kazlay:

Tinəl tsatsi dza'a 6hata ma Galili. Hada dza'a nghanťa kuni manda ya si mnaghuna tsi,* ka tsa duhwal ya nda hən.

⁸ Ka ndagaptá tsa mi'aha ya ma kulu, ka hwaya. Ta ghudzaku hən da zləη. Ka kwalaghutá hən ta mna tsa gwada ya ηa mndu, kabga nda ksa hən da zləη.

Maranta Yesu ta vghani da Mari Magdala

Mat 28:9-10, Yuh 20:11-18

⁹ [Manda sli'agabta Yesu gasərdək badu dəmas, tinəl Mari makwa ta Magdala, ya ghzligiη tsi ta duhwalha halaway ndəfəη mida ya, marava tsi da tsi.

¹⁰ Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwi da mnay ηa gwal si kawadaga nda Yesu, ta nzaku hən sasgama ka taw.

¹¹ Wa a Yesu nda hafu, nda ngha i'i nda ira ďa, ka'a nda hən. Ka kwalaghutá hən ta zlghaftá tsa gwada ya.

Maravata Yesu da sana duhwalhani his

Luk 24:13-35

¹² Tahula tsa, ka maravatá Yesu ka sani ma mndu tskəm da duhwalhani his ta mbadá ta tvi ta dza'a tahula luwa.

¹³ Ka vraktá hən da Ursalima, ka rusu hən ηa sanlaha. Ama ka kwalaghutá tsahaya ta zlghaftá tsa gwada ya guli.

Maravata Yesu da duhwalhani ghwanpďə ndeη

Mat 28:16-20, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁴ Tahula tsa guli, ka maravatá tsi ta kəma duhwalhani ghwanpďə ndeη ta zə hən ta skwa zay. Ka davanaghatá tsi ta hən: Nu kul zlghaftá kuni ta gwada tsa gwal ta nghanťa i'i ta sli'agapta ya, tənťəηa ghəηa ghuni, ka'a nda hən.

¹⁵ Ka'a nda hən tama mantsa: Lawala ta ghəηa hadik tender, ka mna kuni ta Lfida Gwada Lazglafta ηa inda mnduha.†

* 16:7 Ngha ta 14:28. † 16:15 Slna gwal ghunay 1:8.

¹⁶ Inda mndu dza'a zlghafta nda nɔdɔf, ka maganaftá lu ta batem, dza'a mbaku. Ama mndu dza'a kwal kul zlghafta, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma.

¹⁷ Wya nɔzla dza'a maraɲtá gwal ta zlghaftá i'i: Nda hga da, dza'a ghazlay hɔɲ ta duhwalha halaway ma mnduha, dza'a gwadaɲ hɔɲ ta sana Lfida Gwada.

¹⁸ Dɔr ksafha hɔɲ ta nahadik nda dzvu, dɔr suha hɔɲ ta gruma, had sana skwi dza'a maganata tsi ta hɔɲ wa. Dza'a fafanaghafafa hɔɲ ta dzvu ta gwal kul dughwanaku, ɲa mbambafta taɲ, ka Yesu nda hɔɲ.

Vraghuta Yesu ta luwa

Luk 24:50-53, Slg 1:9-11

¹⁹ Tahula mnanata Mgham Yesu ta tsa gwada ya ta hɔɲ, ka klaghatá Lazglafta ta luwa, ka nzanatá tsi nda ga zeghwani.‡

²⁰ Hahɔɲ guli, ka sli'aftá hɔɲ ka laghwɔ da mna tsa Lfida Gwada Lazglafta ya ma inda vli. Ka katu Mgham Yesu ta hɔɲ ma mna tsa gwada ya, ɲlanaghaha ta tsa gwada ya ta hɔɲ nda ma magay taɲ ta mazəmzəm.]

‡ 16:19 Gray nda Slna gwal ghunay 1:9-11.

Gwada ta sabi da Lukwa

Zrafta Lukwa ta gwadani

¹ Ari n̄erma Tawfilus, nda nd̄agha mnduha ta n̄avata ka vinda gwada ta gh̄nja skwiha ta luta mataba n̄ni.

² Ka vindafta h̄n̄ manda va skwi n̄han̄ gwal ta nzakway ka masl̄mts̄aka tsa skwi ya, ta nuta ka gwal mna gwada Lazglafta daga tan̄tan̄.

³ Ka n̄avatá i'i guli ka psa sn̄anta d̄ina ta skwiha ta luta daga tan̄tan̄ n̄a vindaghafta nda tvani a mala d̄a Tawfilus,

⁴ kada sn̄anta ka ta kd̄avakta v̄erd̄a skwiha mutsaf ka ta tagha skwi ta gh̄n̄jani.

I Zakari nda Elizabet

⁵ Mantsa tama, ma fitika nzakwa mgham Hiridus ta ga mgham ta had̄ika Zudiya, mamu sana mndu ta dra skwi n̄a Lazglafta, Zakari hgani mataba mnd̄era la Abiya mnd̄era gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta. Elizabet hga markwa tan̄ ta sabi nda ma mnd̄era la Haruna.

⁶ Tudukwa mndu h̄n̄ his his ta wa ira Lazglafta. Ta sn̄ay h̄n̄ ta zlah̄a Lazglafta nda skwa dzahayhani, had̄ maslivinza ta ks̄antá h̄n̄ wa.

⁷ Mutsaf a h̄n̄ ta zwan̄ d̄ekd̄ek wa, kabga ka dz̄agh̄n̄ Elizabet, lula ima tan̄ guli.

Dza'a n̄atsay ka ta zwan̄ ka duhwala Lazglafta nda Zakari

⁸ Ma sana fitik, ta maga sl̄na tsa dra skwi ya Zakari ta k̄ema Lazglafta, kabga mb̄edagagha mb̄eda fitik n̄a magay mnd̄era tan̄ ta tsa sl̄na ya,

⁹ ka zbaptá lu nda vindima ta Zakari n̄a lami da h̄ga Lazglafta da dra urdi manda ya snu gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta ta magay. ¹⁰ Magatá tsa fitika dra urdi ya, ka sli'aftá tsi ka

lami da h̄ga Lazglafta da dra tsa urdi ya, ta maḡa d̄emga ta du'a ma bli.

¹¹ Má tsa tama, gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta k̄ema Zakari, ka sl̄data nda ga zeghwa tsa gwir ta dr̄e lu ta urdi ya.

¹² Na gi n̄han̄ta Zakari, ka ghudzaftá tsi da zl̄n̄, sr̄aw vghani.

¹³ «Ma zl̄n̄ ka ta zl̄n̄ Zakari, wana tsu'aftsu'a Lazglafta ta nd̄aba dzva gha. Dza'a yagha ya markwa ghuni Elizabet ta zwan̄a zgun n̄a tsanaftá gha ta hgani ka Yuhwana,

¹⁴ dza'a rfay ka ta rfu katakata, dagala gwal dza'a rfu ta gh̄n̄jani guli.

¹⁵ Ka mndu dagala dza'a nzakwa tsi ta k̄ema Lazglafta. Had̄ dza'a sa ima inabi d̄er skwi ta ghuya mndu wa. Dza'a nd̄aghund̄agha nda Sulkum nda ghūba daga ma hūda mani.

¹⁶ Dza'a nda nd̄agha zwana la Isra'ila dza'a vranakta tsi da Lazglafta Mghama tan̄.

¹⁷ Ta k̄ema ta k̄ema dza'a dza'a tsi nda sl̄nani ta k̄ema Lazglafta nda Sulkum, nda mbraku manda n̄a Iliya n̄a dzranaftá* nzaku mataba dadaha nda zwana tan̄, n̄a vranaktá gh̄nja gwal ta maga ghwadaka skwi ka n̄erma mnduha. Mantsa ya dza'a payafta† tsi ta mnduha n̄a fata tan̄ ta vgha n̄a Lazglafta,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

¹⁸ «Waka yu dza'a sn̄antá skwi mantsa? Wana i'i halata mndu yu, markwa ini guli nda hala,» ka Zakari nda tsi.

¹⁹ Ka tsa duhwala Lazglafta ya zlganaftawi mantsa: «I'i Gabriyel‡ ya, ta sl̄adu ta k̄ema Lazglafta n̄a maganata sl̄na. Tsatsi ta ghunigihata n̄a gwadgaghata, ka mnaghatá tsa Lfida Gwada ya.

²⁰ Ndana tama, wana ka dza'a nuta ka rgha. Lavin̄ta a ka ta gwada ha ka sagha fitika magata tsa skwiha ya wa, kabga zlghaf a ka ta tsa skwi dza'a magaku ma fitikani mnagha yu ya wu,» ka'a.

²¹ Ta nzatá mnduha ka kzla saba

* 1:17 Ngha ta Malatsi 4:6 † 1:17 Ngha ta Malatsi 3:23-24. ‡ 1:19 Tsaya duhwala Lazglafta ghunaf lu.

Zakari, sew sabə a wa. Ka ndanu həŋ ta ndanu: «Nu ta slanaghata ma həga Lazglafta tama?» ka həŋ.

²² Manda sabani, ka traptá tsi ta gwada nda tskatá mnduha, gi ka tsat-saftá həŋ kazlay: Mamu mazəmzəm ta slanaghata ma həga Lazglafta kə'a. Laviŋ a ta gwada nda wi nda həŋ wu, mbađa ka mnay nda dzvu ŋa taŋ.

²³ Tahula kđuta fitika maga slnani, ka sli'aftá tsi ka laghwi dzaghani.

²⁴ Nzđava a tahula tsa wu, ka zlgħaftá markwa taŋ Elizabet ta huđi. Ka zatá Elizabet ta tili hutaf ta đifa vgha. Ka'a mantsa:

²⁵ «Zđakatahuđi ya magiha Mgham Lazglafta, ka skwa hula si nzakwa da ta kəma mnduha da, kabga ta ya a yu ta zwaŋ wa. Ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i'i ndana, ka klaghutá tsa hula ya ta ghəŋa da,» ka'a.

Dza'a ŋatsay ka ta zwaŋ, ka duhwala Lazglafta nda Mari

²⁶ Ta mamku' a tilani, ka ghunaftá Lazglafta ta duhwalani Gabriyel da sana luwa ta hgu lu ka Nazaret ma hadika Galili,

²⁷ da sana daghali ta hgu lu ka Mari ta dzugu sana mndu Yusufu hgani ta sabə nda ma mndəra la Dawuda.

²⁸ Ka lamə tsi slanaghata: «Zgu tsa, tfaghaghata Lazglafta ta wi katakata. Kawadaga Mgham Lazglafta nda kagha,» ka'a nda tsi.

²⁹ Kəanafta tsa gwada ya ta Mari, «nu mndəra nana ma ga zgu tama,» ka'a ma ghəŋani.

³⁰ Ka duhwala Lazglafta nda tsi mantsa: «Ma zləŋ ka ta zləŋ Mari, zbapzba Lazglafta ta kagha ka tfaghaghatawi.

³¹ Wana dza'a zlgħafzlgħa ka ta huđi, ŋa yata gha ta zwaŋa zgun, ŋa tsanafta gha ta hgani ka Yesu.

³² Dza'a nzakway ka mndu dagala, dza'a hgay lu ka Zwaŋa Lazglafta ta luwa ŋa vlanța Lazglafta ta ga mgham manda ŋa dzidzani Dawuda.

³³ Dza'a gay ta mgham ta ghəŋa la Isra'ila ŋa kđekedzeŋ, kđavakta a tsa ga mghamani ya wu,» ka'a.

³⁴ Ka Mari nda tsa duhwala Lazglafta ya mantsa: «Kinawu ka skwi dza'a magaku mantsa, ya wya ta sna a yu ta zgun wu?» ka Mari.

³⁵ «Sulkum nda ghuđa dza'a saha ta ghəŋa gha. Mbrakwa Lazglafta ta luwa dza'a bukwaghanta. Tsaya dza'a kəl lu ka hga tsa zwaŋ nda ghuđa dza'a yata ka ya ka Zwaŋa Lazglafta.

³⁶ Ngha a ka ta zba gha Elizabet si kul faftá lu ta ghəŋ ta yayni ta zwaŋ ná, wa'a nda huđi ndana, mamku' a tilani na nda va tsa halatani ya tani ra.

³⁷ Had' sana skwi ta tranaghata Lazglafta wa,» ka duhwala Lazglafta nda tsi.

³⁸ Yaw, «kwalva Lazglafta i'i, ka maga Lazglafta manda ya mniha ka,» ka Mari. Ka sli'afta duhwala Lazglafta tavatani ka laghwi.

Laghwa Mari nghanaghata Elizabet

³⁹ Ma va tsa fitik ya, ka sli'aftá Mari misimmisim ka laghwi da sana luwa ta ghwá ma hadika Yahuda da nghanaghata Elizabet.

⁴⁰ Ka lamə tsi da həga ga Zakari ka ganaghata tsi ta zgu ta Elizabet.

⁴¹ Na gi snanța Elizabet ta ga zgwa Mari, gi ka skalavaftá zwaŋ ma huđani. Ka ndəghanaftá Sulkum nda ghuđa ta Elizabet.

⁴² Ka klanța tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Kagha, nda tfawi ta ghəŋa kagha mataba mi'aha. Na zwaŋ ma huđa gha na guli, nda tfawi ta ghəŋani.

⁴³ Waka yu mutsa nana ma zđaku kəl mani ma mghama da ka sagha da ini na?

⁴⁴ Nda sna ka ná, ma fitika lama tsa ga zgwa gha ya tsərah da sləmənța da, ka skalavaftá na zwaŋ ma huđa da na da rfu.

⁴⁵ Nda tfawi ta ghəŋa kagha, kagha ta zlgħaftá skwiha mna gha lu ta dza'a magaku kahwathwata daga da Mgham Lazglafta ya.»

Fa laha Mari

⁴⁶ Ka Mari mantsa:

- «Ta zləzlvay yu ta Lazglafta.
- 47 Ta taku ɲudufa da da rfu ta ghəŋa tsatsi mnda mba i'i,
- 48 kabga dʒafɔva ta nghapta ka kwalvani nda hta. Wana daga ndana, nda tfawi ta ghəŋani ka inda zivra mnduha dza'azlay nda i'i,
- 49 kabga dagala ɲərma skwiha magiha Lazglafta nda mbra.
- Nda ghuɓa həga Lazglafta.
- 50 Tawa hidahidani ná, nda nza ɲa dekdek ta ghəŋa gwal ta zləŋay.
- 51 Nda dzvani maraŋta tsi ta mbrakwani, ka ghziŋtá tsi ta gwal ta gla ghəŋ, nda ghərɓaku ma ɲudufa taŋ.
- 52 Ka slisliŋwiŋtá tsi ta sanlaha ma gwal dagaladagala ta dughurukwa dasu, ka kapanaftá tsi ta gwal nda hta,
- 53 ka baghanaftá tsi ta gwal ma maya nda skwiha zɔazɔa, ka ghziŋtá tsi ta gwal gadghəl bɔadar.
- 54 Manda ya tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ta dzidziha mu, ka kataná tsi ta la Isra'ila mnda maganata slna,
- 55 ka havaptá tsi ka tawa hidahidani ɲa Abraham nda inda zivrani tani ɲa dekdek,» ka'a.
- 56 Ka nzatá Mari kawadaga nda Elizabet ta kla tili hkən, tahula tsa ka vraghutá tsi dzaghani.

Yagatá Yuhwana

- 57 Mantsa, ka sagha fitika dgakwa Elizabet, ka yatá tsi ta zwaŋa zgun.
- 58 Ka snaná sləvdahani nda la taŋ ta tsa ɲərma zɔaku magana Lazglafta ya, ka sli'adaghatá hən gwaftá rfu kawadaga nda tsi.
- 59 Baɗu matghasa fitik manda dgatani, ka sli'adaghatá hən ɲa tsanata fafaɗa zwaŋ. Ka kumə hən ta tsanaftá hgani ka Zakari manda va hga dani.
- 60 «Mantsa a dza'a hga lu wu, Yuhwana hgani,» ka mani.

§ 1:72 Ngha ta Levitik 26:42.

61 «Had mndu mataba mndəra ghuni tsanaf lu ta mndərga tsa hgu ya wu,» ka hən nda tsi.

62 Ka dawantá hən nda dzvu da dani: «Waka ka ta kuma tsanaftá hgu na?» ka hən nda tsi.

63 Klagidighawa aluha, ka Zakari nda dzvu. «Yuhwana hgani,» kə'a vindaftá hga tsa zwaŋ ya. Inda taŋ demdem ka ndərmim hən.

64 Gi hadahada, ka zlrəglaftá Zakari ta gwada tsələŋ, ka zləzlvə Lazglafta.

65 Ka ksafatá tsi ka zləŋ ta inda sləvdahani. Ka rusu lu ta inda tsa skwiha ya ma inda vli ta ghwa ma hadika Zudiya.

66 Inda mndu ta snaná tsa gwada ya, ta ndanu ta ghəŋani kazlay: Kinawu dza'a nzakwa tsa zwaŋ ya tama kə'a? «Zlah dza'a nzakway ka mndu dagala, kabga kawadaga Lazglafta nda tsa zwaŋ ya,» ka hən.

Zləzlvay Zakari ta zɔakwa Lazglafta

67 Tsa Zakari dani ma tsa zwaŋ ya kay, ka ndəghanaftá Sulkum nda ghuɓa, ka zraftá tsi ta mna skwi dza'a magaku:

68 «Zləzlvama Mgham Lazglafta la Isra'ila kabga saghani da kataná mnduhani, ka varatá tsi ta hən.

69 Ka sladamatá tsi ta mnda mba mndu nda mbra ta sabi ma zivra Dawuda ta nzakway ka kwalvani,

70 manda ya mnigij tsi nda ma wa la anabi daga ghalya kazlay:

71 Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghumaha ghuni, nda ya da gwal ta dra kaghuni kə'a.

72 Mantsa ya, maranaŋmara ta tsa tva hidahidani ya ta dzidziha mu, ka havaktá tsi ka tsa dzratá wani nda ghuɓa ya, §

73 manda ya wadana tsi ta dzidza mu Abraham,

74 «Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghuma ghuni, kada laviŋta kuni ta ksanatá slna kul had zləŋ,

75 ɲa nzata ghuni ka gwal nda ghuɓa,

gwal tdukwa ta kəmani ma inda kđavakta hafa mu.”

⁷⁶ Kagha zwanja đa, anaba Lazglafta ta luwa dza'a hga lu ta kagha.

Kagha dza'a tinlaghuta ka mgham ŋa fadanatá tvi,

⁷⁷ Ŋa snanamtá mnduhani kazlay: dza'a mbay ta həŋ ma platá dmakwa taŋ kə'a.

⁷⁸ Dagala tawa hidahida nda zdaku da Lazglafta mu kəl tsi ka vla-gatá tsuwadakani manda fitik ta safi

gavzlazlan, ka sagha da amu daga ta luwa,

⁷⁹ ŋa tsuwadakaku ta ghəŋa gwal ta nzaku ma grusl,

nda gwal ta nzaku ta wa hdak ma sulkuma mtaku,

nda ya ŋa pgha səla mu ta tva zdaku,» ka'a.

⁸⁰ Mbadá tsa zwan ja ka glaku, ka sgaku mbrakwani ma Sulkum, ka nzatá tsi ma mtak ha ka sagha fitik kəl tsi ka marantá nzakwani banluwa da la Isra'ila.

2

Yagatá Yesu

Mat 1:18-25

¹ Ma tsa fitik ya, ka mnaftá mgham Sezar Augustus ta zlahu kazlay: Vin-daftá mbsaka inda mnduha ma dzva Ruma kə'a.

² Ma fitika nzakwa Kiriniyus ka ŋumna ta hadika Siri zrafta tsa taŋtaŋa mbədaftá mbsaka mnduha ya.

³ Inda mnduha ka sli'i həŋ da vinda hga taŋ ma luwa taŋ.

⁴ Ka sli'afta Yusufu ma luwa Nazaret ta hadika Galili, ka ŋladaftá tsi da luwa Batlehem ma hadika Zudiya ta nzakway ka luwa kəl lu ka yatá mgham Dawuda. Lafla da hada kabga sabə ma mndəra Dawuda tsatsi.

⁵ Ka laf tsi kawadaga nda maku-midzani Mari nda hudí ya, da vinda hga taŋ.

⁶ Manda 6hadaghata taŋ da hada, ka sagha fitika dgakwa Mari.

⁷ Ka yatá tsi ta zumalani ka zwanja zgun, ka mbsamtá tsi ma lgut ka hananamta ma tsu'an, kabga mutsaf a həŋ ta həga nzakwa matbay wa.

Mnay duhwala Lazglafta ta Lfida Gwada ŋa gwal ngha rini

⁸ Tsaw ma va tsa luwa ya mamu gwal ta ngha rini, ta hani ma mtak ta ngha rina taŋ.

⁹ Ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta kəma taŋ, ka wanaftá tsuwadaka glakwa Lazglafta ta həŋ. Ka ksafatá zlan ta həŋ katakata.

¹⁰ «Ma zlan kuni ta zlan, kabga Lfida Gwada dza'a nzakway ka skwa rfu dagala da inda mnduha sagha yu da mnaghunata.

¹¹ Gita yəgaghunata lu ta mnda mba mndu ta nzakway ka Kristi ma luwa Dawuda.

¹² Wya ŋizla dza'a kəl kuni ka tsəmafta: Dza'a slanaghasla kuni ta vzi'uwa mbsam lu ma lgut ka hananamta ma tsu'an,» ka duhwala Lazglafta nda həŋ.

¹³ Ka gi sli'agatá ndəghata san-laha ma duhwalha Lazglafta ta luwa ŋərβisl slanaghatá tsa turtuk ya. Ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta. Ka həŋ mantša:

¹⁴ «Glaku ŋa Lazglafta ta luwa, zdaku ta ghəŋa hadik mataba mnduha đvu tsi.»

Sli'a gwal ngha rini da luwa Batlehem

¹⁵ Manda vraghuta tsa duhwalha Lazglafta ya ta luwa, ka tsa gwal ngha rini ya mataba taŋ mantša: «Mbadma da luwa Batlehem ka nghanata mu ta tsa skwi ta maguta mnama lu ya,» ka həŋ.

¹⁶ Ka sli'aftá həŋ ka laghwi misim-misim, ka slanaghatá həŋ ta i Mari nda Yusufu nda tsa zwanja vzi'uwa ya hananam lu ma tsu'an*.

¹⁷ Tahula nghanata taŋ, ka rusu həŋ ta skwi mnana lu ta həŋ ta ghəŋ tsa vzi'uwa ya.

* 2:16 Ngha ta Lukwa 2:7.

18 Ka ndərmim inda gwal ta sna tsa skwi ta mnə gwal ngha rini ɲa taŋ ya nda ndərmima.

19 Ka ɲanata Mari ta inda tsa skwiha ya ma ghəɲani ka ndanu ta ghəɲani.

20 Ka vraghutá tsa gwal ngha rini ya dzagha taŋ nda vla glaku nda zləzlvu ɲa Lazglafta ta ghəɲa inda skwi snaŋ həŋ, ka nghaná həŋ manda va skwi ya mnana lu ta həŋ ya.

21 Ta matghasa fitik ɲa tsanata fafada tsa zwaŋ ya, ka tsanata lu ta hgu ka Yesu, tsa hgu mna duhwala Lazglafta ma kɔaku mani ka zlghaftá huɔani ya.

Maranta Yesu ma həga Lazglafta

22 Kɔata tsa fitika ghuɔata Mari manda ya ta mnə zlahá Musa ya, ka klaghatá i Mari nda Yusufu ta tsa zwaŋ ya da Ursalima ɲa vlantá Lazglafta.

23 Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Inda zumali ka zwaŋa zgun† ná, ɲa Lazglafta ya kə'a ya.

24 Ka dranaftá həŋ ta Lazglafta ɲa pla ghəŋ ta «kukuha his ka zwana ghərbu' ‡ his a tsi» manda ya nda vinda ma zlahá Mgham Lazglafta.

Rfay Saminu ta Lazglafta

25 Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ma Ursalima Simeyuna hgani. Tsa mndu ya ná, tɔukwa mndu ya, ta snay ta gwada da Lazglafta. Ta kzlaykzlay ta mnda mba la Isra'ila. Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda tsi guli.

26 Si mnanaŋmna Sulkum nda ghuɔa kazlay: Had dza'a mtuta karaku ka ta ngha a tsi ta ghunata mnda Lazglafta ta nzakway ka Kristi wu kə'a.

27 Ka ghunaftá Sulkum nda ghuɔa da həga Lazglafta, ta kladaghatá i dani nda mani ta Yesu ɲa kɔŋta magatá skwi manda ya mna zlahu ɲa magay.

28 Ka tsu'aftá tsatsi ta tsa zwaŋ ya ma dzvani, ka rfu tsi ta Lazglafta. Ka'a mantsa:

29 «Ndana tama mghama da,

nda kɔa magatá slna gha, zlanzla ta kwalva gha,

ka ɓhata tsi nda vghata zɔaku manda ya mna ka,

30 kabga nda ngha yu nda ira da ta mbaku vla ka,

31 mbaku ya payaf ka ɲa inda mnduha demdem.

32 Tsuwadak ya ɲa inda mndəra mndu.

Tsatsi dza'a klaktá glaku ɲa mnduha gha la Isra'ila.»

33 Ka va ndərmim i dani nda mani ta skwi ta gwada lu ta ghəɲa tsa zwaŋ ya.

34 Ka tfanaghatá Simeyuna ta wi ta həŋ. Ka'a nda Mari mantsa: «Nana zwaŋ na ná, dza'a klakkla ta zləmbaku, nda sli'afta ɲa ndəghata sanlaha ma mnduha ma la Isra'ila. Dza'a nzakway ka ɲizla daga da Lazglafta, ɲa husantani ta sanlaha ma mnduha.

35 Dza'a tuzigin tuza ta skwi ma ɲudufa mnduha. Vəɔda kagha guli ɲa nzakwa ɲudufa gha manda skwi sligla lu nda kafay,» ka'a nda Mari mani ma tsa zwaŋ ya.

Rfay Ana ta Lazglafta ta ghəɲa Yesu

36 Mamu sana marakw ka anabi nda hala katakata, Ana hgani, makwa Fanuwal ma mndəra la Asira. Ndəfəŋ yeya vaku maga tsi nda zə'al manda laghani da mndu,

37 ka nzaku tsi ka wadgu. Tghasmb-sak fwad mida imani. Ma həga Lazglafta ta nzakwa tsi ta ksanatá slna nda fitik tani nda rvidik tani, nda ma maga du'a nda suma.

38 Bhadaghata tsatsi guli, ma va tsa fitik ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta, ka mnə tsi ta gwada ta Yesu ɲa inda gwal ta kzla mbakwa Ursalima.

Glakwa Yesu ma luwa Nazaret

39 Tahula kɔŋta i Yusufu nda Mari ta maga skwi ya mnə zlahá Lazglafta, ka vraghutá həŋ da luwa taŋ ma Nazaret ta hadika Galili.

40 Ka glaku tsa zwaŋ ya, ka sifaku tsi, dagala difil ma ghəɲani, kawadaga zɔakwa Lazglafta guli nda tsi.

† 2:23 Ngha ta Sabi 13:2, 12, 15 nda Mbsak 18:15-16. ‡ 2:24 Ngha ta Zlahu 12:8.

Yesu ma hęga Lazglafta ma Ursalima

⁴¹ Inda vaku i dani nda mani ma Yesu ta dza'a da skala Pak ma Ursalima.

⁴² Magatá ima tsa zwan ya ghanpda his, ka nlaghatá tsi kawadaga nda i dani nda mani da Ursalima da tsa skala Pak ya manda ya snu hęj ta magay.

⁴³ Tahula kdatá tsa skalu ya ta vru hęj dzagha, ta tsaghutá Yesu ta vgha nda hęj ka nzaghuta ma Ursalima kul snantá i dani nda mani.

⁴⁴ Ba ta mbađa hęj kawadaga nda grahani ka hęj sizlay. Tekulemes vagha tan ta mbađa, ka zbę hęj mataba mndęra tan nda grahani, lay ngra hęj wa.

⁴⁵ Trapta tan ta pahay, ka vraghutá hęj pahay ma Ursalima.

⁴⁶ Badu mahkęna fitik, ka slanaghatá hęj ma hęga Lazglafta ta nzaku mataba gwal tagha zlahu ęa mnduha, ta sna skwi ta mnę hęj, ta dza'a nda dawanta da hęj guli.

⁴⁷ Faflara, ka tsa gwal ta sna tsa zlgawi ta zlghe tsi nda tsa snantá skwani ya.

⁴⁸ Na ghur nghanťá i dani nda mani, ka ndra'u hęj nda ndra'uwa. «Sagęj, nu kęl ka ka magannatá skwi mandana? Hęrfa ta anji nda da gha na tęklęk ta psa kagha,» ka mani nda tsi.

⁴⁹ «ęaw kaghuni ta i'i ta psay na? Sna a kuni kazlay: Dza'a nzę ma hęga da da yu ta nzaku kę'a ra?» ka'a nda hęj.

⁵⁰ Tsęrid, sna a hęj ta tsa skwi ta mnę tsi ęa tan ya wa.

⁵¹ Mantsa tama, ka snatá tsi ta gwada tan, ka sli'aftá tsi kawadaga nda hęj, ka valaghata da Nazaret. Ka nanatá mani ta inda tsa skwiha ya ma ghanani.

⁵² Ka glaku Yesu, ka sgaku difilani, ka zdęganatá nzakwani ta Lazglafta nda mnduha tani.

3

Mbędanafwa mbęda ta nzakwa

* 3:6 Ngra ta Isaya 40:3-5.

ghuni ka Yuhwana nda mnduha

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Yuh 1:19-28

¹ Ta Maghwanpda hutafa vakwa Tiber Sezar ta pala, ta nzakwę Pwanęs Pilat ka ęumna ta hadika Zudiya, ta gę Hiridus ta mgham ta hadika Galili, ta gę zwanamani Filip guli ta mgham ta hadika Iture nda hadika Trakunita, ta gę Lisaniya guli ta hadika Abilena.

² Ma tsa fitik ya guli, i Hana nda Kayifa mali ta ghan gwal dra skwi ęa Lazglafta. Ka sagha gwada Lazglafta da ghanęa Yuhwana zwanę Zakari ma mtak.

³ Ka sli'aftá Yuhwana ka laghwi da ra inda luwa ta wanaftá ghwa Zurdeę nda hagaku, ka'a mantsa: «Mbędanafwa mbęda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakwa ghuni,» ka'a.

⁴ Manda ya nda vinda ma deftera anabi Isaya kazlay:

«Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta gugudaku ma mtak kazlay:

payanawa paya ta tvi ęa Mgham, ka lele'anata kuni kę'a.

⁵ Ka sanamta lu ta inda vli ka didiņa, ka tasiņa lu ta inda ghwá nda kudunurha, ka dayapta lu ta skwi ka ghulunud,

ka payanata lu ta hurabasl ta tvi,

⁶ ęa nghanťa inda mnda sęla ta mbaku da Lazglafta*.»

⁷ Ka mnę tsi ęa tsa mnduha ta sli'adaghata rutututa da maga batem da tsi ya. Ka'a mantsa: «Mndęra la mupuhwa, wa ta mnaghunata kazlay: Hwayawahwaya ta bęsa ęuduf ta sagha ta kęma kę'a na?

⁸ Magawamaga ta slna ya ta maranta mbędatá nzakwa ghuni, ka zlanťa kuni ta mnay ma ghanęa ghuni kazlay: Abraham ná, dzidza ęni ya, kę'a. Ka yu ta mnaghunata ná, laviņlava Lazglafta ta nanaftá ya palaha ya ka zwana Abraham.

⁹ Daswa ka kuni! Nda ghada kapatá slpada ęa tsiņťá fu daga ta slręj. Inda

fu ya kul zdaku yakwani, dza'a tsiŋtsa lu ka v zamta ma vu,» ka'a.

¹⁰ Ka dāmgā nda Yuhwana mantša: «Nu ta raku ŋa magay ŋni tama?» ka hāŋ.

¹¹ Ka'a nda hāŋ mantša: «Mndu ya his l gut da tsi, ka dganapdga tsi nda mndu ya kul had tsi da tsi. Mndu ya mamu skwa zay da tsi guli, ka maga tsi mantša ya,» ka'a.

¹² Ka sli'adaghatá gwal ta tska dzumna guli, ŋa maganafta Yuhwana ta batem ta hāŋ, ka dawə hāŋ da tsi: «Maləm, nu ta raku ŋa magay aŋni guli?» ka hāŋ.

¹³ Ka'a nda hāŋ mantša: «Ma daw kuni ta skwi da mndu ka malaghutá ya tsaf lu,» ka'a nda hāŋ.

¹⁴ «A ki aŋni, nu ta raku ŋa magay ŋni?» ka La sludzi dawāŋta guli da tsi. Ka'a nda hāŋ mantša: «Ma mbrəh kuni ta mndu ŋa vlaghunata skwi, rfawa ta rfu nda kuraghuta skwi ta plaghunata lu,» ka'a.

Mndu ta malaghuta ka Yuhwana

¹⁵ «Zlah Kristi a na mndu na ri,» ka mnduha nda Yuhwana, kabga nda fa ghəŋa taŋ ka kzla saghani.

¹⁶ Ka'a nda hāŋ mantša: «I'i ná, nda imi ta magaghunafta yu ta batem, ama mamu mndu ta sagha ta malaghutá i'i nda mbraku. Slaghu a i'i ka plinťá zu'a 6a6ahani wa. Tsatsi, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghu6a nda ya nda vu.

¹⁷ Nda ŋatá kuwatavihi ma dzvani, dza'a vihapviha ta hyani, ŋa tskamtani ma gvurani, ŋa driŋtani ta sabatbat nda vu kul mtavata,» ka'a nda hāŋ demdem.

¹⁸ Mantša ya ka Yuhwana ta mna Lfi6a Gwada ŋa mnduha, ka dza'a nda vla ndəghata hidakuha ŋa taŋ.

Tsamta Hirudus Aŋtipas ta Yuhwana ma gamak

¹⁹ Ka dvanaghatá Yuhwana ta mgham Hiridus ta ghəŋa klugudunustani ta Hiridiya markwa zwaŋamani Filip, nda ya ta ghəŋa

ndəghata sanlaha ma ghwadaka skwi ta magə tsi.

²⁰ Ka ksamtá tsi ta Yuhwana da gamak, ka sganaghata ta ghəŋa tsa ghwadaka skwi ta magə tsi ya.

Maganaftá batem ta Yesu

Mat 3:13-17, Mak 1:9-11

²¹ Manda ya ta maganafta Yuhwana ta batem ta mnduha, ka lagha Yesu ka maganaftá lu ta batem guli. Ta ndəbu tsi ta dzvu, ka gunatá luwa buwaŋ,

²² ka saha Sulkum nda ghu6a ta ghəŋani manda ghərbu' ta nghə mnduha. Mantša, ka snaku lwa Lazglafta daga ta luwa ta mnay kazlay: Kagma Zwaŋa da dvu yu ma hyahya ŋudufa da†, ka'a.

Mndəra la taŋ ma Yesu

Mat 1:1-17

²³ Ta magay ima Yesu ta hkən mbsak ta zraftá tsi ta ksa slnani. Manda va ya ta ndanu mnduha kazlay: Zwaŋa Yusufu ya kə'a ya, wya mndəra taŋ: Yusufu, Yusufa Heli,

²⁴ Hela Matat, Matata Levi, Levi Malki, Malki Zanay, Zanaya Yusufu,

²⁵ Yusufa Matatiyas, Matatiyasa Amus, Amusa Nahum, Nahuma Hesəla, Hesəla Nagay,

²⁶ Nagaya Mahat, Mahata Matatiyas, Matatiyasa Samayin, Samayina Yusek, Yuseka Yuda,

²⁷ Yuda Yuwana, Yuwana Resa, Resa Zwarubabel, Zerubabela Salatiyel, Salatiyela Neri,

²⁸ Nera Malki, Malki Adi, Adi Kasam, Kasama Elmadama, Elmadama Yera,

²⁹ Yera Dzesuwa, Dzesuwa Eliyezer, Eliyezera Yurima, Yurima Matat, Matata Levi,

³⁰ Leva Simeyuna, Simeyuna Yudah, Yudaha Yusufu, Yusufa Yunam, Yunama Iliyakim,

³¹ Iliyakima Meleya, Meleya Mena, Mena Matat, Matata Nataŋ, Nataŋa Dawuda,

³² Dawuda Yesay, Yesaya Ubed, Ubeda Buwaz, Buwaz Sala, Sala Nasuŋ,

† 3:22 Ngha ta Zabura 2:7 nda Isaya 42:1.

³³ Nasuŋa Aminadap, Aminadapa Admin, Admina Arni, Arni Hesərurum, Hesruma Fares, Faresa Yuda,

³⁴ Yuda Yakubu, Yakubu Izak, Izaka Abraham, Abrahama Tera, Tera Nahur,

³⁵ Nahura Seruk, Serukwa Ragaw, Ragawa Falek, Faleka Eber, Ebera Sala,

³⁶ Sala Kayinam, Kayinama Afaksad, Afaksada Sema, Sema Nuhu, Nuhwa Lamek,

³⁷ Lameka Matusalah, Matusalaha Inuk, Inukwa Yered, Yereda Maleleyel, Maleleyela Kayinan,

³⁸ Kayinana Inus, Inusa Set, Seta Adamu, Adamu ya Zwanja Lazglafta.

4

Dzəghaŋta halaway ta Yesu

Mat 4:1-11, Mak 1:12-13

¹ Ta vragaptá Yesu ma ghwa Zurdəŋ, nda ndəgha nda Sulkum nda ghuḅa. Ka wawu tsa Sulkum ya ma mtak,

² fitik fwad mbsak zaŋ a ta skwa zay wa. Ka dzəghaŋtá halaway. Tahula luta tsa fitikha ya, ka kuzlanaftá maya.

³ Ka halaway nda tsi mantša: «Ka Zwanja Lazglafta ka katsi, mnanamna ta na pala na, ka navapta tsi ka buradi,» ka'a.

⁴ Ka Yesu mantša: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda skwa zay kwenkweŋ yeya a ta nzakwa mndu ta nzaku nda hafu wu kə'a,» ka Yesu.*

⁵ Ka kladaftá halaway ta Yesu ta wa lilwa, ka gi maranató tsi ta inda za mgham ma ghəŋa hadik.

⁶ Ka'a nda tsi mantša: «Dza'a vlaghavla yu ta inda na mbraku nda glaku ma na ghəŋa hadik na, kabga klafkla lu ka vlihata ma dzva ḁa. Lavinlava yu ta vlanťá mndu ya ta ḁvu yu guli.

⁷ Ka tsəlḅa tsəlḅa ka ma ghuva ḁa, ta vlaghavla yu,» ka'a.

⁸ Ka Yesu nda tsi mantša: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

ma ghuva Mgham Lazglafta gha dza'a tsəlḅa ka ta tsəlḅu, ka maganató slnani turtukwani†,» ka'a.

⁹ Ka kləglaghatá halaway ta Yesu da Ursalima, ka kladafta ta bdəma həga Lazglafta ka sladanata. Ka'a nda tsi mantša: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi, vzada vgha gha hadna, kabga nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

¹⁰ Dza'a mnanamna ta duhwalhani ta luwa ŋa nghapta ka kagha kə'a.

¹¹ Ka'a guli na: «Ŋa tsu'afta taŋ ta kagha ma dzva taŋ, yagha pala da dzughusta ta səla» ka'a‡.

¹² Ka Yesu nda tsi guli mantša: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta§ gha dekdek kə'a,» ka'a.

¹³ Kḁakwa halaway ta dzəghaŋta nda inda tsa skwiha kavghakavgha ya, ka zlanavatá tsi ka laghwi ŋa baḁu ma sani guli.

Kwalaghutá Yesu ma Nazaret

Mat 4:12-17, Mak 1:14-15

¹⁴ Ta sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili nda ndəgha nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa. Ka tuta hgani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

¹⁵ Ka tataghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda, ka ghubu mnduha.

Zrafta Yesu ta slnani ma Galili

Mat 13:53-58, Mak 6:1-6

¹⁶ Ka sli'aftá tsi ka Laghwi da Nazaret, luwa ta glakwani. Ka lamə tsi da həga tagha skwa la Yahuda baḁu sabat* manda ya snu tsi. Ka sli'aftá tsi ŋa dzanafťá skwi ma defteri.

¹⁷ Ka klaftá lu ta deftera anabi Isaya ka vlanťa. Ka planťá tsi, ka slanaghatá tsi ta vli vindaf lu kazlay:

¹⁸ «Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda i'i ŋa vlihatá mbraku.

Zbapzba Lazglafta ta i'i ka tfidaghatawi ŋa mnanató Lfida Gwada ta gwal ka pḁu,

* 4:4 Ngha ta vrafta ta Zlahu 8:3. † 4:8 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:13-14. ‡ 4:11 Ngha ta zabura 91:11-12. § 4:12 Vrafta ta Zlahu 6:16. * 4:16 Ngha ta Sabi 20:10.

ghunafghuna ta i'i na mnanatá gwal habaf lu kazlay: Palaghunis-pala lu kə'a,

na gwaninjá ira gwal nda ghulpa, na zlu'agapta dá ta gwal raghwana lu,

¹⁹ na snanamta dá ta mnduha ta vaku dza'a sagha zdakwa Lazglafta†» kə'a.

²⁰ Manda kdíntani ta dzanaftha, ka mbsaftá tsi ka vlanjá kwalva ma tsa həga ya, ka nzadatá tsi. Ka pghaftá inda tsa mnduha ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya ta iri tida:

²¹ Ka Yesu nda hən mantša: «Nana gwada Lazglafta snan kuni nda sləmənja ghuni gita na ná, nda kdá magatani ka na ghuni,» kə'a.

²² Inda tsa hahən ma tsa vli ya ka zdəganatá tsi ta hən, ka ndərmim hən ta tsa gwada zdaku ta sabə ma wani ya. Ka hən mantša: «Zwanja Yusufu a na mndu na kay tsawa,» ka hən.

²³ Ka Yesu nda hən mantša: «Nda sna yu dza'a mnay kuni ta mahdihdi ta ghənja i'i kazlay: Ka duhtur ka katsi ná, mbanafmba ta ghənja gha kagha ka ghənja gha kə'a. Ka kuni dza'azlay nda i'i guli, "magamaga hadna ma luwa gha ta tsa skwiha snan nni ta magə ka ma Kafarnahum ya"» kə'a.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had lu ta tsu'aftha hmətət ta dər wati ma anabi ma luwani wa, ka Yesu sganaghatá hən.

²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma fitika nzakwa anabi Iliya, si nda ndəgha wadguha ma Isra'ila, ka ghwalutá luwa ka vaku hkən nda tili mku', ka slatá maya dagala ta hadika Yahuda,

²⁶ Má na ghunafta lu ta Iliya na katanja ya dər turtuk ma tsa wadguha la Yahuda ya, ka ghunaftá lu katanjá sana markwa wadga ma luwa Sarepta ta hadika Sidun.

²⁷ Ma fitika nzakwa anabi Alisa guli, si nda ndəgha gwal nda rdá mndu ta hən ma Isra'ila, had ya mbanaf lu dər turtuk mataba tan wu, Na'ama mnda la Siri‡ yeya mbanaf lu.»

²⁸ Ka basaftá hən ta nđuf demdem ma tsa həga tagha skwa La Yahuda ya, manda snanjan tan ta tsa gwada ya.

²⁹ Ka sli'afthá hən, ka ksagaptá Yesu ma huda luwa, ka kladapta ta wa lilwa tsa ghwá baf hən ta luwa tan tida ya, ma na sliñwidinjta,

³⁰ ka tsəhaptá Yesu ta vghani mataba tan ka laghwani.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ksa da duhwala halaway

Mak 1:21-28

³¹ Ka laha tsi da luwa Kafarnahum ta hadika Galili. Bađu sabbat, ka taghə tsi ta skwi na mnduha.

³² Ka ndərmim lu ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa gwadani ya.

³³ Ma tsa həga tagha skwa tan ya, mamu sana mndu ksu duhwala halaway mataba tan. Ka sli'afthá tsi nda lili.

³⁴ «Aya! Yesu zwanja la Nazaret, nu gwada gha nda anni sagha ka da zadá anni? Wya nda sna yu mndu nda ghuđa daga da Lazglafta kagha kə'a, ka'a»

³⁵ «Haf wa gha, sapsa ma na mndu na!» ka Yesu dvanaghata. Gi ka slanatá tsa duhwala halaway ya ta tsa mndu ya mataba tskatá mnduha, ka saghu tsi mida kul balanata.

³⁶ Ka tsutá nđufufa mnduha demdem, ha ka dadawu hən mataba tan kazlay: Nu mndərga nana ma skwi? Na gi dvanaghatani nda sgit nda mbraku ta duhwala halaway ná, gi saghwa tan, ka hən.

³⁷ Ka tutá hgani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

Mbanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku

Mat 8:14-17, Mak 1:29-34

³⁸ Manda sli'agapta tan ma həga tagha skwa la Yahuda, ka laghu hən da Simun. Ta lagha hən ta basa nđidar midza Simun katakata. Ka ndəbu lu ta dzvu da Yesu na katanjá tsa marakw ya.

† 4:19 Ngha ta Isaya 61:1-2. ‡ 4:27 Ngha ta 2 Mghamha 5:1-14.

39 Ka bukudanaghatá tsi ta tsa marakw ya, «zliñzla!» ka'a nda ñudídar, ka zliñtá tsi. Gi hadahada ka sli'áftá tsa marakw ya ka maganatá skwa zay ta hən.

40 Manda dədəta fitik, ka hładaghatá gwal nda mnduha tañ kul dughwanaku da dañwaha kavghakavgha ta hən da Yesu, ka fafanaghatá tsi ta dzvu ta hən, ka mbambanaftá hən.

41 Ka sli'agaptá duhwala halaway guli nda lili ma ndəghata mnduha. Ta sli'agaptá hən, ka hən mantsa: «kagha ná, Zwanja Lazglafta ka,» ka hən nda tsi. Ka davanaghatá Yesu ta hən, ña hanaftá wi ta hən, kabga nda sna hahən kazlay: Tsatsi Kristi kə'a.

Sli'a Yesu da mna Lfida Gwada ma luwa Zudiya

Mak 1:35-39

42 Na tsadakwa vli, ka sabə Yesu ka laghwi da mtak. Ka sli'áftá mnduha ka zbay, ka slanaghatá hən, ka kumə hən ta ñanata yaha lavaghwi tavata hən.

43 Ka Yesu mantsa: «Dina guli ka mnananta da ta Lfida Gwada ta ghəña ga mghama Lazglafta ta sana luwaha, kabga tsaya kəl Lazglafta ka ghunigihata,» ka'a nda hən.

44 Ka sli'áftá tsi ka laghwi. Ka va rə tsi ta vli ta mna tsa Lfida Gwada ya ma inda həga tagha skwa la Zudiya.

5

Hgafta Yesu ta tanjana duhwalhani
Mat 4:18-22, Mak 1:16-20

1 Ma sana fitik ta nzaku Yesu ta wa drəf ma Genezaret, ka va sli'adaghata dəmga dliwis slanaghata ña sna gwada Lazglafta da tsi.

2 Ka nghanjá tsi ta kwambaluha his ta wa tsa drəf ya, sli'agaghu gwal tuma klipi mida ka laghu ghwaḅa kadəña tañ.

3 Ka sli'áftá Yesu ka lamə da sani ma tsa kwambaluha ya, ta nzakway ka ña Simuñ. «Gavadanam gava kwitikw nda ma huda drəf,» ka'a nda Piyer. Ka nzagaptá tsi mida ka tagha skwi ña mnduha.

4 Manda kdakwani ta gwada, «Gavadanamwa gava ta kwambalu da takataka drəf, ka wudadata kuni nda graha gha ta kadəña ghuni ña tuma klipi,» ka'a nda Simuñ.

5 Ka Piyer mantsa: «Mghama da, kurzliñ hana ñni ta tumay, lay mutsaf a ñni wa. Yaw, dza'a vzadavza ñni tama ta gwada gha» ka'a nda tsi.

6 Ka vzadatá hən, ka waftá tsi ta ndəghata klipiha ta malaghutá mbraku ka kuma ratsiñtá kadəña tañ.

7 Ka kəməts hən ta sanlaha ma graha tañ ma sana kwambalu ña sagha katanjá hən. Ka sagha tsa-haya, ka ndaghanaftá hən ta tsa kwambaluha tañ ya his his, ha ka kumə tsa kwambaluha tañ ya ta zamta da imi.

8 «Mghama da! laghula gha tavata i'i kabga mnda dmaku yu,» ka Simuñ Piyer tsəlbata ma ghuva Yesu nghan tsi ta tsa skwi ya.

9 Tsaw si hluhla zləñ ta i Piyer nda grahani ta ghəña tsa mandərmima tuma klipi maga hən ya.

10 Mantsa ya hluta tsi ta i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi ta gwaftá vgha nda i Simuñ ya guli. Ama ka Yesu nda Simuñ mantsa: «Ma zləñ ka, daga ndanana, mnduha dza'a ka hlakta,» ka'a nda tsi.

11 Manda vranakta tañ ta tsa kwambaluha ya ta wa sgam, sdak zlanavazla hən ta inda skwiha tañ ka laghwi mista Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani mndu nda rda mndu tida

Mat 8:1-4, Mak 1:40-45

12 Ma sana fitik ma nzakwa Yesu ma sana luwa, ka lagha sana mndu ksu rda mndu. Na gi nghanjani ta Yesu, ka zləmbatá tsi zlumbruh ma ghuvani ka ndəḅa dzvu. «Mghama da, ka ta kumay ka laviñlava ka ta mbidifta ka nzakwa yu nda ghuḅa,» ka'a.

13 Ka fadaptá Yesu ta dzvani ka ksanta. Ka Yesu mantsa: «Ta kumay yu ta mbafta gha, mbafmba gha,» ka'a. Gi hlets mbaftá ka nzaku tsi nda ghuḅa.

14 Tahula tsa ka'a nda tsi mantša: «Yahayaha ka da walañtá mnananñtá mndu, la da marananñtá vgha gha ta mndu ta dra skwi ña Lazglafta karaku, ka vlata ka ta skwi manda ya vindaf Musa ña grafta mnduha ta mbatá kagha,» ka'a nda tsi.

15 Ka va sgaku dza'a hga Yesu da zərwa, ka sli'aktá dəmga da sna gwada da tsi nda ya ña mutsaftá mbaku ma ñañwaha tañ guli.

16 Ama ta gdata Yesu ta laghwi da mtak da maga du'a.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlahani

Mat 9:1-8, Mak 2:1-12

17 Ma sana fitik ta tagha skwi Yesu ña dəmga, ta nzaku la Farisa nda gwal tagha zlahu ña mnduha hada ta sli'akta ma inda luwa ta hadika Galili nda ya ma luwa Ursalima, nda pđakwa gwal ma hadika Zudiya. Ka va sgaku maravata mbrakwa Mgham Lazglafta nda ma mbambay Yesu ta mnduha ma ñañwaha tañ.

18 Ka sli'adaghatá mnduha, ka tsukwadanaghatá sanlaha ta sana mndu nda rwa səlani. Ka zbə həñ ta bhadanamta da həga fata ta kəma Yesu.

19 Ka traptá həñ ta tvi ña lami, kabga hióa ta mnduha. Ka kladaftá həñ nda ta bđəma həga, ka gunaptá həñ ta ghəña tsa həga ya, ka fadatá həñ sruh fata ta kəma Yesu nda ta tsa ghurum ya nda ghzləñani nda ghzləñani mataba tskata mnduha.

20 Nghanata Yesu ta zlghay nda ñudufa tañ ná, «nda pla dmakwa gha sagəñ,» ka'a nda tsi.

21 «Wana ma mndu ta kwarakwara ba? Wa ta laviñtá pla dmakwa mndu ta ghəña Lazglafta turtukwani na?» ka tsa gwal tagha zlahu ña mnduha nda la Farisa ya ta ndanay ma ghəña tañ.

22 «Ndanawu mndəra na ta ndanu kuni ba! ka Yesu nda həñ, kabga nda sna tsatsi ta ndana tañ.

23 Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay ña na mndu na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re? Ari mal blakwa

mnay kazlay: Sli'afslí'a ka mbađa ka ta mbađa kə'a na?

24 Ala, ka da grafta kuni kazlay: Mamu Zwaña mndu nda mbrakwa plinñtá dmakwa mndu ta ghəña hadik» kə'a, ka yu ta mnaghata gra wa, «sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya.

25 Gi hadahada brahwat sli'afta tsa mndu ya tsa ta nghay mnduha demdem, zləñal klaftá skwa hanani, ka dza'a dzaghani nda zləzlva Lazglafta.

26 Ka ndərmim inda mnduha nda ndərmima, ka zləzlvu həñ ta Lazglafta. «Nda ngha ñni ta skwa mandərmimi gita,» ka həñ nda zləñ nda zləñ.

Hgafra Yesu ta Levi ña dza'a mistani

Mat 9:9-13, Mak 2:13-17

27 Tahula tsa, ka sabə Yesu ka nganñtá tsi ta sana mnda tska dzumna Levi hgani, ta nzaku ma həga ksa slnani. «Mbađa mista da,» ka'a nda tsi.

28 Ka sli'aftá Levi ka zlanavatá inda tsa skwiha ta magə tsi ya ka laghwi mistani.

29 Lagha Levi ka maganatá skwa zay ga' ga tañ. Ka nzata həñ ka zay kawadaga nda ndəghata mnduha, nda sanlaha ma gwal tska dzumna guli mataba tañ.

30 Ka rurunwaku la Farisa nda mnduha tañ ta tagha zlahu ña mnduha ta rurunwaku. Ka həñ mantša: «Kabgawu ta kəl kuni ka za skwi nda sa skwi kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma ghwadaka mnduha na?» ka həñ nda duhwalha Yesu.

31 Ka Yesu nda həñ mantša: «Had gwal dughwana ta zba duhtur wa, gwal kul dughwanaku yeya ta zbay.

32 Sagha a yu da hagaktá gwal ta mnay kazlay: Tudukwa anñi kə'a wu, sa da haga gwal ta snañta kazlay: Gwal dmaku anñi kə'a yu, ña mbəđanafta tañ ta nzakwa tañ,» ka'a nda həñ.

Mnay Yesu ta gwada ta suma
Mat 9:14-17, Mak 2:18-22

³³ Ka la Farisa nda Yesu mantisa: «Ta sumay i duhwalha Yuhwana nda duhwalha an̄ni ta suma ka maga du'a tazlay, za skwa zay taŋ nda sa skwa say taŋ ŋa duhwalha kagha,» ka hən̄.

³⁴ Ka Yesu nda hən̄ mantisa: «Dza'a laviŋlava kuni ta mnay kazlay: Tkwe' sumawa suma ta suma kə'a nda graha zwan̄a midzi ka ta kawadaga zwan̄a midzi nda hən̄ bađu kla makwa ra?»

³⁵ Dza'a saghasa fitik ŋa kləgədanaghutá zwan̄a midzi ta hən̄. Ma tsa fitikha ya dza'a suma hən̄ ta suma,» ka'a nda hən̄.

³⁶ Ka'a nda hən̄ nda mahdihdi guli mantisa: «Had̄ mndu ta kuhwa'atá lfida lgut ŋa tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ala ka kuhwa a kuhwa lu ta tsa lfida lgut ya ka tsamtá halatani nda tsi katsi, rəta a n̄gha tsatá tsa halata lgut ya wa.

³⁷ Had̄ mndu dza'a pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka pghampgha lu katsi, dza'a tin̄ta ta tsa zlibi ya, ŋa mbəzutani ta bəghutá lu ma zliba huta.

³⁸ Ma zliba huta ta ka lfid̄ ta pghamta lu ta ima inabi ta ka nuni.

³⁹ Had̄ mndu ta sutá ima inabi nda tawa dza'a zba səgəltá ima inabi ta ka nuni guli wa. «Mal zďakwa ya nda tawa» ka lu ta mnay,» ka'a.

6

Zwan̄a mndu mgham ta ghəŋa sabat

Mat 12:1-8, Mak 2:23-28

¹ Bađu sana fitika sabat, ta lap Yesu ta tvi ma takataka vwaha alkama kawadaga nda duhwalhani, ka 6ala'atá duhwalhani ta ghəŋani. Ka vərďə hən̄ ma dzvu ka dghad̄ay.

² Mamu sanlaha ma la Farisa ta nghan̄tá hən̄. Ka'a nda hən̄ nda hən̄ mantisa: «Kabgawu ta kəl kuni ka maga skwi ya pyaf lu ta magay bađu sabat na?» ka hən̄.

³ Ka Yesu nda hən̄ mantisa: «Ta dzan̄af a kuni ta skwi maga Dawuda* ma sana fitik kuzlanafər maya

kawadaga nda gwal ta dza'a mistani tani ra?»

⁴ Ka sli'aftá tsi ka lami da həga Lazglafta, ka klaftá tsi ta buradi fana lu ta Lazglafta ka zuta, daganafha ta tsa gwal mistani ya guli, an̄ mndani za a hamata mndu ta tsa skwi ta fanata lu ta Lazglafta ya wa, ba gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta yeya ta zay.†»

⁵ «Zwan̄a mndu ná, tsatsi mgham ta ghəŋa sabat,» ka'a nda hən̄.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda mta dzvani

Mat 12:9-14, Mak 3:1-6

⁶ Ma sana sabat guli, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi. Mamu sana mndu nda mta dzva zeghwani hada.

⁷ Ma tsa vli ya guli, mamu gwal tagha zlahu ŋa mnduha‡ nda la Farisa, ta kuma mutsaftá rutsak ta Yesu ŋa razay. Ka nzatá hən̄ ka n̄gha Yesu ta iri ta iri ŋa n̄ghay ka dza'a mbər mba a wa tsi ta mndu bađu sabat, ka hən̄.

⁸ Tsaw nda sna Yesu ta ndana taŋ. Ka'a mantisa: «Sli'afsl̄i'a gra, ka sagha ka sladata ta n̄ghay mnduha,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka sli'aftá tsa mndu ya ka sladata.

⁹ Ka Yesu nda hən̄ mantisa: «Nu skwi mna zlahu mu ŋa magay bađu sabat na? Maga skwi d̄ina ta raku re, ari maga skwi kul d̄inaku a na? Mbanaftá hafu skwi nda ra re, ari klaptá hafu mida a guli?» ka Yesu dawan̄ta da tsa gwal tagha zlahu ŋa mnduha ya, nda tsa la Farisa ya.

¹⁰ Ka waftá Yesu ta hən̄ turtuk turtuk. Ka'a mantisa: «Tďaptďa ta dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu ya. Ka tďaptá tsi ta tsa dzvani ya, ka vravaftá tsi yəmad̄.

¹¹ Ka kuzlanaftá tsi ta hən̄ ta ŋuďuf, ka laghu hən̄ dzədzərkaku mataba taŋ ŋa zba maganatá ghwadaka skwi ta Yesu.

Zabafta Yesu ta duhwalhani ghwan̄pdə his

Mat 10:1-4, Mak 3:13-19

* 6:3 N̄gha ta 1 Samuyel 21:2-7. † 6:4 N̄gha ta 1 Samuyel 26:6. ‡ 6:7 N̄gha ta Irm̄iya 36:4 nda Izra 8:1.

¹² Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka laghwí tavata ghwá da maga du'a. Ka hani tsi kurzlin̄ nda iri ta maga du'a da Lazglafta.

¹³ Tsadákwa vlani, ka hagadaghatá Yesu ta duhwalhani tavatani, ka sli'adaghatá hən̄. Ka zaba'atá tsi ta mnduha ghwan̄p̄d̄a his mataba tan̄, ka tsanaftá tsi ta hgu ta hən̄ ka gwal ghunay.

¹⁴ Wya hga tsa mnduha ghwan̄p̄d̄a his zaba a tsi ya: Mamu Simun̄ tsanaf tsi ta hgani ka Piye, nda Andre zwan̄amani ma Simun̄, nda Yakubu, nda Yuhwana, nda Filip, nda Bartelemi,

¹⁵ nda Mata, nda Tuma nda Yakubu zwan̄a Alfe, nda Simun̄ ta hgə lu ka mnda zlu'a ghwa,

¹⁶ nda Yuda zwan̄a Yakubu, nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

*Sli'akta d̄amga sna gwađa da Yesu
Mat 4:23-25*

¹⁷ Tahula tsa, ka saha hən̄ kawadaga, ka sladavatá hən̄ ta sana vli ka dandar tskava n̄ədd̄əmata sanlaha ma duhwalhani, nda ndəghata mnduha ta sli'akta ma luwa Ursalima, nda sanlaha ta hadika Zudiya, nda sanlaha guli ta wa drəf ta nzakway ka luwa Tir nda Sidun̄.

¹⁸ Inda tsa mnduha ya ná, sli'agagha da sna gwađa da Yesu hən̄, nda ya n̄a mutsa mbaku ma dan̄wa tan̄. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kasu ghwad̄aka sulkum ta hən̄.

¹⁹ Inda mndu ta zba tvi n̄a ksant̄a d̄ər ndəhed̄, kabga mamu mbraku ta sabə ma tsatsi ka mbamba hən̄.

*Nda zd̄akwani nda kuzlakwani
Mat 5:1-12*

²⁰ Mantsa, ka waftá Yesu ta duhwalhani, ka'a mantsa: «Rfawarfa ta rfu, kaghuni gwal ka p̄du, kabga n̄a ghuni ga mghama Lazglafta.

²¹ Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta kuzlan̄ta maya ndanana, kabga dza'a baghaku kuni. Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta taw ndanana,

kabga dza'a ghuḅasay kuni ta ghuḅasu.

²² Rfawarfa ta rfu ka ta husan̄husa kuni ta mnduha, ka ta vzighunisvza hən̄, ka ta razay hən̄ ta kaghuni, ka ta vazay hən̄ ta rutsak ta kaghuni kabga vəl zlglafta ghuni ta Zwan̄a mndu.

²³ Rfawarfa ta rfu, ka vavalakwa kuni da rfu badu slaghunaghata tsa skwiha ya, kabga dza'a mutsay kuni ta nisəla dagala ta luwa.

Mantsa ya si ta ghuya dzidziha tan̄ n̄a la anabiha ghalya.

²⁴ Dan̄wa n̄a ghuni kaghuni gwal ka gadghəl,

kabga nda ghada mutsuta ghuni ta n̄a ghuni zd̄aku.

²⁵ Dan̄wa n̄a ghuni!
Kaghuni gwal nda bagha,
kabga dza'a dzay maya ta kaghuni.
Dan̄wa n̄a ghuni!

Kaghuni gwal ta ghuḅasu ndanana, kabga dza'a taway kuni ta taw nda ima taw.

²⁶ Dan̄wa n̄a ghuni!
ka ta mnay inda mnduha ta zd̄aku ta kaghuni,

kabga mantsa si ta mna dzidziha tan̄ ta ghən̄a la ghwad̄aka anabiha ghalya.»

*Dvuwad̄va ta ghumaha ghuni
Mat 5:38-48, 7:12a*

²⁷ «Ka i'i nda kaghuni gwal ta sna gwađa da ná, d̄vuwad̄va ta ghumaha ghuni, magawa zd̄aku n̄a gwal ta husan̄ta kuni.

²⁸ Dawawa tfawi ta ghən̄a gwal ta ksi'a kaghuni. Ndəḅawa dzvu ta ghən̄a gwal ta giri n̄a ghuni.

²⁹ Ka dzughunus dza mndu ma lagən̄ katsi, mbədanawa sana lagən̄ guli. Ka kləgadaghawkla mndu ta lguta huda gha katsi, ma pyə ka ta kləgadaghawtá dawra gha.

³⁰ Vlan̄vla ta skwi ta mndu ta d̄awan̄ta da kagha. Ka kləgadaghawkla mndu ta skwa gha n̄a n̄ani katsi, ma d̄awugəl ka da tsi.

³¹ Ka nu skwi dīna ta kumə ka ghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawamaga manda va tsaya ta hahəŋ guli.

³² Ka gwal ta d̄vutá kaghuni yeya ka kaghuni ta d̄vuta katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəлта kaghuni tama ya mantša ya ta maga gwal dmaku guli, gwal ta d̄vutá hahəŋ ta d̄vuta həŋ?

³³ Ka ŋa gwal ta magaghunata zdaku yeya ka kaghuni maga zdaku katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəлта kaghuni ya mantša ya ta maga gwal dmaku guli?

³⁴ Ka ŋa gwal ta ndanu kuni dza'a plaghunamta yeya ka kuni ɓla nzawa katsi ní, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəлта kuni guli ya mantša ya ta ɓla gwal dmaku ta nzawa ŋa gwal dmaku guli, ŋa planamta həŋ manda va tsaya?

³⁵ Kaghuni ya ná, d̄vuwad̄va ta ghumaha ghuni, magawamaga ta zdaku ŋa taŋ. Blawa nzawa ŋa mnduha, ma faf kuni ta ghəŋ ta vraghunamta, dza'a mamu nisəla ghuni dagala, dza'a nzakway kuni ka zwana Lazglafta ta luwa, kabga tsatsi ná, zda ghəŋani nda mnduha kul had ta rfa mndu, nda gwal ta sidi tani.»

Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha
Mat 7:1-5

³⁶ «Tawawa tawa ta hidahida ta mndu, manda ya ta taw Da ghuni ta hidahida ta mndu ya.

³⁷ Ma tsanagha kuni ta guma ta mndu. Had Lazglafta dza'a tsaghunaghatá guma guli wa. Ma ŋam kuni ta mndu ma ŋuduf, had Lazglafta dza'a ŋamtá kaghuni ma ŋuduf guli wa. Pliniswa dmakwa mnduha, dza'a plighunispla Lazglafta ta ŋa ghuni guli.

³⁸ Vlawa vla ta skwi ŋa mndu, dza'a vlay Lazglafta ŋa ghuni guli, ŋa ndəghaghunamta ta wa lguta ghuni, ka gəgzanata, ka va tsihwaghunamta, ka ndəghanaf̄ta ha ka paghakwani. Ta tsa skwi ta kəl kaghuni ka gra skwi ŋa mndu ya

dza'a gra Lazglafta ŋa ghuni guli,» ka'a.

³⁹ Wya ka Yesu nda həŋ nda mahdihdi guli: «Dza'a ksay mndu nda ghulpa ta mndu nda ghulpa ka mbaɗa ta tvi ra? Had həŋ dza'a rkaghata his his da ghurum ra?

⁴⁰ Had zwan̄ ta taghə lu ta skwi ŋani malaghutá Maləmani wu, ba ka nda tagha skwa tsa zwan̄ ya dza'a kəl tsi ka nzakway manda Maləmani kasi'i.

⁴¹ «Kabgawu ta kəl kagha ka laghwī ngha hiwir ma ira zwan̄ama gha, kul had kagha ta nghapta ka dughusl ma ŋa gha iri na?

⁴² Waka kagha ta mnay ŋa zwan̄ama gha kazlay: Yaha ka klighista yu ta hiwir ma ira gha kə'a, ya ngha a kagha ta dughusl ma ŋa gha iri na? Mndəra wani ma madgwirmadgwir tsa? Kligiŋ kla karaku ta dughusl ma ŋa gha iri, kada nghanta ka ta vli ŋa lavintá kligiŋtá hiwir ma ira zwan̄ama gha.»

Ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu
Mat 7:16-20, 12:33-35

⁴³ «Had yakwa fu zda ta yaku ta fu kul zdaku yakwani wa. Had yakwa fu kul zdaku yakwani ta yaku ta fu zda yakwani guli wa.

⁴⁴ Ta yakwani ta tsatsafta lu ta inda fu. Had lu ta mutsaftá mana ta hul'uwa wa. Had lu ta daga yakwa ghuku ta madzəfdzəf wa.

⁴⁵ Mantša ya guli, mataba ndəghata skwiha dīnadīna ma ŋudufani ta mnigiŋta ŋərma mndu ta skwi. Mataba ndəghata ghwadaka skwiha ma ŋudufani ta mnigiŋta ghwadaka mndu ta ŋani guli, kabga skwi ma ŋudufani ma mndu ta mnigiŋta wubisim.»

Həgaha his
Mat 7:24-27

⁴⁶ «“Mghama ɗa! Mghama ɗa!” ka kuni ta hga i'i, kabgawu tama? wya had kuni ta maga skwi ta mnaghunata yu wu na?

⁴⁷ Ka mnaghunamna yu ta nzakwa mndu ta sagha da i'i ɓa. Tsa mndu ya ná, ta snan̄sna ta gwada ɗa, ka ksa slna nda tsi.

⁴⁸ Ka guram tsa mndu ya nda mndu ta baftá høgani. Ma zlayni ta bay, ka ladata tsi ta mndarani, ka thagafata ta kutumba. Ma sagha zala vlunduf dista tsa hoga ya ma na zlijta, trid, traptá zlijta kabga nda diha mndarani.

⁴⁹ Mndu ya ta snantá gwada da, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka guram tsa mndu ya nda mndu ta baftá høgani ta hadik, kul ladata mndarani da hadik. Ma saha zala vlunduf dista tsa hoga ya, gi krip zluta tesne' dekdek,» ka'a.

7

Mbanafta Yesu ta kwalva mnda la Ruma

Mat 8:5-13

¹ Tahula kdfinta Yesu ta mna inda tsa gwada ya na tsa ndaghata mnduha ta sna tsa gwadani ya, ka sli'aftá tsi ka lami da luwa Kafarnahum.

² Hada, mamu sana mghama sludza la Ruma kul dughwanaku kwalvani ya dvu tsi katakata, ta dza'a mtaku.

³ Manda snanta tsa mghama sludzi ya ta mna gwada ta Yesu, ka ghunadaptá tsi ta la galata mndu ta ghona la Yahuda, na guyata nda Yesu, na ndabanatá dzvu na sagha mbanaftá tsa kwalvani ya.

⁴ Ka sli'aftá hən ka lagha slanaghatá Yesu, ka ndabanatá hən ta dzvu katakata. Ka hən mantasa: «Kdakkdek nda ra kanta gha ta tsa mndu ya.

⁵ Tsa mndu ya ná, ta dvay ta mndera amu, tsatsi ta banaftá hoga tagha skwi,» ka hən.

⁶ Ka sli'aftá Yesu ka dza'a kawadaga nda hən. Ndusa Yesu ka bhadaghata tama ta ghungladapta tsa mghama sludzi ya ta grahani na mnanatá Yesu. Ka hən mantasa: «Mghama da, yaha lu da danwazlaghafta, ra a yu ka nlata gha ga ini wa.

⁷ Tsaya dər kəl yu ka mnay kazlay: La a vərda i'i da guya kuma nda tsi wu kə'a. Ka sabsa gwada ma wa gha ya ná, prək mbanaftá kwalva da tsa.

⁸ I'i guli ná, mista gwal dagaladagala nziŋta yu, mamu sludziha ta ksa slna mista i'i guli. Ka "la," ka yu nda sani ná, gi sli'ani. Ka "saghasa," ka yu nda sani guli ná, gi saghani. Ka "magamaga ta ya skwi ya," ka yu nda kwalva da, gi magatani,» ka'a.

⁹ Na snanata Yesu ta tsa gwada ya, ka ndrau' tsi nda ndrau'uwa ta tsa mghama sludzi ya. Ka mbədavata tsi tvə tsa ndaghata mnduha ta dza'a mistani ya. «Ka yu ta mnaghunata ná, dər mataba la Isra'ila, ta slanagha a yu ta mndərga nana ma zlgay nda nufuf wu,» ka'a.

¹⁰ Ta vradaghatá tsa mnduha si ghunagha tsa mghama sludzi ya dzagha, ka slanaghatá hən ta mbatá tsa kwalva si kul dughwanaku ya.

Vranamta Yesu ta hafu ma zwanja sana wadgu

¹¹ Tahula tsa ka sli'aftá Yesu ka laghwi da sana luwa ta hgə lu ka Nayina. Ka sli'aftá duhwalhani nda dəmgə guli mistani.

¹² Ndusa ka lami ta watgha tsa luwa ya, ka guyatá tsi nda mnduha ta kla mbli na paday. Tsa mbli ya, kdakwakdakwa zwanja sana markwa wadgu ya. Nda tska mnduha tsa luwa ya ta dza'a mista tsa marakw ya.

¹³ Na nghanata Yesu ta tsa marakw ya, ka ksafatá tsi ka hidahida. «Ma taw ka» ka'a nda tsi.

¹⁴ Ka gavadaghatá Yesu tavata tsa kativinj ta kəl lu ta mbli tida ya, ka ksanta. Ka sladavatá tsa mnduha ta kla mbli ya. «I'i ya ta gwada nda kagha galaḡay da, sli'afslia gha!» ka'a.

¹⁵ Ka sli'aftá tsa mbli ya ka nzata, ka gwadə tsi ta gwada. «Wya zwanja gha makwa da,» ka Yesu nda tsa mani ya.

¹⁶ Ka ksutá tsi ta inda tanj ka zləŋ. Ka zləzlvu hən ta Lazglafta guli. «Nda zliga mghama anabi mataba mu, saghasa Lazglafta nghanaghatá mnduhani,» ka hən.

¹⁷ Ta ghəna tsa skwi ya, ka tuta gwada wdid ta ghəna Yesu ta inda hadika Zudiya, nda ya ma inda luwaha ta wanafta.

Daway Yuhwana mnda maga batem

Mat 11:2-19

¹⁸ Ka snanamtá duhwalhani ma Yuhwana, ta inda tsa skwiha ta maguta ya ta Yuhwana.

¹⁹ Ka hgaftá Yuhwana ta gwal his mataba duhwalhani, ka ghunaftá hən da Mgham Yesu. Ka'a nda hən mantša: «Lawala dawanta! Kagma tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na?» ka kuni nda tsi.

²⁰ Ka sli'aftá hən ka bhadaghata da Yesu. Ka hən mantša: «Yuhwana mnda maga batem ta ghunaganaghata da kagma kazlay: Kagma tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na kə'a?» ka hən.

²¹ Ma va tsa fitik ya, ka mbambanaftá Yesu ta ndəghata mnduha ma danwa tan, nda gwal nda raghwa, nda gwal kasaf ghwadaka sulkum, gwananaha ta iri ta gwal si nda ghulpa.

²² Ka'a nda hən mantša: «Lawala mnanata Yuhwana ta inda skwiha nghan kuni, nda inda skwiha sanan kuni. Gwal si nda ghulpa nda nghan hən ta vli, ta mbađa gwal si nda raghwa səla tan, kwandlan kwandlan mbambatá gwal si nda rda mndu ta hən, nda gwana sləmənə gwal si ka rgha si kul snantá sləmən. Gwal si nda rwa, varamvara hən nda hafu. Mananamana lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pdu.

²³ Rfu da mndu ta kwal kul zlanťa zlgay nda ɲudufani ta i'i,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta Yuhwana

²⁴ Manda vraghuta tsa mnduha si ghunadap Yuhwana ya, ka zraftá Yesu ta mna gwada ta ghənə Yuhwana ɲa tsa ndəghata mnduha ta tskavata ya. Ka'a mantša: «Ma tsa laghwa ghuni da mtak ya ní, nahgani laghu kuni nghan? Sana mndu ta tatamaku manda sulam ta gigđu falak rki laghu kuni da nghan?

²⁵ Ka tsa a tsi wu, nahgani laghu kuni nghan 6a? Sana mndu nda sudatá lgut ta wudaku ta vghani rki laghu kuni da nghan? Ya wya gwal ta kla lgut nda bla dzvani ná, ta za mghama tan hən ka nzaku ma həga ma mgham mgham.

²⁶ Wa va mndu laghu kuni da nghan tama na kula? Sana anabi rki laghu kuni da nghan? Anj mantša nzakwani, malaghumala tsa mndu ya ta mbrakwa anabi.

²⁷ Ta ghənə tsa Yuhwana ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay: I'i Lazglafta wana yu ta tinlaghutá ghunaftá mndu ka kagma

ɲa dza'a fadaghata tvi* kə'a ya.

²⁸ Ka yu nda kaghuni wa, mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, had ya ta malaghutá Yuhwana wa. Tsaw tama, mndu ta nzakway kwitikw ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta Yuhwana.

²⁹ Tsaw inda hamata mnduha nduk nda gwal tska dzumna tani, snanta tan ta gwada Yuhwana, ka hən mantša: «Ta kumay Lazglafta ta mbamafta,» ka hən. Ka dawu hən ta maganaftá batema Yuhwana ta hən.

³⁰ Kuraghuta la Farisa nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ya, ka kwalaghuta hən ta tsu'aftá skwi ta kumə Lazglafta ta magay ɲa tan. Ka kwalaghutá hən ta tsa batem ta magə Yuhwana ya.»

³¹ «Ndaw dza'a gra yu ta mnduha ta na fitik na? Yakwa wa hən?

³² Ka guram nda zwani ta kurbut ta mnay mataba tan kazlay: Vyanafha ɲni ta siɲlak skala a kuni wu, fanafha ɲni ta laha ta taw, tawan a kuni ta taw wu kə'a ya hən.

³³ Tsaya ná, nzakwani manda sagha Yuhwana mnda maga batem, ka kwalaghuta tsi ta za buradi nda sa ima inabi, «a' nda ksa da halaway» ka kuni.

³⁴ Saghaha Zwanə mndu guli, ka zay ka say, «a' dagala mahahaw'ani, dagala sasakwani, gra gwal tsəka dzumna nda la ghwadaka mnduha ya,» ka kuni.

* 7:27 Nghan ta Malatsi 3:1 nda Sabi 23:20.

³⁵ Inda gwal nda difil ma ghəŋa taŋ ná, tsatsaftsatsa hahəŋ ta vərđaka difla Lazglafta,» ka'a.

Yesu ma həga ga Simuŋ mnda la Farisa

³⁶ Ka hgaftá sana la Farisa ta Yesu ŋa za skwa zay ga taŋ. Ka lagha Yesu da tsa mndu ya, ka lamə tsi da həga ka zə tsi ta skwi.

³⁷ Mamu sana ghwadaka marakw ma tsa luwa ya, ka sŋaŋtá tsi kazlay: Wa'a Yesu ta za skwa zay ga tsa la Farisa ya kə'a, ka klaftá tsi ta hwaraka Albastra ndəghatani nda urdi nda bla dzvani, ka kladaghata.

³⁸ Ka lagha tsi tavata səla Yesu nda ga mahulhulani, ka mbəza ima taw ta səla Yesu, ka ksaftá tsi ta swidani ka takadáy nda tsi, ka habwa'aku ta səlani, ka pgha tsa urdi ya ta səla Yesu.

³⁹ Na nghanŋa tsa mnda la Farisa ta hgađaghatá Yesu ya ta tsa skwi ya, ka'a ma ghəŋani mantsa: «Ka ma vərđa anabi na mndu na ná, ma dza'a tsatsaftsatsa ta mndərga na marakw ta ksəŋta na. Ma dza'a nda sna kazlay: Ghwadaka marakw ya kə'a.»

⁴⁰ Ka Yesu zlraftá gwada nda tsa mnda la Farisa ya mantsa: «Ari Simuŋ, mamu gwada ta kumə yu ta mnaghata,» ka'a. «Aŋi Mghama da mna,» ka'a zlghanaftá wi.

⁴¹ «Mamu sana mndu ta balanaftá nzawa ta sana mnduha his. Prək ka tseda vagha mnduha hutaf dərma kə'a vlanŋtá sani, prək ka tseda vagha mnduha hutaf mbsak kə'a vlanŋtá sani guli.

⁴² Ka traptá həŋ ta palata kabga had skwi da həŋ prək ka palata taŋ wa. Ka zlanəŋtá tsi ta tsa dməŋ ya ta həŋ his his. Wati mataba tsa mnduha ya dza'a malaghuta dvtutá tsa mndu ya, ka kagha ta gray na?» ka'a.

⁴³ «Mataba tsa mnduha ya ra! Ta graftá yu ná, tsa mndu zlanəŋ lu ta ŋani dagala ya ya,» ka Simuŋ. «Ta ŋa gha,» ka Yesu nda tsi.

⁴⁴ Ka mbəđavatá Yesu tvə tsa marakw ya, ka mnə tsi ŋa Simuŋ: «Nda ngha ka ta na marakw na ki'e?

Samsa yu da həga ga ghuni, walaŋ a ka ta tidiftá imi ŋa mbaza səla da manda ya snu lu wu, ka mbazihatá na marakw na nda ima tawani, ka takadihata nda swidani.

⁴⁵ Brusa a ka ta i'i ma sagha da manda ya snu lu wa. Tsatsi, ka yawu sama da ta zлана a ta brusa səlaha da wa.

⁴⁶ Walaŋ a ka ta pghigihatá rdí ma ghəŋ manda ya snu lu wu, tsatsi, pghidif pgha tsatsi ta rdí ta səlaha da.

⁴⁷ Ka yu ka mnaghata na: Nda pla inda dmakwa na marakw na. Tsaya kəl tsi ka maraŋta dvtutani ta i'i da-gala. Ka ki'a planata lu ta dmakwa mndu ya, ki'a dvtu maraŋ tsa mndu ya guli.»

⁴⁸ «Nda pla inda dmakwa gha makwa da» ka Yesu nda tsa marakw ya.

⁴⁹ Ka sana mnduha ta za skwi kawadaga nda tsi mantsa: «Wa va na mndu na katək na? Ta uwala pla dmaku na?» ka həŋ.

⁵⁰ «Zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghafta makwa da, la nda vghata zdakwa gha,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

8

Sana mi'aha ta pgha Yesu

¹ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka laghwi Yesu da ra luwaha dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw, ka tuza Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ka mna gwada ta ghəŋani

² nda sanlaha ma mi'aha ya gha-zligiŋ lu ta ghwadaka sulkumha ma həŋ, ka mbambanaftá həŋ ma daŋwaha taŋ. Tekw i Mari makwa ta Magdala sli'agap ghwadaka sulkumha ndəfəŋ mida,

³ nda Yuwana markwa Kuza. Tsa Kuza ya, mndu ya fanam mgham Hiridus ta inda skwi ma həgani ma dzvani ya. Mamu Suzana, nda ndəghata sanlaha ma mi'aha guli mataba taŋ. Inda tsa mi'aha ya ná, katanŋkata həŋ ta i Yesu nda duhwalhani nda skwi ma dzva taŋ.

Gwada ta ghəŋa sana mndu ta wutsa hulfani

Mat 13:1-9, Mak 4:1-9

⁴ Ka sli'aktá mnduha ma luwaha kavghakavgha ka tskavata tizlik tavata Yesu. Mantsa tama, ka zlraftá Yesu ta mna mahdihdi:

⁵ «Mbadá sana mndu ka sli'afra ka laghwi da wutsa hulfa ma vwahani. Tata wutsaywutsay, ka rkata sanlaha ma tsa hulfaha ya ta tvi, ka diŋlaku lu tida, ka sli'adaghata dyakha da daguta.

⁶ Ka rkatá sanlaha ta kluluh: Na tsa gi dyaftani ya, ka ghwalutá tsi kabga had nasa mistani wa.

⁷ Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka dyaftá tsi, ka glanaghatá teki ka raghwanata.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gənək. Tsa-haya, ka dayaftá hən, ka glafta ka pghaftá ghən ghərməts ghərməts. Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi,» ka Yesu sganaghata nda lwi dagala.

Garay Yesu nda gara ta gwadani

Mat 13:10-17, Mak 4:10-12

⁹ «Nu klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya na?» ka duhwalhani dawənəta da tsi.

¹⁰ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta snaŋtá difatá gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta. Nə sanlaha ya, ba nda mahdihdi dza'a mnanənəta lu ta hən kabga

“ta nghan hən, trid nghan a hən wu, ta snay hən, sew sna a hən wa. *”»

Gwada ta ghəŋa mndu ta wutsa hulfa

Mat 13:18-23, Mak 4:13-20

¹¹ «Wya klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya: Tsa hulfa ya ná, gwada Lazglafta ya.

¹² Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida hən. Hahən ná, gi snaŋta taŋ ta gwada Lazglafta, gi ndadaghata halaway klugudunustá hən yaha hən da zlghafta ma ŋudufa taŋ da mbafta hən.

¹³ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh rkaf hulfa tida hən,

snaŋta taŋ ta gwada Lazglafta, gi zlghafta taŋ nda rfu, ama had hən ta zlaŋtá vli nə dzugwamta tsa gwada ya ta slrən ma ŋudufa taŋ wa. Ka dzghanədzgha skwi ta hən, gi suwak zlaŋta taŋ ta zlghay nda ŋudufa taŋ.

¹⁴ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda hulfa ta rkamta da teki ya hən, snaŋta taŋ ta gwada Lazglafta ka laghu hən da ndana nzaku ma ghəŋa hadik nda zba gadghəl nda ndana zba skwi ta hara'uwa iri, mantsa tama, mbada tsa skwiha ya ka raghwa tsa gwada ya, ka niŋta hən ka ksubaŋ.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha guli, manda gənək hən, snaŋta taŋ ta gwada Lazglafta, ka zlghaftá hən nda ŋuduf turtuk, ka ŋanatá hən ka ksa slna nda tsi ka dihavata mida.»

Daswa ka kuni nda sna skwi ta snu kuni

Mak 4:21-25

¹⁶ «Ka mnaghunamna yu 6a! Had mndu ta tsamta vu ma pitirla ka dzuəamta ma tughuba wu, had ta fiŋta mista ghzlən guli wu, ta fagata ta vli tskala, kada nghanəta gwal ta lamə da dzuguvi ta tsuwadək.

¹⁷ Inda skwi nda difa ná, dza'a maravamara. Inda skwi nda bukwa guli dza'a snaŋsna lu, nə zlagaptani bəŋay ta daəi.

¹⁸ Dasuwa ka kuni nda tva snaŋta skwi ta snaŋta kuni, kabga nə mndu nda guna sləmənəni nə sna skwi dza'a sganaghata lu ta snanamta. Ama ka had tsi da mndu wu, dza'a kləgadanaghu kla lu ta va tsa má si ta ndanu tsi ta mutsay ya.»

Vərdə zwanamani ma Yesu

Mat 12:46-50, Mak 3:31-35

¹⁹ Ka lagha i mani nda zwanamani ma Yesu slanaghata, ama trid traptra hən ta bhanavata, tsutska mnduha.

²⁰ «Wa a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta gəvala kagha,» ka lu nda tsi.

²¹ «Gwal ta sna gwada Lazglafta ka maga slna nda tsi, tsaha ya i ma da nda zwanama da,» ka'a.

* 8:10 Nghan ta Isaya 6:9, 10.

Lóanata Yesu ta mativirau' ta ghəŋa imi

Mat 8:23-27, Mak 4:35-41

²² Ma sana fitik, «mbadma ta a sana 6la drəf a,» ka Yesu nda duhwalha, ka sli'aftha həŋ kla lamə da kwambalu ka sli'i.

²³ Tata ndəru həŋ, ka dzata hani ta Yesu, ka sli'avafta mativirau' ta ghəŋa drəf, ka dza'a imi ndəghanaftá kwambalu. Ta wa hdak həŋ.

²⁴ Ka lagha həŋ sli'a Yesu, «Maləm! Maləm! Nda zadá mu!» ka həŋ nda tsi. Ka sli'avatá Yesu ka davanaghatá tsi ta falak, nda tsa vavalakwa imi ya. Ka l6atá vli ka nzata t6ekw.

²⁵ «Nu ta kəl kuni ka zləŋ mantsa? Kulam ndana had' zlgħay nda ŋuduf da kaghuni dekdek katək ra?» kə'a mbədávata tvə duhwalhani. Ka ksafatá zləŋ ta həŋ, ka ndra'u həŋ. «Wa na mndu na katək na? Na dvanaghatani ta dər falak nda imi ná, gi ka snanata taŋ?» ka həŋ mataba taŋ.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda duhwalha halaway mida

Mat 8:28-34, Mak 5:1-20

²⁶ Ka 6hadaghata i Yesu nda duhwalhani ta hadika Geraseni ta nza-kway mbəŋ ya mbəŋ ya nda luwa Galili.

²⁷ Nda fagata Yesu ta səla ta hadik ta sabə tsi ma kwambalu, ka sagha sana mnda tsa luwa ya da guyay. Tsa mndu ya ná, ksuxsa duhwala halaway. Nda kda fitikani kul sudgəltá lgut dekdek, had' ta nzəglata mintgha wu, mataba kuluha kə'a ta nzaku.

²⁸ Na ghur nghayni ta Yesu, ka wahatá tsi ka zləmbatá ma ghuvani. Ka'a mantsa: «Yesu Zwanja Lazglafta ta luwa, Nya mataba u nda kagha? Kdəkkdək, wya dzvu, yaha ka ghuydiptá danwa,» ka'a wahata nda lwi dagala.

²⁹ Kəl tsi ka mna tsaya na: Sabsa ma na mndu na ka Yesu dvanaghtá tsa duhwala halaway ya. Tsa mndu ya ná, nda kda fitika ksafatá tsa duhwala halaway ya. Ma tsa fitika ksafatani

ya, si ta habafhaba mnduha nda zida, ka tsamtá səlähani ma tsuhwal, ma ŋa habanata. Ka raratsiŋtá tsi ka 6abaliŋta. Ka klaghatá tsa duhwala halaway ya ka laghwi ra vli ma mtak.

³⁰ «Wa hga gha na?» ka Yesu nda tsi. «D6a' hga da,» ka'a zlgħanaftá wi. Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha duhwala halaway ta sli'amta dida.

³¹ «Kdəkkdək, yaha ka da ghuna aŋni da gudzuvrŋwa vu†,» ka tsa duhwala halaway ya ndi'ata, ka ndə6a dzvu da Yesu.

³² Ndusa nda tsa vli ya, mamu sana bra ghuvazu ta zbutá skwa zay taŋ tavata ghwá. «Kdəkkdək vlanja tvi, ka sli'amta ŋni da a ghuvazuha a,» ka həŋ nda Yesu. «Aray,» ka Yesu vlanjta tvi ta həŋ.

³³ Ka gi sli'agaptá tsa duhwala halaway ya ma tsa mndu ya, ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf ka rwuta.

³⁴ Nghay tsa mnduha ta ngha tsa ghuvazuha ya ta tsa skwi ta magata ya, ka hwayaftá həŋ ka laghwi tay ma luwa nduk ma zwana luwaha ta tsa skwi ta maguta ya.

³⁵ Ka sli'afatá mnduha ka laghwi da ngha tsa skwi ta maguta ya. Ka lagha həŋ slanaghatá Yesu, ka slaftá həŋ ta tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya ta nzaku kurevesa tavatá səla Yesu nda sudatá lgut ta vgha, nda mbatani kwandlan. Nghaŋta taŋ, ka ksutá tsi ta həŋ ka zləŋ.

³⁶ Mbadá tsa gwal si ta nghay ta magaku tsa skwi ya, ka rusay ŋa taŋ ká tsa mndu si ksaf duhwala halaway ya mbafta.

³⁷ Ka həŋ mantsa: «Kdəkkdək sli'apsli'a ma hadika ŋni,» ka inda mnduha ma hadika Geraseni nda Yesu, kabga nda ksa həŋ da zləŋ katakata. Ka sli'afatá Yesu ka lamə da kwambalu ŋa vru.

³⁸ «Wya dzvu, kla ta i'i ta səla gha,»

† 8:31 Gudzuvrŋwa vu: Ngha ta Ruma. 10:7, Suna Yuhwana 9:1-2, 11, 11:7, 17:8, 20:1, 3.

ka tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya nda Yesu.

³⁹ «Vra dzagha gha, ka dza'a ka rusa inda skwi maga gha Lazglafta,» ka Yesu pyafta ka dza'a mistani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi tay ma inda luwa ta inda skwi magana Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani marakw, nda sana zwanja makwa

Mat 9:18-26, Mak 5:21-43

⁴⁰ Ta vrəgladaptá Yesu ta sana 6la drəf, ka slanaghatá tsi ta ndəghata mnduha guli ta kzlay hada ŋa zlglafta.

⁴¹ Mbadaka sana mndu ta hgə lu ka Zayrus ta nzakway tekwa mataba la mali ta ghəŋa həga tagha skwa la Yahuda, ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu. Ka'a mantsa: «Kdəkkdək mbada da ini,» ka'a nda tsi,

⁴² kabga mamu kdəkwakdakwa makwani ta kla imi ghwanpədə his kul dughwanaku ta kala ghəŋ. Ka sli'aftá Yesu ka dza'a mistani. Ta mbada Yesu ka dza'a mataba tskata mnduha, had tva mbədayni ta vgha wa.

⁴³ Mamu sana marakw mataba tan Maghwanpədə hisa vakwani tsa ta paghaku. Kdīŋkda ta inda skwi ma dzvani ŋa la duhtur. Had ya ka dər turtuk mataba tan ta mbanafta wa.

⁴⁴ Ka lagha tsa marakw ya nda ga mahulhula Yesu ka ksantá wa lgutani. Na tsa gi ksantani ya, gi hle' sladata tsa paghaku ya tsa.

⁴⁵ Ka Yesu mantsa: «Wa tsa ta ksita ya na?» ka'a. «Andaw! Andaw! Andaw!» ka mnduha. Ka Piyer mantsa: «Maləma da! Mataba ndəghata mnduha mandana ta waghaftha, had tva mbədə vgha gha ná, wa ta kshata na, ka ka?» ka'a nda tsi.

⁴⁶ Ka Yesu mantsa: «Mamu mndu ta kshata! Nda sna yu ta mbraku ta savaghuta ma i'i,» ka'a.

⁴⁷ Snay tsa marakw ya ta tsa gwada ya ná, a nda tsatsa yu, ka'a. Ka lagha tsi nda ghudzatani da zləŋ zləmbatá ma ghuva Yesu, ka mnə tsi ta kəma inda mnduha ta skwi kabgawu kəl tsi ka ksanta nda ya kə'a mbafta ma va tsa fitik ya.

⁴⁸ Ka Yesu mantsa: «Makwa da, zlgay nda ŋudufa gha ta mbaghafta, la nda vgha ta zdakwa gha,» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Tata tsa gwada ya Yesu, ka lagha sana mndu ta sli'afta ga Zayrus da mnay ŋa Zayrus: Ka'a mantsa: «Kdakwa tsa makwa gha ya tsa, ta ŋa danwazlgalta gha ŋaw ta Maləm na,» ka'a.

⁵⁰ Ka Yesu mantsa: «Ma tdu ŋudufa gha, fata gha ta ghəŋa gha yeya ŋa gha, dza'a mbaku,» ka Yesu nda Zayrus snanər tsi ta tsa gwada ya.

⁵¹ Manda 6hadaghata tan da tan, ka pyaftá Yesu ta mnduha ta lami da həga mistani, ka hla'atá tsi ta i Piyer nda Yuhwana, nda Yakubu nda dani nda mani ma tsa makwa ya ŋa lamə mistani.

⁵² Ta lamə hən, ta wahu inda gwal ma həga ka tawa ghəŋ ta ghəŋa tsa makwa ya. Ka hən mantsa: «Ma taw kuni, mta a wu, hani ta hani tsi,» ka'a.

⁵³ «Ta mndu nda mta ná, mta a wu ka'a,» ka hən ka ghubasay.

⁵⁴ Ka lagha Yesu ksaftá tsa makwa ya ta dzvu. «Sli'afslia gha makwana!» ka'a.

⁵⁵ Ka vramtá tsa makwa ya, ka gi sli'afta. «Vlanwavlá ta skwa zay,» ka Yesu nda hən.

⁵⁶ Ndandrakau' ká i dani nda mani ma tsa makwa ya nzata ka ndərmimay. «Yaha kuni da mnay dər ŋa wati ma mndu ta skwi ta maguta,» ka Yesu zlahanaghatá hən.

9

Ghunafta Yesu ta duhwalha ghwanpədə his

Mat 10:5-15, Mak 6:7-13

¹ Lagha Yesu ka tskanatá duhwalhani ghwanpədə his, ka vlantá tsi ta hən ta mbrakwa mbranaghatá inda duhwala halaway, nda mbrakwa mbambanaftá danwaha.

² Ka ghunaftá tsi ta hən tuza gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, nda mbambanaftá gwal kul dughwanaku.

³ Ma kdaku hən sli'afta, ka'a nda hən mantsa: «Yaha kuni klaftá sana

skwi dekdék ɲa dza'a da wawaku, dər dafa, dər zlibi, dər skwa zay, dər tsemi, turtuk turtuk ka kuni da klaftá lgut.

⁴ Dər ma wati həga da tsu'afɬa lu ta kaghuni ya, nzata ghuni hada ha ka sagha fitika sli'apta ghuni ma tsa vli ya.

⁵ Ala, dər ga vli dza'a kwal lu tsu'afɬa kaghuni ya, wya dzva ɲni wya dzva ɲni ka kuni dazlay ka zlanavata kuni ta tsa luwa ya, tsaya dza'a maranantá həɲ ta ɓasa ɲudufa Lazglafta ta ghəɲa taɲ,» ka'a nda həɲ.

⁶ Ka sli'afɬa həɲ ka laghwi da ra luwaha, ka mna Lfida Gwada, ka mbamba gwal kul dughwanaku ma inda vli.

*Wa Yesu na ka Hiridus Anɲipas
Mat 14:1-12, Mak 6:14-29*

⁷ Na snaɲta tsa Hiridus Tetrak ta nzakway ka mgham ta hadika Galili ya, ta mna gwada ta inda skwiha ta magaku. Ka traptá tsi ta skwi ɲa ndanay. «A', Yuhwana ya ta sli'agapta nda hafu,» ka sanlaha ta mnay.

⁸ «A', anabi Iliya ya ta zlagapta,» ka sanlaha. «A', sani mataba la anabiha ghalya ya ta sli'agapta,» ka sanlaha.

⁹ «Ya wya tsaghwa tsa ta ghəɲa Yuhwana ka yu, ka tsaghutá lu ní, wa na mndu na ta mnə lu ta mndərga na skwiha ta snə yu na ta ghəɲani tama?» ka Hiridus, ka psə tsi ta tva nghanɲá Yesu.

*Zuɲta Yesu ta skwa zay ta mnduha
dambu' hutaf*

*Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Yuh
6:1-14*

¹⁰ Ka varaktá tsa gwal ghunay ya. Manda varakta taɲ, ka rusu həɲ ɲa Yesu ta inda skwi maga həɲ. Ka hlaghatá Yesu ta həɲ mistani, ka laghu həɲ nda tvə sana luwa ta hgə lu ka Betsayda nda ghəɲa taɲ.

¹¹ Snaɲta dəmgə kazlay: Laghula həɲ kə'a, ka sli'afɬa həɲ zbiɲtá həɲ. Ka lagha həɲ slanaghatá həɲ, ka zlgħaftá Yesu ta həɲ, ka mnə tsi ta gwada ta ga

mghama Lazglafta ɲa taɲ. Ka mbambanaftá tsi ta gwal ta kuma mbambanaftá həɲ ma daɲwa taɲ.

¹² Ta fitik hawu, ka gavadaghatá duhwalhani tavatani, ka mnay ɲani: «Mnanamna ta na mnduha na, ka dza'a həɲ da luwa dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw ta waftá na vli na, ɲa dza'a taɲ zba skwa zay nda vli ɲa hana taɲ, kabga ma mtak mu hadna,» ka həɲ.

¹³ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Vlaɲwawla kaghuni ɓa ta skwi ɲa zay ta həɲ,» ka'a. Ka duhwalhani mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu, ɲa dza'a ɲni da dzawagaghatá skwa zay ɲa zuɲtá inda na mnduha na rki?» ka həɲ nda tsi.

¹⁴ [Tsaw ta magay mnduha* ta dambu' hutaf ma tsa vli ya.] «Mnanawa mna ta həɲ ka tsakavata həɲ hutaf mbsak hutaf mbsak,» ka Yesu nda duhwalhani.

¹⁵ «Araɲ!» ka həɲ ka tsakanatá həɲ ta mnduha.

¹⁶ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha hutaf ya, nda tsa tsulhwa klipi his ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəɲani, ka ɓalanaptá tsi ka valanɲtá duhwalhani ɲa daganafɬa mnduha.

¹⁷ Ka zə inda tsa mnduha ya, ka babaghawtá həɲ. Ka tskaftá lu ta padakwani ka ghwanak ghwanɲpɔə his.

*Yesu ná, Kristi ya ka Piyer
Mat 16:13-19, Mak 8:27-29*

¹⁸ Ma sana fitik ta nzaku Yesu tur-tukwani ka maga du'a, ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka'a dawanta da həɲ mantsa: «Wa i'i ka dəmgə ta mnay na?» ka'a.

¹⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya, ka sanlaha. Iliya ya, ka sanlaha. Sani mataba la anabi ghalya ya ta sli'agapta nda hafu, ka sanlaha,» ka həɲ nda tsi.

²⁰ Ka'a nda həɲ guli mantsa: «A ki kaghuni, waya ka kaghuni ta mnay

* 9:14 Ngha ta Mata 14:21.

nda i'i na?» ka'a. Ka Piyer mantsa: «Kagha ná, Kristi ka,» ka'a.

Mnanjta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:20-28, Mak 8:30–9:1

²¹ Ka Yesu zlahanaghatá hən ka nđanđa mantsa: «Yaha kuni da mnay dər ɲa wati ma mndu tsi,» ka'a.

²² Ka'a sganaghata guli na, «dza'a ghuyay Zwanja mndu ta đanwa katakata, dza'a wđinwđa la galata mndu nda gwal mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha. Dza'a dzadza lu, ɲa sli'agaptani nda hafu bađu mahkən,» ka'a.

²³ Wya ka'a nda hən demdem: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista đa katsi, ba zlanjani ta ndanu ta ghəɲa ghəɲani, ka vlatani ta ghəɲani ka kla udza zləɲayni † inda fitik, ka dza'a mista đa,» ka'a.

Kinawu ta dza'a lu mista Yesu?

²⁴ Ka'a guli mantsa: «Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa đa ka mndu katsi, dza'a Zadiɲzadá tsa mndu ya ta hafani. Ala ka dza'a Zadiɲzadá mndu ta hafani ta ghəɲa i'i katsi, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

²⁵ Nu dza'a katanjta mutsafta mndu ta inda na ghəɲa hadik na ka ɲani ka Zadiɲzadá tsi ta hafani, ka ghəɲani a tsi na?

²⁶ Ka ta ɓasa zləɲ mndu ka mnanjá hga đa, nda gwada đa guli katsi, i'i Zwanja mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala i'i guli ta mnanjá tsa mndu ya bađu sagha dza'a sagha yu ma glakwa đa, nda ya ma glakwa Da đa nda duhwalhani nda ghuɓa, ta luwa.

²⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta, dza'a nda ngha hən nda ira tan,» ka'a.

Mbədavafta Yesu

Mat 17:1-8, Mak 9:2-8

²⁸ Ta magay fitik tghas manda mnutani ta tsa gwada ya, ka hlaftá Yesu ta

i Piyer nda Yuhwana nda Yakubu, ka ɲlaghatá hən ta ghwá da maga du'a.

²⁹ Ta magə Yesu ta du'a, ka mbədavaftá kumani tskəm, mbədavafha lgutani ka wudaku tilil ka ɲusliɲ.

³⁰ Gi wya mnduha his ta ghwa yiva nda tsi. I Musa nda Iliya tsa mnduha ya,

³¹ ta zlagapta ta wudaku tili ma glakwa Lazglafta ta luwa, ta gwada nda Yesu kinawu kə'a dza'a kđinjta magata skwi ta kumə Lazglafta nda ma mtakwani ma Ursalima.

³² Ma tsa fitik ya, nda ghərɓa i Piyer nda grahani da hani, sli'avata tan, ka nghanjta hən ta glakwa Yesu nda tsa mnduha his ya tavatani.

³³ Ma fitika dğay tsa mnduha ya ta vgha nda Yesu, ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma đa! Dina ka nzakwa mu hadna, ka magafmaga ɲni ta həga tumpul hkən. Pal ɲa gha, pal ɲa Musa, pal ɲa Iliya!» ka'a. Tsaw, snəgla a Piyer ta skwi ta mnə tsi wa.

³⁴ Tata mna tsa gwada ya tsatsi, ka saha kusay bukwamtá hən, ka ksaftá zləɲ ta tsa duhwalha ya nghər hən ta saha tsa kusay ya bukwamtá hən.

³⁵ Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nanana zwanja đa ya zbap yu, snawasna ta gwada da tsi!» ka'a

³⁶ Tahula gwadata tsa lwi ya, Yesu yeya ta nghə lu turtukwani, sriw nzanza tsa duhwalha ya ma tsa fitik ya, had mndu ya mnananj hən ta tsa gwada ya wa.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj nda ghwadaka sulkum mida

Mat 17:14-18, Mak 9:14-27

³⁷ Gamahtsimani ka saha hən ta ghwá, ka sli'aftá ndəghata dəmgə ka sagha da guya Yesu.

³⁸ Ka wahatá sana mndu mataba mnduha: «Maləma đa! Ta ndəɓa dzvu yu da kagha, nghanava na zwanja đa na ɓa! kdakwakđakwa zwanja đa na.

³⁹ Ghwadaka sulkum ta ksafta. Na ksaftani, gi wahayni ta wahu, ka ghudzay nda mbraku, ka pgha mahu-pak ka giri ɲani, zlah kə'a ta zlinjta.

† 9:23 Ngha ta Lukwa 14:27, Markus 8:34.

⁴⁰ Ka ndəbu yu ta dzvu da duhwalha gha ma ɲa ghzligiŋtá mida ná, triɗ traptra həŋ,» ka'a nda tsi.

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Gwal təŋtəŋa ghəŋa taŋ kul haɗ zlgħay nda ɲuɗuf da həŋ, kulam ɲa yawu dza'a nzavaghunata yu? Kulam ɲa yawu dza'a nzata yu ka su'aghunata? Klak tsa zwanja gha ya da hadna,» ka Yesu nda tsa mndu ya.

⁴² Ta gavadaghatá tsa zwanja ya, ka slanatá tsa ghwadaka sulkum ya ta haɗik, ka ghudzay nda mbraku. Ka davanaghatá Yesu ta tsa ghwadaka sulkum ya, ka mbanaftá tsi ta tsa zwanja ya, ka vlanjta tsi ta tsa dani ya.

⁴³ Ka ndərmim mnduha ta glakwa mbrakwa Lazglafta.

Mnəglanja Yesu mtakwani nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Mak 9:30-32

Ta laghu mnduha da ndərmima inda tsa skwi maga Yesu ya, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁴ «Fawafa ta sləməŋ dīna, ka sna na skwi dza'a yu mnaghunata na. Dza'a ksafksa lu ta Zwanja mndu, ka vlata ma dzva mnduha,» ka'a.

⁴⁵ Sna a tsa duhwalha ya ta tsa gwada ya wa, tsala a tsa gwada ya da həŋ wa. Nda dīfa klatá ghəŋa tsa gwada ya da həŋ, kabga ɲa kwala taŋ kul snanja. Ta zlanjay həŋ ta dawanjta tsa gwada ya guli da tsi.

Nahgani skwi ka ɲərmani na?

Mat 18:1-5, Mak 9:33-37

⁴⁶ Ka sagha sana ndanu da ghəŋ taŋ, ka zlərdə həŋ mataba taŋ. Ka həŋ mantsa: «Wa mali mataba mu na?» ka həŋ.

⁴⁷ Daslafta Yesu ta tsa ndana taŋ ya, ka hgaftá tsi ta zwanja kwitikw ka sladanata tavatani.

⁴⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Dər wa ta tsu'aftá na zwanja kwitikw na nda hga da, vərda i'i tsu'af tsi. Dər wa ta tsu'aftá i'i guli, tsu'aftsu'a ta tsa mndu ta ghunigihata ya. Tsa mndu ta niŋtá ghəŋani ka zwanja gudzekw dekdek mataba ghuni ya ná, tsa mndu ya ta nzakway ka mali,» ka'a.

Mndu kul haɗ kuni ta husanja ná, kaghuni tsa

Mak 9:38-40

⁴⁹ Ka gi tsu'agħutá Yuhwana ta gwada, ka'a mantsa: «Maləma da! Nda ngha ɲni ta sana mndu ta ghzla duhwala halaway nda hga gha, ka lmaftá ɲni kabga haɗ tsatsi mataba mu wu,» ka'a.

⁵⁰ «ŋaw! Ma pyə kuni! Ka haɗ gwada mndu nda kaghuni wu, mista ghuni tsa mndu ya,» ka Yesu nda tsi.

Ksay Yesu ta tvi ka dza'a da Ursalima

⁵¹ Manda ndusakta fitik dza'a kəl Yesu ka zlanjta ghəŋa haɗik, ka klaftá tsi ta ghəŋani ɲa dza'a bhata ma Ursalima.

⁵² Ka ghunaghatá tsi ta sana mnduha ɲa dza'a ta kəma ta kəma. Ka sli'aftá tsaha ya ka ksafká tvi, ka bhadaghatá həŋ da sana zwanja luwa la Samari ɲa payanaftá vli.

⁵³ Ka kwalagħutá mnduha ma tsa luwa ya ta tsu'afta, kabga nzakwani ta dza'a da Ursalima.

⁵⁴ Snanja gwal his mataba tsa duhwalha ya, i Yakubu nda Yuhwana ta tsa gwada ya, «Maləma da! Va a ka ta dawanjta ɲni da Lazglafta ɲa zligiŋtani ta vu ta luwa, ka zadanata tsi ta həŋ ra?» ka həŋ.

⁵⁵ Ka mbəɗavata Yesu ka davanaghatá həŋ: «[Sna a kuni ka mndəra wani ma sulkum ta klaghunnaktá mndərga tsaya ma ndanu wu! Sagha a Zwanja mndu da zadanatá mndu wu, saghasa ɲa mbanaftá həŋ,]» ka'a.

⁵⁶ Ka sli'afta həŋ ka laghwi da sana zwanja luwa.

Zlanjta inda skwi demdem ka dza'a mista Yesu

Mat 8:19-22

⁵⁷ Ta mbada həŋ ta tvi, ka sana mndu mantsa: «Dər dza'a diga ka, ta dza'a yu mista gha,» ka'a.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «Mamu ghuruma gərhanja, mamu həga dyakha, Zwanja mndu ná, haɗ vli ɲa fadatani ta ghəŋani wa,» ka'a.

⁵⁹ Ka'a nda sana mndu guli mantša: «Mbađa mista ɗa!» ka'a nda tsi. «Mghama ɗa! Zlihazla ka dza'a yu paɗamtá da ɗa karaku,» ka tsaya zlgħanaftá wi.

⁶⁰ «Zlanzla ta gwal nda rwa ka paɗa həŋ ta ghəŋa taŋ, sli'afslí'a kagha ka dza'a ka da mna gwaɗa ta ga mghama Lazglafta,» ka'a nda tsi.

⁶¹ Ka sana mndu guli mantša: «Ta dza'a yu mista gha mghama ɗa. Nziya nza tsi tama ná, ka la yu mnanatá la ga ini nda sli'asli'a ɗa ka'a.»

⁶² Ka Yesu nda tsi mantša: «Ka nda ghada sli'afta mndu ka dza'a mista ɗa, ka læglaghvani nɣa vli nda ga muhul hul katsi, tsa mndu ya ná, had hayhayani ɗekɗek ŋa magaftá slna ga mghama Lazglafta wa,» ka Yesu nda tsi.

10

Għunafta Yesu ta duhwalha ndəfán mbsak his mida

¹ Tahula tsa ka zabəglaptá Mgham Yesu ta sanlaha ma duhwalha ndəfán mbsak his mida, ka ghunaftá tsi ta həŋ his his his ta kəma ta kəma da inda vli ya má dza'a ɓhata tsatsi.

² Ka'a nda həŋ mantša: «Dagala skwiha ŋa ts kay ta vwah, tsaw slagħwa a mnduha ŋa magay wa. Ndəbawa dzvu da mnda vwah ka sganaghata tsi ta mnduha nda ndəgha ŋa ts kanata.

³ Lawala, ta ghuna kaghuni yu manda zwana tuwak da taba kramtakha.

⁴ Yaha kuni klaftá tseɗi, ɗər zlibi, ɗər ɓaɓah. Yaha kuni lagħwi da gaga zgu ŋa mnduha.

⁵ «Dər da wa dza'a lagħa kuni, “ka nza zɗakwa Lazglafta ta ghəŋa na həga na,» ka kuni dza'azlay karaku.

⁶ Ka mamu mnda zɗaku ma tsa həga ya katsi, dza'a nzaku tsa zɗakwa ghuni ya nda tsi. Ka had tsi wu dza'a vragaghuvra tsa zɗakwa ghuni ya da kaghuni.

⁷ Ka tsu'afsu'a lu ta kaghuni, ka nzata kuni ma tsa həga ya, ka za kuni,

ka sa kuni ta inda skwi dza'a vlagħunata lu, kabga nda ra ka tsu'ay mndu ta maga slna ta nisəlani. Yaha kuni dza'a da ra həga.

⁸ Ka lamla kuni da luwa ka tsu'aftá lu ta kaghuni, tsu'awatsu'a ka za kuni ta skwi dza'a vlagħunata lu.

⁹ Ka mbambanafta kuni ta gwal kul ɗughwanaku dza'a slanaghata kuni ma tsa luwa ya. “Ndana ná, ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta,» ka kuni dza'azlay nda həŋ,

¹⁰ Dər da wati ma luwa dza'a lama kuni, ka kwalagħutá lu ta tsu'aftá kaghuni, lawala ta tvi ta tvi ma tsa luwa ya, ka kuni dza'azlay nda həŋ na:

¹¹ “Wana ŋni ta tukwaghunatá nduk nda rgitika na luwa ghuni ta ndi'afta ta səla ŋni na, kada grafta kuni si ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta kə'a.”

¹² Ka yu ta mnaghunata na: Baɗu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ya ná, ta læŋləŋa ŋa luwa Suduma* ka ŋa tsa luwa ya,» ka'a nda həŋ.

Luwaha ta kwalagħutá zlgħafta nda ŋuɗuf

Mat 11:20-24

¹³ «Dəŋwa ŋa gha luwa Kuraziŋ! Dəŋwa ŋa gha luwa Betsayda! Ka má magamaga lu ta mndərga tsa mazəməm maga lu mataba kaghuni ya ma luwa Tir nda luwa Siduŋ katsi ná, má nda kɗa fitika mbəɗanaftá taŋ ta nzakwa taŋ, ka zlanavatá maga ghwaɗaka skwiha, ka pghavatá buhu ta vgha nda hutidif ma ghəŋ

¹⁴ Tsaya dza'a kəl tsi ka nzakway baɗu tsa fitika guma Lazglafta ya, dza'a malaghumala kafatá guma ta ghəŋa luwa Tir nda luwa Siduŋ ka ŋa ghuni.

¹⁵ «Kagħa luwa Kafarnahum, dza'a kapidif kapa lu ta luwa ka kagħa ra? Siga! Dza'a vradaghavra lu ha da vla gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁶ Ka Yesu guli nda duhwalhani mantša: «Mndu ta snatá gwaɗa ghuni,

* 10:12 Nɣa ta Zlrafta 19:1-29.

gwada da sna tsi. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'afta kaghuni, i'i kwalaghu tsi ta tsu'afta. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'afta i'i, kwalaghukwala ta tsu'afta mndu ta ghunighata,» ka'a.

Varakta tsa duhwalha ndafaj mbsak his mida ya

17 Manda laghwa tsa gwal ndafaj mbsak his mida ya, ka varakta hən nda rfu katakata. «Mgham da! Nduk nda duhwalha halaway tani na, snasna hən ta gwada davanaghar nni ta hən nda hga gha,» ka hən nda Yesu.

18 Ka Yesu nda hən mantsa: «Nda ngha yu ta halaway ta dafagata ta luwa manda wudakwa luwa.

19 Snawa ba! Vlaghunavla yu ta mbrakwa dinlanaptá nahadikha nda rdaha, nda ya ta ghəna inda mbrakwa ghuma, had sana skwi dza'a balaghu-nata wa.

20 Kulam nda tsa, ma rfu kuni ta rfu kabga snaghunata ghwadaka sulkumha ta gwada, rfawa ta rfu ta ghəna vindatá hga ghuni ta luwa,» ka'a nda hən.

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Mat 11:25-27, 13:16-17

21 Ma va tsa fitik ya ka zdanaftá Sulkum nda ghuḅa ta nɔdɔf ta Yesu, ka'a mantsa: «əŋka'a Da, Mgham ta luwa nda ya ta hadik, ta ghəna difanata gha ta tsa skwiha ya da gwal nda difil ma ghəna tan, nda ya da gwal nda mahizl ma ghəna tan, ka maranantá ka ta gwal kul sanantá skwi. Kahwathwata mantsa nzakwani Da, ta rfa kagha yu ta ghəna dɔvaf ta gha mantsa, ka'a.

22 «Inda skwiha vlihavla Da da, had mndu nda sna ta tsa Zwan ya wa, Da yeya nda sna. Had mndu nda sna ta tsa Da ya guli wa, Zwan yeya nda sna nda mndu ya ta kumə zwan ta marananta,» ka'a.

23 Ka mbədavata Yesu tvə duhwalhani, ka mnay na tan nda ghəna tan kazlay: Rfu na ghuni, kaghuni gwal ta nghanantá skwi ya nghan kuni kə'a.

24 Ka yu ta mnaghunata na: «Nda ndəgha la anabiha nda mghamha si ta kuma nghanantá skwi ya nghan kaghuni, trid ngha a hən wa. Si ta kumay hən ta sananta, sew, sna a hən wa,» ka'a nda hən.

Dvudva ta Lazglaf ta, dvudva ta slavda gha guli

25 Lagha sana mnda tagha zlahu na mnduha ka sli'af ta kabga na dzəghanantá Yesu, ka'a mantsa: «Maləma da, nu dza'a yu magata na mutsafta da ta hafu na kdekedzen na?» ka'a nda Yesu.

26 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Waku lu vindaf ta ma deftera zlahu na? Nu dzanaf ka mida na?» ka'a.

27 «Ka dvuta ka ta Mgham Lazglaf ta gha nda kdavakta nɔdɔf gha, nda kdavakta hafa gha, nda kdavakta mbrakwa gha, nda kdavakta ndana gha guli, ka dvuta ka ta slavda gha manda va ghəna gha† kə'a,» ka'a nda tsi.

28 «Mantsa ya nzakwani, la magay mantsa dza'a mutsay ka ta hafu,» ka Yesu nda tsi.

29 Ka'a nda Yesu mantsa: «Wa ya ta nzakway ka slavda da na?» Ka tsa mnda tagha zlahu ya kabga ta kumay ta nzakwa gwada ta nani.

30 Ka Yesu mantsa: «Mbaḅa sana mndu ka sli'af ta ma Ursalima ka valu da Yeriku. Ta laha tsi, ka dafamtá tsi mataba la gənda, ka zlu'atá hən ta tsa mndu ya ka dgata ka pfanamtá hafu hafu, ka laghwa tan.

31 Ta lala sana mnda dra skwi na Lazglaf ta va tsa tvi ya, ka dukwaftá tsi ta tsa mndu ya, ka tsaghutá tsi ta warawara ka laghwani.

32 Ka lagha sana mnda la Levi dukwafta tida guli, ka tsaghutá tsaya ta warawara guli ka laghwani.

33 Mataba tsa ka lagha sana mnda la Samari ta dza'a wawakwani dukwafta tida. Ghur kə'a ná, ka ksantá tsi ka hidahida.

34 Ka gavadaghatá tsi, ka maganaftá tsi ta rdi nda ghwani ta lkuhani, ka habanafta. Ka tsukwaftá tsi ka

† 10:27 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:5 nda Levitik 19:18.

fafta ta kdihani. Ka klaghata da hęga tsu'a matbay, ka zughulay hada.

³⁵ Gamahtsimani, ka klaftá tsi ta tse da vagha mndu his ta maga slna ka vlanťa mndu nda tsa hęga ya, ka'a nda tsi mantsa: "A'a, ka nghapta ka ka na mndu na, ka kidaghi dza'a sgavaghata ta ghęjani ya, ęa mnihata gha vragaghar yu, ęa plaghata ęa," ka'a nda tsi.

³⁶ «Wati mataba tsa duhwalha hkęn ya, ta nzakway ka slęvda tsa mndu ta dędamta mataba la gęnda ya, ka kagha ta gray na?» ka'a nda tsi.

³⁷ «Tsa mndu ta tawatá hidahida tida ya ya,» ka tsa mnda tagha zlahu ya. «La, ka maga kagha mantsa,» ka Yesu nda tsi.

Tsu'afťa i Marta nda Mari ta Yesu

³⁸ Tata mbađa i Yesu nda duhwalhani, ka ęhadaghatá hęj da sana luwa. Ka tsu'afťa sana marakw ta hgę lu ka Marta ta Yesu ga taņ.

³⁹ Mamu mukumani ta hgę lu ka Mari guli, ka nzatá tsi tavata Yesu, ka sna skwiha ta gwadę tsi,

⁴⁰ ta ksaghutá slna rmba ta Marta. Ka sap tsi mnay ęa Yesu, ka'a mantsa: «Mghama ęa! Tha a kagha ta na zlidinťa mukuma ęa ta slna na katęk ra? mnanamna ęa ka katihata tsi,» ka'a.

⁴¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Marta! Marta! Ma ghuyę ka ta ghęj gha, ma laghu ka da ndandanaku ta ghęj ndęghata skwiha.

⁴² Turtuk skwi ta raku. Ka zbaptá Mari ta vęrdani ya dza'a kwal lu klugudunusta dekdek,» ka Mgham Yesu nda tsi.

11

Taghay Yesu ta maga du'a ęa duhwalhani

Mat 6:9-13, 7:7-11

¹ Ma sana fitik ka magę Yesu ta du'a ma sana vli. Manda kdakwani ta maga tsa du'a ya, Ka ęawanťa sani mataba duhwalhani da tsi, ka'a mantsa: «Mghama ęa! Taghanaf tagha ka lu ta maga du'a manda ya taghanaf Yuhwana ta duhwalhani ya,» ka'a.

² Ka Yesu nda hęj mantsa: «Ta magę kuni ta du'a, wya ka kuni da mnay:

“Da ęni ya ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghuđa, ka saghasa ga mghama gha.

³ Vlanťnavla ta skwa zay pręk zay ęni inda fitik,

⁴ planťnapla ta dmakwa ęni, manda ya ta plinista aņni ta dmakuha gwal ta maganťnata guli.

Ma zlanťna ka tawa skwi dza'a dzęghanťnata,» ka'a.

Dawawadawa, dza'a mutsay kuni

⁵ Ka Yesu nda hęj guli mantsa: «Ka waya ka skwi mamu sana mndu mataba ghuni mamu grani, ka sli'afťa tsa mndu ya ma takala, ka laghwi slanaghatá tsa grani ya. “Zwanťama ęa, katihakata nda kanaya buradi hkęn.

⁶ Mamu sani mataba graha ęa si ta wawakwani ta dukwata ga ini, tsaw had skwa zay ęa vlanťa ęa wu,» ka'a.

⁷ Ka waya ka skwi ka gwadagaptá tsa grani ya ma hęga, ka'a mantsa: “Ma gęrzlę ka ta i'i gra, nda ghada hatá tgha ęa, nda ghada ęni ta ghzlję nda zwana ęa, lavglinť a yu ta sli'afťa ęa vlaghatá buradi wu,» ka'a.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, dęr má laviņťa a tsi ta sli'iglafta ęa vlanťa skwi ya ta ęawu tsi, kabga dęr má nzakwani ka grani wu, má dza'a sli'afslia ka vlanťa inda skwi ta kumę tsi kada kwala tsi ta gęrzlęgęlta.

⁹ «Ka i'i ta mnaghunata ná, ęawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni, dzawadza ta tgha ta gunaghunaguna lu.

¹⁰ Ka dęr wa ta ęawanťa ta mutsay, ka dęr wa ta zbanťa ta slafsla tida, ka dzanťdza mndu ta tgha, ta gunanaguna lu.

¹¹ Wati ya mataba ghuni dza'a klaftá pala ka vlanťa zwanťani, ęawanťer tsi ta buradi na? Ari ka klipi a ęawanť tsi, ęa klaftani ta nahadik ka vlanťa ka zlanťa klipi na?

¹² Ari ka slislik a ęawanť tsi ná, ęa klaftani ta rda ka vlanťa na?

13 Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha ya, nda sna kuni ta vla skwi dina na zwana ghuni ya ni, Da ya ta nzakway ta luwa yeya dza'a kwal kul vlantá Sulkum ta mndu ta dawanta rki na?» ka'a.

Ghazlay Yesu ta duhwalha halaway
Mat 12:22-30, Mak 3:22-27

14 Ma sana fitik ka ghzligintá Yesu ta duhwalha halaway ta tsa mndu ka rgha ma sana mndu. Manda saghwa tsa duhwalha halaway ya ma tsa mndu ya, ka zraftá tsa mndu ya ta gwada tsalen, ka va ndarmim damga.

15 Ka sanlaha mataba tsa damga ya mantasa: «A' nda mbrakwa belzebul mgham ta ghana duhwalha halaway ta ghazla tsi ta tsa duhwalha halaway ya!» ka han.

16 «Maganamaga ta mazamzam dza'a maranta kazlay: Sa daga da Lazglafta mbrakwa gha ka'a,» ka sanlaha nda tsi na dzghay.

17 Tsatsafta Yesu ta ndana tan, ka'a mantasa: «Ka tavaptá ga mgham turtuk his katsi ni, nda zla tsa ga mgham ya na zlazlakwa hoga sani ta sani.

18 Ka si dgavapdga halaway his katsi ni, wa ka tsa ga mghamani ya dza'a gdavata tama, "ya nda mbrakwa belzebul ta ghazla tsi ta duhwalha halaway" ka kaghuni nda i'i?

19 Ka si i'i, nda mbrakwa halaway ta ghazla yu ta duhwalha halaway katsi ni, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Hahan dza'a tsaghunata gumani.

20 I'i, nda mbrakwa Lazglafta ta ghazla yu ta duhwalha halaway, tsaya ta maranta ghadata sagha ga Mgham Lazglafta da taba ghuni.

21 «Ka hbafhba mndu nda mbra ta vghani ka nga hogan ka tsi na, had skwi dza'a ksanta skwihani wa.

22 Ala, tsa lagha sana mndu ta malaghutá mbrakwani ka lagha habafta tsehwsehwehwa ka hlagadanaghutá huzla lmani ya faf tsi ta ghani tida ya katsi, ta had

mbrakwani wa. Na hlafta tsa mndu ya ta tsa huzla zlu'a tsi ya ka dginfa.

23 «Mndu ya kul had mista da na, nda i'i gwadani. Mndu kul had ta katihata ka tsanata na, kwizintá nani,» ka'a.

Vramta ghwadaka sulkum da vli sabá tsi

Mat 12:43-45

24 «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, na dza'ani da ra vli tuhwayan tuhwayana, na zba vli na mbi'a vghani, ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli na mbi'a vghani ya wu katsi, ka'a dza'azlay na: "Ka vra yu da tsa hoga da ma vel sabi yu ya gra," ka'a, na sli'aftani ka vradaghata.

25 Ka ta vradaghatá tsi da tsa hoga ya, nda tsukwa vli mida nda paya dina katsi,

26 yawa da ka'a dza'azlay na vraghutani, na hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndafan ta malaghutá tsatsi nda sidi, na lama tan da tsa hoga ya ka nzamta mida. Tsaya dza'a kal nzakwa tsa mndu ya ka gwadzuta ka malaghutá nzakwani tan,» ka'a.

Tfawi ta ghana gwal ta sna gwada Lazglafta

27 Tata gwada tsa gwada ya Yesu, «rfu da tsa marakw ta klaftá kagha ma hudi ka sughestá u'a ya!» ka sana marakw kanta lwi mataba tskata mnduha.

28 «Katak na, rfu da mndu ta fata slaman ka sna gwada Lazglafta, ka ksa slna nda tsi,» ka Yesu nda tsi.

Zlghawa Yesu na gwal ta dawa mazamzam da tsi

Mat 12:38-42

29 Ta tsakutskaku mnduha tavata Yesu, ka'a mantasa: «Ghwadak mnduha ma na fitik na, ma maganamaga lu ta mazamzam ta saha daga da Lazglafta, ka han ta daway. Had sana mazamzam dza'a maganata lu ta han, ka mnderga na anabi Yunusa a tsi wa.

30 Manda va ya nza anabi Yunusa* ka nizla na gwal ma luwa Niniva ya,

* 11:30 Ngha ta Yunusa sura 1-4.

manda va tsaya dza'a nzakwa Zwanja mndu, na gwal ma na fitik na.

³¹ Ghalya, ka sli'afatá sana marakw ta ga mgham ma vli di'in ta hadika Seba ka lagha da sna difil da Salumuñ. Wana mamu mndu ta malaghutá Salumuñ hadna, bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəña mnduha, na ghuni dmaku ka tsa marakw ya dza'a sli'afatá mnanatá mnduha ma na fitik na.

³² Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna həñ ta gwada anabi Yunas, ka mbədanafatá həñ ta nzakwa tañ. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəña mnduha, na ghuni dmaku ka gwal ma luwa Ninive dza'a sli'afatá mnay na mnduha ma na fitik na,» ka'a.

Nzaku ma tsuwadək
Mat 5:15, 6:22-23

³³ «Had mndu ta tsamtá vu ma pitirla na fata ma lwa vli ka ka dzuəamta ma tughba a tsi wu ta vli tskala ta fagata tsi na nghanja mnduha ta lami da həga ta tsuwadək.

³⁴ Ira gha ná, pitirla vgha gha ya. Ka ta dinadina ira gha, ma tsuwadək vgha gha. Ka nda badza ira gha, ma grum vgha gha.

³⁵ Dasuwa ká ka, yaha tsa tsuwadək ma kagha ya da nuta ka grum.

³⁶ Ka si má tsuwadək inda vgha gha, had pdakwa sana vli ma gruma wu katsi, inda vgha gha dza'a nzata ma tsuwadək manda tsuwadaka pitirla ta tsuwadaka vli ya,» ka'a.

Manay Yesu ta maliha ta ghəña dina

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

³⁷ Manda kdakwa Yesu ta gwada, ka hgaghatá sana la Farisa na dza'a za skwi ga tañ. Ka lamə tsi da hga, ka nzatá tsi ka za skwi.

³⁸ Ka nzatá tsa la Farisa ya ka ndərmima kwala Yesu kul mbaziñta dzvu kada za skwi.

³⁹ Ka Mgham Yesu nda tsi mantša: «Kaghuni la Farisa, hula leghwa nda hula hliba yeya na ghuni ta mbaziñta,

ama ma ndufuza ghuni ta kumay kuni ta ghalatá sanlaha, ta sidi kuni guli.

⁴⁰ Rghaha! Tsa mndu ta magaftá hulani ya a ta magaftá hudani guli ra?

⁴¹ Klawa skwi ma leghwa ghuni nda ya ma hliba ghuni, ka vla kuni na gwal ka pdu, tsaya dza'a kəl inda skwi ka nzaku tsuwedaka da kaghuni.

⁴² «Danwa na ghuni la Farisa! Ta laghula kuni vla skwi turtuk ma ghwan ta nzakway mataba nidali ta mutsafta kuni ma vwah, nda masu'ataha ta hvata kuni nda hva ka vlay na Lazglafta, ka zlanťa nzaku tdukwa, nda dvutá Lazglafta. Tsaya skwi má na magay nda kwal kul zanaptá sana skwiha.

⁴³ «Danwa na ghuni la Farisa! Ta laghula kuni dvafatá tañtañta vla nzaku ma həga tagha skwa la Yahuda, ta kumay kuni ta gagay mnduha ta zgu na ghuni ta dawadawa.

⁴⁴ Danwa na ghuni! Manda kulu ta zwaduta ta mbadə mnduha ta mbadə tida kul snanťa ya kuni.»

⁴⁵ «Mghama da, anñi ta razə ka ndana gwada gha na,» ka sana mnda ta tagha zlahu na mnduha nda tsi.

⁴⁶ «Danwa na ghuni guli, gwal tagha zlahu! Kərtawa ndəgaku ka kaghuni nda mnduha, va a kaghuni ta hiñťa dər ndəfiña dzva ghuni na katanťa həñ ka klay wa.

⁴⁷ «Danwa na ghuni! Kula anabiha psła dzidziha ghuni ghalya na ghuni ta babay.

⁴⁸ Ma tsa babay ghuni mantša ya ná, ta maray kuni kazlay: Zdəgaghunazda tsa skwi maga dzidziha ghuni ya kə'a. Pslapsla hahəñ ta la anabiha, baba kuluha tañ na ghuni.

⁴⁹ Tsaya kəl Lazglafta ma difilani ka mnay kazlay: Dza'a ghunədaghuna ghuna yu ta la anabi nda gwal ghunay ta həñ, dza'a pslapsla həñ ta sanlaha, dza'a ganapga həñ tiri ta sanlaha kə'a.

⁵⁰ Ta ghəña tsaya dza'a kəl lu ka ghuzlananťa iri ta gwal ta na fitik na kabga psłata tañ ta inda la anabiha daga złrafta ghəña hadik,

⁵¹ na zrafta ta Abel, ka sagha ta Zakari dza lu ma takataka gwir nda vli nda ghuḅa ma hḅaga Lazglafta ya. Mantsa tsaya, dza'a ghuzlananghuzla lu ta iri ta gwal ma na fitik na ta ghḅa vḅal pslata taṅ ta tsa mnduha ya.

⁵² «Daṅwa ṅa ghuni gwal tagha zlahu! Nu'af nu'a kuni ta watgha snaṅtá skwi, lamə a vərda kaghuni wu, pyafpya kuni ta sanlaha ta kuma lami guli,» ka'a.

⁵³ Manda zlaṅta Yesu ta tsa vli ya, ka zraftá gwal tagha zlahu nda la Farisa ta zlurgwa gwaḅa kavghakavgha da tsi.

⁵⁴ Ka ḅakwats hḅaṅ ṅa ksafṅa nda gwada dza'a sabi fḅetes ma wani, ṅa fanamtá tḅaṅ ma lwi.

12

Gwada banluwa *Mat 10:26-27*

¹ Mataba tsaya, ka tskadaghatá mnduha ta vgha ṅəḅḅəm tavata Yesu ka ḅisla vgha sani tavata sani. Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Dasuwa ka kuni nda Isa la Farisa ta nzakway ka madgwirmadgwir ta magə hḅaṅ ya.

² Haḅ skwi nda ḅifa dza'a kwal kul sabi ta ḅaḅi wa. Haḅ skwi kḅekḅek dza'a kwal kul snavata guli wa.

³ Tsaya dza'a kəl inda skwi dza'a kuni mnay ma grum ka snaku ta ḅaḅi. Skwi dza'a kuni mnay ma sləmḅaṅ ma sləmḅaṅ ma dzuguvi dza'a tuta wḅid ta ḅaḅi.»

Fafwa ghḅaṅ ta Lazglafta *Mat 10:28-31*

⁴ «Wya ka yu ta mnaghunatá kaghuni ta nzakway ka graha ḅa: Ma zlaṅ kuni ta gwal dza'a dzatá slu'uvgha ghuni kwenḅkwenḅ, kul lavinṅtá hḅaṅ ta magəglatá sana skwi tahula tsa.

⁵ Ka maraghunamara yu ta mndu dza'a kuni zlaṅay. Zlaṅawa zlaṅa ta Lazglafta. Tsatsi ta lavinṅtá dzatá slu'uvgha ghuni, mamu guli nda mbrakwa klafta kaghuni ka vzamta da vu. Mantsa ya nzakwani, tsatsi dza'a kuni zlaṅay, ka yu ta mnaghunata.

⁶ «Haḅ lu ta skwaptá tiytiha hutaf ta aneni his ra? Kulam nda tsa, Zanap a Lazglafta ta ya ḅər turtuk ma hḅaṅ wa.

⁷ Mbḅəḅaf mbḅəḅa lu nduk nda swidi ma ghḅa ghuni tani, ma zlaṅ kuni ta zlaṅ ḅekḅek. Malaghumala kuni piw ta tiyti,» ka'a.

Mnaṅtá Yesu banluwa *Mat 10:32-33, 12:32, 10:19-20*

⁸ «Ka yu ta mnaghunata na, mndu dza'a maraṅtá ghḅaṅani ta ḅaḅi ka mnay: “ṅa Yesu i'i” ka'a ná, ka Zwaṅa mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: “ṅa ḅa na mndu na,» ka'a dza'azlay.

⁹ Ama Mndu dza'a mnay ta kəma mnduha: “ṅa Yesu a i'i wu” ka'a, ka Zwaṅa mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: “ṅa ḅa a na mndu na wu,» ka'a.

¹⁰ Mndu dza'a vaza ṅazlu ta ghḅaṅ Zwaṅa mndu, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ka Sulkum nda ghuḅa dza'a razanafta mndu katsi, haḅ lu dza'a plinistá dmakwani ḅekḅek wa.

¹¹ «Ka kladaghunaghakla lu da hḅaga tagha skwa la Yahuda, ka tsaghu-naghatá guma, ka ḅər da gwal tsa guma nda gwal ṅumna a tsi, yaha kuni da ndana skwi dza'a kuni magay ṅa kata ghḅaṅ ghuni, nda ya dza'a kuni mnay guli.

¹² Sulkum nda ghuḅa dza'a mnaghunata ma tsa fitik ya ta skwi ṅa mnay ghuni.»

Ma zbḅ kuni ta tsagana

¹³ Ka sana mndu mataba ḅəṅga nda Yesu mantsa: «Maləma ḅa, mnanamna ta zwaṅama ḅa kada dganapta ṅni ta skwa za hga ṅni,» ka'a.

¹⁴ «Ari gra! Wa ta famtá i'i ṅa tsaghunatá guma, ari wa ta famtá i'i ṅa dgaghunaptá skwa za hga na?» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ «Dasuwa ka kuni nda tsagana. Vḅal nzakwa skwa mndu mamu ka nutá tsi ka gadghəl a kəl tsi ka nzata nda hafu wu, ka Yesu kay guli nda inda mnduha.»

16 Ka'a nda hən nda mahdihdi mantasa: «Lagha sana mndu ka gadghəl ka hvatá hva dagala.

17 «Waka yu dza'a maga na skwi ná, wana had'vli ɲa pgha na nimaya da na wu?» ka'a ma ghəɲani.

18 «Yawa! Wya skwi dza'a yu magay: Dza'a dzaɓiɲtá guvurha da yu, ka tahanaghata ɲa tskamta da ta inda nimaya da, nda hamata skwiha da mida.

19 Wana mamu skwi dər ɲa vaku kidaghi tsi. Mbi'a ta vgha gha, za, sa, rfa ta rfu tama, ka yu dza'azlay nda vgha da,» ka'a.

20 «Rghargha vgha na, kuɗaɲ hafa gha ta na rvidik gita u na, ɲa wa inda na skwiha papayaf ka na tama?» ka Lazglafta nda tsi.

21 Ka Yesu sganaghata mantasa: «Tsaya skwi ta magaku nda mndu ta tskanata skwi ta ghəɲani, ka zlaɲtá tskanata skwi ta ghəɲani da Lazglafta,» ka'a.

Zbawazba ta ga mgham Lazglafta karaku

Mat 6:25-34

22 Tahula tsa, ka Yesu nda duhwalhani guli: «Tsaya ta kəl yu ka mnay ɲa ghuni kazlay: Ma mnə kuni ta «He', a nu dza'a yu zay ní, a nu da fə yu ta vgha ní,» kə'a.

23 Mal hafu ka skwa zay, mal vgha ka lgut.

24 Nghawa zarakataghuvu 6a, had ta sləgu dər tska skwi ta vwah wu, had wbani wu, had guvurani guli wu, Lazglafta ta zuɲtá skwi. Malaghu-mala a kaghuni piw ta dyakha ra?

25 Waya mataba ghuni dza'a laviɲtá sganaghata dər kwitikw ta fitik ta ghəɲa hafani kabga vəl mnayni ta he' na?

26 «Ka si laviɲ a kuni ta magatá skwi dər ka ki'a wu, nu ta kəl kuni ka mna he' nda pɗakwani tama.

27 Nghawa vzlizla ma vwah 6a, had hən ta maga slna wu, had hən ta ga lgut wa. Ka yu ta mnaghunata ná, dər Salumuɲ, kulam nda tsa nzakwani ka gadghəl ya tani, ta fava a ta lgut

manda ɲa sani ma tsa vzlizlaha ya wa.

28 Ka gita u na ka Lazglafta pghanavatá rka ta kuzuɲ ma vwah ná, gi gamahtsimani ɲa driɲta nda vu. Kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunatá lgut tama rki? Nahgani ta htɲtá zlgay nda ɲudufa ghuni? Nu kul laviɲtá kuni ta faftá ghəɲ?

29 Ma laghu kuni da ndana skwi dza'a kuni zay nda skwi dza'a kuni say.

30 Gwal kul sɲaɲtá Lazglafta ma ghəɲa hadik ta laghu da zba tsahaya. Kaghuni ná, nda sna da ghuni kazlay: Ta dɓvay kuni ta tsa skwiha ya kə'a.

31 Dzawadza ta vgha ka zba ga mgham Lazglafta karaku, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta pɗakwani,» ka'a.

Gwal ka gadghəl ta luwa

Mat 6:19-21

32 «Ma zləɲ kuni ta zləɲ kaghuni gwal ta nzakway ka ɲa da manda zwaɲa bra. Zdəganazda ta Da ghuni Lazglafta na vlaghunatani ta ga mghamani.

33 Dzawiɲwa dzawa ta skwiha ghuni, ka dgiɲta kuni ɲa gwal ka pɗu ta tsedani. Tskawa tseda ghuni ma vəl dza'a kwal kul ɓadzavata ta nzakway ta luwa. Hada, ksɲta a ghali wu, ksɲta a hzay guli wa.

34 Ka ga vla tskatá gadghəla gha ya ná, hada ɲudufa gha guli,» ka'a.

Fawafa ta vgha ka kzla saha Zwaɲa mndu

35 «Hbawahba ta vgha ɲa maga slna, tsamwa vu ma pitirla ghuni,

36 nzawanza manda duhwalha ta kzla dzaɲta danahəga taɲ ta watgha vvakər tsi ma vla kla makwa ɲa gunanata taɲ.

37 Rfu da tsa kwalvaha dza'a sagha danahəga taɲ slanaghatá hən ndiri ya! Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a habafhaba ta vgha, ɲa nzanatani ta hən ma vla za skwi, ɲa saghani vlaɲtá skwa zay ta hən.

38 Rfu da tsa kwalvaha ya ka slanaghasla tsi ta hən ndiri ma takala dər nda dga a vli ya!

39 «Fawafa ta sləmən dīna. Ka má nda sna zə'ala hga ta fitik dza'a lagha ghali da tan katsi, má dza'a nzanza ndiri má zlan̄ta a ka zlratan̄ta ta hgani wa.

40 Kaghuni guli, habafwa vgha, kabga ma fitik kul ndanan̄tá kuni dza'a sagha Zwan̄ja mndu,» ka'a.

Nərma kwalva nda sna ta skwi

Mat 24:45-51

41 Ka Piyer dawan̄ta mantsa: «Mghama dá! ɲa an̄ni nda ghən̄ja ɲni re, ari ɲa inda mndu demdem a ta mna ka ta na mahdihdi na na,» ka'a nda tsi.

42 «Wa na mndu tdukwa nda mahizl ma ghən̄jani na na? Tsaya a mndu dza'a dan̄ahəgani mnay ɲani: “Ta vlaghavla yu ta slna, ka vla ka ta skwa zay ɲa gwal ta magihatá slna nda fitikani,» ka'a ya ra.

43 Rfu da tsa mndu dza'a sagha dan̄ahəga slanaghata ta magay mantsa ya!

44 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Dza'a fanaghafa ta tsa mndu ya ta ghən̄ja inda tsa skwihani ya.

45 Ala ka ka tsa kwalva ya ma ghən̄jani mantsa: “Wana nda gərda mghama dá katək na,» ka'a ka lin̄tá psla sanlaha ma kwalva nda kwalva mi'aha, ka laghwi da zazaku nda sasaku ka ghuyaku katsi,

46 dza'a saghasa mghama tsa kwalva ya dluk ma vaghū kul graftá tsatsi ta fitik ya kul snan̄tá tsi, ɲa ghuyaghunaptani ta dan̄wa katakata, ɲa tsanaghatani ta guma kawadaga nda gwal ta maga ghwadaka skwiha.

47 «Tsa kwalva nda sna ta skwi ta kumə mghamani ka kwalaghutá tsi ta payavata ka magay ya, dza'a dgapdga lu kwərđək.

48 Kwalva ya kul snan̄tá skwi ta kumə mghamani, ka magatá tsi ta skwiha prək ka dgapta, ki'a yeya dza'a dgun̄ta lu. Ka dagala vlan̄ta lu ta mndu katsi, dagala dza'a dawa lu da tsi guli. Ka si fərta tani vlan̄ lu ta

mndu katsi, fərta tani dza'a dawu lu da tsi guli,» ka'a.

Hwazlaba ta mnduha ta gwada ta Yesu

Mat 10:34-36

49 «Sagha da vzatá vu yu ta hadik, ta kumay yu ta gi kbaftani misimmisim.

50 Dza'a lamla yu da ghuya dan̄wa manda ya ta lamə mndu da imi ma maga batem. Ya ta kzlə nda imi ma kulun̄ yu ta magatani.

51 Zđaku klagagha yu ta ghən̄ja hadik ka kaghuni ta gray ra? Si ga! Daga vgha klagagha yu.

52 Daga ndanana, dzrafta a mnduha hutaf ma hga ta wi wa. Dzrafta a gwal hkən ta wi nda gwal his wa. Dzrafta a gwal his ta wi nda gwal hkən guli wa.

53 Dza'a nda dma i da nda zwan̄, dza'a nda dma i zwan̄ nda dani. Dza'a nda dma i ma nda makwani, dza'a nda dma i makwa nda mani. Dza'a nda dma i midzi nda ghwa'alani, dza'a nda dma i ghwa'ali nda midzani,» ka'a.

Nghawangha ta skwi ta magaku ndana

Mat 16:2-3

54 Ka Yesu guli nda ndəghata dəmga na: «Nghay ghuni ta ɲatá ghwayak nda ga mazu ná, “dza'a saghasa imi” ka kuni ta mnay, gi ɲa magatani mantsa.

55 Nghay ghuni ta vyakwa falaka Sud ná, “dza'a mamu vis gita,» ka kuni ta mnay, gi ɲa magatani mantsa.

56 Tsa madgwirmadgwir madəgwira ghuni ya! Nda sna kuni ta dganatá skwiha ta magaku ta hadik nda ya ta luwa, waka kuni traptá snan̄tá dganatá skwiha ta magaku ma na fitik na tama?» ka'a.

Dzraftá skwi nda ghuma

Mat 5:25-26

57 «Waka kaghuni ka ghən̄ja ghuni traptá tsatsaftá maga skwi dīna?

58 Ka wlawla mndu ta kagha, ka sli'afra kuni ka dza'a da guma katsi, ɲavan̄ja ka dzray nda tsi ma kđaku kuni ka ɓhadaghata da tsa vla guma ya, da lamə ka da dzva mnda tsa

guma, da klaftá tsi ta kagha ka vlata ma dzva la sludziha, da klaftá tsa-haya ta kagha guli ka v zamta ma gamak.

⁵⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, “had ka dza’a walañtá sabi hada ka ta kdiñ a ka ta platá kdavakta anena tsa mndu ta vlaghata ya wu,”» ka’a.

13

Mbēdanafwambēda ta nzakwa ghuni, yaha kuni da rwuta

¹ Ma va tsa fitik ya, ka sli’adaghatá sanlaha ma mnduha mnay ña Yesu ta skwi ta slanaghatá gwal ma Galili psila Pilat ma fitika dray tañ ta skwi ña Lazglafta.

² Ka Yesu nda hēñ mantsa: «Mal ña tsa la Galili psila lu ya glakwa dmaku ka ña pdakwa sanlaha ma gwal ma Galili, kēl hēñ ka ghuytá tsa ña ña ya, ka kaghuni ta gray ra?»

³ Malaghumala a ña tañ wa. Ka mbēdanaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu kati, dza’a rwurwa kuni dem-dem manda hahēñ.

⁴ Ari tsa mnduha ghwanpda tghas ta rwuta ma fitika zlēmbanaghata sana hēga dagala ma Silwe ta hēñ ya ná, mal ña tañ glakwa dmaku ka pdakwa sanlaha ma mnduha ma Ursalima a ka kaghuni ta gray na?»

⁵ Malaghumala a ña tañ wa. Ka mbēdanaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu kati, dza’a rwurwa kaghuni manda hahēñ guli,» ka’a.

Fu ya kul had ta yaku

⁶ Wya ka’a nda hēñ nda mahdihdi guli: «Mamu sana mndu dyaf fwa ghuraf ma vwaha inabani. Ka sli’aftá tsa mndu ya ka lagha da daga yakwani. Ta lagha tsi ná, lay yaf a dekdek wa.

⁷ Ka’a nda tsa mndu ta ngha tsa vwaha inabi ya mantsa: “ngha ba ta na ghuraf na, mahkēna vakwa da na ta sagha da daga yakwani, lay had ta yafta wa. Ñaw ña zlēñutani ta vli ka bētbē na, tsiñtsa!” ka’a nda tsi.

⁸ “Mghama da! Ka va va tsi karaku, ka lapta yu ta vli mistani, ka pghinñta yu ta rgwa distani.

⁹ Ka waya ka skwi dza’a yafya kdaghalam. Ka yēglafa a tsi wu kati ña tsiñta gha,”» ka tsa mndu ta nghay ya.

Mbanafta Yesu ta sana marakw kul dughwanaku badu sabat

¹⁰ Badu sana sabat, ka taghē Yesu ta skwi ña mnduha ma hēga tagha skwa la Yahuda.

¹¹ Hada, mamu sana marakw kul dughwanaku ta maga vaku ghwanpda tghas ñiñ sulkuma halaway kutsuvud, laviñ a ta sladata ndēdap wa.

¹² Nghañta Yesu ta tsa marakw ya, ka hgañtá tsi. «Nda mba ka ma ña ña gha makwa da,» ka’a nda tsi.

¹³ Ka faftá tsi ta dzvu tida, gi hada-hada ka sladatá tsi ndēdap, ka zlēzlvu tsi ta Lazglafta.

¹⁴ Ka kuzlanaftá tsi ta ñuduf ta mgham ta ghēña tsa hēga tagha skwa la Yahuda ya, kabga tsa mbanafta Yesu ta mndu badu sabat ya. «Mamu fitik mku’ ña maga slna sagha ghuni da mbamba vgha ghuni ma tsa fitikha ya, badu sabat a wu,» ka’a nda tsa tskatá vgha mnduha ya.

¹⁵ «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Had inda kaghuni ta pla slani ka kdihani a tsi ta wa guduk* ka klay da vla sa imi badu sabat wu ra?»

¹⁶ Wana na marakw na ta sabē ma mndēra la Abraham Maghwanpda tghasa vakwani na manda hbuta halaway, ra a ka plinñtá tsēna marakw na ma tsa zida ya badu sabat wu ra?»

¹⁷ Ka ksutá tsa zlgħawa Yesu ya ta ghumahani ka hula. Ka rfu hamata sanlaha ma mnduha ta rfu ta ghēña inda ñerma slna ta magē Yesu.

Ndaw dza’a gra lu ta ga Mgham Lazglafta

Mat 13:31-32, Mak 4:30-32

¹⁸ Ka Yesu guli mantsa: «Ndaw dza’a gra lu ta ga mghama Lazglafta na? Ndaw dza’a gra yu?»

* 13:15 Ngha ta Lukwa 2:7.

¹⁹ Ka guram nda hya kramasa klaf sana mndu ka sləgamta ma gam, ka dyaftá tsi ka glafta gədiz, ka babaftá dyakha ta hga tanj ta zligamahani nzakwani,» ka'a.

Gwada ta ghəja is
Mat 13:33

²⁰ Ka Yesu guli mantsa: «Ndaw dza'a gra yu ta ga mghama Lazglafta na?»

²¹ Ka guram nda is klaf sana marakw ka laβanamta ma gratá darama hupu hkən ɲa ɲlanafta inda tsa hupu ya nzakwani,» ka'a.

Wa dza'a lami da ga mghama Lazglafta?

Mat 7:13-14,21-23

²² Ka tadaptá Yesu ta zwana luwa nda luwaha dagala dagala, ta sli'i tsi da luwa Ursalima, ka dza'a nda tagha skwi ɲa mnduha.

²³ Ka lagha sana mndu dawantá da tsi: «Mgham dá! Ki'a yeya mnduha dza'a mbafta rki na?» ka'a. Ka Yesu nda həɲ mantsa:

²⁴ «ɲawawaɲa ka lami nda ta watgha slrehwa. Ka yu ta mnaghunata na: Nda ndəgha gwal dza'a zba lami nda tida, trid ɲa trapta tanj.

²⁵ «Ka sli'afslí'a danahəga ka ɲərzlaftá watgha ta ma bli kaghuni katsi, ɲa kuduslafta kaghuni ta dza watgha kazlay: Mghama dá! Mghama dá! Gunanaguna ta watgha kə'a. "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu!" ka'a dza'azlay nda kaghuni.

²⁶ "Taw kay Mghama dá! Ta va aɲni si ta za skwi, ka sa skwi, ka tataghə ka ta skwi ɲa mnduha ta inda pazlala ma luwa ɲni kay ra!" ka kuni dza'azlay nda tsi.

²⁷ "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu, laghwala demdem tavata i'i, kaghuni gwal ta maga ghwadaka skwi," ka'a dza'azlay nda kaghuni kay guli.

²⁸ Hada, dza'a waha kuni ta wahu nda hpada sli'ɲɲ nghanəɲ kuni ta i Abraham nda Izak, nda Yakubu, nda inda anabiha ta nzaku ma ga mghama Lazglafta, wdɲwda lu ta kaghuni ma bli.

²⁹ Dza'a sli'aksli'a mnduha nda ta slərpa luwa fwad, ɲa nzata tanj ka za skwi ma ga Mgham Lazglafta.

³⁰ Nda tsaya tama, gwal nda hul ndanana guli, dza'a nzakway həɲ ta kəma. Gwal ta kəma ndanana, dza'a nzakway həɲ nda hul,» ka'a.

Yesu nda Ursalima
Mat 23:37-39

³¹ Ma va tsa fitik ya, ka lagha sanlaha ma la Farisa slanaghatá Yesu, ka həɲ mantsa: «Ta psa kagha Hiridus ɲa dzata, sli'afslí'a hadna ka laghwa ka da sana vli,» ka həɲ.

³² «Lawa mnanatá tsa gərhanj ya kazlay: Ta ghazla duhwala halaway yu, ta mbamba gwal ma danjwa yu gita nda ya mahtsim, ta mahkəna fitik ɲa kdɲnta da ta slna da, ka'a nda həɲ.

³³ Ka kda yu ta mbaɲa da gita, nda ya mahtsim, nda ya baɲima. Ra a ka mtuta anabi ma sana vli, ka zlanjta mtuta ma Ursalima wa.

³⁴ «Luwa Ursalima! Luwa Ursalima! Kagha ta rwanatá anabiha. Ghunəgagha gha Lazglafta ta mnduha ná, rwana ka, ka pslatá həɲ nda pala. Kumankuma yu ta tskanatá mnduha gha tavata i'i, manda mana ghatalakw ta tskanatá ndudukhani ma zlambakani, ka kwalaghutá kuni.

³⁵ Wana lu dza'a zlaghunantá həga ghuni. Had kuni dza'a nghəglantá i'i dekdek ha ka sagha fitik dza'a mnə kuni kazlay: Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hga Mgham kə'a,» ka'a nda həɲ.

14

Mbanafta Yesu ta mndu baɲu sabat

¹ Baɲu sana sabat, ka sli'aftá Yesu ka lami da həga ga sana mali mataba la Farisa da za skwa zay. Ka pghaftá gwal hada ta iri tida ka nghay ndeezla.

² Mamu sani mndu kul dughwanaku nda hasla vghani ta nzaku hada.

³ «Mamu tvi ɲa mba mndu baɲu Sabat re had wa a na?» ka Yesu dawantá da gwal tagha zlahu ɲa mnduha nda la Farisa.

4 Tsitsirid' nzanza hən kul zlganaftá wi. Ka lagha Yesu ksantá tsa mndu kul dughwanaku ya ka mbanaftha, ka ghuniŋta dzaghani.

5 Ka'a nda hən tama mantsa: «Wa mataba ghuni ka dafaghada zwanani, ka slani a tsi da vovrem badu Sabat dza'a kwal kul tdinginta misimmisim na?»

6 Trid', traptra hən ta skwi ŋa zlganaftá wani.

Dasuwa káka nda vli ŋa nzata gha

7 Na nghay Yesu ta gwal hagaf lu ta zba vla nzaku dinadina, ka'a nda hən nda mahdihdi mantsa:

8 «Ka hgaf hga mndu ta kagha da vla za skwa zay, ma gi la ka da nzata ma vli dina, ka waya ka skwi mamu sana mndu ta malaghutá kagha hgaf lu ŋa da tsa vli ya.

9 Da lagha tsa mndu ta hgaftá kaghuni ya, da mnay ŋa gha kazlay: Sli'afslia, zlananzla ta na vli na ta na mndu na ka'a, ŋa ksutani ta kagha ka hula ta dza'a nzaglata ma hamata vla nzaku.

10 Skwi ta raku ná, ka hgaf hga lu ta kagha da vla za skwa zay katsi, nzanza gha ma hamata vla nzaku karaku. Ka'a ka tsa mndu ta hgaftá kagha ya ná, «6ay gra! sli'afslia, sawi da nzata hadya,» ka'a dza'azlay. Mantsa tama nda tsafara vgha gha da gwal dza'a za skwi kawadaga nda kagha.

11 Inda mndu ta glanaftá ghəŋani, dza'a vraganavra lu, inda mndu ta vraganata ghəŋani dza'a kapanafkapa lu,» ka'a nda hən.

Hagafá gwal ka pdu ŋa za skwa zay

12 Ka'a nda tsa mndu ta hgafta ya mantsa: «Ka magamaga ka ta skwa zay ŋa badawa ka vaghu dar skwa zay ka hani a tsi ŋa mnduha, ma laghu ka hagay ta gra gha ta gra gha, ta zwanama gha ta zwanama gha, ta laghuni ta laghuni, nda ya ta sləvdaha gha ka gadghəl ka gadghəl, da hgaftá hən ta kagha ŋa plaghamta manava tsaya badu ya ga tan guli.

13 Ka magamaga ka ta skwa zay ŋa badawa katsi, haga ta la ka pdu, nda la ka marghum, nda la nda rwa selaha tan, nda gwal nda ghulpa, ŋa zay.

14 Dza'a nzanza ka nda rfu kabga had'fitik dza'a plaghamta hən manda va tsaya wa. Lazglafta dza'a plaghamta badu fitik dza'a sli'agapta tdukwa mnduha nda hafu,» ka'a.

Skwa zay dagala

Mat 22:1-10

15 Tahula snanata sana mndu mataba tsa gwal ta za skwa zay ya tsa gwada ya, ka'a nda Yesu mantsa: «Rfu da mndu dza'a za skwa zayni ma ga mghama Lazglafta,» ka'a.

16 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Lagha sana mndu ka magatá skwa zay dagala, ka haganjá tsi ta mnduha nda ndəgha.

17 Ndusakwa skwa zay, ka ghunaftá tsa mndu ya ta duhwalani da mnanatá tsa mnduha hagan tsi ya kazlay: Saghawasa nda maga fitikani ka'a.

18 Lagha tsa mnduha ya ka mbanaftha wi ta tya turtuk. «Mamu vwah skwa yu ná, tsaw nda nza tkwe' ka dza'a da nghanata ná, kiáa, wya dzvu,» ka sani tanjan nda tsi.

19 «Mamu slaha hva dzawa yu ghwan dza'a yu dzaghanja» ná, kiáa, wya dzvu, ka sani.

20 «Klafta da yeya ta makwa ta ga maghurbi yu tsaya dza'a kwal yu bhata,» ka sani nda ŋani.

21 Ka vragahatá tsa duhwal ya dzagha, ka rusanafthá tsi ta mghamani. Ka basafthá tsa danahəŋani ya ta nuduf. Ka'a nda tsa duhwalani ya mantsa: «La misimmisim ta badawaha nda ya ta pazlalaha ma luwa, ka hagakta ka ta la ka pdu, nda la marughumha, nda ghulpata mnduha, nda la nda rwa selaha tan,» ka'a.

22 Tahula magatani, ka vradaghatá tsi. «Mghama da, nda maga tsa skwiha mna ka ya kay, tsaw ta teke'a vla nzakuha, ka'a.»

23 “La ta tvi ta tvi nda ya ma vla njanatá gam, ka hlakta ka ta inda mnduha dza’a slanaghata ka, ka da ndaghagapta vli ma hga ga ini, ka tsa danahəga ya nda duhwalani.

24 Ka yu ta mnaghunata ná, had mndu mataba tsa gwal hagan lu ya dza’a danjta skwa zaya da wa,” ka’a.

Dina zlanja duhwalha Yesu ta inda skwi

Mat 10:37-38

25 Ma sana fitik ta mbada mnduha rutututa ta tvi mista Yesu, ka mbədavata Yesu, ka’a nda hən mantsa:

26 «Ka sagha da i’i mndu katsi, ba malaghutani ta dvutá i’i ka i dani nda mani, nda markwa tan, nda zwanani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nduk nda vərda ghəjani tani, kada nzakwa tsi ka duhwala da.

27 Dər wa tsi ta kwalaghutá kla udza zləjayni*, ka kwalaghutá dza’a mista da, laviŋ a ta nzakway ka duhwala da wa.

28 Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta baftá həga dagala katsi ní, had ta nzata ka mbədaftá mbsaka skwi dza’a zadinja tsi karaku ŋa nghayni ka mamu re had wa a tsedani prək ka kdinja tsa slna ya ra?

29 Ka mantsa a tsi wu, ka laghani ka thaftá mndəra tsa həga ya ka kwal kdinja bafta katsi, inda gwal dza’a nghanavata ná, dza’a ghuḅasay hən.

30 “Ngha ta na mndu na ta thaftá mndəra hga ka traptá kdinja,” ka hən dza’azlay.

31 Mantsa guli, ka ta kumay sana mgham ta vulu nda sana mgham katsi, had ta nzata karaku ka ndanapta ka dza’a laviŋərlaviŋ a wa a tsi ta guyata nda ghumani ta dza’a sagha guyata nda tsi nda mnduha dəmbu’ hisamsak wu ra? Tsaw tsatsi, dəmbu’ ghwan yeya ŋani ma mnduha.

32 Ka kə’a kə’a nghadapta laviŋta a tsi wu, ta ghunafghuna ta mndani da tsa sana mgham ya ta kul ḅhadaghatá tsi ndusa, ŋa dawa tva dzrafta nda tsi.

33 Mantsa tama, had mndu dza’a laviŋtá nzata ka duhwala da mataba ghuni, ka zliŋ a tsi ta inda skwihani wu,» ka Yesu sganaghata.

Slughul kul had zḁaku mida

Mat 5:13, Mak 9:50

34 «Wya zḁa slughul, ka nda kḁa zḁaku mida katsi, ndaw dza’a vrəglanamta lu ta zḁakwani na?

35 Zḁəgla a ŋa pghafta ta vwah dər ŋa rgwa wu, dza’a pghidiŋpgha lu ta hadik. Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi,» ka’a.

15

Slafta sana mndu ta tuwakani nda zada

Mat 18:12-14

1 Ma sana fitik, ka gavadaghata gwal ta tska dzumna da sna gwada da Yesu.

2 Mbada la Farisa nda gwal tagha zlahu ka rurunwaku. «Niŋna na mndu na ta ghəjani ka gra gwal dmaku, wana ta za skwi kawadaga nda hən,» ka hən.

3 Ka mnə Yesu ŋa tan nda mahdihdi hdi:

4 «Waya mataba ghuni, ka dər mək tuwakhani, ka zadavaghuta ya turtuk mataba tan, dza’a kwal kul zlanavata tsa pḁakuha tan təmbaymbsak təmbay mida ya ma mtak, ka laghwi da zba tsa turtuk ta zwaḁuta ya, ha ka nghanjani na?

5 Manda nghanjani, ka rfu tsi ta rfu, ka tsukwaftá tsi ta badzagani.

6 Manda vraktani dzagha, ka haganjta tsi ta grahani nda sləvdahani. “Sawa ka rfa mu ta rfu, wana nda ngha yu ta tuwaka da si ta zwaḁuta kay,” ka’a nda hən.

7 Ka yu ta mnaghunata ná, dza’a malaghumala rfu ta luwa ta ghəjani mnda dmaku turtuk ta mbədanaftá nzakwani, ka ŋa tḁukwa mnduha təmbaymbsak təmbay mida ta kwalaghutá mbədanaftá nzakwa tan,» ka’a.

Slafta sana marakw ta kwaḅani si ta zwaḁuta

* 14:27 Ngha ta Lukwa 9:23.

⁸ «Ari wati marakw ya, ta mutsaftá suley ghwan, ka zwađugudunustá suley turtuk matabani, dza'a kwal kul tsamtá vu ma pitirla, ka tsukwa hęga ka psay dasuwa ha ka nghanțani na?

⁹ Manda nghanțani, ęa haganțani ta magrahani nda slęvdahani. «Sawa, rfama ta rfu, wana nda nęha yu ta suley đa si ta zwađuta kay, ka'a.»

¹⁰ Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu da duhwalha Lazglafta ta ghęęa mnda dmaku turtuk ta mbęđanaftá nzakwani,» ka'a.

Dukwafta dani ta zwanani si ta zwađuta

¹¹ Wya ka'a guli: «Mamu sana mndu his zwanani.

¹² «Ari da! Vlihavla ta ęada ma skwa za hęga má dza'a yu mutsay,» ka sagęę nda dani. Aray, ka da taę. Ka dganaptá tsi ta gadghęlani ta hęę.

¹³ Tsębakw fitik tahula tsa, ka dza-wiņtá tsa sagęę ya ta ęani demdem, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta sana hadik di'ię. Hada, ka đadziņtá tsi ta skwani ma maga sli'iņsli'ię.

¹⁴ Manda kuduta tsa skwani ya demdem, ka slatá maya ta tsa hadik ya. Lay, ta had skwi dekdęk da tsi wa.

¹⁵ Ka laghu tsi vzatá ghęęani ęa maga slna ga sana mndu ma tsa hadik ya. Ka ghunaghatá tsa mndu ya da nęha ghuvazuha ma vwahani.

¹⁶ Ka dzę maya. Ta kumay si má ta za tsa skwa zaya ghuvazuha ya, lay had mndu ta vlaņta wa.

¹⁷ Ka zlraftá tsi ta ndanu: «Kidaghi gwal ta ksa slna ga da đa, ta za skwi ka haslay, wana i'i hadna ta mtaku da maya!

¹⁸ Dza'a vru yu da da đa. Vradaghata đa ya, da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku guli,

¹⁹ ręla a yu ka hęay ka zwanę gha wu, fafa ta i'i manda mndu tekw mataba gwal magaghatá slna,» ka yu dza'azlay nda tsi, ka'a.

²⁰ Ka sli'aftá tsi ka vraghuta da dani.

«Ta ghwa a ka đhadaghata dzagha wu, ka nghanțá dani. Ka ksaftá tsi ta dani ka hidahida, ka sli'aftá tsi nda hwaya, ka lagha tsi habwa' tida, ka brusay.

²¹ «Ari Da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku ta kagha guli, ręla a yu ka hgęęalta ka zwanę gha wu,» ka tsa zwanę ya nda tsi.

²² «Klagapwa kla misimmisim ta tsa lęut đina katakata ya, ka sudanavata kuni, fanaf kuni ta halagar ta dzvu, sudanam kuni ta bađah ma sęla.

²³ Ksagaghawaksa ta mamakwa sla nda uwasla, ka hnata kuni, ka za mu, ka rfa mu ta rfu.

²⁴ Nana zwanę đa wana tsi na ná, manda skwi si nda mta, wana vrakta nda hafu, si nda zada ka nęhavatá tsi,» ka dani nda kwalvahani. Ka zlraftá hęę ta rfu.

²⁵ «Tsaw ma vwah zumala tsa mndu ya ta tsa fitik ya. Ta vraktá tsa zumali ya dzagha, laghani ndusa nda hęga, ka snantá tsi ta ghudzaga dewdew nda skalu ga taę.

²⁶ Ka hęantá tsi ta sani ma kwalva taę, ka đawanęta da tsi ta skwi ta magaku.

²⁷ «Zwanęama gha ya ta vrakta, ka dzatá da gha ta mamakwa sla nda uwasla, kabga nghanțani ta đughwana,» ka tsa kwalva ya nda tsi.

²⁸ Ka đasaftá tsi ta ęuđuf, ka kwalaghutá dza'a da hęga. Ka sabę dani gatay ęa lamani da hęga.

²⁹ «Má kidagha vakwa đa na ta magaghatá slna, ta kwalaghu a yu dekdęk ta snatá skwi ta mnihata ka wa. Ta ksaf a ka ta đar đizađiza gu ka vlihata ęa hnata đa, ka rfay ęni ta rfu nda graha đa wa.

³⁰ Na vrakta zwanę gha ya ta zadanatá gadghęla gha ęa gwal ta hliri ná, ęani ta hna yu ta mamakwa sla nda uwasla ka ka,» ka'a nda dani.

³¹ «Sagęę, kawadaga kagha nda i'i inda fitik. Inda skwa đa ná, ęa gha ya.

³² Nda ra ka magatá skwa skalu, ka rfay mu ta rfu. Nana zwanęama gha wana tsi na ná, si nda mta, ka vraktá

tsi nda hafu. Si nda zadá, ka nghavatá tsi,» ka dani nda tsi.

16

Njarma kwalva

¹ Ka Yesu nda duhwalhani guli mantasa: «Mamu sana mnda gadghəl ta hlaftá huzlani ka pghanamtá sana mndu ma dzvu na nghanata. Ka lagha lu da mnanata kazlay: Wa'a tsa mndu ya ta badza huzla gha kə'a.

² Ka hganťá tsi. Ka'a nda tsi mantasa: «Waka ka ta magay ka lu ta snə yu ya na? Mnihamna káka ta maga slna gha. Ndanana na, nzəglanaghata a ka ta ghəna huzla da wa,» ka'a nda tsi.

³ Ka tsa mndu si ma dzvani tsa huzlaha ya mantasa: «Waka yu dza'a magay tama? Wana hlaghuhla danahəga da ta inda huzlaha ma dzva da? Ka la yu da hva ka yu, had mbrakwa da wu. Ka la yu da gatá skwi ka yu, dza'a ksay ta i'i ka hula.

⁴ Ala, nda sna yu ta skwi dza'a yu magay dza'a kəl mnduha ka tsu'aftá i'i ghzlədisrə lu dazlay,» ka'a.

⁵ Tahula tsa tama ka hagaftá tsi ta gwal nda huzla danahəgani da hən. «Kidaghi skwi ta dza'a ka vlay na danahəga da na?» ka'a nda tanťana mndu.

⁶ «Garwa rdí dərmək ya,» ka'a nda tsi. «Klafkla ta delewera gha, nzanza misimmisim ka vindafta ka ta hutafmbsak,» ka'a nda tsi.

⁷ «Ki da kagha, ta kidaghi na gha na vlay?» ka'a nda sani guli. «Buhwa hya dərmək ya,» ka'a nda tsi. «Klafkla ta delewera gha, vindafvinda ta Tghasmbak,» ka'a nda tsi.

⁸ Hwidhwidá na mndu na, ka tsa danahəga ya ka ghuba tsa ghwadaka mndu ya. Tsaw mal hidata mnduha ma na ghəna hadik na nzakwa tan mataba tan, ka zwana tsuwadak,» ka'a.

Lavin a mndu ta gwaftá danahəga his wa

⁹ «Ka i'i ta mnaghunata na: Hlawa na ghwadaka skwa gadghəl ta na ghəna hadik na, ka kasa kuni ta gra nda tsi. Badu kdaghutani da kaghuni

ya, na tsu'ay Lazglafta ta kaghuni ma həgani na kdekedzen.

¹⁰ Ka nda sna mndu ta nanatá skwi kwitikw, nda sna guli ta nanatá skwi dagala. Ka sna a mndu ta nanatá skwi kwitikw wu katsi, sna a guli ta nanatá skwi dagala wa.

¹¹ Ka lavin a kuni ta nanatá ghwadaka skwa gadghəla na ghəna hadik na wu katsi, wa dza'a mnay kazlay: Zlgha ta vərda skwa gadghəl kə'a?

¹² Ka lavin a kuni ta nanatá skwa gadghəl wu ní, wa dza'a vlaghatá vərda na gha ma skwi tama.

¹³ «Lavin a kwalva turtuk ta ga kwalva danahəga his wa. Nda husanťa sani turtuk, nda dvutani ta sani. Ka mantasa a tsi wu, dza'a ndi'anava ndi'a ta vgha ta sani, na husanťa tsa sani ya. Lavin a kuni ta nzakway ka kwalva Lazglafta kuni guli na, ka kwalva tsemi kuni guli wa,» ka Yesu.

Nzakwa la Farisa nda guma Lazglafta

Mat 11:12-13, 5:31-32, Mak 10:11-12

¹⁴ Ka ghubasu la Farisa ta sna inda tsa gwada ya ta Yesu, kabga dvudva hahən ta tsemi.

¹⁵ Ka Yesu nda hən mantasa: «Ka tdukwa mndu anni ka kaghuni ta mara ghəna ghuni ta kəma mnduha. Tsaw nda sna Lazglafta ta nudufa ghuni. Tsa skwi ta ghubu mnduha nda ghuba ya ná, ka manzakdaway nzakwani ta wa ira Lazglafta.

¹⁶ «Daga ghalya ta zraftá lu ta mna gwada ta ghəna skwi vindaf lu ma deftera zlahá Musa, nda ya ma deftera anabiha, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga Batem. Ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga batem tama, ka zraftá lu ta mna gwada ta ghəna Lfidá Gwada ta ga mghama Lazglafta, ka zlu'u mnduha ta vgha na lami.

¹⁷ Tsaw mal ndəkweđata hərduta luwa nda hadik ka dədavaghuta thatá skwi turtuk ma zlahu,» ka'a.

Tagha skwi ta ghəna ghzla marakw

18 «Mndu ta ghziṅtá markwa taṅ ka klaftá sani ná, hliri ta hlu tsa mndu ya. Mndu ta klaftá marakw ghziṅ zə'ala taṅ guli ná, hliri ta hlu tsa mndu ya,» ka'a.

I sana mnda gadghəl nda Lazar

19 «Mamu sana mndu ghalya ka gadghəl, lgut kulefedfeda nda bla dzvani ta sudə tsi ta vgha. Inda fitik, skwi zdazda ta zə lu ga taṅ.

20 Mamu sana mndu guli Lazar hgani, ka pdu, ka lku vghani dze'dze', ta zi'aku, ta hani ta watgha ga tsa mnda gadghəl ya.

21 Ta kumay si ta baghaftani nda wiwisa dafa ta rkata ma vlə zay tsa mnda gadghəl ya, sew mutsaf a wa. Ama kriha yeya katək ta sli'adaghata da ni'a tsa lkuhani ya.

22 Ka mtuta tsa mndu ka pdu ya, ka tsukwaghatá duhwalha Lazglafta fata tavata Abraham. Ka mtutá tsa mnda gadghəl ya guli, ka padamtá lu.

23 Ka ghuyə tsi ta danwa katakata ma vla nzakwa gwal nda rwa. Kə'a kə'a klanťá ghəṅ ná, ka nghanťá tsi ta Abraham di'ṅ kawadaga nda Lazar.

24 «Da da Abraham! Tawatá hidahida ta i'i! Ghunafghuna ta Lazar ka tsughumamta tsi ta ndəfiṅa dzvani ma imi, ka didifta tsi ta ghanik ləṅləṅləṅ, kabga ta ghuya danwa yu katakata ma na vu na,» ka'a dzatá lawlaw.

25 Ka Abraham nda tsi mantša: «Sagəṅ! Havaphava ka za mghama gha si ta zə ka ma nzakwa gha nda iri ta ghəṅa hadik, ta ghuyə Lazar ta danwani ya. Ndana tama nda lba ṅudufa tsatsi, ta ghuyə kagha ta danwa gha.

26 Zlanha lu ta tsa, mamu mghama gudzuvruṅ ta dgamata. Dər má ta kumay mnduha ta sli'afta hadna da aṅni ṅa dza'a da kaghuni ná, laviṅ a həṅ wa. Laviṅ a lu ta tsughwadagapta da kaghuni ka sagha da aṅni guli wu,» ka'a.

27 «Ka si mantša tsi, wya dzvu, ghunatá Lazar da la ga da da,

28 kabga ta mamu zwanama da hutaf. Ka dza'a tsi da snanamtá həṅ,

da sagha hahəṅ guli da ghuya danwa ma na vla ghuya danwa na,» ka tsa mnda gadghəl ya.

29 «Mamu vindatá deftera zlahá Musa nda vindatá gwada la anabiha da zwanama gha, ka snasna həṅ,» ka Abraham nda tsi.

30 «Slaghwa a tsaya da da Abraham wu, ka sli'af hadna mndu da gwal nda rwa, ka lagha slanaghatá həṅ ka tsi ná, hadahada həṅ dza'a mbədanaftá nzakwa taṅ,» ka tsa mnda gadghəl ya.

31 «Ka va a həṅ ta sna tsa zlahá Musa nda tsa gwadaha la anabi ya wu katsi, dər ki sli'afta mndu da gwal nda rwa ka lagha slanaghatá həṅ, had fitik dza'a snata həṅ wu, ka Abraham nda tsi,» ka'a.

17

Hidaku vla Yesu

Mat 18:6-7,21-22, Mak 9:42

1 Ka Yesu nda duhwalhani tama mantša: «Nda nza tkwe' ka nza-kwa skwiha dza'a dzinťá mnduha ka tuthun. Ama danwani ma mndu ta zləmbinťá sani.

2 Ta dran ya ma hbanam lu ta buna ma lwi ka vzaghata da drəf, ka vzamtani ta sanlaha nda hta da dmaku.

3 Nghawa ghəṅa ghuni!

«Ka gaga zwanama gha ta dmaku, mnanaṅmna dər. Ka mbədanaf mbəda tsi ta nzakwani, planapla ta dmakwani.

4 Ka dər ndəfəṅ səla gaghata tsi ta dmaku ta fitika turtuk ka va sagha tsi mnaghanťa kazlay: Bgadaya kə'a, plinispla,» ka'a.

Gwadata zlgħay nda ṅuduf

5 Ka gwal ghunay nda Mgham Yesu mantša: «Sganṅagha zlgħay nda ṅuduf,» ka həṅ.

6 Ka Yesu tsu'anafťá wani ta həṅ mantša: «Ka mamu zlgħay nda ṅudufa ghuni taḅta hya kramasa katsi, dza'a mnay kuni ṅa ya babala ya kazlay: Tdaftda ta vgha gha ka dza'a ka vzamtá vgha ma drəf kə'a, ṅa snaghunatani.»

Vərda kwalva

⁷ «Ka mamu ya mataba ghuni ta hvanatahva ta mndu, ka ta nghanatá rini a tsi, na gi nghan̄ta tsa mndu ya ta saghani ma vwah ná, “sawi misim-misim da za skwa zay” ka’a dza’azlay nda tsi ra?»

⁸ Skwi dza’a tsi mnay ná, “diha skwa zay, ka mbədap̄ta ka ta lgut ŋa vla skwi ŋa d̄a, ta zə yu. Tahula tsa, ŋa zay gha ta ŋa gha kə’a.”

⁹ Dza’a rfay ta tsa kwalva ya kabga magatani ta tsa skwi mnana tsi ya ra?»

¹⁰ «Mantsa ya kaghuni guli, ka magamaga kuni ta skwi mnaghuna Lazglafta ŋa magay katsi, “nu hay-haya kwalva ma aŋni 6a, skwi ya laviŋ ŋni ta magata maga ŋni, ka kuni mnay,”» ka’a.

Mbanafta Yesu ta sana mndu ksu r̄da mndu

¹¹ Ta dza’a Yesu da luwa Ursalima, ka labə tsi ma takataka hadika Samari nda Galili.

¹² Tata lamə nda la Yesu da sana luwa, ka sagha gwal ghwan̄ hlu r̄da mndu ta həŋ guyaku nda tsi. Ka nza-gaghatá həŋ kətsau’.

¹³ «Mgham Yesu, tawatá hid̄ahid̄a ta aŋni,» ka həŋ kapaŋtá lwi.

¹⁴ Na gi pghafta irani ta həŋ, «lawa la maranaŋtá vgha ghuni ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta,» ka’a nda həŋ. Tata mbađa həŋ ka dza’a, gi kləwəđ nda mbamba həŋ.

¹⁵ Na gi nghan̄tá sani turtuk mataba taŋ ta tsa mbatani ya, ka vraktá tsi nda zləzlv̄a Lazglafta nda lwi dagala dagala,

¹⁶ ka lagha tsi zləmbatá ma ghuva Yesu, ka rfay. Tsaw mnda la Samari tsa mndu ya.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Ghwan̄ a həŋ ta mbambafta kay ra? Ga tsaha təmbay ya katək na?»

¹⁸ Nana mndu ka matbay na yeya kwen̄kwen̄ ta vragaghata da rfanaghatá Lazglafta ra?» ka Yesu ta ghəŋjani.

¹⁹ «Sli’afsli’a gha ka dza’a ka, zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghafta,» ka Yesu nda tsi.

Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta

Mat 24:23-28,37-41

²⁰ Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Yawu dza’a sagha fitika ga mghama Lazglafta na?» ka həŋ. Ka’a nda həŋ mantsa: «Ghur a dza’a nghan̄ta lu ta sagha ga mghama Lazglafta wa,» ka’a.

²¹ «Had̄ lu dza’a mnay kazlay: A’! “Wana tsi,” a’! “Wa’a tsi” kə’a wa. Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta kə’a,» ka Yesu nda həŋ.

Fitik dza’a sagha Zwan̄a mndu

²² Ka’a nda duhwalhani guli mantsa: «Dza’a saghasa fitik ŋa kumaŋta ghuni ta nghan̄tá fitika Zwan̄a mndu dər turtuk səla tsi, nghan̄ta a kuni wa.

²³ Ka lu dza’azlay nda kaghuni na: “A’! Wa a hada a,” “a’! Wana hadna,” yaha kuni da dza’a, yaha kuni da slaslamaku.

²⁴ Manda đaslakwa wuđa luwa ta sli’afta ta sana slərpu ka labə da sana vli ya ná, mantsa ya dza’a sagha Zwan̄a mndu bađu ŋani fitik.

²⁵ Ma kdə tsaya, dza’a ghuyapə ghuya ta đan̄wa katakata ŋa vziŋta na mnduha ta na fitik na.

²⁶ Tsa skwi ta maguta ma fitika Nuhu* ya ná, mantsa ya dza’a magakwa tsi ma fitika Zwan̄a mndu guli.

²⁷ Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka hla mi’i, ka vla kwagha taŋ ŋa zə’al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lami da kwambalu, ka sagha imi vlunduf zadanatá həŋ.

²⁸ Ka guram nda skwi ta magata ta fitika Ludu dza’a magakwa tsi. Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka sakway, ka dzawapta, ka ŋab̄ay, ka babay,

²⁹ vagim bađu saghwa Ludu ma Suduma† ya, ka zlagatá drəfa vu zadanatá həŋ tendərzlele’.

* 17:26 Ngha ta Zlrafta 6:5-12 nda 7:6-23. † 17:29 Ngha ta Lukwa 10:12.

³⁰ Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi bađu tsa fitik dza'a zlagapta Zwanja mndu ya.

³¹ «Bađu tsaya, ka ta nzaku mndu ta dädematá ghəŋa həga, dər ma mamu huzlani ma huđa həga, yaha tsi da saha da hlay, ka hwayaghuta tsi. Mantša mndu ma vwah guli, yaha vru dzaghani.

³² Havakwa markwa Ludu‡ 6a!

³³ Mndu ta kuma mbanafá hafani ka ghəŋani ná, dza'a zadinžada. Ama mndu ya ta zadinžá hafani dza'a mutsafmutsa.

³⁴ Ka yu ta mnaghunata ná, ma tsa rvidik ya, gwal his ta hani ta ghzləŋa turtuk, ŋa klaghutá sani, ka zlanavatá sani.

³⁵ Mi'aha his ta hu'u ka skwa turtuk, ŋa klaghutá sani ka zlanavatá sani.

³⁶ [Mnduha his ma vwah, ŋa klaghutá sani ka zlanavatá sani,]» ka'a nda həŋ.

³⁷ Ka duhwalhani nda tsi mantša: «Ga dza'a magakwa tsa skwiha ya ní Mghama dá?» ka həŋ. «Ka ga mbla skwi ya ná, hada ta tska gugzlum ta vgha,» ka'a nda həŋ.

18

Sana ghwadaka mnda tsa guma

¹ Ka mnə Yesu ta mahdihdi ŋa taŋ, ŋa gdavata taŋ nda maga du'a, yaha malandugwa taŋ da rwaku, da zlanatá həŋ.

² Ka'a mantša: «Mamu sana mnda tsa guma ma sana luwa kul zləŋa Lazglafta, had ghuyani nda mnda səla wa.

³ Mamu sana markwa wadgu ma va tsa luwa ya guli, ta va gdata ta lagha da mnay ŋani kazlay: Dganja guma mataba ŋni nda ghuma dá, ka'a tazlay.

⁴ Nda kda fitika kwalaghutani ta tsanatá tsa gumani ya. Tahula tsa, ka'a ma ghəŋani mantša: «Dər ma zləŋa a yu ta Lazglafta wu, had ghuya dá nda mnda səla guli wu,

⁵ tsaw wana na wadgu na ta ghuya i'i, dər tsanata dá ta na gumani na,

yaha da gdata ta sagha da ghuya ghəŋa dá,» ka'a.

⁶ «Fawa sləməŋ ka sna kuni ta skwi mnə tsa ghwadaka mnda tsa guma ya 6a!

⁷ Lazglafta yeya dza'a kwal kul maganatá zdaku ta mnduhani ta wahu da tsi gifitik nda rvidik tani ŋa gərda həŋ rki na?

⁸ Ka i'i ta mnaghunata, dza'a gi maganamaga ta zdaku ta həŋ gi hadahada. Nziya nza tsi, bađu vragata dza'a vragata Zwanja mndu ní, dza'a slanaghasla ta gwal ta zlghafta nda ŋuduf rki na?»

Mnda la Farisa nda sana mnda tska dzumna

⁹ Ka mnə Yesu ta sana mahdihdi guli kabga sanlaha ta ngha ghəŋa taŋ ka gwal tdukwa ta kəma Lazglafta ka ghuḃasa sanlaha.

¹⁰ Ka'a mantša: «Mamu sana mnduha his ta ŋladafta da həga Lazglafta da maga du'a. La Farisa sani, mnda tska dzumna sani.

¹¹ Ka sladatá tsa la Farisa ya ka maga du'a ma ghəŋani. Ka'a mantša: «Ari Lazglafta, ta rfay yu ta kagha, kabga nza a i'i manda sanlaha ma mnduha, gwal ghali, ka ghwadak mnduha, nda gwal hliri wa. Nza a yu manda ya mnda tska dzumna ya wa.

¹² Fitik his ta fata yu ka suma ma luma, ta vlay yu ta skwi turtuk ŋa gha ma skwiha dá ghwanj kə'a.»

¹³ Na tsa mnda tska dzumna ya kay ka nzagaghata kətsau', walaŋ a ta kapanžá ghəŋ nda ta luwa wa. Mbađa kə'a ka wuslikay dzvu, ka dza ghuya. Ka'a mantša: «Ari Lazglafta, tawa ta hidahida ta i'i ta nzakway ka mnda dmaku na,» ka'a.

¹⁴ Ka i'i ta mnaghunata, ta lagha tsa mndu ya dzaghani, nda dzra ŋani nda Lazglafta. Mantša a nzakwa ŋa tsa la Farisa ya wa. Nzakwani ná, dər wa ta kapanafá ghəŋani, dza'a gwisaganagwitsa lu. Ka hananahana mndu ta ghəŋani, dza'a kapanafkapa lu,» ka'a.

‡ 17:32 Ngha ta Zlrafta 19:26.

Na gwal ta gara vgha nda zwani, ga mghama Lazglafta

Mat 19:13-15, Mak 10:13-15

¹⁵ Mbada mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ɲa tɲanaghatani ta wi ta hən guli, Na nganɲa duhwalhani ta tsa hladaɲghatá zwani ya, ka ghzlə hən ta hən.

¹⁶ Ka hganɲá Yesu ta hən, ka'a mantsa: «Zlanɲwazla ta zwani ka sagha hən da i'i! Ma pyə kuni ta hən. Nda nza ga mghama Lazglafta ka ɲa gwal ta gara vgha nda hən.

¹⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər wa ta kwal kul tsu'afɲá ga mghama Lazglafta manda zwan kwitikw ná, haɲ dza'a walaɲta lami dida dekdek wu,» ka'a.

Sana mnda gadghəl

Mat 19:16-30, Mak 10:17-31

¹⁸ Ka dawantá sana mghama la Yahuda da Yesu ka'a mantsa: «ɲərma mgham, nu da a yu magay ka da mutsafta yu ta hafu ɲa kdekeden na?» ka'a.

¹⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu ta kəl ka hga i'i ka ɲərma na? Lazglafta turtukwani ɲərma.

²⁰ Nda sna ka, ka zlahu ta mnay: «Ma hlu ka tiri, ma dza ka ta mndu, ma ghali ka ta ghali, ma tsanava ka ta gwaɲa ta mndu, vlatá glaku ɲa i da gha nda ma gha*, ka'a,» ka Yesu nda tsi.

²¹ «A! Sna a i'i ta tsaha ya daga ma ga zwanɲa da ra,» ka'a.

²² Na snanɲa Yesu ta tsaya, ka'a mantsa: «Turtuk skwi ta pɲəgədaghawta. La dzawinɲá skwiha gha, ka daganafɲa ka ta tsedani ta la ka pɲu, dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, ka vranka ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a.

²³ Na snanɲani ta tsa gwaɲa ya, su'anak kumani kabga gadghəl ya katakata.

²⁴ Nghanata Yesu ta tsa su'anaka ta ɲuɲufani ya, ka'a mantsa: «E! Nda bla ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta.

²⁵ Ta dran lama ɲalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁶ «Ka si mantsa tsi, waya dza'a mbafta ba?» ka tsa gwal ta sna skwi ta mnə tsi ya.

²⁷ «Tsa skwi nda bla nzakwani da mnda səla ya ná, bla a da Lazglafta wu,» ka Yesu zlgħanaftawa taɲ.

²⁸ Ka Piyer mantsa: «A'a! Wana anɲi ta zlanɲá inda skwa ɲni, ka dza'a mista gha,» ka'a.

²⁹ Ka Yesu nda hən mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlanɲla mndu kabga ga mghama Lazglafta, ta hgani, ka markwa taɲ a tsi, ka zwanamani a tsi, ka i dani nda mani a tsi, ka zwanani a tsi,

³⁰ dza'a kwal kul mutsaftá skwi dagala ma na zamana na, ɲa mutsaftani ta hafu ɲa kdekeden dazlay wu,» ka'a.

Mnəgəɲta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Mak 10:32-34

³¹ Ka hgadaghatá Yesu ta duhwalhani ghwanɲpɲə his da tsi, ka'a nda hən mantsa: «Wana mu ta dza'a da Ur-salima hada dza'a kɲafta skwi vindaf la anabi ta ghəɲa Zwanɲa mndu.

³² Dza'a vlanɲla lu ta gwal kul nza-kway ka la Yahuda, ɲa gagay taɲ, ɲa rarazay taɲ, ɲa tafay taɲ ta sərdək tida.

³³ Tahula sləvaptá taɲ nda krupi, ɲa dzata. Ta mahkəna fitik, ɲa sli'agaptani.»

³⁴ Sna a duhwalhani ta tsa skwi ta mnə tsi ya wa. Gwaɲa nda dɲa ya ta snə hahən, sna a hən ta klatá ghəɲani wa.

Mbanafɲa Yesu ta sana mndu nda ghulpa

Mat 20:29-34, Mak 10:46-52

³⁵ Ndu-sadagħata Yesu tavata luwa Yeriku, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ta gatá skwi.

³⁶ Snanɲani ta dəmga ta sli'adagħatá, ka dawantá tsi ta skwi ta magaku.

³⁷ Ka mnanatá lu kazlay, Yesu mnda la Nazaret ya ta labə kə'a.

* 18:20 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

38 Ka'a mantsa: «Yesu zwanja Dawuda, tawatá hidahida ta i'i,» ka'a dzatá lawlaw.

39 Lagha tsa gwal ta kəma ya ka davay, ka mbəl ɲa hanaftá wi. «Zwanja Dawuda, tawatá hidahida ta i'i!» ka'a sganaghatá lwi dagala dagala.

40 Ka sladavatá Yesu. «Klakwakla,» ka'a mnanatá mnduha. Manda gavadanaghata,

41 «nu ta kumə ka ta magaghata dá na?» ka Yesu dawanta da tsi. «Maləma dá, ka nghəglanta yu ta vli,» ka'a nda tsi.

42 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nghəglan ɲha gha, zlgay nda ɲudufa gha ta mbaghafta,» ka Yesu nda tsi.

43 Gi hadahada, nzuwidid' irani, ka sli'aftá tsi ka dza'a mista Yesu nda zləzlvə Lazglafta. Inda mndu ta nganta ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

19

I Yesu nda Zakayus

1 Ka ɓhadamtá Yesu da luwa Yeriku, ka labə nda mida.

2 Mamu sana mndu ta hgə lu ka Zakayus, mali ta ghəɲa gwal tska dzumna, gadghəl ya guli.

3 Ka zbə tsi ta tva gmata nda Yesu, ka wa tsi ya. Tsaw laviɲ a ta nganta wa. Ka dekweri nzakwani tskutska mnduha guli

4 Ka hwayaghatá tsi nda ta kəma, ka ɲladafta ta sana fwa babala, ɲa nganta Yesu ta labə nda ta tsa tvi ya.

5 Manda ɓhadaghata Yesu da tsa vli ya, ka kapanťá tsi ta ghəɲ, ka ngahadafta. Ka'a mantsa: «Zakayus, sasa gha misimmisim da ghuni ta dza'a yu gita,» ka'a.

6 Ka gi saha Zakayus, ka laghu hən da tan, ka tsu'aftá tsi ta Yesu nda rfu.

7 Nganta mnduha ta tsaya, mbađa hən ka ruruɲwaku. «Wa a laghwa tsa mndu ya da mnda dmaku,» ka hən.

8 Ka sladata Zakayus, ka'a nda Mgham Yesu mantsa: «Sna ɓa Mghama dá! Dza'a daganaftá sləhwa gadghəla da yu ta la ka pdu. Ka mamu mndu si hulgudunus yu ta

skwani, fwaď səla dza'a planamta yu ta va tsa skwani ya guli,» ka'a.

9 Ka Yesu mantsa: «Samsa mbaku da na həga na gita, kabga zivra Abraham tsatsi guli.

10 Tsaya ná, sa psa gwal nda zađa ɲa mbambanaftá hən Zwanja mndu,» ka'a.

Kwalvaha hkən

Mat 25:14-30

11 Tata snaysnay hən ta tsa skwi ya, ka sganaghatá Yesu ta mahdihdi kabga ndusanavatani ta luwa Ursalima. Guli ná, zlah gi dza'a zlagap-zlaga ga mgham Lazglafta, ka mnduha ta ndanay.

12 Wya tsa skwi ta mnə tsi ya: «Mamu sana mndu ka katsala mndəra tan ta laghwi ta sana hadik di'ɲ, ɲa famta ka mgham, kada vrakta tsi.

13 Ma kdə tsi kada laghwi, ka haga'atá tsi ta gwal ksanatá slna ghwan ka daganaftá tseda dasu* pal pal pal ta hən. «Ka tsakala kuni ta tsakala nda tsi ta vraktá yu,» ka'a nda hən.

14 Tsa mndu ya ná, ta husanhusa ta tsa mnduha ta tsa hadik ya. Ka ghunaftá hən ta mnduha ta hulani kazlay: Va a ɲni ta gayni ta mgham ta ghəɲa anɲi wu kə'a.

15 Kulam nda tsa, ka famtá lu ma mgham, ka vraktá tsi ta hadikani. Ka hagaktá tsi ta tsa gwal daganaf tsi ta tsedi ya, ɲa dawanta da hən ta skwi mutsanagha hən.

16 Ka lagha sani tanjan. Ka'a mantsa: «Mghama dá! Ghwan mutsanaghata yu ta ghəɲa tsa vliha ka ya kay,» ka'a nda tsi.

17 «Dina tsa, vərda kwalva ka. Fitika tsa nzata gha ka vərda mndu ma skwi ki'a ya, ka ɲumna ta ghəɲa luwaha ghwan ta famta yu ta kagha,» ka tsa mgham ya nda tsi.

18 Ka lagha mahis. «Mghama dá! Hutaf mutsanaghata yu ta ghəɲa tsa vliha ka ya kay,» ka'a nda tsi.

19 «Kagha guli, ka ɲumna ta ghəɲa luwaha hutaf ta fanaghata yu ta kagha, ka'a.»

* 19:13 Tseda vagha mndu turtuk turtuk ya.

20 Ka sagha sani. Ka'a mantsa: "Mghama da! A'a tseda dasa gha. Ma lgut si mbsamta yu.

21 Zlɔɔafzlɔɔa yu ta kagha, nda bla gwada ta kagha, ta klay ka ta skwi kul fata ka, ta tsokay ka ta skwi ta vwah ya kul slɔɔafta ka," ka'a nda tsi.

22 "Ghwadaka kwalva ka. Ta gwada gha ta tsaghaghata yu ta guma. Nda sna kagha kazlay: Nda bla gwada ta i'i, ta klay yu ta skwi kul fata yu, ta tsokay yu ta skwi ta vwah kul slɔɔafta yu ka'a a tsa wa.

23 Kabgawu kwal ka kul famta ta tsa tseda da ya ma banƙi? Ma na vrakta da na na, ma na klagapta da nda zwan ta ghɔɔani?"

24 Ka mgham nda tsa gwal hada ya mantsa: "Klagadanaghwa tsa tseda dasu ya ka gwanaghata kuni ta tsa ghwan ɔɔani ya," ka'a.

25 Ka hɔɔ nda tsi mantsa: "A'a! Ghwan a ɔɔani tsa mghama da wa!" ka hɔɔ nda tsi.

26 "Ka i'i ta mnaghunata wa, ka mamu skwi da mndu katsi, ɔɔani ta sganaghata lu. Ala ka had skwi da mndu wu katsi, klɔɔadanaghuta va tsa ki'atani ta fa tsi ta ghɔɔ tida ya, ka'a zlghanaftawi ta hɔɔ.

27 Tsa hamata gwal kul kuma nza-kwa da ka ga mgham ta ghɔɔa taɔ ya, hlagaghawahla ta hɔɔ ka pslata kuni ta hɔɔ tawa ira da, ka'a nda hɔɔ," ka Yesu.

28 Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, Ka sli'afta tsi ka mbaɔa ta kɔma taɔ na dza'a da Ursalima.

Lama Yesu da luwa Ursalima
Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Yuh 12:12-19

29 Manda ndusanavatani ta luwa Beslaze, nda luwa Betani ta nzakway ndusa nda ghwa Zaytuɔ ya, ka ghunafta tsi ta duhwalhani his. Ka'a nda hɔɔ mantsa:

30 «Lawala da na luwa ta kɔma mu na. Bhadaghata ghuni ya, dza'a slanaghasla kuni ta zwan kɔɔi ta hba, ta kul walaɔta mndu ta lafi tida. Ka plata kuni ka klakta kuni.

31 "Ka ɔɔa ta pla kuni na?" ka mndu nda kaghuni ya, "Mgham ta psay" ka kuni dazlay nda tsi, ka'a.

32 Ka laghu tsa gwal ghunagha lu ya, ka slanaghatá hɔɔ manda va ya mnana Yesu ta hɔɔ.

33 Tata playplay hɔɔ, «ɔɔa kuni ta zwan kɔɔi na?» ka tsa gwal nda kɔɔi taɔ ya.

34 «Mgham ta psay,» ka hɔɔ zlghanaftawi ta hɔɔ.

35 Ka klanakta hɔɔ ta tsa zwan kɔɔi ya ta Yesu. Ka pghafta hɔɔ ta lgutha taɔ tida. Ka fafta Yesu tida.

36 Ka gavu hɔɔ ya na, ka zlazlatɔ mnduha ta lgutha taɔ ta tvi.

37 Ndusadaghatani nda Ursalima, nda ta tsa tvi ta saha nda tvɔ ghwa Zaytuɔ ya, mbaɔa inda tskata duhwalhani ka rfu, ka zlazlva Lazglafta nda lwi dagaladagala ta ghɔɔa inda mazɔmzɔm ya nghan hɔɔ.

38 «Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mgham ta sagha ma hgani. Zɔaku ta luwa, glaku na Lazglafta ta luwa nda gaftak,» ka hɔɔ.

39 «Lma ta na duhwalha na ɔa, ka lɔata hɔɔ,» ka sanlaha ma la Farisa ta lami da taba dɔmga.

40 «Ka i'i nda kaghuni wa, ka hafha hɔɔ ta wa taɔ na, pala dza'a wahay,» ka'a nda hɔɔ.

Taway Yesu ta luwa Ursalima

41 Ndusadaghatani dekdɔkɔ nda luwa, ka nghanavatá tsi, ka taw tsi ta taw ta ghɔɔani.

42 Ka'a mantsa: «Ka má nda sna kagha Ursalima káka má da zba zɔakwa gha gita! Ndana tama, zadaghaghazada nghɔɔlaɔta a ka wa.

43 Dza'a saghasa fitika ksaghaghata, na dzɔbafta ghumaha gha ka waghafata, ka namta kagha hesl dɔr ndiga.

44 Na zadaghata nda mnduha gha tani. Zlanata a hɔɔ ta nzugwatá pala ta ghɔɔa sani wu, kabga tsatsafa a kagha ta tsa fitika sagha Lazglafta da kata kagha ya wu,» ka'a.

Ghazlay Yesu ta gwal dzawa skwi ma hęga Lazglafta

Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Yuh 2:13-22

⁴⁵ Ka lamę Yesu da hęga Lazglafta, ka zlraftá tsi ta ghzlagaptá gwal ta tsakala.

⁴⁶ Ka'a mantsa: «Vinda a ma deftera Lazglafta kazlay: Hęga ęa ná, hęga maga du'a ya kę'a ra? Na kaghuni ná, ka ninęta ka galigha la ghali†?» ka'a nda hęj.

⁴⁷ Ka taghę Yesu ta skwi ęa mnduha ma hęga Lazglafta inda fitik. Mbaęa gwal dra skwi ęa Lazglafta nda gwal tagha zlahu, nda la mali ta ghęja mnduha ka psa dzatá Yesu.

⁴⁸ Ama sna a hęj ta tvi ka hęj dza'a ęhanavata wu, kabga dar fata mnduha ta vgha ka sna gwadani.

20

Wa ta vlanętá tvi ta Yesu ęa magay mantsa na?

Mat 21:23-27, Mak 11:27-33

¹ Ma sana fitik, ma tsa fitika tataghay Yesu ta skwi ęa mnduha ma hęga Lazglafta, ka mna Lfida Gwada ya, ka sli'adaghatá la mali mali ta ghęja gwal dra skwi ęa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, nda la galata mndu slanaghata.

² Ka hęj mantsa: «Mnaęnamna, ka wa ta mnaghatá maga na skwiha na, ka wa ta vlaghatá mbrakwa magay?» ka hęj nda tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ka dawaghuna ęawa i'i guli.

⁴ Lazglafta ta ghunagatá Yuhwana da maga batem re, ari mnduha a na? mnihawa mna,» ka'a nda hęj.

⁵ Ka nzatá hęj ka dzrakay mataba taę. «“Ka Lazglafta ya ta ghunagata” ka mu, “nu kul zlghaftá kuni ta gwadani ęa,” ka'a dza'azlay nda amu.

⁶ “Ka mnduha ya” ka mu guli, dza'a zlrętsaku mu nda pala da inda mnduha ęa pslatá amu, kabga nda sna inda taę kazlay: Anabi Yuhwana kę'a.»

⁷ «Sna a aęni ka wa ta ghunagaghata wu,» ka hęj nda tsi.

⁸ Ka Yesu mantsa: «Ahaa! I'i guli ná, had' yu ta mnaghunata ka wa ta vlihatá mbrakwa maga tsa skwiha ya wu,» ka'a nda hęj.

Sana mnda vwaha inabi ta sidi
Mat 21:33-46, Mak 12:1-12

⁹ Tahula tsa, ka zlraftá Yesu ta mna mahdihdi ęa mnduha, ka'a mantsa: «Lagha sana mndu ka ęabatá fuha inabi ma vwahani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi distaluwa ęa nzđavata.

¹⁰ Magatá fitika ęaga yakwa fwa inabi, ka ghunaftá tsa mndu ya ta kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya, ęa hlanaftá mayaka ęani ma yakwa fu. Ka mbaęanató tsa gwal ta hva tsa vwah ya ta tsa kwalva ya nda dzę kul klanafta.

¹¹ Ka ghunglaftá tsi ta sana kwalvani, ka ręhaptá hęj ta tsaya guli, ka rarazata, ka vrinęta kul klanafta.

¹² Ka ghungladaptá tsi ta mahkęna kwalvani, ka balanató hęj ta tsaya guli ka vzidięta.

¹³ Ka dani ma tsa vwaha inabi ya mantsa: “Waka yu dza'a magay? dza'a ghuna zwanę ęa ęvu yu, yu. Tsatsi yeya dza'a vlę hęj ta glaku ęani,” ka'a.

¹⁴ Na ghur nęhay tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya ta lagha tsa zwanę ya, gi ka hęj mantsa: “Ya wana tsa mndu dza'a za hęga ya tane, dzamadza, ka nzakwa na fuha inabi na ka ęa mu,” ka hęj.

¹⁵ Ka tsęhaghatá hęj di'ię nda tsa vwaha inabi ya, ka dzata.» Ka Yesu mantsa: «Mantsa tama ní, nu dza'a maganata dani ma vwaha inabi ta hęj?»

¹⁶ Dza'a laghala slanaghatá tsa gwal ta hva tsa vwaha inabi ya, ka pslatá hęj. ęa klaftani ta tsa fwa inabi ya, ka fanamta ma dzvu ta sanlaha ma mnduha,» ka'a nda hęj. «Had' tsaya dza'a magaku mantsa wu,» ka tsa mnduha ta sna gwada Yesu ya hlaftawi.

† 19:46 Nęha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11.

17 Ka naghadamtá Yesu da kuma taŋ, ka'a mantsa: «Nu klatá ghəŋa tsa gwada vindaf lu ma deftera Lazglafta kazlay:

Tsa pala wuđidin gwal ta ba həga ya, ta nuta ka palaka tughwa həga* kə'a ya?

18 Inda mndu dza'a nzechwafta ta tsa pala ya, dza'a huruḅu huruḅa. Ka tsa pala ya ta dədanaghatá tsa mndu ya katsi guli, dza'a hu'anap hu'a nərđək,» ka'a.

Nda ra ka pla dzumna ŋa mghama Ruma ra?

Mat 22:15-22, Mak 12:13-17

19 Ma va tsa fitik ya, ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, ta tva ksaftá Yesu, kabga nda sna hən kazlay: Ta ghəŋa taŋ ta mna Yesu ta tsa mahdihdi ya kə'a, ama ka zləŋaftá hən ta mnduha.

20 Ka va đakwats hən ta Yesu, ka ghunadaghatá hən ta sana mnduha ta nzakway manda va ya nərma mnduha ya, da đawa gwada da Yesu, ŋa đakwatsa gwada da tsi, ŋa ksafta ka vlanťá ŋumna.

21 Ka đawanťá hən da tsi: «Mghama da! Nda sna ŋni ta gwada ta gwadə ka, nda skwi ta taghə ka tđukwa nza-kwani kə'a. Had ka ta gala mndu wu, tva nzaku kahwathwata manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə ka,» ka hən.

22 «Mnanamna, nda ra re ra a wa a ka play mu ta dzumna ŋa mgham Sezar na?» ka ga ŋni.

23 Tsatsafta Yesu ta tsa madgwirmadgwira taŋ ya, ka'a nda hən mantsa:

24 «Yahawa ka nghanata yu ta tsa kwaḅu† ya. Fuwata wa nda hga wa na thaf lu tida na na?» ka'a. «ŋa mgham Sezar ya,» ka hən.

25 «Ala plawa ŋa mgham Sezar ta ya ta nghanatá mgham Sezar. Plawa ŋa Lazglafta ta ya ta nghanatá Lazglafta,» ka'a.

26 Trid traptra hən ta ksaftá krughu-vani ma skwi ya ta mnə tsi ta kəma mnduha. Tsa zlghawani yeya ta

vlanťá ndərmimay ta hən katək, ka nzatá hən faflara.

Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa ra?

Mat 22:23-33, Mak 12:18-27

27 Ka gavadaghatá sanlaha ma la Sadukiya guli tawatá Yesu. Tsa la Sadukiya ya gwal ta mnay kazlay: Had sli'agapta ma mtaku nda hafu wu kə'a ya. Ka đawanťá hən da Yesu.

28 «Mghama da! Ka Musa vin-danŋafta na: "Ka mamu sana mndu nda zwanamani ta klaftá marakw ka mtuta kul yatá zwan katsi, ka kla tsa mndu ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ŋa yanatani ta zivir ta zwanamani‡," ka'a.

29 Tsaw mamu la zwanama ndəfán hən. Ka klaftá zumali ta marakw ka mtuta kul yatá zwan.

30 Ka klutá mahis ta tsa wadgu ya,

31 mantsa ya mahkən, ka raftá hən ndəfán ndəfán tida ka rwuta hən, had ya ta yatá zwan nda tsi wa.

32 Mantsa ya guli ka mtanaghatá tsa marakw ya.

33 Mantsa tama ní, ŋa wa ŋa wa dza'a nzakwa tsa marakw ya bađu sli'agapta ma mtaku nda hafu, ya wya klukla tsa mnduha ya ndəfán ndəfán ka markwa taŋ na?» ka hən nda tsi.

34 Ka Yesu nda hən mantsa: «Ta klu-vustá vgha zgwana nda mi'aha ma na ghəŋa hadik na,

35 ama zgwana nda mi'aha gwal ng-hadap Lazglafta kazlay: Nda ra hən ka vragapta ma mtaku nda hafu, ŋa nzaku nda hafu ma mbəđakwa luwa dazlay kə'a ya, had hən dza'a kluvustá vgha wa.

36 Had hən dza'a mtəgəltá mtaku wu, kabga nda nza hən manda duh-walha Lazglafta. Nda nza hən ka zwana Lazglafta, kabga sli'agapsli'a hən ma mtaku, ka nzata nda hafu.

37 Kđin'kda Musa ta mnata kazlay: Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa ŋa nzaku nda hafu kə'a. Ma vla gwada ta ghəŋa mubukw ta zlghaku, ka hğə

* 20:17 Ngha ta Zabura 118:22. † 20:24 Ngha ta Lukwa 15:8. ‡ 20:28 Ngha ta Zlrafta 38:8 nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6.

tsi ta Mgham, “ka Lazglafta Abraham, ka Lazglafta Izak, ka Lazglafta Yakubu§.”

³⁸ Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wa, Lazglafta gwal ndiri ya, kabga inda tan demdem nani ta nza-kwa hən nda hafu.»

³⁹ Rkau’ tsu’uwaghu tsu’a sanlaha ma gwal tagha zlahu ta gwada, ka hən mantsa: «Zda tsa gwada gha ya Mghama da,» ka hən,

⁴⁰ Walglan a hən ta dawglantá sana skwi da tsi wa.

*Kristi ná, Mghama Dawuda ya
Mat 22:41-46, Mak 12:35-37*

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Kura ki lu ta mnay kazlay: Kristi ná, zwanja Dawuda ya kə’a na?

⁴² Wya mnamna vərda Dawuda ma deftera Zabura kazlay:

“Ka Mgham Lazglafta nda mghama da ná,
nzanza nda ga zeghwa da,

⁴³ ta nanaftá yu ta ghumaha gha ka skwa ta dinlay sála gha*» kə’a.

⁴⁴ Waka Kristi dza’a nzaku ka zwanja Dawuda, ya wya “Mgham” ka Dawuda ta hgay?» ka’a.

Yaha kuni maga skwi manda gwal tagha zlahu

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

⁴⁵ Tata sna tsa gwada ta mnə tsi ya mnduha, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁶ «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu zdəgana wawaku ta hən nda lgut zutututa ta kuma gagay lu ta zgu nja tan ta dawadawa ya. Vla nzaku ta kəma nja tan ta zbay ma həga tagha skwa la Yahuda nda ya ma vla za skwa zay.

⁴⁷ Hahən gwal ta tsugudunustá skwa mi’a wadgu. Ta slrijslra hən ta maga du’a nja ghubu. Dza’a tsanaghatsa lu ta guma ta hən katakata,» ka’a.

21

*Sana markwa wadgu ka pđu
Mak 12:41-44*

¹ Kə’a ka Yesu fatá iri ná, ta pgha tsemi gwal gadghəl da akwata pgha tsemi ma həga Lazglafta.

² Ka nghanťá tsi guli ta sana markwa wadgu ka pđu ta pgha aneni his dida.

³ Ka’a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, mal ya markwa wadgu ka pđu ya ta pghadatá tsemi ka inda sanlaha.

⁴ Tsa tsemi pghada sanlaha ya ná, ma fərta tani da hən kla’ata hən ka pghadata da tsa akwati tsemi ya. Ya marakw ya ná, kdavakta skwi ma nja zayni pghada tsatsi,» ka’a.

Dza’a tasiťtasalu ta həga Lazglafta, ka Yesu

Mat 24:1-2, Mak 13:1-23

⁵ Mbadá sana mnduha ka mna gwada ta ghəna dinakwa həga Lazglafta nda rkatarkani nda pala nda skwiha ta vlə lu nja Lazglafta. Ka Yesu nda hən mantsa:

⁶ «Tsəna skwi ta nghə kuni na ná, dza’a saghasa fitik nja kwal kul nghəglantá nzugwatá pala ta sani, dza’a tasiťtasalu,» ka’a.

Skwi dza’a magaku ma kdakwa ghəna hadik

Mat 24:1-2, Mak 13:3-13

⁷ «Mghama da! Yawu dza’a magakwa tsa skwiha ya, mndəra wati njizla dza’a kəl lu ka snantá magakwa tsa skwiha ya tama?» ka hən nda tsi.

⁸ «Daswa ka kuni da nanaghunaftá lu, kabga nda ndgha gwal dza’a sagha ka klaftá hga da ka mnay kazlay: “I’i Kristi, ndusakndusa fitik,” ka hən dza’azlay. Yaha kuni da dza’a mista tan.

⁹ Bađu da snanta kuni ta mna gwada ta vulu ta vulu lu, nda ghazenzen ta ghazenzen lu ya, yaha ndufu ghuni da tđu, ya kdakwa ghəna hadik a tsaya karaku wa. Tkwe’ ka tinlaghuta tsa skwiha ya ta slata,» ka’a.

¹⁰ «Dza’a vulay mndəra sana mnduha ta vulu nda mndəra sana mnduha. Dza’a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham.

11 Dza'a ghudzavafghudza hadik katakata. Dza'a mamu danwaha, nda maya guli ma vliha kavghakavgha. Dza'a mamu skwiha ta gaga zlan, nda njzlaha dagaladagala dza'a saha ta luwa, ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

12 «Ma kɔaku tsa skwiha ya magaku dza'a kasay lu ta kaghuni, dza'a ghuyay lu ta danwa na ghuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da hɔga tagha skwa la Yahuda, na tsaghunaghatá guma, dza'a tsatsam tsatsa lu ta kaghuni ma gamak, dza'a hlay lu ta kaghuni ta kɔma mghamha nda numnaha, kabga nzakwa ghuni ka na da.

13 Dza'a slaghunaghasla tsa skwiha ya, na maranta ghuni ta nzakwa ghuni ka maslɔmtsɔka da.

14 Wya skwi na famta ghuni ma ghɔn: Yaha kuni laghwi da ndanay ká kuni dza'a waraptá ghɔna ghuni.

15 Ii, dza'a ndanaghunaktá tva gwadaha nda difil na narapta ghuni ta ghumaha ghuni, na trapta tan ta skwi na mbɔday.

16 Kulam nda dadaha ghuni tani, nda mamaha ghuni tani, nda zwanama ghuni tani, nda zbɔha ghuni tani, nda graha ghuni guli tani, dza'a vlatá kaghuni na pslanaghatá sanlaha mataba ghuni.

17 Dza'a husanhusa kuni ta hɔn demdem, kabga nzakwa ghuni ka na da.

18 Ama dɔr turtuk had ya dza'a dɔɔavaghuta ma swida ghɔna ghuni wa.

19 Drusa ka kuni da nzata, ya tsaya dza'a kɔl kuni ka kataftá htsina ghuni,» ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá luwa Ursalima

Mat 24:15-21, Mak 13:14-19

20 «Badu da nghanza kuni ta wanafta sludziha ta luwa Ursalima ya, ya ndusa kɔakwa gwada tida nda tsa.

21 Ka mantasa tsi kati, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta ghwa. Ka

sli'apta gwal ma luwa Ursalima guli. Yagha gwal tahula luwa da sagha ka lami da huda luwa.

22 Mantasa ya dza'a tsanaghata Lazglafta ta guma ta mnduhani, na hɔanamta ghɔna skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta.

23 Danwa na mi'aha nda hudi dza'azlay, nda gwal nda zwan ta ghuya tan ma tsa fitik ya, kabga dza'a mamu ghuya danwa dagala ma tsa fitik ya. Dza'a marananmara Lazglafta ta basa ndufani ta tsa mnduha ya.

24 Dza'a pslapsla lu ta hɔn nda kafay nda za, dza'a hlaghahla lu ta hɔn da ga vu'a mataba mndɔra sana mnduha. Dza'a tasiɔtasa gwal kul snanta Lazglafta ta luwa Ursalima, ha ka kdaghuta fitika gay tan ta mgham.»

Dza'a vragavra Zwan mndu

Mat 24:29-31, Mak 13:24-27

25 «Dza'a nghaku njzla ta fitik nda tili nda tekwatsa. Ta ghɔna hadik guli, dza'a ghudzaga draf, na vavalakwa imi, na ksutani ta mnduha ka zlan katakata, snanta a hɔn ta skwi na magay wa.

26 Dza'a rwaku mnduha da zlan va ndana skwi dza'a magaku ta ghɔna hadik, kabga dza'a ghudzavafghudza skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

27 Ma tsaya dza'a nghanza lu ta Zwan mndu ta saha ma mbrakwani nda glakwani dagala ma kusay.

28 Ka zlafzla tsa skwiha ya ta magaku kati, ka payavata kuni, ka kapanza kuni ta ghɔn ya ndusakwa fitika mbakwa ghuni tsa,» ka'a.

Gwada ta ghɔn ghuraf

Mat 24:32-35, Mak 13:28-31

29 Wya ka'a granafta hɔn guli: «Nghawangha ta ghuraf nda inda fuha ba.

30 Ka nda nga kuni ta zlafta tan ta daku, gi nda sna kuni ndusa dɔwin ka'a.

31 Mantasa ya, ka nda nga kuni ta magakwa tsa skwiha ya, ka snanta kuni ndusakndusa fitika ga mghama Lazglafta ka'a.

³² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had na mnduha gitana na dza'a rwuta demdem, makdaku inda tsa skwiha ya ka magaku wa.

³³ Dza'a lula luwa nda hadik, gwada da na luta a dekdek wu,» ka'a.

Daswa ka kuni yaha kuni da hani

³⁴ «Daswa ka kuni da laghu kuni dzamtá ghəŋ ma skwi ŋa zay nda za, nda skwi ŋa say nda sa, nda ndana nzaku ma ghəŋa hadik, da sagha tsa fitika sagha Zwaŋa mndu ya ksaghu-naghata dluk.

³⁵ Manda vza kadəŋ ya dza'a sagha tsi ta ghəŋa inda mnduha ta ghəŋa hadik tender.

³⁶ Hzleŋa ka kuni nzata, ka va maga kuni ta du'a dər ta wati luwa tsi, kada mutsafta kuni ta ndapta ma inda tsa skwiha dza'a magaku ya, ŋa sladata ghuni ta kəma Zwaŋa mndu,» ka'a.

³⁷ Gifitik gifitik ya, ta tatagha skwi Yesu ma həga Lazglafta. Gahawu gahawu ya guli, laghwani hanə ta sana ghwá ta hgə lu ka ghwá zaytuŋ.

³⁸ Tsadakwa vli gasərdək ya, sli'adaghata inda mnduha da sna gwada ta mnə tsi ma həga Lazglafta.

22

Kurata Zudas ta skwaptá Yesu

Mat 26:1-5,14-16, Mak 14:1-2,10-11, Yuh 11:45-53

¹ Ka ndusagaghatá fitika za buradi kul had is mida ta hgə lu ka skala Pak.

² Ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta tvi ŋa ksafatá Yesu ŋa dzata. Kəl həŋ ka psa tvi nda psa ná, kabga ta zləŋay həŋ ta mnduha.

³ Tsaw ka lami halaway da Zudas ta hgə lu ka Iskaryut ta nzakway mataba mbsaka gwal ghwanpədə his.

⁴ Ka sli'aftá Zudas ka laghwidi dzrafta nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəŋa gwal ta ngha həga Lazglafta kə'a dza'a laviŋtá ksanaftá həŋ ta Yesu.

⁵ Ka rfu tsahaya ta rfu. Dza'a vlaghavla aŋni guli ta tsemi, ka həŋ nda tsi.

⁶ Tahula dzrafta taŋ, ka zbə tsi ta fitik ya dza'a kəl tsi ka vlanťa həŋ ta Yesu kul snanťa mnduha.

Payay Yesu ta gwada ta skwa skala Pak

Mat 26:17-25, Mak 14:12-21, Yuh 13:21-30

⁷ Ka sagha tsa fitika za buradi kul had is mida ya. Tsa fitik ya ta kəl lu ka dza'a manazak ŋa za skala Pak.

⁸ Ka ghunaftá Yesu ta i Piyer nda Yuhwana: «Lawala ka dza'a kuni payamaftá skwa zaya Pak,» ka'a nda həŋ.

⁹ «Ga ta kuma ka ta dza'a ŋni payamafta na?» ka həŋ nda tsi.

¹⁰ Ka'a nda həŋ mantsa: «Wya tsi, na lama ghuni da luwa ya, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani da tsa həga dza'a lami tsi ya.

¹¹ «Ga tsa vli ŋa zay ŋni ta skwa zay ŋa skala Pak kawadaga nda duhwalha da ya na ka Mgham nda kagha?» ka kuni dazlay nda zə'ala həga ma tsa həga ya.

¹² Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi dagala ta ghəŋa sana həga, nda payatá inda huzla mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwa zay ŋa skala Pak,» ka'a nda həŋ.

¹³ Ka sli'aftá həŋ ka laghwidi, ka slanaghatá həŋ ta tsa skwiha ya manda ya mnanaftá tsi ta həŋ. Ka payaftá həŋ ta skwa zay ŋa skala Pak hada.

Kwanaha zay Yesu ta skwi nda duhwalhani

Mat 26:26-30, Mak 14:22-26, 1Kwa 11:23-25

¹⁴ Na sagha tsa fitik ya, ka nzatá tsi ka za skwa zay kawadaga nda gwal ghunay.

¹⁵ Ka'a nda həŋ mantsa: «Ndada a kumafta yu ta zay da ta na skwa zaya skala Pak na kawadaga nda kaghuni ma kdaku yu ghuya danwa wa.

¹⁶ Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, had yu dza'a zəglanťa na skwa zay na dekdek ha ka sagha fitika dzatá ghəŋani ma ga mghama Lazglafta wu,» ka'a.

17 Ka kapaŋtá tsi ta leghwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka'a mantsa: «Zlghawa ta na leghwa na, ka rafta kuni tida, ka'a.

18 Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, kwanaha say da nana ta ima yakwa inabi dekdék, ha ka sagha fitika ga mghama Lazglafta.»

19 Ka kapaftá tsi ta buradi, tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka blanaftá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha da ya vla lu na ghuni, ka maga kuni manda nana na havay ghuni ta i'i,» ka'a ka vlanftá tsi ta hən.

20 Tahula zuta tan ta skwa zay, ka kapaftá tsi ta leghwa manda tsaya guli, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, slərɔtá zughu mataba mnduha na Lazglafta ya nda ma usa da ta pghuta na ghuni.

21 Nghawa ɔa! Nana mndu ta skwaptá i'i na ná, wana ta za skwi zay kawadaga nda i'i.

22 Wya te'uwa dza'a mtaku Zwanja mndu manda ya ghada Lazglafta ta mnata, ama danwani ma mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzva mnduha na dzata!» ka'a.

23 Ka zlaftá tsa duhwalha ya ta daɗaway da sani nda sani ta tsa mndu mataba tan dza'a magatá tsa skwi ya.

Wa mali na?

24 Ka sli'avaftá gwada duk mataba tsa gwal ghunay ya. Wata nzakway ka mali mataba mu na? ka hən zlerdanaftha.

25 Ka Yesu nda hən mantsa: «Ta ga má mgham mghama tan mghamha kul snanftá Lazglafta ta ghəna mnduha tan. "Nərma mnduha," ká lu má hga anni, ka tsa gwal ta ga mgham ta ghəna tan ya.

26 Yaha na ghuni da nzakway manda tsaya. Katək ná, ka nzanza tsa mndu ka mali mataba ghuni ya manda zwan kwitikw. Tsa mndu ta kla kəma ya guli, ka nzanza tsi manda mndu ta dga skwi na mndu.

27 Wa mali katək na, mndu ta nzata ka zay zay re? Ari mndu ta dgaydgay a na? mndu ta nzata ka zay zay mali kasi'iki'e? Ala, wana i'i mataba ghuni manda mndu ta dgaydgay.

28 Kaghuni, wana gdavagda kuni kawadaga nda i'i ma danwaha ghuyə yu.

29 Manda ya payana Da da ta vla ga mghamani na da ya, manda tsaya ta payaghunata i'i guli ta kaghuni.

30 Na nzata ghuni ka zay nda say ma ga mghama da, na nzanzafta ghuni ta dughurukwa má mgham mgham, na tsay ghuni ta guma ta ghəna mndəra la Isra'ila ghwanpdə his.»

Mnay Yesu ta krughuva Simun Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Yuh 13:36-38

31 «Simun! Simun! Nda sna ka ra? dawafɗawa halaway ta mbraku na ktsida kaghuni manda hya ma dzelela*.

32 Tsaw magamaga yu ta du'a ta ghəna gha, kada kwala zlghay nda ndufa gha htuta dekdék. Baɗu vragaghuta gha da i'i ya, ka mba ka ta zwanama gha,» ka Yesu.

33 «Mghama da, dər dza'a tsamta ma gamak lu ta kagha, dər dza'a dzata nda dza lu ta kagha, nda fa vgha i'i na dza'a mista gha,» ka Piyer nda tsi.

34 «Piyer! ka yu ta mnaghata ná, makɗaku vazak ka wahata gita'una ná, hkən səla dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a,» ka Yesu.

Payavawa paya na lmay

35 Ka'a nda hən guli mantsa: «Ma fitika ghwanaghata da ta kaghuni da vəl di'in da mna gwada, kul had tseɗi, kul had zlibi, kul had ɓabah ya kay ní, mamu skwi pɗa kuni ra?» ka'a. «Had wa,» ka hən zlghanaftá wi.

36 «Ndana tama, ka mamu tseɗa mndu, ka klafta tsi, ka mamu zliba mndu, ka klafta tsi guli, ka had kafay da mndu wu katsi, ka skwapta tsi ta lguta hudani na skwata.

* 22:31 Ngha ta Lukwa 3:17.

³⁷ Ka yu ta mnaghunata ná, nana gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Tekw tsatsi mataba gwal pslatá mnduha† kə'a ya, ka nza tsi ta ghəŋa i'i manda tsa. Ndanana, wana tsa skwi mnaf lu ta i'i ya dza'a magaku,» ka'a.

³⁸ «Mghama dá, wana kafayha his,» ka həŋ. «Prək tsa tsa,» ka Yesu nda həŋ.

Magay Yesu ta du'a

Mat 26:36-46, Mak 14:32-42

³⁹ Ka sli'aftá Yesu ka sabi, ka laghwi ta ghwá zaytuŋ manda ya snu tsi ta magay, ka laghu duhwalhani mistani guli.

⁴⁰ Manda 6hadaghatani da tsa vli ya, «magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda həŋ.

⁴¹ Ka tsaghutá tsi ta vgha ta vata həŋ ka zaptá mtak prək ka mtaka wudadaptá pala. Ka tsəlbatá tsi ka maga du'a.

⁴² «Da! Ka má ta kumay ka, klaghukla ta na ghuya danwa na ta ghəŋa da! Tsaw yaha da nzakw manda ya ta kumə i'i, ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a. [

⁴³ Ka gi saha duhwalha Lazglafta daga ta luwa da vlatá mbraku.

⁴⁴ Ma tsa tdata nɔdɔfani ka ghuyay ya, ka navatá tsi ka maga du'a, ka nuta visani manda palaka us, ka tadaku ta hadik.]

⁴⁵ Manda kdakwani ta maga du'a, ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghatá duhwalhani ta hani kabga nda gurda nɔdɔfa taŋ katakata.

⁴⁶ «Kabgawu ta kəl kuni ka hani na? Sli'afwasli'a, magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda həŋ.

Ksaftá Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Yuh 18:3-11

⁴⁷ Tata tsa gwada ya Yesu, nda sli'adaghata mnduha vlundud slanaghata. Tsa mndu ta hgə lu ka Zudas tekwa mataba duhwalha

ghwanpɔdə his ya kay ta kəma taŋ. Ka lagha tsi tavata Yesu da brusay.

⁴⁸ «Ari Zudas! Nda ma brusay dza'a vlata ka ta Zwanja mndu ra?» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Nghay tsa gwal kawadaga nda Yesu ya ta skwi dza'a magaku ná, ka həŋ mantsa: «Mghama dá! Ka tsa nɔni ta həŋ nda kafay ra?» ka həŋ.

⁵⁰ Ka gi tsanamtá sani mataba taŋ ta kwalva mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ka tsaghutá sləmənja zeghwani.

⁵¹ «Zlanwazla prək tsa!» ka Yesu nda həŋ. Ka ksantá tsi ta sləmənja tsa mndu ya, ka mbanafu.

⁵² Ka Yesu nda tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəŋa gwal nɔgha həga Lazglafta, nda la galata mndu ta sli'adaghata da ksay ya mantsa: «Nya kəl kuni ka sli'akta nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak na, gənda yu ra?

⁵³ Inda fitik yu si kawadaga nda kaghuni ma həga Lazglafta, zban a kuni ta ksaftá i'i wu, ŋa ghuni nda mghama na grusl ná, na fitik na gita tama,» ka'a nda həŋ.

Hkən səla Piyer ta mnay sna a yu ta na mndu na wu kə'a

Mat 26:57-58,69-75, Mak 14:53-54,66-72, Yuh 18:12-18,25-27

⁵⁴ Tahula ksafta taŋ ta Yesu, ka klaghatá həŋ da həga ga mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Ka sli'i Piyer tahula taŋ tahula taŋ.

⁵⁵ Vanagha va lu ta vu ma takataka da6a həga, ka lagha Piyer nzata ka slinay mataba gwal ta nzaku ta sli-nayslinay.

⁵⁶ Kə'a ka sana kwalva ka marakw ná, ta nzaku Piyer ka slina vu, ka faftá tsi ta iri tida ka vitsay. «Si kawadaga na mndu na guli nda tsa mndu ya,» ka'a.

⁵⁷ «Makwana, sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka Piyer ka waday.

⁵⁸ Bats nzda, ka nghanjá sana mndu guli ta Piyer. «Tekw kagha mataba taŋ

† 22:37 Ngha ta Isaya 53:12.

tani,» ka'a nda tsi. «Gra! Nu gwaɗa gha nda i'i tagha,» ka Piyer.

⁵⁹ Va rɓats nzɗa tahula tsa guli, «kahwathwata kawadaga na mndu na nda tsi, mnda la Galili ya,» ka sana mndu nda tsi nda mbraku nda mbraku.

⁶⁰ «Sna a yu ta na skwi ta kuma kagha ta mnay na gra wu,» ka Piyer. Tata tsa gwaɗa ya Piyer, ma va tsa fitik ya, ka wahatá vazak.

⁶¹ Ka mbəɗavatá Mgham Yesu ng-hagapta ka Piyer ma kuma. Ka havaktá Piyer ta gwaɗa mnana Yesu kazlay: Makɗaku vazak wahata gita u nana, hkən səla dza'a wadata ka kazlay: Sana a yu ta na mndu na wu kə'a nda i'i kə'a ya.

⁶² Ka saghu Piyer dzibil ka laghu hərbá taw.

Dzay mnduha ta Yesu ka rarazay

Mat 26:67-68, Mak 14:65

⁶³ Mbaɗa tsa mnduha ta ŋanató Yesu ya ka gagay, ka dənɗlay.

⁶⁴ Ka hbanamtá hən ta patak ma kuma. «Tsatsaf tsatsa ta mndu ta dənɗlughusta,» ka hən ka daway da tsi.

⁶⁵ Ka vavazə hən ta rutsak tida ka rarazay.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Yuh 18:19-24

⁶⁶ Tsadakwa vli, ka tskavatá la galata mnduha mataba la Yahuda, nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, ka klaghatá hən ta Yesu da vla tsa guma taŋ.

⁶⁷ Ka hən mantša: «Kagha Kristi ra? Mnaŋnaŋ mna,» ka hən. Ka Yesu mantša: «Dər ki mnaghunata yu, zlgħəta a kuni wa.

⁶⁸ Dər ki dawaghunata yu, tsu'uta a kuni ta wani wa.

⁶⁹ Daga ndanana, dza'a nzanza Zwaŋa mndu nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra.» Ka Yesu zlgħanaftawani ta hən.

⁷⁰ «Zwaŋa Lazglafta kagha nda yeya tama rke?» ka hən hlaftá wi. «Manda tsa nzakwani manda ya mna kuni,» ka'a nda hən.

⁷¹ «Mndəra wati gwaɗa tata zbəgelta mu, ya wya mnamamna vərɗa tsatsi nda wubisimani, nda sna sləməŋa amu?» ka hən.

23

Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Yuh 18:28-38

¹ Ka sli'aftá hən demdem, ka klaghatá Yesu da Pilat ta nzakway ka ŋumna.

² «Wana na mndu na, slanagha ŋni ta hwazlaɓa mnduha ŋni. Ma plə kuni ta dzumna ŋa mgham Sezar, i'i Kristi ta nzakway ka mgham, ka'a,» ka hən ka vaza rutsak tida.

³ Ka Pilat mantša: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a dawanta da tsi. «Manda tsa mna ka ya nzakwani,» ka Yesu zlgħanaftá wani.

⁴ Ka Pilat mantša: «Ksaf a i'i ta skwi prək ka tsanaghata da ta guma ta na mndu na wu,» ka'a nda tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda ya nda tsa dəmga ya.

⁵ «Ta hwazlaɓa mndu na mndu na nda skwi ta taghə tsi. Wa a zlrafta tsi ta hadika Galili, ka raganaptá inda hadika Zudiya, ha ka sagha da hadna,» ka hən ndi'ata ka mnay.

⁶ «La Galili na mndu na ra?» Ka Pilat dawanta snər tsi ta kulantá Galili.

⁷ Snaŋta Pilat kazlay: Sli'af ma luwa ta gə Hiridus ta mgham na Yesu kə'a, ka vrintá tsi ta Yesu da mgham Hiridus, kabga ma luwa Ursalima Hiridus ma tsa fitik ya.

Yesu ta kəma Hiridus Anɗipas

⁸ Manda vradanaghatá, ka rfu Hiridus ta rfu nghər tsi ta Yesu, kabga nda kɗa fitika zbayni ta ngħaŋta, ta ghəŋa skwiha ta snə tsi ta mnay tida. Dza'a ngħaŋgha yu ta maga sana mazəmzəm su'u na, ka'a sizlay.

⁹ Ka va dɗawu tsi ta skwiha kavghakavgha da Yesu. Sew had sana skwi zlgħanaf tsi ta wani wa.

¹⁰ Hada la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka va ŋavatá hən ka vaza rutsak tida.

11 Mbaða i Hiridus nda sludzihani ka dulay, ka gagay. Ka sudanavatá hən ta lgut káka nda dinakwani, ka vrin̄ta da Pilat ta nzakway ka n̄umna.

12 Daga baðu tsa, ksatá gra i Pilat nda Hiridus tsa kabga si manda la ghuma nzakwa tañ.

Habaftá Yesu ɲa dzata

Mat 27:15-26, Mak 15:6-15, Yuh 18:39–19:16

13 Manda tskanata Pilat ta la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda gwal tsa guma nda dəmga tani, ka'a nda hən mantsa:

14 «“Wana na mndu na ta hwazlaḡa mnduha,” ka kuni klakta da i'i, ka dawantá yu da tsi ta kəma ghuni, had skwi dər turtuk mataba tsa skwiha ta mnə kaghuni tida ya ksaf yu da tsi wa.

15 Ksaf a Hiridus guli ta sana skwi da tsi wu, kəl tsi ka vraganaghata da amu. Wana guli had sana skwi maga na mndu na ta nzakway prək ka dzata wa.

16 Wana yu dza'a sləvapta nda krupi ɲa zliñta da,» ka'a. [

17 Tsaw inda skala Pak ya ná, ta zliniszla tkwe' ta vu'a turtuk ma gamak ta hən.]

18 Ka hən mantsa: «Dzadza ta na mndu na ka zliñnista ka ta Barabas,» ka hən hlaftá wi demdem ka skwa turtuk.

19 Tsaw tsa Barabas ya, tsamtsa lu ma gamak kabga vəl dzatá mndu ma sli'avaf̄ta hwazlaḡaku nda n̄umna.

20 Ta kumay Pilat má ta zliñtá Yesu, ka gwad̄gəl̄ganatá tsi ta hən.

21 Ka hən mantsa: «Zlən̄af̄zləɲa ta udzu! Zlən̄af̄zləɲa ta udzu!» ka hən hlaftawi.

22 Ka Pilat nda hən ka mahkən mantsa: «Nu va na ghwadaka skwi na maga tsi na? Ya wana slanagha a i'i ta dmaku maga tsi prək ka dzata wa. Ala, wana yu dza'a slvapta nda krupi, ɲa zliñta da,» ka'a.

23 «Zlən̄aftá Yesu ta udzu,» ka hən va sganaghatá hlawi. Ka ɲraptá tsa hlawa tañ ya ta Pilatus.

24 Ka maganatá Pilat ta hən ta tsa skwi kuman̄ hən ya.

25 Ka zliñtá tsi ta tsa mndu si tsam lu ma gamak ta ghəɲa vəl dzatá mndu ma hwazlaḡaku nda n̄umna, ta dawu hən ya. Ka vlan̄tá tsi ta hən ta Yesu manda ya kuman̄ hən.

Kla Yesu ɲa dzata

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Yuh 19:17-27

26 Ta klayklay hən ta Yesu ka guyatá hən nda Simuñ mnda la Sireñ ta vrakta ma vwah. Ka ɲanatá hən, ka fanaghatá tsa udza zləɲay ya ɲa klayni mista Yesu.

27 Ka sli'i mnduha rutututa mistani, ta dza'a mi'aha nda taw ka ɲada ghəɲ guli.

28 Ka mbədavatá Yesu tvə tsa mi'aha ya, ka'a nda hən mantsa: «Ma taw kuni ta i'i kwagha Ursalima, tawawa tawa ta ghəɲa ghuni nda zwana ghuni.

29 Wya dza'a saghasa fitik dza'a kəl lu ka mnay kazlay: Rfu da gwal ka dzəghəɲ, kul tatá mndər, kul san̄tá zwan̄ ta u'a tañ kə'a.

30 “Zlagawazla ta ghəɲa aɲni,” ka mnduha dza'azlay nda ghwáha, “bukwan̄nawa bukwa,” ka hən dza'azlay nda kuḡuñurha!

31 Ka si manda nana maganata lu ta udza mkwenek ya ní, kighkigh dza'a slanaghata tsi ta ghwalatá udzu?» ka'a.

32 Mamu sanlaha ma ghwadaka mndu his guli ta hlu lu ɲa dza'a psilatá hən kawadaga nda Yesu.

Dalaftá Yesu ta udza zləɲay

33 Bhadaghata tañ da tsa vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəɲ» ya, ka zləɲaftá hən hada, kawadaga nda tsa ghwadaka mnduha his ya kay. Pal sani nda ga zeghwani, pal sani nda ga zlaḡani.

34 Ka Yesu mantsa: «Da! planapla ta dmakwa tañ, kabga sna a hən ta skwi ta magə hən wu,» ka'a. Ka vzə hən ta vindima ɲa daguvustá lguthani.

35 Ka nzatá mnduha hada ka nghay. «Mbambanaf a tsi ta sanlaha kay ra? Ka si Kristi zbatá ɲa Lazglafta tsi katək ya ní, ka mbanafmba tsi ta ghəɲani tama

6a?» ka gwal dagaladagala ta ghəŋa la Yahuda ka ghuḅasa Yesu.

³⁶ Ka kladaghatá la sludzi guli ta imi masmasa ka vlay ŋani, ka ghuḅasu həŋ.

³⁷ «Ka mghama la Yahuda ka katsi, mbanafmba ta ghəŋa gha, ka ghəŋa gha,» ka həŋ.

³⁸ «Nana na mghama la Yahuda,» ka lu vindafta skwi ka fagata nda ta ghəŋani.

³⁹ «Kristi a kagha kay ra? mbanafmba ta ghəŋa gha ka ghəŋa gha, ka mbanafmba ta,» ka sani ma tsa ghwadaka mnduha zlanaf lu ya, ka razay.

⁴⁰ Ka sani dvanaghata mantša: «Wana kagha ta ghuyay ghuyay manda tsatsi, zlanə a kagha ta Lazglafta ra?»

⁴¹ Ŋa u ná, rakwani tsa'uwaghatá guma, kabga nisəla slna u maga u ŋu u ta mutsafta. Tsatsi, had skwi ga tsi wu,» ka'a.

⁴² Ka'a ta hula tsa guli mantša: «Ka havapta ka ka i'i badu saghar ka da ga mgham,» ka'a nda Yesu.

⁴³ Ka Yesu mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata na, gita u na dza'a kawadaga ka nda i'i ma luwa da,» ka'a.

Saba hafu ma Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Yuh 19:28-30

⁴⁴⁻⁴⁵ Dək fitik ma ghəŋ, ka haftá skwi ta wa ira fitik, ka nutá vli ka grum ta inda tsa hadik ya, ha ka lagha ta fitik hawu. Ka tavaptá tsa zlala tamə lu ma həga Lazglafta ya tsəra' ma takataka.

⁴⁶ Ka Yesu mantša: «Da! Ma dzva gha ta vlaghata yu ta hafa dá*,» ka'a wahata nda lwi dagala. Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka sabi hafu mida.

⁴⁷ «Kahwathwata si ŋərma mndu na mndu na,» ka mghama sludzi la Ruma nghər tsi ta tsa skwi ta magata ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

⁴⁸ Tahula nghanəta tan ta tsa skwi ta magata ya, ka vraghutá inda tsa gwal

si ta lagha nghay ya nda wuwuslika dzvu.

⁴⁹ Ka nzaktá inda graha Yesu, nda tsa mi'aha ta safi mistani daga ma Galili ya, ka ngha tsa skwi ta magaku ya.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Yuh 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Mamu sana ŋərma mndu tdukwa nzakwani, ta hgə lu ka Yusufu. Mnda la Arimate ya, sana luwa ta nzakway ta hadika la Yahuda. Ta kzlaykzlay tsatsi ta sagha fitika ga mghama Lazglafta. Tekw tsatsi mataba gwal dagaladagala ta vla hidaku. Tsu'af a tsatsi ta tsa skwi tsin lu ta ghəŋani ma guma ŋa magay, ka magata lu ya wa.

⁵² Ka sli'aftá tsa mndu ya ka lagha da Pilat ta nzakway ka ŋumna da dawaftá tvi ŋa dza'a kla mbla Yesu.

⁵³ Ka laghu tsi klagatá mbla Yesu ta udza zlanəy, ka mbsamtá tsi ma wupay, ka laghu tsi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh ta kul famtá lu ta mbli mida karaku.

⁵⁴ Badu luma madagala tsa fitik ya, ta ghwanə a lu ka lami da Sabat wa.

⁵⁵ Ka sli'aftá tsa mi'aha si ta safi mista Yesu daga ma Galili ya mista Yusufu. Ka nghanatá həŋ ta vla tsa kulu ya, nda ya ka lu hananamtá Yesu mida.

⁵⁶ Ka vraghatá həŋ da luwa. Ka payaftá həŋ ta rdí nda urdi ŋa masay ta mbla Yesu. Ka nzaptá həŋ badu Sabat manda ya ta mnə zlahu.

24

Sli'agapta Yesu ma kulu

Mat 28:1-10, Mak 16:1-8, Yuh 20:1-10

¹ Wrək tgha gasərdək badu dəmas, ka klaftá tsa mi'aha ya ta tsa rdí nda urdi payaf həŋ ya kay, ka sli'afta ka laghwi ta kulu.

² Kə'a ká həŋ ná, tanwalaghutanəwala lu ta tsa klam kəl lu ka hunəta ya.

³ Ka lami həŋ dida, ngha a həŋ ta mbla Mgham Yesu mida wa.

* 23:46 Ngha ta Zabura 31:6.

4 Trid, traptra hən ta skwi ɲa ndanay. Gi ka zlagaptá duhwalha Lazglafta his ta kəma tan nda sudatá lgut ta wudaku tilil ta vgha tan.

5 Ka ksafatá zləŋ ta hən katakata, ka dzadzatatá hən ta ghəŋa tan nda ta hadik. Ka tsa duhwalha Lazglafta ya nda hən mantša: «Ta zbə ɲaw kuni ta mndu ndiri mataba gwal nda rwa na?»

6 Ta had hadna wa, sli'apsli'a tsatsi nda hafu. Havakwahava ta skwi mnaghuna tsi ma fitika nzakwani ta ma Galili.

7 Ka'a mnata na: "Nda nza tkwe' ka klaftá Zwanja mndu ka fanamtá gwal dmaku ma dzvu, ɲa dzata ta udza zləŋay, ɲa sli'agaptani nda hafu ma mtaku badu mahkəna fitik kə'a ya."»

8 Ka havaktá tsa mi'aha ya ta skwi ya si mnana Yesu ta hən.

9 Sli'afta tan ta kulu, ka laghu hən da rusanafatá inda tsa skwiha ya ta tsa duhwalha ghwanpdə nden ya nda pdakwa sanlaha.

10 Tsa mi'aha ta mna tsa gwada ya ɲa gwal ghunay ya ná, i Mari makwata Magdala, nda Yuwana, nda Mari mani ma Yakubu, nda sanlaha ma mi'aha ta dza'a mista tan ya hən.

11 Ta nghə ka tsaɓaku hən ta tsa gwada ya, zlg haf a hən ta gwada tsa mi'aha ya wa.

12 Piyer ya tani, sli'aftá tsatsi nda hwaya ka laghwi ta kulu, ka bukwadatá tsi, kə'a kə'a ná, wupay yeya nghan tsi ɲufuk ta hadik, ka vragehatá tsi dzaghani nda ndərmima tsa skwi ta magaku ya.

*Yesu ta tva dza'a da luwa Imayus
Mak 16:12-13*

13 Badu va tsa fitik ya, ka sli'aftá sana duhwalha his, ka dza'a da sani luwa ta hgə lu ka Imayus. Ta magay meli ghwanpdə nden matakataka tan nda luwa Ursalima.

14 Ka dza'a hən nda ghwa yiva ta ghəŋa skwi ta maguta.

15 Tata dza'a nda ghwa yiva ta ghəŋa tsa skwi ta maguta ya hən, ka ksafatá Yesu ta hən ka mbaɗa kawadaga nda hən.

16 Ka hanaftá skwi ta iri ta hən, tsəmaf a hən wa.

17 Ka Yesu mantša: «Ta ghəŋa wu ta dza'a kuni nda ghwa yiva na?» ka'a nda hən. Gagərdzək sladaslada hən, ka nzata sasgama.

18 Ka sani mataba tan ta hgə lu ka Kliyupas nda tsi mantša: «Si laghu diga kagha ta magaku skwi ma Ursalima ma na fitik na na?» ka'a. Ka Yesu mantša: «Nya ta magaku na?» ka'a nda hən.

19 Ka hən nda tsi mantša: «Sna a ka ta skwi ta maguta nda Yesu mnda la Nazaret ta nzakway ka anabi dagala, nda sgit ma gwadani, ta magata skwa mandərmimi ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma inda mnduha,

20 klaf la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda gwal tsamatá guma, ka vlatá hən ɲa dzata, ka zləŋaftá hən ta udza zləŋay ra?

21 Tsatsi dza'a mbanaftá la Isra'ila ka ɲani sizlay, kulam nda tsa, hkən gita manda luta tsa skwiha ya.

22 An mndani, ta ndərmimi nda ndərmima ɲni ta gwada sana mi'aha mataba ɲni ta sli'afta wrək tgha, ka laghu ta kulu.

23 Ta lagha hən, slanagha a hən ta mblani wu, ka vraktá hən da mnay: "Maravamara duhwalha Lazglafta ta wa ira ɲni, ka mnə hən ɲan ɲni kazlay: Sli'afslia'nda hafu kə'a."

24 Ka sli'aftá sanlaha mataba ɲni guli ka laghu ta kulu, ka slanaghatá hən ta tsa skwi ya manda va tsa mnə tsa mi'aha ya. Tsatsi, ngha a hən wu,» ka'a.

25 Ka Yesu nda hən mantša: «Mnduha kul had mahizl ma ghəŋa tan, ta daramay nda darama ta zlg ha inda skwi mna la anabi!

26 Nza a tkwe' ka ghuyay Kristi ta tsa danwaha ya makdaku tsi ka lami da glakwani ra?» ka'a nda hən.

27 Ka zlaftá Yesu ta rusa gwada ta ghəŋani manda ya mna i Musa nda inda la anabi ma deftera Lazglafta.

28 Ndusadaghata tan nda tsa luwa ta dza'a hən ya, mbaɗa Yesu ka kɗa mbaɗa manda mndu ta kuma dza'a

da vla di'inj.

²⁹ «Nawanawa, nzanza kawadaga nda anji, nda hləma fitik, ndusa rvidik,» ka həj nzafta tida, ka nənata, ka lamə tsi da həga ka nzata kawadaga nda həj.

³⁰ Ta zə tsi ta skwa zay kawadaga nda həj, ka klaftá tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta, ka ɓlanaptá tsi*, ka valanťá tsi ta həj.

³¹ Nzidid, tsalatsala ira tanj ka tsəmaftá həj, gi lay nghəgla a həj tavata həj wa.

³² «Burburbur a ɲudufa u ma fitika mnayni ta gwada ta rusu tsi ta skwi ma deftera Lazglafta ɲa u ta tvi kay ra?» ka həj mataba tanj.

³³ Tahula tsa, gi ka sli'aftá həj ka vraghuta da Ursalima. Bhadaghata tanj, ka slanaghatá həj ta tskata vgha tsa duhwalha ghwanpdə nden ya, kawadaga nda gwal si ta dza'a mista tanj,

³⁴ ta mnaymnay kazlay: Kahwath-wata sli'agapsli'a Mgham Yesu nda hafu. Nda ngha Piyer kə'a.

³⁵ Ka rusu tsahaya guli ta skwi ta maguta ta tvi nda ya ka həj tsəmaftá Yesu, ma fitika ɓalanaptani ta buradi.

*Maravata Yesu da duhwalhani
Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Yuh
20:19-23, Slg 1:6-8*

³⁶ Tata rusa tsa gwada ya həj, ka gi maravata vərđaka Yesu mataba tanj, ka'a mantsa: «Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdaku» ka'a ganaghatá zgu ta həj.

³⁷ Ka ksaftá tsi ta həj ka zlən, ka ghudzaku həj katakata, ba glamglam ya ka həj sizlay.

³⁸ Ka Yesu nda həj mantsa: «Nya ta ghudza kaghuni na? Nya ta kəl kuni ka dga ghən?»

³⁹ Nghawangha ta dzvuha da nda səlahə da ɓa, va tsa i'i yeya. Ksi-hawaksa, ka vitsidivata kuni. Had slū'uvgha nda ghudzif ma glamglam manda tsa ta ndanu kaghuni ta ghənə i'i ya wu,» ka'a.

* **24:30** Ngha ta Lukwa 22:19.

⁴⁰ Ta mnə tsi ta tsaya ná, ta marə tsi ta dzvuhani nda səlahani ɲa tanj.

⁴¹ Ta graf a həj karaku wu, ta rfu həj katakata ka ndərmimay. Ka Yesu mantsa: «Mamu skwa zay da kaghuni hadna ra?» ka'a nda həj.

⁴² Ka vlanťá həj ta sulatá klipi ki'a.

⁴³ Ka zlgħaftá tsi ka zay ta wa ira tanj.

⁴⁴ Ka'a nda həj mantsa: «Wana na skwi si ta mnə yu ɲa ghuni ma fitika nzakwa da kawadaga nda kaghuni kazlay: "Inda skwi ya vindaf lu ta ghənə i'i ma deftera Musa nda ya ma deftera la anabi, nda ya ma Zabura ná, dza'a magaku kə'a ya kay,"» ka'a nda həj.

⁴⁵ Ka gunananťá tsi ta mahizl ta həj ɲa snanťá skwi vindaf lu ma gwada Lazglafta.

⁴⁶ Ka'a nda həj guli mantsa: «Wya ka lu vindafta: Dza'a ghuyay Kristi ta dənwa, ɲa sli'agaptani ma mtaku nda hafu badu mahkən.

⁴⁷ Dza'a mnay lu tkwe' nda hgani ɲa inda mndəra mnduha ka mbədanafta həj ta nzakwa tanj, ɲa planata Lazglafta ta dmakwa tanj. Tinjəl ma luwa Ursalima dza'a zrafta lu ta mnay.

⁴⁸ Kaghuni ta nzakway ka masləmtsəka tsa skwiha ya kə'a ya.

⁴⁹ Wya yu dza'a għungaghunatá tsa skwi taghunaf Da da ta imi ta sləmən ya. Kaghuni, ka nzata kuni ma huđa luwa ha ka saha mbraku daga ta luwa da mbraghunafta,» ka'a nda həj.

*Sli'a Yesu ka zlanťá duhwalhani
Mak 16:19-20, Slg 1:9-11*

⁵⁰ Ka hlaftá Yesu ta həj ma huđa luwa, ka laghu həj nda tvə luwa Betani. Bhadaghata tanj da hada, ka kapaftá tsi ta dzvu ka tfanaghatawi ta həj.

⁵¹ Tata tfaytfay ta wi ta ghənə tanj, ka dgagħutá tsi ta vgha nda həj, ka klagħatá lu ta luwa.

⁵² Hahən, manda kdakwa tanj ta tsəlbanatá tsəlbu, ka vragħatá həj da Ursalima nda rfu katakata.

⁵³ Ka gđatá həŋ ta lagha da nzaku
ma həga Lazglafta ka zləzlvay.

Gwada ta sabi da Yuhwana

Yesu Kristi ná, gwada Lazglafta ya

¹ Daga tanɗan mamu gwada*. Kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta. Tsa gwada ya ta nzakway ka Lazglafta.

² Daga tanɗan, kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta.

³ Nda tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwiha. Had skwi magaf Lazglafta kul had tsatsi wa.

⁴ Ma tsatsi zrafta hafu. Tsa hafu ya ta nzakway ka tsuwadaka mnduha.

⁵ Tsa tsuwadaku ya ta tsuwadaku ma grusl, walan a grusl ta ksafu dekdak wa.

⁶ Ka zlagaptá sana mndu ta hge lu ka Yuhwana ghunaf Lazglafta.

⁷ Ka sagha tsi na nzaku ka maslamtsaka tsuwadaku, kada zlaghafta inda mnduha nda ma tsatsi.

⁸ Tsatsi a tsa tsuwadaku ya wu, zlagap na ga maslamtsaka tsuwadaku tsatsi.

⁹ Tsa tsuwadaku ya ná, varda tsuwadaku ya. Ma saghani ta gheja hadik ka tsuwadaku tsi ta mnda sela.

¹⁰ Tsaw tsa gwada ya ná, nda ghada nzakwani ma gheja hadik, kabga nda tsatsi magafta lu ta gheja hadik. Nziya nza tsi tsatsaf a mnduha wa.

¹¹ Saghani da mnduha, ka kwalaghuta mnduha ta tsu'afu.

¹² Lagha gwal ta tsu'afu, ka zlaghafta hgani. Na tsahaya, ka vlantá tsi ta hej ta mbrakwa nzaku ka zwana Lazglafta.

¹³ Nza a hej ka zwanani manda ya ta yagata mnda sela, manda ya ta kum mndu a wu, ama sagha da Lazglafta manda ya ta kum tsatsi.

¹⁴ Tsa gwada mné lu ya kay ná, ka mbadavafu tsi ka mndu, ka nzata mataba mu. Nda ndagha nda zlakatahudi, nda kahwathwata. Nda ngaha mu ta glakwani, glakwa zwan turtuktuk ghunaf Da ya.

Zlakatahufani nda kahwathwatani katakata ya.

¹⁵ Ka gwadatá Yuhwana ta nzakway ka maslamtsakani banluwa. «Wana tsa mndu mné yu kazlay: Tsa mndu ta sagha nda hula da ya ná, malaghumala ta i'i, kabga mamu tsatsi ma kdaku lu ka yata i'i ka ya kay.»

¹⁶ Dagala zlakatahufani katakata, tfamaghatfa ta wi demdem, ta gdagda ta vlamatá zlakatahufani.

¹⁷ Nda ma dzwa Musa vlata Lazglafta ta zlahu, ka sagha zlakatahudi nda kahwathwata nda da Yesu Kristi.

¹⁸ Had mndu ta kdé walanu nganú Lazglafta wa. Tsa zwan turtuktuk ya ta nzakway ka Lazglafta, ta nzaku ma ghuvu Da ya, tsatsi ta mnantu nzakwa Lazglafta.

Gwada Yuhwana

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Luk 3:1-18

¹⁹ Wya gwada mna Yuhwana ma ghunadaghata gwal dagaladagala ma la Yahuda ma Ursalima ta gwal dra skwi na Lazglafta, nda la Levi. Ka lagha hej da dawanta da tsi: «Wa kaha na?» ka hej.

²⁰ Ka mnatá Yuhwana ta kahwathwata, manana a ta hej wa. «Kristi a i'i wu,» ka'a klinistá ghejani ta hej.

²¹ «Tsa wa kaha ba? Iliya ka rki?» ka hej nda tsi. «Vani a i'i wu,» ka Yuhwana nda hej. «Anabi ka rki?» «Vani a i'i wa.»

²² «Wa kaha ka ni dza'azlay nda gwal ta ghunaganaghata ba? Wa i'i ka va kaha na?» ka hej nda tsi kay guli.

²³ «I'i ná,
«Iwi ta gugudaku ma mtak yu,
lele'anawa tvi na mgham†» ka'a nda hej,
manda ya mné anabi Isaya.

²⁴ Mataba tsa mnduha ghunadap lu da Yuhwana ya, mamu la Farisa.

²⁵ Ka dawlanu hej da Yuhwana, «Wana Kristi a i'i wu ka ka, ta Iliya a yu wu ka ka, anabi a yu wu ka ka guli,

* 1:1 Ngha ta aya 14. † 1:23 Ngha ta Isaya 40:3.

ñaw ta maga ka ta batem 6a?» ka həŋ nda tsi.

²⁶ «I'i ná, nda imi ta magə yu ta batem. Mamu sana mndu mataba ghuni kul sñanťa kuni. Tsatsi ta sagha nda hula ɗa.

²⁷ Ra a yu ka plaptá zu'a 6abəhani wu,» ka'a nda həŋ.

²⁸ Ma Betani maguta tsa skwiha ya, ta 6la ghwa Zurdeŋ, ma vla magay Yuhwana ta batem.

Yesu Kristi ná, Zwanja Lazglafta ya

²⁹ Gamahtsimani ka nghə Yuhwana ta Yesu ta sagha da tsi. «Wana zwanja tuwaka Lazglafta ta klaghutá dmakwa mnduha.

³⁰ Tsatsi tsa mndu mnə yu kazlay: Mamu sana mndu ta sagha nda hula ɗa ta malaghutá i'i, mamu tsatsi ma kɗə lu ka yatá i'i kə'a ya kay.

³¹ I'i guli ná, si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wa. Nana saghasagha yu da maga batem ma imi na ná, ŋa sñanamťa la Isra'ila nzakwani,» ka'a.

³² Ka Yuhwana guli mantša: «Nda ngha yu ta Sulkum ta saha daga ta luwa manda ghərbu', ka nzafta tida.

³³ Si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wu, ka mñihatá Lazglafta ta ghunaftá i'i ŋa maga batem ma imi ya kazlay: Tsa mndu dza'a nghanťa ka ta saha Sulkum ka nzafta tida ya, tsatsi ta dza'a maga batem nda Sulkum nda ghu6a, ka'a.

³⁴ Ka nghanťa yu manda va tsaya. Nana mndu na ná, Zwanja Lazglafta ya, ka yu ta ghəŋani.»

Tanťanja duhwalha Yesu

³⁵ Gamahtsimani, ka vradaghata Yuhwana kawadaga nda gwal his mataba duhwalhani da va tsa vli ya.

³⁶ Nghanyni ta Yesu ta labə mantša: «Wa a zwanja tuwaka Lazglafta,» ka'a.

³⁷ Sñanťa tsa duhwalha his ya ta tsa gwadá Yuhwana ya, ka laghu həŋ mista Yesu.

³⁸ Kə'a ka Yesu mbəɗavata, ta nghə tsi ná, ta dza'a mistani həŋ. «Nu ta zbə kuni 6a?» ka'a nda həŋ. «Maləma ɗa! Ga ta nzakwa ka na?» ka həŋ nda tsi.

³⁹ «Saghawasa ka nghanata kuni 6a!» ka'a nda həŋ. Ka laghu həŋ mistani, ka nghanatá həŋ ta vla nzakwani. Ta fitik hawu ta nzemndi fwad vli nda tsa. Ka kɗinťa həŋ ta vaghay kawadaga nda tsi.

⁴⁰ Mataba tsa mnduha his ta sñanťa gwadá Yuhwana ka laghu mista Yesu ya ná, tekw Andre ta nzakway ka zwanjamani ma Simuŋ Piyer.

⁴¹ Tinjəl ŋa zwanjamani Simuŋ sli'afta tsi ka laghwi da mnay. Ka'a mantša: «Slafsla ŋni ta Almasihu,» ka'a. Tsaya ta nzakway ka «Kristi.»

⁴² Ka kladaghatá tsi da Yesu, na ghur nghanťa Yesu, ka'a nda tsi mantša: «Simuŋ! Zwanja Yuhwana ka, Kefas dza'a hga lu ta kagha,» manda mnay kazlay: Pala kə'a ya.

⁴³ Gamahtsimani, dza'a da Galili yu, ka Yesu. Ka guyatá tsi nda Filip, «mbadá mista ɗa,» ka'a nda tsi.

⁴⁴ Tsa Filip ya ná, mnda luwa Bet-sayda luwa i Andre nda Piyer ya.

⁴⁵ Tahula tsa, ka guyatá Filip nda Natanayel guli. «Slanaghasla ŋni ta tsa mndu vindaf Musa ta gwadá ta ghəŋani ma deftera zlahu nda ya ta mnə la anabi ta gwadá ta ghəŋani ya kay. Yesu zwanja Yusufu mnda la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

⁴⁶ «Mndərga wati skwi ya ɗina dza'a sabi ma luwa Nazaret na?» ka Natanayel nda tsi. «Sawi ka nghanata ka 6a!» ka Filip. Ka sli'aftá tsi ka lagha.

⁴⁷ Nghan Yesu ta laghani, «wana vərɗa mnda la Isra'ila kul had sñan skwi ŋa tsanavata,» ka Yesu nda Natanayel.

⁴⁸ «Ga sñanťa ka ta i'i na?» ka Natanayel nda tsi. «A'a! Ngha a yu ta kagha ta nzaku mista ghuraf ma kɗə Filip ka hga kagha ya ra!» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ «Maləma ɗa! Kagha ná, Zwanja Lazglafta ka, mghama la Isra'ila ka,» ka Natanayel nda Yesu.

⁵⁰ «Zlay kagha ta zlgħay tsa 6a, kabga mnay ɗa kazlay: Nda ngha yu ta kagha mista ghuraf kə'a? dza'a nda ngha ka ta skwiha ta malaghutá

tsaya,» ka Yesu nda tsi.

⁵¹ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a nda ngha kuni ta gunatá luwa buwan̄ ŋa ŋla duhwalha Lazglafta, ŋa saha taŋ ta ghəŋa Zwan̄a mndu,» ka'a.

2

Kla makwa ma Kana

¹ Ta mahkəna fitik, ka slatá skala kla makwa ma luwa Kana ta hadika Galili. Tsaw laghala mani ma Yesu da tsa vla skala kla makwa ya.

² Hgadagha hga lu ta i Yesu nda duhwalhani guli da tsa vla skala kla makwa ya.

³ Ka kdutá ima inabi. Ka mani nda Yesu mantsa: «Nda kda ima inabi da həŋ,» ka'a.

⁴ «Nahgani ŋa gha nda i'i katək ní a ma! Ta maga a fitika da wu,» ka Yesu nda tsi.

⁵ «Ka maga kuni ta inda skwi dza'a mnaghunata tsi,» ka mani ma Yesu nda kwalvaha.

⁶ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wudaha tsatsaf lu nda palaha ta za litir tghas mbsak tghas mbsak sanlaha, dərmaq nda hisambsak hisambsak sanlaha, ta kəl la Yahuda ka ghuḅa səlaha taŋ.

⁷ «Ndaghanafwa ndagha ta ya wudaha ya nda imi,» ka Yesu nda həŋ. Ka ndaghanaftá həŋ te'te'. ⁸ «Ndana tama, taŋwatá ta mndu ta wa skwa zay,» ka Yesu nda həŋ, ka taŋtá həŋ.

⁹ Tapanata tsa mndu ta wa skwa zay ya ta tsa imi mbədanaf lu ka ima inabi ya ná, zdakwa skwi a va tsa wu, sna a guli ka sagha ga tsa ima inabi ya wa. Taghəŋa tsa gwal ta zakamtá tsa imi yeya nda sna. Ka hgəŋtá tsi ta zə'ala makwa.

¹⁰ Ka'a nda tsi mantsa: «Tiŋəl ima inabi ya zda ta dgə lu ŋa mnduha, kada vla ya leghlegha tahula baghuta taŋ ná, ka laghwa kagha difanatá ya zda, ka zlra klagapta ndana?» ka'a nda tsi.

¹¹ Tsaya taŋtaŋa mazəmzəm maga Yesu ma luwa Kana ta hadika Galili.

Mantsa ya maraŋta tsi ta glakwani. Ka faftá duhwalhani ta ghəŋ tida.

¹² Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka lagha da luwa Kafarnahum kawadaga nda i mani nda zwanamani, nda duhwalhani tani, ka zatá həŋ ta fitik tsəḅakw hada.

Ghzlay Yesu ta gwal ta dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46

¹³ Ndusagaghata fitika skalay la Yahuda ta Pak, ka lafi Yesu da Ursalima.

¹⁴ Bhadaghatani, ka lamə tsi da daḅa həga Lazglafta ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa slaha nda tuwakha, nda ghərbu'ha, nda gwal mbada tsemi ta nzaku tavata tabəla taŋ hada.

¹⁵ Ka klaftá tsi ta tḅaŋ ŋa krupi, ka ghzlagaptá tsi ta mnduha demdem ma tsa daḅa həga Lazglafta ya, nda tuwakha tani, nda slaha tani. Ka wutsidiŋtá tsi ta tsemi gwal mbədu, ka zlabidiŋtá tabəla taŋ. ¹⁶ «Hliŋwa na skwiha na hadna, ma niŋ kuni ta həga Da da ka həga mbəda dzvu,» ka'a nda gwal dzawa ghərbu'ha.

¹⁷ Ka havaktá duhwalhani ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta tazlay: «Dvafdva* yu ta həga gha, manda vu ta dra tsi ta i'i,» ka'a ya

¹⁸ «Mndərga wati ma mazəmzəm dza'a ka magata, ŋa maraŋtá skwi kəl ka ka maga mndəra skwi mandana na?» ka la Yahuda zraftá gwada nda tsi.

¹⁹ «Tasiŋwatasa ta na həga Lazglafta na, dza'a bəglafba yu ma fitik hkən,» ka Yesu nda həŋ.

²⁰ «Ta skwi vaku fwaḍ mbsak mku' mida za lu ta ba na həga Lazglafta na ná, ma fitik hkən dza'a bafta yu ri wa kə'a?» ka la Yahuda nda tsi.

²¹ Tsaw tsa həga ta gwadə Yesu ya ná, ta gwadə ta ghəŋa ghəŋani tsatsi.

²² Tsaya kəl duhwalhani tahula sli'agaptani ma mtaku, ka havaktá skwi ya mna tsi. Ka zlgəftá həŋ ta skwi ya nda vinda ma gwada

* 2:17 Ngha ta Zabura 69:10.

Lazglafta, nda gwada Yesu ta mnata tani.

Nda sna Yesu ta skwi ma nudufa mnduha

²³ Ma fitika nzakwa Yesu ma Ursalima ta skala Pak, nda ndagha gwal ta zlghafta nghar hən ta mazəmzəmha ta magə tsi.

²⁴ Lamə a tsaya da fəlma Yesu wu, kabga nda sna ta hən tsidid.

²⁵ Psa a ta mnanata mndu ta gwada ta ghəna nzakwa sana mndu wu, kabga nda sna tsatsi ta skwi ma nudufa mndu.

3

I Yesu nda Nikwademu

¹ Mamu sana mndu mataba la Farisa ta hgə lu ka Nikwademu tekw mataba gwal dagaladagala mataba la Yahuda.

² Ka sli'afta tsi nda rvidik ka lagha slanaghatá Yesu. Ka'a nda tsi mantsa: «Maləma da! Nda sna nni kazlay: Mnda tagha skwi ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a, kabga had mndu ta laviŋta maga tsa mazəmzəmha ta magə kagha ya, ka had Lazglafta kawadaga nda tsi wu,» ka'a.

³ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu ka mahis wu katsi, laviŋ a ta nghanŋa ga mghama Lazglafta wu,» ka Yesu nda tsi.

⁴ «Waka lu dza'a yəglagatá mndu nda ghada halatani, dza'a vrəgladaf vra da huda mani, nja yəglagata ra?» ka Nikwademu nda tsi.

⁵ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu nda imi nda Sulkum wu katsi, laviŋ a ta walaŋta lami da ga mghama Lazglafta wa.

⁶ Ya yaga mndu ná, mnda səla tsaya. Ya yaga Sulkum ya ná, nja Sulkum tsa ya.

⁷ Ma ndərmim ka nda ndərmima kabga mnaghata da: "Tkwe' ka ya-gatá kaghuni ka mahis" kə'a.

⁸ Nda ta tvi ta kumə tsi ta vyakwa falak. Ta snay ka ta ghudzagani, sna a ka ka ga sli'afta tsi wu, sna a ka ka ga ta dza'a tsi wa. Mantsa ya nzakwa

inda mndu yaga lu ma Sulkum,» ka Yesu nda tsi.

⁹ «Waka skwi mantsa dza'a mag-aku?» ka Nikwademu nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kagha mndu ta tagha skwi nja la Isra'ila ná, sna a ka ta tsa ra?

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, skwi snan nni ta mnə nni, skwi nghanj ira nni ta gwadə nni, tsaw tsu'a a kuni ta skwi ta mnə nni wa.

¹² Gwaday da ta skwi ta magaku ta hadik nja ghuni, zlgha a kuni wu, waka kuni dza'a zlghaftá skwi ta magaku ta luwa dza'a mnaghunata yu tama?

¹³ Had mndu ta kdə lafi ta luwa, ka mndu ta saha daga ta luwa a tsi wa. Ba Zwanja mndu yeya ta saha daga ta luwa.

¹⁴ Manda va ya kapadaf Musa ta nahadika ghuvatili ta udzu ma mtak ya, manda va tsaya dza'a kapadafta lu ta Zwanja mndu,

¹⁵ kada mutsafta dər wa ta zlghaftá hafu nja kdekedzenj.

¹⁶ «Dvudva Lazglafta ta ghəna hadik, kəl tsi ka vlatá Zwanjani turtuktuk, dər wa ta zlghafta, zwaduta a wu, mutsafmutsa ta hafu nja kdekedzenj.

¹⁷ Ghunaga a Lazglafta ta zwanjani nja tsanaghatá guma ta mnduha ta ghəna hadik wu, ama nja mutsafta mnduha ma ghəna hadik ta mbaku nda ma tsatsi, kəl Lazglafta ka ghunagatá Zwanjani ta ghəna hadik.

¹⁸ Mndu ta zlghaftá Zwanja Lazglafta, had guma ta ghəjani wa. Mndu kul zlghafta, nda ghada tsatá guma ta ghəjani, kabga kwalani kul zlghaftá Zwanja Lazglafta turtuktuk.

¹⁹ «Wya ghəna tsa guma ya: Ma saha tsuwadak ta ghəna hadik, ka zlanavata mndu ta tsuwadak ka laghwi dvatá grusl, kabga slnaha tan kul dinaku.

²⁰ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, husanhusa tsuwadak. Had tsa mndu ya dza'a walaŋta sagha da tsuwadak wu da maravata slnani duway ta daŋi.

²¹ Ka nərmani nzakwa mndu kahwathwata katsi ná, dza'a saghasa da

tsuwadək kada nghavata inda slnani ta magə tsi tsidid kazlay: Skwi ta magə tsi, zdəganazda ta Lazglafta kə'a.»

Yuhwana mnda maga batem nda Yesu

²² Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka laghwi ta hadika Zudiya. Ka nzdavata tsi tsəbakw fitik kawadaga nda həŋ hada. Ka magə tsi ta batem ŋa mnduha.

²³ Ta magə Yuhwana ta batem guli ŋa mnduha ma sana vli ta hgə lu ka Inuŋ, ndusa nda sani vli ta hgə lu ka Salima, kabga dagala imi hada. Ka va sli'adaghatá mnduha ŋa maganaftá batem ta həŋ.

²⁴ Ma tsa fitik ya, ta la a lu ksaghatá Yuhwana da gamak karaku wa.

²⁵ Ka sli'anafá duhwalha Yuhwana ta zlerdütawi nda sana mnda la Yahuda ta ghəŋa gwada ta ghuba səla.

²⁶ Ka sli'aftá həŋ ka lagha da mnay ŋa Yuhwana kazlay: Maləma da! Tsa mndu si kawadaga nda kagha ta bla ghwa Zurdeŋ si ta mnə ka ta gwada ta ghəŋani ya kay ná, wa'a ta maga batem ŋa mnduha. Ta sli'i inda mnduha da tsi, ka həŋ.

²⁷ Ka Yuhwana mantsa: «Had mndu dza'a mutsaftá sana skwi ka Lazglafta a ta vlanŋta wa.

²⁸ Nda sna kaghuni nda sləməŋa ghuni ta mnə yu tazlay "Kristi a i'i wu" kə'a. Ghunidik ghuna lu ma kdaku tsatsi ka sagha.

²⁹ Ŋa zwanja midzi ta kla lu ta makwa, gra zwanja midzi ya guli ná, tavatani ta nzata tsi ka sna lwa gwada ta gwadagapta zwanja midzi. Snaŋtani ta gwada ta gwadagapta tsi ya, rfayni ta rfu. Manda tsaya ta rfa i'i ta rfu guli. Ndanana ná, rfu ŋa da ta rfay.

³⁰ Ka ŋla tsatsi nda ŋla, ka htakwa i'i nda hta.

³¹ «Mndu ya ta saha daga ta luwa ná, nzanaghanza tsatsi ta ghəŋa inda skwi demdem. Mndu ya ta ghəŋa hadik guli ná, ŋa ghəŋa hadik tsatsi. Gwada ta ghəŋa skwi ta ghəŋa hadik ŋani ta gwaday. Mndu ta saha daga

ta luwa ná, [ta ghəŋa inda skwi nzanaghata tsatsi].

³² Gwada ta ghəŋa skwi nghanŋ tsi nda ya snaŋ tsi ta gwadə tsi. Had mndu ta tsu'aftá gwadani wa.

³³ Mndu ta tsu'aftá gwadani ná, grafgra tsa mndu ya ta Lazglafta kazlay: Kahwathwata ya kə'a.

³⁴ Mndu ghunaga Lazglafta ná, gwada Lazglafta ta gwadə tsi, kabga zwakuzwakwa Sulkum vlanŋ Lazglafta mida.

³⁵ «Dvudva Da ta Zwanŋ, ka fanamtá tsi ta inda skwi ma dzvani.

³⁶ Mndu ta zlghaftá tsa Zwanŋ ya mutsafmutsa ta hafu. Mndu ta kwalaghutá zlghaftá tsa zwanŋ ya mutsafta a ta tsa hafu ya wa. Ta ghəŋa basə ŋudufa Lazglafta yeya ta nzaku ta ghəŋani,» kə'a.

4

I Yesu nda markwa la Samari

¹ Ka snaŋtá la Farisa ta mnay kazlay: Mal mnduha ta sli'i da maga batem da Yesu ka ya da Yuhwana kə'a.

² Ka kahwathwatani ka lu mnay katsi ná, Yesu a ta maga batem ŋa mndu wu, duhwalhani zlanəŋ tsi ta magay. Snaŋta Yesu ta tsa gwada ta mnə lu ya,

³ ka sli'aftá tsi ta hadika Zudiya ŋa vrə ta hadika Galili.

⁴ Wya nda ma hadika Samari ta laba tsi ya,

⁵ ka bhadaghatá tsi da sana vli ta hgə lu ka Sikar ndusa nda vwaha Yakubu ta vlanŋtá zwanjani Yusufu bamma, ta hadika Samari.

⁶ Ma tsa vli ya, mamu vəvrəma Yakubu. Manda hərfatá Yesu ta mbada, ka nzatá tsi ta wa tsa vəvrəm ya, wər ma ghəŋ fitik nda tsa.

⁷ Ka lagha sana markwa la Samari da ta imi. «Tidifta ta imi ka sa'ata yu,» ka Yesu nda tsi.

⁸ Ma tsa fitik ya, laghula duhwalhani da luwa da skwa skwa zay.

⁹ «Waka kagha ta nzakway ka mnda la Yahuda, ta dawə imi ŋa say da i'i ta nzakway ka markwa la Samari na?» ka tsa marakw ya nda tsi. Tsaw had

la Yahuda ta guya vgha nda la Samari wa.

¹⁰ Ka Yesu mantša: «Ka má nda sna ka ta skwi ta kumə Lazglafta ta vlaghata, nda mndu ya ta dáwa imi ŋa say da kagha katsi ná, má kagha má dza'a dáwa imi ŋa say, má ŋa vlaghatani ta imi ta vla hafu,» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya nda tsi mantša: «Mghama dá! wana had skwi ŋa tagafta da kagha wu, nda la na vəvrəm na guli, ga dza'a mutsa ka ta tsa imi ta vla hafu ya na?»

¹² Mal kagha ka dzidza ŋni Yakubu si ta sa ima na vəvrəm na nda zwanani, nda rinani tani, ka zlanantá tsi na ra?» ka'a.

¹³ Ka Yesu nda tsi Mantša: «Dər wati ma mndu ta sa na imi na ná, ta dza'a kuzlan kuzla ndala,

¹⁴ ama mndu dza'a sa na imi dza'a vlanṭa yu na ná, walṭanṭa a ndala ta kuzlanṭa wa. Tsa imi dza'a vlanṭa yu ya ná, dza'a nuna ka dzuḅay, ŋa mbəzagapta hafu ŋa kdekeden mida,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ «Mghama dá! Vlihavla ta tsa imi ya tsa, kada kwala ndala ta kuzligli-hata, ka kwala yu ta səglagha da ta imi hadna,» ka tsa marakw ya nda tsi.

¹⁶ «La hgaktá zə'ala ghuni, ka sagha kuni da hadna,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

¹⁷ «Had zə'ala dá wu,» ka tsa marakw ya nda tsi. Ka Yesu nda tsi mantša: «Ta ŋa gha ta mnay kazlay: Hadu zə'ala dá wu kə'a,

¹⁸ kabga hutaf zə'ala gha. Nana ga taŋ ka ndanana guli, zə'ala ghuni a wu, raghatani mnay gha mantša ya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁹ «Mghama dá! Anabi ka ta grə yu nda na skwi na.

²⁰ Dzidziha ŋni la Samari ná, ta na ghwá na si ta maga həŋ ta du'a ŋa Lazglafta. Ka kaghuni la Yahuda ná, ma Ursalima vla maga du'a ŋa Lazglafta, ka kaghuni,» ka tsa marakw ya.

²¹ Ka Yesu nda tsi mantša: «Marakw na, zlg hafzlg ha ta i'i. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal kuni maga du'a ŋa Da ta na ghwá na, dər ma Ursalima.

²² Kaghuni la Samari, ŋa skwi kul snantá kuni ta maga kuni ta du'a. Anŋi la Yahuda, ŋa skwi snəŋ ŋni ta maga ŋni ta du'a, kabga da la Yahuda sagha mbaku.

²³ Dza'a saghasa fitik, nda maga vani ndanana. Ma Sulkum nda ya ma kahwathwata dza'a kəl mnduha ka maga du'a, ŋa tsəḅay taŋ ta tsəlḅu ŋa Da, kabga mndərga tsa mnduha ta tsəḅa tsa tsəlḅu ya ta zbə Da.

²⁴ Lazglafta ná, Sulkum ya. Tsa mnduha ta maga du'a ŋani ya, ma Sulkum nda ya ma kahwathwata ta maga həŋ,» ka Yesu nda tsi.

²⁵ «Nda sna yu kazlay: Dza'a saghasa Almasihu, ta hgə lu ka Kristi ya, kə'a. Ka saghasa tsi, dza'a mnanamna ta inda skwi,» ka tsa marakw ya nda tsi.

²⁶ «Tsa mndu ta mnə kagha ya na i'i ta gwada nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

²⁷ Tata gwada həŋ, ka vraktá duhwahani. Ka ndərmimi duhwahani ta tsa nzatani ka gwada nda tsa marakw ya. Tsitsirid, nzanza həŋ, had ya ta pslanaftawi, ka dawantá da tsi kazlay: Nu ta daw ka da tsi, ari nu ta gwadə ka nda tsi na kə'a wa.

²⁸ Ka gi zlanatá tsa marakw ya ta bzleghwani hada ka laghwani da luwa da mnay ŋa mnduha.

²⁹ Ka'a mantša: «Sawa nga mndu ta mnihatá inda skwiha maga yu ḅa, zlah Kristi na mndu na?» ka'a.

³⁰ Ka sli'agaptá mnduha ma luwa, ka lagha slanaghatá Yesu.

³¹ «Maləma dá! Kwa za ta skwa zay misimmisim,» ka duhwahani nda Yesu, ma tsa fitik ya.

³² «Mamu skwa zaya dá kul snantá kaghuni,» ka Yesu nda həŋ.

³³ «Mamu mndu ta klanaktá skwa zay ra?» ka duhwahani mataba taŋ.

³⁴ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Maga skwi ta zdəganatá mndu ya ta ghunigihata ka kdinistá slnani, skwa zaya dá.

³⁵ «Ta fwad pdakwa tili ka tska nimaya ta vwah» a ka kaghuni ndanana wu ra? ka i'i nda kaghuni

wa, nghanapwangha ta ndəhatá nimaya ta vwah 6a, ta ghwan a lu ka tskay wa.

³⁶ Mndu ta tska nimaya ta vwah ná, ta mutsay ta nisəlani, ɲa tskanatani ta hulfani ɲa hafu ɲa kdekedzen. Mantša ya, ɲa rfay mndu ta sləgafatā nda mndu ta tskata ta rfu kawadaga.

³⁷ Tsa mahdihdi mnə lu kazlay: Slgadatá slgayslgay ɲa sani, tskatá tskaytskay ɲa sani kə'a ya ná, kahwathwata nzakwani.

³⁸ Da vli kul magatá kuni ta slna ghunaghunafatā yu. Ghuyghuya sanlaha ta dāɲwa ma slna, ka lagha kaghuni da ɲatsa ndela tsa slna taɲ ya,» ka'a.

³⁹ Nda ndəgha la Samari ma tsa luwa taɲ ya ta zlghaftá Yesu ta ghəɲa tsa gwadā mna tsa marakw ya ta mnay kazlay: Ka mnihatá tsi ta inda skwiha maga yu kə'a ya.

⁴⁰ Ma lagha la Samari da slanaghatá Yesu, ka ndəbə həɲ ta dzvu da tsi ɲa nzatani kawadaga nda həɲ. Ka nzatá tsi ka zatá fitik his hada da həɲ.

⁴¹ Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlghaftá Yesu, kabga Yesu ka ghəɲani ta mna gwadani ɲa taɲ.

⁴² «Zlghafzlgaha aɲni ndanana tama makwa na, kabga gwadā gha mna ka yeya a wa. Nda sna vərda aɲni nda sləməɲa ɲni. Grafgra ɲni kahwathwata kazlay: Na mndu na ná, mnda mba mnduha ta ghəɲa hadik ya kə'a.»

Mbanafta Yesu ta zwanja sana mnda ksa slna ɲumna

⁴³ Tahula tsa fitik his ya, ka sli'afatá Yesu hada ka laghwi ta hadika Galili.

⁴⁴ Tsaw si wya ka Yesu mnata: «Had lu ta vla glaku ɲa anabi ta hadikani wu» kə'a.

⁴⁵ Bhadaghatani ta hadika Galili, ka tsu'afatá gwal hada. Tsa gwal ta tsu'afatā ya ná, gwal ta nghanatá inda skwi maga Yesu ma Ursalima ma fitika skala Pak ya, kabga si labla hahəɲ guli da vla tsa skalu ya.

⁴⁶ Ka vraghatá tsi tama da luwa Kana ta hadika Galili, ma vla mbədanafatani ta imi ka ima inabi

ya kay. Tsaw mamu sana mndu dagala ma slna ɲumna, ta maga slna ga mgham ma luwa Kafarnahum, kul dughwanaku zwanjani ta kala ghəɲ.

⁴⁷ Snaɲtani kazlay: Sli'afslí'a Yesu ta hadika Zudiya, ka sagha ta hadika Galili kə'a, ka sli'afatá tsi ka lagha slanaghata. Ka'a nda tsi mantša: «Kdəkkdək, mbadā mbanafatá zwanja da kul dughwanaku, ta kala ghəɲ,» ka'a.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsi mantša: «Ka ta ngha a kaghuni ta mazəmzəm nda skwa ndərmimay wu ná, zlgha a kaghuni kay tama wa!» ka'a.

⁴⁹ Ka tsa mndu ta maga slna ga mgham ya nda tsi mantša: «Mghama da! Mbadā ma kdaku zwanja da mtuta,» ka nda tsi.

⁵⁰ Ka Yesu nda tsi mantša: «La dzagha! Wa a zwanja gha wdərwdər,» ka'a.

Ka zlghaftá tsa mndu ya ta tsa gwadā mnana Yesu ya, ka sli'afatá tsi ka laghwi dzaghani.

⁵¹ Ta laha tsi ta tvi ta dza'a dzagha, ka guyatá tsi nda kwalvahani ta ɲlu da mnay ɲani kazlay: Wa'a nda mba zwanja gha wdər kə'a.

⁵² Ka tsa mndu ya mantša: «Ta wati luwa leɲavata tsi na?» ka'a dawanja da həɲ. «Kí'a hdzikata fitik ma ghəɲ dāhawu, ta lavaghutá tsa ɲudidarani ya,» ka həɲ nda tsi.

⁵³ Ka graftá tsa dani ya, ta tsa luwa ya mna Yesu ɲani kazlay: Wdərwdər zwanja gha kə'a ya. Daga badū tsa ka zlghaftá tsatsi nda gwal ga taɲ tani ta Yesu.

⁵⁴ Tsaya mahisa mazəmzəm maga Yesu ta hadika Galili manda zlanjani ta hadika Zudiya.

5

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda raghwa səlani

¹ Tahula tsaya, ka slatá skala la Yahuda ma Ursalima. Ka laf Yesu da hada.

² Tsaw ma Ursalima, mamu sana ghwa tsap lu ndusa nda watgha saba tuwakha. Betsayda ta hga lu ta tsa

ghwa ya nda gwada Hebru. Ta wa tsa ghwa ya mamu glakamha hutaf.

³ Ma tsa glakamha ya, mamu ndaghata gwal kul dughwanaku mida, manda gwal nda ghulpa, nda gwal ta dzagidi, nda gwal nda rwa sela tan nda dzva tan ta kzla gigdavata imi.

⁴ Tsaw ta sasa duhwala Lazglafta tazlay da tsa imi ya na gigdanafta. Ka gigdavafigigda tsa imi ya, ka tinjal wa ta gi laha dida tahula gigdavaftani ya, nda mba tsa mndu ya dar kinawu tsa danwani ya.

⁵ Hkənmsak tghas mida vakwa sana mndu ma danwani ta nzaku hada.

⁶ Kə'a ka Yesu ná, ta hani tsa mndu ya. Nda sna guli kazlay: Nda kda fitikani ta basa tsa danwa ya kə'a. «Ta kumay ka ta mbafta gha ra?» ka'a nda tsi.

⁷ «Mghama da! Had mnda da na fadihata da imi gigdavafer tsi wa. Ka dza'a yu, ka yu ya ná, gi tinlaghuta sani ta laha ka i'i,» ka tsa mndu kul dughwanaku ya nda tsi.

⁸ «Sli'afslia gha kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Gi hadahada ka mbafta tsa mndu ya, slənad klafta skwa hanani, ka sli'i. Tsaw, badu Sabat magakwa tsa skwi ya.

¹⁰ Ka la mali ma la Yahuda nda tsa mndu mbanaf lu ya mantsa: «Sabat a vli gita kay ra? Wa ta mnaghatá kla skwa hana gha na?» ka həj.

¹¹ «Kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka» ka tsa mndu ta mbafta ya nda i'i,» ka'a nda həj.

¹² «Wa tsa mndu ta mnaghata kazlay: Kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a ya na?» ka həj dawanta da tsi.

¹³ Tsaw sna a tsa mndu mbanaf lu ya ta tsa mndu ta mbanaf lu ya wu, kabga zadamzada Yesu mataba tskata mnduha ma tsa vli ya.

¹⁴ Bats nzda, ka guyafta Yesu ta vgha nda tsa mndu ya ma dağa həga Lazglafta. «Wana nda mba ka ndana tama, yaha ka walglanta maga dmaku da slaghaghatá ya katakata ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ Ka sli'afta tsa mndu ya, ka laghwi da mnay na la mali ma la Yahuda kazlay: Yesu tsa mndu ta mbafta ya kay kə'a.

¹⁶ Tsaya kəl la mali ma la Yahuda ka zba htsina Yesu, kabga magatani ta tsa skwi ya badu Sabat.

¹⁷ Ka Yesu nda həj mantsa: «Tata maga slna Da da kulam ndanana, mantsa i'i guli, tata maga slna yu kulam ndanana,» ka'a.

¹⁸ Ta ghəja tsa gwada gwada tsi ya, ka zbəgəla la mali mataba la Yahuda ta Yesu na dzata. Ta ghəja vəl blanaptani ta zlaħa Sabat kwenkwen a ta zba həj wu, kabga mnayni kazlay: Vərdə Lazglafta na Da da kə'a ta gra ghəjani nda Lazglafta guli ya.

Vlanța dani ta inda mbrakwani ta zwanjani

¹⁹ Ka Yesu vrəgliŋtá gwadani nda həj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, laviŋ a zwanj ta magatá skwi gaghəj gaghəjani, ka nħa a tsi ta skwi ta magə Da wa. Ka kinawu ta maga Da ta inda skwi ya, ka gragra mantsa ya ta maga zwanj guli.

²⁰ Ta dvay Da ta zwanj. Tsaya ta kəl tsi ka maranantá inda skwi ta magə tsi, na maranantani ta slnaha ta malaghutá nana, kada nħanta kuni ta skwa ndərmimay.

²¹ Manda ya ta sli'aganapta Da ta gwal nda rwa nda hafu ya, mantsa ya ta vlanța zwanj ta hafu na mndu ta kumə tsi.

²² Tsa a Da ta guma ta ghəja mndu wu, ma dzva zwanj fanamta tsi ta inda guma na gumay,

²³ kada vla inda mndu ta glaku na zwanj, manda ya ta vlə həj ta glaku na Da ya. Ka vla a mndu ta glaku na zwanj wu katsi, had tsa mndu ya ta vla glaku na Da ta ghunagatá tsa zwanj ya wa.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta sna gwada da, ka zlgħaftá tsi ta mndu ta ghunigihatá, mamu hafu na kdekedzer na tsa mndu ya. Had lu dza'a tsanaghatá guma ta tsa mndu ya wa. Nda ghada

Pak tsa mndu ya ta mtaku ka laghwi da hafu.

²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a saghasa fitik, nda ghada va saghani, dza'a kæl gwal nda rwa ka snanṭá lwa Zwanja Lazglafta. Tsa gwal dza'a snanṭa ya dza'a nzakway nda hafu.

²⁶ Manda daslakwa hafu ta nzaku ma Da ya, manda tsaya vlanṭa tsi ta zwanj ṅa mutsakwa hafu ma tsatsi guli.

²⁷ Ka vlanṭá tsi ta mbrakwa tsa guma, kabga nzakwani ka Zwanja mndu.

²⁸ Tsaya a skwi ṅa ndærmimay ghuni wu, dza'a saghasa fitik dza'a kæl inda gwal ma kulu ka snanṭá lwani

²⁹ ṅa sli'agapta taṅ. Gwal ta maga skwi dīna ya, dza'a sli'agapta ṅa nzata nda hafu hahəṅ. Gwal ta maga skwi kul dīnaku ya guli, dza'a sli'agapta ṅa tsanaghatá guma ta həṅ hahəṅ.»

Nzakwa Zwanj ka maslæmtsak

³⁰ Ka Yesu maṅtsa: «Had sana skwi dza'a magata i'i gaghəṅ gaghəṅa da wa. Manda ya mniha Lazglafta ta tsa yu ta guma. Nda tvani ta tsa yu ta guma kabga zba a yu ta skwi ta kumə ghəṅa da wu, skwi ta zdəganatá mndu ta ghunigihata ta zbə yu.

³¹ «Ka i'i katsi mnatá gwada ta ghəṅa da katsi ná, had hayhaya tsa gwada da ya nda tsa wa.

³² Ka sana mndu katsi mna gwada ta ghəṅa i'i katsi, nda sna yu kazlay: Tsa gwada ta mnə tsi ta ghəṅa i'i ya ná, kahwathwata nzakwani kə'a.

³³ Ghunaf ghuna kuni ta mnduha da Yuhwana ka mnaghunatá tsi ta kahwathwata.

³⁴ I'i tadá ná, zbanj a yu ta mndu ṅa mna gwada ta ghəṅa da wa. Tsaya kwenkwenj mnaghuna yu ṅa mutsay ghuni ta hafu.

³⁵ Yuhwana ná, pitirla ta zlghaku ka tsuwadaka vli ya. Kumanjkuma kuni ta nzdavata nda rfu ma tsuwadakani.

³⁶ «I'i, mamu ṅa da ma gwada ta ghəṅa da ta malaghutá ṅa Yuhwana. Tsa gwada ya ná, slnaha vliha Da ṅa

kdanafṭa da ta magay ya. Tsa slnaha ta kdə yu ta magay ya, ta maranṭa tsidid kazlay: Da ya ta ghunigihata kə'a.

³⁷ Tsa Da ta ghunigihata ya, ta mnanṭá gwada ta ghəṅa da. Anj mndani ta walaṅ a kuni ta snanṭá lwani wa. Ta walaṅ a kuni ta nghanṭá kumani guli wa.

³⁸ Nza a gwadani ma ṅudufa ghuni wu kabga zlghaf a kuni ta mndu ya ghunaga tsi wa.

³⁹ «Ta ndi'andi'a kuni ka tagha skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta kabga mida dza'a mutsa ṅni ta hafu ṅa kdekedzenj ka kuni. Tsa gwada Lazglafta nda vinda ya ná, ta ghəṅa i'i ta gwada tsi.

⁴⁰ Sew va a kuni ta sagha da i'i ṅa mutsa vərda hafu wa.

⁴¹ «Da mnda səla a ta mutsa i'i ta glakwa da wa.

⁴² Tsaw nda sna i'i ta kaghuni tsidid kazlay: Dvu a kuni ta Lazglafta wu kə'a.

⁴³ Da da ta ghunigihata, ka kwalaghutá kuni ta tsu'aftá i'i. Ka ma sana mndu ta klaftá ghəṅani ka ghəṅani ka sagha katsi ná, má tsu'aftsu'a kuni.

⁴⁴ Kaghuni gwal ta dfa glaku da sani nda sani, ka kwalaghutá zba glaku daga da Lazglafta turtukwani, waka kuni má dza'a zlghafta na?

⁴⁵ «Yaha kuni da uwalay kazlay: Dza'a wlay yu ta kaghuni da Lazglafta kə'a. Tsa Musa faf kaghuni ta ghəṅ tida ya dza'a wla kaghuni.

⁴⁶ Ka má zlghafzlgha kuni ta Musa katsi ná, má zlghafzlgha kuni ta i'i guli, kabga vindaf ta ghəṅa i'i tsatsi ta gwada.

⁴⁷ Ka si zlghaf a kaghuni ta skwi vindaf tsatsi ya wu ní, waka kuni dza'a zlghaftá gwada da na?» ka'a.

6

Zunṭa Yesu ta skwa zay ta mnduha dæmbu' hutaf

Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17

1 Tahula tsaya, ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta sana bla tsa ghwa Galili ta hgə lu ka Tiberyad ya guli.

2 Ka sli'aftá dəmga rutut mistani nghər hən ta mazəmzəm, ka mbamba gwal kul dughwanaku.

3 Ka ɲlaghatá Yesu ta ghwá ka nza-gata hada kawadaga nda duhwalhani.

4 Tsaw ndusa fitika skala Pak ta nzakway ka skala la Yahuda.

5 Kə'a ka Yesu klanjá ghən ka ng-hadapta ná, rutututa dəmga ta lagha da tsi. Ka'a mantsa: «Ga dza'a skwakta mu ta buradi ɲa zunustá na ndəghata mnduha na?» ka Yesu nda Filip.

6 ɲa tsakwasla gwađa da tsi kəl tsi ka mnanata mantsa, kabga nda sna tsatsi ta skwi dza'a tsi magay.

7 Ka Filip nda tsi mantsa: «Dər tseda vagma mnduha his dər mək* ta maga slna klaf lu ɲa dzawaktá buradi nda tsi ná, slaghu a dər ɲa valanjá hən ki'a ki'a wu,» ka'a nda tsi.

8 Ka sani mataba duhwalhani ta nzakway ka Andre zwanamani ma Simuɲ Piyer nda tsi mantsa:

9 «Mamu sana zwan hadna nda buradi hutaf nda tsulhwa zwana klipi his da tsi, tsaw ɲa slafta kawu mataba ndəghata mnduha mandana na?» ka'a.

10 Ka Yesu mantsa: «Mnanawa mna ta hən ka nzanzata hən nda nzanza,» ka'a. Tsaw mamu dyatá kuzuɲ ksif ma tsa vli ya, ka nzanzafá mnduha ta maga dambu' hutaf tida.

11 Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghənani, ka daganafá tsi ta tsa mnduha ta nzaku ya. Ka daganafá tsi ta tsa klipiha ya ta hən guli manda ya ta kumə hən.

12 Manda babaghawta mnduha, «Tskafwa padakwani yaha da badzuta,» ka Yesu nda duhwalhani.

13 Ka tsakfá hən, ka ndaghanafá hən ta ghwanak ghwanpdə his nda pdakwa tsa buradi hutaf ya, tahula babaghawta tan demdem.

14 «Nana mndu na vərda anabi

dza'a sagha ta ghəɲa hadik mnə lu kay ya,» ka tsa mnduha ta nghanjá mazəmzəm maga Yesu ya.

15 Tsatsafta Yesu kazlay: Dza'a saghasa lu da ksafra nda mbraku ɲa nzakwani ka mgham kə'a, ka kdɲta Yesu ta ɲlaglaghata ta ghwá.

*Mbaday Yesu ta mbada ta imi
Mat 14:22-33, Mak 6:45-52*

16 Magatá hawu, ka sli'agatá duhwalhani ta wa drəf.

17 Ka sli'adamtá hən da kwambalu ɲa tsughwada drəf ɲa dza'a da luwa Kafarnahum. Nda ghada kuzatá vli, ta vradagha a Yesu slanaghatá hən wa.

18 Tata ndrə hən, ka sli'avaftá falak dagala katakata, ka kapatsa'uwaku drəf.

19 Swadap swa duhwalha Yesu ta kwambalu ta maga meli hutaf ka mku' a tsi, ka nghanjá hən ta Yesu ta mbada ta drəf ta ndusadaghata tavata kwambalu, ka ksafá zləɲ ta hən.

20 «I'ya tane! Ma zləɲ kuni ta zləɲ!» ka Yesu nda hən.

21 Si ta kumay hən ta klamta da kwambalu sizlay, gi nda bhadaghata kwambalu da tsa vli ta dza'a hən ya.

Zbay dəmga ta Yesu

22 Gamahtsimani, ka havaktá tsa mnduha ta nzaku ta wa drəf ya kazlay: Turtuktuk kwambalu si ta lagha da tsa vli ya kə'a. Grafgra hən guli kazlay: Lamə a Yesu kawadaga nda duhwalhani dida wu kə'a. Nda ghəɲa tan laghwa duhwalhani.

23 Ma va tsa fitik ya, ka sli'aftá sana kwambaluha ma luwa Tiberiya, ka bhadaghatá hən ndusa nda tsa vli kəl Mgham Yesu ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəɲa buradi, ka zutá mnduha ya kay.

24 Nghay mnduha ná, had Yesu hada wu, had duhwalhani hada guli wu, ka sli'adamtá hən da tsa kwambalu ya ka laghwi da luwa Kafarnahum da zba Yesu.

Yesu ná, dafa hafu ya

* 6:7 Ngha ta Mata 20:2.

²⁵ Ka 6hadaghatá hən̄ ka zbə hən̄, ka slanaghatá hən̄ ta wa sana 6la tsa drəf ya. «Maləma dá! Yawu saghwa ka da hadna kay?» ka hən̄ nda tsi.

²⁶ Ka Yesu nda hən̄ mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta zbə kabga vəl nghan̄ta ghuni ta mazəmzəm a kuni ta i'i wa. Ta zbə kabga zuta ghuni ta buradi, ka baghaftá kuni, kuni ta i'i.

²⁷ Ma ksə kuni ta slna ɲa skwa zay dza'a 6adzuta. ɲavawaɲa ka maga slna ɲa skwa zay ta nzdavata dza'a vlaghunatá hafu ɲa kdekedzen̄. Tsa skwa zay ya ná, Zwan̄a mndu dza'a vlaghunata, kabga ta tsatsi thafta Da ta ɲizla vlan̄tani ta mbraku,» ka'a nda hən̄.

²⁸ Ka hən̄ nda tsi mantša: «Nahgani dza'a an̄ni magay ɲa kd̄intá magatá slna Lazglafta na?» ka hən̄.

²⁹ Ka Yesu nda hən̄ mantša: «Zlghafta ghuni ta mndu ya ghunaga tsi, na slna ya ta kzlə Lazglafta ta maganata ghuni,» ka'a.

³⁰ Ka hən̄ mantša: «Mndərga wati mazəmzəm laviɲ ka ta magan̄nata ɲa nghan̄ta ɲni, kada zlghafta ɲni ta kagha na? Wati slna dza'a ka magata na?

³¹ Zuza dzidz̄iha ɲni ta Mana ma mtak. Manda ya nda vinda na: «vlagavla ta buradi daga ta luwa† ɲa tan̄, ɲa zay tan̄,» ka hən̄ nda tsi.

³² Ka Yesu nda hən̄ mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, Musa a ta vlaghunatá buradi ta saha ta luwa wa, Da dá ta vlatá buradi ta saha ta luwa.

³³ Tsa Buradi vlaga Lazglafta ya ná, tsa ta saha ta luwa ta vla hafu ɲa mnduha ta ghəɲa had̄ik yeya,» ka'a nda hən̄.

³⁴ Ka hən̄ mantša: «Mghama dá! gd̄agd̄a ta vlan̄natá mndərga tsa buradi ya,» ka hən̄.

³⁵ Ka Yesu nda hən̄ mantša: «I'i buradi ta vla hafu. Ka saghasa mndu da i'i, walglan̄ta a maya ta kuzlan̄ta wa. Ka zlghafzlgħa mndu ta i'i, walglan̄ta a ndala ta kuzlan̄ta wa.

³⁶ Wya mnaghunamna yu, nda ngha kuni ta i'i, ka kwalaghutá kuni ta zlghaftá i'i.

³⁷ Inda gwal vliha Da, dza'a saghasa hən̄ da i'i. Had̄ i'i guli dza'a zlan̄tá mndu ya ta sagha da i'i ma bli wa.

³⁸ Sa a i'i ta luwa ɲa maga skwi ta kumə yu wa. Sasa i'i ɲa maga skwi ta kumə mndu ta ghunighata.

³⁹ Skwi ta kumə mndu ta ghunighata ná, kwala dá kul zlanaghutá inda gwal vliha tsi, ɲa sli'aganapta dá ta hən̄ bad̄u kd̄akwa ghəɲa had̄ik.

⁴⁰ Wya skwi ta kumə Da dá, dər wati ma mndu ta nghan̄tá zwan̄ ka zlghaftá tsi, nda mutsa hafani ɲa kdekedzen̄. Dza'a sli'aganapsli'a yu bad̄u kd̄akwa ghəɲa had̄ik,» ka'a.

⁴¹ Ka rurun̄waku la Yahuda ta ghəɲani, kabga mnayni kazlay: I'i buradi ta saha daga ta luwa kə'a.

⁴² «Tsatsi a Yesu zwan̄a Yusufu kay wu ra? Tsatsi a na snan̄ amu ta i dani nda mani na ra? Ta ghəɲa wu ta mna tsi kazlay: Sa daga ta luwa yu kə'a 6a?» ka hən̄.

⁴³ Ka Yesu nda hən̄ mantša: «Zlanawazla ta rurun̄waku mataba ghuni,

⁴⁴ had̄ mndu dza'a laviɲtá sagha da i'i, ka ghunagagha a Da ta ghunighata da i'i wa. I'i, dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya bad̄u kd̄akwa ghəɲa had̄ik.

⁴⁵ Wya skwi vindaf la anabi: «Dza'a taghanaftagha Lazglafta‡ ta skwiha ta hən̄.» Dər wa ta snay, ka zlghaftá tsa skwi ta taghə Lazglafta ya, dza'a saghasa tsa mndu ya da i'i.

⁴⁶ Va a tsaya ta mnay kazlay: Nda ngha tsa mndu ya ta Da nda irani kə'a wu, ba mndu ta saha da Lazglafta yeya nda ngha ta Da nda irani.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaftá i'i, nda mutsa hafani ɲa kdekedzen̄.

⁴⁸ I'i buradi ta vla hafu.

⁴⁹ Zuza dzidz̄iha ghuni ta mana ma mtak, kulam nda tsa, rwurwa inda tan̄.

† 6:31 Ngha ta Sabi 16:13-15, 31. ‡ 6:45 Ngha ta Isaya 54:13.

50 Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Mndu ta zay, mtəta a wa.

51 I'i buradi ta vla hafu ta saha daga ta luwa. Kata zay mndu ta tsa buradi ya, dza'a nzaku tsa mndu ya nda hafu ŋa kdekedzen. Tsa buradi ta vlə yu ya ná, slu'uvgha da ya. Dza'a vlay yu, kada nzakwa mnduha ta ghəŋa hadik nda hafu,» ka Yesu nda həŋ.

52 Ka həŋ mantsa: «Waka na mndu na dza'a vlamatá slu'uvghani ŋa zay na?» ka la Yahuda zlghanafta ta ghəŋani.

53 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kah-wathwata ka yu ta mnaghunata, ka za a kuni ta slu'uvgha Zwanə mndu, sa a kuni ta usani wu katsi, had hafu dekdek ma kaghuni wa.

54 Mndu ta za slu'uvgha da, ta sa usa da, mamu hafu ŋa kdekedzen ma tsa mndu ya. Dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya badu kdakwa ghəŋa hadik.

55 Vərda skwa zay ná, slu'uvgha da ya. Vərda skwa say guli ná, usa da ya.

56 Mndu ta za slu'uvgha da, ta sa usa da ná, ma i'i ta nzamta tsa mndu ya, ma tsa mndu ya nzamta i'i guli.

57 Tsa Da ta ghunighata ya ná, nda hafu mida. Nda tsatsi ta nzakwa i'i nda hafu. Mantsa ya guli ka ta zay mndu ta i'i, dza'a nzanza nda hafu.

58 Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Nza a manda ŋa dzidziha ghuni ta zutá mana ka rwutá həŋ ya wa. Mndu ta za na buradi na ná, dza'a nzanza nda hafu ŋa kdekedzen,» ka Yesu nda həŋ.

59 Ta taghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda ma Kafarnahum, mna Yesu ta tsa gwada ya.

Zlanavata sanlaha ma duhwalhani ta Yesu

60 Ka sanlaha mataba duhwalhani snəŋər həŋ ta tsa gwada ya mantsa: «Dukdukwa na gwada na, wa dza'a lavintá snay na?» ka həŋ.

61 Daslafta Yesu ma vghani kazlay: Ta rurunwaku duhwalhani ta ghəŋa tsa tagha skwi ya kə'a, «nda ŋra ŋudufa kaghuni guli ra?

62 A ka tsa nghan kuni ta Zwanə mndu ta ŋlu da vli si hada tsi ghalya, waka ŋudufa ghuni dza'a magay tama?

63 Sulkuma Lazglafta ta vla hafu, had sana skwi lavin mnda səla ta magata wa. Na gwada mnaghuna yu na ná, Sulkum nda hafu ya.

64 Tsaw mataba ghuni ná, mamu sanlaha kul zlghafta dekdek,» ka Yesu nda həŋ. Tsaw nda sna Yesu daga zraftani ta gwal kul zlghafta dekdek, nda mndu ya dza'a skwapta tani.

65 Ka Yesu sganaghata mantsa: «Tsaya kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Had mndu dza'a lavintá sagha da i'i, ka ghunak a Da wu kə'a ya,» ka'a.

66 Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, nda ndəgha sanlaha ma duhwalhani ta vraghuta, ka kwal kul dza'agəlta mistani.

67 Ka Yesu mantsa: «Ki kaghuni, sli'a a kaghuni guli ra?» ka'a nda tsa gwal ghwanpədə his ya.

68 Ka Simun Piyer mantsa: «Mghama da! Da wa ta dza'a ŋni? Ya wana mamu gwada hafu ŋa kdekedzen da kagha.

69 Zlghafzlgha ŋni, nda sna ŋni guli kazlay: Kristi mndu nda ghuəa ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka'a nda tsi.

70 Ka Yesu mantsa: «I'i a ta dagaptá na kaghuni ghwanpədə his na ra? Nziya nza tsi ná, ka halaway ya turtuk mataba ghuni,» ka'a nda həŋ.

71 Ta ghəŋa Zudas Iskaryut zwanə Simun ta mna tsi ta tsaya kabga tsatsi mndu dza'a skwapta, dər má tekw tsatsi mataba tsa gwal ghwanpədə his ya.

7

Kwalaghuta zwanamani ta zlghaftá Yesu

1 Tahula tsa, mbađa Yesu ka ra hadika Galili. Va a ta dza'a ta hadika Zudiya wu, kabga ta dakwatsay dakwatsay maliha ta ghəŋa la Yahuda hada ŋa dzata.

² Tsaw ndusakndusa fitika skala dumbi da la Yahuda.

³ «Sli'afslí'a gha ka dza'a ka ta hadíka Zudiya kada nghan̄ta duhwalha gha guli ta slna ta magə ka,

⁴ had' mndu ta kuma maraṅta ghəṅani ta difa ghəṅani wa. Ya wya mamu skwiha ta magə ka ya, maraṅmara ta ghəṅa gha banluwa ṅa nghan̄ta inda mnduha ta kagha,» ka zwanamani nda tsi.

⁵ Tsaw ta zlg haf a zwanamani ta tsatsi wa.

⁶ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Ta sagha a fitika da wa. ṅa kaghuni ya ná, dər ta wati luwa tsi, nda maga fitik, ka kaghuni.

⁷ Had' kaghuni ta husaṅta mnduha wa. I'i ná, husaṅhusa yu ta mnduha, kabga ta mnanaṅmna yu ta slna taṅ kul dínaku ta həṅ.

⁸ Lawala kaghuni! La a i'i wu, kabga ta kda a sagha fitika da karaku wu,» ka Yesu nda həṅ.

⁹ Tahula mnanatani ta tsa gwada ya ta həṅ, ka nzaghutá tsatsi ma Galili.

¹⁰ Manda laghwa zwanamani da vla skalu, ka sli'aftá tsatsi ka ghəṅani ka lafi ma difa ma difa, kul maraṅta ghəṅani banluwa.

Taghay Yesu ta skwi ma həga Lazglafta

¹¹ Ka la Yahuda mantsa: «Ga tsatsi tama!» ka həṅ ka zba Yesu ma vla skalu.

¹² Ka sli'avafatá zlerdutawi ka ṅdaṅda ta ghəṅa tsatsi mataba mnduha kazlay: ṅərma mndu ya, ka sanlaha, mnduha ta zadíṅta tsi, ka sanlaha.

¹³ Ma va tsaya ná, had' mndu ta klan̄ta lwi ka gwada ta ghəṅa Yesu wu, kabga zləṅa la mali ta ghəṅa la Yahuda.

¹⁴ Dəgatá tsa fitikha ṅa skalu ya ka gragra ya ná, ka sli'aftá Yesu ka lamə da həga Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi ṅa mnduha mida.

¹⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Taghaf ga na mndu na ta na ṅani ma skwi na na? Ya wya ta lagha a da vla taghaftá skwi wu, waka a sṅaṅta skwi ma gwada

Lazglafta mandana na?» ka həṅ ka ndərmimay.

¹⁶ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Ta sagha da mndu ta ghunigihatá skwi ta taghə yu, ta sabə da i'i a wa.

¹⁷ Ka fafa mndu ta ghəṅani ka maga skwi ta kumə Lazglafta, dza'a nda sna ka ta sagha da Lazglafta na skwi ta taghə yu na tsi, ka ta kla'ata ma ghəṅa da a yu.

¹⁸ Mndu ta mna gwada ta ghəṅa ghəṅani ná, ghəṅani ta ghubu tsi. Mndu ta zba vlan̄ta glaku ta mndu ya ta ghunafta, vərda mndu tsa mndu ya, ghwadaka mndu a wa.

¹⁹ Musa a ta vlaghunata zlahu wu ra? had' ya mataba ghuni ta maga slna nda tsa zlahu ya wa. Ta zbə ṅaw kuni ta i'i ṅa dzata tama?» ka Yesu nda həṅ.

²⁰ Ka həṅ mantsa: «Nda ksa ka da halaway, wa ta zba kagha ṅa dzata na?» ka həṅ nda tsi.

²¹ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Turtuk-tuk yeya slna magan̄ yu, ka ndərmim kuni nda ndərmima demdem.

²² Vlaghunavla Musa ta zlahu ṅa datsa fafad, aṅ mndani Musa a ta zrafta wa. Daga ta dzidzi ta zrafta lu. Ta datsay a kuni ta fafada zwani badu sabat rke?

²³ Ka si laviṅlava kuni ta tsa fafada zwan̄ badu Sabat, kabga yaha lu da ḡlanaptá zlahu Musa ya ní, kabgawu ta ḡasa kuni ta ṅuduf ta ghəṅa i'i, kabga vəl mbanafat da ta mndu dza-huma' badu sabat tama?

²⁴ Ma tsə kuni ta guma wa iri, tsawa tsa ta guma manda ya ta raku,» ka Yesu nda həṅ.

Kristi ná, Almasihu ya

²⁵ Ka sanlaha ma mnduha la Ursalima mantsa: «Nana mndu na a ta zbə həṅ ṅa dzata kay ra? ka həṅ.

²⁶ Ngha ḡa ta platá vghani ta gwada, gwadanaf a lu wa. Ari tsatsaftsatsa a maliha mu kazlay: Kristi na mndu na kə'a kana?

²⁷ Aṅ mndani nda sna mu ta vli sabə tsi. Wya ka saghasa Kristi tani ná, had' mndu nda sna ta vli dza'a sabə

tsi wu,» ka sanlaha ma mnduha la Ursalima guli.

²⁸ Ma tsa tagha skwi ta taghə Yesu ma daβa həga Lazglafta ya, ka klanjta tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Nda sna kaghuni ta i'i nda vli sabə yu dardar guli ra? Gaghəŋ gaghəŋa da a sagha yu wa. Vərdə mndu tsa mndu ta ghunidikta ya. Tsaw sna a kaghuni tama ta tsa mndu ya wa.

²⁹ I'i, nda sna yu, kabga sagha da tsatsi i'i. Tsatsi ta ghunidikta,» ka Yesu.

³⁰ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksay. Sew had'ya ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani karaku wa.

³¹ «Badu saghar Kristi ní, dza'a magay ta mazəməzəmə ka malaghutá ŋa na mndu na ri?» ka ndəghata sanlaha ma mnduha mataba tsa dəmga ya.

Ghunafta la Farisa ta mnduha ŋa ksafatá Yesu

³² Ka sniŋtá la Farisa ta tsa skwi ta mnə mnduha makdəkmakdek ta ghəŋa Yesu ya. Ka ghunaftá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta gwal nŋha həga Lazglafta da ksa Yesu.

³³ Ka Yesu mantsa: «Ta teke'a nzda da kwitikw da kaghuni, kada vra yu da mndu ta ghunidikta.

³⁴ Dza'a zbay kuni ta i'i, slafta a kuni ta i'i wu, laviŋta a kuni ta βhata ma vli ta dza'a yu guli wu,» ka Yesu nda həŋ.

³⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Dza'a laghu diga ŋa kwala mu kul slanaghata na? Dza'a laghu da taba la Yahuda ta widamtá vŋha ma səla la Grek, ka tagha skwi ŋa la Grek rki na?

³⁶ Dza'a zbay kuni ta i'i, sladiŋhata a kuni wu, laviŋta a kuni ta βhata da vli ta dza'a yu guli wu, ka'a ná, nu klatá ghəŋa tsa gwadani ya na?» ka həŋ ta ghəŋani.

Mnə Yesu ta gwada ta Sulkum nda ghuba

³⁷ Badu kdavakta fitika tsa skalu ta nzakway ka mŋhama fitik ya, ka sli'afatá Yesu ka sladata, ka gwadata

nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Ka ta kuzlanj kuzla ndala ta mndu, ka sawi tsi da i'i da sa imi.

³⁸ «Ka zlg hafzlg ha mndu ta i'i katsi, dza'a mbəzagapmbəza dzuβay ma ŋudufani.» Tsa imi ya ta vla hafu. Mantsa ya vindatani ma gwada Lazglafta,» ka Yesu.

³⁹ Tsaya ná, ta gwadə ta ghəŋa Sulkum dza'a tsu'u gwal dza'a zlg haftá tsatsi ta tsa gwada ya. Ta vla a lu ta Sulkum karaku ma tsa fitik ya wu, kabga ta kapanaf a lu karaku ta Yesu ma glakwani wa.

Kwala Yesu kul had' ma fəlma mnduha

⁴⁰ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya snaŋər həŋ ta tsa gwada ya mantsa: «Vərdə anabi na mndu na,» ka həŋ.

⁴¹ «Kristi ya,» ka sanlaha. «Tsaw ma Galili dza'a saba Kristi rki?

⁴² «Ma zivra Dawuda ma luwa Batlehem ta nzakway ka luwa Dawuda*» a dza'a saba Kristi, ka vindatani ma gwada Lazglafta kay ra?» ka sanlaha.

⁴³ Kidaghi gamndər ka tsa ndəghata mnduha ya dagavapta ta ghəŋa gwada ta Yesu.

⁴⁴ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksafat, sew had'ya ta faftá dzvu tida wa.

Ga rŋha maliha la Yahuda

⁴⁵ Ka vraghutá tsa gwal nŋha həga Lazglafta ya da slanaghata tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa ya. Ka həŋ mantsa: «Nya kwal kuni ksakta na?» ka tsaha ya nda həŋ.

⁴⁶ Ka həŋ mantsa: «Kay! Had' mndu ta kdə walantá gwadaftá mndərga tsa gwada ta gwadə tsa mndu ya wu,» ka həŋ nda tsa la Farisa ya.

⁴⁷ Ka la Farisa mantsa: «Nu! Nanafnana lu ta kaghuni guli βa?

⁴⁸ Mamu mndu dər turtuk mataba la mali mali, nda ya mataba la Farisa ta zlg haftá tsa mndu ya ta nŋhə kaghuni ra?

* 7:42 Nŋha ta 2 Samuyel 7:12, Zabura 89:4-5, Irmiya 23:5, Mika 5:1.

⁴⁹ Tsa ndəghata mnduha ta zlgħafta ta nghə kaghuni ya ná, sna a həŋ ta zlahā Musa wu, gwal nda ksi'a həŋ!» ka la Farisa nda həŋ.

⁵⁰ Ka Nikwademu ta nzakway mataba taŋ si ta sli'aftha girvidik ka lagħa slanagħatá Yesu ya kay nda həŋ mantsa:

⁵¹ «Ka ta dawap a lu ta gwada da mndu, ka snanťá skwi maga tsi wu ná, ta gi tsanagħatsa zlahā mu ta guma ta ghəŋani ra?» ka'a.

⁵² Ka həŋ mantsa: «Tekw kagħa mataba la Galili guli ra? Dzaŋa ta gwada Lazglafta 6a ka ngha ka, ka dza'a slanagħasla ka ta vli ta mna saba anabi ma Galili,» ka həŋ nda tsi.

[⁵³ Tahula tsa, ka gazlagħutá həŋ dzagħa taŋ.]

8

Marakw ksaf lu ta hliri

¹ Ka sli'afťá Yesu ka lagħwi ta ghwá Zaytuŋ.

² Wrək tgha ka vragatá tsi, ka lamə tsi da da6a həga Lazglafta, ka sli'adagħatá inda mnduha da tsi. Ka nzatá tsi nda nza ka tagħa skwi ŋa taŋ.

³ Mbadá gwal tagħa zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa ka ksadagħatá sana marakw ksaf lu ta hliri. Ka kladamta da taba mnduha ka sladanata ta kəma Yesu.

⁴ Ka həŋ mantsa: «Mghama dá! Wana na marakw na ksaf lu ta hliri.

⁵ Mndərga na marakw na ná, zlabata nda pala, ka zlahā Musa mnanŋnata. Waka kagħa nda ŋa għa na?» ka həŋ nda Yesu.

⁶ Tsaw ŋa tsanamťá matsavada, kada mutsafta həŋ ta rutsak tida lagħa həŋ mna tsa gwada ya ŋani. Lagħa Yesu ka dzamťá ghəŋ ka vinda skwi ta hadik nda ndəfiŋa dzvu.

⁷ Ka gdavatá həŋ ka va daway da tsi. Ka Yesu mantsa: «Ka waya mataba ghuni kul walaŋta gatá dmaku ya, ka zlafzlrā tsi ta wuda na marakw na nda pala,» ka'a kapanťá ghəŋ.

⁸ Ka dzəglamťá tsi ta ghəŋ ka vindgəltá skwi ta hadik.

⁹ Tahula snanťa taŋ ta tsa gwada Yesu ya, ka gazlagħatá həŋ turtuk turtuk, zrafta ta la galata mnduha ha ka saha ta zwani. Ka zlanťá həŋ ta Yesu turtukwani nda tsa marakw ya ta sladu ta kəmani.

¹⁰ Kə'a ka Yesu kapglanťá ghəŋ ná, tsa marakw yeya nghaŋ tsi. Ka Yesu mantsa: «A', gazlagħa diga həŋ kay ní makwa na? Had' mndu ta tsagħagħa ta guma kay ra?» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya mantsa: «Had' mghama dá wa,» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Tsa a i'i ta guma ta ghəŋa kagħa guli wa. La! Yaha ka magəgəltá dmaku,» ka'a nda tsi.

Yesu tsuwadaka ghəŋa hadik

¹² Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «I'i tsuwadaka ghəŋa hadik, mndu ta dza'a mista dá ná, had' dza'a mbada ma grusl wu, dza'a mutsay ta tsuwadaka hafu,» ka'a.

¹³ Ka la Farisa mantsa: «Ghuba ghəŋa għa ta għubu ka, vərda gwada a na gwada għa na wu,» ka həŋ ta ghəŋani.

¹⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dər má għuba ghəŋa dá ta għubu yu ná, vərda gwada ya ta mnə yu, kabga nda sna yu ta vli sagħa yu nda vli ta dza'a yu. Tsaw kaghuni ya ná, sna a kuni ta vli sagħa yu, nda vli ta dza'a yu wa.

¹⁵ Kaghuni ná, guma wa iri ta tsə kuni. I'i, tsa a yu ta guma ta ghəŋa mndu wa.

¹⁶ Ala ka tsatsa yu ta guma katsi, vərda guma na guma dá, kabga turtukwa dá a yu wu kawadaga ŋni nda Da ta ghunigħata.

¹⁷ Nda vinda ma zlahā ghuni ka-zlay: Ka nda guya gwada mnduha his ta va tsa skwa turtuk ya katsi ná, kahwathwata nzakwa tsa gwada ya* kə'a.

¹⁸ Għuba ghəŋa dá ta għubu yu mndani, ta għuba i'i Da dá ta ghunidikta guli,» ka'a nda həŋ.

¹⁹ «Ga Da għa na?» ka həŋ nda tsi. Ka Yesu mantsa: «Sna a kuni ta i'i wu,

* 8:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 17:6, 19:15.

sna a kuni ta Da dá guli wa. Ka má nda sna kuni ta i'i ná, má nda sna kuni ta Da dá guli,» ka'a nda hən.

²⁰ Ta tagha skwi ma daða həga Lazglafta mna tsi ta tsa gwadaha ya, ta nzaku ndusa nda vla pgha tsemi. Sew had mndu ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani wa.

Mnanja Yesu ta sli'ani da dani

²¹ Ka Yesu mantsa: «Dza'a laghula yu, dza'a zbay kuni ta i'i. Dza'a rwaku kuni ma dmaku, laviŋta a kuni ta bhata ma tsa vli ta dza'a yu ya wu,» ka'a nda hən guli.

²² Ka la Yahuda mantsa: «Vghani rki dza'a tsi dzuvta kəl tsi ka mnay kazlay: Laviŋta a kuni ta bhata da tsa vli ta dza'a yu ya wu kə'a na?» ka hən ta ghəŋa tsa gwadani ya.

²³ Ka Yesu mantsa: «Gwal ta ghəŋa hadik kaghuni, la ta luwa i'i, ŋa gwal ta ghəŋa hadik kaghuni, ŋa na ghəŋa hadik na a i'i wa.

²⁴ Tsaya tsa kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni kə'a ya. Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni ka si zlgha a kuni kazlay: "I'i ná, i'i ya kə'a ya wu,"» ka'a nda hən.

²⁵ Ka hən nda tsi mantsa: «Wa kagha katək na?» ka hən. Ka Yesu nda hən mantsa: «Tsa i'i mnaghuna yu daga tanŋaŋ ya, ya.

²⁶ Ta traku skwiha ŋa mnay dá ta kaghuni, ka tsaghunaghatá guma. Tsa mndu ta ghunigihata ya ná, vərda mndu ya. Skwi snaŋ yu da tsi ta mnə yu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik,» ka'a nda hən.

²⁷ Sew sna a hən kazlay: Ta gwadə ta Da na Yesu ta tsa gwada ya kə'a wa.

²⁸ Ka Yesu nda hən mantsa: «Badu kapadafta ghuni ta Zwanə mndu ya, badu tsaya dza'a snaŋta kuni "ta i'i." Badu tsaya guli dza'a snaŋta kuni kazlay: Gagħəŋgaghəŋa dá a ta maga yu ta skwi wu, manda ya taghadif Da ta mna yu ta gwada da† kə'a.

²⁹ Tsa mndu ta ghunifikta ya ná, kawadaga ŋni nda tsi. Turtukwa dá a

zlihata tsi wu, kabga ta maganamaga yu ta skwi ta zdəganata inda fitik,» ka'a.

³⁰ Ta gwadə Yesu ta tsa gwadaha ya ná, nda ndəgha gwal ta zlghafta.

Da Lazglafta ta sagha kahwathwata

³¹ Ka Yesu nda tsa la Yahuda ta zlghafta ya mantsa: «Ka gdavagda kuni ma skwi ta taghə yu ŋa ghuni katsi, nda nza kuni ka vərda duhwalha dá.

³² Dza'a nda sna kuni ta kahwathwata, ŋa vlaghunata tsa kahwathwata ya ta nzaku nda platá vgha,» ka'a

³³ Ka la Yahuda mantsa: «Zivra Abraham aŋni, ta walaŋ a aŋni ta nzata ka vu'a mndu wa. Ta wu ŋa mnay gha kazlay: Dza'a plaku vgha ghuni kə'a na?» ka hən nda tsi.

³⁴ Ka Yesu nda hən mantsa: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, inda mndu ta ga dmaku ná, nda nza ka vu'a dmaku.

³⁵ Had vu'a ta gdavata ma həga ga mndu wu, zwanə yeya ta gdavata ŋa dekdek.

³⁶ Ka zwanə ta plighunista katsi ná, falau' vgha ghuni kahwathwata.

³⁷ Nda sna yu kazlay: Zivra Abraham kuni kə'a, ama wana kuni ta psa i'i ŋa dzata, kabga tsu'a a kuni ta gwada dá wa.

³⁸ Skwi nghanə yu da Da dá ta mnə yu. Kaghuni, skwi taghaghunaf da ghuni ŋa ghuni ta magay,» ka'a

³⁹ Ka hən nda tsi mantsa: «Abraham da ŋni ta aŋni,» ka hən. Ka Yesu nda hən mantsa: «Ka má vərda zwana Abraham kuni katsi ná, má mndərga slna Abraham ta magə kuni.

⁴⁰ Wana ndanana ná, ta zba dzata i'i ta mnaghunatá kahwathwata skwi ya snaŋ yu da Lazglafta kuni. Ta walaŋ a Abraham ta magatá mndərga tsaya wa.

⁴¹ Kaghuni ná, slna da ghuni ta magə kuni,» ka'a nda hən. Ka hən mantsa: «Masagwa a aŋni wa. Turtuk-tuk Da ŋni ta nzakway ka Lazglafta,» ka hən.

† 8:28 Ngha ta Yuhwana 3:14.

⁴² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka si Lazglafta vərda da ghuni katsi ná, má dza'a d'vud'va kuni ta i'i. Sli'af da Lazglafta i'i ka sagha, gaghəŋgaghəŋa da a sagha yu wa. Tsatsi ta ghu-nigidaghata.

⁴³ Laviŋ a kuni ta snaŋtá gwada da wu, kabga kwala ghuni kul fatá sləməŋ ka sna skwi ta mnaghunata yu.

⁴⁴ Da ghuni ná, halaway ya. Ta kumay kuni ta maganata skwi ta zdəganata. Nda nza tsatsi ka mnda dzata mndu daga ma zrafta. Ta walaŋ a ta sladafta ta kahwathwata wu, kabga had kahwathwata da tsi wa. Vərda ŋani ma gwada ta gwadagapta ná, tsakalawi ya, kabga tsakalawi tsatá fwa tsatsi. Dani ma tsakalawi tsatsi guli.

⁴⁵ I'i, tsu'a a kuni ta i'i, kabga mnay da ta kahwathwata wa.

⁴⁶ Waya mataba ghuni dza'a mni-hata kazlay: Ta6 magamaga ka ta dmaku dər turtuk səla kə'a nda i'i na? Ka si kahwathwata ta mnə yu, kabga wu kwal kuni zlgħay na?

⁴⁷ Mndu ya nda nza ka ŋa Lazglafta ná, ta snay ta gwada Lazglafta. Kaghuni, sna a kuni ta gwada Lazglafta wu, kabga nza a kuni ka ŋani wu,» ka Yesu nda həŋ.

I Yesu nda Abraham

⁴⁸ Ka la Yahuda mantsa: «Ta ŋaŋni a ta mnay kazlay: Mnda la Samari kagha, nda ksa ka da halaway kə'a kay rke?» ka həŋ nda tsi.

⁴⁹ Ka Yesu mantsa: «Ksa a yu da halaway wa. Glaku ŋa da ta vlay ŋa Da da, ka mbidata kaghuni ta i'i.

⁵⁰ Zba vlanťá glaku ta ghəŋa da a ta zbə yu wa. Turtuk tsa mndu ta zba tsa glaku ya ŋa da, tsatsi ta tsa guma guli.

⁵¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta snatá skwi ta taghə yu, had dza'a mtuta dekdek wa,» ka'a nda həŋ.

⁵² Ka la Yahuda nda tsi mantsa: «Ndanana grafta ŋni kazlay: Nda ksa ka da halaway kə'a. Mtumta Abraham, rwurwa la anabi guli. "Ka

snasna mndu ta skwi ta taghə yu ná, had dza'a mtuta dekdek wu,» ka ka ná,

⁵³ mal kagha ka tsa da ŋni Abraham ta mtuta ya ra? Ari mal kagha a ka tsa anabiha ta rwuta ya na? Wa i'i ka kagha ta gray na?» ka həŋ.

⁵⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka vla glaku ta vlə yu ŋa ghəŋa da katsi ná, bətbət tsa glakwa da ya. Da da ta vlihatá glaku, tsa ta mnə kaghuni kazlay: Má Lazglafta ŋni ya kə'a

⁵⁵ kul snaŋta kuni ya. I'i nda sna yu ta tsatsi. Ka má sna a yu wu ka yu mazlay katsi ná, má dza'a nzakway yu ka guram nda kaghuni ta tsakalawi ya. Tsaw nda sna i'i ta tsatsi, ta snay yu ta gwadani guli.

⁵⁶ Harharhar ghəŋa Abraham ta ghəŋa vəl ndanayni ta dza'ani ngħanťá fitika da. Ka ngħanťá tsi, ka tuta tsi da rfu,» ka Yesu nda həŋ.

⁵⁷ Ka la Yahuda mantsa: «Ta maga a ima gha hutaf mbsak ná, gi nda ngha yu ta Abraham ka ka?» ka həŋ nda tsi.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «"Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, makəd lu ka Yatá Abraham ná, mamu i'i,» ka'a nda həŋ.

⁵⁹ Na mnatani ta tsaya, ka hlaftá həŋ ta pala ŋa zlərtsay. Ka dífaghutá Yesu, ka saghu tsi da da6a həga Lazglafta.

9

Mbanafta Yesu ta sana ghulpata mndu

¹ Ta labə Yesu ta tvi, ka ngħanťá tsi ta sana mndu nda ghulpa daga ta yagatá lu.

² «Maləma da! Wana nda ghulpa na mndu na daga ta yagatá lu. Tsatsi re, dadahani a ta gatá dmaku katək na?» ka duhwalhani dawəŋta da tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ta ghəŋa dmakwani a ghulpəta tsi wu, ta ghəŋa dmakwa dadahani a guli wa. Ghulpghulpa ŋa maravata slna Lazglafta nda ma tsatsi.

⁴ Ta ka fitik vəl na ná, magamamaga ta slna mndu ya ta ghunighata. Wana vli dza'a kuzuta ŋa kwal kul laviŋta ksəgəltá slna.

⁵ Tata ghəŋa hadik na yu karaku ná, i'i tsuwadaka ghəŋa hadik,» ka Yesu.

⁶ Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka tfatá tsi ta sərɔək, ka hwada'atá hadik nda tsi, ka masanafta ta kwapaya irihani.

⁷ Manda kdɪŋtani ta masanaftá, ka'a nda tsi mantse: «La mbazɪŋta kuma gha ma ima Silwe,» ka'a. Tsa «Silwe» ya ná, manda mnay kazlay: Ghunay kə'a ya.

Ka sli'aftá tsi ka laghwi mbazɪŋtá kumani. Mbazɪŋtani, tsidíd irani, ka sli'aftá tsi ka laghu dzaghani.

⁸ «Na mndu ta nzata ka gatá skwi da mnduha ya a na mndu na kay ra?» ka sləvdahani si ta gdata ta nghanja ta gatá skwi ya.

⁹ «Tsatsi ya» ka sanlaha. «Tsatsi a wu, sana mndu ya ta gara vgha nda tsatsi,» ka sanlaha guli. Ka tsa mndu ya mantse: «Aŋ! vada ya,» ka'a.

¹⁰ «Waka ka magay kəl ka ka nghanja vli ba?» ka həŋ nda tsi.

¹¹ «Sana mndu ya ta hgə lu ka Yesu, ta hwada'atá hadik, ka masadiftá tsi ta kwapaya iriha da. «La mbazɪŋtá kuma gha ma ima Silwe,» ka'a nda i'i, ka sli'aftá yu ka laghwi yu mbazɪŋta, kəl yu ka nghanja vli,» ka'a.

¹² «Ga tsa mndu ya ndana?» ka həŋ nda tsi. «Sna a i'i wa,» ka'a nda həŋ.

Dawutá vla la Farisa da tsa mndu si nda ghulpa ya

¹³ Ka klaftá həŋ ta tsa mndu si nda ghulpa ya, ka klaghata da la Farisa.

¹⁴ Tsaw badu Sabat hwada'ata Yesu ta tsa hadik ya, ka masanaftá tsa mndu ya ta kwapaya irihani ka mbanafte ya.

¹⁵ Ka dawgəltá la Farisa da tsi kə'a magaku kəl tsi ka nghanja vli. Ka'a mantse: «Hadik hwada a tsi, ka masadifta ta kwapaya iriha da. Ka mbazɪŋta yu ta kuma da, kəl yu ka nghanja vli,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ Ka dgavaptá la Farisa his gamndər. «Mnda Lazglafte a tsa mndu ya wu kabga sna a ta skwi ta mnə zlahu sabat wu,» ka sanlaha. «Waka mnda dmaku dza'a maga mndərga

tsahaya ma mazəməzəmə na?» ka sanlaha, ka həŋ ta ghəŋani.

¹⁷ Ka həŋ nda tsa mndu ya mantse: «Wa tsa mndu ta mbaghafta ya ka kagha ta gray na?» ka həŋ ka mahis nda tsi. «Anabi ya,» ka'a nda həŋ.

¹⁸ Ta lanaf a ta la mali ta ghəŋa la Yahuda na mnay kazlay: Si nda ghulpa tsa mndu ya, ka nghanja tsi ta vli kə'a wa. Ka laghu həŋ hgaktá dadaha tsa mndu ya. Ka sagha həŋ.

¹⁹ Manda sagha taŋ, «zwanja ghuni na mndu na ra? Grafgra kuni kazlay: Nda ghulpa ta yagata kuni kə'a ra? Waka a magaku kəl tsi ka nghanja vli ndana ba?» ka həŋ nda həŋ.

²⁰ Ka dadahani mantse: «Nda sna aŋni kazlay: Zwanja ŋni ya kə'a. Ta yagatá ŋni guli ná, nda ghulpa.

²¹ Tsaw sna a aŋni kə'a magaku kəl tsi ka nghanja vli wa. Dawawadawa da tsi, nda gla tsatsi prək ka zlgawani tsatsi ka ghəŋani,» ka həŋ.

²² Ta zləŋay tsa dadahani ya ta la maliha ta ghəŋa la Yahuda, kəl həŋ ka mnay mantse. Tsaw la mali ta ghəŋa la Yahuda ya ná, nda ghada dzrafte taŋ. Mndu ta mnay kazlay: Yesu ná Kristi ya kə'a ná, dza'a taliŋtala lu ta tsa mndu ya ma həga tagha skwa mu kə'a.

²³ Tsaya kəl dadahani ka mnay kazlay: Nda gla tsatsi, prək tsatsi ka ghəŋani ka zlgawani kə'a ya.

²⁴ Ka hgəglanja la Farisa ta tsa mndu ya kamahis. Ka həŋ nda tsi mantse: «Mna kagha ta kahwathwata ta kəma Lazglafte. Aŋni ná, nda sna aŋni kazlay: Mnda dmaku tsa mndu ya kə'a,» ka həŋ.

²⁵ Ka tsa mndu ya mantse: «Ka mnda dmaku tsi, ka mnda dmaku a tsi wu, sna a i'i wa. Skwi turtuk ya snaŋ i'i ná, si nda ghulpa yu, ndanana nda nghanja yu ta vli tsidíd,» ka'a nda həŋ.

²⁶ «Waka a magaghata kəl ka ka nghanja vli ka ka?» ka həŋ nda tsi.

²⁷ «Ghadaghada yu ta mnaghunata, va a kuni ta snay wu. Nu ta kumə kuni ta mnəglaghunata da tama, ari

ta kumay a kaghuni ta nzakway ka duhwalhani guli na?» ka'a nda həŋ.

²⁸ Ka rarazə həŋ. Ka həŋ mantsa: «Ba kagha ta nzakway ka duhwalani wala, aŋni ná, duhwalha Musa aŋni.

²⁹ Nda sna amu kazlay: Gwadgana gwada Lazglafta ta Musa kə'a. Tsa mndu ya, sna a aŋni ka sagha ga tsi wu,» ka həŋ.

³⁰ Ka tsa mndu ya mantsa: «Wanawa mandərmimi kay tama! Sna a kuni ta vli ka ga sagha tsi wu? Wana gunihaguna ta ira i'i tada tsa.

³¹ Skwi ya snaŋ amu ná, zlgħa a Lazglafta ta wa skwi ta dawu mnda dmaku wa. Mndu ya ta vla glaku ŋani, ta snanatá ŋani, ta zlgħə tsi ta wani.

³² Ka yawu ta sna a lu ta mnay kazlay: Mamu mndu ta gunanatá ira mndu yaga lu nda ghulpa kə'a wa.

³³ Ka si nza a tsa mndu ya ka mnda Lazglafta wu ná, má had sana skwi laviŋ tsi ta magata wa,» ka'a nda həŋ.

³⁴ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Kagha yaga lu ka dmaku dze'dze' guli ná, ka taghəgəltá skwi ŋaŋni,» ka həŋ, ka ghzlagapta ma həga tagha skwa taŋ.

Vərdaka ghulpata mndu

³⁵ Manda snaŋta Yesu kazlay: Ghzlagap ghzla lu ma həga tagha skwa la Yahuda kə'a, ka lagha tsi slanaghata. Ka'a mantsa: «Zlgħafzlgħa ka ta Zwanja mndu ra?» ka'a nda tsi.

³⁶ Ka tsa mndu ya mantsa: «Wayə ní mghama dá! Mnihamna ka zlgħafta yu,» ka'a nda tsi.

³⁷ «Vani na ta nghə ka, ta gwada nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

³⁸ «Zlgħafzlgħa yu mghama dá,» kə'a tsəlbata ka ndəba dzvu ŋani.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Sasa yu ta na ghəŋa hadik na ŋa dganatá nzakwa mnduha. Na nghanja gwal kul ngħantá vli, ta vli. Ta ghulpəta gwal nda ngha ta vli,» ka'a.

⁴⁰ Ka sanlaha ma la Farisa hada mantsa: «Dza'a ghulpghulpa aŋni guli ra?» ka həŋ nda tsi manda snaŋta taŋ ta tsa gwadaha ya.

⁴¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka má ghulpghulpa kuni katsi ná, má had

dmaku ta kaghuni wa. Tsaw "nda ngha aŋni ta vli," ka kuni ndanana ya, tsaya kəl dmakwa ghuni ka gdavata,» ka'a nda həŋ.

10

Yesu vərda mnda ngha tuwak

¹ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta kwal kul lami nda ta watgha gamaka tuwakha, ka valadata nda ta muhul ná, ghali tsa mndu ya, gənda tsa mndu ya guli.

² Ala ka lami nda ta watgha tsa mndu ya katsi, mnda ngha tuwakha tsa mndu ya.

³ Dza'a gunanaguna mnda ngha tsa həga ya ta watgha, dza'a nda sna tuwakha ta lwani, ŋa hğayni ta tuwakhani nda hga taŋ nda hga taŋ. Na zligiŋtani ta həŋ dzibil.

⁴ Zligiŋtani ta inda tuwakha ta nzakway ka ŋani ya, ŋa dza'ani ta kəma taŋ, ta dza'a hahəŋ mistani. Ta dza'a tuwakhani mistani, kabga nda sna hahəŋ ta lwani.

⁵ La a həŋ mista mndu kul snaŋtá həŋ wu, dza'a hwayaghuhwaya həŋ di'ŋ nda tsi, kabga tsatsaf a həŋ ta lwani wa.»

⁶ Mantsa ya ka Yesu mnanatá mahdihdi ta həŋ, sew sna a tsa mnduha ta snay ya ta ghəŋa tsa skwi ta mnə tsi ya wa.

Yesu vərda mnda ngha tuwak

⁷ Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, i'i watgha gamaka tuwakha.

⁸ Inda gwal ta sagha ka tinlaghutá i'i, ghali tsaha ya, gənda həŋ guli. Ama ka kwalaghutá tuwakha ta sna lwa taŋ.

⁹ I'i watgha gamaka tuwak, ka lamla mndu nda ta i'i, dza'a mbaku. Dza'a laviŋlava ta lami ka sabi, ŋa mutsaftani ta skwa zayni.

¹⁰ Mndu ta ghali ná, ghali ŋani ta sagha da ghalay, ŋa dzata, ŋa zadanata. I'i ná, saghasa yu ŋa mutsafta mnduha ta hafu ka haslay, ŋa nzakwa taŋ kul had sana skwi ta pdugudunustá həŋ.

¹¹ I'i vərđa mnda ngha tuwak, vərđa mnda ngha tuwak ná, nda fa vghani ŋa tuwakhani.

¹² Mndu ta ngha tuwak ta plə lu nda pla ŋani ná, ŋani a tuwakha wu na, nghayni ta kramtak mtak ta sagha ya ná, hwayaghutani ka zlanavatá tuwakha, ŋa valafta kramtak mtak ta tuwakha, ka kwitanatá həŋ.

¹³ Tsaya skwi ta magə mndu ta maga slna ŋa tsemi, had đanwani nda tuwakha wa.

¹⁴ I'i ná, vərđa mnda ngha tuwak yu, nda sna yu ta tuwakha đa, hahəŋ guli nda sna hahəŋ ta i'i,

¹⁵ manda va ya snaŋ Da ta i'i ya, i'i guli ná, nda sna yu ta Da, nda fa vgha đa guli ŋa tuwakha đa.

¹⁶ Mamu sanlaha ma tuwakha đa guli, kul had ma na gamak na. Dza'a nda sna həŋ ta lwa đa, ŋa hlaktá đa ta həŋ, ŋa nzata taŋ tuts, turtuk mndu ta ngha həŋ.

¹⁷ Dvudva Da ta i'i, kabga fafa yu ta vgha đa ŋa mtuta, ŋa mutsəglaf ta đa.

¹⁸ Had mndu ta laviŋtá klaptá hafu ma i'i wu, i'i ka ghəŋa đa ta vlata. Lavinjlava yu ta vlata, lavinjlava yu ta mutsəglaf ta. Tsaya skwi dza'a ka magay ka Da đa nda i'i.»

¹⁹ Ka dagəglavaptá la Yahuda kidaghi gamndər ta ghəŋa tsa gwada ya.

²⁰ Ka sanlaha ma həŋ mantsa: «Mamu duhwala halaway ma na mndu na, nda ksa da halaway, ŋaw ta sna kuni ta gwada ta gwadə tsi na?» ka həŋ.

²¹ «Had mndu nda ksa da halaway ta gwada manda tsaya wu, lavinjlava duhwala halaway ta gunana ta iri ta mnduha ra?» ka sanlaha guli.

Zlghaf a sanlaha ta Yesu wa

²² Ma fitika mazlam, ka skalə lu ta skala havaktá guna həga Lazglafta ma Ursalima.

²³ Mbadá Yesu ka wawaku ma rmak ta wa tsa həga Lazglafta ta hgə lu ka rmaka Salumuŋ ya.

²⁴ Ka lagha la Yahuda wanafta dlivis. Ka həŋ nda tsi mantsa: «ŋa

kulam yawu dza'a zlanjata ka ma dga ghəŋ ta dgə ŋni na? Ka kagha ta nzakway ka Kristi ya kay, mnaŋna ka dardar ba?» ka həŋ nda tsi.

²⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Mnaghunamna yu, zlgha a kuni wa. Na slnaha ta magə yu nda hga Da đa na ta mnaŋtá i'i,

²⁶ zlgha a kuni wu kabga had kuni mataba tuwakha đa wa.

²⁷ Nda sna tuwakha đa ta lwa đa. I'i nda sna yu ta hahəŋ, ta dza'a həŋ mista đa guli.

²⁸ Ta vlanvla yu ta hafu ŋa kdekeden ta həŋ. Had həŋ dza'a walaŋta zwađuta wu, had mndu dza'a hlaptá həŋ ma dzva đa guli wa.

²⁹ Tsa Da đa ta vliha ta həŋ ya, malaghumala ta inda sanlaha. Had mndu dza'a laviŋtá hlaptá həŋ ma dzva Da đa wa.

³⁰ Aŋni nda Da đa ná, ka skwa turtuk ŋni,» ka'a nda həŋ.

³¹ Lagha la Yahuda ka hləglaf ta pala ŋa zler tsay.

³² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Wya nda ndəgha slna đinadina si da Da đa magaghuna yu, ta ghəŋa wati ta kuma kuni ta zler tsa i'i na?» ka'a nda həŋ.

³³ Ka həŋ mantsa: «Ta ghəŋa magata gha ta skwi đina a ta zler tsa ŋni ta kagha wu, ta ghəŋa vəl kwarakwara gha. Kagha ta nzakway ka mnda səla ná, ta gra ghəŋa gha ka nda Lazglafta,» ka la Yahuda nda tsi.

³⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vinda a ma deftera zlahu ghuni ma vla mnay Lazglafta kazlay: Kaghuni ná, "lazglaftaha" kuni* kə'a kay ra?

³⁵ Nda sna mu kazlay: Had mndu dza'a laviŋtá hərdiŋta skwi nda vinda ma deftera Lazglafta wu kə'a. Tsaw lazglaftaha kuni ka Lazglafta tsanaftá hgu ta mnduha ta mnə tsi ta gwadani ŋa taŋ.

³⁶ I'i, Da ta zbaptá i'i, ka ghunigihata ta ghəŋa hadik, waka kuni dza'a mnay kazlay: Ta kwarakwara ka kə'a kabga mnay đa kazlay: Zwanja Lazglafta yu kə'a?

* 10:34 Ngha ta Zabura 82:6.

³⁷ Ka slna Da da a ta magə yu ta nghə kuni wu, ma zlghaf kuni ta i'i.

³⁸ Ala ka si vani tsi ta magə yu katsi, dər má zlghaf a kuni ta i'i wu, zlghafwazlgha a ka tsa slnaha ya, kada grafta kuni, ɲa snaɲta ghuni kazlay: Da ta nzaku ma i'i, i'i ma Da guli kə'a,» ka Yesu nda hən.

³⁹ Ta ghəɲa tsaya ka zbəgəltá hən ta ksafu, ka zadanaɲhata tsi rək ta hən.

⁴⁰ Ka vrəglaghutá Yesu ta ɓla ghwa Zurdeɲ, ma vla taɲtaɲa magay Yuhwana ta batem ɲa mnduha, ka nzatá tsi hada.

⁴¹ «Had mazəmzəm dər turtuk maga Yuhwana wa. Tsaw inda skwi ya mna Yuhwana ta ghəɲa na mndu na ná, manda va tsaya nzakwani, ka ndəghata mnduha ta sli'adaghata da tsi ta mnay.»

⁴² Ma tsa vli ya, nda ndəgha gwal ta zlghaftá Yesu.

11

Mtakwa Lazar

¹ Mamu sana mndu ma luwa Betani Lazar hgani ksaf daɲwa. Ma tsa luwa ya ta nzakwa kwaghamani ta nzakway ka i Mari nda Marta.

² Tsa Mari ya tsa ta pghanaftá urdi ta səla ta Mgham Yesu ka takaday nda swida ghəɲani ya. Zwanjmani tsa Lazar kul dughwanaku ya guli.

³ Ka tsghaghatá tsa kwaghamani ya ta lwi ɲa Yesu kazlay: Mghama da, dughwana a tsa gra gha ya kay wu kə'a.

⁴ Ka Yesu mantse: «Dzata a tsa daɲwa ya ta Lazar wa. ɲa maraɲtá glakwa mbrakwa Lazglafta tsa daɲwani ya, kada maravata glakwa Zwanja Lazglafta guli,» ka'a manda snaɲtani ta tsa gwada ya.

⁵ Tsaw ta dɔvay Yesu ta i Marta nda mukumani nda Lazar.

⁶ Tahula tsa snaɲta Yesu kazlay: dughwana a Lazar wu kə'a ya, ka magəglatá tsi ta fitik his, ma tsa vli hada tsi ya.

⁷ Tahula tsa, «vramavra ta hadika Zudiya,» ka'a nda duhwalhani.

⁸ «Maləma da, kdakwa la Yahuda tsa ta kuma zlərta ta kagha nda pala ɲa dzata ná, vramavra ta hadika Zudiya ka ka?» ka duhwalhani nda tsi.

⁹ Ka Yesu mantse: «Ghwanjpdə his a nzemndi ma vaghu ra. Ka ta mbaɔə gifitik mndu ta mbaɔə ná, had tuthun, ta dzadzay wu, kabga tsuwadək vli ta wa irani gifitik.

¹⁰ Ala ka girvidik ta mbaɔə mndu ta mbaɔə katsi, ta dzadzay tuthun, kabga ngaha a ta vli girvidik wu,» ka Yesu nda hən.

¹¹ «Wa a dzadza hani ta gra mu Lazar, ka la yu da sli'anafta,» ka'a nda hən tahula mnatani ta tsa gwada ya.

¹² «Mghama da! ka si hani ta dzata ya ní, had dza'a mbafta ra?» ka duhwalhani nda tsi.

¹³ Ba va hani ta dzata kahwathwata ka hahən sizlay nda ɲa taɲ. Tsaw ta ghəɲa mtatani mna Yesu ta ɲani.

¹⁴ Ka Yesu klinistá ghəɲani ta hən mantse: «Nda mta Lazar tane!

¹⁵ Ta rfu yu ta ghəɲa kwala da kul had hada. Dina tsaya ka ɲa ghuni, ɲa fafta ghuni ta ghəɲ ta i'i. Mbaɔə slanaghata ndana tama,» ka'a nda hən.

¹⁶ «Mbaɔə amu guli, ka dza'a mu rwuta kawadaga nda tsi,» ka Tuma ta hgə lu ka mbuhwali nda pdakwa duhwalha.

Yesu hafu

¹⁷ Ta lagha Yesu ná, mafwada fitika Lazar tsa ma hadik manda padamta.

¹⁸ Tsa luwa Betani ya, malaghumala a ka meli hkən nzakwani nda luwa Ursalima wa.

¹⁹ Nda ndəgha la Yahuda ta sli'adaghata da zganjta i Marta nda Mari, ta ghəɲa mtatá zwanjama taɲ.

²⁰ Manda snaɲta Marta kazlay: Wa'a Yesu ta sagha kə'a, ka labə tsi da guyay ta tvi, ta nzutá nzakwani Mari mintgha.

²¹ Ka Marta nda Yesu mantse: «Mghama da! Ka má hadna ka katsi ná, má mta a zwanjama da wa.

²² Tsaw dər nda vanana ná, nda sna yu kazlay: Inda skwi dza'a ka dawanja da Lazglafta ná, dza'a

tsu'aghaf tsu'a Lazglafta ta wani kə'a,» ka Marta nda Yesu.

²³ Ka Yesu mantisa: «Dza'a sli'agapsli'a zwanama gha ma mtaku,» ka'a nda tsi.

²⁴ «Nda sna yu mantisa kazlay: Dza'a sli'agapsli'a ma mtaku bađu kďakwa ghəŋa hadik kə'a,» ka Marta nda tsi.

²⁵ Ka Yesu nda tsi mantisa: «I'i tsa mndu ta sli'aganaptá gwal nda rwa ŋa nzəglata taŋ nda hafu ya. Mndu ta zlgħaftá i'i dər mtumta tsi, dza'a nzanza nda hafu.

²⁶ Dər wati ma mndu ka ta ndiri tsi ta zlgħaftá i'i had dza'a mtuta ďekďek wa. Zlgħafzlgħa ka ta tsa?» ka Yesu nda tsi.

²⁷ Ka Marta nda tsi mantisa: «Aŋni mghama ďa, zlgħafzlgħa yu kazlay: Kagha ná, Kristi Zwanja Lazglafta ya dza'a saha ta ghəŋa hadik ka,» ka'a nda tsi.

Tawa Yesu ta ghəŋa mta ta Lazar

²⁸ Mnatani ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ka lagħwi mnanatá muku-mani Mari makďekmakďek kazlay: Wa'a tsa mndu ta taghamatá skwi ya kay hadna ta gvala kagha, ka'a.

²⁹ Na gi snan̄ta Mari mantisa ya, gi brahwat sli'afta, ka hwaya slanagħatá Yesu.

³⁰ Tsaw ta lamə a Yesu da luwa karaku wu, tata nzaku ma tsa vla guyakwa taŋ nda Marta ya.

³¹ Nghay tsa la Yahuda ta nzaku ma həga ta ləa ŋuduf ŋa Mari ta tsa gi sli'aftani brahwat ka sli'i dzibil ya, ka həŋ mantisa: Ya sli'ani da taw ta kulu tsa, ka həŋ ka sabi mistani.

³² «Mghama ďa! Ka má hadna ka ná, má mta a zwanama ďa wu,» Ka Mari zləmbatá ma ghuva Yesu nghanər tsi manda bhadagħatani da tsa vli nda tsi ya.

³³ Nghay Yesu ta Mari ta taw, nda tsa la Yahuda ta labə mistani ya tani, ka lagħa tsi ta ŋudufa Yesu ka kəanafta.

³⁴ «Ga padamta kuni na?» ka'a nda həŋ. «Mghama ďa! Sawi nghanata ba,» ka həŋ nda tsi.

³⁵ Ka mbəzə Yesu ta ima taw.

³⁶ «Nghawa kə'a ta đvay ba!» ka la Yahuda ta ghəŋani.

³⁷ «Tsatsi ta mbanaftá ghulpata mndu kay guli ná, laviŋ a ta pyaftá Lazar má ŋa kwal kul mtuta ra,» ka sanlaha mataba taŋ.

Vranamta Yesu ta hafu ma Lazar

³⁸ Ka ləglagħa tsi ta ŋudufa Yesu. Ka sli'aftá tsi ka lagħa ta kulu. Sana galigħa ya fuŋ lu ta klam ta wani.

³⁹ «Taŋwalagħwa ya klam ta wani ya,» ka Yesu. «Mghama ďa! Nda ghada zi'atani, kabga ma fwada fitikani na manda padamta,» ka Marta, muku-mani ma tsa mndu nda mta ya.

⁴⁰ «Mnagħa a yu kazlay: Ka zlgħafzlgħa ka ná, dza'a nda ngħa ka ta mbrakwa Lazglafta kə'a kay ra?» ka Yesu nda tsi.

⁴¹ Ka taŋwalagħutá həŋ ta tsa klam ya. Ka ngħadaftá Yesu nda ta luwa, ka'a mantisa: «Da! Ta rfay yu ta kagħa, kabga ta zlgħafzlgħa ka ta tawa ďa.

⁴² Nda sna yu kazlay: Ta gďagďa ka ta zlgħidiftawa ďa kə'a. Nziya nza tsi ná, ŋa na mnduha ta widifta na ta mna yu, kada zlgħafta həŋ,» ka'a.

⁴³ Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka'a nda lwi dagaladagala mantisa: «Lazar! Sabsa,» ka'a.

⁴⁴ Ka sabə tsa Lazar si nda mta ya nda slahwatá səlahani nda dzvuhani, nda patak ma kuma. «Paliŋwapala, ka mbaďa tsi ta mbaďa,» ka Yesu nda həŋ.

Baray mghamha ta vgha ŋa dzatá Yesu

Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2

⁴⁵ Mataba tsa la Yahuda si ta lagħa da zgwa Mari ya ná, nda ndəgha sanlaha ta zlgħaftá Yesu nghanər həŋ ta skwi maga tsi.

⁴⁶ Ka sli'aftá sanlaha mataba taŋ, ka lagħwi slanagħatá la Farisa, ka rusanaftá skwi maga Yesu ta həŋ.

⁴⁷ Lagħa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa, ka tskanatá gwal tsa guma. Ka həŋ mantisa: «Dagala mazəmzəm ta magə tsa mndu ya, waka mu dza'a magay na?»

⁴⁸ Ka zlanazla mu ka va maganyi katsi ná, dza'a sli'aghuslia mnduha da zlgħaftá tsatsi, ɲa sagħa la Ruma da zadánatá hęga Lazglafta nda mndęra amu tani,» ka hęɲ.

⁴⁹ Ka Kayifa ta nzakway tekwmataba la mali ta ghęɲa la Yahuda, ya zɓap lu ka mali ta ghęɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ma tsa vaku ya, nda hęɲ mantsa: «Kaghuni wa, haɗ skwi snaɲ kuni wa.

⁵⁰ Haɗ kuni ta ndanu ra? Draɲ mtuta mndu turtuk da manaka mnduha, kaya dza'a zadánata lu ta mndęra mndu nekwnekw,» ka'a.

⁵¹ Tsaw tsa gwada mnę tsi ya ná, nda ɗvayni a wa. Ma vęl tsa nzakwani ka mali ta ghęɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya ná, ka mnutá tsi kazlay: Dza'a mtumta Yesu da mnaka la Yahuda kę'a.

⁵² ɲa la Yahuda nda ghęɲa taɲ a wu, nda nza guli ɲa tskanatá inda zwana Lazglafta ta widatá vgha.

⁵³ Daga baɗu tsa ka dzraftá hęɲ ta wi ɲa dzata Yesu.

⁵⁴ Tsaya kwal Yesu margęltá vghani baɲluwa mataba la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka lagħwi da sana luwa ta hgę lu ka Ifrayim ndusa nda wa mtak. Ka nzatá tsi hada kawadaga nda duhwalhani.

⁵⁵ Ka ndusaktá fitika skalay la Yahuda ta Pak. Ma kɗaku tsa fitika skalu ya, ka sli'adagħatá ndęghata mnduha tsa haɗik ya da luwa Ursalima, ɲa għuɓiɲtá vgha taɲ.

⁵⁶ «Ta ndanę kuni ná, dza'a sagħasa da vla skalu re, ari sagħata a wa na?» ka hęɲ mataba taɲ, ka zba Yesu.

⁵⁷ Tsaw si mnumna la mali ta ghęɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda la Farisa kazlay: Ka wa mndu da snaɲtá vli hada tsi ya ná, ka mna tsi ɲa ksafɗa, ka hęɲ.

12

Pghafta Mari ta urdi ta sęla Yesu

Mat 26:6-13, Mak 14:3-9

¹ Ta pɗakwa fitik mku' ka maga skala Pak, ka Lagħa Yesu da luwa

Betani, ma tsa luwa ta nzaku Lazar, tsa mndu sli'aganap tsi ma mtaku ya kay.

² Ka danatá lu ta skwa zay hada, ka dgę Marta. Tekw tsa Lazar ya mataba tsa mnduha ta nzata ɲa za skwa zay kawadaga nda Yesu ya.

³ Ka klaftá Mari ta hwaraka urda sana fu ta hgę lu ka Nar, nda bla dzvani, ka rita litir. Ka pghę tsi ta sęla Yesu, ka takaday nda swida ghęɲani. Ka vęrtikanaftá tsa urdi ya ta vli ma inda tsa hęga ya.

⁴ Ka Zudas Iskaryut zwaɲa Simuɲ, ta nzakway tekwmataba duhwalha Yesu ta dza'a skwapta ya mantsa:

⁵ «Haɗ lu si ta skwaptá na Urdi na ka tseda vagħa mnduha hkęn dęrmęk* ka daganaftá gwal ka pɗu ra?» ka'a.

⁶ Vęrdá gwada ta la pɗu a gwadę tsi wa. Vęrdá tsatsi ná, ghali ya kabga ta dza'a tsatsi nda kla'atá tsa skwi ta tskę lu ma zlibi da tsi ya.

⁷ Ama ka Yesu mantsa: «Zlanazla! Ka fata tsi ɲa baɗu paɗa i'i.

⁸ Gwal pɗu ná, tavata kaghuni hahęɲ. I'i, nzata a yu tavata kaghuni ɲa ɗekɗek wu,» ka'a.

Mal dzatá Lazar, ka gwal dra skwi ɲa Lazglafta

⁹ Snaɲta ndęghata la Yahuda kazlay: Wa'a Yesu ma Betani kę'a, ka sli'adagħatá hęɲ. Tsa sli'adagħata sli'adagħa hęɲ ya ná, ta ghęɲa gwada ta Yesu nda ghęɲani a wu, ta kumay hęɲ ta ngħaɲtá tsa Lazar sli'aganap Yesu mataba gwal nda rwa ya guli.

¹⁰ «Dzatá Lazar guli!» ka la mali ta ghęɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta kurata,

¹¹ kabga nda ndęgha la Yahuda ta sli'apta mataba taɲ ka lagħwi da zlgħaftá Yesu ta ghęɲa gwada ta Lazar.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40

¹² Gamahtsimani, ka snaɲtá dęmga ta sli'adagħata da tsa vla skalu ya kazlay: Wa'a Yesu ta sagħa da Ursalima kę'a.

* 12:5 Ngħa ta Yuhwana 6:7.

13 Ka 6al hən ta sluhwa zlizlam ka dza'a da guyay ta tvi. Ka hən mantša: «Ŋa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha nda hga Mgham. Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mghama la Isra'ila,» ka hən ka hla wi.

14 Manda ya nda vinda, ka mutsaftá Yesu ta zwanja kdih, ka laf tsi tida.

15 «Ma zlən kuni ta zlən mnduha ma luwa Ursalima, wa'a Mghama ghuni ta sagha ta zwanja kdih†,» ka'a.

16 Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ta sna a duhwalhani ta klatá ghənani karaku wa. Tahula kapanafta lu ta Yesu ma glakwani, ka havaktá hən kazlay: Ta ghəŋa tsatsi vindafta lu ta tsa skwi ya kə'a, ka sagha tsa skwi mna lu ma gwada Lazglafta ya magata manda va tsaya guli, ta ghəŋa Yesu.

17 Ka rusu inda tsa mnduha si kawadaga nda Yesu ya ta skwi nghan hən, ma fitika sli'aganaptani ta Lazar ma kulu, mataba gwal nda rwa ya.

18 Tsaya kəl mnduha ka sli'adaghata da guyay kabga snan̄ta tan̄ ta tsa mazəmzəm maga tsi ya.

19 «A had̄ sana skwi dza'a magata mu ya na! Nghawa 6a ta inda mnduha ta dza'a mistani,» ka la Farisa mataba tan̄.

Maganatá slna ta Yesu, ka dza'a mistani

20 Mamu la Grek‡ mataba tsa gwal ta sli'adaghata da Ursalima ŋa tsəl6u da Lazglafta ma tsa fitika skalu ya.

21 Ka hən mantša: «Mghama dá! Ta kumay ŋni ta guyata nda Yesu,» ka hən nda Filip ta nzakway ka mnda luwa Betsayda ta hadika Galili.

22 Ka laghu Filip mnanatá Andre, ka sli'aftá hən kawadaga ka laghwi mnanatá Yesu.

23 Ka Yesu nda hən mantša: «Nda maga fitik dza'a kəl lu ka kapanaftá Zwanja mndu ma glakwani.

24 Kahwathwata ka yu ta mnaghu-nata, ndlenw manda va tsaya ta nzata

hya nimaya ka dədam a tsi da hadik ka rwutani. Ka rwurwa tsi, dza'a yaf ya dagala.

25 Mndu ta dva ghənani ná, dza'a zadin̄zadā. Ala, ka malaghumala dvafta tsa mndu ya ta Lazglafta ka skwiha ma ghəŋa hadik katsi, dza'a nzulananzula tsa mndu ya ta hafani ŋa kdēkedzen̄.

26 Kata kumay mndu ta magihatá slna ná, ka sawi tsi mista dá, ma tsa vli dza'a nzata i'i ya, hada dza'a nzata tsa mndu ta magihatá slna dá ya guli. Ka ta magihamaga mndu ta slna, dza'a ŋlanaf̄ŋla Da dá ta tsa mndu ya,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku

27 Ka Yesu mantša: «Ndanana ná, wana nda tsa ŋudufa dá. Sna a yu ta skwi ŋa mnay dá wa. Da! Klapkla ta i'i ma na ghuya dan̄wa na ka yu, tsaw ta ghəŋa tsa ghuya dan̄wa ya klə yu ka saha ta ghəŋa hadik da ghuyay kay guli.

28 Da! Maran̄mara ta glakwa gha,» ka'a. «Ghadaghada yu ta maran̄tá glakwa dá, dza'a kday yu ta maray guli,» ka lwi gwadagata daga ta luwa.

29 «Luwa ya ta ŋəzlata,» ka dəmga ta snay. «Duhwalha Lazglafta ya ta gwadganata,» ka sanlaha.

30 Ama ka Yesu mantša: «Tsa lwi ta gwadagata ya ná, ka ŋa dá a wa, ka ŋa ghuni gwadagata tsi.

31 Ndanana tama, nda maga fitika tsanaghatá guma ta na ghəŋa hadik na. Ndanana dza'a wudidin̄ta lu ta mghama na ghəŋa hadik na.

32 I'i, badu kapadifta§ lu ta na ghəŋa hadik ya, dza'a tdaktđak yu ta inda mnduha da i'i,» ka'a.

33 Tvi kə'a dza'a mtaku ta mnə tsi ma tsa gwadani ya.

34 «Dza'a nzata ŋa kdēkedzen̄ Kristi, ka an̄ni taghafta ma deftera zlahu ná, waka kagha tama ta mnay kazlay: Dza'a kapanafkapa lu ta Zwanja mndu kə'a. Wa tsa Zwanja mndu ya?» ka tsa dəmga ya.

† 12:15 Ngha ta Zakari 9:9. ‡ 12:20 Ngha ta Yuhwana 7:35. § 12:32 Ngha ta Yuhwana 3:14.

³⁵ Ka Yesu mantsa: «Ta bats nzda tsuwadək karaku mataba ghuni. Tatake'a tsuwadək na ná, Mbadawambada ta mbada ma tsuwadək, yaha vli da kuzaghunaghata. Mndu ta mbada ma grum ná, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

³⁶ Zlghafwazlgha ta tsuwadək ta da kaghuni tsi na, kada nzakwa kuni ka zwana tsuwadək,» ka'a nda hən. Gwadata Yesu ta tsa gwada ya, ka laghu tsi ka zaghuta di'in nda hən, ka difaghuta.

Kwalaghuta la Yahuda ta zlghaftá Yesu

³⁷ Kulam nda tsa mazəmzəmha mamaga tsi ta wa ira tan ya, ka kwalaghutá hən ta zlghafta.

³⁸ Mantsa ya dza'a kəl tsi ka nza-kway taḅ ta gwada manda ya mna anabi Isaya kazlay:

«Mghama da, wa ta zlghaftá gwada ya gwada nni?

Wa maranañ Mgham Lazglafta ta mbrakwani*?»

³⁹ Skwi kwal hən zlghafta ná, wya tsi ka Isaya mnata guli:

⁴⁰ «Lazglafta ta ghulpinṭá ira tan, ka tənanaftá ghəṇa tan, na kwala tan nghanṭa nda ira tan, na kwala tan tsatsafta da mbəḁaktá hən ta vgha tvə i'i na mbanafṭa da ta hən† kə'a,» ka Lazglafta.

⁴¹ Ma tsa fitika nghanṭa Isaya ta glakwa Yesu ka mnə tsi ta gwada ta ghəṇani‡ ya, mnata tsi ta tsa gwada ya.

⁴² Ma va tsaya ná, mamu ndəghata la mali ta ghəṇa la Yahuda ta zlghaftá Yesu. Ama ka kwalaghutá hən ta maranṭá ghəṇa tan, kabga zləṇa gwada da la Farisa, da talinṭá lu ta hən ma həga tagha skwa tan.

⁴³ Malaghumala dṽafta tan ta ghubu da mnduha ka ya da Lazglafta.

Yesu ná, tsuwadək ya

⁴⁴ Ka Yesu klanṭá lwi mantsa: «Mndu ta zlghaftá i'i, i'i a zlghaftsi wu, tsa mndu ta ghunigihata ya zlghaftsi.

⁴⁵ Mndu nda ngha ta i'i, nda ngha ta mndu ta ghunigihata.

⁴⁶ I'i ná, tsuwadək yu, ka saha yu ta ghəṇa hadik kada kwala mndu ta zlghaftá i'i da nzata ma grum.

⁴⁷ Ka nda sna mndu ta gwada mna yu, ka kwalaghutá tsi ta maga slna nda tsi katsi, i'i a dza'a tsa guma ta ghəṇani wu, kabga sa a yu ta ghəṇa hadik na tsa guma wu, sasa yu na mba mnduha ta ghəṇa hadik.

⁴⁸ Mndu ta vziḁta ka kwalaghutá tsi ta zlghaftá gwada da, dza'a tsanaghatsa lu ta guma. Tsa gwadaha gwada yu ya dza'a tsanaghatá guma baḁu kdakwa ghəṇa hadik.

⁴⁹ I'i ná, gaghəṇ gaghəṇa da a ta gwada yu ta gwada wa. Tsa Da ta ghunigihata ya ta mnihatá gwada na gwaday da, nda ya na ta taghay da na mnduha.

⁵⁰ Nda sna yu kazlay: Skwi ta mnə tsi ná, ta vlay ta hafu na kdekedzen kə'a. Inda skwiha ta mnə yu ná, manda va skwi mniha Da da ta mna yu,» ka'a.

13

Mbazanata Yesu ta səla duhwalhani

¹ Ta kdavakta fitik lu, gamahtsimani dza'a skala lu ta skala Pak. Nda sna Yesu kazlay: Saghasa fitik dza'a kəl tsi ka zlanatá na ghəṇa hadik na, ka laghu da Da kə'a. Dvudva tsatsi ta gwal ta zlghafta ma na ghəṇa hadik na, had kdavakta dṽutani ta hən wa.

² Ka zə Yesu ta skwa zay nda duhwalhani gahawu. Nziya nza tsi, ghadaghada halaway ta hbutá Zudas zwanə Simuñ Iskaryut na skwaptá Yesu.

³ Nda sna Yesu ka ghəṇani kazlay: Sa daga da Lazglafta yu, dza'a vru da Lazglafta yu kə'a. Nda sna guli kazlay: Fanamfa Lazglafta ta inda skwi ma dzvani kə'a.

⁴ Ka sli'avatá tsi ma tsa vla za skwi ya, ka sudatá tsi ta lgutani, ka klaftá tsi ta ira gwada ka hbivta misti.

* 12:38 Ngha ta Isaya 53:1. † 12:40 Ngha ta Isaya 6:9-10. ‡ 12:41 Ngha ta Isaya 6:1.

⁵ Ka tamtá tsi ta imi ma glifin, ka mbambazə tsi ta səla duhwalhani. Ka ta takad tsi nda tsa ira gwada hbiv tsi misti ya kay.

⁶ Ka lagha tsi ta Simun Piyer. Ka Simun Piyer mantsa: «Mghama da! Kagha ná, ɲa mbaza səla da!» ka'a nda tsi.

⁷ «Ta kda a sɲaɲta gha ta na skwi ta magə yu na karaku wu, dza'a nda sna ka dazlay,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Kadzenkadzen, had ka ta walaɲta mbaza səla da wu,» ka Piyer nda tsi. «Ka mbazagha a yu ta səla gha wu, had ima gha ma i'i wu,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Ka'a mantsa: «Mghama da! Səlahə da kwenkwen a dza'a ka mbazihata tama wu, nda dzvuha da nda ghəɲa da tani,» ka Simun Piyer nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka nda mbazambaza mndu, had ta zbəgəltá mbaza wa. Ba səlahə kwenkwen dza'a mbambazanaghuta tsi, kabga tsuwedaka vghani. Tsuwedaka vgha ghuni, tsaw kaghuni demdem a wu,» ka Yesu nda tsi. ¹¹ Nda sna Yesu ta mndu dza'a skwapta, tsaya kəl tsi ka mnay kazlay: Kaghuni demdem a tsuwedaka wu kə'a ya.

¹² Tahula mbambazanatani ta səlahə taɲ, ka sudglavatá tsi ta lgutani, ka nzəgladatá ka zəgəltá skwi. Ka'a nda həɲ mantsa: «Nda sna kuni ta tsa skwi magə yu ɲa ghuni ya ra?»

¹³ «Mndu ta tagha skwi» ɲaɲni ka, «mghama ɲni» ka, ka kuni ta hga i'i. Ta ɲa ghuni tsaya, manda va tsaya yu.

¹⁴ Ka si i'i ta nzakway ka mgham, mndu ta tagha skwi ɲa mndu, mbaza ghuna mbaza yu ta səla ya ní, kaghuni guli ɲa mbazay ghuni mantsa ta ɲa sani nda sani.

¹⁵ Maraghunatá tsaya maraghuna yu, ɲa magay kaghuni guli manda tsa magaghuna yu ya.

¹⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had kwalva ta malaghutá mghamani wu, had mnda ghunay guli ta malaghutá mndu ta ghunafta wa.

¹⁷ Ka nda sna kuni ta tsaya, dza'a rfu kuni kata magay kuni ta slna nda tsi.

¹⁸ Nda kaghuni demdem a ta gwada yu ta tsa gwada ya wu, nda sna yu ta gwal zabap yu. Tsa gwada nda vinda ma defteri ya ná, dina ka magatani mantsa. «Mndu ta zə ɲni ta skwa zay kawadaga nda tsi ta lidista.*»

¹⁹ Ka yu ta mnaghunata daga ndanana ma kdaku skwi ka slata. Mantsa tama ka slasla skwi ya, ɲa zlgħafta ghuni kazlay: «Ti ná, i'i ya» kə'a.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka tsu'aftsu'a mndu ta mndu dza'a ghunafta yu katsi ná, i'i tsu'af tsi. Ka tsu'aftsu'a tsi ta i'i, tsu'aftsu'a guli ta mndu ta ghunighata,» ka'a.

Sli'a Zudas skwaptá Yesu

Mat 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-23

²¹ Tahula kdɲta Yesu ta mana tsa gwadaha ya, ka ghudzavafatá ɲudufani, ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i,» ka'a mnananɲta həɲ baz.

²² Ghurghurghur, ka duhwalhani ka nanagha vgha taɲ. Sew sna a həɲ ka ta wa ta mna tsi wa.

²³ Tsaw sani turtuk mataba duhwalhani, tsa ta mamə Yesu ya, tavata Yesu nzanavata tsi.

²⁴ «Wa na mndu ta gwadə ka ta ghəɲani na na? ka ka dawana da tsi ba?» ka Simun Piyer nda tsi nda dzvu.

²⁵ Mantsa ya tama, «Waya ní mghama da,» ka tsa duhwal ya fadaghatá ghəɲ da ghuva Yesu ka daway.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Tsa mndu dza'a ni'agafat yu ta ndurzla dafa ka vlanɲta ya ná, vani tsaya,» ka'a nda tsi. Ka ni'agafat tsi ta ndurzla dafa ka vlanɲta Zudas zwanɲa Simun Iskaryut.

²⁷ Na gi tsa zlgħafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, gi lama halaway dida tsa. «Maga misimmisim ta skwi ta kumə ka ta magay,» ka Yesu nda tsi.

²⁸ Had mndu dər ka turtuk mataba tsa gwal ta nzata ka za skwi ya nda

* 13:18 Ngha ta Zabura 41:10.

sna ka kabgawu kəl tsi ka mnay nani mantša wa.

²⁹ Zlah la skwaktá skwi ŋa za skalu, ka la valantá skwi ta gwal ka pđu a ka Yesu nda tsi, ka sanlaha ta ndanay, kabga da Zudas zliba tska skwa taŋ.

³⁰ Na zlgħafta Zudas ta tsa ndurzla đafa ya, ka gi sabə tsi dzibil. Rvidík vli ta tsa luwa ya.

Dvuwadva ta vgha ghuni

³¹ Tahula sagħwa Zudas dzibil, ka Yesu mantša: «Ndana na ŋlanafta lu ta Zwaŋa mndu. Ka ŋlanaftá lu ta Lazglafta guli nda ma tsatsi.

³² Ka nda ma tsatsi zlagiginŋa Lazglafta ta glakwani ya, dza'a mariginmara ma vərđa tsatsi ta glakwa zwaŋ guli, dza'a gi magay ndana ndana.

³³ Zwana đa, ta ɓats yeya nzđa đa kawadaga nda kaghuni, dza'a zbay kuni ta i'i. Manda va ya mnana yu ta la Yahuda kazlay: Laviŋ a kuni ta ɓhata ma vli ta dza'a yu wu kə'a ya, manda tsaya ta mnaghunanta yu ta kaghuni guli ndana.

³⁴ Wana lfida zlahu ta vlaghunata yu. Dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani. Manda va ya đvu i'i ta kaghuni ya, đvuwadva kaghuni guli ta vgha ghuni sani nda sani.

³⁵ Ka ta đvuđva kuni ta vgha ghuni sani nda sani katsi, ta tsaya dza'a snaŋta mnduha kazlay: Duhwalha đa kuni kə'a,» ka'a.

Mnay Yesu ta krughuva Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Luk 22:31-34

³⁶ Ka Piyer mantša: «Mghama đa! dza'a diga ka na?» ka'a nda tsi. «Laviŋ a ka ta ɓhata da tsa vli ta dza'a yu ya ndanana wu, dazlay ya, dza'a ɓhaɓha ka mista đa,» ka Yesu nda tsi.

³⁷ Ka Piyer mantša: «Mghama đa! kabgawu dza'a kwal yu laviŋtá ɓhata mista gha ndana na? Dər ŋa dzatá i'i tsi, fafa yu ta vgha đa ka ŋa gha,» ka'a nda tsi.

³⁸ Ka Yesu mantša: «Va kahwathwata, fafa ka ta vgha gha ŋa đa ra? Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma kđaku vazak wahata ná, hkən səla

dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu, kə'a nda i'i,» ka'a.

14

Nda ma Yesu tva dza'a da Da

¹ Ka Yesu nda duhwalhani kay guli mantša: «Yaha ŋudufa ghuni da tđu, fafwafa ta ghəŋa ghuni ta Lazglafta faf kuni guli ta ghəŋa ghuni ta i'i.

² Nda ndəgha vla nzaku ma həga ga Da đa, ka má had tsi mantša wu, má mnaghunamna yu. Dza'a nda sli'a yu da payaghunatá vli.

³ Tahula lagħwa đa ka payaghunatá vli, dza'a vragavra yu, ŋa hlay đa ta kaghuni tavata i'i. Ŋa mutsafta kaghuni guli ta nzaku ma vli dza'a nzata i'i, ka'a.

⁴ Wya nda sna kaghuni ta vli ta dza'a yu, nda sna kuni ta tvi guli,» ka'a.

⁵ Ka Tuma mantša: «Mghama đa, sna a ŋni ta vli ta dza'a ka wu, waka aŋni dza'a snaŋtá tvi?» ka'a nda tsi.

⁶ Ka Yesu nda tsi mantša: «I'i tvi, i'i kahwathwata, i'i hafu. Had mndu dza'a laviŋtá lami da həga ga Da, ka nza a tsi nda tvə i'i wa.

⁷ Ka nda sna kuni ta i'i dza'a nda sna kuni guli ta Da đa. Ndanana ná, nda sna kuni, nda ngha kaghuni guli,» ka'a nda tsi.

⁸ Ka Filip mantša: «Mghama đa! Maraŋnamara ta tsa Da ya, ka zđafta ŋudufa ŋni,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka Yesu nda tsi mantša: «Nda kđa fitika đa kawadaga nda kaghuni Filip ná, ta sna a ka ta i'i ra? Ka nda ngha mndu ta i'i ná, nda ngha ta Da. Waka ka dza'a mnay kazlay: Maraŋnamara ta Da kə'a na?

¹⁰ Zlgħaf a ka kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ra? Nana gwadaha ta mnaghunata yu na ná, ma ghəŋa đa a ta kla'ata yu wa. Tsa Da ta nzaku ma i'i ya ta maga tsa slaha ya.

¹¹ Fafwa fa ta ghəŋa ghuni ta skwi ta mnaghunata yu kazlay: I'i ta nzaku ma Da, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ya. Fafwafa ta ghəŋa ghuni dər ta ghəŋa tsa slaha yeya tsi.

¹² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlgħaftá i'i, dza'a magay tsatsi guli ta slna ta magə yu. Dza'a magay ka malaghuta kabga nda sli'a i'i da Da da.

¹³ Mantsa tama, inda skwi dza'a kuni dawanta nda hga da, dza'a magay yu, kada maranta Da ta glakwani nda ma zwan.

¹⁴ Ka dawandawa kuni ta sana skwi nda hga da, dza'a magay yu,» ka'a.

Dza'a ghunaga ghuna Da ta Sulkum nda ghuḅa

¹⁵ «Ka dʋudʋa kuni ta i'i, dza'a snasna kuni ta zlahuha da.

¹⁶ I'i, dza'a daway yu da Da ta sana mndu na ghunəgaghunatani na nzatani na dekdek kawadaga nda kaghuni na kata kaghuni.

¹⁷ Tsa mndu ya ná, Sulkuma klignjá kahwathwata ya. Lavin a mndu ma ghəna hadik ta tsu'afwa wa. Lavin a hən ta snanta guli wa. Kaghuni nda sna kaghuni, kabga ta gdata kawadaga nda kaghuni, dza'a gdavagda na dekdek ma ndufu ghuni.

¹⁸ I'i, zlaghunata a yu manda zwana tawakri wu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni.

¹⁹ Ta bats nzda da, nghanja a mnduha ma ghəna hadik ta i'i wa. Kaghuni ya, dza'a nda ngha kuni ta i'i, kabga ta nzakw nda hafu i'i, dza'a nzata nda hafu kaghuni guli.

²⁰ Bađu tsaya dza'a snanta kuni kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, ta nzaku ma i'i kaghuni, i'i guli ta nzaku ma kaghuni yu kə'a.

²¹ «Ka nana mndu ta zlahuha da ka snata, tsaya mndu ta dʋutá i'i. Dza'a dʋudʋa Da da ta tsa mndu ta dʋutá i'i ya. I'i guli dza'a dʋudʋa yu na marananta da ta nzakwa da,» ka'a.

²² «Kinawu ka kagha dza'a maravata da anni, kul maravata ka da mnduha ta ghəna hadik na?» ka Zuda, Zudas Iskaryut ya a wa.

²³ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka dʋudʋa mndu ta i'i, dza'a nana ta gwada da, dza'a dʋudʋa Da da ta tsatsi

guli. Na sagha nni nda Da da tani na nzakwa nni ga tan.

²⁴ Ka dʋu a mndu ta i'i wu katsi, nana a ta gwada da wu, nana gwada ta mnaghunata yu ta snə kuni na ná, kla a ma ghəna da a yu wu, tsa Da da ta ghunighata ya ta mnihata.

²⁵ «Mnaghunamna yu ta tsaya ta wana yu kawadaga nda kaghuni na.

²⁶ Tsa mnda kata mndu dza'a saha ya, Sulkum nda ghuḅa ya dza'a ghunagata Da nda hga da. Tsatsi dza'a taghaghunaftá inda skwi, na havaghunaktá inda gwada managhuna yu.

²⁷ «Zdaku ya ta zlaghunanta yu*. Zdakwa da ya ta vlaghunata yu. Vla a yu na ghuni manda ya ta vlə mnduha ma ghəna hadik wa. Yaha ndufu ghuni da tdu, yaha kuni da zlan.

²⁸ Nda sna kuni ta gwada mnaghuna yu kay, "nda sli'a yu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni." Ka ta dʋay kuni ta i'i katsi ná, dza'a rfay kuni ta rfu ta ghəna má snanta ghuni kazlay: Nda sli'a yu da Da kə'a, kabga mal Da ka i'i.

²⁹ Wana yu ta mnaghunata tsa skwiha ya ndanana ma kdaku hən ka slata, kada zlgħafta kuni ta skwi ta mnaghunata yu, slarə tsi.

³⁰ Had gwada ta dagala ta na mnaghunata da wu, kabga wya tsa ghwadaka mghama na ghəna hadik na ya ta sagha. Tsaw lavin a ta nraptá i'i wa.

³¹ Dina ka snanta mnduha ta ghəna hadik kazlay: Dʋudʋa yu ta Da kə'a. Inda skwiha ta magə yu guli ná, manda va ya mniha Da ta maga yu. Sli'afwasli'a hadna mbadma,» ka'a.

15

Yesu vərda fwa Inabi

¹ «I'i vərda fwa inabi, Da da mnda hvay. ² Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i, kul had ta yaku ná, ta tsintsá. Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i ta yaku guli na, ta sladafslada na sgəglavaghata yakwani.

* 14:27 Ngha ta Isaya 9:5.

³ Ghadaghada tsa gwađa ta mnaghunata yu ya ta sladaftá kaghuni.

⁴ Gđavawagđa nda ndi'atá vgha ta i'i manda ndi'atá i'i nda kaghuni ya. Laviņ a dzva fu ta yafta ka ndi'a a tsi ta dughwaņ wa. Mantsa kaghuni guli, laviņ a kuni ta magatá sana skwi ka gđava a ndi'atá kaghuni ta i'i wa.

⁵ I'i fwa inabi, kaghuni dzvuhani, mndu ta gđavata ndi'atani ta i'i manda i'i nda tsatsi ya, dza'a yaf ya tsatsi rgədzəb. Ka had' i'i wu, laviņ a kuni ta magatá sana skwi wa.

⁶ Ka gđava a ndi'atá mndu ta i'i ná, dza'a wuđidiņ wuda lu manda dzva fu ņa ghwalutani, ņa hlaftá tsa dzvuhani ya, ka pghamta ma vu, ņa drutani.

⁷ Ka gđavagđa ndi'atá kaghuni ta i'i, ka gđavagđa gwađa da guli ma kaghuni katsi, dawawadawa ta inda skwi ta kumə kuni, dza'a mutsay kuni.

⁸ Ka rgədzəb ta yafta kuni ta maray kuni kazlay: Duhwalhani aņni kə'a, tsaya dza'a maraņtá glakwa Da da.

⁹ Dvudva i'i ta kaghuni manda va ya đvu Da da ta i'i ya. Gđavawagđa ma đvutá mnda da.

¹⁰ Ka ta snasna kuni ta zlaha da, dza'a gđavagđa kuni ma đvutá mnda da. Manda tsaya snata i'i ta zlaha Da da, kəl i'i ka gđavata ma đvutá mndani.

¹¹ «Mnaghunamna yu manda va tsaya kada yifafta rfa da ma kaghuni, ņa ndəghafta rfa kaghuni guli.

¹² Wya zlaha da ta mnaghunata yu, đvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani manda va ya đvu i'i ta kaghuni ya.

¹³ Had' sana đvutá mndu ta malaghuta ta ghəņa vlata mndu ta hafani ņa grahani wa.

¹⁴ Ka ta magay kuni ta skwi ta mnaghunata yu ná, nda nza kuni ka graha da.

¹⁵ Hgəgla a yu ta kaghuni ka kwalvaha wu, kabga sna a kwalva ta skwi ta magə daņahəgani wa. Graha da ta hga i'i ta kaghuni, kabga inda skwi

taghaf yu da Da da ná, snaghunam-sna yu.

¹⁶ Kaghuni a ta zbaptá i'i wu, i'i ta zabaptá kaghuni, ka faghunaghatá slna ņa magay, ņa yafta ghuni, ņa gđavata tsa yakwa ghuni ya. Mantsa tama, dza'a vlaghunavla Da da ta inda skwi dza'a kuni dawaņta nda hga da.

¹⁷ Skwi ta mnaghunata yu ná, ka đvuta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka'a.

Kwalaghuta ghəņa hadik ta i Yesu nda duhwalhani

¹⁸ Ka Yesu mantsa: «Ka ta husaņhusa kuni ta mnduha ta na ghəņa hadik na katsi, tiņəl i'i ta husaņtá həņ ka kaghuni.

¹⁹ Ka má ņa na ghəņa hadik na ka ghuni katsi, má dza'a đvafđva mnduha ta na ghəņa hadik na ta kaghuni, kabga ņa taņ kuni mazlay. Zabapzaba yu ta kaghuni, ka hligiņtá kaghuni mataba mnduha ta ghəņa hadik. Ta ka ņa mnduha ta ghəņa hadik a kaghuni wu, kəl kuni ka husaņtá həņ.

²⁰ Havakwahava ta gwađa mnaghuna yu. "Malaghumala a kwalva ka Maləmani wa." Ka si ghuyđipghuya mnduha ta daņwa, dza'a ghuyay həņ ņa kaghuni guli. Ka si snasna həņ ta gwađa da, dza'a snay həņ ta ņa ghuni guli.

²¹ Ta gwađa ta i'i dza'a maga həņ ta tsaya ņa ghuni, kabga sna a həņ ta mndu ta ghunigihata wa.

²² Ka má sna a yu wu, ka má had' gwađa walaņ yu ta mnanatá həņ wu, má had' dmakwa taņ wa. Ndanana tama, lavgliņ a həņ ta mnay kazlay: Had' dmakwa ņni wu kə'a wa.

²³ Ka ta husaņhusa yu ta mndu, ta husaņhusa Da da ta tsa mndu ya guli.

²⁴ Ka má maga a yu mataba taņ ta slnaha ya kul walaņtá sani ma mndu ta magata wu katsi, má had' dmakwa taņ wa. Ndanana, nda ngha həņ ta slnaha da, ka husaņtá yu ta həņ nda Da da tani.

²⁵ Tsaw slasla tsaya mantsa ya, ņa nzakwa tsa gwađa nda vinda ma

deftera zlaha tanj ta mnay kazlay: Ka bətbət husan̄ta* yu ta hən̄ kə'a ya, manda va tsaya nzakwani.

²⁶ «Tsa mnda kata kaghuni dza'a saha ya, Sulkum ta kliginjá kahwathwata ya dza'a saha daga da Da. Dza'a mnay ta gwada ta i'i.

²⁷ Kaghuni guli, dza'a mnay kuni ta gwada ta i'i, kabga kawadaga kuni nda i'i, daga ka yawu zrafta mu ta nzaku,» ka'a.

16

¹ Ka Yesu mant̄sa: «Managhuna mana yu ta tsa skwiha ya, kada kwala kuni zlanavatá zlḡhay nda n̄udufa ghuni.

² Dza'a talinj̄tala lu ta kaghuni ma h̄aga tagha skwa la Yahuda. Tsaya ya a vani wu, ta saghasa fitik dza'a kəl̄ mnduha dza'a pslatá kaghuni ka ndanay kazlay: Na skwi maga mu na ná, magamaga mu ta skwi ta zd̄aganatá Lazglaf̄ta kə'a.

³ Mant̄sa ya dza'a maga h̄ən̄, kabga sna a h̄ən̄ ta dər̄ Da, dər̄ i'i wu,» ka'a.

Dza'a sasa Sulkum nda ghuba

⁴ Ka'a guli mant̄sa: «Ka saghasa tsa fitik ya, dza'a havakhava kuni ta skwiha managhuna yu. Tsaya kəl̄ yu ka managhunatá tsahaya. Ta kawadaga yu nda kaghuni kwal̄ yu ka mnaghunata daga tan̄tan̄.

⁵ Ndanana dza'a da mndu ta ghu-nigiha yu. Sew had̄ ya mataba ghuni ta daway kazlay: Dza'a da wa ka na kə'a wa.

⁶ Ama ma mnaghunan̄ta da, ka gurd̄utá n̄udufa ghuni.

⁷ Kahwathwata na skwi ta mnaghunata yu na. Mal ma na laghwi dza'a laghu yu na kata ta kaghuni. Ka laghu a yu wu, sata tsa mndu dza'a kata kaghuni ya da kaghuni wa. Ka laghula yu, dza'a ghunəgaghuna ghuna yu.

⁸ Ka sasa tsi, dza'a mnanamna ta mnduha ta ghə̄nja had̄ik ta krughuva tan̄ ta ghə̄nja skwi ka dmaku nda ya ta

ghə̄nja skwi td̄ukwa, nda ya ta ghə̄nja skwi ka guma.

⁹ Ta nanay mnduha ta ghə̄nja had̄ik ta ghə̄nja tan̄ ta ghə̄nja skwi ka dmaku, kabga kwala tan̄ kul̄ zlḡhaftá i'i.

¹⁰ Ta nanay mnduha ta ghə̄nja had̄ik ta ghə̄nja tan̄ ta ghə̄nja skwi td̄ukwa, kabga nda sli'a i'i da Da, nghə̄glan̄ta a kuni ta i'i wa.

¹¹ Ta nanay mnduha ta ghə̄nja had̄ik ta ghə̄nja tan̄ ta ghə̄nja skwi ka guma, kabga nda ghada tsanaghatá guma ta ghwadaka mghama na ghə̄nja had̄ik na.

¹² «Ta dagala skwi má̄ n̄a managhunata da, tsaw lavinj̄ta a kuni ta n̄afta ndana wa.

¹³ Ka sasa tsa Sulkum ta mniginj̄ta kahwathwata ya, dza'a snaghunam-sna ta inda kahwathwata. Gwada ma ghə̄nani a dza'a kla'ata tsi ka mnay wa. Inda skwi dza'a snan̄ta tsi, dza'a tsi mnay, n̄a mnaghunatani ta skwi dza'a slaku ta kəma.

¹⁴ Tsatsi dza'a maran̄tá glakwa da, kabga skwi da i'i dza'a tsu'afta tsi n̄a mnay n̄a ghuni.

¹⁵ Inda skwa Da da ná, n̄a da ya. Tsaya kəl̄ yu ka mnaghunata kazlay: Skwi da i'i dza'a klafta tsi n̄a mnay n̄a ghuni kə'a ya,» ka'a.

Dza'a mbədavafmbəda taw ka ghubasu

¹⁶ Ka'a guli mant̄sa: «Ta b̄ets nzda, nghə̄glan̄ta a kuni ta i'i wa. Bats nzda guli, dza'a nghə̄glan̄n̄gha kuni ta i'i [kabga nda sli'a yu da Da,]» ka'a.

¹⁷ Ka sanlaha ma duhwalhani mataba hahə̄n̄ hahə̄n̄ mant̄sa: «“Ta b̄ets nzda nghə̄glan̄ta a kuni ta i'i wu, b̄ats nzda guli ná, dza'a nghə̄glan̄n̄gha kuni i'i guli. Nda sli'a yu da Da,» ka'a ná, gwada wu tsa gwada ya ta gwadamata tsi na?»

¹⁸ «“Ta b̄ets nzda” ka'a ya ní, nu ghə̄n̄ tsaya ma gwada tama? Sana a amu ta skwi ta kumə̄ tsi ta mnay wu,» ka hən̄.

¹⁹ Daslafta Yesu ta skwi ta kumə̄ hən̄ ta daway da tsi, ka'a nda hən̄ mant̄sa: «Ta d̄adawavustá kuni mataba ghuni

* 15:25 N̄gha ta Zabura 35:19, 69:5.

ta ghəŋa skwi mnə yu kazlay: Ta βets nzda nghan̄ta a kuni ta i'i wu, βats nzda guli, dza'a nghan̄lan̄ nghan̄ta kuni ta i'i kə'a ya ra?

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a taway kuni ta taw, dza'a n̄ad̄ay kuni ta ghəŋ, ta rfu mnduha ta ghəŋa hadik ta rfu. Dza'a gurdaku n̄udufa ghuni, n̄a nutá tsa gurdátá n̄udufa ghuni ya ka rfu.

²¹ Ka saghasa fitika dgakwa marakw ná, ta ghuyay ta d̄an̄wa ta basay. Na gi yatani ta tsa zwan̄ ya, gi zanaptani ta tsa ghuya d̄an̄wani ya. Ta rfay ta rfu katakata, kabga nghan̄tani ta mnda s̄ala ta saha ta ghəŋa hadik.

²² Mantsa ya ta basá kaghuni ndanana guli. Tsaw ta dza'a guyaku amu, n̄a rfay ghuni ta rfu. Had̄ mndu dza'a laviŋtá klaghutá tsa rfu ya da kaghuni wa.

²³ «Ka saghasa tsa fitik ya, had̄ kaghuni dza'a d̄awan̄ta skwi nda d̄awa da i'i wa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vlaghunavla Da ta inda skwi. Dza'a kuni d̄awan̄ta nda hga d̄a.

²⁴ Kulam gwatna had̄ sana skwi ta kd̄a d̄awan̄ta kuni nda hga d̄a wa. Dawawad̄awa dza'a mutsay kuni, kada ndəghafta n̄udufa ghuni da rfu,» ka'a.

Ghubasapta Yesu ta ghəŋa hadik

²⁵ Ka'a guli mantsa: «Ka mahdihdi mnaghunata yu ta tsa gwada ya. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal yu mnəgelta mantsa n̄a ghuni, n̄a mnaghunan̄ta d̄a ta skwi tsidid̄ ta ghəŋa Da.

²⁶ Ma tsa fitik ya, kaghuni ka ghəŋa ghuni dza'a d̄awa skwi da Da nda hga d̄a, d̄ar maga a i'i ta du'a da tsi n̄a ghuni.

²⁷ Vard̄a Da kaghəŋani ná, ta d̄vay ta kaghuni kabga ta d̄vay kaghuni ta i'i. Grafgra kaghuni guli kazlay: I'i ná, sa daga da Lazglafta yu kə'a.

²⁸ Sli'af daga da Da i'i ka saha ta ghəŋa hadik. Ndanana guli, wana yu ta sli'af ta ghəŋa hadik ka vru da Da,» ka'a.

²⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Had̄ mahdihdi ma na tama wa. Wya zlra ka ta kligiŋtá ghəŋa gwada.

³⁰ Ndanana tama, nda sna n̄ni kazlay: Nda sna ka ta inda skwi kə'a. Ma kd̄aku mndu ka d̄awan̄ta skwi da kagha, nda sna kagha ta skwi ta kumə tsi ta d̄away. Tsaya kəl aŋni ka zlgħafta kazlay: Sa daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka hən̄ nda tsi.

³¹ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ndanana zlra kaghuni ta zlgħafta βa?

³² Wya fitik ta sagha, nda ghada va saghani katak n̄a wutsata ghuni ta vgha, ta ksə ya ta tvani ta ksə ya ta tvani, n̄a zlidivata ghuni turtukwa d̄a. Tsaw kahwathwata ná, turtukwa d̄a a yu wu, kabga kawadaga n̄ni nda Da.

³³ Managhunamana yu ta inda tsaha ya, kabga n̄a mutsafta ghuni ta zd̄aku ma nzakwa guyata vgha ghuni nda i'i. Dza'a ghuyay mnduha ta ghəŋa hadik ta d̄an̄wa n̄a ghuni. Ka nzata kuni drusa. I'i, ghubasapghubasa yu ta mbrakwa na ghəŋa hadik na,» ka'a.

17

Ndabay Yesu ta dzvu ta ghəŋa duhwalhani

¹ Tahula gwad̄ata Yesu ta tsa gwadaha ya, ka nghan̄ad̄tá tsi nda ta luwa. Ka'a mantsa: «Da, nda maga fitik! Maran̄mara ta glakwa zwan̄a gha n̄a maran̄ta zwan̄a gha guli ta glakwa gha.

² Vlan̄vla ka ta mbraku ta ghəŋa inda mnda s̄ala, n̄a vlan̄tani ta hafu n̄a kd̄ekedzen̄ ta gwal pgham ka ta hən̄ ma dzvani.

³ Hafu n̄a kd̄ekedzen̄ ná, tsaya snan̄ta tan̄ ta kagha. Kagha vard̄a Lazglafta turtuktuk, nda snan̄ta tan̄ ta mndu ya ghunaga ka ta nzakway ka Yesu Kristi.

⁴ Maran̄mara yu ta glakwa gha ta ghəŋa hadik, kd̄iŋkd̄a yu ta magatá slna ya vliha ka n̄a magay.

⁵ Ndanana tama Da ná, n̄lidif n̄la da kagha manda nzatá nzakwa d̄a si ta kul zlraftá ghəŋa hadik ya.

⁶ Snanamsna yu ta hga gha ta gwal hliginj ka ma ghəŋa hadik ka vlihata ya. Si ka ŋa gha həŋ, ka hlaftá ka ta həŋ ka vlihata. Ka snatá həŋ ta gwada gha.

⁷ Ndanana ná, nda sna həŋ kazlay: Inda skwi ya vliha ka ná, sagha da kagha kə'a.

⁸ Mnanamna yu ta həŋ ta gwada ya mniha ka, tsu'aftsu'a həŋ. Nda sna həŋ dar kazlay: Daga da kagha sagha yu kə'a, zlg hafzlg ha həŋ guli kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

⁹ «Ta ghəŋa hahəŋ ta maga yu ta du'a, maga a yu ta du'a ta ghəŋa pđakwa mnduha ma ghəŋa hadik wa. Ta ghəŋa hahəŋ ta maga yu ta du'a, kabga ŋa gha həŋ.

¹⁰ Inda tsaha ta nzakway ka ŋada ya ná, ŋa gha həŋ. Inda tsaha ta nzakway ka ŋa gha ya guli ná, ŋa da həŋ. Ta maravamara glakwa da ma həŋ.

¹¹ «Ta had' i'i ma ghəŋa hadik wa. Hahəŋ ná, tata ghəŋa hadik həŋ. Ta dza'a da kagha i'i. Da da, kagha ta nzakway nda ghuša, ŋanaŋa ta həŋ nda mbrakwa gha. Nda mndərga tsa mbraku vliha ka ya, kada nzakwa həŋ ka mndu turtuk manda nzakwa u ka mnda turtuk ya.

¹² Ma tsa nzakwa da kawadaga nda həŋ ma ghəŋa hadik ya ná, si ta ngəhay yu ta həŋ nda mbrakwa gha ya vliha ka. ŋanaŋa yu ta həŋ, had' ya ta zadavaghuta wu, ba ya ta nzakway nda fa ŋa zwaduta, ŋa kdintá skwi ya nda vinda ma defteri yeya ta zadapta.

¹³ Ndanana dza'a da kagha yu. Manda tsaya ta mna yu ma na nzakwa da tata ghəŋa hadik na, kada ndəghafta rfa da ma həŋ.

¹⁴ Mnanamna yu ta gwada gha ta həŋ. Tsaya kəl həŋ ka husantá mnduha ma ghəŋa hadik, manda nzakwa i'i kul had' ka ŋa ghəŋa hadik ya.

¹⁵ Ndəša a yu ta dzvu da kagha ŋa hlaptá həŋ ma ghəŋa hadik wa. Ama ngəhay yeya dza'a ka ngəhəŋ da katkata tsa ghwadak ya.

¹⁶ Manda nzakwa i'i kul had' ka ŋa

ghəŋa hadik ya ná, manda tsaya nzatá nzakwa hahəŋ, nza a həŋ ka ŋa ghəŋa hadik wa.

¹⁷ Niŋna ta həŋ ka ŋa gha, nda ma kahwathwata. Gwada gha ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁸ Manda ya ghunaga kagha ta i'i ta ghəŋa hadik ya, i'i guli, ta ghunay yu ta hahəŋ ta ghəŋa hadik.

¹⁹ I'i faghafa yu ta ghəŋa da ka ŋa taŋ, kada nzakwa hahəŋ guli ka ŋa gha kahwathwata.

²⁰ «Ta ghəŋa na hahəŋ na yeya a ta maga yu ta du'a wu, ta magay yu ta du'a guli ta ghəŋa gwal dza'a zlg haftá i'i nda ma gwada taŋ,

²¹ kada nzakwa həŋ demdem ka mnda turtuk. Da! Ka nza həŋ ka yakwa u manda guyatá u, kagha ma i'i, i'i ma kagha ya. Ka nza həŋ ka mnda turtuk ŋa mnay mnduha ma ghəŋa hadik kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

²² «I'i, ŋlanafŋla yu ta həŋ, manda tsa ŋlidifta kagha ya, kada nzakwa həŋ ka mndu turtuk, manda nzakwa u ka mndu turtuk,

²³ i'i ma hahəŋ, kagha ma i'i ya. Manda tsaya dza'a kəl həŋ ka nzakway kahwathwata ka mndu turtuk, kada snantá mnduha ma ghəŋa hadik kazlay: Kagha ta ghunigihata, đvuđva kagha ta həŋ manda ya đvu kagha ta i'i guli ya kə'a.

²⁴ Da! Tsəna mnduha vliha ka na ná, ta kumay yu ta nzakwa taŋ ma vli ya nza i'i, ŋa ngəhay taŋ ta glakwa da ya vliha kagha, kabga đvuđva ka ta i'i daga ta kul zlraftá ghəŋa hadik.

²⁵ Da da! Tudukwa nzakwa kagha, tsaw sna a mnduha ma ghəŋa hadik ta kagha wa. I'i, nda sna yu ta kagha, na hana guli, tsatsaftsatsa həŋ kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

²⁶ Snanamsna yu ta kagha ta həŋ, ta dza'a snəglanamsna yu ta həŋ, kada nzamta tsa đvu đvaf ka ta i'i ya ma həŋ, ŋa nzamta i'i ma həŋ guli,» ka'a.

18

*Ksafta sludziha ta Yesu
Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk*

22:47-53

¹ Tahula kđiŋta Yesu ta tsa gwađaha ya, ka sli'aftá tsi nda duhwalhani ka laghwi ta 6la lika Sedruŋ. Mamu sana kwambalu mantša vli ya, ka lamə tsi dida kawadaga nda həŋ.

² Nda sna tsa Zudas ta dza'a skwapta ya guli ta tsa vli ya, kabga snusna Yesu ta lagha da tsa vli ya kawadaga nda həŋ.

³ Ka hlanaftá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta sludziha, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, ta Zudas. Ka sli'aftá həŋ nda huzla vulu nda huzla vulu, nda pelapela nda pelapela, nda pinatá vu nda pinatá vu. Ka lagha həŋ da tsa gam ya.

⁴ Manda ya nda sna Yesu ta skwi dza'a slanaghata, ka sli'aftá tsi da gəma həŋ. Ka'a mantša: «Wa ta zbə kuni na?» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka həŋ mantša: «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ŋni,» ka həŋ nda tsi. «I'i nana,» ka'a nda həŋ. Ta sladu tsa Zudas ta dza'a skwapta ya kay tavata həŋ.

⁶ Na tsa mnay Yesu nda həŋ kazlay: I'i nana kə'a ya, dəm turtuk ka həŋ vraghuta nda ga muhul hul, ka zlambutá həŋ siy ta hadik.

⁷ «Wa ta zbə kuni ka na?» ka'a dawglaŋta da həŋ. «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ŋni,» ka həŋ.

⁸ «Vada nana a ka yu nda kaghuni kay ra! Ka si i'i ta zbə kuni ya ní, zlanawa nanaha na tsa, ka laghwa hahəŋ,» ka Yesu nda həŋ.

⁹ Kəl tsi ka mnay mantša ya ná, ŋa nzakwani manda va tsa gwađa mnə tsi kazlay: Had ya dər turtuk zadánaghu yu mataba gwal ya vliha ka wu kə'a ya, ya.

¹⁰ Mamu kafay da Simuŋ Piyer, ka tsəhagaptá tsi ka tsanamtá sani ma kwalva mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ka tsaghutá sləməŋani nda ga zeghwi. Malkus hga tsa kwalva ya.

¹¹ Ka Yesu mantša: «Vranamvra ta kafaya gha da kupakani. Ra a ka say

da ta leghwa ghuya danwa ya vliha Da da wu ka ka rki na?» ka'a nda Piyer.

Kladaghata la sludzi ta Yesu da Hana

¹² Lagha tsa tskatá sludziha ya nda mghamha taŋ tani, nda la Yahuda ta ngha həga Lazglafta ya, ka ksaftá Yesu, ka habaghutá həŋ ta dzvuhani.

¹³ Ka klaghatá karaku da Hana ta nzakway ka dzidza Kayifa. Tsa Kayifa ya ta nzakway ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ma tsa vaku ya.

¹⁴ Tsa Kayifa ya tsa ta vlanťá hidaku ta la Yahuda kazlay: Draŋ mtuta mndu turtuk da mnaka mnduha, ka ya da zadánata lu ta inda mndəra mndu* kə'a ya kay.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer

Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57

¹⁵ Ka sli'aftá i Piyer nda sna duhwal, ka dza'a ta hula Yesu ta hula Yesu. Tsa sana duhwal ya ná, nda sna tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Ka lamə tsi mista Yesu da dađi ma huđa həga ga tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya,

¹⁶ ta sladaghutá Piyer ma bli ta watgha. Ka vragaptá va tsa duhwal snaŋ mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, da gwađganatá tsa marakw ta ngha watgha ya. Ka hgadamtá tsi ta Piyer.

¹⁷ Ka'a nda tsi mantša: «Tekw a kagha mataba duhwalha tsəna mndu na guli wu ri?» ka tsa marakw ka kwalva ta ngha watgha ya nda Piyer. «Tekw a i'i mataba taŋ wu,» ka Piyer.

¹⁸ Ka vanaghatá kwalvaha nda gwal ta ngha həga Lazglafta ta vu, ka slinə həŋ, kabga mtaŋ vli. Ka lagha Piyer guli da slinganatá həŋ.

Daway Hana ta gwađa da Yesu

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71

¹⁹ Ka'a nda tsi mantša: «I wa duhwalha gha na? Nahgani ta taghə ka ŋa mnduha na?» ka tsa mali ta ghəŋa

* 18:14 Ngha ta Yuhwana 11:49.

gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, nda Yesu.

²⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Banluwa si ta mna yu ta gwaɗa ŋa inda mndu ma hɛga tagha skwa la Yahuda nda ya ma hɛga Lazglafta. Ma vli ta tska-vata inda la Yahuda si ta gɗata yu ta tagha skwiha. Had sana skwi mna yu kɗekkɗek wa.

²¹ Kabgawu ta kɛl kagha ka ɗaway da i'i na? Dawa da gwal si ta sna tsa skwi ta mnɛ yu ŋa taŋ ya 6a. Nda sna hahɛŋ ɗinaɗina ta skwi mnana yu ta hɛŋ,» ka'a nda tsi.

²² Na tsa mnata Yesu mantsa ya, ka sli'afta sani mataba tsa gwal ta nɛha hɛga Lazglafta ya, ka lagha dgharunɗa Yesu. «Mantsa ta zlgaha ka ta wi ŋa mali ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ra?» ka'a nda tsi.

²³ Ka Yesu mantsa: «Ka mamu ghwaɗaka skwi mna yu ya kay, mna-manɗmna. Ala ka si tɗukwa gwaɗa mna yu, kabgawu ta kɛl lu ka dza i'i na?» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka ghunafta Hana nda va tsa habata dzvuhani ya da tsa Kayifa ta nzakway ka mali ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer kay guli

Mat 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62

²⁵ Ma tsa fitik ya, hada Simun Piyer ta slinuta vwani. «Tekw a kagha mataba duhwalha tsɛna mndu na guli wu ri?» ka lu nda tsi. «Siga! had i'i mataba taŋ wu,» ka Piyer ka waɗuta vli.

²⁶ «Nɛha a yu ta kagha kawadaga nda tsɛna mndu na ma gam ra?» ka sani mataba kwalvaha tsa mali ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Tsatsi na, la taŋ ma tsa mndu tsanaghu Piyer ta slɛmɛŋani ya, ya.

²⁷ «Siga yu, i'i a wu!» ka Piyer ka waɗuta vli kay guli. Ka gi wahata vazak.

Daway Pilat ta gwaɗa da Yesu

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5

²⁸ Gasɛrdɛk, ka klafta hɛŋ ta Yesu ga Kayifa, ka klaghata da hɛga dagala ga

ɗumna la Ruma. Lamɛ a vɛrɗa hahɛŋ da tsa hɛga ya wu, da ŋrinta hɛŋ ta vgha taŋ makɛɗ hɛŋ ka za skala Pak.

²⁹ Tsaya kɛl Pilat ɗumna la Ruma ka sabi dzibil da slanaghatata hɛŋ. Ka'a nda hɛŋ mantsa: «Nu va ghwaɗaka skwi maga na mndu na ka kuni ka na?» ka'a.

³⁰ Ka hɛŋ mantsa: «Ka ma nza a tsi ka mndu ta magata dmaku wu katsi na, ma klaghak a ŋni wu,» ka hɛŋ nda tsi.

³¹ «Klawakla va kaghuni, ka dza'a kuni da tsanaghatata guma manda ya mna zlahu ghuni,» ka Pilat nda hɛŋ ta ghɛŋani. «Vlanɗa a lu ta tva dzatata mndu wu,» ka la Yahuda zlghanaftawani.

³² Mantsa ya dza'a magakwa skwiha na ya gwaɗa Yesu ta ghɛŋani kɛ'a dza'a mtaku ya.

³³ Ka vraghatata Pilat da daɗa hɛga, ka hgadamta tsi ta Yesu. «Mghama la Yahuda kagha ra?» ka'a ɗawanɗa da tsi.

³⁴ Ka Yesu mantsa: «Kagha ta ndanapta ma ghɛŋa gha re, ari sanlaha a ta mnaghatata i'i na?» ka'a nda tsi.

³⁵ «I'i! La Yahuda yu ra? Laghuni, nda maliha ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta klakta kagha da i'i, nahgani maga ka ya katak na?» ka Pilat nda tsi.

³⁶ Ka Yesu mantsa: «Ga mghama da na, ŋa na ghɛŋa hadik na a wa. Ka ma ŋa na ghɛŋa hadik na tsi katsi, ma lmalma kwalvaha da, ma ŋa kwala lu klagaghatata i'i da gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Tsaw ŋa na ghɛŋa hadik na a ga mghama da wu,» ka Yesu.

³⁷ «Tsaw va mgham kagha rke?» ka Pilat nda tsi. «Manda va tsa mna ka ya, Mgham yu. Yaya lu ta i'i ŋa sagha mnanta kahwathwata ma na ghɛŋa hadik na. Inda mndu ta nzakway ka ŋa kahwathwata na, ta snay ta gwaɗa da,» ka Yesu.

³⁸ «Nahgani kahwathwata na?» ka Pilat nda tsi.

Guma dzatata Yesu

Mat 27:15-31, Mak 15:6-20, Luk

23:13-25

Tahula tsa, ka səglap tsi dzibil slanaghatá la Yahuda. Ká'a mantsa: «Slanagha a yu ta skwi præk ɲa dzatá tsəna mndu na wa.

³⁹ Ya wya ta snusna yu ta gđata ta zlighunistá mndu turtuk ma gamak ma fitika skala Pak ya, ta kumay kuni ta slighunista đa ta mghama la Yahuda ra?» ka'a nda həŋ.

⁴⁰ Ka həŋ mantsa: «Tsatsi a ɲa zliŋta wa, Barabas katsi,» ka həŋ hləgləftawi. Tsaw tsa Barabas ya ná, gənda ya.

19

¹ Tahula tsa, klagaghawa tsa Yesu ya ka sləvapta kuni nda krupi, ka Pilat.

² Lagha la sludzi ka đaftá teki, ka fanamta ma ghəŋ manda zewzewa, ka sudənavatá həŋ ta lguta má mgham mgham ka dva guli.

³ «Zgutsa ɲa gha mghama la Yahuda,» ka həŋ gavadaghata tavatani, ka dadgharay.

⁴ «Ndana tama wana yu dza'a kləgaghunapta dzibil, kada grafta kuni kazlay: Slanagha a yu ta sana skwi præk ka dzatá na mndu na wu kə'a,» ka Pilat səglap dzibil slanaghatá la Yahuda.

⁵ Ka sabə Yesu nda zewzewa teki ma ghəŋ, nda sudatá lguta má mgham mgham ta vgha. «Wana tsa mndu ya,» ka Pilat nda həŋ.

⁶ Na gi nghay la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, «zləŋaftá! zləŋaftá!» ka həŋ hlaftawi. «Klawakla kaghuni ka zləŋafta kuni, kabga slanagha a yu ta skwi dekdek præk ka dzata wu,» ka Pilat nda həŋ.

⁷ «Mamu zlahə ɲni. Ka tsa zlahu ya ná, dzata! ka'a, kabga Lazglafta yu kə'a fatá ghəŋani,» ka la Yahuda zlghanaftawi.

⁸ Snaŋta Pilat ta tsa gwada ya, ka ksəgləftá zləŋ katakata,

⁹ Ka lamə tsi da dađa həga. «Sagha ga ka na?» ka'a đawanɲa da Yesu. Sew zlghanaf a Yesu ta wani wa.

¹⁰ «Zlgha a ka ta wa đa wu? sana a ka kazlay: Lavinlava yu ta zlighista, lavinlava yu ta zləŋaftá kagha kə'a wu ra?» ka Pilat nda tsi.

¹¹ «Had sana skwi laviŋ ka ta ghəŋa i'i, ka ya vlagha Lazglafta a tsi wa. Tsaya kəl dmakwa tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva gha ya, ka malaghutá ɲa gha dmaku,» ka Yesu nda tsi.

¹² Hada tama, ka zbə Pilat ta tvi ɲa zliŋta. «Ka zliŋzla ka ta tsəna mndu na ná, gra Sezar a ka wa. Ka mgham a i'i ra, ka mndu guli ná, ghuma mgham Sezar tsa mndu ya,» ka la Yahuda.

¹³ Snaŋta Pilat ta tsa gwadaha ya, «kladapwakla ta Yesu dzibil,» ka'a. Ka nzaftá tsi ta vla tsa guma ma sana vli ta hgə lu ka Pave. Tsa Pave ya, Gabasla ta hga lu nda gwada Hebru.

¹⁴ Mahtsim skala Pak ka lu, ta ghwanə a fitik ma ghəŋ wu, ka Pilat nda la Yahuda mantsa: «Wyawa mghama ghuni,» ka'a.

¹⁵ «Ŋa dzatá! Ŋa dzatá! Zləŋafta ta udzu» ka həŋ hlaftá wi. «Ka zləŋaghunafta yu ta mghama ghuni ta udzu?» ka Pilat nda həŋ. «Had sana mghama ɲni ta ghəŋa Sezar wu, ka la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta.»

¹⁶ Lagha Pilat ka vlaŋtá həŋ ta Yesu ɲa zləŋafta ta udzu.

Dalafta la sludzi ta Yesu ta udza zləŋay

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43

Ka tsu'uwaghutá həŋ ka klaghata.

¹⁷ Ka klə Yesu ta udzu ɲa zləŋa ghəŋani, ka sabi ma huđa luwa ɲa dza'a da sana vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəŋ.» «Gwalgwata» ta hga lu ta tsa vli ya nda gwada Hebru.

¹⁸ Ma tsa vli ya zləŋafta həŋ ta Yesu ta udzu. Ka zlanənavatá həŋ ta sanlaha ma mnduha his guli tavata Yesu, ma takataka ka həŋ zləŋamtá Yesu.

¹⁹ Vindafwa vinda ta skwi ka fagata kuni ta ghəŋa tsa udzu ya, ka Pilat. «Yesu mnda la Nazaret mghama la Yahuda,» ka lu vindafwa.

²⁰ Nda ndəgha la Yahuda ta dzaŋaftá tsa skwi vindaf lu ya, kabga

ndusa nda luwa tsa vli zləṅaf lu ta Yesu ya. Nda gwaḁa Hebru, nda gwaḁa Lateṅ, nda gwaḁa Grek vivindafta lu ta tsa skwi ya.

²¹ «Má vinda a ka kazlay: Mghama la Yahuda kə'a wa. "I'i mghama la Yahuda" ka'a, ka ka má vindafta,» ka la mali ta ghəṅa gwal dra skwi ṅa Lazglafta mataba la Yahuda nda Pilat.

²² «Skwi ghada i'i ta vindafta ná, nda vinda,» ka Pilat zlgħanaftawani ta həṅ.

²³ Tahula zləṅafta la sludzi ta Yesu ta udzu, ka hlaftá həṅ ta lguthani, ka daganapta fwaḁ ta həṅ ta həṅ. Ka klaftá həṅ ta dzampani ya gaf lu mantša daga ta ghəṅ dikw ta hadik kul had'iri tida ya guli.

²⁴ «Ma kwahanap mu ta na dzampa na, vşamavza ta vindima ṅa ngha mndu dza'a zuta,» ka la sludzi mataba hahəṅ hahəṅ. Tsa skwi maga la sludzi ya ná, magamaga həṅ manda skwi nda vinda ma defteri kazlay:

Ka daganaptá həṅ ta lgutha ḁa,
ka vzə həṅ ta vindima ta ghəṅa
dzampa* ḁa kə'a ya,
tsaya skwi maga la sludzi.

²⁵ Ndusa nda tsa vli zləṅaf lu ta Yesu ya, ka sladaktá i mani, nda mukumani ma mani, nda Mari markwa Klupas, nda Mari makwata luwa Magdala.

²⁶ Nghay Yesu ta mani, kə'a kə'a ná, wya tsa duhwal ta ḁvu tsi ya ta sladu tavatani. Ka'a mantša: «Ma! Wya zwaṅa gha,» ka'a.

²⁷ «Wya ma gha!» ka'a nda tsa duhwal ya guli. Daga ma tsa fitik ya, ka klaghatá tsa duhwal ya da taṅ.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49

²⁸ Tahula tsa, manda sənəṅta Yesu kazlay: Nda kḁa inda skwi tama kə'a, «ndala ta kuzlihata†!» ka'a, ṅa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri.

²⁹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wuda ima inabi masmasa. Ka sli'aftá sana sludzi ka klaftá susu, ka tsughumamta ma tsa ima inabi masmasa ya, ka hbunṅta ta wa dafa, ka tsghadafta funṅta ta wa wubisima Yesu.

³⁰ «Nda dza ghəṅa inda skwi tama,» ka Yesu tapanar tsi ta tsa ima inabi masmasa ya. Ka dzagatá tsi ta ghəṅ, ka sabə hafu mida.

Sliglatá Yesu

³¹ Baḁu luma madagala ṅa gi lamə da Sabat magakwa tsa skwi ya. Va a la mali mataba la Yahuda ta slanaghata Sabat ta tsa mnduha ya ta udzu wa. Tsa Sabat ya ná, sana mghama fitik ya. Ka sli'aftá həṅ ka laghwi da ḁaway da Pilat ṅa ḁalanaptá səlahə taṅ ṅa hligiṅtá həṅ ta udzu.

³² Ka lagha la sludzi da ḁalanaptá səlahə tsa mnduha his zlaṅanava lu tavata Yesu ya.

³³ Ta lagha həṅ ta Yesu, kə'a ka həṅ ná, nda ghada mtatani. Ka zlaṅtá həṅ ta ḁalanaptá səlahani.

³⁴ Ka sliglanavatá sani ma tsa sludziha ya ma ṅwazliḁ nda gupani, ka gi mbəzagaptá us nda imi.

³⁵ Tsəna mndu ta vinda na skwiha ta maguta na ná, nda ngha tsatsi nda irani. Kahwathwata gwaḁani guli. Nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata ta mnə tsatsi kə'a. Mnay ta mnə tsi ná, kada zlgħafta kaghuni guli.

³⁶ Magamaga tsa skwiha ya mantša, ṅa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri kazlay: Haḁ ghudzifani dza'a ḁlanapta‡ lu ḁər turtuk wu kə'a ya.

³⁷ Ka lu vindafta ma sana vli guli ná, «dza'a nghanavangha həṅ ta tsa mndu sliglanava§ həṅ nda gupa ya» kə'a.

Paḁamtá Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56

³⁸ Tahula tsa, mamu sana mnda la Arimate ta hgə lu ka Yusufu, ta nzakway ka duhwala Yesu

* **19:24** Ngha ta Zabura 22:19. † **19:28** Ngha ta Zabura 22:16, 69:22. ‡ **19:36** Ngha ta Sabi 12:46, Mbsak 9:12, Zabura 34:21. § **19:37** Ngha ta Zakari 12:10.

makdek makdek kabga zləŋa la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwi dawaftá mbla Yesu da Pilatus. Ka zlanantá Pilat ta tvi, ka lagha tsi klaghatá tsa mbla Yesu ya.

³⁹ Ka lagha Nikwademu, tsa mndu si ta lagha da slanaghatá Yesu girvidik ya kay. Ka lagha tsi nda klatá labatá urdi ka hpuppu ta hgə lu ka Mir nda Alwes.

⁴⁰ Ka klaftá həŋ ta mbla Yesu, ka masanavatá rdí ka urdi, ka mbsamtá həŋ ma wupay manda ya snu la Yahuda ta magay ta padə həŋ ta mnda taŋ.

⁴¹ Tsaw ma tsa vli kəl lu ka zləŋafta ya, mamu sana gam. Ma tsa gam ya, mamu kulu ta ka lfid ta kul walaŋta lu ta padamtá mndu mida.

⁴² Ndusa nana, ka həŋ ka padamtá Yesu ma tsa klu ya, kabga tsaya fitik ta kəl la Yahuda ka paya vgha ŋa lami da Sabat.

20

Ta had Yesu ma kulu wa
Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12

¹ Wrək tgha gasərdək badu dəmas, ta kzau'kzau' a vli, ka lagha Mari makwa ta Magdala ta kulu. Kə'a kə'a ná, taŋwalaghutaŋwala lu ta klam ta wa tsa kulu ya.

² Ka sli'aftá tsi nda hwaya ka laghwi slanaghatá i Simuŋ Piyer nda tsa sana duhwal ta dvu Yesu ya. «Klapkla lu ta mbla Mghama mu ma kulu, sna a ŋni ta vli fam lu wu,» ka'a.

³ Ka sli'aftá i Piyer nda tsa sana duhwal ya, ka laghwi ta kulu.

⁴ Ka sli'aftá həŋ his his nda hwaya. Tsaw mal tsa sana duhwal ya ta hwaya ka Piyer, ka tinlaghutá tsi ta bhadaghata ta kulu.

⁵ Bhadaghatani má ŋa lamani, lamə a wa. Ka bukwatá tsi ka nghə dida. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hadik.

⁶ Ka bhadaghatá Simuŋ Piyer nda hul nda hul, ka lamə tsi da tsa kulu ya. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hadik,

⁷ nda tsa patak si wanam lu ta Yesu ma ghəŋ ya. Tsa patak ya ná, ma sana

vli tsaya ŋusafa guli kawadaga nda tsa wupay ya a wa.

⁸ Ka lamə tsa duhwal si ta bhadaghata taŋtaŋ ya kay guli. Ka nghanatá tsatsi guli, ka zlgəaftá tsi.

⁹ Tsaw si ta graf a həŋ ta skwi mna defteri kazlay: Dza'a sli'agapsli'a Yesu mataba gwal nda rwa kə'a wa.

¹⁰ Ka vraghutá tsa duhwalha his ya dzagha taŋ.

Maranta Yesu ta ghəŋani da Mari makwa ta Magdala

Mat 28:9-10, Mak 16:9-11

¹¹ Ka nzaghutá Mari ma bli ta wa tsa kulu ya ka taw. Ta taw tsi ta tsa taw ya ná, ta bukwatá tsi ka nghə da tsa kulu ya.

¹² Ka nghanatá tsi ta duhwalha Lazglafta his, ta nzaku ma tsa vla si fatá mbla Yesu ya. Sani nda tvə ghəŋ, sani nda tvə səla.

¹³ «Nya ta taw ka ní makwa na?» ka həŋ nda tsi. «Mghama da ya klagha lu, sna a yu ta vli fam lu wu,» ka'a nda həŋ.

¹⁴ Ta mnə tsi ta tsaya, ka mbədavatá tsi. Ka nghanatá tsi ta sana mndu ta sladu hada. Tsatsaf a tsatsi kazlay: Yesu ya kə'a wa.

¹⁵ «Nya ta taw ka ní makwa na? Wa ta zbə ka na?» ka Yesu nda tsi. Na mndu nda na gam na ya ka tsatsi sizlay. «Mghama da, ka si kagha ta klaghata, mnihamna ta vli fam ka, ka dza'a yu da klay» ka'a.

¹⁶ «Mari!» ka Yesu hgan̄ta, ka mbədavatá tsi. «Rabum» ka'a nda tsi. Manda mnay kazlay: Mnda taghadiftá skwi kə'a ya nda gwađa Hebru.

¹⁷ «Ma ŋiha ka, ta laf a yu da Da da karaku wu, la da mnay ŋa zwanama da kazlay: Ta dza'a da Da da ta nza-kway ka Da ghuni yu, da Lazglafta ta nza-kway ka Lazglafta ghuni ya yu guli,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Nda ngha yu ta Mgham Yesu,» ka Mari makwata Magdala sli'afta ka laghwi da mnay ŋa duhwalha. Ka rusu tsi ŋa taŋ ta skwi mnana tsi.

Maran̄ta Yesu ta ghə̄nani da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49

¹⁹ Gahawu bađu va tsa dəmas ya, ka tskavatá tsa duhwalha ya ma həga. Ka n̄ərzlaftá hən ta watgha kabga ta zlə̄n̄ay hən ta la mali mataba la Yahuda. «Ka nza zďaku kawadaga nda kaghuni,» ka Yesu lami da taba taŋ.

²⁰ Mnatani mantsa ya, ka maran̄ta tsi ta dzvuhani nda n̄wazliḅani ta hən. Ka rfu tsa duhwalha ya ta rfu nghan̄ər hən ta Mgham Yesu.

²¹ «Ka nza zďaku kawadaga nda kaghuni. Manda ya ghunaf Da ta i'i ya, mantsa ya ta ghuna i'i ta kaghuni guli,» ka Yesu nda hən guli.

²² Tahula mnatani ta tsaya, «tsu'uwawatsu'uwa ta Sulkum nda ghuḅa,» kə'a vusludanaghatá hən.

²³ «Gwal dza'a planata kuni ta dmakuha taŋ, dza'a planapla lu ta dmakuha taŋ. Gwal dza'a kwalaghuta kuni ta planatá dmakuha taŋ, haď lu dza'a planatá dmakuha taŋ guli wa,» ka'a.

Maran̄ta Yesu ta ghə̄nani da Tuma

²⁴ Tsaw haď Tuma ta nzakway ka mbuhwali tekwa mataba tsa duhwalha ya hada ta lagha Yesu wa.

²⁵ «Nda ngha n̄ni ta Mghama mu Yesu,» ka tsa pďakwa duhwalha ya nda tsi. «Ka ngha a yu ta mivida pusa ta dzvuhani, ka ksaŋta ďa nda ndəfiŋa ďa ta vla tsa pusaha ya, ksaŋha yu guli nda dzva ďa ta n̄wazliḅani wu, haď yu ta zlgħafta ďekďek wa,» ka Tuma nda hən.

²⁶ Tghas fitik tahula tsa, ka nzəglatá duhwalha Yesu ma həga, kawadaga Tuma nda hən bađu tsa. Ka n̄ərzlaftá hən ta watgha. Ka lamə Yesu da taba taŋ. «Ka nza zďaku kawadaga nda kaghuni,» ka'a nda hən.

²⁷ «Wya dzvuha ďa ksaŋksa nda ndəfiŋa gha, wya n̄wazliḅa ďa guli, ksaŋksa nda dzva gha, ka zlaŋta ka ta dga ghən, ka zlgħafta ka nda n̄uďuf,» ka'a nda Tuma.

²⁸ «Kagha ta nzakway ka Mghama ďa, kagha ta nzakway ka Lazglafta ďa guli,» ka Tuma zlgħanaftawi.

²⁹ «Zlray gha ta zlgħaftá tsa ḅa kabga nghan̄ta gha ta i'i? Rfu da gwal ta zlgħaftá i'i, kul nghan̄tá hən ta i'i,» ka Yesu nda tsi.

Kabgawu kəl lu ka vindaf̄ta na defteri na?

³⁰ Ta traku mazəmzəm magəgla Yesu ta kəma duhwalhani kul vindaku ma na defteri na.

³¹ Nana vinda a lu na ná, vinda a vinda lu n̄a zlgħafta ghuni kazlay: Yesu ná, Kristi ya, Zwan̄a Lazglafta ya guli kə'a. Ka zlgħafzlgħa kuni ta tsatsi, dza'a mutsay kuni ta hafu nda ma tsatsi.

21

Maran̄ta Yesu ta ghə̄nani da duhwalhani

¹ Tsəḅakw fitik tahula tsa, ka marglavatá Yesu da duhwalhani ta wa drəfa Tiberyad. Wya kə'a maravata:

² Ta nzaku i Simuŋ Piyer nda Tuma ta hgə lu ka mbuhwali ya, nda Natanayel mnda luwa la Kana ta hadika Galili, nda zwana Zebedi, nda sanlaha ma duhwalhani his, ka skwa turtuk.

³ «Dza'a tuma klipa ďa yu,» ka Simuŋ Piyer nda hən. «Nda sli'a aŋni mista gha guli,» ka hahən guli nda tsi. Ka sli'aftá hən ka laghwi, ka lamə hən da kwambalu. Kurzliŋ hana taŋ ndiri bađu tsa, ksaf a hən ta klipi dər ka turtuk wa.

⁴ Tsadakwa vli gasərdək, ka lagha Yesu sladata ta wa tsa drəf ya. Tsəmaf a duhwalhani kazlay: Tsatsi ya kə'a wa.

⁵ «Mamu klipi ksaf kuni ri zwani?» ka Yesu nda hən. «Haď wu,» ka hən nda tsi.

⁶ «Wuďadawa kadəna ghuni ta slərpa kwambalu nda ga zeghwi ya, dza'a mutsay kuni,» ka'a nda hən. Ka wuďadatá hən. Ka traptá hən ta tďagafta kabga ndəghatani nda klipi.

⁷ «Mgham Yesu ya tane, ka tsa duhwal ta đvu Yesu ya,» nda Piyer. Na tsa gi s̄n̄aŋta Simuŋ Piyer kazlay:

Mgham Yesu ya kə'a ya, ka favatá tsi ta lgutani kabga si sudínsuda ka tuma klipi, ka vzadatá tsi ta vgha da drəf.

⁸ Ka vragaghutá tsa sanlaha ma tsa duhwalha ya ma kwambalu, nda tda tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi ya. Si di'inaghu a həŋ katakata wa. Ka mitir dərmək yeya ri kaki nzakwa tan nda wa sgam.

⁹ Ta sli'agaptá həŋ ma kwambalu, kə'a ka həŋ ná, mamu tsatá vu hada nda klipi tida nda buradi.

¹⁰ «Kligiswakla ta tsa klipiha kasaf kuni ya,» ka Yesu nda həŋ.

¹¹ Ka lamə Simuŋ Piyer da kwambalu, ka tdaŋaptá tsi dzibil ta tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi bərzləzla ya. Dərmək nda hutaf mbsak hkən mida gwagwatani. Kulam nda va tsa nzakwani mantša ya ná, ratsanap a ta tsa kadəŋ ya wa.

¹² «Sawa da za skwa zay!» ka Yesu nda həŋ. Had ya mataba tsa duhwalha ya ta walaŋtá dawanta kazlay: Wa kagha na kə'a wu, kabga nda sna həŋ kazlay: Mgham Yesu ya kə'a.

¹³ Ka lagha Yesu klaftá tsa buradi ya, ka daganafhá həŋ, daganafha ta klipi ta həŋ guli.

¹⁴ Mahkəna maravata Yesu tsaya da duhwalhani manda sli'agaptani nda hafu mataba gwal nda rwa.

I Yesu nda Piyer

¹⁵ Tahula zuta tan ta skwa zay, ka Yesu mantša: «Simuŋ zwanə Yuhwana! Dvuđva ka ta i'i, ka malaghutá ŋa nanaha na ra?» ka'a dawanta da Simuŋ Piyer. «Ani Mghama da, nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha kə'a,» ka'a zlghanaftá wani. «Ka ŋgha ka ta zwana tuwakha da,» ka Yesu nda tsi.

¹⁶ «Simuŋ zwanə Yuhwana! Dvuđva ka ta i'i?» ka Yesu nda tsi kamahis. «Ani Mghama da! Nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha» kə'a, ka Piyer nda tsi. «Ka ŋgha ka ta tuwakha da,» ka Yesu nda tsi.

¹⁷ «Simuŋ zwanə Yuhwana! Ta đvay ka ta i'i?» ka'a nda tsi ka mahkən. Ka kuzlanafhá tsi ta Piyer ta ŋuđuf na tsa daway Yesu ka mahkən kazlay:

Ta đvay ka ta i'i ra kə'a ya. «Mghama da, nda sna kagha ta inda skwi, nda sna kagha guli kazlay: Ta đvay yu ta kagha kə'a,» ka'a nda tsi. «Ka ŋgha ka ta tuwakha da,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma fitika nzakwa gha ka duhwal, kagha ka ghəŋa gha ta hba banava gha misti, ka dza'a gha da vli ta kumə ka. Ka hwaluhwala ka, dza'a pghapgha ka ta dzvuha gha ŋa nzdaghafta sana mndu ta banava gha, ka kla kagha da vli kul kumə ka ta dza'a,» ka'a.

¹⁹ Tsa gwadaha mnə tsi ya, tvi ka Piyer dza'a mtaku ŋa vla glaku ŋa Lazglafta ya mnə tsi. «Mbadā mista da,» ka'a nda tsi tahula tsa.

I Yesu nda sana duhwal ya đvu tsi

²⁰ Kə'a ka Piyer mbədavata ná, ta saghasa tsa duhwal đvu Yesu ya mista tan. Tsatsi tsa duhwal ta fadaghatá ghəŋ da ghuva Yesu, ma fitika nzata tan ka za skwa zay, ka daw tsi kazlay: Mghama da! Wa va na mndu dza'a skwaptá kagha na na? kə'a yeya.

²¹ «A ki na duhwal na tama Mghama da, nahgani dza'a slanaghatá tsatsi?» ka Simuŋ Piyer nda Yesu, ŋghər tsi ta sagha tsa duhwal ya.

²² «Ka nzanza nda hafu ha ka vrakta da, ka yu nda tsi ní, nu ta ŋghaghata mida na? Sli'a kagha mista da ŋa gha ba,» ka Yesu nda tsi.

²³ Ka tutá tsa gwada ya mataba gwal zlghay nda ŋuđuf kazlay: Mtəta a tsa duhwal ya wu kə'a. Mtəta a wa a mna Yesu ŋa Piyer wa. Wya kə'a mnay: «Ka nzanza nda hafu ta vragatá yu, a ka ka yu nda tsi ní, nu ta ŋghaghata mida na» kə'a skwi mna tsi.

²⁴ Va na duhwal ta mna na gwadaha na ta vindafta. Nda sna mu guli kazlay: Kahwathwata gwadani kə'a.

Dzatá ghəŋa gwada

²⁵ Nda ndəgha sanlaha ma skwiha magəgla Yesu. Ka má ka vivindaŋa lu ta indani ká lu katsi ná, graf a yu kazlay: Má dza'a ŋafŋa

ghəŋa haɖik ta tsa defteriha má dza'a
vivindafta lu ya kə'a wa.

Slna gwal ghunay

¹ Ari Nərma da Tawfilus,

Ma tanɗa deftera da ná, rusaghaf rusa yu ta inda skwi ya maga Yesu, nda skwi ya si ta tataghə tsi ɗa mnduha daga ma zraftani,

² ha ka sagha ta fitik kəl lu ka klaghata ta luwa. Ma kɗaku tsi ka ɗlaghatá ta luwa na, vɗaɗla ta zlahuhani nda mbrakwa Sulkum nda ghuɓa ta mnduha ya zabap tsi ka gwal ghunay.

³ Tahula mtutani, ka marə tsi ta vgha ɗa taɗ nda tvi kavghakavgha. Ta traku skwiha maranaɗ tsi ta hən ɗa granaftá hən kazlay: Nda hafu yu kə'a. Fwadɗmsak fitikani ta mamaranaɗta vgha ta hən, ka mna gwada ta ghəɗa ga mghama Lazglafta.

⁴ «Yaha kuni zaghuta di'ɗi nda Ursalima. Ka nzata kuni hada ka kzla skwi ya taghunaf Lazglafta ta imi ta sləmən, manda ya snaɗ kuni ma wa da,» ka'a vɗaɗta zlahu ta hən ma sana fitik ta zə hən ta skwa zay.

⁵ «Nda imi si ta maga Yuhwana ta batem. Ma fitik kwitikw, kaghuni ná, dza'a magaghunafmaga lu ta batem nda Sulkum nda ghuɓa,» ka'a nda hən.

⁶ «Mghama da, ma na fitik na dza'a sladanafta ka ta ga mghama la Isra'ila ra?» ka tsa gwal ghunay ta tskavata tavatani ya dawanta da tsi.

⁷ «Nghaghunaɗ a snaɗta ka ta wati luwa, nda ya ka ta wati fitik tsafta Da ta ga mgham ya ta nghanata wa.

⁸ Kaghuni, dza'a mutsay kuni ta mbraku sarə Sulkum nda ghuɓa ta ghəɗa ghuni. Na nzakwa ghuni ka masləmɗsəka da ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari, nda ya ta kɗavakta ghəɗa hadik demdem,» ka Yesu nda hən.

⁹ Tahula mnata Yesu ta tsa gwadaha ya, ka kapə tsi ta vgha, ka zaghuta

ta luwa, ta nghaynghay hahən demdem, ka zamta tsi ma ghwayak ta wa ira taɗ.

¹⁰ Ta tsa fitika pghata taɗ ta iri ka ngha sli'ani ta luwa ya, gi ka zlagaptá sana mnduha his tavata hən nda sudata lguta ɗusliɗ ta vgha taɗ.

¹¹ Ka hən nda hən mantsa: «Mnduha la Galili, kabgawu ta kəl kuni ka pgha iri ta luwa na? Tsa Yesu klap lu mataba ghuni, ka klaghata ta luwa ya ná, dza'a vragavra manda va tsa nghay nghə kuni ta sli'ani ta luwa ya,» ka hən.

¹² Ka sli'aftá tsa gwal ghunay ya ta ghwá ta hgə lu ka Ghwá Zaytuɗ ya, ka vraghuta da luwa Ursalima. Tsa ghwá ya ná, ndusa nzakwani nda Ursalima. Minti hkənmbsak ta magata lu ta mbada manda sli'afta hada.

¹³ Bhadaghata taɗ da Ursalima, ka ɗlaghatá hən da sana dzuguvi banagha lu ta ghəɗa sana həga, ma vli sunə hən ta tska vgha. Wya tsa hahən ya: I Piyer, nda Yuhwana, nda Yakubu, nda Andre, nda Filip, nda Tuma, nda Bartelemi, nda Mata, nda Yakubu zwanja Alfe, nda Simuɗ mnda zlu'a ghwa, nda Yuda zwanja Yakubu, na hən.

¹⁴ Hahən demdem, ta tskay hən ta vgha inda fitik ɗa maga du'a. Kawadaga hən nda sanlaha ma mi'aha, nda i Mari mani ma Yesu, nda zwanamani ma Yesu tani.

¹⁵ Baɗu sana fitik, ma tsa fitik ta tskə hən ta vgha ya, ka tskavatá gwal zlgay nda ɗuduf ta magay hən ta dərɗək nda hisamsak. Ka Piyer sli'avata mataba taɗ mantsa:

¹⁶ «Zwanama da, nda ra ka magakwa skwi ya mna Sulkum nda ghuɓa ma defteri nda ma wa Dawuda ta ghəɗa Zudas, ta nuta ka mnda kla kəma ɗa mnduha ya ta ksafatá Yesu ya.

¹⁷ Si tekw tsatsi mataba amu, si mamu slnani mataba va tsa slna ta magə amu ya guli.

¹⁸ Nda tsa tsemi plana lu ma vəl dzatani ta mndu ya, ka skwata tsi ta vwah. Ka dɗadagatá tsi nda ga

ma ghəŋghəŋ ka pslutá hudani pdah. Mbəlaḅaḅ, ka harani saghwi ta daḅi.

¹⁹ Ka snanaghatá tsi ta inda mnduha ma Ursalima, kəl həŋ ka tsanaftá hgu ta tsa vwah ya nda gwada taŋ ka “Hakəldama,” manda mnay kazlay: Vwaha nasa kə’a ya.

²⁰ Wya skwi ta dzaŋə lu ma deftera Zabura:

“Dza’a nuna həgani ka kufik, haḍ mndu dza’a nzamta mida wa.” Ka’a guli na:

“Sana mndu dza’a klafta slnani* kə’a,” na skwi nda vinda ma defteri.†

²¹⁻²² Tsaya tama, dīna ka sganaghatá sana mndu tavata amu, ŋa nzakway ka masləmtsəka sli’agapta ya sli’agap Mghama mu Yesu. Tsa mndu ya ná, nda nza ka tsi ka mndu ya si ta gdata ta dza’a mista mu ta inda haḍikha ya ranaf mu kawadaga nda Mghama mu Yesu, zrafta ta fitika maganafta Yuhwana ta batem, ha ka sagha ta fitikkəl lu ka kləgadamaghuta ka laghu ta luwa,» ka’a.

²³ Mantsa tama, ka pghatá lu ta mnduha his. Tsa mnduha ya ná, i Yusufu ta hgə lu ka Barsaba, ta hgay lu guli ka Yustus, nda Matiyas həŋ.

²⁴ Ka ndəḅə həŋ ta dzvu, ka həŋ mantsa: «Mghama dá, nda sna kagha ta ŋudufa inda mnduha. Maraŋnamara ta ya zbap kagha mataba na mnduha his na,

²⁵ ŋa maga slna mnda ghunay ta nzakway ka vla Zudas, ta zlanavata ka laghu da ksa tvi ya kumaŋ tsi ya,» ka həŋ.

²⁶ Ka vzə həŋ ta vindima. Ka kluta vindima ta Matiyas. Ka gwafta tsi ta vgha kawadaga nda tsa gwal ghunay ghwanpḍə ndeŋ ya.

2

Saha Sulkum nda ghuḅa

¹ Ta sagha fitika Pentekwat ná, nda tska vgha inda gwal ŋa ghunay tets ma vlaka turtuk.

² Gi ka saha skwi ta luwa manda ghudzaga falak ta vyaku dididida

ya, ka ndəghamtá vgha ma tsa həga nzamə həŋ ya.

³ Ka zlagaptá skwi manda ghanika vu, ka dagavapta, ka nzanazfa ta ghəŋa taŋ turtuk turtuk.

⁴ Ka ndaghaftá həŋ demdem nda Sulkum nda ghuḅa. Ka gi gwadə həŋ ta gwada nda sanlaha ma gwadaha manda ya vlaŋ Sulkum ta həŋ ŋa gwaday.

⁵ Tsaw ma Ursalima ma tsa fitik ya ná, ta nzaku gwal ta ndi’amta ma dina la Yahuda ta sli’akta ta inda haḍikha ta ghəŋa haḍik.

⁶ Snaŋta taŋ ta ghudzaga tsa skwi ya, ka sli’adaghatá həŋ ŋərbisl, ka ndərmim həŋ katakata, kabga inda taŋ ta sna skwi ta gwadə gwal zlgħay nda ŋuduf nda gwada taŋ ya ta gwadə həŋ.

⁷ Ka ndərmim həŋ nda ndərmima ka nutá manda rgha. Ka həŋ mantsa: «Inda na mnduha ta gwada na gwada na ná, la Galili a həŋ kay ra?»

⁸ Wa kə’a magaku ta kəl inda amu ka snaŋtá skwi ta gwadə həŋ nda vərda ŋa mu ma gwada ḅa?»

⁹ Wana mataba mu ná, mamu gwal ta sli’akta ta haḍika Partes, nda ya ta haḍika Medi, nda ya ta haḍika Elam. Mamu gwal ta sli’akta ta haḍika Mezaputami, nda haḍika Zudiya, nda Kapadwas, nda Puŋ, nda haḍika Asiya tani.

¹⁰ Mamu gwal ta haḍika Frizi, nda Pamfali, nda Masar, nda gwal ta wanaftá Sireŋ, nda Libiya tani. Mamu gwal ta sli’akta daga ta haḍika Ruma guli.

¹¹ Mamu gwal ta haḍika Kret nda Arabi. Zivra la Yahuda sanlaha. Dina la Yahuda ta nanaftá sanlaha. Nda inda tsa gwadaha mu kavghakavgha ya ta sna mu ta skwi ta mnə həŋ ta ghəŋa glakwa slna Lazglafta ta magata,» ka həŋ.

¹² Ka ndərmim həŋ katakata, snəgla a həŋ ta skwi ŋa magay wa. «Nu mndəra nana ma skwi manda na na?» ka həŋ mataba taŋ.

* **1:20** Ngha ta Zabura 69:26 nda 109:8. † **1:20** Ngha ta Zabura 69:26, 118:8.

13 «Nda ghuya hən,» ka sanlaha ka ghubasa hən.

Mna gwada Piyer

14 Ka sli'aftá Piyer kawadaga nda tsa gwal ghwanpdá nden ya, ka klanjá tsi ta lwi. Ka'a nda hən mantsa: «Kaghuni la Yahuda, nda inda kaghuni ta nzakway ma Ursalima! Fawa sləmən ka sna skwi dza'a mnaghunata yu, ka sna kuni dina ta skwi ta magaku.

15 Na mnduha na ná, ghuya a hən manda tsa ta grə kuni ya wu, kabga ta ka vzlazlan vli.

16 Gwada anabi Yuwel ta mnata ya kay nana ta magaku ndanana: Wya ka'a mnata:

17 «Ma kdavakta fitik ná, wya skwi dza'a magaku, ka Lazglafta:

Dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da ta ghəna inda mnda səla, neta nuta zwana zgwana ghuni nda kwagha ghuni ka anabiha.

Ka mazəmzəm dza'a gwada yu ta gwada

na duhwalha ghuni.

Nda ma suni dza'a gwada yu ta gwada na la halata mnduha ghuni.

18 Mantsa ya nzakwani, dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da ta ghəna kwalvaha da ka zgwana nda la ka mi'aha tani.

Ma tsa fitik ya, dza'a nzakway hən ka la anabi.

19 Dza'a magay yu ta skwa mandərmimi ma ghuvanata luwa, nda njizla mazəmzəmha ta hadik.

Dza'a mamu us, dza'a mamu vu nda dukwakwa dīn,

20 tđik dza'a mbədavafta fitik. Ma kdaku fitik dagala ta nzakway ka fitika

Mgham Yesu ka sagha, ghəw manda us dza'a mbədavafta tili.

21 Mantsa tama, inda mndu ta hga hga Mgham Yesu nda fatá ghən tida ná, dza'a mbaku*,» ka'a.

22 «Mnduha la Isra'ila, snawa ta skwi dza'a mnaghunata yu: Yesu mnda la Nazaret na tsa mndu maraghu- nanə Lazglafta ta ga Mghamani, ma magayni ta mandərmimi, nda njizla mazəmzəmha kavghakavgha mataba ghuni, manda va ya sna vərda kaghuni ya.

23 Vlaghunavla lu ta tsa mndu ya ma dzva ghuni. Nda sna Lazglafta manda va tsaya dza'a nzakwa tsi kə'a, ta kuratá tsi. Ka zlənaftá kuni ta Yesu. Ma zlənafta ghuni nda ma dzva gwal kul zləna Lazglafta.

24 Ka sli'aganaptá Lazglafta, ka kliginjta ma ghuya danwa mtaku, kabga had mbrakwa mtaku na nanata wa.

25 Wya ka Dawuda mnuta ta ghənani:

«Ta nghay yu ta Mgham inda fitik ta kəma da, ta nzaku nda ga zeghwa da.

26 Tsaya ta ghunanaftá nudufa da, kəl yu ka fa laha rfu.

Dər má nda nza yu ka mndu dza'a mtaku ná,

dza'a mbi'ay yu ta vgha nda fatá ghən,

27 kabga zlanata a ka ta hafa da ma vla gwal nda rwa wu,

zlanja a ka ta i'i ta nzakway ka nərma mnda gha na rwuta ma kulu wu,

28 kagha ta marihatá tva hafu.

Dza'a ndəghidifndəgha ka nda rfu ma nzakwa gha tavata i'i†» kə'a, ka'a.

29 Ka Piyer sganaghata mantsa: «Zwanama da, mutsafmutsa yu ta na fitik na na mnaghunata tsidid ta gwada ta dzidza mu Dawuda. Tsatsi ná, mtumta ka padamta lu. Ta teke'a kulani dər gitana.

30 Tsatsi ná, anabi ya. Nda sna guli kazlay: Dzrafdzra Lazglafta ta wi nda tsatsi nda wadanata kazlay:

Dza'a fafa ta sana mndu mataba zivrani

ta palaka ga mgham manda nzakwa tsatsi‡ ya kə'a.

31 «Ka tsatsaftá Dawuda ta skwi dza'a magaku. Tsaya kəl tsi ka mna

* 2:21 Yuwel 3:1-5. † 2:28 Ngha ta Zabura 16:8-11. ‡ 2:30 Ngha ta Zabura 132:11.

gwada ta għeja sli'agapta Kristi kazlay:

Zlana a lu ma vla nzakwa gwal nda rwa wu,

rwu a sluvghani ma kulu wu§ kə'a ya.

³² «Tsa Yesu gwadə yu ya ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Nda nza aṅni demdem ka masləmtsəkani.

³³ Ka kapanaftá Lazglafta ka nzanata nda ga zeghwani. Ka zlgħafta tsi da Da ta tsa Sulkum nda għuḅa tamaf lu ta imi ta zləməṅ ya, ka pghaṅnagħatá tsi. Tsaya skwi ta ngħə kuni nda ya ta snə kuni ndanana ya.

³⁴ Dawuda ka għeṅani a ta lafi ta luwa mndani wa. Tsaw wya skwi mna tsi:

“Ka Mgham Lazglafta nda Mghama da ná,

sawi nzata nda ga zegħwa da,

³⁵ ha ka nanafta da ta għumaha għa ka skwa ta diṅlay səla għa,* ” ka'a.

³⁶ «Ka sṅaṅsna la Isra'ila kahwath-wata kazlay, tsa Yesu dalaf kuni ta udzu ya kay ná, tsatsi fa Lazglafta ka Mgham, ka Kristi kə'a guli,» ka'a.

Sgavaghata mnduha Kristi ka dəmbu' həkən

³⁷ Na sṅaṅta tsa mnduha ya ta tsa gwadaha gwada Piyer ya ná, ka kḅanaftá tsi ta həṅ. «Zwanama, nu ka ṅni dza'a magay tama?» ka həṅ nda i Piyer nda sanlaha ma gwal ghunay.

³⁸ Ka Piyer nda həṅ mantsa: «Mbədānafwambədə ta tva nzakwa ghuni, ka magafta inda kaghuni ta batem ma hga Yesu Kristi, ṅa plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni, ṅa vlagħunatani ta Sulkum nda għuḅa.

³⁹ Tsa ta ta imi ta sləməṅ tagħunaf Lazglafta ya ná, ṅa kaghuni nda zwana ghuni, nda gwal di'indi'in, nda ndəghata mbsaka gwal dza'a hagakta Mgham Lazglafta tani ya,» ka'a.

⁴⁰ Ndadā a sanlaha ma gwadaha manəṅ Piyer, ka vla hidaku nda mbraku ṅa taṅ wa. «Tsu'afwatsu'a ta

mbaku ka sli'apta kuni mataba gwal nda zada,» ka'a nda həṅ.

⁴¹ Nda ndəgha gwal ta zlgħaftá tsa gwada Piyer badu tsa ya. Ka maganaftá lu ta batem ta həṅ. Tsa mnduha ta sgavaghata ta għeṅa gwal zlgħay nda ṅuduf badu tsaya ná, ta magay həṅ ta dəmbu' həkən.

Nzakwa gwal zlgħay nda ṅuduf

⁴² Inda tsa mnduha ya ná, ta gḁata ta ṅavata ka sna skwi ta tagħə gwal ghunay həṅ. Ta ṅavaṅa həṅ ka guya vgha nda zwanama. Ta ṅavaṅa həṅ guli ka guya għeṅ ta għeṅa skwa zay†, nda ya ma vla maga du'a.

⁴³ Ka zləṅ inda mnduha ta zləṅ, kabga nda ndəgha mandərmimi nda mazəməḁma ta magata Lazglafta nda ma gwal ghunay.

⁴⁴ Inda gwal zlgħay nda ṅuduf ná, tets ka skwa turtuk guya ta għeṅa taṅ. Inda skwa taṅ guli ná, ka skwa turtuk ta dguvusta həṅ ta vgha taṅ.

⁴⁵ Ta dzawap dzawa həṅ ta skwiha taṅ ṅa daguvusta taṅ ta tsedani, taḁ ta dāṅwa dər wa mataba taṅ.

⁴⁶ Inda fitik həṅ ta tskavata ma həga Lazglafta. Ka skwa turtuk ta nzata həṅ ka za skwa zay ma watgha taṅ. Nda rfu nda rfu, nda ṅuduf turtuk ta za həṅ.

⁴⁷ Ta zləzlvay həṅ ta Lazglafta, ta mamay inda mnduha ta həṅ. Inda fitik Mgham Lazglafta ta sganagħatá gwal ta mbanafta tsi ta għeṅa għuḅa taṅ.

3

Mbanaftá sana mndu nda ragħwa səlani

¹ Ma sana fitik, ka sli'aftá i Piyer nda Yuhwana ka dza'a da həga Lazglafta da maga du'a ta nzemndi həkən ta fitik hawu.

² Ndusa nda watgha tsa həga Lazglafta ta hḁə lu ka «watgha dīna» ya, mamu sana mndu nda ragħwa daga yagata, ta nzaku hada. Inda fitik lu ta tsukwadaghata ka nzanata

§ 2:31 Ngha ta Zabura 16:10. * 2:35 Ngha ta Zabura 110:1. † 2:42 Ngha ta Lukwa 22:19.

hada, ɲa gatá skwi da gwal ta lami da tsa hɛga Lazglafta ya.

³ Ka nghanɗa tsi ta i Piyer nda Yuhwana ta lami da tsa hɛga ya. Ka gatɔ tsi ta skwi da hɛɲ.

⁴ «Ngha ta aɲni!» Ka i Piyer nda Yuhwana pghafta iri tida.

⁵ Ka nzatá tsi ka ngha hɛɲ, dza'a mutsay yu kasi'i ta skwi da hɛɲ, ka'a ma ghɛɲani.

⁶ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Dɛr tsemi, dɛr dasu, had' da i'i wa. Skwi ta nzakway da i'i ná, tsaya dza'a vlaghata yu. Nda hga Yesu Kristi mnda la Nazaret, sli'afslia' gha, ka mbaɗa ka ta mbaɗa!»

⁷ Ka'a ka ksafɗa ta dzva zeghwi, ka sli'anafta. Gi hadahada, mutsafta sɛla tsa mndu ya tsa ta mbraku.

⁸ Gi vɗuk, sli'aftani tsa ka sladata. Ka mbaɗɔ tsi ta mbaɗa. Ka lamɔ hɛɲ kawadaga da hɛga Lazglafta, ka dza'a tsatsi nda vavalaku, nda zlɛzlva Lazglafta.

⁹ Inda mndu ná, nda ngha ta mbaɗayni ta mbaɗa, ka dza'a nda zlɛzlva Lazglafta.

¹⁰ Tsɛmafta taɲ kazlay: Tsa mndu ta gɗata ta nzaku ka gatá skwi tawa tsa watgha hɛga Lazglafta ta nzakway dina yeya kɛ'a, ka hluta zlɛɲ ta hɛɲ, ka ndɛrmim hɛɲ nda ndɛrmima ta skwi ta slata nda tsa mndu ya.

Piyer ta mna gwada ma hɛga Lazglafta

¹¹ Tsaw tsa mndu mbanaf lu ya ná, lavaghu a tsatsi tavata i Piyer nda Yuhwana wa. Ka gazladaghata inda mnduha wanafta hɛɲ ma rmak, ta hgɔ lu ka «Rmaka Salumuɲ.» Ka ndɛrmim hɛɲ nda ndɛrmima demdem.

¹² Na nghay Piyer ta tsaya, ka'a nda tsa mnduha ta tskadaghatá vgha ya mantsa: «Ari wa la Isra'ila, kabgawu ta kɛl kuni ka ndɛrmima mbatá na mndu na mandana na? Kabgawu ta kɛl kuni ka vu'a aɲni, manda skwi aɲni ta mbanafɗa na mndu na nda mbrakwa ɲni? Ndi'a ta vgha ɲni nda Lazglafta ta mbanafɗa na mndu na ra?

¹³ Tsaya a wa. Lazglafta i Abraham, nda Izak, nda Yakubu, nda dzidziha mu ta maraɲta glakwa vu'ani Yesu Kristi, ya klaf kaghuni ka ghɛɲa ghuni ka mblanaftá gwal dagaladagala yeya ma mnay Pilat kazlay: Zliɲwa na mndu na kɛ'a ya.

¹⁴ Kaghuni, vziɲvza kuni ta mndu ya nda ghuɓa, mndu ya tɗukwa, ka laghu kuni ɗawaftá zlighunista mndu ya ta pslatá mnduha.

¹⁵ Ka dzatá kuni ta mndu ya nda hafu da tsi. Tahula dzata ghuni, ka sli'aganaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa. Ma tsa sli'agapta sli'agap tsi ya ná, nda nza aɲni ka maslɛmɗsɛkani.

¹⁶ Ma fatá ghɛɲa ɲni ta Yesu, kɛl mbrakwa tsa Yesu ya ka sli'anaftá na mndu ta nghɔ kuni snaɲ kuni ta sladu na. Mantsa, ma fatá ghɛɲ ta Yesu kɛl na mndu na ka mutsafta mbaku guzlindiliɲ, manda ya ta nghɔ kuni demdem ya.

¹⁷ «Tsaw tama zwanama, tsa skwi magana kaghuni ta Yesu kawadaga nda gwal dagaladagala ya ná, nda kwala ghuni kul snaɲta magata kuni.

¹⁸ Mantsa ya dzanaghata Lazglafta ta ghɛɲa skwi ya mna tsi manda ghalya nda ma wa inda la anabi kazlay: Dza'a ghuyay Kristi ta ɗaɲwa kɛ'a.

¹⁹ Mbɔɗanafwa nzakwa ghuni, ka mbɔɗavata kuni tvɔ Lazglafta, ka plighunista tsi ta dmakwa ghuni.

²⁰ Mantsa ya dza'a kɛl Lazglafta ka vlaghunatá fitika hlaptá hafu, ɲa ghunɛgaghunatani ta Yesu, ta nzakway ka Kristi zbaghunap tsi daga manda ghalya ya.

²¹ Ndanana karaku, nda ra nza-ghuta Yesu Kristi ta luwa ka kzla mbɔɗavafta inda skwi manda ya ghada Lazglafta ta mnata daga manda ghalya nda ma wa la anabi nda ghuɓa.

²² Ka Musa na: «Dza'a ghunɛgaghuna ghuna Lazglafta ghuni ta anabi manda i'i, mataba zivra ghuni dza'a sabi tsi, ɲa snay ghuni ta inda skwi dza'a tsi mnaghunata.

23 Inda mndu dza'a kwal kul sna gwada tsa anabi ya, dza'a ghzlap ghzla lu mataba mnduha Lazglafta, dza'a dzadza lu* guli," ka'a.

24 Kahwathwata ná, mnanamna inda la anabi, zraftani ta Samuyel, ha ka sabi ta sanlaha ta zlagapta tahula tsatsi, ta gwada ta na fitika amu gitana na.

25 Ka na ghuni taghunafta Lazglafta ta imi ta sləmən nda ma wa la anabi. Ka naghuni dzrafta Lazglafta ta wi nda dzidza mu Abraham kazlay: Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mnduha nda ma zivra gha† ka'a ya.

26 Tsaya kəl Lazglafta ka maraghunanantá kaghuni ta kwalvani karaku, ma ghunagaghatani da kaghuni na tfaghunaghatawi, ka mbədaghunafta na zlantá ghwadaka skwi ta magə kuni,» ka Piyer.

4

1 Tata gwada i Piyer nda mnduha, nda sli'adaghata la mali ta ghəna gwal dra skwi na Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, nda la Sadukiya.

2 Ta kuzlantə ta nufufa tan tsa skwi ta taghə i Piyer nda Yuhwana na mnduha kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma mtaku, manda tsaya dza'a sli'agapta mnduha guli ma mtaku ka'a ya.

3 Ka hlaftá hən ta i Piyer, ka pghamta ma gamak na hanay hada, kabga nda kuza vli.

4 Tsaw mataba tsa gwal ta snantá tsa gwada gwal ghunay ya, nda ndəgha hən ta zlghafta. Ta magay mbsaka tan ta dəmbu' hutaf.

5 Gamahtsimani, ka tskavata gwal dagaladagala mataba la Yahuda, nda la galata mndu, nda gwal ta tagha zlahu na mnduha ma luwa Ursalima.

6 Mataba tan, hada i Hana, ta nzakway ka mali ta ghəna gwal dra skwi na Lazglafta, nda Kayifa, nda Yuhwana, nda Alegzandra, nda inda hamata mndəra gwal ta dra skwi na Lazglafta.

7 Ka hlagaptá hən ta i Piyer nda Yuhwana ma gamak ka hlagadhata ta kəma tan. Ka hən mantsa: «Nda mbrakwa wa, nda hga wa, magata kuni ta tsa skwi ya na?» ka hən dawanta.

8 Piyer ya tani, nda ndəgha tsatsi nda Sulkum nda ghuəa. Ka'a nda hən mantsa: «Ari wa gwal dagaladagala ta ghəna mnduha, nda la galata mndu!

9 Wana gita, ta daway lu da anni ta ghəna skwi dina magana nni ta mndu si nda raghwa. Ta daway lu da anni ka waka ya mndu ya magay kəl tsi ka mbafta.

10 Mantsa nzakwani, dina ka snaghunamta, mantsa ya na inda la Isra'ila guli. Na mndu ta sladu ta kəma ghuni na ná, nda mbrakwa hga Yesu Kristi, mnda la Nazaret, ya dza kuni ta udza zlanay, ka sli'aganaptá Lazglafta ma mtaku ya, mbafta tsi.

11 Ta tsa Yesu ta mnə defteri kazlay: Pala ya wufidin kaghuni gwal ba həga

ta nzakway ka palaka tughwa həga* ka'a ya.

12 Ma tsatsi ta mutsakwa hafu, kabga had sana mndu ta ghəna tsatsi vlaga Lazglafta ta ghəna hadik tender na mba amu wu,» ka'a.

13 Ka ndərmim tsa gwal dagaladagala ta tskavata ya ta tatá us ta ira i Piyer nda Yuhwana. Ka nghə hən guli ná, má si ka gratá mndu hən, dza na a dza na tan wa. Gwal tani ta dza'a mista Yesu ya ka hahən ta gray.

14 Ta nghə hən guli ná, wya tsa mndu nda mba ya ta sladu ta kəma tan, had sana skwi lavin hən ta mbəday wa.

15 Ka ghuniginntá hən dzibil ta i Piyer nda Yuhwana ma tsa həga dzra gwada ya, ka nzatá hahən hahən ka dzra gwada ta ghəna tan.

16 Ka hən mantsa: «Waka mu dza'a magay nda na mnduha na na? Wana nda sna inda mnduha ma Ursalima

* 3:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15, 18-19. † 3:25 Ngha ta Zrafta 22:18, 26:4. * 4:11 Ngha ta Zabura 118:22.

kahwathwata kazlay: Hahəŋ ta magatá tsa mazəməzəm ya kə'a, laviŋ a amu ta wadəy guli wa.

¹⁷ Kada kwala na skwi na ta tuta katakata da mnduha ná, dvanaghamadva ta həŋ, yaha həŋ walglan̄ta gwada ta tsa Yesu ya dər ŋa wa,» ka həŋ.

¹⁸ Ka hgəgladamtá həŋ ta i Piyer, ka davanaghata həŋ. Ka həŋ mant̄sa: «Yaha kuni walglan̄ta gwadaŋtá gwada ta Yesu, dər ka tagha skwi ŋa mnduha nda hgani,» ka həŋ nda həŋ.

¹⁹ Ama ka i Piyer nda Yuhwana mant̄sa: «Mal sna ŋaghuni ka zlan̄ta ŋa Lazglafta skwi ta raku re, ari mal sna ŋa Lazglafta a na? Tsawa tsa kaghuni ka ghəŋa ghuni ta gumani.

²⁰ Aŋni ta ŋni, laviŋ a aŋni ta hafta wi kul had ta gwada ta ghəŋa skwi ya nghan̄ aŋni nda ira ŋni, nda ya snan̄ aŋni nda sləmən̄a ŋni wu,» ka həŋ.

²¹ Ka dvəglanaghatá tsa mnduha ya ta həŋ ka zliŋtá həŋ, had skwi mutsaf həŋ prək ka hamtá həŋ ta ghəŋa skwi maga həŋ wa.

²² Tsa mndu mbanaf lu nda mazəməzəm ya ná, ta malay imani ta fwad mbsak.

Du'a gwal zlgħay nda ŋuduf

²³ Tahula zliŋtá i Piyer nda Yuhwana, ka sli'aftá həŋ ka laghu slanaghatá graha tan̄ ma ghuḅa tan̄. Ka rusanaf̄ta həŋ ta inda skwi mnana la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ta həŋ.

²⁴ Na snan̄ta tsahaya ta tsa skwi ya rusanaf lu ta həŋ ya, ka gwaftá həŋ ta wi ka maga du'a da Lazglafta. Ka həŋ mant̄sa: «Mghama ḁa, kagha ta zlaganaptá luwa nda hadik, nda drəf, nda inda skwiha ma həŋ.

²⁵ Kagha ta gwadagapta nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa, nda ma wa dzidza ŋni Dawuda, vu'a gha kazlay:

“kabgawu ta kəl na mnduha na ka baruvtá vgha?

Kabgawu ta kəl həŋ ka ndandanaku ka bətbət?

²⁶ Hbafhba mghamha ta ghəŋa hadik

ta vgha ŋa vulu.

Guyafguya gwal nda mbra ta wi ta ghəŋa Mgham Lazglafta nda ya ta ghəŋa Mgham tfanagha tsi ta wi†” kə'a ya.

²⁷ Mant̄sa ya guli ná, guyaf guya i Hiridus nda Pwanəs Pilat ta wi ma na luwa na kawadaga nda sanlaha ma mndəra mnduha, nda la Isra'ila ta ghəŋa kwalva gha ya nda ghuḅa, ta nzakway ka Yesu, mndu ya tfanagha ka ta wi.

²⁸ Skwi ya kuman̄ ka, ghada ka ta fata nda mbrakwa gha maga həŋ.

²⁹ Ndanana Mghama ḁa, n̄gha ka həŋ ta lma aŋni ḁa. Vlan̄vla ta mbraku ta vu'aha gha ŋa mna gwada gha nda tatá us ta iri.

³⁰ Maran̄ mbrakwa gha, mbamba ta gwal kul dughwanaku, maga ta mazəməzəmha, nda mandərmimi nda hga Yesu kwalva gha ya nda ghuḅa,» ka həŋ.

³¹ Manda kdakwa tan̄ ta ndəbatá tsa dzvu ya, ka ghudzavaf̄ta tsa vli tskava həŋ ya. Ka ndəghaftá həŋ demdem nda Sulkum nda ghuḅa, ka mnə həŋ ta gwada Lazglafta nda tatá us ta iri.

Dəguvta gwal zlgħay nda ŋuduf ta skwa tan̄

³² Inda tsa gwal zlgħay nda ŋuduf ya, ka skwa turtuk ŋudufa tan̄, ka skwa turtuk ndana tan̄ guli. Had mndu ya ta mnay kazlay: Ŋa ḁa yeya kə'a wa. Tuts ka skwa turtuk skwa tan̄.

³³ Nda kuzla nda kuzla ta gwada gwal ghunay ta gwada ta sli'agapta Mgham Yesu. Ka t̄fə Lazglafta ta wi ta ghəŋa tan̄ demdem.

³⁴ Mataba tan̄, had ya ta p̄data skwa dzvu wa. Tsaw inda gwal nda vwah da həŋ, nda həga da həŋ mataba tan̄ ya ná, ta dzawiŋ dzawa həŋ ka hlaktá tseda skwi ya dzawiŋ həŋ

³⁵ ka vlan̄tá gwal ghunay. Mbaḁa lu ka d̄gay ŋa inda mndu tab̄ta skwi ya d̄van̄ mndu ŋa maga slnani nda tsi.

³⁶ Manda Yusufu, ta nzakway tek̄w ka mnda la Levi, ya ya lu ma luwa

† 4:26 N̄gha ta Zabura 2:1-2.

Kiprus, tsanaf gwal ghunay ta hgani ka Barnabas, manda mnay kazlay, «zwanja ufa vgha» kə'a ya:

³⁷ Ka skwaptá tsatsi ta nani vwah, ka klaktá tsedani ka vlanťá gwal ghunay.

5

I Hananiya nda Safira

¹ Mamu sana mndu guli ta hgə lu ka Hananiya nda markwa tan Safira. Ka skwaptá hahəŋ ta vwaha tan guli.

² Ka dzraftá həŋ nda markwa tan, ka difanaghutá tsa tsemi ya, ka klaktá pďakwani, ka vlanťá gwal ghunay.

³ Ka Piyer nda tsi mantse: «Ari Hananiya, kabgawu kəl ká ka zlanantá nđufu gha ta halaway, ka tsakalanatá wi ta Sulkum nda ghuđa, ka difanaghutá tseďa tsa vwah skwap ka ya na?»

⁴ Ta kul skwaptá ka ná, ka ŋa gha a nzakwani ra? Tahula skwapta gha guli, ka ŋa gha a tseďani guli ra? Waka ka kurata magatá skwi mandana na? ŋa mnduha a tsakalanata ka ta wi wu, ŋa Lazglafta,» ka'a.

⁵ Na mnata lu ta tsa gwada ya, ka zləmbatá Hananiya, ka mtuta. Ka hlutá zləŋ ta inda gwal ta snantá tsa skwi ya.

⁶ Ka sli'aftá duhwalha, ka dahamta, ka klaghata padamta.

⁷ Tahula luta awa hkən manda padamta, ka lamə markwa tan, sna a tsatsi ta skwi ta slata wa.

⁸ Ka piyer nda tsi mantse: «Ari makwana, mniha mna, mandana na tseďa tsa vwah skwap kuni ya ra?» ka'a. «Ani, mantse ya skwapta ŋni,» ka tsa marakw ya.

⁹ Ka Piyer mantse «Waka kaghuni dzrafta kawadaga ta dzəgha Sulkuma Mgham Lazglafta na? Wya tsa gwal ta padamtá zə'ala ghuni ya ta watgha, dza'a tsukwaghatá kagha guli,» ka'a.

¹⁰ Gi hadahada, ka zləmbatá tsi ta kəma Piyer ka mtuta. Ta lamə tsa duhwalha ya ná, nda mta. Ka tsukwaghatá həŋ, ka laghwi da padamta tavata zə'ala tan.

¹¹ Ka ksafťá tsi ka zləŋ ta gwal zlgħay nda nđufuf, nda hamata sanlaha ta snantá tsa skwi ya.

Mazəməmha kavghakavgha

¹² Nda ndəgha mazəməm nda mandərmimi maga gwal ghunay mataba mnduha. Snusna gwal zlgħay nda nđufuf ta tskavata kawadaga ma rmaka həga Lazglafta ta hgə lu ka rmaka Salumuŋ.

¹³ Had sana mndu ta guya vgha nda həŋ wa. Kulam nda va tsa, ta ghubay lu ta həŋ.

¹⁴ Ta sgaku nda sga ndəghata zgwana nda mi'aha ta zlgħa Mgham Yesu ta sgavaghata ta ghəŋa tan.

¹⁵ Ta hlakhla lu ta gwal kul dughwanaku, ka pghatá həŋ ta wa tvi ta kativin nda ya ta pəta, ŋa lanaghata dər sulkuma Piyer yeya tsi ta sanlaha ma həŋ ta labə tsi ta tvi.

¹⁶ Nda ndəgha gwal ta gazlakta ma luwaha ta wanaftá Ursalima ta hlakta gwal kul dughwanaku, nda gwal nda kasa da ghwadaka sulkum, ka mbambafta həŋ demdem.

Giri ŋa gwal ghunay

¹⁷ Mbadā mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tavatani, ta nzakway ka la Sadukiya, ka dra gwal ghunay.

¹⁸ Ka sli'aftá həŋ ka hlaftá gwal ghunay, ka pghamtá həŋ ma gamak.

¹⁹ Girvidik, ka gwaniŋťá duhwala Mgham Lazglafta ta watgha tsa gamak ya ka hliŋiŋťá gwal ghunay mida.

²⁰ Ka'a nda həŋ mantse: «Lawala da həga Lazglafta ka mna kuni ta gwada ta ghəŋa tsa lfida hafu ya ŋa mnduha,» ka'a.

²¹ Ka snatá tsa gwal ghunay ya ta tsa gwada ya ka sli'aftá həŋ bit tgha ka laghwi da həga Lazglafta ka tagha skwi ŋa mnduha hada.

Ka tskavata i mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tavatani, nda la galata mndu mataba la Yahuda, ŋa dzra gwada. Ka ghunaftá həŋ ta mnduha ŋa dza'a

hlagaptá tsa gwal ghunay ya kay, ma gamak.

²² Ta lagha tsa gwal ghunaf lu ya ná, kudatan had hən ma tsa gamak ya wa. Ka vradaghata hən da mnay na tan.

²³ Ka hən mantse: «Ta lagha anni kay ná, tsetsa nda ha watgha gamak manda va vlani, ta hada tsa gwal ta nghay ya guli ma vla tan. Buts ka nni gunatá tgha ná, kudatan, had mndu mida wu,» ka hən.

²⁴ Na snan ta tan ta tsa gwada ya ná, nda ndarkawa ka i mghama ngha hēga Lazglafta nda la mali ta ghəna gwal dra skwi na Lazglafta, nzata. Snəgla a hən ta skwi na mnay wa. Ka hən mantse: «Nu ta magaku nda tsa gwal ghunay ya,» ka hən dafawavusta.

²⁵ Tata tsa ndanə ya hən, ka sagha sana mndu da mnay na tan. Ka'a mantse: «wa'a tsa mnduha si ham kuni ma gamak ya kay ma hēga Lazglafta ta tagha skwi na mnduha,» ka'a nda hən.

²⁶ Ka sli'af ta mali ta ghəna gwal ngha hēga Lazglafta ya kawadaga nda sludzhani, na hlakta hən. Ka mbraku mbrakwa a hlakta hən ta hən tama wu, kabga ta zlənyay hən ta zləzłertsata mnduha ta hən.

²⁷ Hlakta tan ta hən, ka hlaghatá hən ta hən ta kəma tsa gwal dagaladagala ya. Ka mali ta ghəna gwal dra skwi na Lazglafta mantse:

²⁸ «Lmaf a nni ta kaghuni ka taghəgəltá skwi na mnduha nda hga tsa mndu ya kay ra? Wana ndanana, tirtá kuni ta tagha skwa ghuni ma luwa Ursalima. Ta kumay kuni ta vzanamtá tban ma lwi ta gwada ta mtakwa tsa mndu ya,» ka'a nda hən.

²⁹ Ka i Piyer kawadaga nda sanlaha ma gwal ghunay nda tsi mantse: «Mal sna gwada da Lazglafta ka ya da mnduha.

³⁰ Lazglafta dzidzihə mu ta sli'aganaptá Yesu si dza kuni ma zlənəfta ghuni ta udzu ya.

³¹ Tsatsi kapanaf Lazglafta ka Mgham ka fata nda ga zeghwani, ka mnda mba mndu, na vla tvi na

mnduha la Isra'ila na mbədanafta tan ta nzakwa tan, na mutsafta tan ta platá dmakwa tan.

³² Anni, kawadaga nda Sulkum nda ghuəa, ya ta vlə Lazglafta na gwal ta sna gwadani ya ná, masləmstsəka tsa skwi ya anni,» ka hən.

³³ Ka kuzlanəftá tsi ta nđuf ta tsa gwal dagaladagala ya. Ta kumay hən má ta zadənátá tsa gwal ghunay ya.

³⁴ Ka sli'avata sana la Farisa mataba tskatá mndu, Gamaliyel hgani, mndu ta tagha zlahu na mnduha ya, ta tsatsi ta fa mnduha ta iri. Ka'a mantse: «Ka labla na mnduha na dzibil,» ka'a.

³⁵ Ka'a nda tsa tskata mnduha ya tama mantse: «Mnduha la Isra'ila, daswa ka kuni nda skwi dza'a kuni da magay na na mnduha na.

³⁶ Di'inəghu a fitikani manda zlagapta sana mndu ta hgə lu ka Tewdas ta mnay kazlay: Had mndu tafta i'i wu kə'a. Ta magay mnduha ta fwad dərək ta laghwi mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi, ka gazlatá tsa gwal si ta dza'a mistani ya. Ta had lu tata gwada tida wa.

³⁷ Tahula tsa, ka zlagaptá sana mndu ta fitika vinda hga mnduha, Zudas mnda la Galili. Ka wəghatá tsi ta ndəghata mnduha mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi guli, ka gazlatá tsa gwal ta laghwi mistani ya.

³⁸ Skwi ya ta mnəghunata yu ndanana tama, ma magan kuni ta sana skwi nda na mnduha na. Ka tsa a nda tsa hən ta na skwi na katsi, mamu kdavaktani.

³⁹ Ala, ka sagha da Lazglafta tsi katsi ná, lavinta a kuni ta ləanata wa. Daswa ka kuni nda lmu dza'a kuni lmay nda Lazglafta,» ka'a nda hən.

Ka snanátá tsa mnduha ya ta tsa gwadani ya.

⁴⁰ Ka hgəgladamtá hən ta tsa gwal ghunay ya da hēga, ka dgaptá hən. «Yahayaha kuni walglan ta gwadantá gwada nda hga Yesu,» ka hən nda i Piyer.

⁴¹ Ka sli'af ta tsahaya ka laghwi nda rfu, nda mnay kazlay: Nda ra kuni

ka ghuya danwa ta ghəŋa Yesu, ka Lazglafta nda aŋni, ka hən.

⁴² Inda fitik tama, zlan a hən ta tagha skwi ŋa mnduha, nda mna gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi ma həga Lazglafta nda ya ma həga ga mnduha wa.

6

Zabaptá mnduha ndəfán ŋa katanjá gwal ghunay

¹ Ma tsa fitik ya, ta sgaku nda sga gwal ta zlghafta. Ka ŋad la Grek ta ghən ta ghəŋa la Hebru, kabga inda fitika dga skwa zay, ta zazanap zaza lu ta wadgaha taŋ.

² Ka hgaftá tsa gwal ghwanpdə his ya ta inda gwal zlghay nda ŋuduf. Ka hən mantsa: «Ra a ka zlanata aŋni ta mna gwada Lazglafta ka laghwi da dga skwa zay wa.

³ Tsaya tama zwanama, mal zabapta ghuni ta mnduha ndəfán mataba ghuni, gwal nda difil ma ghəŋa taŋ, ka zlananta ŋni ta tsa slna ya ta hən.

⁴ Aŋni ya, ka dihavata ŋni ka maga du'a nda mna gwada Lazglafta,» ka hən.

⁵ Ka zdəganatá tsa gwada ya ta inda mnduha. Ka zabaptá hən ta i Atiyen, ta nzakway ka vərda mnda zlghay nda ŋuduf, nda ndəgha nda Sulkum nda ghuḅa ya guli, nda Filip, nda Prukur, nda Nikamur, nda Timan, nda Permenas, nda Nikwala mnda luwa Aŋtakiya si ta tsu'aftá dina la Yahuda ya.

⁶ Ka hlaktá hən ta hən maranantá gwal ghunay. Ka maganaghatá tsaha ya guli ta du'a ta ghəŋa taŋ nda fanaghatá dzvu ta hən.

⁷ Ka sgavaghatá tuta gwada Lazglafta. Ka sgavaghatá gwal zlghay nda ŋuduf ma luwa Ursalima. Nda ndəgha gwal dra skwi ŋa Lazglafta katakata ta faftá ghəŋa taŋ ta Yesu guli.

Ksaftá Atiyen

* 7:3 Ngaha ta Zlrafta 12:1.

⁸ Ka zdənanntá Lazglafta ta huḍi ta Atiyen, ka vlanntá mbraku, ka magə tsi ta mazənzəma nda skwiha ka mandərmimi mataba mnduha.

⁹ Ka sli'avafntá sana mnduha, ka zlərdəwi nda Atiyen. Tsa mnduha ya ná, gwal ta nzakway ma həga tagha skwa la Yahuda hən. «Gwal hlap lu ma ga vu'a,» i la Sireŋ, nda la Alegzandri, nda la Silisi, nda la Asiya, hən.

¹⁰ Tsaw laviŋ a hən ta ŋraptá nda gwada wu, kabga vlanvla Sulkum nda ghuḅa ta difil ta Atiyen.

¹¹ Ka barafntá hən ta sanlaha ma mnduha, ŋa mnay taŋ kazlay: Nda sna aŋni ta razayni ta i Musa nda Lazglafta kə'a.

¹² Mantsa ya, ka sli'anafntá hən ta ghən ta dəmga nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu. Tahula tsa, ka valafntá hən ta Atiyen, ka ksaghatá da vla tska vgha taŋ.

¹³ Ka hlaftá hən ta tsakalawi. Ka hən mantsa: «Had na mndu na ta zlanntá raza həga Lazglafta mu nda ghuḅa, nda zlahu Musa tani wa.

¹⁴ Nda sna ŋni ta mnayni kazlay: Dza'a dzaḅiŋdzaḅa tsa Yesu mnda la Nazaret ya ta həga Lazglafta, ka mbədanafntá nzaku ya snu mu mida vlama Musa ya guli kə'a,» ka hən.

¹⁵ Ka pghaftá inda tsa gwal ma tsa həga ya ta iri ta Atiyen, ka nghay. Tata nghaynghay hən, ka mbədavafntá kumani manda ŋa duhwala Lazglafta.

7

Rusay Atiyen ta gwada Lazglafta

¹ Ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda tsi mantsa: «Tsaw mantsa na skwi ta gwadə lu ta kagha na rki na?» ka'a nda tsi.

² Ka Atiyen mantsa: «Zwanama ḁa nda dadaha ḁa, maranantəmara Lazglafta dagala ta ghənani ta dzidza mu Abraham ta tsa fitika nzakwani ta hadika Mezaputami ya, ma kdə tsi ka laghwi da nzata ma luwa Haran.

³ Ka'a nda tsi mantsa: «Zlanzla ta hadika gha, nda la ghuni tani, ka

dza'a ka ta hadik ya dza'a maraghata yu*,” ka'a.

⁴ Mantsa ya, ka sli'aftá tsi ka zlanťá hadika Kaldiya ka laghwi da nzata ma luwa Haran. Tahula mtatá dani ka sli'aftá tsi ka laghwi da nzata ma na hadik ta nzaku kaghuni mida gitana na.

⁵ Ma tsa fitik ya, had vli vlan Lazglafta ka nani dər ka kwitikw wa. Ama ka tanaftá Lazglafta ta imi ta sləmən kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta na hadik na, ɲa nzakwani ka ɲa gha, nda ya ɲa zivra gha tani kə'a. Ma tsa fitik ya, ta mutsaf a Abraham ta zwan karaku wa.

⁶ Ka'a nda tsi guli mantsa: “Dza'a laghula zivra gha da nzapta ta sana hadik ma mayəm, ɲa dulay lu ta hən, ka ga vu'a ɲa tan hada ka vaku fwaď dərmať.

⁷ I'i dza'a ganap ta iri ta tsa gwal ta dula hən ya guli. Tahula tsa, ɲa sli'afta tan ka saghwi da tsəlbu ma ghuva da ma na vli na†,” ka'a.

⁸ Ka dzraftá Lazglafta ta wi nda Abraham. Tsintá fafad, na ɲizla tsa dzratawi ya. Tsaya kəl Abraham ka tsanató fafada zwanani Izak bađu matghasa fitik manda yagata. Mantsa ya Isiyaku, ka tsanató tsi ta ɲa Yakubu. Yakubu guli, ka datsanató tsi ta ɲa zwanani ghwanpdə his, ta nzakway ka dzidzıha mu ya.

⁹ «Ka drə dzidzıha mu ta Yusufu, ka skwaptá hən. Ka klaghatá lu da ga vu'a ma luwa Masar. Nziya nza tsi, kawadaga Lazglafta nda tsi.

¹⁰ Ka klaptá tsi ma danwani, ka vlanťá difil ɲa gwada nda Fir'awna ta nzakway ka mghama Masar. Ka zdəganatá tsi ta tsa mgham ya. Ka fatá mgham ka ɲumna hadika Masar, ka zwirani kə'a fata guli.

¹¹ Ka slatá maya ta inda hadika Masar nda ya ta hadika Kan'ana. Ghuyan ghuya lu katakata. Ka traptá dzidzıha mu ta skwi ɲa zanťa.

¹² Ka snanťá Yakubu kazlay, mamu skwa zay ta hadika Masar kə'a. Ka

ghunadaptá tsi ta dzidzıha mu nda tanťanťa səla tanť.

¹³ Ka læglap hən nda mahisa səla, ka mnananťá Yusufu ta ghənani ta zwanamani. Ka snanťá Fir'awna ta mndəra tanť guli.

¹⁴ Ka tsghaftá Yusufu ta lwi, ɲa hlagghutá i dani Yakubu nda la ga tanť tani. Ta magay mbsaka tanť ta ndəfənť mbsak hutaf mida.

¹⁵ Ka laha Yakubu da luwa Masar. Hada mtuta tsi. Mantsa ya dzidzıha mu guli.

¹⁶ Ka hlaftá lu ta mbla tanť ka hlakta da luwa Sikem. Ka papadamtá hən hada, ma vli ya skwa Abraham nda tseďi da zwana Hamur ma luwa Sikem.

¹⁷ «Manda ndusakta tsa fitik ɲa magakwa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta Abraham ya, ka sgavaghatá yavafta mndəra amu ma luwa Masar.

¹⁸ Ka laf sana mgham ta pala ma luwa Masar, sna a tsatsi ta Yusufu wa.

¹⁹ Ka nənəbaptá tsi ta mndəra amu. Ka dulu tsi ta dzidzıha mu, ɲa vlata tanť ta zwana tanť tkwe' ɲa rwanatá hən.

²⁰ Ma tsa fitik ya, ka yatá lu ta Musa. Káka nda dınakwani, zdəganazda ta Lazglafta guli. Ka zatá tsi ta tili hkən ta glaku ma həga ga dani.

²¹ Manda kdakwa dadahani ta klafta ka laghwi difanata, ka slafta makwa Fir'awna tida ka klaftá tsi ka klaghata glanafta ka zwanani.

²² Mantsa, ka taghanaftá lu ta Musa ta difla la Masar, ka nzaku tsi ka mndu ta laviňťá gwada, nda mbra guli ma slnani.

²³ Ka kumaftá Musa ta dza'a ngghanaghatá la tanť la Isra'ila magafər imani ta fwaď mbsak.

²⁴ Ka nghanťá tsi ta sana mnda la Masar ta ghuya danťwa ɲa sana mnda la Isra'ila. Ka lagha tsı katanťa. Ka dzatá tsi ta tsa mnda la Masar ya ɲa play.

²⁵ Ba dza'a nda sna zwanama da kazlay: I'i fa Lazglafta ɲa mbananťá

† 7:7 Ngha ta Zlrafta 15:13-14 nda Sabi 3:12.

həŋ kə'a, ka tsatsi si ta ndanay, tsaw sna a hahəŋ wa.

²⁶ Gamahtsimani, ka lagha Musa guyamtá ma lmu ta lmə gwal his mataba la Isra'ila. Si ka kumə tsi ta dzranəftá həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: "Graha da! La zwanama kuni ná, kabgawu ta kəl kuni ka lmu na?" ka'a.

²⁷ Ka tsa mndu ta zbaftá zwanamani nda lmu ya sliŋwidiŋtá Musa mantsa: "Wa ta faghamta ka mghama ŋni ŋa tsa guma ta aŋni na?"

²⁸ Ari ta kumay ka ta dzihata manda tsa dzata gha ta mnda la Masar dahawu ya a kay na?" ka'a nda tsi.

²⁹ Na snəŋtá Musa ta tsa gwada ya, ka hwayəftá tsi ka laghwi ta hadika Madiyaŋ. Ka yayatá tsi ta zwana zg-wana his hada.

³⁰ «Tahula zatani ta vaku fwaď mb-sak hada, ka maranəŋtá duhwala Lazglafta ta ghəŋani ma vu ta mubuk ma mtak tavata ghwá Sinay.

³¹ Ka tsutá Musa ka nghay, nghər tsi ta tsa skwi ya. Ka gavadaghatá tsi ŋa tsəmanavata. Ta gavadaghatá tsi, ka snəŋtá tsi ta lwa Mgham Lazglafta. Ka'a mantsa:

³² "Ii Lazglafta dzidziha gha, ta nzakway ka Lazglafta Abraham, nda Izak, nda Yakubu ya, ka'a. Ka ghudzaku Musa ta ghudzaku da zləŋ, Walgləŋ a ta nghay wa.

³³ Ka Mgham Lazglafta nda tsi mantsa: Hlaphla ta baabəh ma səla gha, kabga na vli slada ka na ná, hadik nda ghuəba ya.

³⁴ Nghadap ngha yu ta ghuya daŋwa ŋa mnduha da ta ghuyə lu ma hadika Masar. Snidigha sna ŋada ghəŋa taŋ, kəl yu ka saha da hləptá həŋ mida. Ndanana na, sawi ka ghuna yu ta kagha da luwa Masar,†" ka'a nda tsi.

³⁵ «Va tsa Musa si vziŋ la Isra'ila kazlay, wa ta famtá kagha ka mgham, ŋa tsa guma ta ghəŋa aŋni na? kə'a ya kay, va tsa tsatsi ya ghunaf Lazglafta ŋa nzakay ka mgham, ŋa mbanəftá mnduhani. Nda ma wa duhwala

Lazglafta nghan Musa ma vu ta mubuk ya, mnanata Lazglafta ta tsa gwada ya ta Musa.

³⁶ Tsa Musa ya ta hlagəptá zwana la Isra'ila, nda maga mazəməzəm nda skwa ndərmimay ma hadika Masar, nda ya ma drəfa Dva, nda ya ma mtak, ka zatá həŋ ta vaku fwaď mb-sak ta tvi ma mtak.

³⁷ Tsa Musa ya ta mnay nda zwana la Isra'ila guli kazlay: Dza'a ghun-gaghunaghuna Lazglafta ta sana anabi manda va i'i ta nzakway mataba mndəra ghuni§ ya kə'a.

³⁸ Ma fitika tskavata zwana la Isra'ila ma zivak, tsa Musa ya ta nzakway ma takataka dzidziha mu, nda duhwala Lazglafta ta gwada nda tsi, ta ghwá Sinay ya. Hada tsu'amafata tsi ta gwada hafu ka klamakta.

³⁹ Ka kwalaghutá dzidziha mu ta snanata, ka vziŋtá həŋ, ka kuma vru da Masar.

⁴⁰ "Magaŋnafmaga ta Lazglafta ŋa mbada ta kəma ŋni, kabga sna a ŋni ta skwi ta slanaghatá* nana Musa ta hlagəŋnəpta ma Masar na wu," ka həŋ nda Haruna.

⁴¹ Mantsa fitik ya, ka tsəftá həŋ ta skwi manda zwanə sla ka pla ghəŋ ŋani, ka skalu ŋa skwi ya tsaf hahəŋ nda dzva taŋ.

⁴² Ka mbədanatá Lazglafta ta hul ta həŋ, ka zliŋtá həŋ ŋa tsəlbə ŋa tekwat-saha ta luwa manda ya nda vinda ma deftera la anabi ta mnay kazlay:

Ari la Isra'ila, ŋa da plihata kuni ta ghəŋ

ma zata ghuni ta vaku fwaď mbsak ma mtak ya ra?

⁴³ ŋa da a wa. ŋa həga tumpula Mulku, nda fwata tekwatsa Refaŋ hlaf

kuni ka pghata ka Lazglafta ghuni a tsi kay ra.

Tsaya dza'a kəl yu ka hlaftá kaghuni ka tsughwadəghunəptá hadika Babilə†, ka'a.

‡ 7:34 Aya 27-34: Ngha ta Sabi 2:14–3:10. § 7:37 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15. * 7:40 Ngha ta Sabi 32:1, 23. † 7:43 Ngha ta Amus 5:25-27.

⁴⁴ «Ma nzakwa dzidziha mu ma mtak ná, mamu si hëga tumpul pgham lu ta huzla dzratawi nda Lazglafta mida, da hëj. Manda va ya mnanaf Lazglafta ta Musa ña magaftani ya, ka magaftá tsi manda va ya nghanj tsi.

⁴⁵ Tahula tsa, ka zlglaftá dzidziha mu guli da dadaha tanj. Ka pghaftá Dzesuwa ta hëj ka hładamta da tsa hadik ghzlaf Lazglafta ta mnduha mida ta këma tanj ya, kawadaga nda tsa hëga tumpul ya. Ka nzaku tsi ha ka sagha ta fitika Dawuda.

⁴⁶ Tsatsi zdananj Lazglafta ta hudí, ka dawantá da Lazglafta ña vlantá tvi, ña banaftá hëga nda ghuáa, ta tsatsi Lazglafta Yakubu.

⁴⁷ Nziya nza tsi tama, Salumunj ta baftá tsa hëga ya.

⁴⁸ Tsaw had Lazglafta ta luwa ta nzaku ma hëga baf mnda sëla manda va ya mna Anabi kazlay:

⁴⁹ Ta luwa vla nzakwa dá, vla fa sëla dá ya guli ná, hadik ya. Mndëra wati hëga ya dza'a kuni bidifta na?

Wati vli ya præk ka lama dá dida na?

⁵⁰ I'i a ta magaftá tsa skwiha ya ra kë'a ya‡.»

⁵¹ Ka Atiyen guli mantsa: «Kaghuni ná, tëntëña ghëña ghuni. Ta hgë Lazglafta ta kaghuni ná, duduzla ka kuni nzata, va a kuni ta sna gwada da Sulkum nda ghuáa manda va tsa nzakwa dzidziha ghuni ya wa.

⁵² Wati ma anabi ya kul ganaptá dzidziha ghuni ta iri na? Ta pslapsla hëj ta gwal ya ta mna gwada ta ghëña mndu ta nzakway tdukwa. Ta na fitik na guli, ka skwaptá kaghuni ta tsa mndu tdukwa ya ka dzata.

⁵³ Kaghuni ka ghëña ghuni ta tsu'aftá zlahu nda ma dzva duhwala Lazglafta, ka kwalaghutá kuni ta snatá tsa zlahu ya guli,» ka'a.

Mtakwa Atiyen

⁵⁴ Na snay tanj ta tsa gwada ya, ka sli'avaftá hëj manda binzaunj ta

ghëña Atiyen, ka hi'idë hëj ta dzvu ka wuslikay.

⁵⁵ Ama ka nghadaftá Atiyen, mndu ya nda ndëgha nda Sulkum nda ghuáa, ta luwa. Ka nghanj tsi ta glakwa Lazglafta nda Yesu ta sladu nda ga zeghwa Lazglafta.

⁵⁶ Ka'a nda hëj kay guli mantsa: «Wana nda ngha yu ta gunatá luwa. Wa'a Zwanja mndu ta sladu nda ga zeghwa Lazglafta,» ka'a.

⁵⁷ Ka hlaftá hëj ta wi katakata, ka dzadzamtá dzvu ma slëmëj, ka vavalaftá hëj tida.

⁵⁸ Ka tsëhaftá hëj ka klaghata tahula luwa, ka zlërtsay nda pala ña dzata. Ka pghatá la ka maslëmtsëka tsa skwi ya ta lguta tanj da sana galaabay, Sawulu hgani.

⁵⁹ Ta zlërtsë hëj ta Atiyen nda pala ya, ta magë tsatsi ta du'a da Lazglafta. Ka'a mantsa: «Mgham Yesu, tsu'a ta hafa dá,» ka'a.

⁶⁰ Ka tsëlbatá tsi, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Mghama dá, ma mbëdanaf ka ta hëj ta na dmaku na,» ka'a. Tahula mnatani ta tsaya, ka sabë hafu sref mida.

8

¹ Ka zdëganatá tsa dzatá Atiyen ya ta Sawulu.

Zlraftá ghuya ñanwa ña gwal zlgHay nda ñuduf

Badu tsa fitik ya zlrafta ghuya ñanwa katakata ta slanaghatá gwal zlgHay nda ñuduf ma luwa Ursalima. Ka gazlaghutá inda gwal zlgHay nda ñuduf da sana vliha ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari. Gwal ghunay yeya ta pdata hada.

² Mamu sana mnduha ta zlëña Lazglafta, ka padamtá hëj ta Atiyen, ka tawamtá hëj katakata.

³ Ña Sawulu ya tani, kuma zadënanatá gwal zlgHay nda ñuduf ñani. Ka dza'a tsi da hëga da hëga kasa zgwana nda mi'aha, ka pgha hëj da gamak.

Mnay Filip ta Lfida Gwada ma luwa Samari

‡ 7:50 Ngha ta Isaya 66:1-2.

⁴ Tsa gwal ta gazlaghuta ya ná, ra luwa ña tan ta magay ka mna gwada ta ghəña Lfida Gwada.

⁵ Ka laha Filip da luwa Samari, ka mnə tsi ta gwada ta Kristi ña mnduha hada.

⁶ Zdəganazda tsa gwada ta mnə Filip ya ta həñ. Tets ka skwa turtuk ndəghata dəmga ta sna tsa gwada ta mnə tsi ya, nda ya ta ngha tsa mazənzəmha ta maga tsi ya guli,

⁷ kabga ta sli'agapsli'a ghwadaka sulkumha nda dza lili ma ndəghata mnduha. Nda ndəgha gwal nda raghwa, nda gwal matavaghu səla tan ta mbambafta.

⁸ Tsaya tama, ma rfu tsa luwa ya katakata.

⁹ Tsaw mamu sana mndu ta hgu lu ka Simun ma tsa luwa ya. Nda kda fitikani ma tsa luwa ya ta ksa slna nda zava. Ta zlən nda zləña mnduha ma luwa Samari. Ka mndu dagala klafta tsi ta ghəñani.

¹⁰ Nda zwani tani, nda galata mnduha tani demdem, zdəganazda tsa mndu ya ta həñ. «Nana mndu na ná, mbrakwa Lazglafta ya ta hgə lu “ka mbraku dagala yeya,”» ka həñ tazlay.

¹¹ Zdəganazda tsa mndu ya ta həñ, kabga nda kda fitikani ta maganata slna ta həñ nda tsa zavani ya.

¹² Tahula zlghafta tan ta tsa gwada Filip ta mnay ña tan ta ghəña Mgham Lazglafta, nda ya ta ghəña hga Yesu Kristi ya, ka maganafta lu ta batem ta həñ, nda zgwana tani, nda mi'aha tani.

¹³ Va tsa Simun ya guli, ka zlghafta tsatsi, ka maganafta lu ta batem. Ka ndi'navata tsi ta vgha ta Filip, ka nghə tsi ta mandərmimiha nda mazənzəmha ta magə Filip ya, ka ndərmim tsi.

¹⁴ Snañta gwal ghunay ta nzakway ma Ursalima kazlay: Zlghafzlgaha gwal ma luwa Samari ta gwada Lazglafta kə'a, ka ghunadaptə həñ ta i Piyer nda Yuhwana, da həñ.

¹⁵ Lagha tsahaya da həñ, ka magə həñ ta du'a ta ghəña tan, kada mutsafta həñ ta Sulkum nda ghuḅa.

¹⁶ Tsaw si ta sa a Sulkum nda ghuḅa ta ghəña ya dər ka turtuk ma həñ wa. Batem kwenkwen yeya maganaf lu ta həñ ma hga Mgham Yesu.

¹⁷ Lagha i Piyer nda Yuhwana ka fanaghatə dzvu ta həñ, ka mutsaftə həñ ta Sulkum nda ghuḅa.

¹⁸ Na nghay Simun ta tsa vla Sulkum nda ghuḅa ña mnduha ma fanaghata gwal ghunay ta dzvu ta həñ ya, ka klaftə tsi ta tse di ka vlay ña tan.

¹⁹ Ka'a mantsa: «Vlihawavla ta tsa mbraku ya ta i'i guli, ña mutsafta mndu dza'a fanaghata i'i guli ta dzvu, ta Sulkum nda ghuḅa,» ka'a nda həñ.

²⁰ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ka zadə tse di gha nda kagha tani, ka si nda tse di ta mutsa lu ta skwa mbalay da Lazglafta ka ka ta gray ya.

²¹ Had ña gha ma na skwi na wu, had ima gha mida guli wu, kabga slada a ñudufa gha dar ta kəma Lazglafta wa.

²² Vzinyza ta tsa ghwadaka ndana gha ya, ka dawa ka da Mgham ta plighistani ta dmakwa tsa ndanagha ya, ka dza'a magaku tsi.

²³ Ta nghadaptə yu ná, ksuxsa ghwadaka skwi ta kagha, ma gamaka dmaku ka,» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka tsa Simun ya nda həñ mantsa: «Kdəkwakdək, magawa vərda kaghuni ta du'a ta ghəña da, kada kwala tsa skwiha mna kuni ya da slidighata,» ka'a.

²⁵ Tahula mnañta tan ta gwada ta ghəña Yesu Kristi nda gwadani tani, ka vraghatə həñ da luwa Ursalima ka dza'a nda mna gwada ma ndəghata sana luwaha ta hadika Samari.

Filip nda mnda luwa Itiyupi

²⁶ Ka duhwala Lazglafta nda Filip mantsa: «Sli'afslia ka dza'a ka nda Sud, ka dza'a ka da tsa vli ta saha ma Ursalima ña dza'a da luwa Gaza ya, ya ka mtak tsa vli ya,» ka'a.

²⁷ Ka sli'aftə tsi ka laghwi. Tsaw mamu sana mnda la Itiyupi si ta laghwi da maga du'a da Lazglafta ma luwa Ursalima. Tsa mndu ya ná, ka kuḅitik nzakwani. Mndu

dagala ya ma slna, ma dzvani inda gadghəla sana marakw, Kandes hga tsa marakw ya ta nzakway ka Mghama la Itiyupi.

²⁸ Ta vru tsi dzaghani, ka nzamtá tsi ma mwata plisani, ka dza'a nda dzaŋa deftera anabi Isaya.

²⁹ «Gavadaghagava tavata ya mwata plis ya,» ka Sulkum nda Filip.

³⁰ Ka ndadaghatá Filip. Ta snə tsi ná, ta dzaŋa deftera anabi Isaya tsa mnda la Itiyupi ya. Ka'a nda tsi mantša: «Nda sna ka ta na skwi ta dzaŋ ka na ra?» ka'a.

³¹ Ka tsa mndu ya mantša: «Waka yu dza'a sŋaŋta ka mndif a mndu na?» ka'a zlgħaftá wani. Ka hgadaftá tsi ta Filip nzanavata.

³² Wya tsa vli ta dzaŋ tsi ya: «Manda kla tuwak da vla hnay klagħata lu.

Manda nzatá nzakwa zwaŋa tuwak kul had ta gwadafta ta kwitsə lu ta swidani ya

kə'a nzata, pslaf a ta wani wa.

³³ Ma hanaganatani ta ghəŋani, ka tsanagħatá lu ta guma, ka dzata. Had mndu dza'a kulaŋtá mndəra taŋ wu, kabga zadanazađa ta hafani ta ghəŋa hadik*,» ka'a.

³⁴ Ka tsa mnda la Itiyupi ya dawəŋta da Filip mantša: «Kdəkkdək, mnihamna ka ta ghəŋa wa ta gwada na anabi na ta na gwada na! Ta ghəŋa ghəŋani re, ari ta ghəŋa sana mnda a na?» ka'a.

³⁵ Ka zlraftá Filip ta gwada ta ghəŋa tsa vli dzaŋaf tsi ya, ka mnanəŋtá tsi ta Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu.

³⁶ Tata mbada həŋ ta tvi, ka lagħa həŋ slafta ta imi ma ghwa. Ka tsa mnda la Itiyupi ya nda tsi mantša: «Ya wana imi na ní, nu dza'a pyafta magadiftá batem na?» ka'a. [

³⁷ «Ka zlgħafzlgħa ka nda ŋudufa gha, ta magaku,» ka Filip. «Mantša nza-kwani, zlgħafzlgħa yu nda ŋudufa da kazlay: Yesu Kristi ná, Zwaŋa Lazglafta ya kə'a,» ka tsa mndu ya nda tsi.]

³⁸ Ka sladanatá tsi ta tsa mwata plisani ya. Ka saha həŋ nda Filip mida ka lamə həŋ da imi, ka maganaftá Filip ta batem.

³⁹ Manda kdakwa taŋ ta sabi ma tsa imi ya, ka klagħatá Sulkuma Mgham Lazglafta ta filip, gi kudataŋ nghəgla a tsa mnda la Itiyupi ya wa. Ka kdə tsatsi ta ksa tvani, ka dza'a nda rfu.

⁴⁰ Ka zlagaptá Filip ma luwa Azutu. Ka rə tsi ta luwaha ka dza'a nda mna Lfida Gwada, ka lagħwi trezekw da luwa Sezare.

9

Hgafra Yesu ta Sawulu

¹ Ma tsa fitik ya, zlanava a Sawulu ta ghuyanaptá daŋwa nda rwanatá duhwalha Mgham Yesu wa. Ka sli'aftá tsi ka lagħa slanagħatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta,

² ŋa dawaftá delewer ŋa dza'ani vlanťá la maliha ma həga tagħa skwa la Yahuda ma luwa Damas. Tsa delewer ya dza'a vlanťá tvi, ka slanagħasla tsi ta gwal zlgħay nda ŋuduf hada, ŋa kasaftani ta həŋ ka hlakta da luwa Ursalima.

³ Tata mbada həŋ ta tvi, ndu-sadagħa ndusa həŋ nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadak wanaftá Sawulu.

⁴ Ka zləmbagatá tsi ta hadik, ka snə tsi ta sana lwi ta hgay, ka'a mantša: «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ŋa da na?» ka'a.

⁵ «Wa kagħa ní Mghama da?» Ka Sawulu nda tsi. «I'i Yesu ta gə ka tiri ŋa da yeya,

⁶ Sli'afslí'a gha, ka dza'a ka da huđa luwa Damas. Hada dza'a mnaghata lu ta skwi ŋa magay gha,» ka'a nda tsi.

⁷ Ndandrakawa, ka tsa gwal ta pgha Sawulu ya nzata. Nda sna həŋ ta lwi mndani, ama ngħa a həŋ ta tsa mndu ta gwada ya wa.

⁸ Ka sli'afta Sawulu ta hadik. Kə'a ka ngħa yu ta vli kə'a, ngħa a ta vli wa. Ka ksafta lu ta dzvu ka klagħata da luwa Damas.

* 8:33 Aya 32-33: Ngħa ta Isaya 53:7-8.

⁹ Ka zata tsi ta fitik hkən, ngha a ta vli wu, zan a ta skwi wu, san a ta imi guli wa.

¹⁰ Tsaw ma tsa Damas ya, mamu sana mndu zlghay nda nɔdɔf ta hgə lu ka Hananiya. Ka Mgham Yesu nda tsi manda skwi ma suni mantsa: «Hananiya!» ka'a. «Wana yu Mghama da,» ka Hananiya.

¹¹ «Sli'afsl'i'a ka dza'a ka ta tvi, ta tsa tvi ta hgə lu ka tvi nda ga zeghwi ya, ka dawanta ka ta sana mnda la Tarsus, ta hgə lu ka Sawulu, wa'a ma həga ga Yuda ya.

¹² Ya wa'a ta maga du'a ndanana. Ka ngħantá tsi manda skwi ma suni ta sana mndu ta hgə lu ka Hananiya ta lami ka fa dzvu ta ghəjani, kada ngħəlan̄ta tsi ta vli,» ka'a nda tsi.

¹³ Ka Hananiya mantsa: «Mghama da, nda ndəgha mnduha ta mnihatá gwada ta ghəja tsa mndu ya, ka rusiftá hən ta inda ghwadaka skwi magana tsi ta mnduha gha ma Ursalima.

¹⁴ Ka sagha tsi da hadna nda mbraku ya mutsaf tsi da maliha ta ghəja gwal dra skwi ɲa Lazglafta, ɲa kasa inda gwal ta hgantá hga gha,» ka'a.

¹⁵ Ka Mgham Yesu nda tsi mantsa: «La! I'i ta zbaptá tsa mndu ya ɲa ghunay da, ɲa mnanantá hga da ta sanlaha ma mnduha, nda ya ɲa mghamha, mantsa ya guli ɲa mnduha la Isra'ila.

¹⁶ Dza'a maranan̄mara i'i ka ghəja da, ta inda ghuya dan̄wa ya tkwe' dza'a tsi ghuyay ta ghəja hga da,» ka'a.

¹⁷ Ka sli'aftá Hananiya tama ka laghwi. Ka lamə tsi da tsa həga ya. Ka fanaghatá tsi ta dzvu ta Sawulu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sawulu! Zwanama da ka. Tsa Mgham Yesu ta maragħantá ghəjani ta tvi ya, ta ghunidikta ɲa ngħəlan̄ta gha ta vli, nda ya ɲa ndəghagħafta nda Sulkum nda ghuḅa,» ka'a.

¹⁸ Ka gi sli'agata skwiha manda ɲulan̄ manda ɲulan̄ ta ira Sawulu, ka ngħəlan̄tá tsi ta vli. Ka sli'aftá tsi, ka maganaftá lu ta batem.

¹⁹ Ka zutá tsi ta skwa zay, ka vravaktá mbrakwani.

Zrafta Sawulu ta mna Lfida Gwada ma luwa Damas

Ka nzdavata tsi tsəbakw fitik kawadaga nda gwal zlghay nda nɔdɔf ma Damas.

²⁰ Ka gi sli'aftá tsi ka mnay ma həga tagha skwa la Yahuda, ka'a mantsa: «Yesu ná, Zwan̄a Lazglafta ya,» ka'a.

²¹ Ka ndərmim inda gwal ta snay nda ndərmima. Ka hən mantsa: «Nana mndu na a ta ganaptá iri katakata ta gwal ta hga hga Yesu ma luwa Ursalima kay ra? Sagha da kasa hən ɲa hlan̄tá la mali ta ghəja gwal dra skwi ɲa Lazglafta a tsi kay ra?» ka hən.

²² Ka gdavatá Sawulu ka mnay: «Yesu ná, Kristi ya,» ka'a. Ka kənaftá tsi ta la Yahuda ta nzakway ma luwa Damas. Sna a hən ta skwi ɲa zlgħanaftawi wa.

²³ Labla fitik mida tama, ka dzraftá la Yahuda ta wi ɲa zba dzatá Sawulu.

²⁴ Ka nzatá hən ta watgha luwa nda rvidik tani, nda fitik tani ka dakwatsay ɲa dzata. Ka slramtá tsa skwi dzraf hən ya da sləmən̄a Sawulu.

²⁵ Ta sana rvidik tama, ka famtá gwal zlghay nda nɔdɔf ta Sawulu ma gwadzegwer ka tsghigin̄ta nda ta ghurum ta muhula luwa.

Nzakwa Sawulu ma luwa Ursalima

²⁶ Bhadagħatani da luwa Ursalima, ka zbə tsi ta guyaftá vgha nda gwal zlghay nda nɔdɔf. Ka zlən̄ə hən nda zlən̄a, kabga graf a hən kazlay, vərda mnda zlghay nda nɔdɔf ya kə'a wa.

²⁷ Ama ka klaftá Barnabas, ka pghadagħata slanagħatá gwal ghunay. Ka rusanaftá Barnabas ta hən ka Sawulu ngħantá Mgham Yesu ma tvi, nda ya ka Mgham Yesu gwadganata. Rusanafha ta hən guli, kinawu ka Sawulu fatá ghəjani ka mna Lfida Gwada nda hga Mgham Yesu ma luwa Damas.

²⁸ Daga badu tsa ya, ka ksafatá tsi ta nzaku nda hən. Ta labla hən, ta

vrakvra hən ta mna Lfida Gwada nda hga Mgham Yesu ma Ursalima.

²⁹ Ta gwadgana gwada ta la Yahuda nda sna ta gwada Grek, ta zlerday ta gwadaha nda hən. Na tan tani, zba htsinjani na dzata na tan.

³⁰ Snahta zwanama, ka pghaghatá hən da luwa Sezare. Hada, ka ghunaghatá hən da luwa Tarsus.

³¹ Ma tsa fitik ya, lefdekw nzata nzakwa guyatá ghəna gwal zlg hay nda nuduf ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Galili, nda ya ta hadika Samari. Ta mbray hən ta vgha ka nzaku nda hanatá ghəna mista Mgham Yesu. Ta sgaku nda sga hən nda dzakatahuda Sulkum nda ghuḅa.

Mbanafta Piyer ta Ayniya

³² Piyer ya ná, ra inda vli ka naghanaghatá gwal zlg hay nda nuduf nani. Ma sana fitik, ka laha tsi nghanaghatá gwal zlg hay nda nuduf ma luwa Lida.

³³ Ka slaftá tsi sana mndu ta hgə lu ka Ayniya ta hani ta ghzləŋ. Ma tghasa vakwani tsa manda raghwatani.

³⁴ Ka Piyer nda tsi mantse: «Ayniyal Yesu Kristi ta mba kagha. Sli'afslí'a ka payanata ka ta ghzləŋa gha,» ka'a. Ka gi sli'aftá Ayniya.

³⁵ Nghanhta inda gwal ma luwa Lida, nda gwal ma dabi ma luwa Sirun ta tsa mndu ya ná, ka zlghaftá hən ta Mgham Yesu.

Vranamta Piyer ta hafu ma Tabita

³⁶ Mamu sana marakw ma luwa Yafa ta hgə lu ka Tabita mataba gwal zlg hay nda nuduf. Tsaya «Durkas» nda gwada Grek, manda mnay kazlay: Madva kə'a ya. Dagala nerna skwi maga tsi, ta katay ta gwal ka pdu.

³⁷ Ma tsa fitikha ya, ka ksafatá danwa ka mtutá tsi. Tahula mbazata, ka klaftá lu ka famta ma dzuguvi ta ghəna sana həga.

³⁸ Tsaw ndusa tsa luwa Yafa ya nda luwa Lida. Ka snahta tsa gwal zlg hay nda nuduf ma Yafa ya kazlay, wa'a Piyer ma luwa Lida kə'a. Ka ghunadaptá hən ta mnduha his da tsi.

Ka hən nda Piyer mantse: «Kdakkdak sawi misimmisim da anni,» ka hən.

³⁹ Ka sli'aftá Piyer ka labə kawadaga nda tsa mnduha ya. Manda bhadaghatani, ka kladaftá lu da tsa dzuguvi ta ghəna sana həga ya. Ka sli'aftá inda mi'a wadgu wamta ka taw, ka maray nani ta lgut nda dzampa ya maganaf Tabita ta hən ma nzakwani ta nda iri.

⁴⁰ Ka Piyer nda inda mndu ma həga mantse: «Labwala la dzibil,» ka'a. Ka saghu hən. Tahula tsa, ka tsəlatá Piyer ka maga du'a. Ka mbədavata tsi tvə mbli. Ka'a mantse: «Tabita, Sli'afslí'a!» ka'a. Ka gunanta Tabita ta iri. Nghanntani ta Piyer, ka sli'avatá tsi ka nzata nda nza.

⁴¹ Ka nanatá Piyer ta dzvu, ka sli'anafta ka sladata. Ka hgadamta tsi ta gwal zlg hay nda nuduf, nda tsa la wadguha ya, ka marananta hən ta nzakwani nda hafu.

⁴² Ka snanaghatá tsi ta inda gwal ma Yafa. Ka zlghaftá ndəghata mnduha ta Mgham Yesu.

⁴³ Ka nzatá Piyer ka nzdavata ma Yafa ga sana mnda kba huta, Simun hani.

10

Maravata duhwala Lazglafta da Kwarney

¹ Mamu sana mndu ta hgə lu ka Kwarney ma luwa Sezare. Tsatsi mali ta ghəna sana ghuḅa la sludza la Ruma ta hgə lu ka «ghuḅa la Italiya.»

² Nerna mndu tsa mndu ya nda gwal ga tan tani. Ta zləŋay ta Lazglafta, dagala mnduha la Yahuda mbaha tsi. Ta magay ta du'a da Lazglafta inda fitik.

³ Ma sana fitik ta nzemndi hkən tama, ka slanaghatá sana mazəməm. Ka nghanntá tsi ta duhwala Lazglafta ta lamə da həga ga tan ka nghannta. «Kwarney!» ka'a nda tsi.

⁴ Ka nghə tsi ta tsa duhwala Lazglafta ya nda zləŋ nda zləŋ. Ka'a mantse: «Nya ní Mghama da!» ka'a. «Bhadafḅha tsa maga du'a ta magə ka

ya, nda tsa mbaha mnduha ta mbah ka ya da Lazglafta, kəl tsi ka havapta ka kagha.

⁵ Ghuna nda va nana ta mnduha da luwa Yafa da mnanatá Simun̄ ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi.

⁶ Ya wa'a ga sana mnda k6a huta Simun̄ hgani tawa drəf hga tan̄ ya,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

⁷ Na gi laghwa tsa duhwala Lazglafta ta gwada nda tsi ya, ka hgaftá tsi ta kwalvahani his nda n̄erma sludzani turtuk ta ksanatá slna manda ghalya.

⁸ Tahula rusanaftani ta hən̄ ta inda tsa skwi ta luta ya, ka ghunaghatá tsi ta hən̄ da luwa Yafa.

Mnanan̄ta Sulkum nda ghu6a ta gwada ta Piyer

⁹ Gamahtsimani ta labə tsa mnduha ya ta tvi, ndusa hən̄ ka lamə da tsa luwa Yafa ya, ka laf Piyer ta dədəmatá ghən̄a həga da maga du'a. Ta ghwan̄ a fitik ma ghən̄ nda tsaya wa.

¹⁰ Ka kuzlanaftá maya ta Piyer, ta kumay ma ta skwi n̄a zay. Tata də nda da lu ta skwi zay n̄ani. Ka slanaghatá sana mazəmzəm.

¹¹ Ka nghə tsi ta gunata luwa, ka saha sana skwi manda gatá gwada habun̄ lu ta wani ta wani, ka saha ta hadik.

¹² Inda nimtak fwad səla mistani, nda skwiha ta mbada nda hudí ta hadik, nda zarakha tani mida.

¹³ «Sli'afslí'a gha Piyer ka hana ka, ka za ka,» ka sana lwi gwadganata.

¹⁴ Ka Piyer mantisa: «Va a yu Mghama da wa. Had skwa mbida nda skwi kul raku ka zay ta kdə walan̄ta lami da wa da wu,» ka'a.

¹⁵ «Ka nda ra tsa skwi ya ka zay ka Lazglafta ya ná, ma nghə kagha ka skwi kul raku ka zay,» ka tsa lwi ya ka mahis nda tsi.

¹⁶ Hkən̄ vranraftani mantisa ya, ka vrin̄tá tsi ta tsa skwi ya ta luwa.

¹⁷ «Nu mndəra tsaya ma skwi tama,» ka Piyer ta ndana klatá ghən̄a tsa mazəmzəm ta slanaghata ya, nda

6hadaghata tsa gwal ghunaf Kwarney ya ta watgha manda kdakwa tan̄ ta dawan̄tá vla həga la Simun̄.

¹⁸ «Hadna ta nzakwa Simun̄ ta hgə lu ka Piyer ya ra?» Ka hən̄ gwadana nda lwi kuzlahkuzlah.

¹⁹ Tata ndana skwi ta ghən̄a tsa mazəmzəm ya Piyer kay ná, «Wya mnduha hkən̄ ta psa kagha,

²⁰ sli'afslí'a ka laha ka, n̄a dza'a gha kawadaga nda hən̄. Yaha ka da dga ghən̄, kabga i'i ta ghunagaghatá hən̄,» ka Sulkum nda ghu6a nda tsi.

²¹ Ka sli'aftá Piyer ka saha slanaghatá tsa mnduha ya. «Wana yu, i'i tsa mndu ta psə kuni ya. Nya ta klagaghunaghata na?» ka'a nda hən̄.

²² «Kwarney ka mali ta ghən̄a ghu6a sludzi, ta nzakway ka n̄erma mndu, ta zlən̄a Lazglafta, ta ghubu inda la Yahuda ya ta ghunan̄nakta. Duhwala Lazglafta ta mnanata n̄a hgadaptá kagha da tan̄ n̄a sna skwi dza'a ka mnanata,» ka hən̄ nda tsi.

²³ Ka hladamtá Piyer ta hən̄, ka hanə hən̄ hada.

Sli'afsta Piyer ka laghwi da Kwarney

Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi ka laghu mista tan̄. Ka sli'aftá sanlaha ma zwanama ma luwa Yafa ka pghaghatá hən̄.

²⁴ Ka 6hadaghatá hən̄ da luwa Sezare. Gamahtsimani, ta kzlaykzlay Kwarney nda la ga tan̄ tani, nda hduhuda grahani gwal hagaf tsi ya, ta hən̄.

²⁵ Manda 6hadaghata Piyer, ka lagha Kwarney da guyay, ka zləmbatá tsi ma ghuvani ka ga zgu n̄ani.

²⁶ «Sli'afslí'a, mndu i'i guli,» ka Piyer ka sli'anafsta.

²⁷ Tata dza'a nda ghwa yiva hən̄ nda Kwarney, ka lamə tsi da həga. Ka slanaghatá tsi ta hi6atá mnduha hada.

²⁸ Ka'a nda hən̄ mantisa: «Nda sna kuni ná, pyafpya lu ta guyay mnda la Zudiya ta vgha nda la mayəm, 6alavakata lamə da həga ga tan̄. Tsaw had mnda səla ya n̄a mnay kazlay:

Nda ghuḅa yeya, ghuḅa a yeya ka guya vgha nda tsi wu kə'a wu, ka Lazglafta marihata.

²⁹ Tsaya kwal yu kul dganṭá ghəṅ ka sagha hganər ka ta i'i. Ta kumay yu tama ta snaṅtá ghəṅa skwi kəl kuni ka hgaktá i'i,» ka'a.

³⁰ Ka Kwarney mantša: Ma fwada fitik na, manda va na luwa, ta maga du'a yu ma həga da ta nzəmndi hkən, ka gi sagha sana mndu nda sudatá lguta ṅusliṅ tilil ta vghani ta kəma da.

³¹ Ka'a nda i'i mantša: «Kwarney, snasna Lazglafta ta du'a gha, havaphava guli ka mbaha mnduha ta mbah ka.

³² Ghuna tama ta mnduha da luwa Yafa da hgaghaktá Simuṅ ta hgə lu ka Piyer ta nzaku ga sana mndu, Simuṅ hgani, mnda kḅa huta, ta wa drəf hgani ya,» ka'a.

³³ «Gi kəl yu ka ghunadaptá mnduha da kagha. Dina na sagha sagha ka na. Ndanana, wana aṅni demdem ta kəma gha ṅa sna skwi ya mnagha Mgham ṅa mnaṅnata,» ka'a.

Piyer ta gwada ga Kwarney

³⁴ Mbadá Piyer ka zlraftá gwada. Wya ka'a: «Kahwathwata, ndanana grafta yu kazlay: Had Lazglafta ta gala mndu wu kə'a.

³⁵ Inda mndu dər má ma mndəra la wa tsi ta zləṅa hgani, ka maga skwi tdukwa ná, zdəganazda.

³⁶ Ghunafghuna Lazglafta ta gwadani ṅa zwana la Isra'ila ma mnananṭá Lfida Gwada ta nzaku nda ma Yesu Kristi, ta nzakway ka Mghama inda mnduha, ta həṅ.

³⁷ Nda sna kuni ta skwi ta zlrafta ta hadika Galili, ka zlu'utá tsi ta vli ta hadika Zudiya demdem, tahula kḅakwa Yuhwana ta mna gwada, nda ya ta maga batem.

³⁸ Nda sna kuni ka Lazglafta pghəganaghatá mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ta Yesu Kristi mnda la Nazaret. Nda sna kuni guli ka Yesu ranaftá inda vli ka maga zdaku, ka mbamba gwal ghurgana halaway ta həṅ, kabga kawadaga Lazglafta nda tsi.

³⁹ Aṅi, nda nza aṅni ka masləmmtsəka inda skwi maga tsi ta hadika la Yahuda nda Ursalima. Ka dzatá lu nda ma zləṅafta ta udzu.

⁴⁰ Ka sli'aganaptá Lazglafta nda hafu badu mahkən. Ka vlanṭá tsi ta tva maranṭá ghəṅani.

⁴¹ ṅa tsa aṅni tinlaghu Lazglafta ta zbapta ṅa nzakway ka masləmmtsəkani ya. ṅa tsa aṅni si ta za skwi, ka sa skwi kawadaga nda tsi ya maranṭa tsi ta ghəṅani, tahula sli'agaptani ma taba gwal nda rwa ya. ṅa inda mnduha demdem a maranṭa tsi ta ghəṅani wa.

⁴² Tsatsi ta mnaṅnata, ka mna kuni ṅa mnduha, ka sladanafta kuni kazlay: Tsatsi sladana Lazglafta ka mnda tsa guma ta ghəṅa gwal nda hafu, nda ya ta ghəṅa gwal nda rwa kə'a.

⁴³ Inda la anabi ná, mnamna həṅ ta ghəṅani kazlay: Dər wati ma mndu ta zlghafta dza'a mutsay ta planatá dmakwani, nda ma mbrakwa hgani,» ka'a.

Saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa gwal kul nzakway ka la Yahuda

⁴⁴ Tata mna tsa gwadaha ya Piyer, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa inda tsa gwal ta sna tsa gwada ya.

⁴⁵ Ka ndərmim inda tsa gwal zlghay nda ṅuduf nda tsa fafada tanṅ ta labə mista Piyer ya kay, ta vlagata Lazglafta ta Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa inda tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

⁴⁶ Ka snə həṅ ta gwaday tsa mnduha ya ta gwada nda sanlaha ma gwada. Ka zləzlvu həṅ ta glakwa Lazglafta. Ka Piyer mantša:

⁴⁷ «Dza'a pyafpya lu ta maganaftá batem nda imi ta na mnduha na, ya wana mutsafmutsa həṅ ta Sulkum nda ghuḅa manda va amu na ra?» ka'a.

⁴⁸ Ka Piyer guli mantša: «Maganafatá batem ta həṅ nda hga Mgham Yesu Kristi,» ka'a. Tahula tsa, ka ndəbanata həṅ ta dzvu ṅa nzdavatanani tsəbakw fitik da həṅ.

11

Rusay Piyer ta skwi ta maguta ma Ursalima

¹ Ka snantá gwal ghunay nda zwanama ta nzakway ma hadika Zudiya kazlay: Zlghafzlgha gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada Lazglafta guli kə'a.

² Manda vradaghata Piyer da luwa Ursalima, tus gwal zlghay nda nɔdɔf nda datsa fafada taŋ nda gwada nda Piyer.

³ «Lamla ka da hɔga ga gwal kul datsaku fafada taŋ, ka za skwa zay kawadaga nda hɔŋ,» ka hɔŋ nda tsi.

⁴ Ka zraftá Piyer ta rusay ŋa taŋ turtuk turtuk ka tsa skwi ya luta.

⁵ Ka'a mantsa: «Ma nzakwa da ma luwa Yafa, ta maga du'a yu tama, ka sladighatá sana mazəmzəm. Ka ngantá yu ta sana skwi dagala manda gatá gwada nzakwani ŋaŋana lu ta wa kuzibidimani ta wa kuzibidimani ta saha daga ta luwa, ka ndusadivata.

⁶ Ka faftá yu ta iri tida ka vitsay, ka ngantá yu ta skwiha fwaɗ fwaɗ sɔla mista taŋ, nda nimtak, nda skwiha ta mbaɗa nda huɗi, nda zarakha mida.

⁷ «Sli'afslí'a gha Piyer ka hana ka, ka za ka ta hɔŋ,» ka sana lwi gwadgihata.

⁸ «Va a yu Mghama da wa, had skwa mbida nda skwi kul raku ta kdɔ lami da wa da wu,» ka yu.

⁹ «Ka nda ra, ka Lazglafta ya ná, ma ngə ka ka skwi kul raku,» ka tsa lwi ya gwadglagata ta luwa ka mahis.

¹⁰ Hkən kə'a vrəglanafta manda va tsaya. Ka vrintá lu ta tsa skwi ya ta luwa.

¹¹ Ta va tsa luwa ya, nda bhadaghata sana mnduha hkən ghunaf lu ta hɔŋ daga ma luwa Sezare, ŋa slidighata ma tsa hɔga ta nzaku yu ya.

¹² «Ka dza'a ka mista taŋ, yaha ka da dga ghɔŋ,» ka Sulkum nda ghuɓa nda i'i. Ka pghaftá na mnduha wana hɔŋ hadna na ta i'i da luwa Sezare, ka lamə ŋni demdem da hɔga ga Kwarney.

¹³ Ka rusanraftá tsa mndu ya kə'a ngantá duhwala Lazglafta ta sladu ma hɔga ga taŋ. Ka'a nda tsi mantsa: «Ghuna ta mndu da luwa Yafa ŋa hgaktá Simuŋ, ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi,

¹⁴ ŋa mnaghunatani ta gwadaha ya dza'a klaghaktá mbaku, ŋa kagha nda hɔga gha tani demdem,» ka'a.

¹⁵ Ta zrayzray yu ta gwada tama ná, ka saha Sulkum nda ghuɓa ta ghɔŋa taŋ manda va ya ta magaku nda amu taŋtaŋ ya.

¹⁶ Ka havaktá yu ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Yuhwana ná, nda imi maga tsatsi ta batem, kaghuni ya, nda Sulkum nda ghuɓa dza'a magaghunafta lu ta batem kə'a ya.

¹⁷ Ka si Lazglafta ta vlantá tsa Sulkum nda ghuɓa ya ta tsa mnduha ya, manda va ya vlama lu ta amu ma zlghafta mu ta Mgham Yesu Kristi ya ní, wa i'i tama ŋa dzanamtá wi ta Lazglafta?» ka'a.

¹⁸ Tahula snanta taŋ ta tsa gwada ya, ka lbatá hɔŋ demdem, ka zləzlvu hɔŋ ta Lazglafta «ta vlantá tva mbədanaftá nzakwa taŋ ta gwal kul nzakway ka la Yahuda kada mutsafta hɔŋ ta vɔɗa hafu tama,» ka hɔŋ.

¹⁹ Tsa ghuya danwa ta slata ma kdɔ fitika dzatá Atiyen sagha ya, ta wutsanatá gwal zlghay nda nɔdɔf. Ka sli'aftá sanlaha ka laghwí dikw da luwa Finisi, ta laghu sanlaha da Kiprus, ta laghu sanlaha da Antakiya. Ka mnə hɔŋ ta gwada Lazglafta ŋa la Yahuda ka zlantá mnay ŋa sanlaha ma mnduha.

²⁰ Mbaɗa sanlaha ma gwal zlghay nda nɔdɔf ta nzakway ka mnduha la Kiprus nda la Sireŋ, ka sli'afta ka laghu da luwa Antakiya, tvə la Grek. Ka mnə hɔŋ guli ta Lfidá Gwada Mgham Yesu ŋa taŋ.

²¹ Kawadaga mbrakwa Mgham Yesu nda hɔŋ, kəl ndəghata mnduha ka zlghafta, ka mbədaghutá vgha tvə Mgham Yesu.

²² Ka snanaghatá tsi ta Igliz ma luwa Ursalima. Ka ghunaftá hɔŋ ta

Barnabas da luwa Anṭakiya.

²³ Manda ḡhadaghatani, ka ng-haṅtá tsi ta zḡakatahuda Lazglafta, ka rfu tsi ta rfu. Ka vlanṭá tsi ta mbraku ta hən ḡa ḡdavata taṅ nda fatá ḡudufa taṅ ta Mgham Yesu.

²⁴ Tsaw tsa Barnabas ya ná, ḡerma mndu ya, mnda zlgħay nda ḡuduf ya ndəghu ndəgha nda Sulkum nda ghuḡa. Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlgħaftá Mgham Yesu.

²⁵ Ka sli'afṭá Barnabas ka lagħwi da luwa Tarsus, da zba Sawulu.

²⁶ Manda slaftani tida, ka kla-gaghatá tsi da luwa Anṭakiya. Təṅ vakwa taṅ hada kawadaga ta ksa slna ma Igliz. Ka tagħə hən ta skwi ḡa ndəghata mnduha guli. Ma luwa Anṭakiya zrafta lu ta hga gwal zlgħay nda ḡuduf, ka la krista.

²⁷ Ma tsa fitik ya, ka sli'afṭá la anabi ma luwa Ursalima ka laha da luwa Anṭakiya.

²⁸ Mamu sani mataba taṅ ta hgə lu ka Agabus. Ka'a mantsa: «Dza'a slaku maya ta ghəṅa hadik demdem,» ka'a manda ya mnana Sulkum nda ghuḡa. Ka slatá tsi tama ma fitika gay Klawdi ta mgham.

²⁹ Ka gwal zlgħay nda ḡuduf sladanata mantsa: «Inda mndu, ka vla tsi ta skwi ya laviṅ tsi ta vlay ḡa tsəghay ḡa kata zwanama ta nzaku ma hadika Zudiya,» ka hən.

³⁰ Ka tskaftá hən, ka vlanṭá i Barnabas nda Sawulu, ḡa klanṭá la galata mnduha ma hadika Zudiya.

12

¹ Ma va tsa fitik ya, ka zraftá mgham Hiridus ta ghuya ḡaṅwa ḡa Igliz.

² Ka dzatá tsi nda kafay ta Yakubu, zwanamani ma Yuhwana.

³ Ta nghə tsi ná, zḡaganazḡa tsa skwi ya ta la Yahuda. Ka ksaftá tsi ta Piyer guli ma fitika skala buradi kul had is mida ya.

⁴ Tahula ksaftani, ka tsamtá tsi ma gamak. Ka pghatá tsi ta ghuḡa sludzi fwaḡ fwaḡ ḡa mbaḡay taṅ ta vgha ta nghay. Tahula kḡata ma skala

Pak ta ndana tsi ta tsanaghatá guma baṅluwa.

⁵ Ma tsa ḡatá Piyer ma gamak ya tama, ka ḡavata Igliz ka maga du'a ka ḡḡaṅḡa ta ghəṅani.

Zliṅṭá Piyer

⁶ Ta tsa rvidik ḡa tsadakwa vlani ya ta ndana Hiridus ta tsanaghatá guma. Ta hani Piyer nda tsatani ma tsuhwalha his ma takataka sludziha his. Ta nzaku gwal ngha watgha guli nda tvə watgha.

⁷ Gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ka tsuwadakaanaftá vli ma tsa dzuguvi ya. Ka nduhudaṅṭá tsi ta Piyer ma ḡwazliḡ. «Sli'afli'a misimmisim,» ka'a nda tsi. Gi stak saha tsa tsuhwalha ya tsa ta dzvani.

⁸ «Hbana ḡanava gha ka sudamta ka ta ḡaḡaha gha,» ka duhwala Lazglafta nda tsi. Ka magatá tsi mantsa. «Fava lguta gha, sawi mista ḡa,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka sagħu Piyer ma gamak mista tsa duhwala Lazglafta ya. Zbaṅ a tsatsi kazlay: Kahwathwata na skwi ta magə duhwala Lazglafta na re ari ki na kə'a wa. Zlah suni na skwi na ta fidaghata, ka tsatsi ta ndanay.

¹⁰ Ka tsughwadagaptá hən ta taṅtaṅa ghuḡa tsa gwal ta ngha mnduha ya, tsughwadapha hən ta mahisani. Ka lagħa hən tavata sana watgha haf lu nda kufur ta tva lami da huda luwa. Ka gunutá tsa watgha ya ka ghəṅani ta wa ira taṅ. Ka sabə hən, ka ksaftá hən ta tvi, gi ka zlanatá duhwala Lazglafta hada.

¹¹ Ma tsa fitik ya zrafta Piyer ta snaṅṭá skwi ta magaku. «Ndanana, grafta yu dar kazlay: Mgham Yesu ta ghunagatá duhwalani klaptá i'i ma dzva Hiridus nda ya ma inda ghwadaka skwi si ta kumə la Yahuda ta sladiḡhatani,» ka'a.

¹² Na snaṅṭani kazlay: Manda va tsaya nzakwani kə'a, ka sli'afṭá tsi ka lagħwi da Mari mani ma Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya. Hada, nda hiḡa tskatá vgha mnduha ta maga du'a.

¹³ Ka lagħa Piyer dzanṭá watgha lamə da həga. Ka gavadaghatá sana

marakw ka kwalva, ta hgə lu ka Ruda, da sna lwani.

¹⁴ Ka tsatsaftá tsi ta lwa Piyer, ka rfu tsi ta rfu. Ma ɲa gunatani ta tsa watgha ya ná, ka hwayaghatá tsi da huɗa hɛga da mnay kazlay: Wa'a Piyer ma bli kə'a.

¹⁵ «Nda ksa ka da skwi ra!» ka hɛɲ nda tsi. «Kahwathwata ta mna yu,» ka'a ta ghɛɲani. «Ba sulkumani ya,» ka hɛɲ.

¹⁶ Mbaɗa Piyer ka gɗavata ta dza watgha. Manda gunata taɲ ta watgha ka nghanɗá hɛɲ ta Piyer. Ka ndərmim hɛɲ.

¹⁷ Kɗkəɗkɗ, ka Piyer nda dzvu ka lɓanató hɛɲ. Ka rusanafá tsi ta hɛɲ ka Mgham Yesu kliginɗa ma gamak. «Ka dza'a kuni da rusanafá i Yakubu nda sanlaha ma zwanama,» ka'a nda hɛɲ guli. Ka gi sabə tsi ka laghwi da sana vli.

¹⁸ Tsadakwa vlani, ka kɓutá la sludzi katakata. «Ka wu nuta na Piyer na tama?» ka hɛɲ.

¹⁹ «Psawa manda va psay,» ka Hiridus. Lay, ngha a wa. Laghani ka ɗaɗawanaptá vli ta tsa gwal si ta nghay ya. Ka vlatá tsi ta tvi, ɲa pslatá hɛɲ. Tahula tsa, ka sli'aftá Hiridus ma Zudiya ka laha da luwa Sezare, ɲa nzɗavata ka fitik tsəɓakw hada.

²⁰ Ka ɓasaftá mgham Hiridus ta ɲuɗuf katakata ta ghɛɲa gwal ma luwa Tir nda Siduɲ. Ka dzraftá tsa-haya ta wi ka skwa turtuk ɲa lagha ta kəmani. Ka sutá hɛɲ ta ghɛɲa Blastus ta nzakway ka zwira mgham ya. Ka lagha hɛɲ ɗawa dzrafta nda mgham, kabga ma haɗika tsa mgham ya ta saba skwi ɲa zay taɲ.

²¹ Baɗu tsa fitik tsaf hɛɲ ya, ka suɗavató Hiridus ta lguta ma mgham mghamani, ka nzafta ta dughurukwani, ka ɲəzlatá tsi baɲluwa.

²² «Lazglafta ta gwada, mndu a wu,» ka mnduha hlaftá wi.

²³ Gi hadahada, ka dzuɲtá duhwala Lazglafta ta Hiridus, kabga kwalani kul vlanɗá glaku ta Lazglafta. Ka dughwadutá mtarak, ka mtutá tsi.

²⁴ Mbaɗa gwada Lazglafta ka ta vgha, ka sgaku mbsaka gwal zlgħay

nda ɲuɗuf nda sga.

²⁵ Manda kɗinɗa i Barnabas nda Sawulu ta slna ya ghunaf lu ta hɛɲ da Ursalima, ka vraghutá hɛɲ. Ka klinɗá hɛɲ ta Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya, mista taɲ.

13

Zabaptá i Barnabas nda Pwal ɲa dza'a mna Lfida Gwada

¹ Ma Igliza luwa Anɗakiya ná, mamu la anabiha nda gwal ta tagha skwiha ɲa mnduha. Hahɛɲ na i Barnabas, nda Simeyuna ta hgu lu ka mnda ɲra ya, nda Lukiyus mnda la Sireɲ, nda Manahɛɲ ta glafta kawadaga nda Hiridus, ya si ta ga mgham ta haɗika Galili ya, nda Sawulu.

² Ma sana fitik, ka ts kavatá hɛɲ ka maga du'a nda sumay. «Hlapwa i Barnabas nda Sawulu ya mataba ghuni, ɲa maga slna ya hganɲ yu ta hɛɲ,» ka Sulkum nda ghuɓa, nda hɛɲ.

³ Tahula kɗinɗa taɲ ta tsa suma nda maga du'a ya, ka fanaghatá hɛɲ ta dzvu ta hɛɲ ka zlinɗá hɛɲ.

I Barnabas nda Pwal ma luwa Kiprus

⁴ Ka sli'aftá i Barnabas nda Sawulu, ghunafər Sulkum nda ghuɓa ta hɛɲ, ka laghu hɛɲ da luwa Selusi. Hada ɲlafta hɛɲ ta kwambalu, ka laghwi ta haɗika Kiprus, ta tsavata ma drəf.

⁵ Manda ɓhadaghata taɲ da luwa Salamina, ka mnə hɛɲ ta gwada Lazglafta ma hɛga tagha skwa la Yahuda. Kawadaga Yuhwana Markus nda hɛɲ ɲa zlgħanɗá hɛɲ.

⁶ Ka tadaptá hɛɲ ta tsa haɗik ya ka ɓhadaghata da luwa Pafus. Ka slanaghatá hɛɲ ta sana ɗəgha, ta hgu lu ka Baryusuwa, sana mnda la Yahuda ya ta niɲtá ghɛɲani ka anabi.

⁷ Tavata ɲumna tsa haɗik ta tsavata ma drəf ya ta nzakwa tsi. Tsa ɲumna ya ná, Sergiyus Palus, mndu nda ghunizlak ma ghɛɲani ya. Ka hgaftá tsi ta i Barnabas nda Sawulu, kabga ta kumay ta snanató gwada Lazglafta.

⁸ Lagha tsa ɗəgha ta hgu lu ka Alimas nda gwada Grek ya, ka dzadza

wa taŋ ka zba mbədiŋtá zlgħay nda ŋuɖufa tsa ŋumna ya.

⁹ Mbaɖa Sawulu, ta hgu lu ka Pwal ya, nda ndəghatani nda Sulkum nda ghuɖa, ka vazlaftá iri tida.

¹⁰ «Kuslebermbera magakwa gha, dagala nana mnda gha, zwaŋa hal-away ka, ghuma inda skwi tɖukwa ka. Yawu dza'a zlaŋta kagha ta mbədiŋtá tva Lazglafta ta nzakway ka tɖukwani na?

¹¹ Kzla tama, wya Mgham dza'a dzughusta, ŋa ghulpəta gha. Dza'a nzɖavanzɖa ka, haɖ ka dza'a nghanɖa fitik wu,» ka'a. Gi hadahada tɖik vli ta wa ira Alimas manda vli girvidik. Ka tatam tsi ta tatamaku ka zba mndu ŋa ksay ta dzvu.

¹² Nghanata ŋumna ta tsa skwi ta maguta ya ná, ka zlgħaftá tsi nda ŋuɖufani. Lanafla tsa skwi ta taghə lu ta ghəŋa Mgham Yesu ya katakata.

I Pwal nda Barnabas ma luwa Aŋtakiya

¹³ Ka sli'aftá i Pwal nda grahani ka lami da kwambalu ma luwa Pafus, ka laghwi da Perge ta haɖika Pamfali. Ka dgatá Yuhwana Markus ta vgha nda həŋ, ka vraghuta da luwa Ursalima.

¹⁴ Ka sli'iglaftá həŋ ma luwa Perge, ka laghwi da luwa Aŋtakiya ta haɖika Pisidi. Baɖu Sabat, ka lamə həŋ nzata ma həga tagha skwa la Yahuda.

¹⁵ Tahula dzadzaŋafta lu ta vli ma deftera zlahu Musa, nda ya ma deftera anabiha, ka maliha ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya nda həŋ mantsa: «Zwanama ɖa, ka mamu gwada da kaghuni ŋa vlanɖá mbraku ta mnduha, laviŋlava kuni ta gwaday ndana,» ka həŋ.

¹⁶ Ka sli'aftá Pwal, ka'a nda dzvu nda dzvu mantsa: Snawasna la Isra'ila nda inda gwal ta tsəlɖu ta kəma Lazglafta!

¹⁷ Lazglafta mnduha la Isra'ila ta zbaptá dzidziha mu ŋa ŋlanəftá həŋ, ma fitika nzakwa taŋ ta haɖika Masar. Ka hliŋiŋtá tsi ta həŋ ma tsa haɖik ya nda mbrakwani.

¹⁸ Ta klay ta vaku fwad mbsak maga tsi ta su'a nzaku nda həŋ ma mtak.

¹⁹ Tahula tsa, ka zadənatá tsi ta mndəra mnduha ndəfáŋ ta haɖika Kan'ana, ka vlanɖá tsi ta tsa haɖik ya ta həŋ, ŋa ŋataŋ.

²⁰ Inda tsa nzakwagapta taŋ ya ná, ta klay ta vaku fwad dərmaɖ nda hutafmbsak.

«Ka vlanɖá tsi ta gwal ŋa tsanatá guma ta həŋ, ha ka sagha ta fitika anabi Samuyel.

²¹ Ka ɖawu həŋ ta fanamtá mghama taŋ ta həŋ. Ka fanamtá Lazglafta ta həŋ ta Sawulu zwaŋa Kis, ta sabi ma mndəra la Benzameŋ. Fwad mbsak vakwani ta ga mgham ta ghəŋa taŋ.

²² «Ka mbəɖənatá Lazglafta ta hul ta Sawulu, ka mbəɖənamtá ga mgham ta Dawuda ta ghəŋa taŋ. «Slafsla yu ta Dawuda, zwaŋa Yesay. Zɖəghazɖa, dza'a magay ta inda skwi ya ta kumə yu,» ka'a.

²³ Nda ma zivra Dawuda kləganaghata Lazglafta ta la Isra'ila, ta mnda mba mndu, ta nzakway ka Yesu, manda ya tamaf tsi ta imi ta sləməŋ ya.

²⁴ Ma kɖaku Yesu ka saha, mnaŋamna Yuhwana ta inda la Isra'ila kazlay: Mbəɖənafwambəɖa ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem guli kə'a.

²⁵ Ndusakwa fitika kɖayni ta slnani, ka'a mantsa: «Duŋwa wa ya ka kaghuni nda i'i na? Ya tsa mndu ta kzlə kaghuni ya a i'i wa. Wa a tsatsi ta sagha nda hula ɖa, slagħwa a yu dər ka plaptá zu'a ɖaɖah ma səlani wa,» ka'a.

²⁶ «Zwanama ɖa, kaghuni ta nzakway ka zivra Abraham, nda kaghuni ta zləŋa Lazglafta tani, ŋa amu tsghəgamaghata lu ta na gwada ta mbaku na.

²⁷ Tsaw tama, tsatsaf a mnduha ma Ursalima nda mghamha tani ta Yesu wa. Sna a həŋ ta tsa gwada la anabi ta dzaŋə lu inda sabat ya guli wa. Ka dzanaghata həŋ ta ghəŋa skwi mna la anabi, nda ma dzata taŋ ta Yesu.

28 Dər ma slanagha a həŋ ta skwi præk ka dzata ma mndani wu, dzadza ta na mndu na, ka həŋ nda Pilat.

29 Tahula kdīnta magatá skwi manda ya nda vinda ta ghəŋani ma deftera Lazglafta, ka klaghatá həŋ dzata ta udza zləŋay. Ka klagatá həŋ ka famta ma kulu.

30 Ama ka sli'aganaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa.

31 Nda ndəgha fitikani ta mara vgha ŋa gwal ta sli'afta ma Galili kawadaga nda tsi, ka lafi da Ursalima. Tsa mnduha ya ta nzakway ndanana, ka masləmtsəkani da mnduha la Isra'ila.

32 Vərdá aŋni, tsa Lfida Gwada ya ta mnaghunata aŋni. Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta zləməŋ ta dzidzihá mu ya ná,

33 magama ta amu, ta nzakway ka zivra taŋ ya Lazglafta, ma sli'aganaptani ta Yesu ma mtaku. Wya skwi nda vinda ma Zabura his:

“Zwanja dá ka, gita yata yu ta kagha,”* ka'a.

34 Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Yesu ma mtaku, walglaŋta a ta mtuta ŋa fəgladamtá mblani da kulu ŋa rwutani wa.

“Tsaya kəl Lazglafta ka mnay kazlay: Dza'a vlaghunavla yu ta tfawi nda ghuá,

nda fa ghəŋ tida, ya tanaf yu ta imi ta sləməŋ ta Dawuda† kə'a ya.”

35 Ka'a ma sana vli guli na:

“Had'ka dza'a zlanatá mnda gha ŋa rwutani ma kulu wu,”‡ ka'a.

36 Ma fitika nzakwa Dawuda nda hafu ná, mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya. Maganamaga ta skwi ta kumə tsi. Ka mtutá tsi, ka lamtá lu tavata dzidzihani, ka rwuta tsi.

37 Ama tsa mndu sli'aganap Lazglafta nda hafu ya, walaŋ a rwaku ta ksaŋta tsatsi wa.

38 Mantsa tama zwanama, dina ka ssaŋta ghuni kazlay: Əŋka'a ka tsa Yesu ya kəl lu ka mnaghunaŋta nda pla dmakwa ghuni kə'a. Traptra

zlaha Musa ta klaptá kaghuni ma tsa dmakwa ghuni ya.

39 Ama inda mndu ta zlghaftá Yesu ná, falau' vghani.

40 Daswa ka kuni tama, da slaghu-naghatá skwi mnə la anabi kazlay:

41 “Kaghuni gwal ta mna mbrəs nda Lazglafta,

nghawangha, ndərmima wa ndərmima, ka zwađutá kuni, kabga dza'a magay yu

ta fitika ghuni ta mandərmimi, ya dər ma kinawu rusaghunafta lu ná,

grafta a kuni dekdek wu kə'a ya \$”».

42 Manda saba i Pwal nda Barnabas ma həga tagha skwi, «Kdəkwađək, ka vrakta kuni bađu sana Sabat da mnəglanənatá na gwada na,» ka lu nda həŋ.

43 Tahula gazlata mnduha, ka sli'aftá ndəghata la Yahuda nda gwal ta lami nda la da dina la Yahuda mista i Pwal nda Barnabas. Ka ghu həŋ ta yiva. Ka vlə i Pwal nda Barnabas ta mbraku ŋa taŋ. «Dihavawa diha ma zdakatahuda Lazglafta,» ka həŋ nda həŋ.

44 Sagha tsa sana Sabat ya, ka tska-vatá wər mnduha ma tsa luwa ya demdem ŋa sna gwada Lazglafta.

45 Nghay la Yahuda ta tsa tskata mnduha ya, ka lamə həŋ nda draku, ka dzadzə həŋ ta wa i Pwal, ka raraza həŋ.

46 Zləŋaŋə a i Pwal nda Barnabas ta həŋ wa. Ka həŋ mantsa: «Nda ra má ka tinlaghutá mna gwada Lazglafta ŋa kaghuni mazlay, ka kwalaghutá kaghuni. Ra a aŋni ka mutsa hafu ŋa kdekeden wu ka kuni ya, dza'a mbəđaghutá vgha ŋni nda tvə gwal kul nzakway ka la Yahuda ndana tama.

47 Wya skwi mnaŋna Mgham Lazglafta:

“Fafa yu ta kagha ka tsuwađaka gwal kul nzakway ka la Yahuda,

ŋa mnay gha ta gwada ta mbaku* ta ghəŋa had'ik tender,» ka'a.

* 13:33 Ngha ta Zabura 2:7. † 13:34 Ngha ta Isaya 55:3. ‡ 13:35 Ngha ta Zabura 16:10. § 13:41 Habakuk 1:5. * 13:47 Ngha ta Isaya 49:6.

⁴⁸ Snay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa gwada ya ná, ka rfu hən ta rfu, ka zləzlvu hən ta Lazglafta. Ka zlglaftá inda gwal thanaf lu ta hafu ɲa kdekedzen, ta hən.

⁴⁹ Ka tutá gwada Mgham Lazglafta ma tsa luwa ya demdem.

⁵⁰ Ka sli'amtá la Yahuda da gagaftá gwal dagaladagala ta zləɲa Lazglafta, nda gwal dagaladagala ma luwa tani. Ka ganaktá hən ta giri ɲa i Pwal nda Barnabas, ɲa ɲawaftá hən ma hadika taɲ.

⁵¹ Ka tukwanatá i Pwal nda Barnabas ta rgitika sála taɲ ta hən, ka laghwa taɲ da luwa Ikwaniya.

⁵² Ta ndaghutá ɲudufa gwal zlgħay nda ɲuduf ma luwa Aɲtakiya da rfu, nda ya nda Sulkum nda għuɓa tani guli.

14

I Pwal nda Barnabas ma Ikwaniya

¹ Manda ɓhadaghata i Pwal nda Barnabas da luwa Ikwaniya, ka lamə hən da həga tagha skwa la Yahuda, ka mnə hən ta gwada Lazglafta. Ma tsa mnay taɲ ya, ndada a ndəghatá la Yahuda nda la Grek ta zlgħafta nda ɲuduf wa.

² Ama mbada tsa la Yahuda kul zlgħafta nda ɲuduf ya, ka gagaftá gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa gwaftawi nda hən ka zba gwada da zwanama.

³ Kulam nda tsa, ka nzdavata i Pwal nda Barnabas ma tsa luwa Ikwaniya ya. Ka mnə hən ta gwada Lazglafta ka ɲdanɗa nda fatá ghən dar ta Mgham Lazglafta. Vərdá gwada tsa gwada ya, ka Mgham Lazglafta nda hən nda ma vlanɲani ta mbrakwa maga mazəmzəm, nda mandərmimi ta hən.

⁴ Ka dgavaptá mnduha his gamndər ma tsa luwa ya. Gəts ya laha mista la Yahuda, gəts ya laha mista gwal ghunay.

⁵ Ka dzraftá la Yahuda, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda, nda maliha taɲ ta wi, ɲa liɲtá i Pwal nda Barnabas nda pala ɲa pslatá hən.

⁶ Ka snanaghatá tsi ta i Pwal nda Barnabas. Ka laghu hən da didifa vgha ma luwa Listra, nda ya ma luwa Derba ta hadika Ikwaniya, nda ya ma luwaha ta wanafta.

⁷ Ka mnə hən ta Lfida Gwada ma tsa vliha ya guli.

I Pwal nda Barnabas ma Listra

⁸ Ma tsa Listra ya guli, mamu sana mndu nda rwa səlani ta kul walanɲa mbadantá mbada daga yagata, ta nza-kwani hada.

⁹ Ka fatá tsi ta sləmən ka sna tsa gwada ta mnə Pwal ya. Ka faftá Pwal ta iri tida. Ta nghə tsi ná, mamu zlgħay nda ɲuduf da tsi prək ka mbanafta.

¹⁰ Ka Pwal nda tsi mantsa: «Sli'afli'a ka sladata ka nda sála gha,» ka'a nda tsi nda lwi dagala dagala. Gi vduk kə'a valavata, ka mbadə tsi ta mbada.

¹¹ Nghanata tsa tskata mnduha ya ta tsa skwi maga Pwal ya, ka hlaftá hən ta wi nda gwada Ikwaniya ta nza-kway ka gwada taɲ. «Wana sli'agata lazglaftaha manda mnda sála tsakwam tsakwam da slamaghata*,» ka hən.

¹² «Zeyus» nana, ka hən nda Barnabas. «Hesmes» nana, ka hən guli nda Pwal, kabga tsatsi ta gwada.

¹³ Ka ksagaghatá mndu ta pla tsa Zeyus banaf lu ta həgani ta tva lami da tsa luwa ya ta lghəɲha rkanaf tsi ta rka ta watgha tsa həga ya. Ta kumay tsatsi nda tsa tskata mnduha ya tani, ta planatá ghən ta i Barnabas nda Pwal.

¹⁴ Snaɲta tsa gwal ghunay ta nza-kway ka i Barnabas nda Pwal ya ta tsa skwi ya, ka kwahintá hən ta lgut ta vgha taɲ, ka ndadamta da taba tsa tskata mnduha. Ka hən mantsa:

¹⁵ «Nawawanawa zwanama, nahgani na dza'a kuni magay na? Mndu aɲni manda va kaghuni tane. Lfida Gwada ɲa aɲni ta kləgaghunaghata, ka zlanɲa kuni ta skwa wuyayha ka mbədakta kuni ta vgha tvə Lazglafta ya nda

* 14:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 28:6.

hafu mida, ya ta magaftá luwa nda hadík, nda inda skwiha mida tani.

¹⁶ Ghalya ná, zliniszla ta tvi ta mnduha na ksa tvi ya ta kumə həŋ.

¹⁷ Aŋ mndani, ta kwalaghu a Lazglafta ta maraŋtá ghəŋani nda maga zdaku wa. Ta nzəgaghunanza ta imi daga ta luwa, ta magaku skwi ma vwaha ghuni, ta hasl nda hasla kuni ta skwa zay, ta taku ŋudufa ghuni da rfu,» ka həŋ.

¹⁸ Kulam nda va tsa mnay taŋ mantsa na taŋ ya, zlahzlah ka həŋ pyaftá həŋ ta dza'a pla ghəŋ na taŋ.

¹⁹ Ta ma tsa gwada ya həŋ, ka sli'adaghatá la Yahuda ma luwa Aŋtakiya nda gwal ma luwa Ikwaniya, da baraftá tsa tskata mnduha ya. Ka zləzlərtsə lu ta Pwal ma na dzata. Zlah nda mta tama ka lu ka tsəhidinŋa tahula luwa ta wa mazawa.

²⁰ Ama ka lagha gwal zlgħay nda ŋuduf wanaghatá vgha, ka sli'aftá tsi ka lami da huđa luwa.

Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi kawadaga nda Barnabas ka laghwi da luwa Derba.

Vraghata da Aŋtakiya ta hadíka Siri

²¹ Ka mnə həŋ ta Lfida Gwada ma tsa luwa ya. Ka mutsaftá həŋ ta ndəghata gwal ta zlgħafta nda ŋuduf. Tahula tsa, ka vraghatá həŋ da luwa Listra, nda ya da luwa Ikwaniya, nda ya da luwa Aŋtakiya ta nzakway ta hadíka Pisidi ya.

²² Ka vlanŋtá həŋ ta mbraku ta tsa gwal zlgħay nda ŋuduf ya, na dihavata taŋ ma zlgħay nda ŋudufa taŋ. «Nda ma ghuya danwa kavghakavgha dza'a lama lu da ga mghama Lazglafta,» ka həŋ, nda həŋ.

²³ Ka paghanamtá həŋ ta gwal na ngha mnduha ta həŋ ma inda vla guya ta ghəŋa mnduha Lazglafta. Tahula ndəbata taŋ ta dzvu kawadaga nda suma, ka fanamtá həŋ ta tsa mnduha ya ma dzvu ta Lazglafta, ya zlgħaf həŋ.

²⁴ Ka sli'aftá həŋ ka laghwi nda ta hadíka Pisidi, ka bhadaghatá həŋ ta hadíka Pamfali.

²⁵ Ka mnə həŋ ta gwada Lazglafta ma luwa Perge. Ka sli'aftá həŋ ka laha da luwa Atali.

²⁶ Ka sli'aftá həŋ nda kwambalu hada guli, ka laghwi da luwa Aŋtakiya ta nzakway ta hadíka Siri ya. Ma tsa luwa ya mutsafta həŋ ta zdakatahuđa Lazglafta na maganatá slna ya kda həŋ ta magay.

²⁷ Manda bhadaghata taŋ, ka tskanatá həŋ ta Igliz, ka rusu həŋ na taŋ ta inda skwi ya magə Lazglafta nda həŋ, nda ya kə'a guninistá tva zlgħay nda ŋuduf ta gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²⁸ Ka hanavatá i Pwal nda Barnabas katakata ma luwa Aŋtakiya kawadaga nda gwal zlgħay nda ŋuduf.

15

Tskata vgha ma Ursalima

¹ Mamu sana mnduha ta sli'afta ta hadíka Zudiya, ka lagha da Aŋtakiya da taghay na zwanama kazlay: «Ka tsa a kuni ta fafađa ghuni manda ya mna zlahu Musa wu katsi ná, mbaf a kuni wa» kə'a.

² Zdəgana a tsa tagha skwa taŋ ya ta i Pwal nda Branabas wa. Ka zlərdə həŋ ta wi nda həŋ ta ghəŋani ka ndanŋa. Ka lu tama mantsa: Ka la i Pwal nda Barnabas nda sanlaha mataba mu da Ursalima slanaghatá gwal ghunay, nda la galata mndu, ka tsinŋa həŋ ta gwada ta ghəŋani, ka həŋ.

³ Ka klaftá gwal zlgħay nda ŋuduf ta skwi na mbađa taŋ. Ka ksaftá həŋ ta tvi nda ma Finisi nda ya nda ma hadíka Samari, ka dza'a nda rusay, ka gwal kul nzakway ka la Yahuda zlgħaftá Mgham Yesu. Ka rfu inda zwanama ta rfu katakata ta ghəŋani.

⁴ Bhadaghata taŋ da Ursalima, ka tsu'aftá Igliz, nda gwal ghunay, nda la galata mndu, ta həŋ. Ka rusu həŋ na taŋ ta skwi magə Lazglafta nda həŋ.

⁵ Mbađa sanlaha mataba la Farisa ta zlgħaftá Yesu, ka sli'avaftha. «Datsay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta fafađ, ka maga həŋ ta skwi ya mna zlahu Musa guli,» ka həŋ.

6 Ka ts kavatá gwal ghunay nda la galata mndu, ña ngha gwada ta ghəñani.

7 Ka gwadanaghatá həñ ta gwada katakata ta ghəñani. Ka sli'aftá Piyer, ka'a mantsa: «Zwanama, nda sna kuni manda ghalya kazlay: Mataba ghuni zbapta Lazglafta ta i'i ña mnananťá Lfida Gwada ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada snanťa həñ ña zlglafta tanť kə'a.

8 Ka maranťá Lazglafta ya nda sna ta ñudufa inda mndu, ka tsu'aftá həñ nda ma vlanťani ta Sulkum nda ghuća ta həñ manda ya vlama tsi ta amu ya guli.

9 Had sana skwi dgana Lazglafta ta amu nda hahəñ manda ghućinťani ta ñudufa tanť, ma zlglafta tanť wa.

10 Ndanana tama ní, kabgawu ta kəl kuni ka zlurga Lazglafta nda fanaghatá gwal zlgħay nda ñuduf ta ndəgaku ya trap dzidziha mu nda amu tani guli ta kərtay na?

11 Nda ma zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi fatá ghəña amu ta mbaku manda va hahəñ guli,» ka'a.

12 Sew, ka tsa ts katá vgha ya nzata. Ka zraftá i Barnabas nda Pwal ta rusa mazəməzəmhaha nda skwa mandərmimi maga Lazglafta nda ma hahəñ mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda.

13 Kđakwa tanť ta gwada ta gwada, ka zraftá Yakubu ta gwada, ka'a mantsa: «Zwanama, swidwa!

14 Rusamaf rusa Simunť ká Lazglafta zraftá nghapta ka gwal kul nzakway ka la Yahuda, ka zabaptá tsi mataba tanť ta gwal ña nzata ka ñani.

15 Ka guram nda tsaya gwadata la anabi ta gwada tanť, manda ya nda vinda kazlay:

16 "Tahula tsaya dza'a vragavra yu, ña bəglaf ta da ta həga Dawuda ta zluta ya. Ña payaf ta da ta tsa badzatani ya,

ka sladanafta.*

17 Mantsa ya dza'a kəl hamata mnduha,

ka tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda hagaf yu ña nzakway ka ña da ya ka psa i'i,

ka Mgham Lazglafta ta maga tsa skwiha ya

18 mnata daga manda ghalya."

19 Ka kđə Yakubu ta mna gwadani. Ma vlanť lu ta ghuya danťwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta mbəđaktá vgha da Lazglafta, ka i'i nda ña da.

20 Skwi ña vindanaftá həñ na: Zlanť tanť ta wuya skwi, nda hliri, nda za skwi bərtá lu nda bərtá†, nda za us, kabga

21 daga ma nzakwagaptá, mamu mnduha ta mna gwada Musa ma inda luwa. Ta dzadzanťay lu guli inda fitya Sabat ma həga tagha skwa la Yahuda,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ña gwal kul nzakway ka la Yahuda

22 Mantsa tama, ka ndanatá gwal ghunay nda la galata mndu, nda gwal zlgħay nda ñuduf, ta pasaptá mnduha mataba tanť ña ghunay da Anťakiya kawadaga nda i Pwal nda Barnabas. Ka psaptá həñ ta i Yuda ta hgu lu ka Barsaba ya, nda Silas. Nda sgit ta həñ his his mataba zwanama.

23 Wya ka həñ vindanamťá delewer ta həñ ma dzvu:

«Anťni gwal ghunay nda la galata mndu ya ta ga zgu ña ghuni zwanama ta nzakway mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda ma luwa la Anťakiya, ta hadika Siri nda ya ta hadika Silisi.

24 Snanťnagħa sna gwada ta ghəña sanlaha ma mndu ta sli'afta da anťni, ka lafi da kəbagħunafta kawadaga nda graha ñni i Barnabas nda Pwal.

25 Ka nzanaghatá ñni demdem ta ghəñani, ka dgaptá hya mida. Ka zabaptá ñni ta mnduha ña ghundaghunafta kawadaga nda graha ñni i Barnabas nda Pwal.

26 Hahəñ gwal ta vlatá hafa tanť ña maganatá slna ta Mghama mu Yesu Kristi.

* 15:16 Ngha ta Amus 9:11-12. † 15:20 Ngha ta Levitik 18:6-18 nda Levitik 17:10-16.

²⁷ I Yuda nda Silas ta ghunədaghunaf ta ɲni mista taŋ, ɲa rusaghunaf taŋ nda wubisima taŋ ta va na skwi vindaghunaf ɲni na.

²⁸ Skwi ta zdəganatá Sulkum nda ghuḅa nda aŋni tani ná, va a ɲni ta faghunaghatá ndəgaku, ka malaghutá ya ta raku tkwe' ka magay wa. Wya skwi ɲa magay ghuni:

²⁹ Yaha kuni za slu'a skwa wuyay, yaha kuni za us, yaha kuni da za slu'a skwi ḅarta lu nda ḅarta, yaha kuni hliri‡. Ka zlanzla kuni ta maga tsa skwiha ya katsi ná, magamaga kuni ta skwi dīna. Ləŋləŋ ka kuni nzata,» ka həŋ.

³⁰ Ka zlanťá i Pwal nda Barnabas nda Yuda nda Silas ta həŋ ka laghwi da Aŋtakiya. Ka tskanatá həŋ ta gwal zlgħay nda ɲuduf, ka vlanťá həŋ ta tsa skwi vindanaf lu ya ta həŋ.

³¹ Tahula dzaŋaf ta, ka rfu həŋ demdem ta rfu nda mbraku ya vlanť lu ta həŋ.

³² I Yuda nda Silas ta nzakway ka la anabi ya, ka nzdavata həŋ ta mna gwada ɲa taŋ ɲa lba ɲuduf ɲa taŋ, ka mbra həŋ ma zlgħay nda ɲuduf.

³³ Tahula nzdavata taŋ tsəḅakw fitik hada, «ka ḅhata kuni dughwana tama zwanama!» ka gwal zlgħay nda ɲuduf nda həŋ, ɲa vra taŋ slanaghatá gwal ta ghunaf tá həŋ. [

³⁴ Sli'af a yu wu, ka Silas ka nza-ghuta hada.]

³⁵ Ka nzatá i Pwal nda Barnabas ma luwa Aŋtakiya. Ka taghə həŋ ta skwi ɲa mnduha, ka mnə həŋ ta gwada Mgham Lazglafta kawadaga nda sanlaha ma mnduha.

Dga vgha i Pwal nda Barnabas

³⁶ Tsəḅakw fitik tahula tsa, «vru u vra da inda vli mana u ta gwada Mgham Lazglafta, ka dza'a u naghanaghatá zwanama, ka kinawu nzakwa taŋ,» ka Pwal nda Barnabas.

³⁷ Si ta kumay Barnabas ta klinťá Yuhwana ta hgu lu ka Markus ya, mista taŋ.

‡ 15:29 Ngha ta Slna gwal ghunay 15:20.

³⁸ Lanaf a tsa dza'ani mista taŋ ya ta Pwal wu, kabga daga ta hadika Pamfali ta tsaghutá tsi ta vgha ka kwalaghutá kda dza'a maga slna kawadaga nda həŋ.

³⁹ Ka zlərdanaftá həŋ katakata, ka dgatá həŋ ta vgha. Ka klaghatá Barnabas ta Markus mistani, ka ɲlaftá həŋ ta kwambalu ka laghwi ta hadika Kiprus.

⁴⁰ Ta zba'atá Pwal ta Silas. «Mista gha ka Lazglafta!» ka zwanama nda Pwal, ka sli'aftá tsi ka laghwi.

⁴¹ Ka rə tsi ta hadika Siri nda hadika Silisi, ka vla mbraku ɲa Igliz.

16

Pghafta Timute ta i Pwal nda Silas

¹ Ka ḅhadaghatá Pwal da luwa Derba, nda ya da luwa Listra guli. Mamu sana mnda Zlgħay nda ɲuduf hada, Timute hgani. Makwa la Yahuda ta nuta ka mnda zlgħay nda ɲuduf ta yata. Mndəra la Grek dani.

² Ta ghubay tsa zwanama ta nzakway ma luwa Listra nda ya ma luwa Ikwaniya ya ta Timute.

³ Ka kumaftá Pwal ta klay ta səlani, ka klə tsi. Ka tsanatá tsi ta fafad, yaha gwada da la Yahuda ta nzakway ma tsa vli ya, kabga nda sna həŋ demdem kazlay: Mndəra la Grek dani kə'a.

⁴ Ma inda luwa ta ḅhadaghata həŋ, ta mnay həŋ ɲa inda gwal zlgħay nda ɲuduf ta skwi ya tsinť gwal zlgħay nda ɲuduf nda la galata mndu ta ghəŋani ma Ursalima. Tsaya skwi ɲa snata ghuni ka həŋ ta mnay ɲa taŋ.

⁵ Ka mbrə Igliz ta vgha ma zlgħay nda ɲuduf, ka sgaku mbsaka taŋ inda fitik.

Fanaghata suni ta Pwal ma Truwas

⁶ Ka pyaftá Sulkum nda ghuḅa ta i Pwal nda Silas, ka mna gwada Lazglafta ta hadika Asiya. Ka sli'aftá həŋ ka laghwi nda ta hadika Frizi nda ya ta hadika Galat.

⁷ Ndusadaghata taŋ ta hadika Misiya, ka kumə həŋ ta dza'a ta

hadika Bitani, ama vlanj a Sulkuma Yesu ta tvi ta həŋ wa.

⁸ Ka kďanťá həŋ ta dza'a nda ta hadika Misiya, ka 6hadaghatá həŋ da luwa Truwas.

⁹ Hada, ka nghanťá Pwal ta sana mnda la Mekaduniya ta sladu ta kəmani ma suni, ta mnay ɲani kazlay: «Sawi da Mekaduniya da kata aɲni kə'a.»

¹⁰ Tahula fanaghata tsa suni ya ta Pwal, ka gi psə ɲni ta tva dza'a da Mekaduniya, kabga grafgra ɲni kazlay: Ta hga aɲni Lazglafta ɲa kla Lfida Gwada da hada kə'a.

Zlghafta Lidiya ta Yesu ma luwa Filipiya

¹¹ Ka lamə ɲni da kwambalu ma luwa Truwas, ka ksafťá ɲni ta tva dza'a da luwa Samutra ta tsavata ma drəf ya. Gamahtsimani, ka laghu ɲni da luwa Nyapulisi.

¹² Ka sli'afťá ɲni hada ka laghu ɲni da luwa Filipiya. Tsaya luwa dagala ta tsa hadika Mekaduniya ta nzakway ma dzva la Ruma ya. Tsəbakw fitika ɲni gerger ma tsa luwa ya.

¹³ Baďu fitika Sabat, ka saghu ɲni ma huďa luwa ka laghwi tawa ghwa, dza'a slafsla ɲni ta vla ndə6a dzva la Yahuda hada ka ɲni sizlay. Ka slaftá ɲni ta tskata mi'aha. Ka mnə ɲni ta gwada ɲa taɲ.

¹⁴ Lidiya hga sana marakw mataba taɲ, makwa luwa Tiyatir ya. Lguta dva ya nda bla nda bla dzvani ta dzawə tsi. Ta zləŋay ta Lazglafta guli. Ka fatá tsi ta sləməŋ ka sna gwada ɲni. Ka gunanaɲťá Lazglafta ta ɲuďufani, ɲa tsu'a tsa gwada ta gwadə Pwal ya.

¹⁵ Ka maganafta lu ta batem nduk nda la ga taɲ tani. «Ka grafgra kuni kazlay: Zlghafzlgħa yu ta Mgham Yesu kə'a, sawa da ini» ka'a ka mbladaghatá aɲni da taɲ.

Nzaku ma gamak ma luwa Filip

¹⁶ Ta dza'a ɲni da vla maga du'a ma sana fitik, ka gəmatá ɲni nda sana makwa ka kwalva ksu ghwadaka sulkum ta vlanťá mna skwi dza'a magaku ta kəma. Dagala tseďi ta

tsanakta tsi ta danahəgani, nda tsa ma slayanşlayanjani ya.

¹⁷ Ka gi mbaďə tsi mista ɲni nda i Pwal. «Nana mnduha na ná, gwal ksanatá slna ta Lazglafta ta luwa ya, tva mbaku ta mnaghunata həŋ!» ka'a ta dza'a nda guguday.

¹⁸ Nda za fitikhani ta mna tsa gwada ya tama, ka psanaghatá tsi ta Pwal. «Nda hga Yesu Kristi, sabsa ma na makwa na,» ka'a nda tsa ghwadaka sulkum mida ya. Ka gi sabə tsi mida hadahada.

¹⁹ Nghay la danahəgani ma tsa makwa ya ta kwala taɲ kul fəglaftá ghəŋ ta mutsa tseďi, ka hlaftá həŋ ta i Pwal nda Silas, ka hlaghatá ta dawadawa ta kəma gwal dagala dagala.

²⁰ Ka hlaghatá həŋ ta həŋ da mnda tsa guma la Ruma. Ka həŋ mantsa: «Gwada ɲa kətsida mnduha klamak nana mnduha la Yahuda na.

²¹ Ka taghamatá nzaku kul ngħamata, kul ramata tsu'ay mu, kul ramata ksay mu ta slna nda tsi, na amu ta nzakway ka la Ruma na,» ka həŋ.

²² Ka pghaftá dəmgə ta vgha ta həŋ. Ka susudagħutá gwal guma ta lguta i Pwal nda Silas. «Sləvawa həŋ nda krupi,» ka həŋ.

²³ Tahula sləvaptá həŋ, ka hlaghatá lu ta həŋ da gamak. «Ka ngha ka ta həŋ đina,» ka lu nda mnda ngha gamak.

²⁴ Na mnanata lu ta tsa gwada ya ta mnda ngha gamak, ka hlaghatá tsi ta həŋ da huďa həga. Ka tsatsamtá tsi ta səlahə taɲ ma udzu.

²⁵ Ma takala tama, ka magə i Pwal nda Silas ta du'a, ka falaha nda zləzlva Lazglafta. Ta snaysnay hamata la vu'a.

²⁶ Gi ka ghudzavaftá hadik, ka gigďavaftá tughwa tsa gamak ya. Gi ka gwanutá inda watgha tida, ka pwalutá zida ta inda la vu'a.

²⁷ Ka sli'avatá tsa mndu ta ngha həŋ ya. Kə'a kə'a ná, nda gwana tsa gamak ya. Ka tsəhagaptá tsi ta budgwani ɲa dzuvťá vghani, ba sli'agħuslia inda la

vu'a kə'a sizlay.

²⁸ «Ma dzuv ka ta vgha gha, wana ŋni demdem hadna,» ka Pwal gugudata.

²⁹ «Pinifwa vu ya,» ka tsa mnda ngha vu'a ya, ka ndadamtá tsi zləmbatá ta kəma i Pwal nda Silas, ta ghudzaku vghani da zləŋ.

³⁰ Tahula tsa ka hligintá tsi ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Mghamha dá, nu dza'a yu magata ka da mbafta yu na?» ka'a.

³¹ Ka Pwal nda Silas mantsa: «Zlghafzlgħa ta Mgham Yesu Kristi, ka mbafta ka, kagħa nda la ga ghuni tani,» ka həŋ.

³² Ka mnanatá həŋ ta gwada Mgham Lazglafta, ŋa tsatsi nda la ga taŋ tani demdem.

³³ Ka hlagħatá tsi ta həŋ ta va tsa rvidik ya ka lagħwi għuḡinistá lkuha taŋ. Ka gi maganaftá lu ta batem ta tsa mndu ya nda la ga taŋ tani demdem.

³⁴ Ka klagħatá tsi ta i Pwal nda Silas da taŋ, ka zunustá skwi ta həŋ. Ka rfu tsa mndu ya nda la ga taŋ tani ta rfu, kabga zlgħafta taŋ ta Lazglafta.

³⁵ Tsadakwa vli, ka ghunaftá gwal tsa guma ta mnduha da tsa mnda ngha vu'a ya kazlay: Zliŋzla ta həŋ kə'a.

³⁶ Ka mnda ngha vu'a lami mnanatá Pwal mantsa: «Zliŋzla ta həŋ, ka gwal tsa guma tsghadiktá lwi, sabwasa, ka dza'a kuni nda zdaku,» ka'a.

³⁷ Ka Pwal nda tsa gwal ghunadagħa lu ya mantsa: «Tsaŋnagħa a lu ta guma wu, ka gi slvaptá lu ta aŋni ta kəma mnduha, ka pghamtá aŋni ma gamak, ta aŋni ta nzakway ka mnduha la Ruma ná, gi ndanana ná, sabwa sa kdekdek ka lu nda aŋni ra? Magava a tsaya mantsa wa! Sagħa hahəŋ kaghəŋa taŋ zliŋnista,» ka'a.

³⁸ Ka sli'aftá tsa gwal ghunadagħa lu ya rusanaftá gwal tsa guma. Ka ksaftá zləŋ ta həŋ, sŋaŋər həŋ kazlay: Mnduha la Ruma i Pwal nda Silas kə'a.

³⁹ Ka lagħa həŋ da ndəba dzvu, ka həŋ mantsa: «Ga ghunaga ŋni ta

dmaku,» ka həŋ. Ka hligintá həŋ ta həŋ ma gamak. Ka ndəbanatá həŋ ta dzvu ta həŋ ŋa sli'apta taŋ ma tsa luwa ya.

⁴⁰ Saba i Pwal nda Silas ma gamak, ka lagħu həŋ da Lidiya. Tahula ngħanaghata taŋ ta zwanama, ka vlanťá mbraku ta həŋ ka sli'aftá həŋ ka lagħwi.

17

IPwal nda Silas ma luwa Tesalunik

¹ Ka ksagħatá həŋ ta tvi nda ma luwa Amfipulis ka zlagaghata nda ma luwa Apuliniya, ka bhaghata həŋ da luwa Tesalunik. Hada, mamu həga tagħa skwa la Yahuda.

² Hkəŋ Sabata Pwal ta lami ta ghəŋ ta ghəŋ manda ya snu tsi. Ka zlərdə tsi nda həŋ ta skwi nda vinda ma deftera Lazglafta.

³ Ka paslay ŋa taŋ, ka mnay kazlay: Dza'a ghuyə ghuya Kristi ta dāŋwa, dza'a sli'agapsli'a nda hafu mataba gwal nda rwa kə'a. «Tsəna Yesu ta mnə yu ŋa ghuni na ná, tsaya tsa Kristi ya,» ka'a.

⁴ Ka tdagħata tsa gwada ya ta ghunislaka sanlaha ma la Yahuda ta snay, ka lagħu həŋ mista i Pwal nda Silas. Mantsa ya ndəghata la Grek ta zləŋa Lazglafta, nda ndəghata sanlaha ma mi'aha dagaladagala guli.

⁵ Ka ndəghanaftá draku ta ŋudufa sanlaha ma la Yahuda, ka hlafta həŋ ta la tanda ma luwa, ka sli'anafta həŋ ta ŋudufa mnduha. Ka sli'adagħata həŋ da Yasuŋ, ka zbə həŋ ta i Pwal nda Silas ŋa hla həŋ ta kəma mnduha,

⁶ slanagħa a həŋ ta həŋ wa. Ka ksagħatá həŋ ta Yasuŋ nda sanlaha ma zwanama ta kəma gwal ta tsa guma ma luwa. Ka həŋ mantsa: «Nana mnduha na ta kətsidanaftá mnduha ta ghəŋa hadik, ka sagħa həŋ da amu ndanana,

⁷ ka tsu'afta Yasuŋ ta həŋ ga taŋ. Had həŋ ta sna zlahu ya ta fata mgham Sezar wa. Mamu sana Mgham ta hgə lu ka Yesu, ka həŋ ta mnay,» ka həŋ.

⁸ Snaŋta mnduha ma tsa luwa ya nda gwal ta tsa guma ta tsa gwada ya, ka sli'avafta hən.

⁹ Ka platá i Yasuŋ nda tsa sanlaha ma zwanama ya ta bika kada zliŋta gwal ta tsa guma ta hən.

I Pwal nda Silas ma luwa Bere

¹⁰ Girvidik tama, ka kdikiŋta gwal zlgħay nda ŋuɖuf ta i Pwal nda Silas da luwa Bere. Bħadaghata taŋ da hada, ka lamə hən da həga tagħa skwa la Yahuda.

¹¹ Mal la Yahuda ma Bere zɖakwa ghəŋa taŋ ka gwal ma luwa Tesalunik, kabga fafa hahən ta ghəŋa taŋ kah-wathwata ka sna gwada Lazglafta. Inda fitik hən ta vitsa vindatá skwi ma deftera Lazglafta ŋa nghay ka manda va tsaya tsi re, ka manda va tsaya a wa a tsa skwi ta mnə Pwal ŋa taŋ ya.

¹² Nda ndəgha la Yahuda ta zlgħafta nda ŋuɖufa taŋ. Mantsa ya ndəghata mi'aha dagaladagala mataba la Grek nda zgwana taŋ tani.

¹³ Snaŋta tsa la Yahuda ma luwa Tesalunik ya kazlay: Wa'a Pwal ta mna gwada Lazglafta ma luwa Bere kay guli kə'a, ka sli'adaghata hən da tsa luwa ya sli'anaftá ŋuɖufa mnduha.

¹⁴ Ka gi kdikiŋta zwanama ta Pwal nda ta wa drəf, ta nzaghuta i Silas nda Timute ma luwa Bere.

¹⁵ Ka klagħatá gwal pghay ta Pwal, tep da luwa Atina. Ma sli'a taŋ ka vru, ka mnanatá Pwal ta hən kazlay: Ka sagħa i Silas nda Timute slidighata misimmisim ya kə'a.

Pwal ma luwa Atina

¹⁶ Ma tsa nzakwa Pwal ta kzla i Silas nda Timute ma luwa Atina ya, ka nanaghantá tsi ta skwa wuyayha ma tsa luwa ya, ka kuzlanaftá tsi ta ŋuɖuf katakata.

¹⁷ Mantsa tama, ka ghu tsi ta yiva nda la Yahuda, nda ya nda gwal ta zləŋa Lazglafta ma həga tagħa skwa la Yahuda. Mantsa ya guli nda inda mndu ta guyatá tsi nda hən ta dawadawa vli inda fitik.

¹⁸ Mamu gwal ta tagħa dzaŋa tva mbada gwada ta hgə lu ka la Ipikuri, nda Situyikiya ta mbada gwada nda tsi guli. «Nu ta yə na mndu na katək na?» ka sanlaha. «Gwada ta sana Lazglafta kul hadhadna ta gwadə tsi.» Ka sanlaha, kabga snay taŋ ta mnay Pwal ta gwada ta Yesu nda sli'agapta ya sli'agap tsi mataba gwal nda rwa.

¹⁹ Ka klagħatá hən ta Pwal mista taŋ, ka kladaghata ta kəma gwal dzra gwada ta sana kuɖuŋur ta hgə lu ka Ariyupas. «Dza'a snaŋnamsna ka ta na lfida skwi ta tagħə ka na rki na?»

²⁰ Nana gwada ta mnə ka na ná, ka lfidani nzakwani da aŋni. Ta kumay ŋni ta snaŋta klatá ghəŋani,» ka hən nda tsi.

²¹ Inda la Atina nda la matbayha ma tsa luwa ya, tsa lfida skwi yeya ta gwagwadu lu, ta snə lu kwenkwen.

²² Ka sladatá Pwal ta kəma tsa gwal dzra gwada ya, ka'a mantsa: «Kaghuni mnduha la Atina, ta nghadapta yu dər ndigandiga ná, ŋanaŋa kuni ta dina.

²³ Ma fitika ranafta da ta vliha ma na luwa ghuni na ná, ka slaslanagħatá yu ta skwiha ta ndəbu kuni ta dzvu ŋa taŋ. Ka slaftá yu ta gwir vindaf lu ta skwi tida kazlay: Ŋa Lazglafta kul snaŋta lu kə'a. Mantsa nzakwani, tsa skwi ta ndəbu kuni ta dzvu ŋani kul snaŋta kuni ya ná, tsaya sagħa yu da mnaghunata.

²⁴ Tsaya Lazglafta ta magaftá hadik nda inda skwi tida tani. Tsatsi Mgham ta ghəŋa luwa nda hadik. Had ta walaŋta nzaku ma həga ya baf mndu nda dzvani wa.

²⁵ Psaŋ a ta katu da mnda səla ŋa vlaŋtá skwi wa. Had skwi pda tsatsi guli wa. Tsatsi ta famta hafu ma inda mndu ta kəl mndu ka hafu. Tsatsi guli ta vlata inda hamata skwi.

²⁶ Nda ma mndu turtuk zlagagiŋta tsi ta inda mnduha, ka pghata hən təbsa' ta ghəŋa hadik demdem. Ka daganatá fitika inda skwi, kwak-waranaha ta inda taŋ ta hadik ŋa nzakwa taŋ.

²⁷ Mantsa ya kə'a magafta, kabga ŋa zbay taŋ ta Mgham Lazglafta, ma

tatamay taŋ ta zbay. An mndani, di'inaghu a nda amu wa.

²⁸ Əŋka'a ka tsatsi ta kəl mu ka nzaku nda hafu, dər ta kəl mu ka gigdavata, dər ta kəl mu ka nzaku.

Mantsa ya mnata gwal fa laha mataba ghuni guli: "Kahwathwata mndəra taŋ amu guli," ka həŋ.

²⁹ Ka si mndəra taŋ ma Lazglafta amu ya, ra a ka ndanay mu ta granaftá Lazglafta nda tsa skwa wuyayha tsatsaf lu nda dasu, nda ya nda kufur, nda ya nda pala tsana a mnda səla ka ghəŋani ta magafta ya wa.

³⁰ Nəw lu 6a, ka Lazglafta nda mnduha daga manda ghalya, kabga kwala taŋ kul snaŋta. Ndanana tama, ta hga mnduha Lazglafta ma inda vli ka mbədanafta həŋ ta nzakwa taŋ,

³¹ kabga fafa ta fitik ŋa tsanaghata guma nda tvani ta inda ghəŋa hadik. Zbapzba Lazglafta ta mndu ŋa maga tsaya ka sli'aganaptá tsi mataba gwal nda rwa. Manda tsaya maranaŋta Lazglafta ta inda mndu kazlay: Tsatsi vərda mnda tsa guma zbap yu,» ka'a.

³² Na tsa snaŋta taŋ ta mnay Pwal ta gwada ta sli'agapta mataba gwal nda rwa ya, ka ghuḅasu sanlaha nda ghuḅasa ta Pwal. «ŋa snəglanavata ŋni bađu ma sani ta tsa gwada ta mnə ka ya,» ka sanlaha.

³³ Ka sli'afta Pwal mataba taŋ ka laghwi.

³⁴ Mataba va tsaya ná, mamu sanlaha ta zlghafta, ka laghu həŋ mistani. Mataba taŋ, mamu Deniz, ta nzakway tekw tsatsi mataba gwal ta dzra gwada ma Ariyupas, nda sana marakw Damaris hgani, nda sanlaha guli kawadaga nda həŋ.

18

Pwal ma luwa la Kwareŋt

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá Pwal ma luwa Atina, ka laghwi da luwa Kwareŋt.

² Hada, ka guyatá tsi nda sana mnda la Yahuda ta hgu lu ka Akilas, ya lu ta hadika Puŋ. Sli'aftani yeya ta hadika Italiya kawadaga

nda markwa taŋ Priskila, kabga ka sli'apsli'a inda la Yahuda ta hadika Ruma ka mgham Klawdi mnata. Ka guyaftá Pwal ta vgha nda həŋ.

³ Ka skwa turtuk slna ta magə həŋ. Həga tumpul ta dadah həŋ. Tsaya kəl Pwal ka gwaftá vgha nda həŋ.

⁴ Inda fitika Sabat Pwal ta zlərdá gwada ma həga tagha skwa la Yahuda, nda la Yahuda nda ya nda la Grek, kabga ta kumay ta tdaktá həŋ ŋa zlghaftá gwada Lazglafta.

⁵ Manda zlaŋta i Silas nda Timute ta hadika Mekaduniya, ka lagha slanaghatá Pwal, ka vzatá Pwal ta ghəŋani ka mna gwada. Ka paslə tsi ŋa la Yahuda kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

⁶ Ka grunťa la Yahuda ka rarazay. Mbada Pwal ka tukwanatá rgitika lgutani ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ta ghəŋa ghuni ka skwa ghuni, daga ndana nda sli'a yu tvə gwal kul nzakway ka la Yahuda,» ka'a.

⁷ Ka sli'aftá tsi hada ka lagha da sana mndu, Tirtiyus Yustus hgani. Ta zləŋay tsa mndu ya ta Lazglafta. Tavata həga tagha skwa la Yahuda həga taŋ.

⁸ Ka zlghaftá Krispus ta nzakway ka mgham ta ghəŋa həga tagha skwa la Yahuda ta Mgham Yesu, mantsa ya la ga taŋ guli. Nda ndəgha gwal ma Kwareŋt guli ta snaŋtá gwada Pwal, ka zlghaftá həŋ, ka maganaftá lu ta batem ta həŋ.

⁹ Ta sana rvidik, ka gwadganatá Lazglafta ta Pwal nda ma suni. Ka'a mantsa: «Yaha zləŋ da ksafťa kagha da haftá ka ta wi Pwal, kdaŋ gwaday.

¹⁰ Kawadaga yu nda kagha, had mndu dza'a walaŋta faftá dzvu ta kagha ŋa ghuya daŋwa ŋa gha wa. Nda ndəgha mnduha da ta ma na luwa na,» ka'a.

¹¹ Ka zata pwal ta vaku nda tili mku' ma tsa luwa ya, ta taghanaftá mnduha ta gwada Lazglafta.

¹² Ma fitika nzakwa Galiyuna ka ŋumna ta hadika Akaya tama, ka gwaftá la Yahuda ta wi ka grunťa

Pwal. Ka kladaptá hən da vla tsa guma.

¹³ Ka hən mantša: «Nana mndu na ta bara mnduha ɲa tsəlɔu ta kəma Lazglafta, ka zluɲtá skwi mna zlahu,» ka hən.

¹⁴ Ta dza'a dza'a Pwal da gwada mantša, ama ka gi tsu'aftá Galiyuna ta gwada nda la Yahuda. Ka'a mantša: «Ka had mndu dza lu wu katsi, had sana dmaku ta bluta wu katsi, had yu ta snaghunata, a la Yahuda wa.

¹⁵ Ka si ta ghəɲa zwana gwadaha, nda ya ta ghəɲa hgu, nda ya ta ghəɲa zlahu ghuni ta zləɹda kuni ya, dzik nda kaghuni tsa. Va a yu ta tsa guma ta ghəɲa tsa skwiha ya wu,» ka'a.

¹⁶ Ka ghzlaftá tsi ta hən ma vla tsa guma.

¹⁷ Ka gwaftá hən ta wi ta Sustene, ta nzakway ka mgham ta ghəɲa tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka ksafita, ka dɣapta ta wa tsa vla tsa guma ya, gvalaɲ a Galiyuna wa.

Vraghata Pwal da luwa Anṭakiya

¹⁸ Ka nzdəglavatá Pwal tsəbakw fitik ma Kwareɲt. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi kawadaga nda i Priskila nda Akilas, ka zlanṭá zwanama, ka lami da kwambalu, ka laghwɪ ta hadika Siri. Ma kdə tsi ka lami da kwambalu, ka htsatá tsi ta ghəɲani ma luwa Sankre, si wadana tsi ta Lazglafta.

¹⁹ Ka bhadaghatá hən da luwa Afisus, ka zlanatá Pwal ta i Priskila nda Akilas. Ka sli'aftá tsi ka lami da həga tagha skwa la Yahuda, ka ghwa yiva nda la Yahuda hada.

²⁰ Ka ndəbə hən ta dzvu da tsi, má ɲa nzdəvatani da hən, ama dvaf a Pwal wa.

²¹ «Ta dza'a vragaghavra yu ka ta dvay Lazglafta,» ka'a nda hən.

Ka ɲlaftá tsi ta kwambalu ma Afisus ka laghwɪ.

²² Ka bhadaghatá tsi da luwa Sezare. Ka sli'aftá tsi hada guli ka laghwɪ da luwa Ursalima da ganaghatá zgu ta Igliz karaku, ma kdaku tsi ka laghwɪ da luwa Anṭakiya.

²³ Tahula nzdəvatani gerger ma luwa Anṭakiya ta hadika Siri, ka sli'aftá tsi ka laghwɪ da ranaftá hadika Galat, nda hadika Frizi, ka vla mbraku ɲa inda gwal zlgħay nda ɲuduf.

Apwalus ma luwa Afisus ndaya ma Kwareɲt

²⁴ Mamu sana mnda la Yahuda, Apwalus hgani, ma luwa Alegzandri yata lu. Ka lagha tsi da luwa Afisus. Mnda gwada ya, nda sna ta vindata skwiha ma defteri.

²⁵ Taghaf tagha ta skwi ta tva Mgham Yesu. Ká ka nda warakatani. Ta taghay ta skwi ta ghəɲa Yesu nda tvani ɲa mnduha. An mndani, maga batema Yuhwana yeya snaɲ tsi.

²⁶ Ka mnə tsi ta gwada nda tsafaratá vgha ma həga tagha skwa la Yahuda. Snay i Priskila nda Akilas ta skwi ta mnə tsi, ka hgaghatá hən ɲa sganaghata taghanaftá skwi nda tvani ta ghəɲa gwada Lazglafta.

²⁷ Tahula tsa, ka kumaftá Apwalus ta dza'a ta hadika Akaya*. Ka sganaghatá zwanama ta mbraku, ka vindanaftá hən ta delewer ta gwal ta tsa hadik ya ɲa tsu'afta taɲ nda rfu. Bhadaghatani da hada, ka katanṭá tsi nda zdaku ya vlan Lazglafta ta gwal ta ghadatá zlgħafta.

²⁸ Ka gwadə tsi ta gwada banluwa nda la Yahuda, ka traptá hən ta skwi ɲa ɲrapta. Ka maranaṭá tsi ta hən ta skwi nda vinda ma defteri kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

19

Pwal ma luwa Afisus

¹ Ma fitika nzakwa Apwalus ma luwa Kwareɲt, ka ranaftá Pwal ta vli ta ghwáha ta hadika Asiya, ka bhadaghatá tsi da luwa Afisus ka slaftá tsi ta sanlaha ma gwal zlgħay nda ɲuduf hada.

² Ka'a mantša: «Mutsafmutsa kuni ta Sulkum nda ghuɔa ma zlgħafta ghuni ra?» ka'a dawanta da hən. Ka hən nda

* 18:27 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

tsi mantsa: «Ta sna a ηni ta skwi ta hgə lu ka Sulkum nda ghuḅa wa,» ka həj.

³ «Mndərga wati batem magaghu-naf lu na?» ka'a nda həj. «Mndərga ηa Yuhwana maganaf lu,» ka həj nda tsi.

⁴ Ka Pwal mantsa: «Gwal ta tsu'af ta ka mbədanaftá nza kwa ta η, maganaf Yuhwana ta batem ta həj. Ka Yuhwana nda həj na: Zlgħafwazlgħa ta tsa mndu ta sagħa nda hula ḁa ta nza kwa ka Yesu ya,» ka'a.

⁵ Tahula sənəta ta η ta tsa gwada ya, ka maganaftá lu ta batem ta həj nda hga Mgham Yesu.

⁶ Ka fanagħatá Pwal ta dzvu ta həj, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghə ηa ta η. Ka gwadə həj ta gwada nda sanlaha ma gwada, ka klə həj ta lwa Lazglafta guli.

⁷ Ta magay gwagwa ta tsa mnduha ya ta ghwanpdə his.

⁸ Tahula tsa, ka gḁatá Pwal ta dza'a da həga tagħa skwa la Yahuda. Hkən tilani ta mna gwada ta ga mghama Lazglafta, ka ηavata ηa tḁaktá ghə ηa gwal ta sna skwi ta mnə tsi.

⁹ Ka tənanaftá sanlaha mataba ta η ta ghə η, ka kwalagħutá həj ta zlgħafta, ka ghuḅasə həj ta tsa tagħa skwi ta ghə ηa tva Yesu ya ta kəma tskata mnduha. Tsaya tama, ka sli'af ta Pwal ka zlanṯá həj, ka hlagħatá gwal zlgħay nda ηuduf, ka lagħu həj da həga dza ηa Tiranus, ka tagħə tsi ta skwi ηa ta η inda fitik hada.

¹⁰ His vakwa ta η ta tagħay. Ma tsaya sənəta inda gwal ta nza kwa ta hadika Asiya, daga la Yahuda, nda la Grek tani ta gwada Mgham Lazglafta.

Zwana Seva

¹¹ Ka magə Lazglafta ta mazə m zə m ηa ndərmimay nda ma Pwal.

¹² Tsaya ta kəl lu ka klaftá lgut nda salawar ya ta ksənṯá vgha Pwal ta-zlay, ka klanṯá gwal kul ḁughwanaku ηa ksənṯá həj, ηa sagħwa tsa ḁanwa nda ghwadaka sulkum ya tani ma həj.

¹³ Mamu sanlaha ma la Yahuda guli ta ra luwa, ηa ghazligiηṯá ghwadaka sulkum ma mnduha. Ka dzəghənṯá hahə η guli ta ghzla ghwadaka sulkum nda həga Mgham Yesu ma gwal nda kasa da halaway. Ka həj mantsa: «Nda hga tsa Yesu ta mnə Pwal ya ta mnaghunata ηni: Sabwasa,» ka həj.

¹⁴ Ndəfá η zwana sana mndu ta hgə lu ka Seva ta nza kwa tekwa mataba la mali ta ghə ηa gwal ta dra skwi ηa Lazglafta la Zudiya, ta maga mndərga tsa skwi ya mantsa.

¹⁵ Ma sana fitik, ka tsa ghwadaka sulkum ya nda həj mantsa: «Wya nda sna yu ta Yesu, nda sna yu ta Pwal guli, wa kaghuni tama?» ka'a nda həj.

¹⁶ Ka valaftá tsa mndu ksu halaway ya ta həj ka mbranagħatá həj dem-dem. Ka ndandagaptá həj ma tsa həga ya nda hwaya ka fərḁi'u, nda babalatá vgha.

¹⁷ Ka snanagħatá tsa skwi ya ta inda la Yahuda nda la Grek tani ma luwa Afisus. Ka ksafṯá zlə η ta həj demdem, ka vlə həj ta glaku ηa Mgham Yesu.

¹⁸ Ta traku gwal si ta zlgħafta, ka sagħa həj da mnay nda wa ta η ta ghwadaka skwi ya mamaga həj.

¹⁹ Nda ndəgha gwal si ta mbaḁaku ta hlaktá defteriha ta η ka dariηta ta kəma mnduha demdem. Ka mbaḁaftá lu ta tseda tsa defteriha ya ná, ta klay ta tsedi ka ḁəmbu' hutaf

²⁰ Mantsa ya kəl gwada Mgham Yesu ka ηluta, ka zuta vli nda mbrakwa Mgham Lazglafta.

Gigdavafta vli ma Afisus

²¹ Tahula tsa, ka Pwal ndanata mantsa: Ka ranafra yu ta vli ta hadika Mekaduniya, nda vli ta hadika Akaya* katsi, ta dza'a da luwa Ursalima yu.

«Ka ḁhadagħaḁha yu da hada katsi guli, nda nza tkwe' ka ḁhadagħata ḁa da luwa Ruma guli,» ka'a.

²² Ka ghunagħatá tsi ta i Timute nda Irasta, his mataba gwal ta

* 19:21 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

katan̄ta ta had̄ika Mekaduniya. Ta nzatá v̄erdá tsatsi ka nzdavata ta had̄ika Asiya.

²³ Ma tsa fitik ya, ka sli'avaftá gwada katakata ta gh̄əŋa Mgham Yesu.

²⁴ Tsaw mamu sana d̄əgha ta slru ta hgu lu ka Dametriyus, ta slara zwana h̄əga ka kufur, ŋa wuyay, ta hgu lu ka Deyes Artimis. Kad̄ka skwi ta planata tsi ta gwal ta maganatá slna.

²⁵ Ka tskanatá tsi ta tsa mnduhani ya, kawadaga nda sanlaha ta maga mnd̄erga tsa slnahani ya guli. Ka'a nda h̄əŋ mant̄sa: «Graha! Nda sna kuni kazlay: Ta na skwi ta tsatsafta mu na nzafta mu k̄'a.

²⁶ Nda ngha kuni, nda sna kuni guli ta skwi ta mn̄ə Pwal. Ka'a na: Nza a skwi ta tsatsafta mnduha nda dzva tan̄ ka Lazglafta wu, ka'a. Ka tdaghatá tsi ta nd̄əghata mnduha. Ma na luwa Afisus na kwen̄kwen̄ yeya a wu, nduk ma inda vli ta had̄ika Asiya tani.

²⁷ Wana na skwi na dza'a dzatá slna mu. Tsaya ya a wu, dza'a zl̄əmbaku gwada ta gh̄əŋa h̄əga skwa wuyay mu dagala ta nzakway ka Deyes Artimis. Vl̄əḡəlta a mnduha ta glaku ŋa Deyes ka ts̄əl̄əu ma ghuvani manda ya ta maḡə lu ma inda vli ta had̄ika Asiya nda ya ta gh̄əŋ had̄ik demdem ya wu.» ka'a.

²⁸ Snaŋta tan̄ ta tsa gwada ya, ka gufaftá ŋud̄ufa tan̄ ka gugud̄ h̄əŋ ta gugud̄aku. «Ya dagala gwada ta Deyes Artimis la Afisus,» ka h̄əŋ.

²⁹ Ka sli'avaftá vli kud̄ukuts ma luwa demdem, ka hwaya da vla katskatsu, ka ks̄ədanaghatá h̄əŋ ta graha Pwal ta nzakway ka i Gayus nda Aristarkus, tsa hah̄əŋ his ta nza-kway ka mnduha la Mekaduniya ya.

³⁰ Si ka kum̄ə Pwal ta dza'a slanaghatá h̄əŋ, ama ka pyaftá gwal zlghay nda ŋud̄uf.

³¹ Mamu sanlaha ma gwal ksa slna ŋumna ta had̄ika Asiya ta nzakway ka graha Pwal. «Yaha ka da dza'a da tsa vla katskatsu ya,» ka h̄əŋ tsghadanaghatá lwi ta Pwal.

³² Ta tsa luwa ya, nda ghuya gh̄əŋa

mnduha. Ka nu ŋa ya laha ta gugud̄ay, ka nu ŋa ya laha ta gugud̄ay. Mal gwal mataba tan̄ kul snaŋtá skwi ta tskanatá h̄əŋ.

³³ Ka snanamtá sana mnduha ta tsa gwada ya ta sana mndu ta hgu lu ka Alegzandra ta kl̄ə la Yahuda ta k̄əma. Ka Alegzandra tama mant̄sa: «Swidwa! Swidwa!» k̄'a kapaŋtá dzvu, ka kuma gwada ŋa mnanaŋtá mnduha.

³⁴ Manda snaŋta tan̄ kazlay: Mnda la Yahuda na mndu na k̄'a, ka hlaftá h̄əŋ ta wi ka skwa turtuk ka zatá awa his. Ka h̄əŋ mant̄sa: «Dagala gwada ta Deyes Artimis la Afisus!» ka h̄əŋ hlaftá wi.

³⁵ Ka l̄əbanatá mnda vindi ma tsa luwa ya ta mnduha zlahzlah. Ka'a mant̄sa: «Ari wa la Afisus, wa ya kul snaŋta kazlay: Luwa Afisus ta ŋanatá tsa h̄əga Deyes Artimis dagala ya, nda tsa tsatani ta saha ta luwa ya k̄'a na?

³⁶ Had̄ mndu dza'a zl̄ərd̄ay wa. L̄əbanatá ŋud̄uf ka dzatá gh̄əŋ skwi ŋa magay.

³⁷ Na mnduha hlagagha kuni da hadna na ná, had̄ sana rutsak vzaf h̄əŋ ta h̄əga skwa wuyay, ka razatá Diyesa mu wa.

³⁸ Ka mamu skwi mataba Demetriyus kawadaga nda gwal ksanatá slna nda sana mndu katsi, mamu vla tsa guma, ka kla h̄əŋ da gwal tsa guma, ka dza'a h̄əŋ dganata hada.

³⁹ Ka mamu sna gwada ta kum̄ə kuni ta mnay katsi guli, dza'a dzray mu ta tsaya ma vla dzr̄əka mu.

⁴⁰ Ta gh̄əŋa na skwi ta magaku gita na ná, laviŋlava lu ta tsaftá badza ta amu ka gwal zl̄ərd̄awi, kabga had̄ skwi pr̄ək ka tskamata mandana ná, ŋa mnay mu kazlay: Ta gh̄əŋa ya skwi ya tskavata mu k̄'a wa,» ka'a. Kd̄akwani ta gwada, «gazlawagazla,» ka'a nda mnduha.

20

Sli'a Pwal ta had̄ika Mekaduniya nda ya ta had̄ika Akaya

¹ Tahula l̄əbatá tsa sli'avafta sli'avaf lu ya, ka tskanatá Pwal ta gwal zlghay nda ŋud̄uf, ka vlaŋtá mbraku ta

həŋ. Ka dɡatá tsi ta vgha nda həŋ, ka laghwi ta hadika Mekaduniya.

² Tahula ranaftani ta tsa hadika ya, ka valantá tsi ta mbraku katakata ta gwal zlgħay nda ɲuduf, ka ɓhadaghatá tsi ta hadika Gres.

³ Ka zatá tsi ta tili hkən hada. Ta dza'a dza'a lami da kwambalu ɲa dza'a ta hadika Siri tama, ka snantá tsi ta dzray ta dzrə la Yahuda ta wi ta ghəŋani ɲa pghanatá buɗukwa. Ka ksəglaghatá tsi ta tvi nda ta hadika Mekaduniya.

⁴ Ka sli'aftá i Supater zwaŋa Pirhus mnda luwa Beriya, nda Aristarkus nda Sekundus mnda la Tesalunik, nda Gayus mnda luwa Derba, nda Timute, nda Tisik, nda Trufim mnduha hadika Asiya, mistani.

⁵ Ka laghu tsahaya ta kəma kzla aŋni ma luwa Truwas.

⁶ Aŋni ya, ka lamə ɲni da kwambalu ma luwa Filipiya, tahula zutá skala buradi kul had is mida ya. Ta mahutafa fitik, ka lagha ɲni slanaghatá həŋ ma luwa Truwas, ka zatá ɲni ta luma hada.

Kwanaha lagha Pwal da luwa Truwas

⁷ Gahawu baɗu luma gwasi, ka tskavatá ɲni ɲa za skwa zaya* Mgham Yesu, ka zraftá Pwal ta gwada ta kəma gwal zlgħay nda ɲuduf, ka nzɗavatá tsi ta gwada ha ka lami da takala, kabga dza'a nda sli'a tsadakwər vli.

⁸ Ma dzuguvu ma həga ta ghəŋa həga tskavata ɲni. Mamu ndəghata pitirlaha ma tsa dzuguvu ta ghəŋa həga tskava ɲni ya.

⁹ Tsaw mamu sana zwaŋ ta hgu lu ka Fewtikus ta nzunɗa tawa finitir. Ka dzintá hani ma tsa nzɗavata Pwal ta mna gwada ya. Na tsa ghərɓanafta hani ya, ka dəɗagatá tsi ta tsa mahkəna həga ta ghəŋa həga ya ta hadik. Kə'a ka lu ka sli'ay ná, nda mta.

¹⁰ Ka saha Pwal, ka ndadaghata tsukwafta. «Ma tɗ ɲudufa ghuni, ta teke'a hafu mida,» ka'a.

¹¹ Ka vradaftá Pwal ka ɓla'atá tsi ta buradi ka zay. Ka kdə tsi ta gwada petsuweɗvli. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka laghwi.

¹² Nda hafu ma tsa galaɓay ya ta klaghatá lu dzagha. Ka rfu həŋ ta rfu katakata.

Sli'a Pwal da luwa Truwas nda ya da luwa Miteley

¹³ Ka sli'aftá ɲni ka laghwi ta kəma ta kəma da ɲlaftá kwambalu ɲa kla aŋni da luwa Asus. ɲa dza'a ɲni kla Pwal hada, kabga ta dza'a nda səla i'i, ka'a.

¹⁴ Manda laghani slanaghatá ma Asus, ka klamtá ɲni da kwambalu, ka laghu ɲni da luwa Miteley.

¹⁵ Ka sli'aftá ɲni hada nda kwambalu, ka ɓhadaghatá ɲni gamahtsimani mbəŋ nda luwa Kiyus. Gamahtsimani, ka ɓhadaghatá ɲni da luwa Samus, gamahtsima tsaya guli, ka ɓhadaghatá ɲni da luwa Miletus.

¹⁶ Ka Pwal mnuta na: «Had yu dza'a sladavata ma luwa Afisus wu, da zutá lu ta fitik ma hadika Asiya, ka má ta magaku tsi katsi ná, misimmisim ta kuma yu ta ɓhadaghata da Ursalima, ka ma kdə fitika skala Pentakwat† ka sagha a tsi,» ka'a.

Gwada Pwal nda la galata mndu ma Afisus

¹⁷ Ma tsa Miletus ya tama, ka ghunaftá Pwal ta mnduha da Afisus ɲa hgaktá gwal ngha Igliz.

¹⁸ Manda ɓhadaghata taŋ da slanaghata, ka Pwal nda həŋ mantsa: «Daga baɗu lagha ɗa ta hadika Asiya ná, nda sna kuni ka yu nzata kawadaga nda kaghuni.

¹⁹ Nda leɓtekwa ta ghəŋ mataba ghuya ɗaŋwa da sanlaha ma la Yahuda ta pghihatá buɗukwa, ksanata yu ta slna ta Mgham Yesu.

* 20:7 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42. † 20:16 Pentakwat: Tsaya fitika skalu dagala ta fitika tska skwi ta vwah da la Yahuda. Ma tsa fitik ya saha Sulkum nda ghuɓa ta ghəŋa duhwalha Yesu ta ma hutafmbsaka fitik tahula Pak. Ngha Zlahu 23:16.

20 Nda sna kuni guli kazlay: Had sana skwi præk ka katá kaghuni difaghuna yu wu kə'a. Mnaghunamna yu ta indani, ka taghaghunafta banluwa nda ya dzagha dzagha.

21 Ka gvalanťa yu ta la Yahuda nda la Grek, ɲa mbədavata tvə Lazglafta ɲa zlgħafta taɲ ta Mghama mu Yesu Kristi.

22 Ndanana, nda sli'a yu da Ursalima. Sulkum nda ghuḅa ta tinwa i'i ɲa dza'a. Sna a yu ta skwi dza'a slidighata hada wa.

23 Skwi ya ta mnidinja Sulkum nda ghuḅa kwenkwen ná, dza'a sladighasla ghuya danwa, dza'a vzdimvza lu da gamak.

24 I'i ná, ndana a yu ta gwada ta hafa da, dər má kinawu dinutani ka ɲa da wa. Dza'a kdanaktá tsa ɲərma slna vliha Mgham Yesu ɲa magay, ta nzakway ka mna Lfida Gwada ta ghəɲa zdakatahuda Lazglafta ya skwi ta zdəghata.

25 «Ndanana ná, nda sna yu kazlay: Nghəglanťa a inda na kaghuni raghunaf yu, ka mnaghunatá gwada ta ga mghama Lazglafta ná, ta həga kuma da dekdek wa.

26 Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata dar gita kazlay: Magaghunamaga yu ta inda skwi ya laviɲ yu ta magay nda inda kdavakta mbrakwa da. Ka dza'a zluɲzla kuni ta skwi ya taghaghunaf yu, ta had i'i mida wu,

27 kabga mnaghunamna yu ta inda skwi mna Lazglafta, had ya difanaghu yu wa.

28 Nghawangha ta ghəɲa ghuni, nghawa ta inda bra ya vlaghuna Sulkum nda ghuḅa ɲa nghay guli. Nghawangha ta Igliza Lazglafta ya mutsanak tsi ta ghəɲani nda usa zwanani.

29 Tahula laghwa da ná, nda sna yu kazlay: Dza'a sli'adamsli'a mnduha ta sidi manda mandundiha da taba ghuni, had həɲ dza'a zlanťa tsa bra ya wu kə'a.

30 Dər mataba kaghuni guli ná, dza'a sli'afsl'i'a sanlaha da tsakalawi, ɲa baraghata taɲ ta sanlaha ma duhwalha mista taɲ.

31 Ka nzata kuni hzleɲa. Havapwahava kazlay: Hkən vakwa da ta ɲavata nda ima taw ta iri, nda rvidik tani, nda fitik tani, ta vla hidaku ɲa inda kaghuni kə'a.

32 «Ndana tama, ma dzva Lazglafta nda gwada ta zdakatahuda tani ta famta yu ta kaghuni. Tsa gwada ya dza'a ɲla kaghuni, ɲa zay ghuni ta həga kawadaga nda inda gwal nda ghuḅa.

33 Ma nzakwa da ná, gvalanťa a yu ta dər tseda mndu, dər dzindara mndu, dər lguta mndu wa.

34 Nda sna vərda kaghuni kazlay: Nda dzva da si ta maga yu ta slna ɲa kata ghəɲa da, nda ya ɲa kata gwal ta dza'a mista da tani kə'a.

35 Inda tsa slnaha magə yu mantsa ya ná, ɲa maraghunata kazlay: Mantsa ya ta maga lu ta slna ɲa katanťa gwal ka pdu kə'a. ɲa havaghunakta guli ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Mal mndu ta vlay ta rfu, ka mndu ta zlgħay kə'a ya,» ka'a.

36 Ta kdaku Pwal ta mna tsa gwada ya, ka tsəlbata tsi ka maga du'a nda hahəɲ tani demdem.

37 Rəb həɲ demdem nda taw, ka lagha tekweise' ta Pwal.

38 Tsa mnayni kazlay: Nghəglanťa a kuni ta həga kuma da wu kə'a ya na skwi ta ganaftá taw ta həɲ. Ka sli'aftá həɲ ka pghaghatá Pwal da vla kwambalu.

21

Lagha Pwal da luwa Ursalima

1 Tahula dgata ɲni ta vgha nda həɲ, ka lamə ɲni da kwambalu. Ka sli'afta ɲni ka laghwi tur da luwa Kus. Gamahtsimani, ka sli'afta ɲni ka laghwi da luwa Rudes. Ka gi sli'afta ɲni hada guli ka laghwi da luwa Patara.

2 Hada, ka slafta ɲni ta sana kwambalu ta sli'i da luwa Finisi, ka lamə ɲni dida, ka laghu ɲni.

3 Nghay ɲni ta luwa Kiprus manda a, hadik ya ta tsavata ma drəf, ka zluɲťa ɲni nda ga zlaḅa ɲni ka

laghu ηni nda tvə hadika Siri. Ka 6hadaghatá ηni da luwa Tir ma vla pghay kwambalu ta huzla.

⁴ Hada, ka slanaghatá ηni ta gwal zlgħay nda ηduf, ka zata ηni ta fitik ndəfán da həη. «Ma laf ka da luwa Ursalima,» ka həη nda Pwal, manda kdakwa Sulkum nda ghu6a ta mnananťá həη.

⁵ Ma kdavakta tsa mandəfánja fitik ya, ka sli'afťa ηni ka sli'i. Ka pghafťa həη demdem ta aηni, nda mi'a taη, nda zwana taη tani, ha ka zluňťá hu6a luwa. Bhadaghata ηni ta wa ghwa, ka tsəlbata ηni, ka magatá du'a.

⁶ Manda dgata ηni ta vgha nda həη, ka ηlafťá aηni ta kwambalu, ta vraghuta hahəη dzagħa taη.

⁷ Ka kdíňťá ηni ta mba6a ηni nda kwambalu. Sli'afťa ma luwa Tir ka 6hadaghata da luwa Tulemayis. Hada, ka guguvta ηni ta zgu nda zwanama. Ka zata ηni ta fitik turtuk kawadaga nda həη.

⁸ Ka sli'afťa ηni gamahtsimani ka dza'a, ka 6hadaghata ηni da luwa Sezare. Ka sli'afťa ηni guli ka lagħa da Filip ta hgə lu ka mnda mna gwada Lazglafta, ta nzakway ka mndu ya tekw mataba tsa gwal ndəfán ya kay*. Ka lamə ηni da həga ga taη ka hanay ga taη.

⁹ Mamu kwaghani fwa6 ka dagħali ka dagħali ta klaktá lwa Lazglafta.

¹⁰ Nda za fitika ηni ηulum hada tama, ka sli'afťá sana anabi ta hgə lu ka Agabus daga ta hadika Zudiya,

¹¹ ka sagħa da slanaghata. Ka klaftá tsi ta 6anava Pwal, ka habanató tsi ta səlahani nda dzvuhani. Ka'a mantsa: «Wya skwi mna Sulkum nda ghu6a: Ka ηa wa nana 6anava na ná, manda va yeya dza'a habafťa la Yahuda ta tsa mndu ya ma Ursalima, ηa klafta taη ka fanamta gwal kul nzakway ka la Yahuda ma dzva taη,» ka'a.

¹² Na sanťa ηni ta tsa gwada ya, nda aηni tani, nda gwal ma tsa vli ya tani, ka ndə6ə ηni ta dzvu ηa Pwal ηa kwalani kul lafi da Ursalima.

¹³ Ka Pwal nda aηni mantsa: «Ta ghəηa wu ta tawa kuni ta taw. Ta kumay kuni ta gidíftá zləη ra? I'i ta 6a ná, ηa habafťá i'i yeya a wu, 6ər má ηa dza ta i'i ma Ursalima ta ghəηa hga Mgham Yesu tsi, nda fa vgha 6a,» ka'a.

¹⁴ Na tsa trapta ηni mida ya ná, ηəvgləη a aηni guli wa. «Ka maga Mgham Yesu ta skwi ya kumaη tsi,» ka aηni ta ghəηani.

¹⁵ Tahula luta tsa fitik ya tama, ka hbaftá ηni ta vgha, ka ηlagħatá da luwa Ursalima.

¹⁶ Ka sli'afťá sanlaha ma gwal zlgħay nda ηduf ma luwa Sezare guli mista ηni. Ka pghadaghata həη ta aηni da vli ya dza'a hani ηni ta hani ga sana mndu ta hgə lu ka Menasun, mnda sana luwa ta tsavata ma drəf, ta hgə lu ka Kiprus. Nda k6a fitika tsa mndu ya ma zlgħay nda ηduf.

Nghanaghata Pwal ta Yakubu

¹⁷ Bhadaghata ηni da Ursalima, ka tsu'afťa zwanama ta aηni nda rfu.

¹⁸ Ga mahtsimani, ka sli'afťá Pwal kawadaga nda aηni ka lagħa da Yakubu. Ka lagħa gwal Igliz tskavata demdem hada.

¹⁹ Tahula ganaghata Pwal ta zgu ta həη, ka rusu tsi turtuk turtuk ta skwi maga Lazglafta mataba gwal kul nza-kway ka la Yahuda nda ma slnani.

²⁰ Snanata taη ta tsa skwi rusanaf Pwal ta həη ya, ka zləzlvu həη ta Lazglafta. Ka həη nda tsi mantsa: «Zwanama, nda ngha ka ta 6əmbu' a ta la Yahuda ta zlgħafťa ya ki'e, ta ηavanja həη ka sna zlahu Musa.

²¹ Ka lu nda həη nda gwada ta kagħa ná, ma snə kuni ta zlahu Musa, ma 6atsə kuni ta fafa6a zwana ghuni, ma tagħə kuni ta nzakwa la Yahuda, ká ka ta tagħay ηa inda la Yahuda ta nzaku ma səla hamata sanlaha ma mnduha, ka lu ta mnay.

²² Waka lu dza'a magay? Ya wya dza'a nda sna həη kahwath-wata kazlay: Hadna ka kə'a, dza'a sli'agagħasli'a həη.

* 21:8 Ngha ta Slna gwal ghunay 6:5. Nda 8:5-40.

²³ Ka si mantsa tsi, ka maga ka ta na skwi dza'a ŋni mnaghata na. Mamu sana mnduha fwaď mataba mu ta wadana ta wadu ta Lazglafta.

²⁴ Hla ta hən ka dza'a ka da tsalapta ghəŋa gha kawadaga nda hən. Ka plata ka ta skwi ma dza'a hahən da play. Tahula tsa, ŋa htsiŋta taŋ ta ghəŋa taŋ. Ka magamaga lu mantsa katsi, dza'a nda sna inda mnduha kazlay, tsa skwi ta snə mu ta mnay ta Pwal ya kay ná, tsakala wi ya kə'a. Ma tsaya dza'a kəl lu ka snaŋta kazlay: Ta snay kagha ta zlahu guli kə'a.

²⁵ Ŋa gwal kul had ka la Yahuda ya, tsiŋtsa mu ta ghəŋani ka vindanafta mu ta hən kazlay: Yaha hən da za slu'a skwa wuyay, yaha hən da za us, yaha hən da za skwi bərta lu nda bərta, yaha hən da maga sli'insli'inj† kə'a,» ka hən.

²⁶ Mantsa tama, ka sli'afta Pwal kawadaga nda tsa mnduha fwaď ya ka tsalapta tsi ta ghəŋani. Gamahtsimani, ka lamə tsi da həga Lazglafta, ŋa mnata fitika dzata ghəŋa tsa tsalatá ghən, nda vlata skwa pla ghən dza'a vlə lu ta hən ta hən ya.

Ksaftá Pwal ma həga Lazglafta

²⁷ Baďu kdavakta tsa mandəfəŋa fitik ya, ka nghanťa la Yahuda ta sagha ta hadika Asiya ta Pwal ma həga Lazglafta. Ka gagaftá hən ta dəmgə, ka ksafta hən ta Pwal.

²⁸ Ka dzata hən ta lawlaw: «Ari mnduha la Isra'ila! Kudidwa! Ya wana tsa mndu ta ra inda vli ka raraza mnduha mu, nda zlahə Musa, nda na həga Lazglafta na tani ya kay. Laghani guli ná, ka hladamtá la Grek da na həga Lazglafta na, ka ŋriŋťa na vli nda ghuə na,» ka hən.

²⁹ Tsaw si nghinŋgha hən ta sana mndu ta hgə lu ka Trufim, mnda la Afisus kawadaga nda tsi ma luwa. Zlah si kladamkla Pwal ta tsa mndu ya da həga Lazglafta ka hən si ta gray.

³⁰ Kďukuts sli'avafli'a vli ma luwa, ka gazladaghatá mnduha ma inda vli. Ka ksaftá hən ta Pwal ma həga

Lazglafta, ka ksiginťa dzibil, ka gi hahunťa tghaha.

³¹ Ta naghay naghay hən ta tva dzatá Pwal ta lagha lu da mnay ŋa mghama sludzi kazlay: ya nda bədza vli ma luwa Ursalima kə'a.

³² Ka gi hlaftá tsi ta sludziha nda maliha ta ghəŋa la sludziha, ka sli'afta hən ka ndadaghata slanaghata hən. Nghay taŋ ta mghama la sludzi nda la sludzi tani, ka gi zlanťa hən ta dza Pwal.

³³ Ka gavadaghatá mghama la sludzi ka ŋanatá Pwal, ka tsatsanaftá zidaha his. «Wa va kagha, nahgani maga ka?» ka'a nda tsi.

³⁴ Ka nu ŋa ya ta gwaday, ka nu ŋa ya ta gwaday, ka tsa tskata ghəŋa mnduha ya. Trid, trap ta mghama sludzi ta ksaftá ghəŋa gwada, ka'a mantsa: «Klawakla ta na Pwal na da vla nzakwa la sludzi,» ka'a.

³⁵ Ndusadaghata Pwal tavata dzatá tva ŋlu da həga, ka gi tsukwaghatá la sludzi, kabga nda ga sida mnduha.

³⁶ «Dzata! Dzata, dzata!» ka tsa ŋəddəma ta mnduha ta mbada mistani ya, ka dza'a nda hla wi.

Waday Pwal ta ghəŋani

³⁷ Ta ghwan a lu ka kladamta Pwal da vla nzakwa la sludzi tama wu, «dza'a tsu'ay ka, ka mnaghanťa yu ta gwada da ra?» Ka Pwal nda tsa mghama sludzi ya. «Nda sna ka ta gwada la Grek ra?»

³⁸ Ka gha a na mnda la Masar ta sli'anaftá zlərdawi ka ma taŋ, ka hlaghatá gəndaha dəmbu' fwaď da mtak ya wu ra?» ka'a nda Pwal.

³⁹ Ka Pwal mantsa: «Mnda la Yahuda i'i, ya lu ma luwa Tarsus ta hadika Silisi, zwanja sana luwa ta klu lu ya yu. Kdəkkdək, vlihavla ta tvi ka gwadganata yu ta mnduha,» ka'a.

⁴⁰ Ka vlanťa tsa mghama la sludzi ya ta tvi. Ka sladatá Pwal ta tsa dzatá tva dza'a da həga ya. Ma hlə kuni ta wi, ka'a nda dzvu nda mnduha. Sriw, nzanza mnduha. Ka zlaftá Pwal ta gwada nda hən nda gwada Hebru.

† 21:25 Ngha ta Slna gwal ghunay 15:20.

22

¹ «Zwanama nda dadaha, snawasna ka mnaghunata yu ndanana ta skwi ta magaku, na wadapá ghəŋa da,» ka'a.

² Na tsa snay tan ta zraftani ta gwada nda gwada Hebru ya, ka sganaghata hən ta nzata sriw. Ka Pwal mantša:

³ «I'i ná, la Yahuda yu, ya ma luwa Tarsus ta hadika Silisi lu ta i'i, ama ma na luwa na glafta yu. Gamaliyel ta dzaŋadiftá ta dzaŋa, ka taghadifta snanťá zlahá dzidziha mu nda tvani manda ya ta raku. Navaŋa i'i guli ka sna ŋa Lazglafta manda va na ta magə kaghuni demdem gita na.

⁴ Ganap ga yu ta iri ta gwal ta ksa na tvi na ha ka pslatá hən. Hahabaf hahaba yu ta zgwana nda mi'aha tani ka pghamtá hən da gamak.

⁵ Masləmtsəka da na la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu na guli. Da hahən zlglafta yu ta delewer ŋa klanťá zwanama mu la Yahuda ma luwa Damas, ŋa dza'a da kasa gwal zlglafta nda ŋuduf ma tsa luwa ya, ŋa hlaktá hən da luwa Ursalima, ŋa tsanaghata guma ta hən.»

Mnay Pwal ta tva zlglaftani ta Yesu

Slg 9:1-19, 26:12-18

⁶ «Tata mbada yu ta tvi, wur ma ghən fitik, ndusa yu nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadək katakata daga ta luwa ka tsuwadəkanaftá vli ta widifta.

⁷ Ka zləmbadata yu ta hadik. «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ŋa da na?» ka sana lwi nda i'i ta snə yu.

⁸ «Wa kagha ní Mghama da!» ka yu nda tsi. «I'i Yesu mnda la Nazaret, ta gə ka ta iri ŋani ya yu,» ka'a nda i'i.

⁹ Nda ŋha gwal kawadaga nda i'i ta tsa tsuwadək ya, ama sna a hahən ta lwa tsa mndu ta gwada nda i'i ya wa.

¹⁰ «Nu skwi ŋa magay da ní Mghama da?» ka yu nda tsi. «Sli'afslí'a, la da tsa luwa Damas ya, dza'a mnagha mna lu ta inda skwi

na magay gha hada,» ka Mgham Yesu nda i'i.

¹¹ Ghulpidghulpa wudakwa tsa tsuwadək ya kay, nghəgla a yu ta vli wa. Ka ksə tsa gwal kawadaga nda i'i ya ta i'i ta dzvu, ka bhididighata da luwa Damas.

¹² «Hada, mamu sana mndu ta hgə lu ka Hananiya. Ta zləŋay ta Lazglafta, ta snay guli ta zlahá Musa. Ta ghubay inda mnduha la Yahuda ma tsa luwa Damas ya.

¹³ Ka sagha tsi slidighata, ka'a nda i'i mantša: «Zwanama da Sawulu, nghəglaŋgha ta vli,» ka'a. Gi hada-hada, gi ka gwanatá iriha da, ka ng-hanťá yu ta vli.

¹⁴ Ka Hananiya nda i'i guli mantša: «Zbuzba Lazglafta dzidziha mu ta kagha daga ghalya ŋa snanťá skwi ta kumə tsi, ŋa nganťa gha ta tsa tdukwa mndu ya, ŋa snanťa gha ta gwada vərda tsatsi nda wani.

¹⁵ Kagha dza'a nzakway ka masləmtsəkani da inda mnduha ta ghəŋa skwiha ya snanťa ka da tsi.

¹⁶ Ndanana, had sana skwi ŋa kzləgəltá gha wa. Sli'afslí'a, sawi ka magaghafta lu ta batem, ka ghubata dmakwa gha nda ma nganťa gha ta Mgham Yesu,» ka'a.

Ya ka lu ghunaftá Pwal da sana mnduha

¹⁷ «Tahula tsa, ka vraghutá yu da Ursalima. Ma sana fitik ta maga du'a yu ma həga Lazglafta, ka maridnťá Mgham Yesu ta ghəŋani.

¹⁸ Na tsa nganťa da ya, ka'a nda i'i mantša: «Sli'apsli'a misimmisim ma luwa Ursalima, kabga tsu'afťa a hən ta skwi dza'a ka mnay ta i'i wu,» ka'a.

¹⁹ «Mghama da, nda sna vərda hahən kazlay: Si ta ray yu ta həga tagha skwa la Yahuda ka hla gwal ta zlglaftá kagha, ka hla hən da gamak, ka sləva hən nda krupi kə'a.

²⁰ Ta dzatá lu ta Atiyen ta nzakway ka masləmtsəka gha ya ná, hada vərda i'i. Zdigihazda tsa dzata dza hən ya. I'i ta ŋanatá lguta tsa gwal ta dzata ya,» ka yu nda tsi.

21 «Sli'afslí'a, la! Ta ghunə da vli di'in yu ta kagha da gwal kul nzakway ka la Yahuda,» ka'a.

Pwal nda mali ta ghəŋa sludza la Ruma

22 Ka fata həŋ ta sləmən ka sna gwada ta gwadagapta Pwal ha ka mnagaptani ta tsa gwadaha ya. Na gi snaŋta taŋ ta tsa gwadaha ya, «zadiŋtá mndərga nana ma mndu ta ghəŋa hadik, dzawa dza! Ra a ka zlanŋta nda hafu wu!» ka həŋ hlaftá wi.

23 Ka kwahu həŋ ta wi ka vaza lguta taŋ nda ta luwa, ka tsada hadik nda ta luwa.

24 Tsaya kəl mghama sludzi ka mnay kazlay: Klaghawakla ta Pwal da həga, ka dawanaŋta kuni ta vli nda sləvu, kada snaŋta lu ta skwi ta kəl na mnduha na ka hla wi mandana na ta ghəŋani na, ka'a.

25 Manda habafta lu ŋa sləvay tama, ka Pwal nda mali ta ghəŋa la sludzi ta sladu hada mantša: «Vlaghunavla lu ta tvi ŋa sləva mnda la Ruma nda krupi ta kul tsanaghata lu ta guma katək ra?» ka'a nda tsi.

26 Snaŋta tsa la mali ta ghəŋa la sludzi ya ta tsa gwada ya, ka sli'afsta tsi ka laghwi da mnanata mghama taŋ. «Waka ka dza'a magay? Nana mndu na ná, mnda la Ruma ya,» ka'a nda tsi.

27 Ka gi sli'afstá tsa mghama la sludzi ya ka lami slanaghatá Pwal. «Mnihamna, mnda la Ruma ka kahwathwata ra?» ka'a nda tsi. «Ani!» ka Pwal nda tsi.

28 «I'i ná, nda tsemi dagala skwata yu ta nzakwa da, kada nzata yu ka mnda la Ruma,» ka tsa mghama la sludzi ya nda tsi. «I'i na, ka mnda la Ruma yata lu ta i'i buzul,» ka Pwal nda tsi.

29 Damkwál vraghuvra tsa gwal si dza'a sləva Pwal ya nda hul, ŋa sagha nda sa dawanaŋtá vli. Na tsa snaŋta tsa mghama la sludzi ya kazlay: Mnda la Ruma Pwal kə'a ya, ka ksuta tsa habafta habaf tsi ya ka zlanŋ.

Pwal ta kəma gwal guma

30 Gamahtsimani, ka zbə tsa mghama la sludzi ya ta vərđaka skwi kəl la Yahuda ka ksaftá Pwal. Ka paliŋtá tsi ta tsa habafta habaf tsi ta Pwal ya. Ka hagaktá tsi ta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal ta tsa guma, ŋa tskavata. Ka kladaghata tsi ta Pwal ka sladanata ta kəma taŋ.

23

Pwal ta kəma ŋumna Festus

1 Ka vazlanamtá Pwal ta iri ta gwal tsa guma. Ka'a mantša: «Zwanama da, had sana skwi dəmanaf yu ta Lazglafta ha gita wa. Had sana skwi guli ŋa tsadivata wu,» ka'a.

2 «Dzunwadza ta wubisim,» ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Hananiya ya, nda gwal ndusa nda Pwal.

3 «Dza'a dzay Lazglafta ta kagha ghwadaka vata həga 6ap lu nda 6a* na. Nza ŋa tsa guma ta ghəŋa i'i manda ya ta mnə zlahu kagha, ama ka zluŋtá ka ta zlahu, ka laghwi da mnay kazlay: Dzunwa dza kə'a,» ka Pwal nda tsi.

4 «Waka ka ta raza mali ta ghəŋa gwal dra skwi ta nzakway ka mnda Lazglafta na?» ka tsa gwal ndusa nda tsi ya.

5 «Sna a yu kazlay: Mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya kə'a zwanama wu, kabga nda vinda guli kazlay: Hadu ka dza'a raza mgham ta ghəŋa mnduha gha wu† kə'a,» ka Pwal.

6 Tsaw nda sna kazlay: Nana gwal tsa guma na ná, labatani nda la Sadukiya, nda la Farisa ya kə'a, kəl tsi ka gwadata nda lwi dagala dagala. Ka'a mantša: «Zwanama da, i'i ná, mnda la Farisa i'i, zwanama mnda la Farisa yu guli. Ta ghəŋa fafta da ta ghəŋa da, nda ya ta ghəŋa sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku, ta kəl lu ka tsa guma ta ghəŋ i'i,» ka Pwal.

7 Na tsa mnatani ta tsaya, ka zlaftá zlarđutawi mataba la Farisa nda

* 23:3 Ngha ta Mata 23:27. † 23:5 Ngha ta Sabi 22:27.

la Sadukiya. Ka dgavaptá tsa tskata vgha ya his.

⁸ Had' gwal nda rwa dza'a walaŋta sli'agapta wu, had' duhwalha Lazglafta wu, had' Sulkum guli wu, ka la Sadukiya nda ŋa taŋ. Mamu tsahaya demdem, ka la Farisa nda ŋa taŋ.

⁹ Ka sli'aftá inda mnduha nda gugudaku. Ka sli'avata sanlaha mataba gwal ta tagha zlahu ŋa mnduha ta nzakway mataba la Farisa gwadata nda lwi dagala dagala: «Mutsaf a aŋni ta sana ghwadaka skwi maga na mndu na wa. Ka sana Sulkum tsi, ka sana duhwala Lazglafta tsi, ka kitsi ta gwadganata,» ka həŋ.

¹⁰ Ka sgavaghata zlərduta wi katakata. Duŋwa həŋ da datsanaptá Pwal na! ka mghama sludzi zləŋaftá zləŋ kəl tsi ka ghunaftá la sludzi ŋa klaptá Pwal mataba taŋ, ka klaghata da həga la sludzi.

¹¹ Girvidikani, ka Mgham Yesu maravata da Pwal mantse: «Tatá us ta iri! Manda va tsa ga masləmtsək gə ka ta ghəŋa i'i ma luwa Ursalima ya ná, manda va tsaya guli dza'a ga ka ta tsa masləmtsək ya ma luwa Ruma,» ka'a nda tsi.

Dzrawi ta ghəŋa Pwal

¹² Gamahtsimani, ka dzraftá sanlaha ma la Yahuda ta wi ŋa dza'a dzatá Pwal. Ka wadatá həŋ ka mnay kazlay: Had' mu dza'a zaŋtá skwi nda za, nda saŋtá skwi nda sa, ka ta dza a mu ta Pwal wu, ka həŋ.

¹³ Ta malay gwal ta dzraftá tsa wi ya ta fwaď mbsak.

¹⁴ Ka sli'aftá həŋ ka laghwi da slanaghatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu. Ka həŋ mantse: «Wadawada ŋni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Had' ŋni dza'a walaŋta zaŋtá skwi nda za, ka ta dza a ŋni ta Pwal wu.

¹⁵ Ndanana tama, gwafwagwa kaghuni ta wi nda gwal ta tsa guma. Ta kumay ŋni ta dagapta hya ma na gwada na kahwathwata, ka kuni

dazlay nda mghama sludzi ya ná, ŋa klaghunakta lu ta Pwal ta kəma ghuni. Ta sagha tsi ya, nda paya vgha aŋni ŋa gi dzata,» ka həŋ.

¹⁶ Snaŋta zwaŋa mukumani ma Pwal ta tsa pghanatá buďukwa dza'a pghanata lu ta Pwal ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi mnanatá Pwal ma həga la sludzi.

¹⁷ Ka hgaftá Pwal ta sana mali ma la sludzi. «Kla ta na duhwal na da mghama la sludzi, ya mamu gwada dza'a mnanata tsi,» ka'a nda tsi.

¹⁸ Ka klaftá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta tsa duhwal ya, ka klaghata da tsa mghama la sludzi ya. Ka'a mantse: «Tsa Pwal tsam lu ma gamak ya ta hgaftá i'i. Kdəkkdək, kla ta na duhwal na da tsi, mamu gwada dza'a tsi mnanata, ka'a nda i'i, kəl yu ka klakta,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka ksafatá tsa mghama sludzi ya ta tsa duhwal ya ta dzvu, ka laghwi ta slərpa vli. «Nu ta kumə ka ta mnihata na?» ka'a nda tsi.

²⁰ Ka'a nda tsi mantse: «Dzrafdzra sanlaha ma la Yahuda ta sagha da ndəbəghatá dzvu, ŋa kladaghatá Pwal ta kəma gwal ta tsa guma mahtsim. Ta kumay ŋni ta dagapta hya ma tsa gwada ya kahwathwata ka həŋ dza'azlay nda kagha. Tsaw mantse ya nzakwani wa.

²¹ Yaha ka da snana ta həŋ. Ya mamu gwal ta malay ta fwaď mbsak dza'a pghatá buďukwa. Wada nda wada həŋ kazlay: Had' ŋni dza'a walaŋta zaŋtá skwi nda za, had' ŋni dza'a saŋtá skwi nda sa, ka ta dza a ŋni ta Pwal wu kə'a. Ndanana, nda paya vgha taŋ, ya gwada da kagha kwenkwenj ta kzlə həŋ,» ka'a nda tsi.

²² Ka tsa mghama sludzi ya mantse: «Nana gwada mnidij ka na ná, yaha ka walaŋta mnananta sana mndu,» ka'a, ka ghuniŋtá tsa duhwal ya.

Ghunaftá Pwal da ŋumna Feliks

²³ Tahula tsa, ka hgaftá mghama la sludzi ta maliha his ta ghəŋa sludzi-ih. Ka'a nda həŋ mantse: «Hbawa vgha, dza'a nda sli'a kuni da luwa Sezare ta nzemndi təmbay girvidik,

kawadaga nda sludziha his dər̄mæk, nda sludziha ndəf̄an̄ mbsak ta n̄la plis, nda sludziha his dər̄mæk nda huzla vulu da hə̄n̄.

²⁴ Mutsaf kuni guli ta plis n̄a kla Pwal, n̄a b̄hadanaghata d̄ughwana da n̄umna ta nzakway ka Feliks,» ka'a.

²⁵ Wya ka tsa mghama sludzi ya vindanaftá delewer guli:

²⁶ «I'i Klawdi Lisiyas, ta ga zgu n̄a mghamani n̄umna ta nzakway ka Feliks.

²⁷ Ya mndu ta ghunədaghapt̄a yu ya ná, la Yahuda ta ksaf̄ta ka dza'a dzata. Ka lagha yu nda la sludza d̄a ka zlu'agapt̄a ma dzva tañ sn̄an̄er̄ yu kazlay: Mnda la Ruma ya kə'a.

²⁸ N̄a zba sn̄an̄t̄a gh̄ə̄n̄a skwi ya kəl hə̄n̄ ka razay ná, ka kladaghatá yu ta kəma gwal ta tsanatá guma ta hə̄n̄.

²⁹ Ka slanaghatá yu ná, ta razu ta gh̄ə̄n̄ skwi ta ks̄an̄t̄a zlah̄a tañ hə̄n̄. Ama had̄ skwi ga tsi pr̄ək ka dzata, dər̄ pr̄ək ka hbamta ma gamak wa.

³⁰ Ka sagha lu sn̄ad̄imta kazlay: Ta pgha bud̄ukwa hə̄n̄ n̄ani kə'a, kəl yu ka ghunədaghapt̄a tsa mndu ya n̄a lagha h̄ah̄ə̄n̄ ka gh̄ə̄n̄a tañ da mna dmakuha ya maga tsa mndu ya ta kəma gha. L̄ə̄n̄l̄ə̄n̄ ká ka nzata mghama d̄a,» ka'a.

³¹ Ka klaftá tsa la sludzi ya ta Pwal girvidik manda va ya mnanaf lu ta hə̄n̄, ka klaghata da luwa An̄tipatris.

³² Gamahtsimani, ka vragaghutá hamata la sludzi da vla nzakwa tañ, ka k̄d̄ə̄ gwal nda plis nda plis ta kla Pwal da luwa Kaysariya.

³³ Bhadaghata tsa la sludziha ta plis ya da luwa Sezare, ka klaftá hə̄n̄ ta tsa delewer ya ka v̄lan̄t̄a n̄umna, zlan̄an̄ha hə̄n̄ guli ta Pwal ma dzvani.

³⁴ Tahula dzañaftá n̄umna ta tsa delewer ya, ka'a mantsa: «Ta wati had̄ik kagha na?» ka'a d̄awan̄ta da Pwal. Sn̄an̄t̄ani kazlay: Mnda had̄ika Silisi ya kə'a,

³⁵ «n̄a sna yu ta gwada gha sagh̄ər̄ tsa mnduha ta raza kagha ya,» ka'a nda tsi. Klaghawakla, ka dza'a kuni da n̄ghay ma tsa h̄ə̄ga baf Hiridus ya, ka tsa n̄umna ya nda mnduha.

24

Tsanavatá gwada ta Pwal

¹ Tahula luta fitik hutaf, ka b̄hadaghatá i mali ta gh̄ə̄n̄a gwal dra skwi n̄a Lazglafta ta nzakway ka Hananiya, nda la galata mndu, nda sana mndu ta hḡə̄ lu ka Tertulus ya, nda vida ma gwada. Ka lagha hə̄n̄ da wlatá Pwal da n̄umna.

² Ka hgadaghata lu ta Pwal. Ka z̄lraftá Tertulus ta rusa skwi ya maga Pwal, kəl hə̄n̄ ka wlata. Ka'a mantsa: «Mghama d̄a, ə̄n̄ka'a ka kagha kəl n̄ni ka nzata nda zd̄aku. Sn̄an̄ta gha ta dzra nzaku kəl mnduha n̄ni ka nzakway d̄ughwana.

³ Ta rfay mnduha n̄ni dər̄ ndigandiga ta kagha katakata Feliks.

⁴ Mghama d̄a! Yaha n̄ni da ḡər̄d̄aghat̄a. Kd̄ə̄kkd̄ək, kabga zd̄akwa gha, fañna fa ta z̄l̄əm̄ə̄n̄ ka sna ka ta zwan̄a gwada n̄ni dza'a mn̄aghat̄a n̄ni.

⁵ Nana mndu na ná, ghwad̄aka mndu ya slan̄agha n̄ni ta hwada gh̄ə̄n̄a la Yahuda dər̄ ndigandiga ta gh̄ə̄n̄a had̄ik. Tsatsi mghama dina la Nazaret* ta nzakway ka gwal ta dza'a mista Yesu ya.

⁶ Ka kumə tsi ta maga sana skwiha dza'a kwal kul v̄lan̄t̄a sgit ta h̄ə̄ga Lazglafta n̄ni, kəl n̄ni ka ksaf̄ta. [Ka kumə n̄ni ta tsanaghatá guma manda ya ta mn̄ə̄ zlah̄a n̄ni.

⁷ Ama ka lagha mghama la sludzi ta nzakway ka Lisiyas da zlu'aghuta ma dzva n̄ni nda mbraku,

⁸ n̄a sagha n̄ni da kuma gha da wlata, ka Lisiyas nda an̄ni.] Ka d̄awan̄d̄awa v̄ər̄d̄a kagha da tsi, dza'a nda sna ka kazlay: Tsakalawi a na skwi ta mn̄ə̄ n̄ni tida na wu kə'a,» ka'a.

⁹ «Manda va tsaya nzakwani,» ka la Yahuda ta gh̄ə̄n̄ani.

Waday Pwal ta gh̄ə̄n̄ani ta kəma Feliks

¹⁰ Manda mnanata n̄umna nda dzvu ta Pwal kazlay: Gwada ta gwada kə'a. Ka Pwal mantsa: «Nda sna yu kazlay: Gitagita a vakwa kagha ta tsa guma ta gh̄ə̄n̄a mnduha n̄ni wu kə'a. Nda

* 24:5 Ngha ta Mata 2:23.

rfu dza'a wada yu ta ghəna da ta kəma gha.

¹¹ Ka psanpsa ka katsi ná, malapə a fitik ghwanpəda his manda lafa da da luwa Ursalima da tsəlbə ta kəma Lazglafta wa.

¹² Had mndu ta slidighata ta zlərdəwi nda mndu, ta hwazlaḅa ghəna mnduha, dər ma həga Lazglafta, dər ma həga tagha skwa la Yahuda, dər ma luwa wa.

¹³ Nana skwi mnə hahəŋ ta i'i ndanana ná, graghaftha a vərda hahəŋ wa.

¹⁴ Skwi ya graf i'i ná, ta maganata slna yu ta Lazglafta dzidzihə ŋni nda ta tsa tvi mnə hahəŋ kazlay: Dina ghwadaka tvi ya kə'a ya. Zlg hafzlgaha yu ta inda skwi ya nda vinda ma zlahə Musa, nda ya ma deftera la anabi.

¹⁵ Faffa i'i guli ta ghəŋ ta Lazglafta manda va ŋa hahəŋ ta mnay kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta tdukwa mnduha nda ghwadaka mnduha tani kə'a ya.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ŋavata ka nzaku manda ya ta raku ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma mnduha.

¹⁷ «Nda kda fitika da manda dgata da ta vgha nda Ursalima, kəl yu ka vradaghata, ka kladanaghata nda tse di ŋa katanatá mnduha da, nda ya ŋa planatá ghəŋ ta Lazglafta.

¹⁸ Tsaya skwi ta magə yu ta sladighatá sanlaha ma la Yahuda si ta hadika Asiya. Kdakwa da ta tsala ghəna da tsa, ta had tskata mnduha hada wu, hwazlaḅanaf a yu ta ghəna mnduha guli wa.

¹⁹ Ka má mamu sana skwi gana yu ta həŋ katsi ná, má vərda la Yahuda ta hadika Asiya ta sagha wlatá i'i da kagha tama.

²⁰ Ka mantsa a tsi wu, ma mnanmna nana mnduha na ta dmaku ya ksaf həŋ ta i'i nda tsi ma fitika lagha da ta kəma gwal ta tsa guma.

²¹ Ta kəma gwal ta tsa guma, gwadagwada yu nda mbraku kazlay: Grafgra yu, "dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta gwal nda rwa kə'a. Ta

ghəna tsaya ta tsa lu ta guma ta ghəna da gita,"» ka'a.

²² Feliks ná, nda sna tsatsi ta skwiha katakata ta ghəna tva Kristi kəl tsi ka dzanamtá wi ta həŋ. Ka'a mantsa: «Sagha mghama la sludzi ta nzakway ka Lisiyas ya ná, nghay da ta na gwada ghuni na tsa,» ka'a nda həŋ.

²³ Ka mnanata tsi guli ta mali ta ghəna la sludzi kazlay: Hamha ta Pwal ma gamak, yaha ka da hbanata nda hba. Ka ta saghasa grahani da katanatá katsi, yaha da pya həŋ, ka'a.

Pwal ta kəma i Feliks nda Drusil

²⁴ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka sagha Feliks kawadaga nda markwa tan Drusil, ta nzakway ka makwa la Yahuda. Ka hgagaptá tsi ta Pwal, ka snə tsi ta gwada ta ghəna zlg haftá Yesu Kristi da tsi.

²⁵ Ka zraftá Pwal ta zwa gwada ta ghəna nzaku ya ta zdəganatá Lazglafta, nda gwada ta nghuta mndu ta ghəŋani, nda gwada ta ghəna ya ka Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəna mnduha. Ka Feliks ksur tsi ka zləŋ mantsa: «La tama, badu mutsafər yu ta fitik ya guli ná, hgəgəлта da ta kagha tsa,» ka'a.

²⁶ Dza'a mutsay yu kasi'i ta tse di da Pwal ka ŋumna Filiks sizlay, ta kəl tsi gdəta ta hgagaptá Pwal tazlay ka ghwa yiva nda tsi.

²⁷ Səd səd his ka vaku luta ta magay mantsa. Tahula tsa vaku his ya, ka mbədapta Purkiyus Festus ta Filiks. Kambəl zdəganata tsi ta la Yahuda ka Feliks ná, ka zlanatá tsi ta Pwal ma gamak.

25

Lagha Pwal ta kəma Festus

¹ Tahula fitik hkən manda klafta Festus ta slna nzanaghatá hadikani, ka sli'afta tsi ma luwa Sezare ka lafi da luwa Ursalima.

² Ka sli'adaghata la mali ta ghəna gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəna la Yahuda slanaghata hada. Ka wlatá həŋ ta Pwal da tsi.

³ «Kdækkdæk, kløgan̄nagha kla ta Pwal da na luwa Ursalima na,» ka hən̄ ndi'ata ka n̄dan̄da nda tsi. Mataba tsaya ná, nda dzra wa tan̄ n̄a pghata buđukwa n̄a dzata ma tvi ta laf tsi.

⁴ Ama ka Festus nda hən̄ mant̄sa: «Wa a Pwal ma gamak ma luwa Sezare. Vərđa i'i guli ná, nzđavata a yu wa, dza'a gi vru yu.

⁵ Ka sli'af̄sli'a sanlaha mataba la maliha ghuni mista đa ka dza'a n̄ni da slanaghata hada ma luwa Kaysariya. Ka mamu skwi maga tsi kul đinaku katsi, n̄a wlata tan̄,» ka Festus nda hən̄.

⁶ Ka tghas tsi, ka ghwan̄ a fitik za Festus ma luwa Ursalima, ka laha tsi da luwa Sezare. Gamahtsimani, ka sli'af̄tá tsi, ka lagha da vla tsa guma. «Klagapwakla ta Pwal ya,» ka'a.

⁷ Ka lagha Pwal. Ka sli'adaghatá tsa la maliha la Yahuda ta sli'adata ma Ursalima ya dl̄ivis da wantá Pwal. Ka mn̄ə hən̄ ta gwadaha ta kuzlaku ta kuzlaku, ka tsatsanavatá Pwal, ama had̄hya gwada kligin̄ hən̄ wa.

⁸ Ka Pwal mant̄sa: «Had̄ sana dmaku maga yu wu, dər tvə zlah̄a la Yahuda, dər tvə h̄əga Lazglafta, dər tvə mgham Sezar wu,» ka'a wad̄aptá ghən̄ani.

⁹ «Ta đvay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsatá na guma na ta kəma tan̄ ra?» Ka Festus nda Pwal n̄a zđanafta n̄uduf ta la maliha ta ghən̄a la Yahuda.

¹⁰ Ka Pwal mant̄sa: «Wana yu ma vla tsa guma mgham Sezar. Hadna guli rakwa tsad̄ighatá guma. Had̄ dmaku gana yu ta la Yahuda wu, nda sna vərđa kagha ka ghən̄a gha.

¹¹ Ka mamu dmaku gə yu, magamaga yu ta skwi præk ka dzata i'i katsi, ma dza lu ta i'i a ka yu wa. Ama ka had̄hyahya skwi ma na gwadaha ta mn̄ə hən̄ ta i'i na wu katsi, lavin̄ a mndu ta vlan̄tá i'i ta hən̄ wa. Ta ndəba dzvu yu da kagha, ka la na guma na ta kəma mghama Ruma,» ka'a.

¹² «Manda tsa zban̄ta gha ta dza'a na guma na ta kəma mgham ya, dza'a dza'a ka ta kəma mgham

Sezar,» ka Festus nda Pwal tahula gwad̄uvustani nda gwal ta vlan̄tá hidaku.

Lagha Pwal ta kəma i Agripa nda Beranis

¹³ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka lagha mgham Agripa nda Beranis da luwa Sezare da nghanaghata n̄umna Festus.

¹⁴ Ka zata hən̄ ta fitik tsəbakw hada. Ka rusanaf̄tá n̄umna Festus ta gwada ta ghən̄a Pwal ta tsa mgham ya. Ka'a mant̄sa: «Mamu sana mndu zlid̄in̄ Feliks hadna ma gamak.

¹⁵ Ma fitika laha đa da luwa Ursalima, ka sli'adaghatá maliha ta ghən̄a gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta, nda la galata mndu mataba la Yahuda slid̄ighata. Ka wlata hən̄. Kdækkdæk, tsan̄na tsa ta guma ta na mndu na, ka hən̄ nda i'i.

¹⁶ Ta snu a an̄ni la Ruma ta gi tsanaghata guma ta mndu mant̄sa ya wa. Tin̄əl ta gyanata nda guya lu ta tsa mndu ya nda tsa gwal ta wlata ya, n̄a zlan̄anta tvi n̄a wad̄ayni ta ghən̄ani ta kəma tsa gwal ta wlata ya karaku, ka yu nda hən̄.

¹⁷ Ka saha hən̄ da hadna mista đa. Gərđava a yu guli wu, ka gi nzata n̄ni ma vla tsa guma gamahtsimani. Hgagaghawa hga ta tsa mndu ya ka yu, ka hgaktá lu.

¹⁸ Ba va wana na mnduha ta wlata na dza'a mna ghwadaka skwi maga tsi, ka yu ná, sew had̄ tđukwa skwi mna hən̄ wa.

¹⁹ Ta ghən̄a zlərdá gwada ta dina tan̄ nda gwada ta sana mndu ta hgə lu ka Yesu ta mtuta, ama ta nda hafu ka Pwal nda n̄ani ta mnay yeya.

²⁰ Trapta đa ta tsa ghən̄a mndərga skwi mant̄sa ya, ka yu nda Pwal mant̄sa: Ta kumay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsa na guma gha na hada ra? ka yu nda tsi.

²¹ Ama ka đawan̄ta Pwal ta tsanata mgham Sezar ta gumani, kəl yu ka n̄anata ma gamak đasud̄asu ma kdə yu ka ghunay da mgham Sezar,» ka'a.

²² Ka mgham Agripa nda n̄umna Festus mant̄sa: «Ta kumay i'i ka ghən̄a

da ta snanata gwada ma wa tsa mndu ya guli,» ka'a. Ka numna Festus mantsa: «Dza'a nda sna ka mahtsim,» ka'a nda tsi.

²³ Gamahtsimani tama, ka lagha i mgham Agripa nda Beranis nda hbatá vgha má mgham mgham ka lamə hən da həga tsa guma kawadaga nda mghamha la sludzi, nda gwal dagaladagala ma tsa luwa ya. «Klagaghawakla ta Pwal,» ka numna Festus. Ka kladaghatá lu.

²⁴ Ka numna Festus mantsa: «Mgham Agripa, nda inda gwal ta tskavata hadna ma na vlə na kawadaga nda aṅni. Wana na mndu sli'adagha inda la Yahuda da wlata da i'i ma luwa Ursalima, nduk hadna tani ya kay: "Ra a ka zlanťá na mndu na nda hafu wu," ka hən hlaftá wi.

²⁵ Ama i'i, ngha a yu ta skwi prək ka dzata wa. Ka si klawakla ta guma da ta kəma Sezar ka'a ya, tsaya dza'a kəl yu ka ghunay.

²⁶ Nziya nza tsi ná, mutsaf a yu ta vərda gwada ya na vindanaftá mghama Ruma ta ghəṅani wa. Tsaya kəl yu ka klagaghata na mndu na ta kəma ghuni, katkatatani ta kəma gha mgham Agripa, na dawanaftá vli, kada snanťa yu ta skwi na vinday.

²⁷ Mndu ya tsam lu ma gamak, ka klafta lu ka ghunay kul snanťá lu ta vərda skwi kəl lu ka ksafťa ná, tsaḅaku tsaya ta nghadapťa yu,» ka'a.

26

Waday Pwal ta ghəṅani ta kəma Agripa

¹ «Ṇagha gwada tama Pwal, gwada ta gwada na wadapťá gha ta ghəṅa gha,» ka mgham Agripa nda tsi. Ka kapaftá Pwal ta dzvu, ka zraftá tsi ta gwada. Ka'a mantsa:

² «Ta rfu yu katakata gita, a mgham Agripa, nda mutsafťa da ta tvi na mnanťa gwada ta kəma gha na wadapťá ghəṅa da ma inda skwiha ya tsatsadiva la Yahuda.

³ Kəl tsi ka vlihata rfu katakata ná, nda sna kagha tsidid ta nzakwa la Yahuda nda ghəṅa skwi ya ta zlerďa

hən tani. Kdəkkďək, ka ksa ka ta ṅuduf, na fihata gha ta sləmən ka sna na gwada da na.

⁴ «Daga ma ga zwanťa da, nda sna la Yahuda ta nzakwa da. Nda sna hən ka yu nzakwagapta daga tanťan mataba la ini nda ya ma Ursalima.

⁵ Nda sna hahən ta i'i daga manda ghalya. Ka ta kumay hən katsi, laviṅlava hahən ta mnay kazlay: Tekw i'i mataba gwal ta fikaghuta si ta ghəṅa dina ṅni ta nzakway ka na la Farisa kə'a.

⁶ Ndanana, wana yu ma guma ta ghəṅa fafta da ta ghəṅa da ta tatá imi ta sləmən ya tanaf Lazglafta ta dzidziha mu.

⁷ Tsa mndəra amu ghwanťdə his ya guli ná, nda fa ghəṅa tanť na nganťa magatá tsa tatá imi ta sləmən ya. Tsaya ta kəl hən ka ṅavata nda fitik tani, nda rvidik tani, ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya. Ta ghəṅa tsa fafta da ta ghəṅa ya tama, ta kəl la Yahuda ka tsatsafta gwada ta i'i, a mgham Agripa.

⁸ Ari la Yahuda, kabgawu ta kəl kaghuni ka nghay manda skwi laviṅ a Lazglafta ta sli'aganapťá gwal nda rwa wu kə'a na?

⁹ Vərda i'i guli ná, si maganťmaga yu kahwathwata ta kdavakta inda skwi na zadanaftá na hga Yesu mnda la Nazaret na.

¹⁰ Tsaya skwi magə yu ma Ursalima guli. Da la mali ta ghəṅa gwal ta gra skwi na Lazglafta mutsafťa yu ta mbraku, kəl yu ka hla ndəghata gwal zlghay nda ṅuduf ka pghay da gamak. Tsaya dina, ka i'i guli ta psu lu ta hən.

¹¹ Ma fitika ray da ta həga tagha skwa la Yahuda tazlay, si ta gay yu tiri na gwal zlghay nda ṅuduf katakata ka mbəl raza hən ta hga Yesu. Tsa gatá sida da ya ná, nda nza na zbinťa hən nduk ma sana luwaha ta sana hadik sizlay.»

Gwadata zlghafta Pwal ta Yesu Slg 9:1-19, 22:6-16

¹² «Tsaya tama, kəl yu ka sli'afťa ma sana fitik ka dza'a da luwa Damas nda tsa mbraku vliha gwal dra skwi

na Lazglafta na dza'a kasa gwal zlgay nda nuduf ya.

¹³ Ta labla yu ta tvi, wər dək fitik ma ghəŋ tama a mgham Agripa, ka nghan̄ta yu ta saha tsuwadək daga ta luwa wamtá i'i, nda gwal ta dza'a mista da tani. Malaghumala wudakwa tsa tsuwadək ya katakata ka na fitik.

¹⁴ Ka zləmbutá ŋni demdem ta hadik. Ka snantá yu ta sana lwi ta gwad̄gihata nda gwada Hebru: "Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri na da na? Ghuya dan̄wa na ghəŋa gha na pgha ghəŋ ta pghə ka nda i'i na," ka'a.

¹⁵ "Wa kagha ní mghama da," ka yu nda tsi. Ka Mgham Yesu nda i'i mantsa: "I'i tsa Yesu ta gə ka ta iri ŋani ya.

¹⁶ Sli'afslí'a ka sladata ka. Kəl yu ka maraghan̄ta ghəŋa da ná, zbapzba yu ta kagha na magihata slna da, na nza-kwa gha ka masləmtsəka da, na mnay gha kinawu ká ka nghan̄tá i'i gita, na mnay gha ta skwi dza'a maraghan̄ta yu dza'azlay guli.

¹⁷ Da la ghuni nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda ta ghuna yu ta kagha, dza'a katay yu ta kagha guli.

¹⁸ Na gwananata gha ta iri ta həŋ, Na sli'agapta tan̄ ma grusl ka lamə da tsuwadək, na kwala halaway ka gəgelta mgham ta ghəŋa tan̄. Lazglafta ta dza'a ga mgham ta ghəŋa tan̄. Mantsa ya dza'a kəl həŋ ka mutsafta planata dmakwa tan̄, na mutsafta tan̄ ta vla nzaku kawadaga nda gwal ta zlghaftá Lazglafta," ka'a.

Mnay Pwal ta slnani

¹⁹ «Mantsa ya tama a mgham Agripa, kwalaghu a yu ta sna gwada tsa mndu nghan̄ i'i ta saha daga da Lazglafta ya wa.

²⁰ Katək ná, "mbədanaf wa mbəda ta nzakwa ghuni, ka mbədakta kuni ta vgha da Lazglafta. Magawamaga ta ŋərma slna na maran̄ta tsa mbədata nzakwa ghuni ya," ka yu zlrafta mnay karaku ma luwa Damas, nda ya ma luwa Ursalima. Tahula tsa, ka

mnanata yu ta inda gwal ta hadika Zudiya, nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²¹ Ta ghəŋa tsaya kəl la Yahuda ka ksafatá i'i ma nzakwa da ma həga Lazglafta má na dzihata.

²² Ama ka katagađiptá Lazglafta. Ha gita, tata kdan̄kda yu ta nzakw ka masləmtsəkani ta kəma inda mnduha, nda zwan̄ tani, nda glata mndu tani. Had̄ skwi dza'a mnəglata i'i ka malaghuta ya mnə la anabi, nda i Musa ta ghəŋa skwi dza'a magaku, mna həŋ kazlay:

²³ Dza'a ghuyə ghuya Kristi ta dan̄wa, tsatsi ta nzakway ka tan̄tan̄a mndu ta dza'a sli'agapta mataba gwal nda rwa na mnanan̄tani ta tsuwadək ta mnduha mu, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.»

Zlg hafzlg ha ta Yesu ka Pwal nda Agripa

²⁴ Tata mna tsa gwada na wadap̄tá ghəŋani ya Pwal, ka Festus nda tsi nda lwi dagaladagala mantsa: «Pwal! Halaway ka ra? Tsaghis ka halaway na dzan̄a ta dzan̄a gha na ra?» ka'a nda tsi.

²⁵ Ka Pwal mantsa: «Mghama da, halaway a i'i wa. Vərdaka gwada na ndanay ta gwadə yu.

²⁶ Nda ghada snantá mgham Agripa ta inda tsa skwiha ya. Tsaya ta kəl yu ka gwada na gwada na kul had̄ dzudzukway ta kəmani. Grafgra yu kazlay: Nda sna tsatsi ta inda tsa skwiha ya kə'a, kabga had̄ ya magə lu ma difa ma difa wa.

²⁷ Mgham Agripa, grafgra ka kazlay: Mantsa ya tsa gwada mana la anabi ya kə'a ra? Nda sna yu kazlay: Na, grafgra ka kə'a,» ka Pwal

²⁸ Ka mgham Agripa nda Pwal mantsa: «Va gi ndukud̄ dza'a nidista ka, ka krista ka kagha ra?» ka'a.

²⁹ Ka Pwal mantsa: «Dər ma ndukud̄ fitikani, dər ma di'ij̄ tsi, manda ya kuman̄ Lazglafta, kagha nda ghəŋa gha yeya a wu, na inda na kaghuni demdem hadna na nzakwani, ka nuta kuni manda va

i'i. Ama má ma tsam lu nda tsa ta kaghuni tani,» ka Pwal.

³⁰ Ka sli'aftha i mgham Agripa nda numna Festus, nda Beranis, nda gwal kawadaga nda hən.

³¹ Tahula saghwa tan ma vla tsa guma, ka hən mantsa: «Had sana skwi maga na mndu na prək ka dzata, dər ka tsamta ma gamak wu,» ka hən.

³² Ka mgham Agripa nda numna Festus guli mantsa: «Ka má zban a na mndu na ta kla na gumani na ta kəma mgham Sezar wu katsi ná, ma dza'a zlinzla lu ta na mndu na,» ka'a.

27

Klaghatá Pwal da luwa Ruma

¹ Ka mnaftá lu kazlay: Dza'a sli'i mu na dza'a ta hadika Italiya kə'a. Ka klaftá lu ta i Pwal, nda sanlaha ma vu'aha, ka fanamta ma dzvu ta sana mali ta ghəna la sludzi ta hgə lu ka Zuliyus. «Tekw tsatsi mataba maliha ta ghəna la sludza Agustus.»

² Ka lamə ni da kwambala luwa Adramit ta sli'i ka dza'a da sana luwaha nda ma slərpha hadika Asiya. Ta sli'afthá ni, kawadaga Aristarkus, sana mnda la Tesalunik ta nzakway ta hadika Mekaduniya nda anni.

³ Gamahtsimani, ka 6hadaghata ni da luwa Sidun. Ka maganatá Zuliyus ta zdaku ta Pwal. Ka sliŋtá tsi na dza'a naghanaghatá grahani, na katanjá hən.

⁴ Tahula tsa, ka sli'afthá ni hada nda kwambalu, ka vru falak ta anni. Ka mbədaghatá ni ta vgha nda tahula Kiprus.

⁵ Manda tsughwadapta ni ta drəf ta nzakway ndusa nda hadika Silisi, nda ya nda hadika Pamfali, ka 6hadaghatá ni da luwa Mira ta hadika Likiya.

⁶ Ka mutsaftá tsa mghama sludzi ya ta kwambala luwa Alegzandri ta sli'i ka dza'a nda ta hadika Italiya. Ka pghamta tsi ta anni mida.

⁷ Tsəbakw fitika ni ta ndəru dasuwa. Zlahzlah ka ni 6hadaghata ndusa nda luwa Snida. Kulam nda tsa, ka pyaftá falak ta anni hada ta

dza'a nda ta tsa, ka mbədaghata ni ta vgha nda ma sana vli ta tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kret ndusa nda luwa Salmune.

⁸ Zlahzlah ka ni labə hada, ka 6hadaghata ni da sana vli ta hgə lu ka Nərma vla slada kwambalu ndusa nda luwa Laziya.

⁹ Zuza mu ta fitik katakata kay guli, his nda htsin na mbadā na guli, lula fitika suma guli. Tsaya tama kəl Pwal ka mnay na tan:

¹⁰ Ka'a mantsa: «Zwana amu, ta nghadaptá yu ná, his nda htsin na mbadā mu na, dagala skwi dza'a zlamaghata. Dza'a badzaku huzlaha mu nda kwambalu tani. Tsahaya yeya a wu, nda htsina mu tani,» ka'a.

¹¹ Ka kwalaghutá tsa mali ta ghəna la sludzi ya ta sna tsa gwada Pwal ya, ka laghwi da sna na dani ma Kwambalu, nda na mndu ta sway.

¹² Tsaw hada ya guli ná, dina a tsa vli ya ka slada kwambalu gufwak wu, kəl ndəghata gwal ma kwambalu ka mnay kazlay: Mbadma, ka wayaka skwi 6hadaghaha mu da Finiks ma vla slada kwambalu ma luwa Kret, ka dza'a mu za fwak hada, ka hən. Tsa Finiks ya ná, zur nda zlaəa dədakwa fitik nzakwani.

Mghama falak ta drəf

¹³ Fedfedfed ka falaka Sud vyavata. «Zlah dza'a mbadaku na mbadā mu na, ka mnduha ma kwambalu.» Ka tsukwaftá hən ta kufur ta kəl lu ka slada kwambalu ya, ka kladapta hən vzadata nda tvə Kret, luwa ta tsavata ma drəf ya.

¹⁴ Ta nzdava a lu kay ná, ka vya-gaftá falak nda mbraku nda mbraku nda ga «zeghwa safa fitik,» nda ma tsa luwa Kret ta tsavata ma drəf ya.

¹⁵ Ka zlagunja tsi ta tsa kwambalu ya, ka trapta tsi ta nafa, ka nzata anni tama ka kzla skwi dza'a magaku ta tinju tsa falak ya ta anni.

¹⁶ Ka tinwaghata anni nda tahula sana zwanja vli ta tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kawda. Ka hlaptá ni ta hafu hada. Zlahzlah ka ni katsakta sana zwanja kwambalu tavata na ni.

17 Tahula tđakta tanj ta tsa zwanja kwambalu ya ka famta ma tsa dagala ya, ka habafta hən nda tbanj ta tsa kwambalu dagala ya, ɲa katay yaha hwanzuđta. Ka zlanjafťa hən ta traku dza'a trata hən ta dađa wutak ndusa nda Libiya. Ka zlinťa hən ta wupay ta tinjwa kwambalu. Ma tsaya tama, ka tinjwu falak.

18 Gamahtsimani, ka klambarə tsa falak ya ta anji katakata. Ka zrafta ɲni ta hlapta huzla ma tsa kwambalu ya ka pghay da drəf.

19 Bađu ma hkəna fitik, ka hlafta hahən nda dzva tanj ta huzla ksa slna ma kwambalu ka pghaghata da drəf.

20 Kidaghi fitika ɲni, nghava a fitik wu, nghava a tekwatsa wa. Fərtufərtə tsa falak ya katakata. Ta hadmnaykazlay: Ta dza'a mbaku ɲni kə'a ma ghəɲa ɲni wa.

21 Nda kđa fitika ɲni zanj a ɲni ta skwa zay wa. Ka sli'afťa Pwal ma takataka tanj, ka'a nda hən mantša: «Zwana amu, ka má ta snatá kuni ta gwada da ta mnay kazlay: Ma sli'af mu ma Kret kə'a kay ná, ma grumus a na falak na wa.

22 Skwi ta mnaghunata yu ndanana ná, drawa ɲuđuf, had ya dza'a zadavaghuta dər turtuk mataba ghuni wu, kwambalu yeya dza'a zwaduta.

23 Ta na rvidik gita ná, ghunigiha ghuna Lazglafta ta duhwalhani. Tsa Lazglafta nza yu ka ɲani, nda ya ta maganata yu ta slna ya.

24 Ka'a nda i'i ná, "ma zlanj ka ta zlanj Pwal, dza'a laghala ka sladata ta kəma mgham Sezar. Wya guli zdaghanzda Lazglafta ta hudí, dza'a zlanzla ta na gwal kawadaga nda kagha na nda hafu," ka'a.

25 Drama ta ɲuđuf zwanama, nda fa ghəɲa da ta Lazglafta. Tsa skwi mniha tsi ya, grafgra yu kazlay: Dza'a magaku manda va tsaya kə'a.

26 Nziya nza tsi ná, dza'a zləmbatá tavata sana hadik ta tsavata ma drəf mu,» ka'a.

27 Ta ma ghwanpďə fwada rvidik,

ka va klambar tsa falak ya ta anji ta ghəɲa drəfa Madeterane. «Zlah ndusa mu nda hadik tama,» ka tsa gwal ta swa kwambalu ya lamər vli da takala.

28 Ka habafta hən ta skwi ta ndəgaku ta zu'i ka vzadata da tsa drəf ya ɲa dzəgha latani. Ka grafta hən ka mitir hkənmbsak ndəfánj mida. Zadaptə lu dau' guli, ka vzəgladata hən, ka grəglafťa hən ka mitir hisambsak tghas mida.

29 Yaha kwambalu da grunťa palaha ka hən zlanjafťa zlanj, ka vazadatá hən ta skwa sladanatá kwambalu fwad nda ga mahulhulani ɲa sladanatá tsa kwambalu ya. Ka kzlə hən ta tsadakwa vli nda mndər.

30 Ka zbə tsa gwal swa kwambalu ya ta tva hwayaghuta, ka fagata hən ta tsa zwanja kwambalu ya, manda gwal ta zba dza'a pghadata skwa slada kwambalu nda ta kəma kwambalu, ka hən magay.

31 Ka Pwal nda tsa mali ta ghəɲa la sludzi, nda tsa la sludzi ya tani mantša: «Ka nzamə a na mnduha na ma na kwambalu na wu katsi ná, katafta a kuni ta vgha wu,» ka'a.

32 Na tsa snanťa tanj mantša ya ná, ka ratsinťa hən ta tsa tbanjha tsa zwanja kwambalu ya ka zlidinťa ta drəf.

33 Ta ghwanj a vli ka tsadaku tama wu, ka Pwal mantša: «Kdəkwəkdək, tsuwatsa ta skwa zay, ma ghwanpďə fwada fitika ghuni na ta fa ghəɲ m-zlay, ta danj a kuni ta skwa zay wa.

34 Kdəkwəkdək, tsuwatsa ta skwa zay ɲa ɲaghunatá ta ɲuđuf. Had ya ma kaghuni dza'a dədavaghuta swidani dər ka turtuk wu,» ka'a.

35 Kďakwani ta tsa gwada ya, ka klafta tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəɲani ta kəma tanj dem-dem, ka balanaptá tsi*, ka zay.

36 Ka draftá sanlaha ta ɲuđuf, ka zə hahən guli.

37 His dərmək nda ndəfánj mbsak mku' mida ɲni ma tsa kwambalu ya.

38 Manda baghafta tanj, ka hlafta hən ta alkama ka pghaghata da

* 27:35 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42.

drəf ɲa htanaghutá ndəgaku ma kwambalu.

Badzuta kwambalu

³⁹ Tsadəkwa vli, sew tsatsafa a gwal swa kwambalu ta vli ka ga həŋ wu, ama ka nghan̄ta həŋ ta sana maslir̄jitsa vli ka wutak. Ka ma da magaku tsi ná, ka həŋ ka kla tsa kwambalu ya nda ta tsa wutak ya.

⁴⁰ Ka ratsidiŋtá həŋ da drəf ta tsa skwiha ta kəl lu ka sladanatá kwambalu ya. Ma va tsaya guli, ka palidiŋtá həŋ ta zu'a skwa swa kwambalu. Ka sli'anaf̄tá həŋ ta wu-pay nda ta kəma kwambalu nda ta tvi ɲa tiŋway falak, ka kla həŋ nda tvə sgam ya.

⁴¹ Ka lagha həŋ grun̄tá duvruhwa ta wutak. Ka laghu ghəŋa tsa kwambalu ya tes dida, lavgliŋ a ta gigdavata ɲa sabə wa. Ka lagha gamtsa'uwakwa drəf ɓlidiŋtá tsa kwambalu ya nda tvə mndərani.

⁴² Ka kumə la sludzi ta psliidiŋta la vu'a, kabga yaha ya dər turtuk da ndapta mataba taŋ nda bibiŋa.

⁴³ Ka pyaf̄tá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta həŋ ta dza'a magay, kabga va a ta slanaghata skwi ta Pwal wa. Ka'a mnata mant̄sa: «Inda gwal nda sna ta hlimi ya ná, ka vala həŋ ta drəf, ka dza'a həŋ ta ɓlu.

⁴⁴ Sanlaha ya, ka la həŋ ta kataku, ka ta na sləahwa na kwambalu na a tsi,» ka'a. Mant̄sa ya magata həŋ, kəl hahəŋ ka katagaptá vgha demdem ka labə ta ɓla ghwa.

28

Pwal ma Malta

¹ Tahula katagapta ɲni ta vgha, Malta hga tsa vli ta tsavata ma drəf ya, ka ɲni zlra snan̄ta.

² Mnduha ma tsa luwa ya ná, ɲerma mnduha həŋ, ka tsu'aftá həŋ ta aŋni. Ka vaŋnaghata həŋ ta vu gik, kabga ta nzaku imi, káka nda mtasl guli.

³ Ka hlafta Pwal ta nivi ka pghay ta ghəŋa tsa vu ya, tsaw mamu mupuha mida. Snayni ta hurfukwa vu, gi tak-watsak lafi ta dzva Pwal.

⁴ Nghay gwal ma tsa luwa ya ta tsa mupuha ya kzəghəla ta dzva Pwal, ka həŋ mataba taŋ mant̄sa: «Ta ps̄la mndu na mndu na kahwathwata. Zlahzlah katagapta tsi ta vgha ma drəf kay guli ná, ta zlighisa a yu wu, ba va ta dzaghata da ka guma Lazglafta nda tsi,» ka həŋ.

⁵ Ka wuslikidiŋtá Pwal ta tsa mupuha ya da vu. Had̄ sana skwi ta ghunan̄ta dekdek wa.

⁶ Kzla ghuyanaftani ta Pwal ka gi zləmbatani ka mtutani a tsi, ɲa lamndu si ta kzlay. Ka nzakw həŋ ná, had̄ sana skwi magana tsi wa. «Sana Lazglafta na mndu ná,» ka həŋ mbədglavata.

⁷ Ndusa nda tsa vli ya, mamu vla sana mali ta ghəŋa tsa had̄ik ta tsavata ma drəf ya. Publiyus hga tsa mndu ya. Tsatsi ta tsu'aftá aŋni, ka payan̄natá vli d̄ina, ka zatá ɲni ta fitik hkən ga taŋ.

⁸ Tsaw ta hani dani ma Publiyus ta ghzləŋ ta ɓasa ɲudidar nda klu tani. Ka lagha Pwal da nghanaghata, ka fanaghatá tsi ta dzvu, ka maga du'a da Lazglafta ta ghəŋani, ka mbanaf̄tá tsi.

⁹ Manda mbanaf̄ta Pwal ta tsa mndu ya, ka sli'adaghatá gwal kul dughwanaku ta tsa had̄ik ta tsavata ma drəf ya slanaghata, ka mbambanaf̄tá tsi ta həŋ.

¹⁰ Ka va vlə həŋ ta skwi kavghakavgha ɲa ɲni. Ta sli'i ɲni ka dza'a da kwambalu guli, ka tsakan̄nafta həŋ ta inda skwi dza'a kata aŋni ma mbaɗa ɲni.

Bhadaghata Pwal da luwa Ruma

¹¹ Tahula tili hkən, ka sli'aftá ɲni ka lami da kwambala luwa Alegzandri, ta hgə lu ka «lazglafta la mbuhwali,» ta zagaptá vyani ta tsa had̄ik ta tsavata ma drəf ya.

¹² Bhadaghata ɲni da luwa Sirikuz, ka zata ɲni ta fitik hkən hada.

¹³ Ka sli'aftá ɲni hada ka ɓhadaghata da luwa Regiyu. Gamahtsimani, ka saf falaka Sud, ka ɓhadaghata ɲni da luwa Puzul baɗu mahis.

14 Hada, ka slafta ηni ta zwanama ma zlghay nda ηuduf. Ka hən mantša: «Kdækwakdæk, zawaza ta luma kawadaga nda aηni,» ka hən nda aηni. Mantša ya ka ηni bhadaghata da luwa Ruma.

15 Ka snaηta zwanama ma zlghay nda ηuduf ta nzakway ma luwa Ruma kazlay: Wa'a hən ta sabi kə'a, ka sli'aftá hən ka sagha da guya aηni ha ta luma Apyus nda ya ma sana vli ta hgə lu ka vla hani hkən ya. Nghay Pwal ta hən, ka rfu tsi ta Lazglafta, ka ufəglavafta vghani.

16 Bhadaghata ηni da luwa Ruma, ka zlanantá lu ta tvi ta Pwal ηa dza'ani nzaku ma ηani dzuguvi nda ghəηani, kawadaga nda sludzi ta nghay.

Mna gwađa Pwal ma luwa Ruma

17 Bađu mahkəna fitik, ka hagaftá Pwal ta gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Ka'a nda hən tskavar hən mantša: «Zwanama da, had sana skwi magana yu ta la amu wa. Dmanaf a yu ta tva nzakwa dzidziha mu wu, ama ka ksaftá lu ta i'i ka vu'a ma luwa Ursalima. Daga hada, ka lamə yu da dzva la Ruma.

18 Dawadipta tsahaya ta vli, ka kumə hən ta zlidista, kabga had sana skwi ksidiif hən nda tsi prək ka dzatá i'i wa.

19 Tsaw va a aηni ta zliηta wu, ka la Yahuda. Ka si mantša tsi ná, nda nza tkwe' tama ka kla na guma da na ta kəma mgham Sezar, ka yu. Aη mndani, ka wla yu ta la'ini a ka yu wa.

20 Tsaya tama kəl yu ka zba ngəhanηta kaghuni ka gwadaηta mu ta tsa gwada ya. Ta ghəηa tsa skwi faf la Isra'ila ta ghəη tida ya tsamta lu ta i'i ma zidá,» ka'a.

21 Ka hən nda tsi mantša: «Had sana delewer vindaf lu ta kagha mutsaf aηni da la Zudiya wa. Had ya dər turtuk mataba zwana amu ta sagha da mnaftá gwada ta kagha dər ka vzaftá rutsak ta kagha wa.

22 Ta kumay aηni ta snaηtá skwi ta ndanu kagha ka ghəηa gha nda ma wa gha. Skwi ya snaη aηni ná, nda

ndəgha gwal ta pgha rutsak ta na lfida dina ghuni na,» ka hən.

23 Ka tsaftá hən ta sana fitik tama ηa gwayavata taη. Bađu tsa fitik ya, ka sli'aftá ndəghata hən ka lagha slanaghatá Pwal ma vla nzakwani. Ka zraftá Pwal ta paslay, ka mnay ηa taη ta gwada ta ga mgham Lazglafta, daga gasərdək, ha tekulemes fitik, ηa tdakta ghunislaka taη ta ghəηa gwada ta Yesu. Ka mnə tsi ta gwada ma deftera zlahu Musa, nda ya ma deftera la anabi, ηa taη.

24 Ka ksaftá fəlma sanlaha ta tsa gwada ta mnə tsi ya, ta kwalaghutá sanlaha ta tsu'afta dekdek.

25 Ka traptá hən ta dzraftawi ka skwa turtuk, ka gazlə heη. Ka Pwal nda hən mantša: «A ta ηa Sulkum nda ghuda ta mnay ηa dzidziha ghuni nda ma wa anabi Isaya kazlay:

26 "La da slanaghatá na mnduha na, ka ka nda hən na:

Dza'a nda sna kuni nda sləməηa ghuni, ama tsatsafta a kuni dekdek wa.

Dza'a nda ngha kuni nda ira ghuni, ama tsəmafta a kuni dekdek guli wa.

27 Nana mnduha na ná,

təηtəηa ghəηa taη.

Dərziηdərziηa hən ta sləməηa taη,

hahafhaha hən ta ira taη,

kabga va'a hən ta ngəhanηta nda ira taη wu,

va a hən ta snaηta nda sləməηa taη guli wu,

da lamə tsi da ηudufa taη,

da mbədaktá hən ta vgha tvə i'i,

da mbanafta* yu ta hən kə'a ya kay."

28 Ala wya tsi tama, ghunafghuna Lazglafta ta na Lfida Gwada na da gwal kul nzakway ka la Yahuda. Hahəη, dza'a snay hən,» ka'a.

[

29 Kdakwa Pwal ta mnatá tsa gwada ya, ka gazlaghutá la Yahuda nda zlərdəy mataba taη.]

30 Ka zatá Pwal ta vaku rəη rəη his ma tsa həga ta plə tsi nda plə

* 28:27 Ngha ta Isaya 6:9-10.

ya. Ta tsu'ay ta inda mndu ta lagha slanaghata hada guli.

³¹Pyaf a lu wu, ka mnə tsi ta gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi ta ghəŋa Mgham Yesu Kristi, had sana skwi ta gurtsan̄ta wa.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Ruma

Ga zgwa Pwal

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi ta vindaftá na delewer na. Lazglafta ta hgaftá i'i ŋa nzakwa dá ka mnda ghunayni. Tsatsi ta zbaptá i'i ŋa dza'a dá mna Lfida Gwadani ŋa mnduha.

² Tsa Lfida Gwada ya ná, nda kda fitika tamafta Lazglafta ta imi ta sləmənŋ ta ghəŋani tvə la anabi ghalya, ka vindaftá hənŋ ta gwada ta ghəŋani ma deftera Lazglafta.

³ Ta ghəŋa zwanani ya ka mnda səla yaga lu ma zivra mgham Dawuda tsa gwada ya.

⁴ Ma sli'agaptani ma mtaku, ka kligintá Lazglafta ta ghəŋa nzakwani ka zwanani nda mbrakwani ta tsa Yesu Kristi Mghama mu ya. Ka mutsafa tsi ta inda mbrakwa Sulkum nda ghuáa.

⁵ Nda ma Yesu Kristi zdidintá Lazglafta ta hudi, ka nidifta ka mnda ghunay ŋa dza'a dá mna gwadani ŋa inda mndəra mnduha kavghakavgha, ŋa zlghafta tanŋ ka snata tanŋ. Mantsa dza'a kəl hənŋ ka vlanťa glaku ta Yesu Kristi.

⁶ Kaghuni guli ná, tekw kuni mataba tsa mnduha ya, kabga ha-gafhaga Yesu Kristi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani.

⁷ Inda kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma, dɔvudva Lazglafta ta kaghuni, ka hgaftá tsi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani. Ka nza zdakatahuda Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəŋa ghuni.

Mamay Pwal ta nghanaghatá gwal zlghay nda ŋuduf ma luwa Ruma

⁸ Karaku ná, ta rfanagharfa yu ta Lazglafta dá nda ma Yesu Kristi ta ghəŋa kaghuni demdem, kabga ta kulay lu ta zlghay nda ŋudufa ghuni ma inda vli ta ghəŋa hadik.

⁹ Nda sna Lazglafta ya ta maganata yu ta slna nda ŋudufa dá turtuk ma mnay dá ta Lfida Gwada ta ghəŋa Zwanani, ta skwi dza'a yu mnay. Nda sna kazlay: Ma inda fitika ndəbay dá ta dzvu ná, ta kulay yu ta kaghuni kə'a.

¹⁰ Inda fitik yu ta maga du'a da Lazglafta ŋa gi vlihatani ta tvi ka ta kumay tsi ŋa bhadaghata dá da kaghuni sizlay,

¹¹ kabga ta mamay yu katakata ta nghanťa kaghuni. Ta kumay yu ta dguvusta mu ta skwi ya vliha Sulkum ŋa sgaghunaghatá mbraku ta tva Lazglafta.

¹² Skwi ta ndanu yu ná, ta kumay yu ta vluvusta mu ta mbraku, ta vlaghunatá i'i ta mbraku nda ŋa dá ma zlghay nda ŋuduf, ta vlihatá kaghuni ta mbraku nda ŋa ghuni ma zlghay nda ŋuduf.

¹³ Zwanama dá, ta kumay yu ta snanťa ghuni kazlay: Nda kda fitika dá ta zba bhadaghata da kaghuni kə'a, ama kulam gita ta mutsaf a yu ta fitik wa. Ta kumay yu ta bhadaghata dá ŋa maga slna mataba ghuni, ya dza'a kla kaghuni ta kəma ta kəma manda ya ta magə yu mataba sanlaha ma mnduha ta sana hadikha ya.

¹⁴ Dguvta ghəŋa dá ka mnanata dá ta Lfida Gwada ta inda mnduha, ŋa la Grek, ŋa gwal nda hidá nda ya ŋa gwal kul hidaku tani. Ŋa gwal nda guna sləmənŋa tanŋ nda ya ŋa gwal kul gunaku sləmənŋa tanŋ tani.

¹⁵ Tsaya tama ta kəl yu ka kuma bhadaghata dá da kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma guli ŋa mnaghunatá Lfida Gwada.

Mbrakwa Lfida Gwada

¹⁶ Ksa a hula ta i'i ka mna Lfida Gwada ŋa mnduha wa. Tsa Lfida Gwada ya ná, mamu mbrakwa Lazglafta mida ŋa mba inda mndu ta zlghafta. Ŋa zrafta nda la Yahuda karaku, tahula tsa ŋa kday nda la Grek.

¹⁷ Tsa Lfida Gwada ya ta maray kinawu ka Lazglafta ta nanafta mnduha ka gwal tdukwa tawa irani zlgahafar han. Had sana tvi wu, ta ghana tsa zlgahay nda nuduf ya kwenkwen. Nda nza manda ya nda vinda ma deftera kazlay: Mndu ta zlgahafta Lazglafta na, tsaya mndu tdukwa tawa ira Lazglafta, tsa mndu ya guli dza'a nzata nda hafu* ka'a.

Gwal dmaku mnduha ta ghana hadik demdem

¹⁸ Daga ta luwa ta margamata Lazglafta kazlay: Nda basa nudufani ta ghana inda dmakuha ta mago mnduha, nda kwala tan kul had ta vla glaku nani ka'a. Dza'a tsanaghatsa ta guma ta han, kabga ghwadaka skwi ya ta mago han na, ta hawuha ta kahwathwata.

¹⁹ Skwi ma na snanta ta ghana Lazglafta na, difaghu a wu, doday ta dabi nzakwani, kabga marananmara Lazglafta ta han.

²⁰ Nzakwa Lazglafta kaghani nda mbrakwani ya na kdekeden na, skwi ya kul lavipta lu ta nganta ya. Ama daga ka yawu zrafta ghana hadik, laviplava lu ta nganta nda ta tva skwiha ya maga tsi. Ta had mndu nda psaltawi da tsi wa.

²¹ An mndani, nda sna mnduha kazlay: Mamu Lazglafta ka'a kulam nda tsa, had han ta vla glaku nani wu, had han ta rfanaghata guli wa. Katok na, zwaduta zwadu han ma ndanu. Ka nzamta han ma grusl, sna a han ta skwi tdukwa wa.

²² Gwal nda hida anni ka hahan ta gray, tsaw ka rgha han.

²³ Ma na tsalbay tan ta tsalbu ka vla glaku na Lazglafta ya ta nzaku nda hafu na kdekeden ya na, ka laghu han da tsalbu na skwa wuyay tsaf lu manda mndu kul had hafu mida. Sanlaha ma tsa skwa wuyay ya na, manda tsata zarak han, manda nimitak fwad sala mista tan tsata sanlaha, manda tsata nahadik sanlaha.

²⁴ Tsaya kel Lazglafta ka zlipta mnduha na maga skwi ya kuman maya

tan. Mantsa tama ka mago han ta skwa hula nda vgha tan mataba tan.

²⁵ Ka zlipta han ta kahwathwata Lazglafta ka laghwi sna tsakalawi. Ka laghwi han da tsalbu na skwiha ya tsatsaf Lazglafta, ka maga slna na tan, ka kwalaghuta tsalbu na Lazglafta ta tsatsafta inda skwi. Tsatsi ya ran zlazlvay na kdekeden. Amin.

²⁶ Tsaya kel Lazglafta ka zlipta han na maga skwa hula. Zlanzla mi'aha ta guya vgha nda zgwana, ka laghwi da guya vgha nda mi'aha manda hahan, skwi ya kul raku magay kadzenkadzen.

²⁷ Manda tsaya zgwana guli, zlanzla han ta guya vgha nda mi'aha, ka kaka hara'uwa sani nda sani ta han, ka laghwi han guya vgha zgun nda zgun, skwi ya kul raku magay kadzenkadzen. Ka tdanakta han ta ghana tan ta guma ya prak nda ghwadaka skwi ya maga han.

²⁸ Manda va ya kwalaghu han ta snanata Lazglafta ya, ka zlipta Lazglafta guli ta han mista tsa ghwadaka ndana tan ya. Ka mago han ta skwi kul raku.

²⁹ Ndaghundagha ghwadaka skwiha kavghakavgha ta mago han: Ta naslu han, ta tsagana han, ta sidi han, ta draku han, ta psala mndu han, ta zlardawi han, ta tsaghuta mndu han, ka matsanwaslay han, ta tsa mndara mndu han,

³⁰ ta vza rutsak han ta mndu, ghuma Lazglafta han, ta ghazenzen han, ta gla ghan han, ta gharbaku han. Me' ka han ta dzata vgha na maga ghwadaka skwi. Sna a han ta gwada da dadaha tan wa.

³¹ Had ghan da han wu, maga a han ta skwi ta mnata han wu, dva a han ta mndu wu, tawa a han ta hidahida ta mndu wa.

³² Mataba tsa guli na, ta nda sna han kazlay: Inda gwal ta nzakwa mndarga tsa nzakuha ya na, mtaku skwi ta ranpa han ka'a. Magay ta mago han ta tsa skwiha ya kwenkwen yeya

* 1:17 Ngha ta Habakuk 2:4.

a wu, ta ghubay hən ta gwal ta maga tsa skwiha ya guli.

2

Guma Lazglafta

¹ Kagha mndu ya ta nzakway ta tha mndu, dər wa ka, had ka nda pslaftawi badu guma wu, kabga ma tsa tsay ta tsə kagha ta guma ta sanlaha ya ná, ta tsə ta ghəŋa gha ka. Tsa kagha ta tsanaghatá guma ta mndu ya ná, ta magay kagha ta va tsa skwiha ya.

² Nda sna amu kazlay: Ta tvani tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantsa ya kə'a.

³ Kagha mndu ya ta tsanaghatá guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantsaya, wya ta magaymagay kagha kay guli. Ta grə ka ná, dza'a ndapnda ka ma guma Lazglafta rki na?

⁴ Lazglafta ná, dagala zdaku da tsi, dagala ksa ɲuduf da tsi, ghudza a nda ghudza ta skwi wa. Ta gagə nda gaga kagha tama rki? Ari sna a wa kagha kazlay: Tsa zdakwa Lazglafta ya ta tiŋwa kagha ɲa mbəɖanafta gha ta nzakwa gha kə'a ka na?

⁵ Ma tsa tənətá ghəŋa gha ya, ka kwalaghutá ka ta mbəɖanaftá nza-kwa gha ya ná, guma basatá ɲudufa Lazglafta ta tɖanakta ka ta ghəŋa gha. Dza'a ksafksa guma ta kagha, badu basafta Lazglafta ta ɲuduf ta ghəŋa mnduha, ɲa tsanaghatani ta guma nda tvani ta inda mndu.

⁶ «Ŋa vlanɲani ta nisəla inda mndu taɓta slani maga* tsi.»

⁷ Ŋa gwal ta gɖata ta maga skwiha dɪnadina ɲa mutsa glaku nda sgit, nda hafu ɲa kɖekedzen ya, dza'a vlanɲla Lazglafta ta nzaku nda hafu ɲa kɖekedzen ta hən.

⁸ Ŋa gwal ta ga sidi nda Lazglafta, ka kwalaghutá sna kahwathwata ka laghwi da maga ghwadaka skwiha ya ná, dza'a ghuzlanəŋghuzla Lazglafta tiri ta hən.

⁹ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, dza'a ghuzlanəŋghuzla Lazglafta tiri. Ŋa zrafta ta la Yahuda karaku, ka da sagha ta la Grek.

¹⁰ Ama ɲa gwal ta maga skwiha dɪnadina ya, dza'a vlanɲla Lazglafta ta glaku nda sgit nda zdaku ta hən. Ŋa zrafta ta la Yahuda karaku, kada sagha ta la Grek guli.

¹¹ Mantsa ya ná, had Lazglafta ta gala mndu wa.

¹² Inda gwal ta maga dmaku kul had zlahu Musa da hən, dza'a rwaku hən dər má had tsa zlahu ya da hən. Inda gwal ta maga dmaku, mamu tsa zlahu ya da hən guli, nda tsa zlahu ya dza'a tsanaghata lu ta guma ta hən.

¹³ Gwal ta snatá tsa zlahu Musa ya a gwal ta nzakway tɖukwa da Lazglafta wu, ama gwal ta nzakway ta ksa slna manda ya kumə tsa zlahu ya gwal ta nzakway tɖukwa da Lazglafta.

¹⁴ Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, sna a hən ta zlahu Musa wu, tsaw badu sani, ta magay hən ta skwi manda ya ta kumə tsa zlahu ya. Had zlahu da hən wu, vərɖa hahən ta nza-kway ka tsa zlahu ya.

¹⁵ Tsaya tama ná, slna tan ta maranɲa kazlay: Tsa skwi ta kumə zlahu ta magay lu ya ná, nda vinda ma ɲudufa tan guli manda tsaya ɲa tan. Ta ndanay hən badu masani kazlay: Skwi dɪna maga yu, skwi dɪna a maga yu wu kə'a.

¹⁶ Tsaya tama, mandana Lfida Gwada ta mnə yu na, manda tsaya dza'a nzakwa tsi badu dza'a ghunagata Lazglafta ta Yesu Kristi ɲa tsanaghatá guma ta ghəŋa inda skwi nda dɪfa ma ɲudufa mnduha ya.

Kwalaghuta la Yahuda ta snatá zlahu

¹⁷ Kagha ta mnay kazlay: La Yahuda i'i kə'a ta dihaftá vgha ta zlahu Musa, ta ghərɓaku ta Lazglafta,

¹⁸ nda sna yu ta skwi ta kumə Lazglafta ka ka, nda sna yu ta skwi dɪna ma snanɲa da ta zlahu Musa ka ka,

* 2:6 Ngha ta Zabura 62:13, nda Mahdihdi 24:12.

19 nda fa ghəŋa gha kazlay: Prək i'i ka dzugwa gwal nda ghulpa kə'a. Tsuwadaka gwal ma grusl yu ka ka ta ndanay,

20 mnda tagha skwi ŋa gwal kul sɲaŋtá skwi yu ka ka, mnda taghanaftá skwi ta zwani yu, kabga taghadif tagha Zlaha Musa ta inda skwi nda kahwathwata tani ka ka.

21 Mantsa nzakwani, ta tagha skwi yu ŋa sanlaha ka ka, tagha a ka ŋa ghəŋa gha rki? Dina a ghali wu ka kagha ta mnay, tata ghali kagha kay guli.

22 Dina a hliri wu ka kagha ta mnay, tata hliri kagha kay guli. Husihahusa skwa wuyay ka ka, tata ghalay kagha ta skwi ma həga skwa wuyay.

23 Ta ghərɔaku kagha ta nzakwa zlaha Musa mamu da kagha, ta maga a kagha ta tsa skwi ta kumə zlahu ya kay guli wa. Razanaf a ka ta Lazglafta nda tsa ra?

24 Tsaya kəl lu ka vindaf ta ma deftera Lazglafta kazlay: Ta gwada ta kaghuni ta kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka raza Lazglafta kə'a†.

25 Mantsa nzakwani, ka ta magay kuni ta skwi ta kumə zlahu katsi, ta tvani tsa tsatá fafadá ghuni ya. Ala ka si nda tsa fafadá gha, ta maga a ka ta skwi ta kumə zlahu wu katsi, nda nza ka manda mndu kul tsaku fafadani.

26 Lagha mndu kul tsaku fafadani ka maga skwi ta kumə zlaha Lazglafta ní, had Lazglafta dza'a nŋha tsa mndu ya manda mndu nda tsa fafadani ra?

27 Ya wya tsa mndu ya ná, had lu ta tsa fafad ma nzakwa mndəra taŋ wu, ama ta magay ta skwi ta kumə zlahu. Had tsa mndu ya dza'a tsaghaghatá guma ta kagha mndu ta kwalaghutá maga skwi ta kumə zlahu ya ra? Ta wya kay guli, mamu vindatá zlaha Musa da kagha, nda tsa fafadá gha guli.

28 Vərda mnda la Yahuda ná, tsa ta nghaku tsakwam ya a wa. Vərda tsatá fafad guli ná, tsa tsa lu ta nghaku mividani ya a wa.

29 Vərda mnda la Yahuda ná, ma ŋuduf nzakwani. Vərda tsatá fafad guli ná, ma ŋuduf. Skwi ta vlata Sulkum ná, zlahu ya vindaf lu nda vinda a wa. Vərda mnda la Yahuda ná, da Lazglafta ta mutsa tsatsi ta ghubaku, da mndu a wa.

3

Had mndu ta nzakway tdukwa wa

1 Ndaw malaghuta la Yahuda ka lamndu? Nu hayhaya tsatá fafad na?

2 Ndadá a nzakwani ta nghadaptá lu ta nghaynghay wu, kabga tinəl ŋa taŋ vlagata Lazglafta ta gwadani.

3 Ka si kwalaghukwala sanlaha ma həŋ ta zlghafta ná, dza'a pyafpya tsa slna palamapalama taŋ ya ta nzakwa Lazglafta ka ŋərma ra?

4 Pyaf a wu! Dər má ta tsakalawi inda mnduha ná, kahwathwata ŋa Lazglafta ta mnay, manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«kagha Lazglafta, ka gwadagwada ka ta gwada ná, nda sna lu kazlay:

tdukwa tsa gwada gha ya kə'a.

Dər má tsafha lu ta rutsak ta kagha, fləwəd dza'a saba ka ma gumani.»*

5 Ka si tsa ghwadaka skwi ta magə amu ya dza'a maraŋtá nzakwa Lazglafta tdukwa katsi ná, nu ka mu dza'a mnay tama? Dza'a mnay mu kazlay: Tudukwa a Lazglafta wu kə'a tsamaghar tsi ta guma rki? Ma tsa vli ya ná, manda va ya gwadə lamndu gwadata yu ta tsa gwada ya.

6 Mantsa a wu! Ka tdukwa a Lazglafta wu katsi ná, wa ka'a dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha na?

7 Ka si tsa tsakalawa da ya ta malaghutá kliginŋa kahwathwata Lazglafta, ka nzaku tsi ŋa vlanŋtá glaku katsi, kabgawu dza'a kəl lu ka tsadighatá guma kazlay: Mnda dmaku ka kə'a tama?

8 Ka si mantsa ya tsi ní, nu kwal lu kul mnay kazlay: Magama dmaku kada saba skwi dina kə'a? Nu kul

† 2:24 Ngha ta Izekiyel 36:20, Isaya 52:5. * 3:4 Ngha ta Zabura 51:6.

magə lu manda ya ta tsanavata sanlaha ta gwada kazlay: Mantsa ya ta mna həŋ kə'a nda aŋni ya na? Nda ra ka tsanaghata Lazglafta ta guma ta tsa mnduha ya.

Gaga inda mnduha ta dmaku

⁹ Kinawu nzakwani tama! Malaghumala amu la Yahuda ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda rki? Malaghumala a amu wa. Ka yu mnata kay ná, nda la Yahuda tani, nda la Grek tani, hahəŋ demdem nzanaghanza dmaku ta həŋ.

¹⁰ Nda nza manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«had mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta wu, dər turtuk had wa.

¹¹ Had mndu nda sna ta skwi wu, had ya ta psa Lazglafta wa.

¹² Inda taŋ mbədanambəda həŋ ta hul ta Lazglafta, nda zada həŋ demdem. Had ya dər turtuk ta maga skwi dina wu, dər turtuk had wa.

¹³ Wa taŋ ná, manda gunatá kulu nza-kwani.

Nda ghanika taŋ ta nana həŋ ta mnduha.

Ghwana mupuhwa ma huta ta wa taŋ.

¹⁴ Dagala ksi'i nda ŋaslu ma wa taŋ.

¹⁵ Nda tsəra səla taŋ ŋa dza'a dzata mndu.

¹⁶ Inda tvi labə hahəŋ ná, nda hwanzaḅa inda vli, ta wahu inda mnduha.

¹⁷ Sna a həŋ ta tva zđaku wa.

¹⁸ Had zləŋa Lazglafta† da həŋ dekdek wa.»

¹⁹ Aŋ mndani, nda sna amu ka kazlay: Inda skwi ta gwada zlahu ná, ŋa gwal vla Lazglafta ta tsa zlahu ya ŋa taŋ ta gwada tsi kə'a. Tsaya tama ná, had mndu nda psaftawi ta kəma Lazglafta wu, kada sənəta inda mndu kazlay: Gaga həŋ ta dmaku ta kəmani kə'a.

²⁰ Tsaya tama, had mndu dza'a nzakway ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu wa. Zlahu ná,

nda nza ŋa snanamtá mnduha kazlay: Gaga kuni ta dmaku kə'a.

Zlghay nda ŋuduf ta nanaftá mndu ka mndu tdukwa

²¹ Ndana tama, maranaŋmara Lazglafta ta tvi ta mnduha dza'a kəl həŋ ka nzakway ka tdukwa mnduha ta kəmani. Tsa nzaku tdukwa ya ná, nda ma zlahu a ta nzakwa lu wa. Mnaŋmna zlahu Musa nda la anabi guli ta gwada ta ghəŋani.

²² Tsaya tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta kəmani ya nda nza nda ma zlghafta dər wa ta Yesu Kristi. Had ya galap Lazglafta, dər la Yahuda dər gwal kul nzakway ka la Yahuda wa.

²³ Inda taŋ gaga həŋ ta dmaku traptra həŋ ma sənəta sgita Lazglafta.

²⁴ Ka zdanəta Lazglafta ta huđi ta həŋ ka mbalay, ka nanaftá həŋ ka gwal tdukwa ta kəmani nda ma Yesu Kristi ta pligintá həŋ ma dmaku.

²⁵ Tsa Yesu Kristi ya vla Lazglafta ŋa mtutani ta ghəŋa inda mnduha ka planatá dmakwa taŋ nda usani nda ma zlghafta taŋ ta Yesu Kristi ŋa maraŋta kazlay: Tudukwa tsatsi kə'a. Tsa dmaku si ta magə mnduha ghalya ya ná, ka nzata Lazglafta manda skwi kul nghanəta,

²⁶ ksana ksa ta ŋudufani. Manda va tsaya ta mara Lazglafta ndana guli kazlay: Tudukwa tsatsi kə'a. Tsatsi, tdukwa tsatsi. Ta kumay guli ta nanafta ka gwal tdukwa ta gwal ta zlghaftá Yesu.

²⁷ Ka si mantsa tsi tama ní, ta mamu skwa ghuba ghəŋ nda tsa tama rki? Had wa. Kabgawu? Kabga zlghay nda ŋuduf ŋərma skwi, snanatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁸ Nda sna amu kazlay: Nda ma zlghay nda ŋuduf mutsafta mnduha ta nzata ka gwal tdukwa ta kəma Lazglafta kə'a, nda ma snatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁹ Lazglafta ná, ŋa la Yahuda nda ghəŋa taŋ ra? Lazglafta gwal kul nza-kway ka la Yahuda a guli ra? Mantsa

† 3:18 Ngha ta Zabura 14:1-3 nda 53:2-4 nda 5:10 nda 140:4 nda 10:7 nda Isaya 59:8 nda Zabura 36 2.

nzakwani, Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ya guli,

³⁰ kabga turtuktuk Lazglafta. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tdukwa ta gwal nda tsa fafada tanj nda ma zlghay nda nudufa tanj. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tdukwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma zlghay nda nudufa tanj guli.

³¹ Ma tsa zlghafta zlghaf mu ya tama guli na, hardinharda mu ta zlahu ra? Hardin amu wu, katok na, nlanaf nlanaf mu ta zlahu.

4

Grafta nda nzakwa Abraham

¹ Ndana tama, nu dza'a mu mnay taghona Abraham ta nzakway ka dzidza mu? Nahgani mutsaf tsi ma nzakwani?

² Ka si ma ma slnani maga tsi mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta katsi na, ma ranra ghubayni ta ghonani, ama ta wa ira Lazglafta a tama wa.

³ Waka deftera Lazglafta ta mnay na? Ka lu ta mnay ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzgha Abraham ta Lazglafta, tsaya* kel Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani» ka'a.

⁴ Ka magamaga mndu ta slna na, ta planapla lu ta nisalani. Tsa skwi plana lu ya na, mbahay a mbaha lu wu, skwi ta ranja ya.

⁵ Ama ka lagha mndu ka zlghafta Lazglafta nda nudufani klaf a ta ghonani ka mndu tdukwa ta kema Lazglafta ta ghona tsa slnani ta mago tsi ya wu katsi, dza'a klafkla Lazglafta ta tsa mndu ya ka mndu tdukwa ta wa irani. Mnderga tsa mndu ya guli na, nda sna kazlay: Mamu tvi dza'a kel Lazglafta ka nanafta gwal dmaku ka gwal tdukwa ta wa irani ka'a.

⁶ Manda va tsaya ka mgham Dawuda guli ta fay ma lahani ta ghona gwal ya klaf Lazglafta ka gwal tdukwa ta wa irani der ma maga a

hona ta skwi dina. Tsa mnduha ya na, mamu rfu da hona, ka'a.

⁷ «Rfu da gwal plana Lazglafta ta dmakuha tanj, ga hona.

Rfu da gwal hardin Lazglafta ta dmakuha tanj

⁸ Rfu da mndu kul had Mgham Lazglafta ta mbada dmakwani†.»

⁹ Tsa rfu mnə mgham Dawuda ya na, ta ghona gwal nda datsa fafada tanj re, ari nda gwal kul datsaku fafada tanj guli a na? Ka mu kay na: «Zlghafzgha Abraham ta Lazglafta kel Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka mu.»

¹⁰ Yawu mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta na? Daga ta kul tsaku fafadani re, ari tahula tsanata fafad a na? Daga ta kul tsaku fafadani.

¹¹ Ma fitika nzakwani ta kul tsaku fafadani, ka klafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vel zlghaftani. Tahula tsa ka tsata tsi ta fafad. Ka nzaku tsa tsata fafadani ya, ka njizla maranta nzakwani tdukwa ta wa ira Lazglafta. Abraham na, dani ma inda gwal kul tsaku fafadani ya, ama ka zlghafta hona ta Lazglafta, ka klafta Lazglafta ta hona ka gwal tdukwa ta wa irani, manda na Abraham ya.

¹² Nda nza ka dani ma gwal nda tsa fafada tanj guli, ka ksafksa hona ta sada zlghay nda nudufa da mu Abraham ta zlghafta Lazglafta daga ta kul tsaku fafadani ya.

Tanafta Lazglafta ta imi ta slaməj ta gwal ta zlghafta

¹³ Tanafta Lazglafta ta imi ta slaməj ta Abraham nda zivrani tani kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta ghona hadik‡ ka'a. Tanaf a Lazglafta ta imi ta slaməj kabga vel magayni ta skwi ta kumə zlahu wu, ama kabga vel klafta Lazglafta ka mndu tdukwa ma zlghaftani.

¹⁴ Ka si gwal ta maga skwi ta kumə zlahu dza'a mutsa tsa skwi tanaf

* 4:3 Ngha ta Zrafta 15:6. † 4:8 Ngha ta Zabura 32:1-2. ‡ 4:13 Ngha ta Zrafta 12:2-3, 17:4-6, 22:15-18.

Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta mndu ya katsi ná, bətbət tsa zlghafta zlghaf lu ya, hađ hayhaya tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən̄ ta mndu ya nda tsa tama wa.

¹⁵ Zlahu ná, ta klakkla ta 6asa ɲuđufa Lazglafta, ama ka hađ zlahu wu katsi, hađ sana skwi ɲa 6lanapta wa.

¹⁶ Tsaya tama ná, ma zlghafta nda ɲuđuf kəl Lazglafta ka vlatá tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən̄ ta mndu ya. Ka mbalay vlata tsi guli. Nda nza tsa skwi taf tsi ta imi ta sləmən̄ ya ɲa inda zivra Abraham. Nza a ka ɲa gwal ta sna skwi ta kumə zlahu kwen̄kwen̄ wu. Nda nza guli ka ɲa inda gwal ta zlghafta nda ɲuđuf manda ɲa Abraham ta nzakway ka Da mu demdem ya.

¹⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Fafa yu ta kagha ka dani ma inda mndəra mndu§ kə'a. Nda nza Abraham ka Da mu da Lazglafta ya zlghaf tsi nda ɲuđuf. Tsa Lazglafta ya ta vranamtá hafu ma gwal nda rwa. Tsatsi nda mbrakwa hgagaptá skwi kul hađ ɲa nzakwani mamu.

¹⁸ Fəglaf a lu ta ghəɲ sizlay wu, tsaw mataba tsaya ná, nda fa ghəɲa Abraham, zlghafzlgha ta Lazglafta kəl tsi ka nzata ka dani ma inda mndəra mnduha*, manda ya mnana Lazglafta kazlay: Dza'a nda ndəgha zivra gha kə'a ya.

¹⁹ Ta mnanatá Lazglafta ta tsa gwada ya ta Abraham ná, ta ghwan̄ a imani ka hda dərmək wa. Nda sna guli kazlay: Nda ghada halata i'i kə'a. Guli ná, lula fitika yay markwa taɲ ta nzakway ka Sara ta zwan̄.

²⁰ Dgan̄ a ta ghəɲ dekdek ta ghəɲa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ wu. Katək ná, zlghay nda ɲuđufani ta vlan̄tá mbraku, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

²¹ Grafgra guli kazlay: Tsa skwi tidif Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ya ná, mamu nda mbraku ɲa magata guli kə'a.

²² Tsaya tama kəl Lazglafta ka

klafta ka mndu tđukwa† tawa irani.

²³ Ka klafkla Lazglafta ka mndu tđukwa ta wa irani ka deftera Lazglafta mnata ya ná, ta ghəɲa Abraham ndaghəɲani a nzakwa tsa gwada ya wu,

²⁴ nda nza guli ta ghəɲa amu, ka zlghafzlgha mu ta Lazglafta ta sli'aganaptá mghama mu Yesu ma mtaku ya. Dza'a klafkla ta amu guli ka gwal tđukwa ta wa irani.

²⁵ Lazglafta ta vlatá tsa Yesu ya ma dzva mnduha ɲa dzata ta ghəɲa dmakwa mu. Ka sli'aganaptá tsi guli ma mtaku ɲa nzakwa mu ka gwal tđukwa ta wa irani.

5

Slərbaptá ta zughu nda Lazglafta

¹ Ndana tama, nda nza mu ka gwal tđukwa ta wa ira Lazglafta ma zlghafta mu nda ɲuđuf. Mamu zdaku mataba mu nda tsi nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

² Nda ma tsa Yesu Kristi ya mutsafta mu ta zdakatahuda Lazglafta nda ma zlghafta mu nda ɲuđuf. Ta tsa zdakatahudi ya sladafta amu ka rfu, kabga nda fa ghəɲa mu ta gwata Lazglafta nda amu ma glakwani.

³ Ta ghəɲa tsaya guli ná, ta rfu mu nda ghuya daɲwa ta ghuyə mu, kabga nda sna amu kazlay: Ta taghay ghuya daɲwa ta ksa ɲuđuf kə'a.

⁴ Ksa ɲuđuf ta klaktá ghu6asaptá ghuya daɲwa. Tsa ghu6asaptá ghuya daɲwa ya guli ta klaktá faftá ghəɲ ta Lazglafta.

⁵ Ka faffa mu ta ghəɲ ta Lazglafta ná, nzata a ka bətbət wu, kabga mara-man̄mara Lazglafta ma ɲuđufa mu kə'a d̄vutá amu nda ma Sulkumani ya vlama tsi.

⁶ Mantsa nzakwani, ta ma fitika nzakwa mu kul hađ mbrakwa mu ná, ka saha Yesu Kristi mtuta ta ghəɲa gwal dmaku ma fitik ya kuman̄ Lazglafta.

⁷ Nda bla ka fata mndu ta ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta nzakway tđukwa. Ka waya ka skwi ba dza'a

§ 4:17 Zlrafta 17:5. * 4:18 Zlrafta 15:5. † 4:22 Ngha ta Zlrafta 15:6.

lavinlava ta fata ghəjani ɲa mtuta ta ghəjə mndu ta maga skwi ya dina.

⁸ Ka Lazglafta maramanjá dʋutani ta amu na: Ta ma fitika nzakwa mu ta ma dmaku ta saha Yesu Kristi mtuta ta ghəjə amu.

⁹ Ma tsa mtuta mtu Yesu Kristi ta ghəjə amu ya, ka klaftá Lazglafta ta amu ka gwal tɔukwa ta wa irani. Mantsa tama ná, nda fa ghəjə amu kazlay: Dza'a mbamafmba Yesu Kristi ma ɓasa ɲɔɔfufa Lazglafta kə'a.

¹⁰ Ma fitika nzakwa mu ka ghuma Lazglafta ná, ka slərbaptá tsi ta zughu mataba mu nda tsi nda ma mtuta mtu zwanjani. Mantsa tama guli ná, ya nda slərbə zughu mataba mu nda tsi ya, nda fa ghəjə mu guli kazlay: Dza'a mbamafmba nda ma hafa zwanjani kə'a.

¹¹ Tsaya kwenkwenj yeya a wu, ta ghərbaku mu ta Lazglafta nda ma Yesu Kristi ta slərbaptá zughu ndanana mataba mu nda Lazglafta ya.

Gwada ta ghəjə i Adamu nda Kristi

¹² Samsa dmaku da ghəjə hadik nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Adamu. Ka klaktá dmaku ta mtaku, kəl mtaku ka lanaghatá inda mndu, kabga gaga inda mndu ta dmaku.

¹³ Ma kdaku Lazglafta ka vlanja zlahu ta Musa ná, mamu dmaku ma ghəjə hadik. Ma fitika nzakwani ta kul had zlahu ná, had lu ta kulaftá dmaku wa.

¹⁴ Kulam nda tsa, daga ta Adamu ka sagha ta Musa ná, ta ga mghamani mtaku ta ghəjə mndu, nduk ta ghəjə gwal kul gatá dmaku manda ɲa Adamu.

Adamu ná, ta grə nda tsa mndu dza'a sagha nda sa ya lu.

¹⁵ Nda dga katakata na nzakwa mbalay vla Lazglafta nda nzakwa Adamu. Mantsa nzakwani, ta ghəjə dmakwa mndu turtuk ta nzakway ka Adamu ná, dagala mnduha ta rwuta. Ama malaghumala tsa mbalaya Lazglafta ta vlata ya. Tsa mbalayani vla tsi nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi ya ná,

klanakkla ta zdaku ta ndəghata mnduha katakata guli.

¹⁶ Tsa mbalay vla Lazglafta ya ná, skwi dina ɲani ta magata ka ɲa tsa mndu turtuk ta gatá dmaku ya. Manda gatá tsa mndu turtuk ya ta dmaku ná, ka ksutá guma Lazglafta ta inda mnda səla. Ama tahula vlanja Lazglafta ta zdakatahudani ta mnduha dər má dagala dmaku maga hən mndani, ka klaftá tsi ta hən ka gwal tɔukwa ta wa irani.

¹⁷ Nda ma dmaku ga mndu turtuk lanaghata mtaku ta inda mndu. Ama nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi mutsafta mnduha ta zdakatahudani katakata da Lazglafta. Ka mbalay vlanja tsi ta tsa zdakatahudani ya ta hən, ka klaftá tsi ta hən ka gwal tɔukwa ta wa irani nda ma Yesu Kristi, ɲa mutsafta tan ta hafu ɲa kɛkedzenj, ɲa zay tan ta mgham kawadaga nda tsi guli.

¹⁸ Mantsa tama, manda va nzakwa dmakwa mndu turtuk ta klakta kəl guma ka hbutá inda mndu ya, manda va tsaya guli ná, slna tɔukwa maga mndu turtuk ta nanaftá inda mndu ka gwal tɔukwa guli, ka plinjá tsi ta inda mndu ma guma, ka mutsaftá hən ta hafu ɲa kɛkedzenj.

¹⁹ Manda va nzakwa mndu turtuk ta kwalaghutá snanata gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nuta ka gwal dmaku ya, manda va tsaya guli ná, mndu turtuk ta snanata gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nzakway ka tɔukwa mnduha ta wa ira Lazglafta.

²⁰ Ma sagha zlahu Musa, ka sgavaghata saba dmaku ta daɓi. Ma vli sgavagha dmaku ya ná, malaghumala sgəglavaghata zdakatahudani Lazglafta guli.

²¹ Manda va nzakwa gay dmaku ta mgham nda ma mtaku ya ná, manda va tsaya ta ga zdakatahudani Lazglafta ta mgham nda ma nzaku tɔukwa ɲa mutsa hafu ɲa kɛkedzenj nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

Gwal nda ndi'a vgha tanj nda Yesu ná, mamu hafu da hən

¹ Nu ka mu dza'a magay tama ndana? Ka gđavata mu ma dmaku kada sgavaghata zdakatahuda Lazglafta re, ari ki?

² Mantsa a dekdek wa! Mtugudun mta amu ta dmaku, wa ka amu dza'a gđaglamta ma dmaku na?

³ Sna a kuni kazlay: Ma magamatá batem ná, nda ndi'a mu nda Yesu Kristi, mtumta mu kawadaga nda tsi nda tsa kə'a ra?

⁴ Ma magamatá batem ná, nda gwa mu nda tsi ma mtakwani, padampada lu ta amu kawadaga nda tsi. Ka sli'aganaptá mbrakwa glakwa Da ta Yesu Kristi ŋa nzakwa amu guli nda lfida hafu.

⁵ Anji, nda ndi'a amu kahwath-wata nda tsi ma fitika mtuta mtu mu kawadaga nda tsi. Manda va tsaya guli ná, sli'agapsli'a mu ma mtaku manda va ya sli'agap tsatsi ŋa nza-kwa mu nda lfida hafu.

⁶ Dina ka snanta mu kazlay: Tsa nzaku si ta nzaku mu ghalya ya ná, zlenaf zlena lu ta udza zlenay kawadaga nda Kristi kə'a, kabga ŋa zadana tsa mbrakwa dmaku ma vgha mu ya. Yaha mu kdanta nzaku ka vu'a dmaku ka lu, kəl lu ka magata manda tsaya.

⁷ Mndu ya ta mtuta ná, falau' vghani da dmaku.

⁸ Ka lagha mu ka mtuta kawadaga nda Kristi katsi ná, nda fa ghəŋa mu guli kazlay: Dza'a nzaku mu nda hafu kawadaga nda tsi kə'a.

⁹ Nda sna amu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi ma mtaku, mtugelta a guli wu kə'a. Ta had mtaku nda mbraku ta ghəŋani wa.

¹⁰ Tsa mtuta mtu tsi ya ná, turtuk-tuk mtuta tsi ta ghəŋa dmakwa mnduha. Ndanana ná, nda hafu tsatsi. Ka ŋa Lazglafta ta nzakwa tsi ta nza-kwani.

¹¹ Manda tsaya kaghuni guli, dina ka snanta ghuni kazlay: Nda mta kuni, nda dga vgha ghuni nda dmaku kə'a. Ta nzaku kuni nda hafu ŋa

Lazglafta, kabga nda ndi'a vgha ghuni nda Yesu Kristi.

¹² Mantsa tama, yaha dmaku gəgəltá mgham ta ghəŋa na slu'uvgha ghuni ta mtaku na. Yaha kuni snanata skwi ya ta kumə tsi.

¹³ Ma zlanaj kuni ta dmaku ta fawayha ghuni ŋa maga dmaku. Katək ná, vlanjavla ta ghəŋa ghuni ta Lazglafta, kabga nda nza kuni ka gwal nda hafu ta sli'agapta ma mtaku. Zlanajwa fawayha ghuni ta Lazglafta, ka maga tsi ta skwiha ya tdukwa nda hən.

¹⁴ Mantsa tama, ta had dmaku nda ga mgham ta ghəŋa kaghuni wu, kabga ta mista zlahu a kuni wu, mista zdakatahuda Lazglafta kuni.

Vu'a dmaku mu re, vu'a Lazglafta a mu na?

¹⁵ Kinawu nzakwani tama! Ka maga mu ta dmaku kabga kwala mu ta kul had mista zlahu, laghula mu dista zdakatahuda Lazglafta rki? Mantsa a dekdek wa!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Ka fafa kuni ta ghəŋa ghuni manda vu'a mndu ka snanata gwadani ná, nda nza kuni ka vu'a tsa mndu ta snu kuni ta gwadani ya kə'a ra? Lavinlava ka ta nzakway ka vu'a dmaku, ŋa klay dmaku ta kagha da mtaku. Lavinlava ka ta snanata ŋa Lazglafta, ŋa naghafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta ghəŋa vəl snanata gha ta gwadani.

¹⁷ Rfama ta Lazglafta! Ghalya si nda nza kuni ka vu'a dmaku. Ndanana, snasna kuni nda inda ndufa ghuni ta dughwanja skwi ya ta taghu lu ŋa inda mnduha demdem, ka taghafta kuni.

¹⁸ Manda plighunista ma dmaku, ka nuta kuni ka vu'a maga skwi tdukwa.

¹⁹ Manda va ya ta gwadə mnda səla ta gwadaghunata yu ta na gwada na, kabga pərdaf a kuni ta snanta wa. Ghalya ná, si zlinzla kuni ta fawayha ghuni ka vu'a maga nədaka skwiha, nda dmakuha ŋa kwal kul sna gwada da Lazglafta. Ndanana tama ná, zlanjavla ta fawayha ghuni ka vu'a

maga skwi tdukwa ɲa nzakway ka gwal ta snanatá ɲa Lazglafta.

²⁰ Ma nzakwa ghuni ka vu'a dmaku ná, Zdagaghuna a maga skwi tdukwa wa.

²¹ Slanawu tsa maga kuni tama? Wya ka skwa hula tsa skwiha ya ndana, kabga mtaku kdavakta tsa skwiha ya.

²² Ndana tama guli ná, pligighu-nispla lu ma dmaku ka nutá kuni ka kwalva Lazglafta ka mutsaftá kuni ta nzata nda ghuḅa ma nzakwa ghuni, ɲa mutsay ghuni ta hafu ɲa kdekedzen ma kdavaktani.

²³ Manda va tsaya ná, ka ta ga dmaku mndu, nisəlani ná mtaku ya. Ama skwi ka mbalay ta mutsu lu da Lazglafta ná, hafu ɲa kdekedzen ya ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi Mghama mu.

7

Grafta nda nzakwa i marakw nda zə'al

¹ Zwanama da, nda sna kaghuni ta zlahu. ɲa kaghuni nda sna ta zlahu ya, ta mna yu ta na gwaḁa na kazlay: Ta ma nzakwa mndu ta ndiri ta ga zlahu ta mgham ta ghəɲa mndu kə'a.

² Ka graghunaf gra yu 6a! Marakw ga mndu ná, hbaḁba zlahu ta zə'ala taɲ ka ta ndiri zə'ala taɲ. Ala, ka mtumta zə'ala taɲ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ta hbafta ta zə'ala taɲ ya.

³ Ka ta ndiri zə'ala taɲ, ka sli'aftha tsi ka laghwi da sana mndu katsi, hliri ta magə tsa marakw ya nda tsa. Ala ka mtumta zə'ala taɲ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ya, dər sli'aftha tsi ka laghu wuma ta sana mndu ná, hla a ta iri nda tsa wa.

⁴ Manda va tsaya nzakwani nda kaghuni guli zwanama. Ma mtuta Kristi ta udza zləɲay ná, mtumta kaghuni guli kawadaga nda tsi, nda dga vgha ghuni nda zlahu. Nda nza kuni ka ɲa sana mndu, ka ɲa tsa mndu ta sli'agapta ma mtaku ya, ɲa magay mu ta skwi dīna ɲa Lazglafta.

⁵ Ghalya, ma fitika nzakwa mu ta maga skwi ta kumə maya mu ná, dmaku tsa skwi ya ka zlahu ta mnay ɲa mu. Na tsa sɲaɲta mu mantsaya, ka mamaftá mu ta maga tsa skwi lmaf lu ya. Ka ksə tsa ghwadaka skwiha ya ta slna ma amu, ka kla amu da mtaku.

⁶ Ndanana tama ná, falau' vgha mu da zlahu, mtuguduɲmta mu ta tsa zlahu ya si ta hbamata ya. Lavinɲlava mu ta maganatá slna ta Lazglafta ma lfida nzaku ta maramaɲta Sulkum. Manda tsa vindaf lu ma zlahu ghalya ya a ta magəgəлта mu wa.

Nzakwa zlahu nda dmaku

⁷ Nu ɲa mnay tama? Zlahu ná, dmaku ya ra? Dmaku a wa. Ama ka má haḁ ka zlahu wu ná, ma sna a yu ta dmaku wa. Ka má mniha a zlahu kazlay: Ma hara'u ka ta iri ta skwa mndu kə'a ná, ma sna a yu kazlay: Dmaku* ya kə'a wa.

⁸ Mantsa ya tama, ka mutsaftá dmaku ta gaganafá inda hara'uwa skwiha ma i'i nda ma zlahu. Ka má haḁ ka zlahu wu ná, gratá skwi nda mta na dmaku.

⁹ Ghalya, ma kwala da ta kul sɲaɲta zlahu ná, ta nzutá nzakwa da yu. Manda sɲaɲta da ta zlahu, ka nzatá dmaku nda hafu,

¹⁰ ta mtutá i'i. Lazglafta ná, vlavla tsatsi ta zlahu ɲa mutsa hafu, ama ka klaghatá tsi ta i'i da dmaku.

¹¹ Mutsafmutsa dmaku ta tvi, ka klaftá tsi ta zlahu ɲa nana i'i ka ga dmaku, ka dzihatá.

¹² Tsaw zlahu ná, sagha daga da Lazglafta. Inda gwaḁa ya mna tsi ná, nda ghuḅa, tdukwa nzakwani, dīna guli.

¹³ Tsaya tama ní, lavinɲlava skwi dīna ta dzihata ra? Lavinɲ a wu, dmaku katək ta dzihata. Tsa dmaku ya ta klaftá tsa ɲərma skwi ya, ka dzihata nda tsi, kabga ɲa sɲaɲtá kdavakta nzakwa dmaku. Nda ma zlahu saba dmaku dəḁay ta daḁi, nda kdavakta ɓadzatanani tani.

Mnda səla ná, ɲurdika dmaku ya

* 7:7 Ngha ta Sabi 20:17 nda Vrafta ta Zlahu 5:21.

¹⁴ Nda sna amu kazlay: Sagha daga da Lazglafta na zlahu kə'a. Tsaw i'i ná, mnda səla yu habu dmaku.

¹⁵ Kahwathwata ná, sna a yu ta skwi ta magə yu wu, hađ yu ta maga skwi ta kumə yu wu, tsa skwi ta husi-hata ya katək ta magə yu.

¹⁶ Tsaw ka tsa skwi kul kumə yu ya ta magə yu katsi, tsaya kəl yu ka grafta kazlay: Skwi đina zlahu kə'a.

¹⁷ Tsa ghwadaka skwi ta magə yu ya ná, i'i a ta gay wa, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

¹⁸ Nda sna yu kazlay: Hađ skwi đina ma i'i, ma na slu'uvgha i'i na wu kə'a, na skwi ta kumə yu ta mnay. Ta kumay yu má ta maga skwi đina, trid laviŋ a yu wa.

¹⁹ Hađ yu ta maga skwi đina má ta kumə yu wu, skwi kul đinaku kul kumə yu, ta magə yu.

²⁰ Ka ta magay yu ta skwi kul kumə yu katsi ná, i'i a ta gay wu, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

²¹ Wya skwi ta tapaf ta yu tazlay ma vgha da: Ka maga yu ta skwi đina ka yu ya ná, gi ka ghwadaka skwi kə'a ta nufa.

²² Ma hyahya ŋuđufa da ya ná, zdigihazda zlahu Lazglafta.

²³ Ama ma vgha da, ta tapaf tapa yu ta sana ghwadaka skwi ta lmu nda vərda skwi đina ya ta ndanu yu. Tsa ghwadaka skwi ma i'i ya, ta na i'i ka vu'a dmaku.

²⁴ Daŋwa da ŋa da gra! Wa dza'a dgihata nda na vgha ta kla i'i da dmaku na na?

²⁵ Ta rfay yu katakata ta Lazglafta ta mbidifta nda ma Yesu Kristi.

Tsaya tama ná, ma ghəŋa da ya ná, ta kumay yu ta sna zlahu Lazglafta, ama ma vgha da ya, zlahu dmaku ta laghu yu da snay.

8

Nzakway nda mbrakwa Sulkum nda ghuba

¹ Ndanana tama, tsanaghata a Lazglafta ta guma ta gwal nda ndi'a vgha taŋ nda Yesu Kristi wu,

² kabga mbrakwa Sulkum nda ghuba ta vlamatá hafu nda ma Yesu Kristi ta ga mgham ta ghəŋa i'i. Mbrakwa tsa Sulkum nda ghuba ya ta klaptá i'i ma mbrakwa dmaku nda ŋa mtaku tani.

³ Traptra zlahu Musa ta maga tsa slna ya, kabga hta ta mbrakwa mnda səla ta pyafta ka magata. Ama ka magatá Lazglafta ma ghunagatani ta zwanjani turtuktuk ma slu'uvgha manda ŋa gwal dmaku, ŋa klagamapta ma dmaku. Nda tsaya tsanaghata Lazglafta ta guma ta dmaku ta magə mnda səla.

⁴ Kada laviŋta mu ta nzaku manda ya ta kumə zlahu kə'a kəl tsi ka magata mantsa ya, ŋa nzay mu ta nzaku manda ya ta kumay Sulkum, manda ya ta kumə slu'uvgha a wa.

⁵ Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ná, tsa ŋa slu'uvgha ya ta laghu həŋ da snay. Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá Sulkum nda ghuba ya guli, tsa ŋa Sulkum nda ghuba ya ta laghu hahəŋ da snay.

⁶ Ka laghula lu da snanatá ta ŋa skwi ta zdəganatá slu'uvgha katsi ná, kla ghəŋ da mtaku tsa. Ka laghula lu da sna skwi ta zdəganatá Sulkum nda ghuba katsi guli ná, kla ghəŋ da hafu nda ya da zdaku tsa guli.

⁷ Gwal ta laghwi da snanatá ŋa skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, ghuma Lazglafta həŋ, kabga hađ həŋ ta sna zlahu Lazglafta wu, traptra həŋ ta snata.

⁸ Gwal ta maga skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, laviŋ a həŋ ta maga skwi ta zdəganatá Lazglafta wa.

⁹ Ama kaghuni, hađ kuni ta maga skwi manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa, manda ya ta zdəganatá Sulkuma Lazglafta ta nzaku ma kaghuni ta nzakwa kuni ta nzaku. Ka hađ Sulkuma Kristi ma mndu wu ná, ŋa Kristi a tsa mndu ya wa.

¹⁰ Ka si mamu Kristi ma kaghuni katsi, ta vlaghunavla Sulkumani ta hafu, kabga naghunafna Lazglafta ka gwal tdukwa ta wa irani. Aŋ mndani

dza'a mtumta kuni ta ghəŋa vəl mag-ata ghuni ta dmaku.

11 Ka si ta nzaku Sulkuma tsa mndu ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya ma kaghuni katsi, va tsa mndu ta sli'aganaptá Kristi ma mtaku ya, dza'a vranamtá hafu ma tsa slu'uvgha ghuni ta mtuta nda ma tsa Sulkumani ta nzaku ma kaghuni ya.

12 Ka si mantsa tsi tama zwanama, ka dməŋ tsa nzaku ya ta amu. Dəməŋa nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha a wa. Had amu ta nzay manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa.

13 Ka manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ka kuni nzaku katsi ná, dza'a mtaku kuni. Ala, ka zlanəŋzla kuni ta ghəŋa ghuni ta Sulkum ka dzata tsi ta skwiha ta zdəganatá slu'uvgha ghuni katsi, dza'a nzakway kuni nda hafu.

14 Inda gwal ta pghə Sulkuma Lazglafta ná, nda nza həŋ ka zwana Lazglafta.

15 Tsa Sulkum vlaghuna Lazglafta ya ná, had ta nighunista ka vu'a ŋa zləŋglay ghuni ta zləŋ wa. Tsa Sulkum ya ná, naghunafna ka zwana Lazglafta. Nda ma tsa Sulkum ya ta hga mu ta Lazglafta ka «Aba, Da!» kə'a.

16 Tsa Sulkuma Lazglafta ya ta mnay ŋa sulkuma vgha mu kazlay: Zwana Lazglafta amu kə'a.

17 Ka si nda nza mu ka zwanani, dza'a mutsay mu ta skwi ya payamaf tsi. Nda amu tani, nda Yesu Kristi tani, kawadaga mu dza'a mutsa tsa skwi payamaf tsi ya, kabga kawadaga mu ta ghuya dāŋwa, kawadaga mu guli nda tsi dza'a mutsa tsa glaku ya.

Nərma skwi ya faf mu ta ghəŋ tida

18 Grafgra yu kazlay: Nana ghuya dāŋwa ta ghuyə mu na ná, had lu dza'a walaŋta gray nda tsa glaku dza'a maramaŋta Lazglafta ya wu kə'a.

19 Inda skwi zlagəŋiŋ Lazglafta ná, nda mndər ta kzla həŋ ta tsa fitik

dza'a maraŋta Lazglafta ta zwanani ya.

20 Tsaw tsa skwiha zlagəŋiŋ Lazglafta ya ná, nuna həŋ ka skwa bətbət, nda dvay taŋ a nuta həŋ mantsaya guli wu, Lazglafta ta dvaftá nzata taŋ mantsa* ya. Tsaw ta nda fa ghəŋani ta skwi dza'a tsi magay dazlay,

21 kabga mamu fitik ya dza'a plința tsi ta inda skwi ya zlagiginiŋ tsi, ma ga vu'a rwaku. Na mutsay taŋ ta glaku manda ŋa zwana Lazglafta, ŋa nzakwa taŋ flau' vgha taŋ.

22 Nda sna amu kulam gwatna, ta ŋizi inda skwiha zlagiginiŋ Lazglafta, ta basa vgha həŋ manda marakw ta basa yaku.

23 Hahəŋ ndaghəŋa taŋ yeya a wu, nda amu tinlaghu Lazglafta ta vlamatá Sulkumani ya tani, ta basay basay amu guli ma vgha mu, ka kzla fitika vərda nzakwa mu ka zwana Lazglafta, ŋa nzata mu nda vərda ka falau'wa ta vgha mu.

24 Ma fatá ghəŋa mu mbamafta Lazglafta. Ka nda ghada nghanța skwi ya faf lu ta ghəŋ tida ná, fəŋla a lu ta ghəŋ tida wa. Tata fay lu ta ghəŋ ta skwi ya ghada lu ta nghanța ra?

25 Ala, ka nda fa ghəŋa mu ta skwi ta kul nghanța mu katsi ná, nda ksata ŋuduf ta kzla mu ta tsa skwi ya.

26 Manda tsaya guli ná, ta katay Sulkum nda ghuḃa ta amu guli ma hta ta mbrakwa mu. Sna a amu ta maga du'a manda ya ta raku wu, ama ka ndəḃu Sulkum kaghəŋani ta dzvu da Lazglafta da manaka amu nda ŋizi, kul laviŋtá lu ta mnay nda wi.

27 Lazglafta ná, nda sna tsatsi ta kdavakta skwi ma ŋudufa mndu. Nda sna ta skwi ta kumə Sulkum ta daway, kabga manda ya ta kumə Lazglafta ta dawa Sulkum da tsi ta skwi ŋa gwal ta nzakway ka ŋani.

28 Nda sna amu guli kazlay: Na dīnakwa taŋ mida ta maga Lazglafta ta inda skwi ŋa gwal ta dvuta, tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga taŋtaŋ ya.

* 8:20 Ngha ta Zlrafta 3:17.

²⁹ Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tan̄tan̄ ya, ghadughada ta nanaf̄ta h̄əŋ ɲa gara vgha nda zwan̄ani, ɲa nza-kwa tsa zwan̄ani ya ka zumali mataba ndəghata zwanama.

³⁰ Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta ya, tsa hahəŋ ya hagaf tsi guli. Tsa gwal hagaf tsi ya guli, hahəŋ nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani. Tsa hahəŋ nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani ya, tsa hahəŋ ya vlan̄ tsi ta glaku ta həŋ.

Dvuđva Lazglafta ta amu

³¹ Ka si mant̄sa tsi, nu ta ɲa mnay mu ta ghəŋa tsaya tama? Ka si ɲa mu Lazglafta ya ní, wa dza'a dzan̄tá kəma nda amu na?

³² Lazglafta ná, pyaghu a ta zwan̄ani wa. Vlagavla ka mtuta tsi da manaka amu demdem. Wa kə'a dza'a kwal kul vlamatá inda skwi kawadaga nda tsatsi tama?

³³ Wa dza'a tsaf̄tá skwi ta gwal zabap Lazglafta na? Had̄ mndu wa. Lazglafta ta hlaftá həŋ ka gwal tdukwa ta wa irani.

³⁴ Wa ya dza'a lavin̄ta ksutá həŋ ma guma na? Yesu Kristi ná, mtumta. Ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta maga du'a da manaka amu.

³⁵ Wa dza'a dgamata nda đvuta ya đvu Kristi ta amu na? Ghuya đan̄wa re, skwi ta malaghutá mbrakwa mu re, giri re, maya re, p̄da lgut re, nzaku ta wa h̄dak re, budugwa a dza'a dgamata na?

³⁶ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ta ghəŋa gwada ta kagha ta kəl ɲni ka nzakway ta wa h̄dak inda fitik.

«Ta kəl lu ka ngha aɲni manda tuwakha ta klə lu ta tumb̄la† kə'a.»

³⁷ Ma inda tsa skwiha ya ná, fərtapfərt̄a amu ma zatá ghwa, nda ma mndu ya ta đvutá amu.

³⁸ Manda va tsaya nzakwani, nda sna yu kazlay: Dər má mtaku tsi, dər má nzata nda hafu tsi, dər má duhwalha Lazglafta tsi, dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta luwa tsi, dər má

nzaku ndanana tsi, dər má nzaku ta kəma a tsi,

³⁹ dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta ghəŋa had̄ik a tsi, dər má skwi kighkigh zaghutani ta ghudzifa luwa tsi, dər ma skwi kighkigh zaghutani da ghuvata had̄ik tsi, had̄ sana skwi zlaganap Lazglafta nda zлага dza'a dgamata nda tsa đvu ya đvu Lazglafta ta amu, maraman̄ tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu ya wu kə'a.

9

Lazglafta ta zbaptá la Isra'ila

¹ Kahwathwata na gwada dza'a yu mnay na, ma hga Yesu Kristi, tsakalawa da a wa. Manda tsaya ka nzakwani ka ndana da guli ta mni-hata Sulkum nda ghuḅa.

² Ta kuzliha kuzla ta ɲudufa da katakata, nda ɲra ɲudufa da inda fitik,

³ ta ghəŋa zwanama da ta nzakway ka mndəra ini. Ta dər ma Ksi'af̄ta Lazglafta ta i'i, ka dgihata nda Kristi, ta mbanaf̄tá tsi ta hahəŋ, ka yu.

⁴ La Isra'ila həŋ. Hahəŋ nanaf Lazglafta ka zwanani, hahəŋ maranan̄ tsi ta sgitani, nda hahəŋ dzrafta tsi ta wi, hahəŋ vlan̄ tsi ta zlahu, hahəŋ maranan̄ tsi ta tvi ká həŋ da tsəl̄bu ta kəmani, hahəŋ tanaf lu ta imi ta sləmən̄,

⁵ dzidziha tan̄ gwal kulan̄ lu, nda tvi slu'uvgha guli ná, ma mndəra tan̄ saba Kristi. Tsatsi ta hemanatá inda skwi demdem. Zləzlvama ɲa dekdek ta Lazglafta. Ka nza tsi mant̄sa.

⁶ Vraghu nda wani a tsa gwada Lazglafta ta mnata ya wu, kabga inda gwal ta nzakway yagap lu ma la Isra'ila a ta nzakway ka vərda la Isra'ila wa.

⁷ Guli ná, inda gwal ta nzakway yagap lu ma mndəra Abraham a ta nzakway ka vərda zivirha Abraham wa. Ka Lazglafta nda Abraham na: «Nda ma Izak* dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

⁸ Ghəŋa tsa gwada ya na: Zivir ya yagap lu nda ma slu'uvgha a gwal

† 8:36 Ngha ta Zabura 44:23. * 9:7 Ngha ta Zlrafta 21:12.

ta nzakway ka zwana Lazglafta wa. Ama zwani ya yagap lu nda ta tva dzratawa Lazglafta nda Abraham, zwana zivir.

⁹ Wya tsa gwada ta ta ta imi ta sləmən mnə Lazglafta ya: «Ta vraktá yu kdaghalam mandana luwa ná, nda zwan† ta ghuva Sara,» ka'a.

¹⁰ Manda va tsaya luta tsi nda Rabika markwa dzidza mu Izak, ka yanatá tsi ta mbuhwali.

¹¹⁻¹² Ma kdə lu ka yatá tsa zwaniha ya, ka Lazglafta nda Rabika mantša: «Mali dza'a ndəba dzvu da sagəŋ,» ka'a. Ta la a tsa zwaniha ya saha ta hadik, ka snəŋta tən ta skwi dīna nda ya kul dīnaku nda tsa ta luta tsa gwada ya wa. Nzanza tsa skwi ya mantša kada nzakwa skwi ta kumə Lazglafta manda ya tha tsi. Tsa zbaŋ lu ya ná, ŋa nzakwani manda ya ta kumə Lazglafta hgafta lu, ta vəl magatani ta slna a wa.

¹³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Zbuzba yu ta Yakubu ka zlanŋá Išuwa‡,» ka'a

¹⁴ Kinawu ka mu dza'a mnay tama? Tuđukwa a Lazglafta nda tsa tama wu rki na? Mantša ya a dekdek wa.

¹⁵ Ka Lazglafta nda Musa na: «Ta maganamaga yu ta skwi dīna ta mndu ya ta kumə yu ta maganatá skwi dīna. Ta taway yu ta hidahida ta mndu ya ta kumə yu ta tawatá hidahida tida§ guli,» ka'a.

¹⁶ Tsaya tama, ka zbaŋ zba Lazglafta ta mndu ná, ta vəl kumafta maya tsa mndu ya a wu, ta vəl magatani ta slna a guli wa. Lazglafta tani ta dvafta maganatá skwi dīna, ka'a.

¹⁷ Wya ka Lazglafta mnanatá Fir'awna, ka vindaftá lu ma defteri: «Faffa yu ta kagha ka mgham ŋa maravata mbrakwa da ta kagha, nda ya ŋa tinŋá hga da ta ghəŋa hadik* demdem.»

¹⁸ Mantša ya tama ná, ta magay Lazglafta ta skwi dīna ŋa mndu ya

kumanŋ tsi, ta tənəy ta ŋudufa mndu ya kumanŋ tsi guli.

Manda ya kumanŋ tsi ta maga Lazglafta ta slnani

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka ŋa da kazlay: Ka si mantša ya tsi, kabgawu ta kəl Lazglafta ka mnay, magamaga kuni ta dmaku kə'a nda mnduha tama ba? Tsaw waya dza'a laviŋtá kwalaghutá skwi ya kumanŋ Lazglafta na?

²⁰ Kagha mnda səla, wa hga gha ŋa zlərdá ya kumanŋ Lazglafta na? Ta mnay skwi tsaf lu nda rəisl ŋa mndu ya ta tsaf ta kazlay: Kabgawu kəl ka ka tsaf tá i'i mandana na kə'a ra?

²¹ Tsa mnda tsaf ta huzla ya a ta laviŋta maga skwi ya kumanŋ tsi nda tsa rəisl ya ra? Nda va tsa rəisla turtuk ya, laviŋlava ta tsatsaf tá huzla ya ŋa maga slna nda tsi bađu gwada, nda ya ŋa maga slnaha bađu walaya fitikha.

²² Ka manda tsaya kumanŋta Lazglafta ta maranŋtá basata ŋudufani, nda maranŋtani ta mbrakwani ma su'ayni nda ksatá ŋuduf katakata ta ghəŋa gwal nda fa ŋa zwaduta ma basata ŋudufani ya ní, nu ŋa gha mida tama na?

²³ Mantša ya kumanŋta Lazglafta ta snəŋta mnduha ta glakwa sgitani ŋa gwal tawa tsi ta hidahida ta hən, tsa gwal ya thanaf tsi ŋa lami da sgitani ya.

²⁴ Ama tsa gwal hagaf tsi ya, mataba la Yahuda yeya a wu, kulam mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.

²⁵ Tsaya skwi ya mna tsi ma deftera Huseya:

«Mnduha da kuni, ka yu dza'a hga gwal kul had ka mnduha da.

Gwal dvu yu kuni, dza'a hga yu ta gwal si kul dvuta yu.

²⁶ Ma vli ya mnana lu ta hən, «mnduha da a kuni wu» kə'a ya, ma tsa vli ya dza'a hga lu ta hən ka Zwana Lazglafta nda hafu†.»

† 9:9 Ngha ta Zrafta 18:10-14. ‡ 9:13 Ngha ta Zrafta 25:23, nda Malatsi 1:2-3. § 9:15 Ngha ta Sabi 33:19. * 9:17 Ngha ta Sabi 9:16. † 9:26 Ngha ta Huseya 2:1-3 nda 2:25.

27 Ka Isaya nda ɲani klanɲá lwi nda zwana la Isra'ila guli na: «Dər manda wutak ta wa ghwa yatá zwana la Isra'ila ná, mtsel yeya gwal dza'a mba'ata mataba taɲ.

28 Dza'a sasa Mgham Lazglafta tsanaghatá guma ta ghəɲa hadik dem-dem, haɗ dza'a laghwí da gərɗaku wu‡,» ka'a.

29 Manda ya mna Isaya ghalya guli na:

«Ka má pɗama a Lazglafta ta Mbruta ta zivir wu katsi ná,
má nda nza mu manda luwa Suduma, má nuna mu manda luwa Gwamura§ guli,» ka'a.

La Isra'ila nda tva mbaku ma zlgħay nda ɲuɗuf

30 Kinawu tsa tama? Gwal kul nza-kway ka la Yahuda ná, zbaɲ a hahəɲ ta nzakway ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta wu, ka mutsaftá həɲ ta nzakway ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ɲuɗuf.

31 La Isra'ila ya guli ná, zbaɲzba hahəɲ ta magatá skwi ta kumə zlahu, ɲa nzakway ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta, tríd traptra həɲ ta magatá tsa skwi kumaɲ zlahu ya.

32 Kabgawu kəl la Isra'ila ka trapta na? Kabga zbaɲ a həɲ nda ma zlgħay nda ɲuɗuf wu, nda ma magatá skwi kumaɲ zlahu dza'a mutsakwa tsi ka hahəɲ. Ka dzunɲá tuthun ta həɲ «ta palaka tuthun.»

33 Manda ya nda vinda ma defteri kazlay:

Wana yu ta fatá palaka tuthun ma luwa Siyuna,
pala ya dza'a zlanbanaptá mnduha. Mndu dza'a zlgħafta ná,
haɗ dza'a pghanaghatá hula wu* kə'a ya.

10

Turtuktuk Lazglafta ɲa inda mndu

1 Zwanama ɗa, skwi ta kumə yu ma ɲuɗufa ɗa ná, ta kumay yu ta mutsafta la Isra'ila ta mbaku. Tsaya skwi

ta magə yu ta du'a ta ghəɲa taɲ da Lazglafta.

2 Nda sna yu kazlay: Ta zbay həɲ ta Lazglafta nda ɲuɗufa taɲ kə'a, ama sna a həɲ ta vərɗa tvi wa.

3 Sna a həɲ ta tvi ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tɗukwa ta wa irani wa. ɲa taɲ ɲa taɲ ma zba tva nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta ta magə həɲ, ka kwalagħutá həɲ ta tsu'aftá tsa tvi ta kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tɗukwa ta wa irani ya.

4 Tsaya tama ná, kɗanakkɗa Kristi ta zlahu. Inda gwal ta zlgħaftá Yesu Kristi ná, nanaf na Lazglafta ta həɲ ka gwal tɗukwa ta wa irani.

Inda mndu ta zlgħafta nda mba

5 Ka vərɗa Musa vindafta ta ghəɲa tva nzaku ka mndu tɗukwa nda ma zlahu na: «Inda mndu ta kɗanaktá inda skwi manda ya ta kumə zlahu* ná, dza'a mbaku nda mida» ka'a.

6 Ama wya ka gwada Lazglafta ta mnay ta ghəɲa tva nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ɲuɗuf: «Wa dza'a lafi ta luwa da kla-gatá Kristi na?» ka ka mndu ná, ghadaghada Kristi ta saha!

7 Ma mnə ka guli kazlay: «Wa dza'a laha da ghuvata hadik da kla-gaftá Kristi na kə'a guli,» ghadaghada Kristi ta sli'agapta.

8 Tsaw wya ka Musa mnata ma deftera Lazglafta ta ghəɲa tva nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta: Tavata kagha gwada Lazglafta, ma wu-bisima gha nzakwani, nda ya ma ɲuɗufa gha† guli. Tsa gwada ya ná, gwada ta zlgħay nda ɲuɗuf ya ta mnə ɲni ɲa mnduha.

9 Ka mnanɲma ka nda wa gha kazlay: Yesu ná, Mgham ya kə'a, zlgħaf-zlgħa ka guli ma ɲuɗufa gha kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ma mtaku kə'a, dza'a mbaku ka.

10 Ma zlgħafta nda ɲuɗuf ta nuta lu ka mndu tɗukwa ta wa ira Lazglafta.

‡ 9:28 Ngha ta Isaya 10:22-23. § 9:29 Ngha ta Isaya 1:9 nda 19:23-28. * 9:33 Ngha ta Isaya 28:16.

* 10:5 Levitik 18:5. † 10:8 Vrafta ta Zlahu 30:12-14.

Ma mnigijta nda ma wubisim guli ta mutsafta lu ta mbaku.

¹¹ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Inda mndu ta zlglafta ná, ta had hula ta ghəŋani wu‡» ka'a.

¹² Tsaya tama ná, ta had dgəvgha mndu kazlay: La Yahuda yeya, la Grek yeya kə'a wa. Inda taŋ dem-dem, Mgham turtuk Mghama taŋ, ta vla zdaku katakata ŋa inda gwal ta hwayanavata.

¹³ Nda vinda guli ma deftera Lazglafta kazlay: Inda mndu ta hwayanavatá Mgham ná, dza'a mbaku\$ kə'a.

¹⁴ Ka zlglaft a həŋ wu, kinawu ka həŋ dza'a hwayanavata tama, kinawu ka həŋ dza'a zlglaftá mndu kul sŋaŋta həŋ ta gwada ta ghəŋani? Kinawu ka həŋ dza'a sŋaŋta gwada ta ghəŋani guli ka had mndu ta mnanaŋta həŋ?

¹⁵ Kinawu ka gwal ta mnay dza'a mnaŋta ka ghunaf a lu ta həŋ guli? Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Ngha ba ta wadaha vgha mndu ta ghəŋa gwal ta klədanaghatá Lfida Gwada* ta həŋ kə'a.

¹⁶ Tsaw inda taŋ a ta snatá tsa Lfida Gwada ya wa. Ka Isaya mnata guli na: Mghama da! Wa ta zlglaftá tsa gwada mna ŋni† ya? ka'a.

¹⁷ Mantsa ya ná, ma sŋaŋta gwada ta kəl lu ka nuta ka mnda zlglafta nda ŋuduf. Tsa gwada sŋaŋ lu ya guli ná, gwada Kristi ya.

¹⁸ Tsaw sŋaŋ a tama rki ba? ka yu. Mantsa ya a guli wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta guli na:

«Snavasna hga taŋ ta inda ghəŋa hadik, bha bha lwa taŋ guli ta slrəŋa luwa‡,» ka'a.

¹⁹ Ta sna a la Isra'ila rki? ka yu guli. Ka Musa ghadata mnata guli na:

«Dza'a famfa yu ta kaghuni da dra gwal kul nzakway ka la Yahuda,

dza'a famfa yu ta kaghuni da basa ŋuduf nda gwal kul nzakway

ka la Yahuda kul sŋaŋta sana skwi\$ ya,» ka'a.

²⁰ Ka Isaya mnatá sana gwada kul raku ka mnayni guli na:

«Slafsla gwal kul psanťa i'i, ta i'i, maravamara yu da gwal kul dawanta i'i guli,

ka Lazglafta*,» ka'a.

²¹ Tsaw ka'a mnata ta ghəŋa la Isra'ila guli na:

«Pghapgha yu ta dzva da ŋa tsu'a gwal kwisa ghəŋa taŋ,

sna a həŋ ta gwada da mndu ya wu†,» ka'a.

11

¹ Vziŋvza Lazglafta ta mnduhani tama rki na? ka yu guli. Mantsa ya a guli wa. I'i guli ná, la Isra'ila yu, zivra Abraham. Sabə nda ma mndəra la Benzamen yu guli.

² Vziŋ a Lazglafta ta mnduhani ya zbu tsi daga ghalya wa. Havakwahava ta skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta ta ghəŋa Iliya, ma fitika tawayni ta taw da Lazglafta ta ghəŋa la Isra'ila, ka'a na:

³ «Mghama da! Pslapsla həŋ ta la anabi, ka zlazliŋta həŋ ta gwirha gha. I'i turtukwa da ta pđata, ta psa i'i həŋ guli ŋa dzata*,» ka'a ya.

⁴ Ama waka Lazglafta zlglaftawani? «Ta teke'a mnduha da dəmbu' ndəfəŋ pghaghu yu, gwal kul walaŋta tsəlbata ta kəma ba'al†,» ka'a.

⁵ Ndanana guli ná, teke'a pđakwa mnduha hutsekw zabap Lazglafta ma zdakatahudani.

⁶ Ka si nda ma zdakatahudí tsi, nda ma magatá slna a tsa tama wa. Ka má mantsa a tsi wu, ma nza a tsa zdakatahudí ya, ka zdakatahudí wa.

⁷ Nu klatá ghəŋa tsa gwada ya tama? Tsa ta psə la Isra'ila ya ná, mutsaf a həŋ wu, ama gwal dagap Lazglafta ná, mutsafmutsa hahəŋ. Təŋanaftəŋa sanlaha ta ghəŋa taŋ.

‡ 10:11 Isaya 28:16. § 10:13 Yuwel 3:5. * 10:15 Isaya 52:7. † 10:16 Isaya 53:1. ‡ 10:18 Zabura 19:5. § 10:19 Vrafta ta Zlahu 32:21. * 10:20 Isaya 65:1. † 10:21 Isaya 65:2. * 11:3 1 Mghamha 19:10, 14. † 11:4 Aya 3-4: Ngha ta 1 Mghamha 19:10, 18.

⁸ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Niŋna Lazglafta ta hən dlu-fur, ka razliŋtá ira taŋ, ka dərzliŋtá sləmənə[‡] taŋ kulam gitana kə'a.

⁹ Ka mgham Dawuda guli mantsa: «Ka nza skwa zaya magwalgwalaya taŋ ka dəbla taŋ,

ka kadəŋ ŋa taŋ,

ka tuthun ŋa taŋ nda ya ŋa ghuzla iri ŋa taŋ.

¹⁰ Ka ghulpg hulpa ira taŋ ŋa kwala taŋ nghan[‡] vli,

ka gdavata hən nda ŋatá hul[§]!» ka'a.

¹¹ Ŋa dekdek zlambuta hən tama rki? ka yu guli. Mantsa ya a wa. Ma tsa zlambuta zlambuta hən ya kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka mutsaftá mbaku, ŋa gagaftá hən da draku.

¹² Ka si klanakkla tsa zlambuta taŋ ya ta skwi dīna ta ghəŋa hadik, klanakkla tsa hta ta hən ya guli ta skwi dīna ta gwal kul nzakway ka la Yahuda katsi, kighkigh dza'a nza-kwa tsi bađu vravakər inda la Isra'ila tama?

Tva mbakwa gwal kul had ka la Yahuda

¹³ Ndanana, nda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada yu. Lazglafta ta ghunaftá i'i da kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ta ghərɓaku yu ta tsa slna da ya,

¹⁴ ŋa sli'anaftá ŋudufa zwanama da ŋa draku ka má ta magaku tsi ŋa mbanaftá sanlaha mataba taŋ.

¹⁵ Ma tsa wudinta Lazglafta ta hən ya, slərɓapta Lazglafta ta zughu matabani nda hamata mnduha ta ghəŋa hadik. Ka si mantsa ya tsi, kinawu kə'a dza'a magaku bađu tsu'uglafta Lazglafta ta hən? Sabə ma mtaku ka nzata nda hafu a tsa ra?

¹⁶ Ka taŋtaŋa tsa'atá skwa zay, vlan[‡]ta Lazglafta lu ná, pɗakwani guli* ná, ŋani ya. Ka ŋa Lazglafta slrəŋa fu ná, ŋani zligimaha tsa fu ya guli.

¹⁷ Ka datsanaghutá lu ta zligimaha fwa zaytuŋ ya ta hvə lu nda hva,

ka tsaktá ya ma mtak ndi'afta tida. Kagha mndu kul nzakway ka la Yahuda ná, manda fwa zaytuŋ ma mtak ka. Kagha tsa ndi'af lu ta dughwanani ta nzakway ka la Yahuda ya. Ndanana tama ná, ima slrəŋa tsa fu ya ta mutsə kagha.

¹⁸ Ka si mantsa tsi tama, ma ghərɓə kagha ta ghərɓaku ta ghəŋa tsa zligimaha ya. Ka ta ghərɓaku ka katsi, dīna ka snan[‡]ta gha ta kagha a slrəŋani wu, ta tsa slrəŋ ya nzafta kagha kə'a.

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mney ka kazlay: Datsiŋ nda datsa a lu ta zligimahani, ka ndi'afta i'i ra kə'a?

²⁰ Aŋ mndani, manda tsaya nzakwani. Ta ghəŋa kwala taŋ kul zlghafta nda ŋuduf, datsiŋta lu ta hahən, ama kagha, ma zlghay nda ŋuduf gha nzafta kagha nda ndi'atá vgha tida. Ma laghu ka da ghərɓaku, zləŋa ta Lazglafta.

²¹ Ka si zlana a Lazglafta ta zligimaha fu ya ta hvə lu nda hva ya wu katsi ní, kagha yeya dza'a zlaghata tsi ka zlghaf a ka rki?

²² Hada tama ná, grafgra kazlay: Dagala zdaku da Lazglafta, dagala sidi da tsi guli kə'a. Ta sidi nda gwal ta zlambuta, ama nda kagha ná, mamu zdakwani ka dihavadiha ka ma tsa zdakwani ya. Ka mantsa ya a tsi wu, dza'a tsintsá lu ta kagha guli.

²³ Manda va tsaya hahən guli, ka gdava a hən ma tsa kwala taŋ kul zlghafta nda ŋuduf ya wu ná, mamu Lazglafta nda mbrakwa ndi'iglanaftá hən ta vla taŋ.

²⁴ Ka si kagha, nzakwa fwa zaytuŋ ma mtak ta tsagaghata lu ka ndi'anafta ta fwa zaytuŋ ya ta hvə lu nda hva ka katsi ya ní, hahən ta nzakway ka fwa zaytuŋ ta hvə lu nda hva nzakwa taŋ yeya, dza'a kwal lu kul ndi'iglanafta ta va tsa dughwanani ya rki?

Dza'a mbaku inda la Isra'ila

²⁵ Zwanama da, va a yu ta nza-kwa ghuni kul snan[‡]ta dífatá skwa Lazglafta wu, da klaftá kuni ta ghəŋa

[‡] 11:8 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:3 nda Isaya 6:10. Mbsak 15:19-21.

[§] 11:10 Zabura 69:23-24.

* 11:16 Ngha ta

ghuni ka gwal nda difil ma ghəŋa taŋ. Gdāvagda sanlaha ma la Isra'ila nda tənətá ghəŋ, ha ka sli'adaghata nek-wata gwal kul nzakway ka la Yahuda da Lazglafta.

²⁶ Manda va tsaya ná, dza'a mbanafmba lu ta inda la Isra'ila. Manda ya nda vinda na:

«Dza'a saghasa mnda mba mndu daga ma Siyuna,

ŋa hliŋtani ta kwal kul sna gwada ma ŋudufa mndəra la Yakubu.

²⁷ Dza'a klaghukla yu ta dmakwa taŋ, tsaya dza'a nzakway ka dzratawa da nda həŋ†,» ka'a.

²⁸ Ta ghəŋa skwi ta nghanata Lfida Gwada, nda nza həŋ ka ghuma ta gwada ta kaghuni. Ama ta ghəŋa gwada ta zabatani, dvuɖva lu ta həŋ ta gwada ta dzidziha taŋ.

²⁹ Skwi ya vla Lazglafta, nda hgu ya hgaf tsi ná, had ta mbəɖglanafta wa.

³⁰ Ghalya ná, manda va tsaya kaghuni guli. Si kwalaghukwala kuni ta sna gwada da Lazglafta. Ndana ná, tawa tawa Lazglafta ta hidahida ta kaghuni nda ma kwalaghuta taŋ ta snatá gwada Lazglafta.

³¹ Manda va tsaya ndana ná, kwalaghukwala hahəŋ ta snatá gwada, ka nzaku tsi ka skwi ŋa mutsafta taŋ ta tawa hidahida nda ma tsa tawa hidahida Lazglafta ta tawata ta kaghuni ya.

³² Hamha Lazglafta ta inda mnduha ma kwal kul sna gwada, kada tawata tsi ta hidahida ta həŋ dem.

Di'in gwada ta Lazglafta

³³ Di'in gwada ta Lazglafta! La ta difilani nda snantá skwani ná, laviŋ a lu ta slinŋa wa. Wa dza'a laviŋtá tsiaptá skwi ya kura Lazglafta na? Malaghumala skwi ya ta magə tsi ta mbraku. Ka deftera Lazglafta ta mnay na:

³⁴ «Wa ya ta laviŋta snantá ndana Lazglafta na?

Wati ma mndu ya ta vla hidaku ŋani na‡?

³⁵ Wati ma mndu ya ta vlanŋtá skwi ta Lazglafta,

ŋa faftani ta ghəŋ ta vranamta na§?» ka'a.

³⁶ Sagha da tsatsi inda skwi, nda ma tsatsi nzata inda skwi, ka ŋani inda skwi. Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzen. Amin!

12

Lfida hafu ma Kristi

¹ Zwanama da, dagala tawa hidahida Lazglafta ta amu. Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba ghunata dzvu. Vlanŋwavla ta ghəŋa ghuni tsuhtsuh ta Lazglafta manda skwa pla ghəŋ nda hafu mida, nda ghuɖa ta zdəganata. Tsaya vərdaka tva tsəlɓay ghuni ta tsəlɓu ŋani.

² Ma ksə kuni ta sada mnduha ma na ghəŋa hadik na, zlanŋwa Lazglafta ka mbəɖaghunafta tsi ta ndana ghuni ka lfid, kada laviŋta kuni ta tsatsaftá skwi ta kumə Lazglafta, skwi ya ta dɪnuta, ta zdəganata, ta payuta.

³ Nda ma tsa zdakatahudi zdidɪŋ Lazglafta ka fimta ma slnani ya, ka yu ta mnay ŋa inda kaghuni ná, ma klaf dər wa ta ghəŋani ka sana skwi. Manda ya ta raku, ka dər wa ka klafkla tsi ta ghəŋani, ka gray nda slna zlghay nda ŋuduf ya vlanŋ Lazglafta.

⁴ Inda mndu ná, tsuhmbura vgha turtuk nzakwani, tsa vgha ya guli ná, nda ndəgha fawayha tida. Ka skwa turtuk a slna tsa fawayha ya guli wa.

⁵ Manda tsaya guli ná, nana ndəghata amu na ná, tsuhmbura vgha turtuk mu ma Kristi. Ka faway ka faway nzakwa inda na amu na guli.

⁶ Zdazda Lazglafta ta hudi ka daga-maftá slna ŋa magay mu manda ya kumanŋ tsi. Ka kla lwa gwada Lazglafta vlanŋ Lazglafta ta mndu ya, ka kla tsi ta tsa lwi ya manda ya vlanŋ Lazglafta ta mbrakwa magay.

⁷ Ka hgaf ŋa maganatá slna ta mndu Lazglafta ta mndu ya, ka ndi'andi'a tsi ka magay. Ka tagha

† 11:27 Isaya 59:20-21. ‡ 11:34 Isaya 40:13. § 11:35 Ngha ta Ayuba 41:3.

skwi ɲa mndu vɲaŋ Lazglafta ta mbrakwa magay ta mndu ya, ka tagha tsi ɲa taŋ.

⁸ Ka vla mbraku ɲa mnduha vɲaŋ Lazglafta ta mbrakwani ta sani ya, ka vla tsi ta tsa mbraku ya ɲa taŋ. Ka muvla vɲaŋ Lazglafta ta mndu ya, ka vla tsi nda kwal kul tha madər mistani. Ka nzaku ka mali ta ghəŋa sanlaha vɲaŋ Lazglafta ta mndu ya, ka nza tsi kwatskwats ma slnani. Ka tawa hidahida ta mndu vɲaŋ Lazglafta ta sani ya, ka maga tsi nda rfu.

⁹ Hmətət ka kuni dɲuvustá vgha ghuni, ma magə kuni ta madgwirmadgwir. Ka husaghu-nahusa inda ghwadaka skwi. Nafwa vgha ta skwi dīna.

¹⁰ Manda zwanama ka kuni dɲuvustá vgha ghuni mataba ghuni. Navawaŋa ta tinlaghuta vɲaŋtá glaku ta sani ta ghəŋa ghuni.

¹¹ Kwatskwats ka kuni, ma yađi kuni ta yađi, ufa ka vgha ghuni ka maga slna Mgham Yesu.

¹² Nzawanza nda rfu ma fata ghəŋa ghuni. Ksawaksa ta ɲuduf ma ghuya daŋwa. Ndi'awandi'a ka maga du'a ma zlaŋ kuni.

¹³ Dguvuswa dga ta skwa ghuni nda gwal zlgħay nda ɲuduf ta pday. Tsu'awatsu'a ta matbay.

¹⁴ Dawawa tfawi ta ghəŋa gwal ta giri ɲa ghuni. Dawawa tfawi ta ghəŋa taŋ, ma ksi'i kuni ta həŋ.

¹⁵ Rfawarfa ta rfu kawadaga nda gwal ta rfu. Tawawatawa ta taw kawadaga nda gwal ta taw guli.

¹⁶ Hmətət ka kuni nzaku mataba ghuni sani nda sani. Ma zbə kuni ta gla ghəŋ. Magawamaga ta skwi ya ta nghə lu kul had hayhayani. Ma klaf kuni ta ghəŋa ghuni ka gwal nda sna ta inda skwi.

¹⁷ Ma vranam kuni ta ɲaslu nda ɲaslu ta mndu. Zbawa maga skwi dīna ta wa ira inda mnduha.

¹⁸ Ka ta magaku tsi ɲa nzata nda zdaku nda inda mndu ná, magawa-maga ta kdavakta mbrakwa ghuni.

¹⁹ Zwanama da, ma planam kaghuni ka ghəŋa ghuni ta ɲasla mndu, zlanawazla ta basa ɲudufa Lazglafta. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «I'i dza'a planamtá mndu, i'i dza'a vranamta*,» ka Mgham Lazglafta mnata.

²⁰ Katək na, «ka ta kuzlaŋkuzla maya ta ghuma gha katsi, vɲaŋvla ta skwi ɲa zay, vɲaŋvla ta imi ɲa say. Ma tsa maganata gha mantasa ya ná, nda nza manda skwi ta hanzanagħatá lanzəŋa vu ka ta bdəmani†.»

²¹ Ma zлана ka ta ghəŋa gha ka gay ɲaslu ta mgham ta ghəŋani. Katək ná, maga kagha ta skwi dīna ɲa ɲraptá ɲaslu.

13

Sna gwada da ɲumna

¹ Ka haniŋhana inda mndu ta ghəŋ mista ɲumna, kabga inda mndu ta ga mgham ná, Lazglafta ta vɲaŋtá həŋ, Lazglafta ta fata ɲumna.

² Tsaya tama, mndu ta pgha ghəŋ nda ɲumna ná, təŋanaftəŋa ta ghəŋ ta ghəŋa zlahu ya fa Lazglafta. Mndu ta təŋanaftá ghəŋani guli ná, dza'a klanakkla ta daŋwa ta ghəŋani.

³ Had gwal ta maga skwi dīna ta zləŋa ɲumna wu, gwal ta maga ghwadaka skwi yeya ta zləŋay. Ta kumay ka ta kwal kul zləŋa ɲumna ki'e? Ala maga ta skwi dīna, dza'a rfaghagha rfa.

⁴ Nda nza mnda ɲumna ka mnda maganatá slna ta Lazglafta ɲa kata kagha. Ala, ka ghwadaka skwi ta magə ka katsi, zləŋa, kabga ka bətbət a ta kla tsi ta budgwani wa. Ma tsa nzakwani ka mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya ná, nda nza tsatsi ɲa maraŋtá basa ɲudufa Lazglafta ɲa planamtá inda gwal ta maga ghwadaka skwi.

⁵ Tsaya tama ná, nda ra ka hanaganatá ghəŋ mistani. Ta ghəŋa zləŋa ghuya daŋwa yeya a wu, ta daslay dər amu ma ghəŋa mu.

* 12:19 Vrafta ta Zlahu 32:35. † 12:20 Ngha ta Mahdihdi 25:21-22.

⁶ Tsaya ta kəl dər kaghuni ka pla dzumna. Tsa gwal ta tskay ya guli ná, Lazglafta ta pghatá hən̄ ḡa magay taṅ ta tsa sl̄na ya dīna.

⁷ Vlan̄wavla ta inda tsa mnduha ya ta skwi ta ran̄ta hən̄: Plawa dzumna ḡa gwal ta tska dzumna, plawa dzumna huzla ḡa gwal ta tska dzumna huzla. Zlən̄awazlən̄ja ta gwal ta raku ka zləṅay ghuni, vlan̄wavla ta glaku ta gwal ta raku ka vlan̄ta ghuni ta glaku ta hən̄.

Dva mnda səla

⁸ Ma nzaf d̄mən̄ja mndu ta kaghuni. Ba d̄mən̄ja d̄vutá sani nda sani yeya katsi ḡd̄avata. Mndu ta d̄vutá mnduha ná, snasna ta inda zlahu.

⁹ Tsa zlahuha ya na: Yaha da hliri, yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da ghali, yaha ka da hara'utiri, nda inda p̄d̄akwa sanlaha ya ná, nda gwagwa hən̄ ma tsa gwad̄a ta mnay kazlay: D̄vud̄va ta mnda səla manda va ghən̄ja gha* kə'a ya.

¹⁰ Had̄ d̄vu ta maga ghwad̄aka skwi ḡa mndu wa. D̄vu ta dzanaghata ghən̄ja zlahu.

Nzata hzlen̄ja ka kzla sagha Kristi

¹¹ N̄avawaṅja, kabga nda sna kaghuni ta na fitik mida lu gitana na. Fitika sli'af̄ta ghuni ta hani nana. Kəl yu ka mnay mant̄sa ya na: Mal ndanana ndusavamata mbaku, ka ya ma fitika zlḡhafta mu.

¹² Nda d̄ga rvid̄ik, ndusa tsad̄akwa vli. Slur̄tin̄maslur̄ta ta sl̄na grusl, ka pghavata mu ta huzla vulu ta nḡhanatá tsuwad̄ak.

¹³ Nzamanza ta nzaku ya ta raku manda skwi ḡfitik. Zluṅmazla ta mblitá skwi nda ghuyaku. Zluṅmazla ta sli'inq̄sli'inq̄ nda hliri. Zluṅmazla ta zlərd̄awi nda draku.

¹⁴ Sud̄avawa sud̄a ta Mgham Yesu Kristi. Ma laghu kuni hamta ghən̄ja ka maga skwi ta zd̄əganata slu'uvgha.

14

Ma laghu kuni tsa guma ta mndu

¹ Tsu'awatsu'a ta mndu ya nda hta mbrakwani ma zlḡhay nda ṅuduf, ma vzə kuni ta rutsak ta skwi ya ta ndanu tsi.

² Inda skwi, ta zay yu, ka sani ma ḡani ma zlḡhay nda ṅuduf. Ama mndu ya nda hta zlḡhay nda ṅudufani ya guli ná, masu'ata yeya ḡani ta zay.

³ Ma thə mndu ta za inda skwi ka-zlay: Wa kagha na kə'a nda mndu kul had̄ ta zay. Ma tsə mndu kul zay ta guma ta ghən̄ja mndu ta zay guli, kabga tsu'aftsu'a Lazglafta.

⁴ Wa kagha ḡa tsay kagha ta guma ta kwalva sana mndu? Ka nda sl̄ada tsa mndu ya, ka nda zləmba a tsi, nḡhanatá dan̄ahəḡani tsaya. Zləmbuta a wu, kabga mamu Mgham Yesu nda mbrakwa hinistá dzvu.

⁵ Mal ya fitik ya ka hamata sana fitikha, ka sani ta ndanay. Ka skwa turtuk hən̄, ka sani nda ḡani. Dina ka snan̄ta dər wa ta graftá skwi ya ta ndanu tsi.

⁶ Ma tsa mndu ta daganaptá ya má, ḡa Mgham Yesu ta maga tsi. Tsa mndu ta za inda skwi ya, ḡa Mgham Yesu ta maga tsi, kabga ta rfanagharfa ta Lazglafta ta ghən̄jani. Mndu kul za inda tsa skwiha ya, ḡa Mgham Yesu ta maga tsatsi guli, ta rfay tsatsi guli ta Lazglafta.

⁷ Had̄ mndu mataba amu ta nzaku nda hafu ka ḡa ghən̄jani wa, had̄ mndu ta mtaku ka ḡa ghən̄jani guli wa.

⁸ Ka ta nzaku mu nda hafu ná, ka ḡa Mgham Yesu ta nzakwa mu. Ka ta mtaku mu, ka ḡa Mgham Yesu ta mtakwa mu. Dər tata nzaku mu nda hafu, dər mtumta mu, ḡa Mgham Yesu mu.

⁹ Kristi ná, mtumta ka vragaptá tsi nda hafu ḡa nzanaghata ta ghən̄ja gwal nda rwa nda gwal nda hafu tani.

¹⁰ Kagha tama, kabgawu ta kəl kagha ka tsa guma ta ghən̄ja zwan̄jama gha? Kagha guli! Kabgawu ta kəl kagha ka mnay i wa kagha na, ka'a nda zwan̄jama gha na? Wya dza'a laghala inda amu demdem ta kəma Lazglafta ḡa tsamaghatani ta guma.

* 13:9 Ngha ta Sabi 20:13-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:17-21 nda Zlahu 19:18.

11 Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ka i'i Lazglafta hafu ta mnaghunata, dza'a saghasa inda mndu tsəlɔ́ata ta kə́ma ɗa.

Inda taŋ dza'a mnay həŋ nda wa taŋ kazlay: I'i Lazglafta* ka'a.»

12 Mantsa ya tama ná, inda amu dza'a mnay mu nda wa mu ta skwi ya maga mu ŋa Lazglafta.

Dina a zləmbiŋtá zwanama wa

13 Ma tsəglə mu ta guma ta ghəŋa sani nda sani mataba mu. Katək ná, ɗina ka ndanay ɗər wa kazlay: Yaha yu da nzakway ka skwa tuthun da zləmbiŋtá yu ta zwanama ɗa kə'a.

14 Ma ndi'atá vgha ɗa nda Yesu Kristi ná, nda sna yu tsidid kazlay: Had sana skwi kul ghuɓaku wu kə'a. Ama nda nza tsa skwi ya kul ghuɓaku ka ŋa mndu ta klafta ka skwi kul ghuɓaku.

15 Ala, ka ma skwa zay ta zə ka dəmanafta ka ta ŋudufa zwanama gha katsi, ɗvu a ka nda tsa wa. Ma zləmbiŋ ka ta zwanama gha nda ma skwa zay ya ta zə ka, kabga mtumta Kristi ta ghəŋa tsatsi guli.

16 Yaha tsa skwi klaf kagha ka skwi ɗina da kagha ya da nzakway ka skwi ŋa raza kagha.

17 Tsaya ná, nza a ga mghama Lazglafta ka gwada ta skwi ŋa zay nda za, nda gwada ta skwi ŋa say nda sa wa. Nda nza ŋa gwada ta nzaku tɗukwa, nda zɗaku, nda ya nda nzaku nda rfu nda ma Sulkum nda ghuɓa.

18 Ka mantsa ya ka mndu maga slna Yesu Kristi katsi ná, dza'a zɗəganazɗa ta Lazglafta, dza'a rfay mnduha guli.

19 Mantsa ya tama ná, ŋavamaŋa ka zba skwi ya dza'a klaktá zɗaku nda ya ŋa ŋla guyatá ghəŋa mu.

20 Ma badziŋ ka ta magatá slna Lazglafta nda gwada ta skwa zay. Kahwathwatani ná, had sana skwi ŋa zay nda za kul ghuɓaku wa. Ala, ka si dza'a zləmbiŋzləmba tsa skwa zay ya ta zwanama gha katsi, Zlanzla, ma zə ka.

21 Skwi ta raku ná, zlanzla ta maga skwi ya dza'a zləmbiŋtá zwanama gha. ɗər za slu'i tsi, ɗər sa ima inabi tsi, ka ɗər nahgani tsi.

22 Inda skwi ya graf kagha, ŋamŋa gha ma ghəŋa gha, mataba kagha nda Lazglafta gha tsa. Mndu ya ta kuratá maga skwi ɗina kul dganɗá ghəŋ ta ghəŋani ná, rfu da tsa mndu ya.

23 Ama mndu ta dga ghəŋ ta ghəŋa skwi ya ta zə tsi ná, ksuxsa guma Lazglafta ta tsa mndu ya, kabga sladaf a ta skwi ya snaŋ tsi wa. Inda skwi ya ta magə lu nda dga ghəŋ ná, dmaku ta magə lu.

15

Ksa sada Kristi

1 Na amu nda mbra ma zlgħay nda ŋuduf na ná, katanma kata ta gwal nda hta mbrakwa taŋ. Ma laghu mu da zba skwi ta zɗəgamata.

2 Magamamaga ta skwi ta zɗəganatá mnda səla ŋa katanɗá həŋ ŋa ŋlakwa taŋ ma zlgħay nda ŋuduf.

3 Kristi ná, zbaŋ a tsatsi ta skwi ya ta zɗəganata wa. Ama manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Tsa razu ta razu mnduha ta kagha ya ná, ta i'i dəɗafta tsi*,» ka'a.

4 Tsaw inda skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta manda ghalya ná, vindafvinda lu ŋa gunamatá sləməŋ, kada nzakwa mu nda fata ghəŋ ta Lazglafta, ma lɔa ŋuduf nda ksa ŋuduf ya ta mnamata gwada Lazglafta.

5 Ka vlaghunavla Lazglafta lɔa ŋuduf ŋa mndu nda ksa ŋuduf ŋa mndu ta nzaku nda dzratawi mataba ghuni nda ma ksay ghuni ta sada Yesu Kristi.

6 Mantsa ya, ŋa zləzlvay ghuni nda ŋuduf turtuk, nda lwi turtuk guli, ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi.

Na inda mndu na Lfida Gwada

7 Kasuvuswakasa ta vgha tama sani nda sani, ŋa vlanɗá glaku ta Lazglafta, manda ya kasuvə Kristi ta vgha nda kaghuni ya.

* 14:11 Ngha ta Isaya 45:23. * 15:3 Ngha ta Zabura 69:10.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, sasa Yesu Kristi maganata slna ta la Yahuda na maranantá hən ka-zlay: Tdukwa Lazglafta kə'a, na dzanaghatá ghəna skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta dzidziha tan.

⁹ Sasa guli na zləzlvay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta Lazglafta ta ghəna tawa hidahidani manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: tsaya dza'a kəl yu ka zləzlv hga gha mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda, na fay da ta laha vla glaku na hga gha† kə'a ya.

¹⁰ Ka gwada Lazglafta mnata guli na: «Kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, gwafwagwa ta rfu kawadaga nda mnduha Lazglafta‡,» ka'a.

¹¹ Ka'a mnata guli na: «Inda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, zləzlvawa Mgham Lazglafta. Ka zləzlv inda mndəra mndu ta Lazglafta§,» ka'a.

¹² Ka anabi Isaya nda nani guli na: «Dza'a sabsa zivir ma mndəra Yesay, na gayni ta Mgham ta ghəna la Grek, na nzakwa la Grek nda fatá ghən tida*,» ka'a.

¹³ Lazglafta ná, Lazglafta ta vla faftá ghən ya. Ka vlaghunavla tsi ta rfu nda zdaku ma zlg hay ghuni nda nɔdɔf, kada nzata kuni nda fata ghən nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuḁa.

Pwal ná, kwalva Kristi ya

¹⁴ Zwanama da, grafgra i'i kaghəna da kazlay: Nda fa vgha ghuni na maga skwi dina, nda sna kuni ta inda skwi ya nda ra ka snanṭa, nda sna kuni ta tva vluvta hidaku kə'a.

¹⁵ An mndani, ma na defteri vindaghunaf yu na ná, dvaghunagha dva yu ma sana vliha taghəna sana skwiha na havakta ghuni. Kəl yu ka mnaghunata mantsa ya ná, kabga zdidiṅzda Lazglafta ta huḁi,

¹⁶ ka faftá i'i ka kwalva Yesu Kristi mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ka faghutá tsi ta i'i na mna Lfida Gwadani, na nuta gwal kul nzakway ka la Yahuda ka skwi vlan lu ta zdəganatá Lazglafta. Sulkum nda ghuḁa ta nanaftá tsa skwi ya vla lu ya ka skwi ta ranṭa Lazglafta.

¹⁷ Tsaya tama ná, ta ghubay yu ta ghəna da ma Yesu Kristi, ta ghəna slna Lazglafta ya maga yu.

¹⁸ Had yu ta walanṭá mna sana skwi, ka ya maga Kristi nda ma i'i a tsi wa. Nda ma i'i hlakta tsi ta gwal kul nzakway ka la Yahuda na nzakwa tan ka gwal snanatá gwada ta Lazglafta. Nda nza nda ma gwada da, nda nza nda ma slnaha da.

¹⁹ Nda ya nda ma mazəzməzha nda mandərmimiha, nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta magata tsi. Zlaf ma luwa Ursalima yu ta tuza tsa Lfida Gwada ta Kristi ya ka laghwi dikw ta hadika Iliri.

²⁰ Ma vli ya ta kul snanṭá mnduha ta gwada ta Kristi yeya kumta maya da ta mna Lfida Gwada kada kwala yu ta magay ta thatá na sana mndu ta magata.

²¹ Mantsa ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay:

«Dza'a nghanṅgha gwal ta kul walanṭa lu ta mnananṭá gwada tida ta hən.

Dza'a snanṣna gwal ta kul walanṭa lu ta snanamṭá† hən guli kə'a.»

Gwada Pwal ta ghəna sli'ani da Ruma

²² Tsaya skwi ta pyaftá i'i ka labə da kaghuni.

²³ Ndanana tama ná, kdinṅka yu ta slna da ma tsa luwaha ya. Nda kda fitika dvafta da ta lagha da kaghuni.

²⁴ Ta labə yu ka dza'a ta hadika Ispay ya ná, dza'a laghala yu da nzdavata da kaghuni, na sli'afṭa da hada ka dza'a, na katihata ghuni.

²⁵ Ndanana karaku ná, nda sli'a yu da luwa Ursalima. Ta klanṭá katu ya

† 15:9 Ngha ta 2 Samuyel 22:50 nda Zabura 18:50. ‡ 15:10 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 32:43. § 15:11 Ngha ta Zabura 117:1. * 15:12 Ngha ta Isaya 11:10. † 15:21 Ngha ta Isaya 52:15.

kataŋ lu ta mnduha Lazglafta hada yu,

²⁶ kabga gwal zlgħay nda ŋuɗuf ta haɗika Mekaduniya nda ya ta haɗika Akaya ná, kurakura hahəŋ kaghəŋa taŋ ta tskaftá skwi ŋa kataŋtá gwal ka pɗu mataba mnduha Lazglafta ma luwa Ursaŋima.

²⁷ Hahəŋ kaghəŋa taŋ ta kurata kataŋtá həŋ. Aŋ mndani, ka dməŋ nzakwani má ta həŋ kabga kataŋkata la Yahuda ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda mutsaftá tfawi ma Sulkuma Lazglafta. Mantsa ya guli ná, nda ra ka kataŋta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta hahəŋ nda skwiha ma ghəŋa haɗik ta htagħuta da həŋ.

²⁸ Dgata ɗa ta vgha nda tsa skwi ya, grafgra yu kazlay: Lamla tsa skwi tsghanaŋ lu ta həŋ ya da dzva taŋ kə'a ya, sli'afta ɗa tsa ka dza'a ta haɗika Ispay, ŋa lagħa ɗa nda da kaghuni.

²⁹ Nda sna yu kazlay: Ma tsa lagħa dza'a lagħa yu da kaghuni ya ná, dza'a lagħa nda tfatawa Kristi katakata yu da kaghuni kə'a.

³⁰ Zwanama ɗa, ma nzakwa ndi'atá vgha mu ma Yesu Kristi nda ya ma ɗvu ya ta vlamata Sulkum ná, ta ndəba dzvu yu da kaghuni ŋavawa ŋa kawadaga nda i'i ma maga ɗu'a da Lazglafta ŋa katihata.

³¹ Magawa ɗu'a da Lazglafta kada ndapta yu ma dzva gwal kul sŋaŋtá Yesu ta haɗika Zudiya, nda ya ŋa tsu'afta mnduha ma Ursaŋima nda rfu ta na katu ta klə yu ŋa taŋ na.

³² Mantsa ya tama, kata kumay Lazglafta, dza'a ɓhadagħaɓha yu nda rfu da kaghuni, ŋa mbi'apta ɗa ta vgha da kaghuni.

³³ Ka nza Lazglafta ta vla zɗaku kawadaga nda kaghuni demdem. Ka nza tsi mantsa ya.

16

Ga zgwa Pwal

¹ Ta kumay yu ta sŋaŋta ghuni ta mukuma mu Fabe. Slna Lazglafta ta magə tsi ma luwa Saŋkre.

² Ka ɓhadagħaɓha tsi da kaghuni, ka tsu'afta kuni manda ya ta raŋta mnduha Lazglafta. Ka kataŋta kuni ma skwi ya zbaŋ tsi ta kataŋta ghuni. Tsatsi guli ná, dagala mnduha katana tsi, katihakata ta vərɗa i'i kaghəŋa ɗa guli.

³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Priskila nda Akilas ta nzakway ka gwal ta ksə ŋni ta slna Yesu Kristi kawadaga nda həŋ ya.

⁴ Kərdakərdá htsiŋa taŋ mista ɗa, ŋa mbaɗiftá i'i. I'i nda ghəŋa ɗa yeya a ta rfa həŋ wu, nduk nda inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ta nzakway ka Igliz ta rfa həŋ.

⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Igliz ta tska vgha ga taŋ ka maga ɗu'a ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ipayneta gra ɗa tegeɗ tegeɗ. Tsatsi taŋtaŋa mndu ta zlgħaftá Kristi ta haɗika Asiya.

⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Mari ta dzata vghani ka maga slna ŋa ghuni ya.

⁷ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Adranikus nda Zuniyas, ta nzakway ka la ini. Si kawadaga ŋni nda həŋ ma gamak. Mal tsa hahəŋ ya sŋaŋ lu mataba gwal ghunay. Tiŋəl hahəŋ ta zlgħaftá Kristi ka i'i.

⁸ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ampliyas, gra ɗa tegeɗtegeɗ ma ndi'atá vgha nda Mghama mu.

⁹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Urbeŋ gratá ksa slna mu ma Kristi nda Stasis gra ɗa tegeɗtegeɗ guli.

¹⁰ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Apeles ta maraŋtá ndi'ata vghani ta Kristi. Ka ganaghata kuni ta zgu ta gwal ma həga ga Aristabul.

¹¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Hirudiyaŋ la ini, ganagħa kuni guli ta zgu ta mnduha Lazglafta ga Narsis.

¹² Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Trifene nda Trifwaz, ta fata ghəŋa taŋ tərdehw ka maga slna Lazglafta ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Persida magra ɗa tegeɗ tegeɗ, ta ŋavata tərdehw ka maga slna Lazglafta guli ya.

13 Ka ganaghata kuni ta zgu ta Rufus ta nzakway ka mndu snava hgani ma gwada Lazglafta ya. Ganagha kuni guli ta zgu ta mani ta klafta i'i manda zwanani ya.

14 Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Asinjkrita nda Fligwana, nda Hermes, nda Patrugas, nda Hermas, nda pɔakwa zwanama kawadaga nda hən ya.

15 Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Falulukana nda Zuliya, nda i Nere nda mukumani, nda Ulimpa, nda inda mnduha Lazglafta kawadaga nda hən ya.

16 Ka gaguvta kuni ta zgu va hudukhuduk ta hən. Ta ga zgu inda Igliz ma Kristi ɲa ghuni guli.

Dasuwa ka kuni, ka Pwal

17 Zwanama da, wyawa dzvu, daswa ka kuni nda gwal ta kladamtá daga vgha da taba ghuni ya, nda nza hən ka tuthun, ta irna hən nda tsa tagha skwi taghaf kuni ya, tsaghwa vgha nda hən.

18 Mndərga tsa mnduha ya ná, maganata slna ta Kristi Mghama mu a ta magə hən dekdək wu, ɲa huda tan ta maga hən ta slna. Hlemem ka hən ta magaku. Ta gatutawi, ka nana gwal kul snantá dgata skwi dina nda ya kul dinaku hən.

19 Kaghuni ná, nda sna inda gwal zlgħay nda ɲuduf ya ka kuni snatá gwada Mghama mu. Ta rfu yu katakata ta ghəɲa kaghuni nda tsaya. Ta kumay yu ta nzakwa ghuni nda difla maga skwi dina. Ka nzata kuni sudək kul maga ghwadaka skwi.

20 Lazglafta ná, tsatsi ta vla zɔaku, dza'a gi hu'anaphu'a ta halaway, ɲa vlaghunatani ta mbraku ta ghəɲani. Ka nza zɔakatahuda Mghama mu Yesu kawadaga nda kaghuni.

21 Ta ga zgu Timute gra ta ksa slna da guli ɲa ghuni. Ta ga zgu la ini, i Lukiyus nda Yasun nda Susipata guli ɲa ghuni.

22 Ta ga zgu i'i Tirtiyus ta vindaftá na defteri na guli ɲa ghuni ma hga Mghama mu.

23 Ta ga zgu Gayus ta nzaku yu ga tan ya ɲa ghuni. Ta tskə ga tan inda Igliz guli ta vgha. Ta ga zgu Irasta mnda ɲanata tseda luwa ɲa ghuni. Ta gay zwanama mu Kartus guli ta zgu ɲa ghuni.

[
24 Ka nza zɔakatahuda Mghama mu Yesu Kristi nda inda kaghuni dem-dem.]

Na Lazglafta turtukwani glaku

25 Na Lazglafta glaku! Lavinlava ta dihaghunata manda va ya ta mnə Lfida Gwada, ya ta mnə yu ta ghəɲa Yesu Kristi ya. Tsa Lfida Gwada ya ná, skwi si nda difa ya daga ghalya, zlagigin lu.

26 Ndanana ná, sabsa ta daɓi nda ma vindi ya vindaf la anabi, manda va ya mna Lazglafta ɲa kɔkedzen guli, ka snanamtá lu ta inda mndəra mndu ɲa snata tan ta gwadani ma zlgħafta tan.

27 Na Lazglafta glaku! Da tsatsi turtukwani difil nda ma Yesu Kristi, ɲa kɔkedzen! Amin.

Tañtaña tsghatá lwa Pwal ña 1 La Kwareñt

Gazgu

¹ I'i Pwal, hgaf Lazglafta manda ya kumaf tsi ña nzakway ka mnda ghunay Yesu Kristi. Kawadaga ñni nda zwanama mu Sustene,

² ta vindi yu ta na ðelewer na ña mnduha Lazglafta ma luwa Kwareñt, kaghuni ta nzakway ka ña Lazglafta nda zðakatahuda Yesu Kristi, hagafhaga ta kaghuni ña nzakwa ghuni ka ñani. Hagafhaga guli ta inda gwal ta nzakway ma sana vliha kavghakavgha ta maga du'a da Mghama mu Yesu Kristi. Tsatsi ná, Mghama mu ya demdem.

³ Ka nza zðakatahuda i Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni. Mista ghuni ka zðakwa tañ guli.

Vlamavla Lazglafta ta zðakwani nda ma Yesu Kristi

⁴ Ta va rfay yu ta Lazglafta ða ta ghəña kaghuni ma vəl zðañtani ta hudi ma guyaghunaftani nda Yesu Kristi, Zwanja Lazglafta.

⁵ Manda va tsaya nzakwani. Ma tsa guyatá vgha ghuni nda tsi ya ná, vlaghunavla ta inda skwiha. Tsaya kəl kuni ka lavinjtá gwada nda snañta mniginjtá vərða skwiha guli.

⁶ Ma mnaghunata ñni ta gwada Yesu Kristi ná, ka dihavatá tsa gwada ya ma ñudufa ghuni.

⁷ Tsaya kwal kuni pdatá inda skwiha ta vlə Lazglafta ña mnduhani, na tsa kaghuni ta kzla fitika nghəglanña mu ta Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁸ Lazglafta dza'a vla mbraku ña ghuni ha ka sagha tsa fitik ya, ña kwala lu vzaftá rutsak ta kaghuni baðu tsa sagha Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa Lazglafta ta hagaftá kaghuni ka guyaghunafta nda Yesu Kristi ta

nzakway ka Mghama mu ya ná, had ta tsakalawi wa.

Daga vgha ma Igliz ma Kwareñt

¹⁰ Zwanama ða! Kðakwaktðak, ta ndəbay yu ta dzvu ña ghuni nda hga Mghama mu Yesu Kristi. Dzərawadzəra ta wi, ma dagə kuni ta vgha ghuni, ka skwa turtuk ka kuni nzaku.

¹¹ Kəl yu ka mnay mantša zwanama ða ná, sli'afslia gwal ga Kluwe ka sagha da mnihata kazlay: Ta zlərdawi kuni ma vgha ghuni kə'a.

¹² Dagavapdaga kuni mataba ghuni. Wya tsa skwi ta mnə kuni ya: «ña Pwal añni» ka sanlaha, «ña Apwalus añni» ka sanlaha, «ña Kefas añni» ka sanlaha, «ña Kristi añni,» ka sanlaha guli, na skwi ta mnə kuni.

¹³ Kidaghi gamndər daga ta Kristi na? Pwal ta mtuta ta udza zləñay ta ghəña kaghuni ra? Ari nda hga Pwal a magaghunafta lu ta batem na?

¹⁴ Ta rfay yu ta Lazglafta ða kabga had ya maganaf yu ta batem mataba ghuni, ka nza a tsi ka i Krispus nda Gayus wa.

¹⁵ Mantša tama, had ya dza'a mnay kazlay: Nda hga Pwal magidifta lu ta batem kə'a wa.

¹⁶ Aya! Si zanapta ða tsa: Maganafmaga yu ta batem ta la ga Stefanas. Ta graftá yu ná, had sana mndu magəglanaf yu ta batem ta ghəña tsaha ya wa.

¹⁷ La ka dza'a ka maga batem ña mnduha a ka Kristi nda i'i wu, la ka dza'a ka da mna Lfidá Gwada ña mnduha, ka'a nda i'i. Ka dza'a ka kla'atá ðifla ghəña gha ka mnay a ka'a nda i'i guli wa. Ka má si skwi ma ghəña ða ka yu kla'ata ka mnay katsi ná, má dza'a nzakway mtatá Kristi ta udza zləñay ka skwa bətbət.

Yesu Kristi ná, mbraku nda ðifla Lazglafta ya

¹⁸ Añ mndani, gwada ta mtatá Kristi ta udza zləñay ná, nda nza ka tsabaku da gwal ta zadaku. Tsaw da amu gwal ta tva mbaku ya, nda sna amu kazlay: Mamu mbrakwa Lazglafta mida kə'a.

19 Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Dza'a zadanažada yu ta difla ghəŋa mnda səla, dza'a hərdiŋhərda yu ta mahizla ghəŋa mnda səla,» ka'a.

20 Ka si mantsa ka Lazglafta mnata ya ni, ga gwada ta difla mnda səla tama? Ga gwada ta gwal ta mnay kazlay: Nda sna aŋni ta zlahu kə'a tama? Ga gwada ta gwal ta zlərdutawi ma na ghəŋa hadik na guli? Had gwada ta həŋ dekdek wa. Niŋna Lazglafta ta difla mnduha ma na ghəŋa hadik ná, ka skwi ka bətbət.

21 Nda ŋa taŋ ma difil ná, traptra mnduha ma ghəŋa hadik ta tsatsafta skwi maga Lazglafta nda ŋani ma difil. Ka klafta Lazglafta ta tsa gwada ta mnə mu, niŋ hahəŋ ka gwada tsaɓaku ya, ŋa mbanafta mnduha ta zlglafta.

22 Má maraŋnamara lu ta skwi ka mazəməzəm, kada grafta ŋni ka la Yahuda nda ŋa taŋ. Tsa skwi mnaŋna difla ŋni ya ŋa aŋni ta snay, ka la Grek nda ŋa taŋ.

23 Aŋni, gwada ta zləŋatá Yesu Kristi ta udza zləŋay ŋa aŋni ta mnay. Ka zadifntá tsa gwada ya ta la Yahuda. Tsaɓaku tsa gwada ya ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda guli ta mnay.

24 Ka gwal hagaf Lazglafta ŋa nza-kway ka ŋani, dər má la Yahuda tsi, dər má hamata Grek a tsi ta mnay na: Kristi mbrakwa Lazglafta nda difla Lazglafta ya, ka hahəŋ.

25 Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ta nghə mnduha manda tsaɓaku ya ná, malaghumala ta difla mnduha. Ka ka mbegi Lazglafta ká mnduha ta gray ya guli ná, tsa nzakwani ka mbegi ta grə mnduha ya guli ná, malaghumala ta mbrakwa taŋ.

26 Zwanama da daslawa nzakwa ghuni na tsa kaghuni hagaf Lazglafta ya, ka mndəra wati ma mnduha kuni? Sira a gwal nda sna ta skwi mataba ghuni ta nghə mnduha ma

ghəŋa hadik wa. Sira a gwal dagal-adagala mataba ghuni wa. Sira a gwal ta za mgham mataba ghuni guli wa.

27 Lazglafta ka ghəŋani ta zabaftá tsa gwal ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik ka rgha ya, ŋa pghanaghatá hula ta tsa gwal nda difla ghəŋa hadik ma ghəŋa taŋ ya. Tsatsi ta zabaftá gwal ka mbegi ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik ya ŋa pghanaghatá hula ta gwal nda mbra.

28 Tsatsi ta zabaptá gwal ta nghə lu ka mnduha tsa lu, htuha həŋ katakata ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik ya, ŋa ŋwisaganatá deghre' ta gwal dagala dagala.

29 Zabapzaba Lazglafta ta mnduha mantsa ya, kada kwala mndu ta ghərɓaku ta kəmani.

30 Lazglafta ta ndi'aghunaftá nda Yesu Kristi, ka famatá tsi ta Yesu Kristi ka mnda vlamatá difil. Nda ma Yesu namafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka fatá amu ka mnduhani, ka varagaptá tsi ta amu ma dmaku.

31 Tsaya tama, «ka ta kumay mndu ta ghərɓaku katsi, ka ghərɓa tsi ta ghəŋa skwi kdīŋ Mgham* ta magata,» manda ya nda vinda ma defteri.

2

Mnay Pwal ta gwada ta zləŋatá Kristi ta udza zləŋgay

1 Vərda i'i ná, ma fitika lagha da da kaghuni da mna difatá skwa Lazglafta ta zlagamapta ná, had gwada nda la mnaghuna yu wa, nda sna yu ta skwi a ka yu guli wa.

2 Ta sli'aftá yu ka lagha da kaghuni ná, had sana skwi ta ndanə yu ma ghəŋa da ŋa mnaghunata ka ta ghəŋa Yesu Kristi, tsa Yesu zləŋaf lu ta udza zləŋay ya tsi wa.

3 Ma tsa nzakwa da da kaghuni ya ná, kulembet nzakwa da, ta zləŋ yu, ta ghudzaku yu.

4 Ma tsa fitika mnay da ta gwada Lazglafta ka tagha skwi ŋa ghuni ya ná, maraghunanta hidaku ka

* 1:31 Ngha ta Irmiya 9:22-23.

ghuḅaptá kaghuni a si ta magə yu wa. Sulkuma Lazglafta nda mbrakwani ta maraghunata kazlay: Kahwath-wata tsa gwada mnə yu ya kə'a.

⁵ Tsaya tama, ta mbrakwa Lazglafta dihafta kaghuni ta zlgħay nda ḡudufa ghuni ta hidakwa mnduha a wa.

Difila Lazglafta

⁶ Ta mnə ḡni ta gwada ḡa gwal nda sifa ma zlgħay nda ḡuduf ná, vərda difil taghə ḡni, hidakwa gwal dagal-adagala ma na ghəḡa hadik ta dza'a zwaduta na a wa.

⁷ Tsa difil mnə yu ya ná, difla Lazglafta ya ta nzakway ka skwi si nda difa kul ngħantá mnduha si ghalya ya. Ma kdaku lu ka zlagəḡintá ghəḡa hadik ná, fafa Lazglafta ḡa mba amu, ḡa ḡlamafata.

⁸ Had ya dər turtuk ma gwal dagal-adagala ma na ghəḡa hadik na, nda sna ta tsa difil ya wa. Ka má nda sna həḡ katsi, má zləḡaf a həḡ ka dzata ta udza zləḡay ta Mghama glaku wa.

⁹ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ya ná, nda nza manda ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Skwi ya ta kul ngħantá ira mnduha,
nda ya ta kul snaḡtá mnduha nda
sləməḡa taḡ,
nda ya ta kul ndanaḡtá mnduha ma
ghəḡa taḡ ya,
skwi payaf Lazglafta ḡa gwal ta
dvtuta* kə'a.

¹⁰ ḡa ḡḡni maraḡḡaḡta Lazglafta ta tsa skwi ya nda ma Sulkumani. Sulkum ná, nda sna ta inda skwi, nduk nda kdavakta skwi ma ndana Lazglafta.

¹¹ Mnda səla ná, sulkumani yeya nda sna ta kdavakta skwi ma tsatsi. Manda tsaya Sulkuma Lazglafta guli ná, tsatsi yeya nda sna ta kdavakta skwi ta ngħanata Lazglafta.

¹² Amu ná, Sulkuma na ghəḡa hadik na a mutsaf amu wu, Sulkum daga da Lazglafta ḡa amu ta mutsafta. Vlamavla Lazglafta ḡa snaḡta mu ta inda skwiha vlama tsi nda zdakatahudani.

¹³ Ta mnə ḡḡni ta tsa skwiha ya ḡa mnduha ná, nda difla mnduha ma ghəḡa hadik a wu, nda difil ya ta taghə Sulkuma Lazglafta ta tagha ḡḡni. Mantsa ya kəl ḡni ka tsislanaptá inda skwiha ta sagha da Sulkum ḡa gwal nda tsa Sulkum ya.

¹⁴ Mndu ya kul had Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, tsu'a a ta skwiha ya ta taghə tsa Sulkum ya wa. Manda tsabaku ta sna tsatsi ta tsaha ya, laviḡ a vani ta snaḡta wu kabga nda Sulkuma Lazglafta ta laviḡta lu ta galay.

¹⁵ Mndu nda Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, laviḡlava ta gala inda skwi. Tsatsi ya tama, had sana mnduha dza'a laviḡta galaptá tsatsi wa.

¹⁶ Manda va ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Waya nda sna ta ndana Mgham na?
Waya ta laviḡta vlanḡtá hidaku† na kə'a
ya.

Ama ḡḡni, ndanu manda ḡa Kristi ḡa ḡḡni ta ndanay.

3

Kwalva Lazglafta ḡḡni

¹ Ka vərđani ka lu mnay katsi zwanama da ná, ma tsa fitika nza-kwa da da kaghuni ya ná, manda mna gwada ḡa gwal nda Sulkuma Lazglafta ma həḡ a mna yu ta gwada ḡa ghuni wu, manda mna gwada ḡa mnduha ma ghəḡa hadik mna yu, kabga si ta ka zwani kuni ma zlgħafta ghuni ta Kristi nda ḡuduf.

² U'a ya vlagħuna yu, dafa a wu, kabga laviḡ a kuni ta ḡafta wa. Dər ndanana na ná, laviḡ a kuni ta ḡafta wu,

³ kabga manda nzakwa mnduha ma ghəḡa hadik tata nzakwa kuni ta nzaku. Ka si tata draku kuni, tata zlərđawi kuni mataba ghuni katsi ya ní, nzaku manda ḡa mnduha ma ghəḡa hadik a ta nzaku kuni nda tsa ra? Manda ḡa taḡ tata nzakwa kuni.

⁴ Ka si «ḡa Pwal ḡḡni,» ka sanlaha, «ḡa Apwalus ḡḡni,» ka sanlaha ka kuni ta mnay mataba ghuni ya ní,

* 2:9 Ngha ta Isaya 64:3. † 2:16 Ngha ta Isaya 40:13.

ta manda nzakwa hamata mnduha a kuni nda tsa ra?

⁵ Wa Apwalus, wa Pwal na? gwal ksanatá slna ta Lazglafta ŋni his his, ghunaf tsi ŋa mnaghunatá gwada ŋa zlglafta ghuni ta Kristi. Ta magay dər wati ma aŋni ta slna Mgham Yesu manda ya vlaŋna tsi.

⁶ Sləgafsləga i'i, ka tiŋtá Apwalus ta imi distani. Lazglafta ta dyay ka gəlay.

⁷ Daga mndu ta sləgay tani, daga mndu ta ta imi distani tani, sana skwi a hahəŋ wa. Lazglafta turtukwani ta dyay ka gəlay.

⁸ Ka skwa turtuk mndu ta sləgafta nda mndu ta tatiŋtá imi. Dər wa dza'a mutsay ta nisəlani taŋta slna ya maga tsi da Lazglafta.

⁹ Nda gwa aŋni ma slna Lazglafta. Nda nza kaghuni manda vwaha Lazglafta.

Manda həga Lazglafta nzakwa ghuni guli.

¹⁰ Zdiŋzda Lazglafta ta huđi ka thatá yu ta tughwani manda vərda mnda ba həga, ka lagha sani bay ta ghəŋani. Daswa ka mndu dza'a bay ta ghəŋani tama.

¹¹ Ya nda ghada thatá tughwani ya. Tsa dughwanani ya ná, Yesu Kristi ya, hađ sana tughwa həga dza'a thəglafta lu wa.

¹² Ta tsa tughwa həga ya ná, ta bə nda dzindar sanlaha, nda kufur ŋa sanlaha, nda pala ŋa sanlaha, nda udzu ŋa sanlaha, nda sləka ŋa sanlaha, nda dzuma ŋa sanlaha.

¹³ Bađu tsay Lazglafta ta guma dza'a saba dər wa ta dađi kabga vu dza'a galay.

¹⁴ Ka driŋ a vu ta slna tsa mndu ta tughwani ya wu katsi, dza'a mutsay ta nisəlani.

¹⁵ Ka driŋdra vu ta slna tsa mndu ya, mutsafta a ta nisəla wa. Tsatsi, dza'a mbafmba ŋa nzakwani manda sumbun.

¹⁶ Sna a kuni ka mnay kazlay: Həga Lazglafta ta nzaku Sulkuma Lazglafta mida kuni kə'a ra?

¹⁷ Ka badziŋbadza mndu ta həga Lazglafta ná, dza'a badziŋ badza Lazglafta ta tsatsi guli, kabga nda ghuba həga Lazglafta. Tsa həga ya ná, kaghuni ya.

¹⁸ Ma nanə mndu ta ghəŋani. Ka mamu dīfil ma ghəŋa da manda daslakwa ŋa ghəŋa hađik ka mndu, ka niŋna tsi ta ghəŋani ka rgha kada nzata tsi ka vərda mndu nda dīfla daga da Lazglafta.

¹⁹ Kəl yu ka mna tsaya ná, na dīfla mnduha ma ghəŋa hađik na ná, ga rgha ya ta kəma Lazglafta. Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda tsa ŋa taŋ ma hiđaku* ya ta ksa Lazglafta ta həŋ,

²⁰ Ka'a guli na: «Nda sna Mgham Lazglafta ta ndana gwal nda hiđa, nda sna kazlay: Hađ hayhayani wu» kə'a†.

²¹ Mantsa ya, ma ghubu kuni ta mnduha. Indani demdem ka ŋa ghuni nzakwani.

²² Dər Pwal, dər Apwalus, dər Kefas, dər ghəŋa hađik, dər hafu, dər mtaku, dər skwiha ndanana, dər skwiha dza'a sagha nda sa, ka ŋa ghuni nzakwani.

²³ Kaghuni ya, ka ŋa Kristi kuni, Kristi guli, ŋa Lazglafta ya.

4

Ghunata mnduha Kristi aŋni

¹ Mantsa tama, nghawa aŋni ka gwal ksanatá slna ta Kristi. Nghawa aŋni guli ka gwal fanam Lazglafta ta dīfatá skwani ma dzvu.

² Vərda skwi ya ta psə lu da mndu ya fanam lu ta skwi ma dzvu ná, nza-kwani ka ŋərma mndu.

³ Da i'i tađa, dər má ta tsa mndəra da kuni, dər má tsadīghaha mnda səla ta guma, hađ gwada da wa. I'i ná, tsa a yu ta guma ta ghəŋa da wa.

⁴ Hađ sana skwi maga yu ta grə yu wa. Ŋərma mndu yu a ka yu guli wu, Mgham Lazglafta dza'a tsadīghatá guma, mndu a wa.

⁵ Tsa tama ná, ma gi tsə kuni ta guma ta ghəŋa mndu ta kul sagha

* **3:19** Ayuba 5:23, 13. † **3:20** Zabura 94:11.

fitikani. Kzlawā, ta hway da wa kuni na! Bađu sagha Mgham nā, dza'a kligin̄kla ta daβi ta skwi nda dīfa. Na kligin̄tani duway ta daβi ta skwi ta ndanə mnduha. Bađu tsa tama, dər wa dza'a mutsa rfani da Lazglafta manda ya ta ran̄ta.

⁶ Zwanama da, tsa skwiha garaghu-naf yu ta ghəŋa aŋni nda Apwalus ya nā, ka tagha kuni ta skwi mida nzakwani: «Da zwađutá kuni ma tvi ka zluŋtá skwi nda vinda.» Da laghu kuni da ghərβaku kazlay: Mal tsa ŋa da mndu ya ka ŋa sani kə'a.

⁷ Wa ta mnay ŋa gha kazlay: Mal kagha ka sanlaha kə'a na? Lazglafta a ta vlaghatá inda skwi ra? Ka si Lazglafta ta vlaghata ya ní, kabgawu ta kəl ka ka ghərβaku manda skwi vlagha nda vla a lu wu 6a?

⁸ Mantsa a nzakwani wu ki! Nya pđá kuni na? Wya nda na kuni ka gadghəl katək, ta za mghama ghuni kaghuni, ta ghuya đan̄wa ŋni aŋni. Ta kumay yu má ta zay ghuni ta tsa mgham ya katək, má ka gwa mu ta vgha ka skwa turtuk nda kaghuni.

⁹ Ta grə yu nā, nana aŋni gwal ghunay na nā, nda hul faghuta Lazglafta ta aŋni. Manda gwal tsanagha lu ta guma, pgha lu ŋa pslatá hən̄ ya aŋni. Nda nza ŋni ka skwa katskatsu, ŋa nghan̄ mnduha ma ghəŋa hadik nda duhwalha Lazglafta tani.

¹⁰ Nda nza aŋni ka rgha, ta ghəŋa gwada ta Kristi. Kaghuni ya, nda hida aŋni ka kaghuni, kabga nzugwatá kaghuni nda Kristi. Kaghuni yeya nda mbra, mbra a aŋni wa. Kaghuni yeya gwal ka mndu, had' mndu ta kulaftá aŋni ka mndu wa.

¹¹ Dər nda va nana nā, ta dzay dzay maya nda ndala tani ta aŋni. Lgut tđukwa a ta vgha ŋni wu, ta gđata ta dga aŋni lu. Ta tvi ta tvi səla ŋni.

¹² Aŋni ta hərfaku ka maga* skwi ŋa fadamta ŋni da wa ŋni. Razan̄nafha mndu, má tahula gha ka Lazglafta, ka ŋni. Dər ki lu ta dula aŋni ya nā, mərsu' ká ŋni ta su'ay guli.

¹³ Dər kinawu ká mnduha ta raraza aŋni ya nā, sledeđa ka aŋni ta gwada nda hən̄. Ka maghdzəka tan̄ ká mnduha ma na ghəŋa hadik na fatá aŋni. Manda ŋəđak ká hən̄ ta nghan̄ aŋni.

Zwana da ta đvu yu katakata kaghuni

¹⁴ Na pghaghunaghatá hula a ta vindaghunafta yu ta na skwi na wu, ŋa hurzlaghunaptá sləmən̄ ta vindaghunafta yu, kabga zwana ta đvu yu kuni.

¹⁵ Dər má dəmbu' kidaghi mnduha ta tagha skwi ta ghəŋa Yesu Kristi ŋa ghuni, turtuktuk da ghuni. I'i tsa da ghuni ya kabga tin̄əl i'i ta mnaghunatá Lfida Gwada, ka zlgħaftá kuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Kdəkwakdək! Ksawaksa ta ghəzama da.

¹⁷ Tsaya tama, ghunafghuna yu ta Timute ta nzakway ka zwan̄a da ya đvu yu. Nərma mndu ya ta tva Mgham Yesu. Ta tvi səlani ŋa lagha havglaghunaktá tva nzakwa da ma Yesu Kristi, nda ya ka yu ta taghay ŋa Iglizha ma inda vli.

¹⁸ Səglaghata a Pwal wu ka sanlaha ta gray mataba ghuni, ka ghərβaku.

¹⁹ Ka ta đvay Lazglafta katsi nā, ndusa yu ka labə da kaghuni. Ka mamu sana skwi laviŋ tsa gwal ta ghərβaku ya ta magatá tsi, ka gwad̄in̄ta nda wi a tsi ya, dza'a snay yu bađu tsa.

²⁰ Gwada ta ga mghama Lazglafta nā, gwad̄in̄ta nda wi yeya a wu, ta maravamara mbrakwani.

²¹ Ka lagha yu slaghunaghata nda sarak re, ari ka lagha yu slaghunaghata nda zđakwa ghəŋa da, nda ya nda đva kaghuni a na? Zba a wa zba ta ya ta kumə kuni mida.

5

Dər nu tsi ka gwal zlgħay nda ŋuđuf ta magay nda vgha tan̄

¹ Ka lu ta mnay ta snə yu ma luwa nā, mamu hliri mataba ghuni. Dər gwal kul snan̄tá Lazglafta nā, had'hən̄

* 4:12 Nghan̄ ta Slna gwal ghunay 18:3.

ta nzaku manda tsaya wa. Ta hani sana mndu nda markwa dani, ka lu.

² Ma ŋa dzata ghuni ta ghəŋ ka taw, ka ghzliŋtá tsa mndu ya mataba ghuni ná, ghərɓaku ŋa ghuni ta ghərɓay ta ghəŋa tsa.

³ Dər má di'ŋ nzatanzakwa ɗa nda kaghuni ná, kawadaga yu nda kaghuni ma sulkuma vgha ɗa. Nda ghada tsanaghata ɗa ta guma ta mndərga mndu ta magatá skwi manda tsaya, manda skwi hada yu kawadaga nda kaghuni.

⁴ Tsatsa yu ta tsa guma ya nda hga Mghama mu Yesu. Skwi ta mnaghnata yu ná, tskavawatska. Ka tskavatska kuni katsi, ya kawadaga sulkuma vgha ɗa nda kaghuni. Kawadaga mbrakwa Mghama mu Yesu guli nda kaghuni.

⁵ Ka vlaŋta kuni ta tsa mndu ya ta halaway, ŋa ɓadziŋtá slu'uvghani, kada mbanafu Lazglafta ta hafani baɗu vragata Mghama mu Yesu.

⁶ Ngha a i'i ta skwi ŋa ghərɓay kaghuni ta ghərɓaku wa. Sna a kuni kazlay: Kuseta ta is ná, ta ŋlanafŋla ta inda hwadatá hupa buradi kə'a ra?

⁷ Kliŋwa kla ta tsa dmaku ta nzakway manda is ya mataba ghuni, dza'a kəl kuni ka nzata hezle' manda hwadatá hupa buradi kul had is mida. Aŋ mndani, nda sna yu kazlay: Ghuɓighunis ghuɓa Lazglafta hezle' nda ma mta ta Yesu Kristi kə'a. Tsatsi ná, nda nza manda Zwanja Tuwak ta hnə lu ŋa za skala Pak* ya.

⁸ Ma zə mu ta tsa skala Pak nda buradi nda is ŋa ghalya mida ya. Tsa is ya ná, maga ghwadaka skwi ya. Zama za nda buradi kul had is mida ta nzakway ka vərɗani dze'dze' ya. Nda ŋuduf ya nda ghuɓa, tɗukwa†.

⁹ Ma tsa ɗelewera ɗa vindaghunaf yu ghalya ya ná, mnaghunamna yu kazlay: Yaha kuni da ksa nzaku nda gwal ta hliri kə'a.

¹⁰ Tsa mnay mnə yu ya ná, ta mnə ta ghəŋa gwal ma ghəŋa hadik, ta hliri, ta tsagana, ta ghali, ta wuya skwi a

yu wa. Ka má mantsa tsi katsi ná, má sli'agapsli'a kuni tkwe' ma ghəŋa hadik.

¹¹ Skwi mnə yu ŋa ghuni ná, ma ksə kuni ta nzaku nda mndu ta mnay kazlay: Krista i'i kə'a ta mataba tsa ná, ta hliri, ta tsagana, ta wuya skwi, ta kuslemberaku, ta ghuyaku, ta ghali. Yaha kuni walaŋtá tsghə da hliba turtuk kawadaga nda mndərga tsa mndu ya.

¹²⁻¹³ Nu gwaɗa i'i nda gwal kul sagha zlghaftá Kristi ná, Lazglafta a dza'a tsa guma ta ghəŋa tsaha ya ra. Gwal mataba kaghuni ŋa ghuni dza'a tsa guma ta ghəŋa taŋ. Ka defteri na: «Ghzlapwaghzlap ta mndu ta maga ghwadaka skwi mataba ghuni‡,» ka'a.

6

Tsapta guma mataba gwal zlghay nda ŋuduf

¹ Ka sli'afsl'i'a skwi mataba sani nda sani mataba ghuni katsi, waka sani dza'a walaŋtá dza'a kla tsa gwaɗa ya da gwal guma kul snaŋtá Lazglafta, ka zluŋtá mnduha Lazglafta na?

² Sna a kaghuni kazlay: Mnduha Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha ghəŋa hadik kə'a ra? Ka si kaghuni dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha ghəŋa hadik ya ní, slaghu a kaghuni ka tsatá guma zwana skwiha ki'a ki'a ra?

³ Sna a kaghuni kazlay: Amu dza'a tsa guma ta ghəŋa duhwalha Lazglafta kə'a ra? Skwi mataba nzakwa mu yeya dza'a trapta mu tama rki!

⁴ Ka mamu skwiha mantsa ya ta slata mataba ghuni katsi, ka klafta kuni ka klaghata da gwal guma kul had ghzliwa taŋ da Igliza Lazglafta ná,

⁵ aya hula! Ka i'i nda kaghuni. Nwaya ki mndu dər turtuk nda difil ma ghəŋani prək ka dzraghunafu skwi mataba ghuni na?

* 5:7 Ngha ta Sabi 13:7, 12:21. † 5:8 Ngha ta Sabi 12:15-20, Vrafta ta zlahu 16:3. ‡ 5:12-13 Vrafta ta zlahu 17:7.

⁶ Ra a ka klay ghuni ta gwada mataba kaghuni gwal zlgħay nda ŋuɗuf ha ka klay ghuni da gwal guma kul snaŋtá Lazglafta wa.

⁷ Nda nza tsa wluvusta ta wluvusta kuni ta vgha mataba ghuni ya ka ɓadzaku. Ka gagha ga mndu ta gwada, ksay gha ta ŋuɗuf. Ka ghala ghala mndu ta kagha, zlanata gha.

⁸ Nda va tsaya ya ná, tsa kaghuni ya ta ganatá sani. Va tsa kaghuni ya ta ghwalguduŋtá skwa sani, kulam nda va tsa nzakwa ghuni ka zwanama ya.

⁹ Sna a kaghuni kazlay: Had vla gwal ta ga dmaku ma ga mghama Lazglafta wu kə'a ra? Ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni. Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Gwal ta ga sli'ɪŋsli'ɪŋ, nda gwal ta wuya skwi, nda gwal ta hliri, nda gwal ta hani zgun nda zgun, marakw nda marakw,

¹⁰ Nda gwal ta ghali, nda gwal ta hara'u ta iri nda gwal ghuyaku, nda gwal ta kuslemberaku, nda gwal ta zla'uwa mndu ná, had həŋ dza'a lami da ga mghama Lazglafta wu kə'a ra?

¹¹ Manda tsaya si nzatá nza-kwa sanlaha mataba ghuni ghalya. Ndana tama, Sulkuma Lazglafta mu ta ghuɓaghunata, ka nzatá kuni he-zle', ka naghunafta ka ŋərma mndu kabga zlgħafta ghuni ta Mghama mu Yesu Kristi.

Vlaŋwa glaku ta Lazglafta nda vgha ghuni

¹² «Had skwi piyɗif lu ta ghəŋani wu,» ka sanlaha mataba ghuni ta ndanay. Tsaw inda skwi a nda ra wu. «Laviŋlava yu ta maga inda skwi guli,» ka sanlaha. Tsaw had i'i dza'a ga vu'a sana skwi wa.

¹³ «Skwa zay ná, ŋa huɗi a ra? Huɗi guli ná, ŋa skwa zay a ra?» ka kuni ta mnay guli. Tsaw nda skwa zay tani, nda huɗi tani, dza'a ɓadziŋɓadza Lazglafta ta həŋ his his. Slu'uvgha ná, magaf a Lazglafta ŋa maga sli'ɪŋsli'ɪŋ nda tsi wa. Nda nza slu'uvgha ŋa Mgham Yesu, ta nzata Mgham Yesu ka ŋa slu'uvgha.

* 6:16 Ngha ta Zlrafta 2:24.

¹⁴ Ma mtuta Mghama mu Yesu ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Tsatsi dza'a sli'agamapta ma mtaku nda mbrakwani guli.

¹⁵ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, fawaya vgha Kristi ya kə'a ra? Dza'a nda ra ka klafta da ta fawaya vgha Kristi ka ndi'anafta nda slu'uvgha karwa rki? Magava a wu!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Mndu ta ndi'aftá vghani nda karwa ná, ka skwa turtuk vgha taŋ nda tsi kə'a ra? Tsa mnduha his ya dza'a nzata ka slu'uvgha turtuk*, ka defteri ta ghəŋani.

¹⁷ Mndu ta zlanəŋtá ghəŋani ta Mgham Yesu ná, ka skwa turtuk ndana taŋ nda Mgham Yesu.

¹⁸ Tsaya tama, zlaŋwa sli'ɪŋsli'ɪŋ. Hamata dmakuha ta magə lu ná, ta ɓla vgha ta maga'ata lu. Mndu ta fatá sli'ɪŋsli'ɪŋ ka slnani, ŋa vərda slu'uvghani ta ga tsi ta dmaku.

¹⁹ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, həga Sulkum nda ghuɓa ya kə'a ra? Lazglafta ta vlaghunata ŋa nzaku ma kaghuni, ta ka ŋa ghuni a vgha ghuni tama wa.

²⁰ Vara vara Lazglafta ta kaghuni nda skwi nda bla. Tsaya tama, vlaŋwa glaku ta Lazglafta ma skwi ta magə kuni nda slu'uvgha ghuni.

7

Zlgħa wa Pwal ta ghəŋa gwada ta kluvustá vgha

¹ Ndanana tama, wana yu ta zlgħaghunaftá wa skwiha ya vindidif kuni: Dina ka nzata mndu kul kla marakw.

² Tsaw tama ná, ŋa wara hliri ná, dīna ka klafta mndu ta marakw, ta dza'a marakw guli da zə'al.

³ Ka vla zə'al ta vghani ŋa markwa taŋ. Ka vla marakw guli ta vghani ŋa zə'ala taŋ.

⁴ Vgha marakw ná, ŋani a wu ŋa zə'ala taŋ ya. Vgha zə'al guli ná, ŋani a wu ŋa markwa taŋ ya.

⁵ Ka dzraf nda dzra a kuni ŋa fitik rets kabga ŋa maga du'a wu katsi ná,

yaha sani da kwalaghutá vla vghani ɲa sani. Tahula tsaya, ka vrəglanafta kuni ta guya vgha ghuni manda va ya snu kuni, da traptá kuni ta ɲafta ghudzaku ma vgha ghuni, da mutsaftá halaway ta ghurum ɲa ɲraptá kaghuni.

⁶ Hidaku ɲa i'i ta vlaghunata, ka nzata tsi ka tkwe'a ka yu nda kaghuni wa.

⁷ Ka má manda ndana i'i tsi ná, má manda ɲa dá ka mnduha nzata, ka i'i. Tsaw dər wa nda ɲani ma zdakatahudí vlan Lazglafta. Yeya ɲa gha, ka'a nda ya, yeya ɲa gha ka'a nda sani.

⁸ Skwi mnə i'i ná, ta mnay yu ɲa gwal kul haɗ markwa taɲ nda mi'a wadguha ná, dína ka kday ghuni ta nzakwa ghuni turtukwa ghuni manda i'i na.

⁹ Ala ka si laviɲ a kuni ta ɲafta wu katsi, kluvwakla ta vgha. Dər kluvtá vgha ka nzata ka su'ay.

¹⁰ Wya zlahu ta mnanata yu ta gwal ta kluvtá vgha taɲ, i'i a ta mnay guli wu, mgham ta mnata kazlay: Yaha marakw da dgata vgha nda zə'ala taɲ kə'a.

¹¹ Ala ka dgadga tsi ta vgha nda zə'ala taɲ ya, nzatani mantsa, yaha tsi kləgəltá sana zə'al. Ka mantsa a tsi wu dzrəglaftani nda zə'ala taɲ. Yaha zə'al da ghziɲtá markwa taɲ guli.

¹² Wya skwi ta mnə i'i ka ghəɲa dá ɲa sanlaha, Mgham a ta mnay wa. Ka mamu mnda zlgħay nda ɲuduf kul zlgħaftá markwa taɲ ta Yesu Kristi katsi, tsaw ta kumay tsa marakw ya ta kda nzakwani nda tsa zə'ala taɲ ya katsi, yaha tsa mndu ya da ghziɲtá tsa markwa ya.

¹³ Manda va tsaya guli, ka mamu marakw ta zlgħaftá Yesu Kristi nda zə'ala taɲ kul zlgħaftá Yesu katsi, tsaw ta kumay tsa mndu ya ta kda nzakwani nda tsa marakw ya katsi, yaha tsa marakw ya laghu ga taɲ.

¹⁴ Kəl yu ka mnay manda tsaya ná, kabga nda ghuḅa tsa guyatá vgha tsa mndu kul zlgħaftá Kristi ya nda markwa taɲ ta zlgħafta ya. Mantsa

ya guli, nda ghuḅa tsa guyata vgha marakw kul zlgħaftá Kristi nda zə'ala taɲ ta zlgħafta ya. Ka má nza a tsi mantsa ná, má dza'a nzaku zwana taɲ manda zwana gwal kul snantá Lazglafta. Wya kahwathwata guli ná, nda ghuḅa nzakwa taɲ da Lazglafta.

¹⁵ Ka ta haɗ yu nda kagha wu, ka tsa kul zlgħafta Kristi ya ná, dgagħutani ta vghani. Ma tsaya tama, dər zə'al tsi, ka dər marakw a tsi ma zlgħay nda ɲuduf, flau' nzakwani kabga hgan gha Lazglafta ta kaghuni ɲa nzaku nda zdaku.

¹⁶ Kagha marakw ta zlgħaftá Yesu, nda sna kagha kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta zə'ala ini kə'a ra? Kagha zə'al ta zlgħaftá Yesu, nda sna kagha kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta markwa ini kə'a guli ra?

Mndərga nzaku ta zdəganatá Lazglafta

¹⁷ Ka mantsa a tsi wu ná, ka nza dər wa ta nzaku manda ya vlan Lazglafta. Ka nza dər wa ta nzaku manda ya hgan Lazglafta guli. Tsaya ta mnə yu ɲa inda Igliz.

¹⁸ Ka nda tsa fafaɗa mndu ta hgafta Lazglafta katsi, ma thəgəl tsi kazlay: Madər teke'a fafaɗa dá kə'a. Ka ta nda fafaɗani mndu ta hgafta Lazglafta guli, ma thə tsi guli kazlay: Ka tsiɲtsa yu kə'a.

¹⁹ Dər tsanaghuha lu, haɗ skwi tsanagha tsi wu, dər tsanaghu a lu wu, haɗ skwi tsanagha tsi wu, snata zlahu Lazglafta malani.

²⁰ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta Lazglafta ya ná, nzakwani manda va tsaya.

²¹ Ka si ka vu'a ka ta hgafta Lazglafta ta kagha, ma ndanu ka. Ala ka mamu tva mutsafta gha ta nzaku falau' vgha katsi ya, mutsumutsa katək.

²² Ka dər ka vu'a mndu ta hgafta mgham Lazglafta katsi, nda pla vgha tsa mndu ya da Mgham Lazglafta. Manda tsaya, mndu kul haɗ ka vu'a ta hgafta Lazglafta ná, ka vu'a Kristi tsatsi guli.

²³ Nda bla varata lu ta kaghuni, ma niŋ kuni ta ghəŋa ghuni ka vu'a mnda səla.

²⁴ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta lu ya zwanama, nzakwani mantša ta kəma Lazglafta.

Gwada ta ghəŋa gwal ta kul klaftá marakw

²⁵ Ta ghəŋa gwal kul kluvta vgha taŋ ya, skwi ta ndanu yu dza'a yu mnay, ya snaŋ yu da Mgham Yesu a wa. Dza'a snay kuni ta gwada da kabga mndu ta fə lu ta ghəŋ tida yu.

²⁶ Ta ghəŋa na blakwa nzaku na ná, wya skwi ta ndanu yu: 'Dina ka nzakwa mndu mantša.

²⁷ Ka klafta ka ta marakw katsi, ma zbəgəl ka ta dgatá vgha nda tsi. Ka klafta ka ta marakw wu, ma zbə ka ta marakw.

²⁸ Ka klafta ka ta marakw, ga a ka ta dmaku wa. Ka laghula makwa da mndu guli, ga a ta dmaku wa. Nziya nza tsi ná, dza'a ghuyay ta daŋwa ma slu'uvgha. Ta kumay yu ta klaghu-napta ma tsa ghuya daŋwa ya.

²⁹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay zwanama: Ta sira a fitik wu, daga ndanana, ka nza gwal nda marakw mista taŋ, manda gwal kul hađ nda marakw.

³⁰ Ka nza gwal ta taw, manda gwal kul hađ ta taw. Gwal ta rfu guli, manda gwal kul hađ ta rfu. Gwal ta dzawatá skwiha guli, manda gwal kul hađ skwi da həŋ.

³¹ Ka nza gwal ta za mgham ma ghəŋa hađik, manda gwal kul hađ ta za mgham, kabga ndusa na ghəŋa hađik na ka kđaku.

³² Ta kumay yu ta nzakwa ghuni kul hađ ma ndanu. Mndu kul klafta marakw ná, ta ghəŋa tva skwiha ta zdəganata Lazglafta yeya ta ndanə tsi.

³³ Ama mndu ta klaftá marakw, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋa hađik ŋa zba tva zdəganatani ta markwa taŋ.

³⁴ Tsaya tama, his skwi ta ndanə tsi. Mantša marakw kul hađ zə'alani nda makwa ta həga guli. Ta ghəŋa tva skwiha ta zdəganata Mgham Yesu yeya ta ndanə həŋ. Tva skwiha ta zdəganatá Mgham Yesu yeya ta ndanə

həŋ, kabga fafa həŋ ta ŋuđufa taŋ, nda ghəŋa taŋ tani, ŋa Lazglafta. Marakw ga zə'al ná, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋa hađik ŋa zba tva zdəganatani ta zə'ala taŋ.

³⁵ Ŋa kata kaghuni tsa skwi ta mnə yu ya, ŋa tsaghunamtá matsavađa a wa. Ta kumay yu ta magay ghuni ta skwiha ta raku, ka ndi'afita kuni ta vgha nda Mgham Yesu kul hađ sana ndanu.

³⁶ Ka lagha duhwal nda maku-midzani mantša: Kla a yu ta kagha wu ka'a, tahula tsa, ka ndanuglaptá tsi kazlay: Dmaku tsa skwi ya magana yu ka'a, tsaw tata tđu ŋuđufani tida ta kumay ta klay katsi, ka kla tsi. Maga a ta dmaku wa.

³⁷ Ka lagha duhwal ka kurata kazlay: Kla a yu ta marakw wu ka'a, grafgra guli kazlay: Mantša ya nza-kwani ka'a ma ŋuđufani mndu a ta pyafta wu ka'a katsi, dina tsaya.

³⁸ Tsaya tama, ka klafta mndu ta marakw ná, dina tsaya. Ka kla a yu ta marakw wu, ka mndu guli ná, mal tsaya dinakwani.

³⁹ Ka ta ndiri zə'ala marakw katsi ná, yaha walaŋta dza'a mista sana zə'al. Ala ka nda mta zə'ala taŋ katsi, laviŋlava ta dza'a mista sana zə'al ta kumə tsi. Nziya nza tsi, mista mnda zlghay nda ŋuđuf katsi.

⁴⁰ Ka má manda ndana i'i tsi, mal ma nzatani mantša ya dza'a mutsafta tsi ta rfu, ka ya dza'a laghu tsi mista sana zə'al. Nda sna yu guli kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta da i'i ka'a.

8

Za slu'a skwa wuyay

¹ Skwi ya dza'a yu gwadaŋ ndana, dza'a gwadaŋ yu ta ghəŋa slu'a skwa wuyay. Manda va ya mnə kuni kazlay: Nda sna mu ta inda skwi ka'a ya ná, manda va tsaya nzakwani. Ama tsa snaŋta skwa mu ya ná, ta vlamata gla ghəŋ. Dvuvusta vgha skwi dza'a kla amu ta kəma ta kəma.

² Ka nda sna i'i ta skwi ka mndu ta ndanay katsi ná, ta sna a tsa mndu ya

ta skwi manda ya ta raku ka snaŋtani wa.

³ Ka d̄vud̄va mndu ta Lazglafta katsi, tsa mndu ya ná, nda sna Lazglafta ta tsatsi.

⁴ Taghəŋa skwi ta nghanatá za slu'a skwa wuyay, wya tsi: nda sna amu skwi ka bətbət na skwa wuyay ma ghəŋa hadik kə'a. Turtuktuk Lazglafta guli.

⁵ Aŋ mndani, mamu skwiha ta garə mnduha nda Lazglafta. Manda va tsaya ná, nda ndəgha «lazglaftaha» nda ndəgha «mghamha» guli.

⁶ Dər ma mantsa tsi, ŋa amu ná, turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka Da mu, ta zlaganapta inda skwi ma ghəŋa hadik. Ŋani amu guli. Turtuktuk mghama mu guli, tsaya Yesu Kristi zlaganap Lazglafta ta inda skwiha nda ma tsatsi ya, ma tsatsi nzata amu nda hafu guli.

⁷ Dər nda sna amu kazlay: Had hafu ma skwa wuyay wu kə'a ná, sna a sanlaha mantsa ya wa. Ta zə həŋ ta slu'a skwa wuyay ná, manda va skwi mamu hafu ma tsa skwa wuyay ya ka həŋ ta ndanay, kabga snusna həŋ nda skwa wuyay. Ta mutsa a mbrakwa taŋ ma zlgħay nda ŋuduf wu, ŋriŋnisŋra na slu'i zu ŋni na ka həŋ ta ndanay.

⁸ Skwa zay a dza'a kladamaghata da Lazglafta wa. Dər má ta zay mu, dər má za a mu wu, had skwi tsamagha tsi wu, had skwi htamaghu tsi guli wa.

⁹ Aŋ mndani, laviŋlava kuni ta za inda skwi ta kumə kuni, ama dasuwa ka kuni da nzaku kuni ka skwa tuthun da gwal nda hta mbrakwa taŋ ma zlgħay nda ŋuduf ngħər həŋ ta kaghuni.

¹⁰ Tsa lagha mndu kul mbraku ma zlgħay nda ŋuduf ka ngħantá kagha nda «sna ta skwi» ya kay, ta nzaku ma həga skwa wuyay ta za slu'a skwa wuyay katsi ní, had tsatsi dza'a mnay: Ka za i'i guli kə'a ra?

¹¹ Tsaya tama, tsa skwi maga kagha ta mnay kazlay: Nda «sna i'i ta skwi»

kə'a ya ta zad̄iŋtá tsa zwanama kul had mbrakwani mtu Kristi ta ghəŋa tsatsi ya guli.

¹² Ma tsa magay ghuni ta dmaku ka zlabiŋtá zwanama ma ndanu kul had mbrakwa taŋ ya, maganatá vərda Kristi kaghuni ta tsa dmaku ya.

¹³ Tsaya tama, ka si skwa zay dza'a zləmbiŋta zwanama da katsi ná, had yu dza'a walglaŋta za slu'i dekdek wu, kada kwala yu zləmbiŋtá zwanama da.

9

Mnay Pwal ta Lfida Gwada

¹ Laviŋ a yu ta maga inda skwi wu ra? Ghunata mnda Yesu Kristi a yu wu ra? Ngha a yu ta Mgham Yesu nda ira da wu ra? Pəghatá ghəŋa slna da ma Mgham Yesu a kaghuni ra?

² Dər má fa a sanlaha ta i'i ka ghunatá mnda Mgham Yesu wu ná, ka ŋa kaghuni ná, nda nza yu kabga i'i ta mnaghunata Lfida Gwada kəl kuni ka nzakway ka gwal zlgħay nda ŋuduf.

³ Wya skwi ta kəl yu ka huzla gwada da gwal ta mana i'i:

⁴ Má ra a ka mutsay ŋni ta skwi ŋa zay, nda ya ŋa say ŋni ma slna ta magə ŋni ra?

⁵ Laviŋ a aŋni guli má ta klinjtá mukuma ma zlgħay nda ŋuduf ta nza-kway ka markwa ŋni manda ŋa sanlaha ma gwal ghunay, nda i zwanamani ma Mgham Yesu, nda Kefas wu ra?

⁶ Ari aŋni nda Barnabas yeya a ŋa maga slna ka mbalay na?

⁷ Ta kdə snaŋta kaghuni ta sludzi ta maga slna, tsatsi guli ta zuŋtá ghəŋani ra? Mamu mndu ta ŋəbata fu ná, kul za yakwani ra? Ari mamu a mndu ta ngħa rini ná, kul sa u'a tsa rini ya na?

⁸ Mnda səla yeya ta ndana tsa skwiha mnə yu ya ra? Dər zlahā Lazglafta guli ná, ta mnay mantsa.

⁹ Wya ka Musa vindafta ma zlahā Lazglafta: «Ma fanam ka ta budzan ma wi ta sla. Ta dgə tsi ta hya*,» ka'a.

* 9:9 Vrafta ta zlahu. 25:4.

Ta ghəŋa sla yeya ta ndana Lazglafta ta tsaya ra?

¹⁰ Ari ta ghəŋa amu a ta gwađa Lazglafta kahwathwata katək na? Mantsa ya nzakwani, ta ghəŋa amu vindafta tsi ta tsa mnay kazlay: Ta hvə mndu ta hva ná, nda fata ghəŋani ŋa mutsa nisəlani katsi, ta dǵə mndu ta hya guli ná, nda fa ta ghəŋani ŋa mutsa nisəlani katsi kə'a ya.

¹¹ Ka si aŋni ta sləgamtá hulfa Sulkum ma kaghuni ya ní, ra a ka tsu'ay ŋni ta skwa wa dzvu da kaghuni guli ra?

¹² Ka ta zayzay sanlaha ta kaghuni ya ní, mal aŋni a má dza'a zay katək wu ra?

Ta dawaŋ a aŋni ta skwi da kaghuni wa. Ta su'ay aŋni ta inda ghuya daŋwa ta slaŋnaghata, kabga yaha ŋni nzata ka gwal ta pyaftá sli'a gwađa ta ghəŋa Kristi ta kəma ta kəma.

¹³ Sna a kuni kazlay: Gwal ta ksa slna ma həga Lazglafta ná, hada ta za həŋ ta skwa zaya taŋ kə'a ra? Gwal ta vla skwi ta gwir guli ná, mida ta mutsa hahəŋ ta ŋa taŋ guli kə'a ra?

¹⁴ Ta ghəŋa gwal ta mna Lfida Gwađa guli ná, mnamna Mgham Yesu kazlay: Ma tsa mna Lfida Gwađa ya dza'a za hahəŋ ta ŋa taŋ guli† kə'a.

¹⁵ I'i ná, dawaŋ a yu ta skwi da kaghuni wa. Ka vlihata kuni a ka yu kəl yu ka vindaghunafta guli wa. Ta dər mtakwa da, ka ya dza'a kləgədədusta lu ta skwa ghərɓakwa da.

¹⁶ Tsa mna Lfida Gwađa ta mnə yu ya guli ná, nza a ka skwa ghərɓay da ta ghərɓaku nda tsi wu, kabga tkwe' fidaghata lu ta mnay. Ka mnaŋ a yu wu ná, daŋwa ŋa da.

¹⁷ Ka má i'i ta kuratá magay katsi ná, ma dza'a play lu ŋa da. Tsaw i'i a ta kurata wu, ta magay yu kabga tkwe' fidaghata lu ta magay.

¹⁸ Nu ta mutsə yu mida tama? Skwi ta mutsə yu mida ná, mnay da ka mbalay ta Lfida Gwađa kul dawa nisəla vəl mnay da ta tsa Lfida Gwađa yeya.

¹⁹ I'i ta kwara ghəŋa da, tsaw ka niŋtá yu ta ghəŋa da ka vu'a inda mnduha ŋa katanjá inda mnduha kada mutsanakta yu ta Mgham Yesu ta ndəghata mnduha.

²⁰ Ka mataba la Yahuda yu, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta həŋ. Ka mataba gwal ta ksa zlaha Musa yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta həŋ, dər má nghadigha a gwađa ta zlahu.

²¹ Ka mataba gwal kul snanjá zlaha Musa yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku kada mutsanakta yu ta həŋ. Va a tsaya ta mnay kazlay: Sna a yu ta zlaha Lazglafta wu kə'a wu, ta snay yu ta zlaha Kristi.

²² Ka mataba gwal nda hta mbrakwa taŋ ma zlgħay nda ŋuduf yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mbranafta yu ta həŋ. Mantsa ya fata i'i ta ghəŋa da, ka nzaku tavata dər wati ma mndu tsi ka maga inda kdavakta hidakwa da ŋa mba'atá sanlaha.

²³ Kada dza'a Lfida Gwađa ta kəma ta kəma, nda ya ŋa nzakwa i'i tekw mida guli, ka yu ta kəl yu ka maga tsa skwiha ya.

Dzəgha vgha nda hwaya

²⁴ Sna a kuni kazlay: pda' pghatá vgha mnduha ta hwaya ta daɓi ná, turtuk ya dza'a zata kə'a ra? Hwayawahwaya ta vərda hwaya kada zata kuni.

²⁵ Inda mndu ta tsa hwaya ya ná, ta zlahafzlaha ta vghani ma taghayni, ŋa zatani. Tsa skwi dza'a zata tsi ya ná, dza'a ɓwadzu ɓwadza misim-misim. ŋa amu ya, had ta ɓadzaku dekdək wa.

²⁶ Hwayiŋtahwaya ka bətbət a ta hway yu wa. Dzidiŋtá dembi ka dakwal a ta dzə yu guli wa.

²⁷ Ta zlahay yu ta ghəŋa da ka ghuya daŋwa ŋani, kada kwala vərda i'i ta dədagħuta nda hul tahula mnanata i'i ta Lfida Gwađa ta sanlaha.

10

Yaha kuni nda skwa wuyay

† 9:14 Ngha ta Mata 10:10, Lukwa 10:7.

1 Zwanama da, ta kumay yu ta havaghunaktá skwi ta slanaghata dzidziha mu ta fitika Musa. Demdem hən nda bukwa ma ghwayak. Demdem hən ta tsughwadaptá drəfa dva*.

2 Demdem hən ta magaftá batem ma drəf ma nzakwa taŋ ma ghwayak ma guyatá vgha taŋ nda Musa.

3 Demdem hən ta zutá skwa zay ta saha daga ta luwa.

4 Demdem hən ta sutá imi ta sabi ma kutumba. Lazglafta ta vlantá tsa kutumba ya ta hən. Tsa kutumba ya ná, Kristi ya ta mbada† kawadaga nda hən.

5 Tsaw tama ná, mal gwal ta maga skwi kul zdəganatá Lazglafta ndəghatani mataba taŋ kəl hən ka rwuta ma mtak‡.

6 Tsa skwiha ta luta ya ná, nda nza ŋa snamamta ŋa kwala amu kul maga ghwadaka skwiha manda tsa maga hahən§ ya.

7 Ma nza kuni ka gwal ta wuya skwi manda sanlaha mataba taŋ, vindaf lu ta ghəŋa taŋ kazlay: Ka nzatá mnduha ka za skwi ka sa skwi, ka sli'aftha hən ka gatsuwa* kə'a ya.

8 Ma hlə kuni tiri manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl hən ka rwuta dambu' hisamsak hkən mida ta fitika turtuk† ya.

9 Ma dzəghə mu ta Kristi manda ya dzəghəŋ sanlaha mataba taŋ, kəl nahadikha ka zadənatá hən ya.

10 Ma rurunwaku kuni ta rurunwaku manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl duhwalha Lazglafta ya ta rwa mndu ka zadənatá hən ya.

11 Magumaga tsa skwiha ya nda hən ŋa snanamtá sanlaha. Ka vindaf lu ma defteri ŋa gunamanjta sləmən ta amu gwal ta ndusakta nda kdakwa na ghəŋa hadik na.

12 Tsaya tama, ka nda sladaslada da, ka mndu ná, daswa katsi tama da zləmbutá tsi.

13 Inda tsa dzəghuha ta grughunusta ya ná, dzəghuha ta ranjta mnda səla ya. Lazglafta ná, ŋərma mndu ya. Had dza'a zlanjta dzəghə ŋa dzəghaghunata ka malaghutá mbrakwa ghuni, da traptá kuni ta spafta wa.

Ma lə kuni da vla skala vla glaku ŋa skwa wuyay

14 Zwanama da gwal ta dvu yu, ka si mantša tsi, dgaghwa vgha nda skwa wuyay.

15 Nda sna yu kazlay: Ta mnə ŋa kaghuni nda guna ghəŋa ghuni ya yu kə'a. Ka gala kaghuni ka ghəŋa ghuni ta na skwi ta mnə yu na.

16 Tsa leghwa tfawi ta sə mu, ka rfa Lazglafta ta ghəŋani ya ní, nza a ka guyatá amu nda Kristi nda ma usani ra? Tsa buradi ta dguvusta‡ mu ya guli ní, nza'a ka guyatá amu nda Kristi nda ma slu'uvghani guli ra?

17 Turtuktuk buradi mndani, ama nda ndəgha amu ta zay. Tsaya a ta maranja kazlay: Nda guya mu ma slu'uvgha turtuk nda ma dguvusta mu ta tsa buradi turtuk ya kə'a ra?

18 Ngha wa zwana la Isra'ila 6a. Tsa gwal ta za skwi vla lu ŋa pla ghəŋ ta gwir ya ní, guya a hən nda Lazglafta mida ra?

19 Nu ta kumə yu ta mnay? Ta kumay yu ta mnay sana skwi tsa slu'i plana lu ta ghəŋ ta skwa wuyay ya kə'a ra? Ari sana skwi a na tsa skwa wuyay ya na? Sana skwi a dekdek wa.

20 Skwi kumə yu ta mnay ná, pla ghəŋ ta plə gwal kul sanjta Lazglafta ná, ŋa duhwalha halaway ta planata hən ta ghəŋ, ŋa Lazglafta a wa. Va a yu ta guyatá vgha ghuni nda duhwalha halaway wa.

21 Lavin a kuni ta sa skwi ta leghwa Mgham Yesu, ta saysay kuni ta leghwa duhwalha halaway wa. Lavin a kuni ta za skwa Mgham Yesu, ta zayzay kuni guli ta ŋa duhwalha halaway wa.

* 10:1 Ngha ta Sabi 13:21-22, 14:22-29. † 10:4 Ngha ta Sabi 16:4-35, Vrafta ta Zlahu 8:3, Mbsak 20:8-11. ‡ 10:5 Mbsak 14:16, 23, 29-30. § 10:6 Mbsak 11:4, 34. * 10:7 Sabi 32:6. † 10:8 Mbsak 25:1-9. ‡ 10:16 Ngha ta Lukwa 22:19, nda 1 La Kwarentj 11:23-26.

²² Ta kumay mu ta ganaftá sidi ta Mgham Yesu ra? Ari mal amu a mbratani ka tsatsi na?

Magawa inda skwi ɲa vla glaku ɲa Lazglafta

²³ Lavinɲlava mndu ta «maga inda skwi,» ka kuni. Manda tsaya nza-kwani, tsaw inda skwi a dɪna wa. Lavinɲlava mndu ta «maga inda skwi,» tsaw inda skwi a ta ɲla mndu guli wa.

²⁴ Ma laghu kuni nɲa skwi ta dza'a kata kaghuni, nɲhawa skwi ta dza'a katanɲá sana mndu.

²⁵ Zawaza ta inda skwi ta skwapta lu ta luma, ma dawu kuni ta vli ta ghəɲani, ma lagha sana ndanu ta wa ghəɲa ghuni,

²⁶ kabga ka gwaɗa Lazglafta na: «ɲa Mgham Lazglafta haɗik nda inda skwi mida§ demdem,» ka'a.

²⁷ Ka hgaghunahga mndu kul snaɲta Lazglafta ɲa za skwi, ka snata kuni katsi, zawaza ta inda skwi dza'a vlaghunata tsi, ma walaɲ kuni ta dawutá vli ta ghəɲani, ma ndananahga kuni ta sana ndanu ta ghəɲani.

²⁸ Ka «slu'a pla ghəɲ ɲa skwa wuyay ya,» ka ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da zay da famta kuni ta tsa mndu ta mnaghunata ya ma ndanu.

²⁹ Ndana kaghuni a mnə yu wu, ndana tsa sana mndu ya.

I'i ná, lavinɲlava yu ta za inda skwiha. «Kabgawu tama ɲa mnay kazlay: Ma zə ka, yaha ka famtá sana mndu ma ndanu kə'a?»

³⁰ Ka si rfanahgarfa yu ta Lazglafta ta ghəɲa skwi zu yu ya ní, nu dza'a kəl lu ka mana i'i ta ghəɲa skwa zay rfanahga yu ta Lazglafta ta ghəɲani na?

³¹ Dər nu ta zə kuni, dər nu ta sə kuni, dər nu sana skwi ta magə kuni, magawa indani ɲa vlanɲta glaku ta Lazglafta.

³² Ma nza kuni ka tuthun dər ka ɲa la Yahuda, dər ka ɲa la Grek, dər ka ɲa Igliza Lazglafta.

³³ Magawamaga manda ɲa ɗa ta maga inda skwi ɲa zɗəganatá inda

mndu ya. Zba a i'i ta maga skwiha dza'a katihatá wu, skwiha ya dza'a katanɲta ndəghata sanlaha ta magə yu, ɲa mutsafta taɲ ta mbaku.

11

¹ Ksawaksa ta sada ɗa, manda ya ta ksə i'i ta sada Kristi ya.

Nzakwa zgwana nda mi'aha, ma həga Lazglafta

² Ta rfay yu ta kaghuni nda havapta ta havapta kuni ka i'i ma inda skwi, nda ya ka kuni ta ɲanatá skwiha ta taghaghunafta yu ya.

³ Ndana tama, ta kumay yu ta snaɲta ghuni kazlay: Ghəɲ ta ghəɲa inda zgun ná, Kristi ya. Ghəɲ ta ghəɲa inda marakw ná, zgun ya. Ghəɲ ta ghəɲa Kristi guli ná, Lazglafta ya kə'a.

⁴ Ka ta maga du'a inda zgun da Lazglafta nda ya ka ta mna gwaɗa snaɲ tsi da Lazglafta a tsi katsi nda bukwatá ghəɲ ná, tsatsa ta ghəɲa Mghamani.

⁵ Ka ta maga du'a inda marakw da Lazglafta nda ya ka ta mna gwaɗa snaɲ tsi da Lazglafta a tsi katsi kul bukwatá ghəɲ ná, tsatsa ta ghəɲa mghamani. Nda nza manda skwi nda htasa ghəɲani nda tsa.

⁶ Ka si bukwa a yu ta ghəɲ wu ka marakw ya ná, htshintani guli ɗa! Ala ka si nda nza tsi ka skwa hula da marakw na gatsatani ta ghəɲani, ka htshintani a tsi ya, bukwatani tama!

⁷ Ma bukw zgun ta ghəɲ, kabga tsatsi ta gara vgha nda Lazglafta nda glakwani tani. Marakw ya ná, maravata glakwa zgun tsatsi,

⁸ kabga zgun ná, tsagap ma marakw a lu wu, marakw ya tsagap lu ma zgun.

⁹ Zlaganap a lu ta zgun ɲa marakw wu, marakw yeya zlaganap lu ɲa zgun.

¹⁰ Tsaya dza'a kəl marakw ka kla ɲizla mghamani ta ghəɲani, kabga gwaɗa ta duhwalha Lazglafta.

¹¹ Dər má mantsa nzakwani ma guyatá vgha nda Mgham Yesu ná, lava a ma marakw ka haɗ zgun wu,

lava a ma zgun guli ka had marakw wa.

¹² Manda va ya tsagap lu ta marakw ma zgun ya, marakw ta ya zgun guli. Da Lazglafta sagha indani*.

¹³ Galawa kaghuni 6a! Nda ra ka ndəbay marakw ta dzvu da Lazglafta kul bukwanatá tsi ta ghəjani ra?

¹⁴ Daga nzakwagapta ná, nda sna mnduha kazlay: Skwa hula zlanɟa zgun ta swida ghəjani zəmbək kə'a.

¹⁵ Marakw ya ná, ka skwa rka nza-kwani da tsatsi, kabga vlanɟla lu ta swidi zəmbək manda skwi ɲa bukwa ghəjani ta tsatsi.

¹⁶ Ka mamu mndu dza'a zlərday katsi, dina ka snanɟani kazlay: Snəgla a anɲi, nda Iglizha Lazglafta ta sana tva nzaku ta ghəjani tsaya wa kə'a.

Guya vgha ɲa zay nda sa usa Mgham Yesu

Mat 26:26-29, Mak 14:22-25, Luk 22:15-20

¹⁷ Wya sana skwi ta magaku da kaghuni kul had yu ta rfa kaghuni. Ta tskavatá kuni má ɲa magay ghuni ta skwi ɲa dza'a ta kəma ta kəma ya ná, vər nda hul ɲa kaghuni.

¹⁸ Karaku ná, ta tskavata kuni, kaghuni gwal zlgħay nda ɲuduf tazlay ná, mamu daga vgha mataba ghuni ka lu ta snə yu. Zlah mantša ya nzakwani ka yu ta gray.

¹⁹ Dina va tsa daga vgha ya mantša mataba ghuni katək, kada grafta lu ta vərda ɲərma mnduha mataba ghuni.

²⁰ Tsa tskavata ta tskavata kuni ya ná, ɲa za skwa zaya Mgham† Yesu a ta tskavata kuni wa.

²¹ Ta tskavata kuni ka za skwa zay ná, dər wa ta ɲavata ka za ɲani, ka kuni ta magay. Ta dzə maya ta sanlaha, nda ghwaya nda ghwaya sanlaha.

²² Ari had wa a həga ghuni, ɲa zay ghuni nda ya ɲa say ghuni ta skwa ghuni na? Ta kumay kuni ta ghuɓasa Igliza Lazglafta ra? Ari hula a ta pghə kuni ɲa gwal kul had skwa taɲ na? Nu dza'a yu mnay ɲa ghuni? Dza'a

rfay yu ta kaghuni ka kaghuni ra? Ta ghəjani tsaya ná, rfa a yu ta kaghuni wa.

²³ Wya skwi tsu'af yu da Mgham Yesu, ka taghaghunafta yu: Ta tsa rvidik kəl lu ka vlatá Mgham Yesu ya ná, ka klaftá tsi ta buradi,

²⁴ ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəjani, ka ɓlanaptá tsi, ka'a mantša: «Nanana ná, slu'uvgha da ya ɲa ghuni, ka maga kuni ta na skwi na ɲa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

²⁵ Mantša guli kdakwa taɲ ta zutá skwa zay, ka klaftá tsi ta leghwa, ka'a mantša: «Nana leghwa na ná, lfida slərɓa ta zughu ya zlərdap Lazglafta nda usa da. Inda say dza'a sə kuni dazlay ya ná, ka maga kuni ɲa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

²⁶ Tsaya tama, inda nzata ghuni ka za na buradi na, ka sa skwi ma na leghwa na ná, mna nzakwa Mgham Yesu ha ka saghani ta mnə kuni nda tsa.

²⁷ Mantša ya, ta zə mndu ta na buradi ná, ta sə mndu ta skwi ma na leghwa ná, ngha a ka sana skwi wu katsi, gaga ta dmaku, kabga ngha a ta slu'uvgha Mgham Yesu ka sana skwi wa.

²⁸ Ka gala mndu ma ghəjani ta nza-kwani karaku ma kdə tsi ka za na buradi na, nda ya ma kdə tsi ka sa skwi ma na laghwa na.

²⁹ Mndu ta zay, ta say kul snanɟa guyata vgha taɲ nda Mgham Yesu ná, tɗanaktɗa ta ghəjani ta guma Lazglafta, ma tsa zay ta zə tsi nda tsa say ta sə tsi ya.

³⁰ Tsaya kəl ndəghata sanlaha ka nzata kul dughwanaku mataba ghuni, nda raghwa sanlaha, ta rwutá sanlaha.

³¹ Ka si amu kaghəjani mu ta galaptá nzakwa mu katsi ná, had Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəjani amu wa.

³² Ala ka tsamagha tsa Lazglafta ta guma ka zlahu amu nda tsi ya, nda nza ɲa kwalani kul tsamaghatá guma kawadaga nda gwal ma ghəjani hadik.

* **11:12** Ngha ta Zlrafta 1:26-27 nda 2:18-23. † **11:20** Skwa zaya Mgham: Ngha ta aya 23-26 nda 1 La Kwarejɛt 10:16.

³³ Tsaya tama zwanama, ka tsaka-vatsaka kuni ka za skwi katsi, kazlafwa vgha ghuni karaku.

³⁴ Ka si maya ta kuzlanjá mndu katsi, zutani ta skwa zayni mintghani, da nzaku tsa tska vgha ghuni ya ka kla ghəŋa ghuni da guma Lazglafta. Pđakwa hamata skwiha ya ná, dza'a payafta bađu laba dá da kaghuni yu.

12

Skwi ta vlə Sulkum nda ghuḅa

¹ Zwanama dá, ta ghəŋa mbraku ta vlə Sulkum nda ghuḅa ná, va a yu ta nzakwa ghuni kul tsalaku mida wa.

² Nda sna kuni kazlay: Ma fitika nzakwa ghuni ta kul snaŋta kuni ta gwada Lazglafta ná, ta tsəlḅu ta kəma skwa wuyayha ta nzaku duduguma kuni ta tsəlḅu, hahəŋ ta tiŋwa kaghuni guli.

³ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Haď mndu ta mna gwada nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta kazlay: Nda ksi'a Yesu kə'a wa. Ka nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa a tsi wu katsi, haď mndu dza'a lavinjá mnay kazlay: Yesu ná, Mgham ya kə'a guli wa.

⁴ Ta traku mbaku kavghakavgha ta dgə Sulkum, ama va tsa Sulkum turtuk ya ta dgay.

⁵ Ta traku slnaha kavghakavgha ta magə lu, ama ŋa va tsa mgham turtuk ya ta maga lu.

⁶ Ta traku tva magay mnduha ta slnaha kavghakavgha, ama va tsa Lazglafta turtuk ta maga indani ma inda mndu.

⁷ Nda tvi kavghakavgha ta mara Lazglafta ta mbrakwa Sulkumani nda ghuḅa ma inda mndani, ŋa katuvtá vgha nda tsi.

⁸ Mbrakwa gwada nda difil vlanj Sulkum ta sani. Midala gwada vlanj va tsa Sulkum ya ta sani.

⁹ Mbrakwa zlgħay nda ŋuďuf vlanj tsa Sulkum ya ta sani. Mbrakwa mbamba mnduha vlanj va tsa Sulkum ya ta sani.

¹⁰ Mbrakwa maga mazənzəmhə vlanj tsi ta sani. Mbrakwa kla lwa Lazglafta vlanj tsi ta sani. Mbrakwa galaptá sulkumha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa lavinjá gwada nda sana gwadaha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa snaŋtá tva mbəđiginjá tsa gwadaha ya vlanj tsi ta sani.

¹¹ Indani ná, tsa Sulkum turtuk ya ta magay. Tsatsi turtukwani ta dgay ŋa inda mndu manda ya ta kumə tsi.

Gwata kaghuni demdem, vgha Kristi kuni

¹² Nghama tsatá vgha mu ya 6a: Manda nzakwa tsuhmbura vgha mndu nda ndəgha fawayha tida dər ma kinawu ndəghatani ya, vgha turtuk ya, mantsa ya nzakwa Kristi guli.

¹³ Amu demdem, dər la Yahuda tsi, dər la Grek a tsi, dər mndu ka vu'a tsi, dər mndu kul haď ka vu'a a tsi, magamafmaga lu ta batem ŋa nzaku ka slu'uvgha turtuk ma Sulkum turtuk. Ka mutsaftá mu demdem ta va tsa Sulkum turtuk ya, manda skwi sava mu nda sa.

¹⁴ Tsaya tama ná, nza a tsuhmbura vgha ka faway turtuk wu, gwagwatá fawayha ya.

¹⁵ Ka «dzvu a i'i wu, nza a yu ka faway vgha wu,» ka ka səla katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁶ «Iri a i'i wu, nza a yu ka vgha wu,» ka ka sləməŋ katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁷ Ka má iri vgha demdem katsi, ma ndaw dza'a snaŋta lu ta sləməŋ? Ka má sləməŋ tsi demdem, ma ndaw dza'a zi'a lu ta skwi?

¹⁸ Tsatsaf tsatsa Lazglafta ta inda fawayha ta vgha, ka fafata ma vlani ma vlani manda ya ta kumə tsi.

¹⁹ Ka má faway turtuk yeya vgha katsi ná, ma mamu vgha ra?

²⁰ Tsaw nda ndəgha fawayha ta vgha ta gwaftá vgha ka vgha turtuk.

²¹ Lavinj a iri ta mnay ŋa dzvu kazlay: Haď gwada dá nda kagha wu kə'a wa. Mna a ghəŋ guli ŋa səlaha

kazlay: Had gwađa da nda kaghuni wu kə'a wa.

²² Katək na: Tsa fawayha má ta nghə lu kul had rga tan ya ná, tsahaya nərmani.

²³ Tsaha má ta ndanu amu kazlay: Had ghzliwa tan wu kə'a ya ná, tsahaya ta vlə mu ta glaku ŋa tan. Tsa fawayha kul dínaku nghay ya, mal tsaha ya ta laghu mu da payay.

²⁴ Tsaha dínadína ngha ya katək na, had lu ta payay wa. Magafmaga Lazglafta ta vgha ka nanaftá tsa fawayha kul had ghzliwa tan ya, ka nərmani,

²⁵ kada kwala daga vgha kul had ma vgha, ŋa nghapta fawayha ka skwa turtuk ka sani nda sani.

²⁶ Ka ta ghuya danwa faway turtuk ná, inda fawayha ta ghuyay kawadaga nda tsi. Ka ta rfu faway turtuk ná, inda fawayha ta rfu kawadaga nda tsi.

²⁷ Kaghuni ná, vgha Kristi kuni, ka fawayhani nzakwa ghuni turtuk turtuk.

²⁸ Mataba guyatá ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf ná, tan gwal ghunay pgha Lazglafta, ka fiŋtá la anabi kamahis, ka fiŋtá gwal tagha gwadani ka mahkən. Tahula tsa ka pghatá tsi ta gwal valan lu ta mbrakwa maga mazəmzəm, nda gwal nda mbrakwa mbamba mnduha, nda gwal katá mnduha, nda gwal ta nghapta ka slna mnduha, nda gwal ta gwađa sanlaha ma gwađa.

²⁹ Ka gwal ghunay həŋ demdem ra? Ka la anabi həŋ demdem ra? Ka gwal ta tagha gwadani həŋ demdem ra? Inda tan demdem ta maga mazəmzəm ra?

³⁰ Inda tan demdem ta mbamba mnduha ra? Inda tan demdem ta gwađa sanlaha ma gwadaha ra? Inda tan demdem ta mbədigiŋtá gwađa ra?

³¹ Hmətət ka kuni dʋuta mbrakuha ya ta vlata lu ta malaghuta.

Wana yu dza'a maraghunata guli ta tvi ya ta hemanata.

Dvu ta hemanatá inda skwi

¹ Dər má nda sna yu ta gwađa inda gwađa sanlaha ma gwađa ta gwađe mnduha nda duhwalha Lazglafta tani, ka had yu ta dʋutá mndu wu katsi, nda nza yu manda ghudzaga gwanḡwanḡ, ka manda ghudzaga hutsan a tsi.

² Dər má mutsafmutsa yu ta mbrakwa kla lwa Lazglafta, dər má nda sna yu ta inda skwi nda dífatá skwa Lazglafta tani, dər má mamu zlgħay nda ŋuduf da i'i ŋa sli'anafatá ghwáha, ka had yu ta dʋutá mndu wu katsi, skwi bətbət yu.

³ Dər má hlafha yu ta inda skwa da ka daganafatá gwal ka pdu, dər má vlaha yu ta ghəŋa da ŋa pla ghəŋ, ka had yu ta dʋutá mndu wu katsi, had sana skwi dza'a katadifta tsaya wa.

⁴ Mamu ksa ŋuduf da mndu ta dʋutá mndu, dagala zdaku da tsi. Had mndu ta dʋutá mndu ta draku wu, had mndu ta dʋutá mndu ta ghərɓaku wu, had ta gla ghəŋ wa.

⁵ Had ta maga skwa hula wu, had ta tsagana wa. Had ta basa ŋuduf wu, had ta zlanťá dugun ma ŋudufani wa.

⁶ Had ta rfu ta ghəŋa magatá ghwadaka skwi wu, ta ghəŋa magatá vərda skwi ta rfa tsi ta rfu.

⁷ Naw lu, ka'a nda inda skwi. Ta Lazglafta fatá ghəŋani ma inda skwi. Nda fa ŋudufani ta payakwa inda skwi. Ta su'ay ta inda skwi.

⁸ Had dʋutá mndu ta kdaghuta dekdek wa. Dza'a kdaghukda kla lwa Lazglafta, dza'a kdaghukda gwađa sanlaha ma gwađa, dza'a kdaghukda snaŋtá skwi guli.

⁹ Ki'a nda ki'a skwi snaŋ mu, ki'a nda ki'a lwa Lazglafta mna a mu.

¹⁰ Ama badu zlagapta tsa vərđani ya ná, dza'a kdaghukda tsaha kul kdaku ya.

¹¹ Ma ga zwanja da ná, ka zwanzwani ka yu ta gwađa, ka zwanzwani ka yu ta ndanu, ka zwanzwani ka yu ta magaku. Ma glata i'i, ka pghinťá yu ta má zwanzwani.

¹² Ndanana ná, manda ngha vli ma dalagar zwətzwət ya ta ngha mu, ta kəma dazlay, mbəŋ ya mbəŋ ya dza'a nghan̄ta mu. Ndanana ná, ki'aki'a snan̄ta yu ta skwi, ta kəma dazlay, dza'a nda sna yu ta inda skwi nekwekw manda snan̄ta Lazglafta ta i'i ya.

¹³ Ndanana ná, mamu skwiha hkən ta gđavata: Mamu zlghay nda ŋuduf, nda faftá ghəŋ, nda đvu, ama ya ta hemanatá tsa skwiha ya ná, đvu ya.

14

Na dğay nda inda mndu, skwi ta vlə Sulkum

¹ Njavawaŋa ka zba đvutá mndu, mamawa mbraku ya ta vlə Sulkum guli. Katkatani ta ghəŋa kla lwa Lazglafta.

² Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋa mnduha a ta mna tsi wu, ŋa Lazglafta. Had mndu nda sna wu, kabga nda mbrakwa Sulkum ta mna tsi ta tsa đifatá skwiha Lazglafta ya.

³ Mndu ya ta kla lwa Lazglafta ná, nda mnduha ta gwada tsatsi, ka vla mbraku ŋa tan̄, ka ksa ŋuduf ŋa tan̄, ka ŋla həŋ.

⁴ Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋla ghəŋani ta ŋlə tsatsi, ama mndu ta kla lwa Lazglafta, Igliz ŋani ta ŋlay.

⁵ Ta kumay i'i ta gwaday kaghuni demdem ta sanlaha ma gwadaha, ama malaghumala kumay đa ta klay ghuni ta lwa Lazglafta. Malaghumala mndu ta kla lwa Lazglafta ka mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha, ka mantsa a tsi wu, ba mamu ka mndu ta mbəday dza'a kəl Igliz ka mutsaftá ŋlaku.

⁶ Zwanama đa, ka sna a kuni ta skwi snaghunam yu, ka sna a kuni ka lwa Lazglafta klədaghunagha yu, ka sna a kuni ta skwi taghaghunaf yu wu, nu dza'a kataghunafta lagha đa da kaghuni, ka mnay đa ta gwada nda kaghuni nda sanlaha ma gwadaha, ka sna a kuni ta kligiŋta đa ta đifatá skwa Lazglafta na?

⁷ Ka gragra nzakwani nda hamata skwiha ta kəl lu ka skalu: Manda sinlak nda htimbil. Ka sabə a lwani nda tvani ná, waka lu dza'a snan̄ta kazlay: Mndərga ya skwi ya tsa vyagap lu, ka dzagap lu a tsi kə'a na?

⁸ Ka vya a mndu ta duli ŋa dza'a da vla vulu nda tvani ná, wa dza'a sli'af̄ta na?

⁹ Manda tsaya kaghuni guli, ka nda sana gwada kul snan̄ta lu ka kuni gwada katsi, waka lu dza'a snan̄ta skwi ta mnə kuni na? Walaya gwada tsa gwadiŋ kuni.

¹⁰ Ta traku gwadaha kavghakavgha ma ghəŋa hadik, inda tan̄ ná, mamu klatá ghəŋani.

¹¹ Ama, ka sna a yu ta tsa gwada ta gwada lu ya wu katsi, ka matbay yu ma tsa mndu ta gwada tsa gwada ya, ka matbay tsa mndu ta gwada tsa gwada ya ma i'i guli.

¹² Kaghuni, ya ta mama mutsaftá mbraku ta vlə Sulkum kuni ya, njavawaŋa ka zba mutsaftá ya dza'a malaghuta ŋlanaf̄ta Igliz.

¹³ Tsaya tama, mndu ya ta gwada nda sana gwada ná, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ŋa mutsanaf̄ta mbrakwa mbəđigiŋta.

¹⁴ Ka ta magay yu ta du'a nda sanlaha ma gwadaha kul snan̄ta lu katsi, ta magə ma sulkuma vgha đa yu ma ghunislaka đa a wa.

¹⁵ Kinawu ka yu dza'a magay tama? Dza'a magay yu ta du'a ma sulkuma vgha đa, dza'a ndəbay yu nduk ma ghunislaka đa guli. Dza'a fay yu ta laha ma sulkuma đa, dza'a fay yu nduk ma sulkuma đa guli.

¹⁶ Ka mantsa a tsi wu, ka ta rfay ka ta Lazglafta ma sulkuma gha kwen̄kweŋ, waka hamata mndu ta snay kul snan̄ta tsa gwada ya, dza'a mna «amin» ta ghəŋa tsa rfu rfa ka ya, ka sna a tsi ta tsa skwi mna ka ya na?

¹⁷ An̄ mndani rfanagharfa kagha ta Lazglafta kahwathwata, ama ŋlanaf̄ ta tsa mndu ta snay ya wa.

¹⁸ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga mal i'i ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ka kaghuni demdem.

19 Ama malaghumala dvafta da ta mnatá gwada hutaf ma ghunislaka da mataba Igliz ņa ņlanaftá sanlaha, ka ya da mnata yu ta gwada dambu' ghwan nda sanlaha ma gwadaha kul snanťa lu.

20 Zwanama da, ma nza ndana ghuni manda ņa zwani. Ka tvə ghwadaka skwi tsi katsi, manda zwani kwitikwkwitikw ka kuni nzata, ama ndana mndərha ka kuni ndanay.

21 Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Nda ma mndəra sana mnduha ta gwada sana gwada, nda ya nda ma huta wa la mayəm dza'a gwadganata yu ta na mnduha na, tsaw kulam nda tsa snanťa a hən ta gwada* da wu,» ka Mgham Lazglafta.

22 Mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ņizla guma ya ņa gwal kul zlghafta, mantša ya a da gwal zlghay nda ņuduf wa. Kla lwa Lazglafta ná, ņizla zdaku ya ņa gwal zlghay nda ņuduf, mantša ya a da gwal kul zlghafta wa.

23 Ka lagha Iglizha ka tskavata demdem ka mna gwadaha, ta gwadə ya ta ņani, ta gwadə ya ta ņani, ka hən nda sanlaha ma gwada katsi, ka sli'afta hamata mnduha, ka gwal kul zlghafta a tsi, ka lami da taba tan, had hən dza'a mnay kazlay: Nda ksa kuni da halaway kə'a ra?

24 Ala ka lagha tan demdem ka kla lwa Lazglafta katsi, ka sli'afta mndu kul zlghafta, ka hamata mndu a tsi ka lami da taba tan, had tsa gwada ya dza'a ksantə ņa zbayni ta pla dmaku ra?

25 Dza'a sabsa skwi ma ņudufani ta dađi ņa zləmbatani zlumbruh ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ņa mnayni kazlay: Mataba ghuni Lazglafta kah-wathwata kə'a.

Gwada ta ghəņa tska vgha ma guy-ata ghəņ

26 Zwanama da, nu ta raku ņa magay tama? Ka ta tska vgha kuni, ta falaha sanlaha, ta tagha skwi ņa mndu sanlaha, kligintá difata skwa Lazglafta ņa sanlaha, mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ņa sanlaha, mbədigiņťa ņa sanlaha, ņa ņlaku ká indani demdem.

27 Ka mamu mndu ta mna gwadaha nda sanlaha ma gwadaha katsi, ma malaghumala hən ta mndu his ka hkən a tsi ta gwada, mnaha ya ta ņani, mnaha ya ta ņani ka hən da gwaday, mamu ka mndu ņa mbəday katsi guli.

28 Ka had mndu ņa mbəday wu katsi, hafta tsa ya ta wani mataba Igliz, ka gwadayni maghəņmaghəņ nda ya ņa Lazglafta.

29 ņa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, his nda hkən ka mndu ņa gwada. Psaptá tsa gwada ya ņa sanlaha.

30 Ka vlanvla Lazglafta ta sana mndu ta nzaku ta kligintá difatá skwa Lazglafta katsi, nzaghuta tsa mndu tanťan ya tsərid.

31 Inda kaghuni, turtukturtuk ná, lavinlava kuni ta kla lwa Lazglafta, ņa taghafta inda kaghuni ta skwi, ņa mutsafta inda kaghuni ta mbraku.

32 Tsa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, ma dzva tan tsa mbraku vlan Lazglafta ta hən ya.

33 Nza a Lazglafta ka Lazglafta hwazlađaku wa, Lazglafta zdaku ya.

Manda va ya ta magə mi'aha ma Igliz nda ghuđa ya,

34 Seftekw ka mi'a ghuni nzata ma tskatá vgha, kabga vlan a lu ta tvi ta hən ņa gwada wa. Nda hanatá ghəņ ka hən nzata manda ya ta mnə deftera Lazglafta guli.

35 Ka mamu sana skwi ta kumə hən ta snanťa katsi, đaway tan da zə'alha tan mintgha tan. Ka skwa hula gwaday marakw ta gwada mataba Igliz†.

36 Da kaghuni saba gwada Lazglafta re, ari ņa ghuni ndaghəņa ghuni a vlaghunata lu katək na?

* 14:21 Ngha ta Isaya 28:11-12. † 14:35 Ngha ta 1 La Kwareņt 11:5.

³⁷ I'i ná, anabi yu, mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i ka ka mndu katsi, dina ka snanṭani kazlay: Nana skwi vindaghunaf yu na ná, Mgham Lazglafta ta mnata kə'a.

³⁸ Ka sna a yu ta tsa skwi ya wu, ka mndu katsi, sna a Lazglafta ta tsatsi guli wa.

³⁹ Mantsa ya tama zwanama, ṅavawa ṅa ka zba mbrakwa kla lwa Lazglafta. Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ma pyu kuni.

⁴⁰ Manda ya ta raku ka kuni maga inda skwi, nda tvani katsi guli.

15

Sli'agapta Kristi ma mtaku

¹ Zwanama da, ka havaghunak hava yu ta tsa Lfida Gwada mnaghuna yu, ka tsu'afta kuni, ka ṅavatá kuni mida ya.

² Tsa Lfida Gwada ya ta mbaghunafta, ka ṅanaṅa kuni manda va ya mnaghuna yu. Ka mantsa a tsi wu, ka bətbət tsa zlglafta zlg haf kuni ya.

³ Tsa ṅərma skwi tinlaghu yu ta taghaghunafta ya, tsaya zlg haf i'i kazlay: Mtumta Kristi ta ghəṅa dmakwa mu kə'a, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁴ Ka padamtá lu, ka sli'agaptá tsi nda hafu bađu mahkən, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁵ Ka maranaṅtá tsi ta ghəṅani ta Kefas, tahula tsa ka maranaṅtá tsi ta ghəṅani ta gwal ghwanṅpdə his.

⁶ Tahula tsa guli, ka maranaṅtá tsi ta ghəṅani ta zwanama ta malaghutá hutaf dər mək ta fitik turtuk. Ta mal gwal ta ndiri ndanana mataba taṅ, rwavaghu rwa sanlaha.

⁷ Maranaṅmara guli ta ghəṅani ta Yakubu, maranaṅha ta inda gwal ghunay.

⁸ Tahula maranaṅtani ta ghəṅani ta tsaha ya demdem, ka maridintá tsi ta ghəṅani ta i'i guli, i'i ta nzakway manda bazaku ma tsa fitik ya.

⁹ Manda va tsaya ná, i'i sagəṅ gudzekw mataba gwal ghunay. Ra a

yu má ka hgay ka mnda ghunay wu, kabga ganapga yu tiri ta mnduha ta zlglaftá Lazglafta.

¹⁰ Nda zđakatahuda Lazglafta ná, nda nza yu manda va na nzakwa da na. Nza a tsa zđakatahudani ṅa da ya ka skwi bətbət wa. Katək ná, mal i'i ta magatá slna ka hahəṅ demdem. Nziya nza tsi, i'i a ta magata wu, tsa zđakatahuda Lazglafta ma i'i ya ta magata.

¹¹ Tsaya tama, dər má i'i tsi, dər má hahəṅ a tsi ná, tsaya skwi ta mnə ṅni, tsaya skwi zlg haf kaghuni guli.

Dza'a sli'agap sli'a Kristi ma mtaku

¹² Ka si ta mnay lu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi kə'a ya ní, kabgawu ta kəl sanlaha mataba ghuni ka mnay kazlay: Had sli'agapta ma mtaku wu kə'a na?

¹³ Ka si had sli'agapta ma mtaku ya ná, ba va sli'agap a Kristi guli wa.

¹⁴ Ka si sli'agap a Kristi ya guli wu, ka bətbət na gwada ta mnə ṅni na nda tsa tama, ba ka bətbət zlg hay nda ṅudufa kaghuni guli.

¹⁵ Ta tsakalawi kuni ta Lazglafta ka lu nda aṅni nda tsa mnay ṅni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Kristi ma mtaku kə'a ya. Ka si had sli'agapta mnduha ma mtaku ya wu, walaṅ a ta sli'agapta nda tsaya wa.

¹⁶ Ka si walaṅta a gwal nda rwa ta sli'agapta wu katsi, ba sli'agap a Kristi nda tsa guli wa.

¹⁷ Ka si sli'agap a Kristi ya wu, ka bətbət tsa sləghafta zlg haf kuni ya. Ta ma dmakwa ghuni kaghuni ha gita.

¹⁸ Ka mantsa ya tsi guli, gwal ta rwuta ma Kristi ná, nda zada həṅ.

¹⁹ Ka ṅa na nzakwa amu ndanana kwenkwen fata mu ta ghəṅ ma Kristi katsi ná, nda nza mu ka gwal ta ksaku ka hidahida katakata mataba inda mnduha.

²⁰ Na ṅa kahwathwata ná, sli'agapsli'a Kristi mataba gwal nda rwa, tsatsi taṅtaṅa mndu ta sli'agapta. Tsaya ta maraṅta kazlay: Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa guli kə'a.

²¹ Manda ya sagha mtaku nda ma mndu turtuk ya, manda tsaya guli ná, nda ma mndu turtuk sagha sli'agapta ma mtaku.

²² Ta mtay inda mndu ta mtaku, kabga sabə ma zivra Adamu həŋ. Manda tsaya guli ná, dza'a vramvra hafu da inda gwal ta ndi'aftá vgha nda Kristi.

²³ Nda fitikani nda fitikani ta magakwa tsa fitika sli'agapta ya. Kristi taŋtaŋani, ŋa sagha fitika ŋa gwal ta nzakway ka ŋa Kristi bađu sagha dza'a sagha tsi.

²⁴ Ŋa zadanata Kristi ta mbrakwa inda ghwadaka sulkumha nda mghamha taŋ tani, nda ŋa inda gwal dagaladagala ma ghəŋa hadik. Tahula kdintani ta zadanata, ŋa vranavatani ta ga mgham ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

²⁵ Nda nza tkwe' ka gay Kristi ta mgham ha ka sagha fitik dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

²⁶ Ghuma dza'a lu zadanata ŋa dza ghəŋani ná, mtaku ya.

²⁷ Wya ka lu vindafta ma deftera Lazglafta: «Dza'a niŋna Lazglafta ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani*.» Tsa mnay mnə lu kazlay: Dza'a niŋna ta «inda skwi» ka skwa ta diŋlay səlani kə'a ya ná, nda tsala. Had tsa mndu ta vlanťa mbraku ta ghəŋa inda skwi ya mida wa.

²⁸ Tahula niŋta Lazglafta Da ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani, hanaganata zwaŋ ta ghəŋ mista tsa mndu ta vlanťa tsa mbraku ta ghəŋa inda skwi ya, kada nzakwa Lazglafta Da ta ghəŋa inda skwi nekwnekw, nda mndu tani.

²⁹ Ka mantsa a tsi wu, nu ta psə gwal ta magaftá batem da mnaka gwal nda rwa na? Ka si walaŋta a gwal nda rwa ta sli'agapta ya wu katsi, ŋaw ta maga həŋ ta batem da mnaka taŋ na?

³⁰ Ka sli'agapta a mnduha ma mtaku wu katsi ní, ŋaw ta dza'a aŋni tawa hdak inda fitik?

³¹ Gita re mahtsim a na, mtaku ta kzla i'i. Kahwathwata ta mnaghunata yu zwanama, ta ghərbaku yu ta kaghuni ta ghəŋa slna maga mghama mu Yesu Kristi.

³² Ka tsa wudawudə yu nda nimitakha ma luwa Afisus ya, ka ngahanatá mnda səla tsi kwenkweŋ katsi ní, nahgani kataf tsi ta i'i na? Ka si had sli'agapta ma mtaku wu katsi, manda va ya ta mnə sanlaha ná, «zamazaza, samasa, ya wya dza'a rwurwa† mu mahtsim ya,» ka həŋ.

³³ Dasuwa ka kuni, ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni, ya «ksa nzaku nda ghwadaka mnduha ná, ta badzay ta mndu.»

³⁴ Vraganaghawa vra ta ghəŋa ghuni manda ya ta raku. Ma walaŋ kuni ta maga dmaku, ya sna a sanlaha mataba ghuni ta Lazglafta wa. Aya hula ka i'i tada!

Kinawu ka gwal nda rwa dza'a sli'agapta?

³⁵ «Ka waya ka skwi dza'a daway sani ma mndu kazlay: Waka gwal ta rwuta dza'a sli'agapta na? Nda wani ma slu'uvgha dza'a sli'agapta həŋ na kə'a?»

³⁶ Rghargha vgha na! Sna a ka kazlay: Had skwi ta sləgadata ka ta dyaf ta ka ta rwa a tsi wu kə'a ra?

³⁷ Skwi ta sləgadata ka ná, kuzunani a wa, hyani ya, dər má hya tsi dər má sana hulfa a tsi.

³⁸ Ŋa vlanťa Lazglafta manda ya ta kumay tsi ta kuzun ŋa dər wati ma skwi sləgada ka. Kuzun ya ta ksana-vata ta vlanťa tsi.

³⁹ Inda skwi ta hafu ná, ndaghəŋani ndaghəŋani slu'u vgha taŋ: Ndagħəŋani slu'u vgha mndu, ndaghəŋani slu'u vgha skwiha fwad fwad səla mista taŋ. Ndagħəŋani ŋa zarakha, ndaghəŋani ŋa klipiha.

⁴⁰ Ndagħəŋani tsatsatá skwiha ta luwa, ndaghəŋani tsatsatá skwiha ta hadik. Ndagħəŋani wdakwa skwiha ta luwa, ndaghəŋani wdakwa skwiha ta hadik.

* 15:27 Ngha ta Zabura 110:1. † 15:32 Ngha ta Isaya 22:13.

41 Ndaghəjani wdakwa fitik, ndaghəjani wdakwa tili. Ndaghəjani wdakwa tekwatsa. Ta dgavadga wdakwa sana tekwatsa nda sani guli.

42 Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda gwal dza'a sli'agapta ma mtaku guli. Slu'uvgha lamə lu da hadik ná, ɲa rwutani. Slu'uvgha dza'a sli'agapta ná rwavata a wa.

43 Ka ghwadaka skwi vzadata lu da hadik, sli'agaptani ya ná, nda glaku tida. Nda raghwa ta vzadatá lu, ta sli'agaptá tsi ná, mbrumbra katakata.

44 Ka slu'uvgha mnda səla nzakwani ta lamtá lu, ma sli'agaptani mbədanafmbəda Sulkum ta vghani. Ka si mamu slu'uvgha mnda səla ya ná, mamu slu'uvgha ta vlə Sulkum ya guli.

45 Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Adamu tanɲa mnda səla vuslanam Lazglafta ta hafu». Mahisa Adamu ta nzakway ka Kristi ya ná, ta luwa saha tsatsi, tsatsi ta vla hafu‡ ɲa mnduha.

46 Tsa ka Sulkum ya a tanɲani wu, tsa ka mnda səla yeya, kada saha tsa ka Sulkum ya.

47 Tsa tanɲa mndu tsagap lu ma hadik ya ná, ɲa hadik tsa, sa ta luwa tsa ka mahis ya.

48 Manda nzakwa tsaya ka hadik ya ná, ɲa hadik tsaha ya guli. Manda nzakwa tsaya ka ɲa luwa ya ná, ɲa luwa tsaha ya guli.

49 Manda tsa klafta mu ta yakwa tsa ɲa hadik ya ná, manda va tsaya dza'a klafta mu ta yakwa tsa ta luwa ya guli.

50 Zwanama da, nana skwi ta mnə yu na ná, had slu'uvgha nda us dza'a lavintá lami da ga Mgham Lazglafta wa. Had ya ta rwuta dza'a za həga ya kul rwuta guli wa.

51 Wana yu dza'a maraghunata difatá skwi maridin Lazglafta. Demdem a mu dza'a rwuta wu, ama demdem mu dza'a mbədavafu.

52 Gi hadahada dza'a mbədavafu mu manda kulitsa iri vyar lu ta

kdavakta vyatá duli. Vyata lu ta tsa duli ya ná, gi sli'agapta gwal nda rwa tsa nda slu'uvgha ya kul rwavata, ta mbədavafu amu guli.

53 Manda va tsaya ná, nda nza tkwe' ka mbəapta na slu'uvgha mu ta rwaku na, nda ya kul rwavata, ɲa mbəapta na ta mtaku na, nda ya kul mtavata.

54 Tahula mbəapta lu ta na vgha ta rwaku na nda ya kul rwavata, mbəapha lu ta na ta mtaku na nda ya kul mtavata ya, tsaya dzatá ghəja skwi nda vinda ma gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Ndunda lu ta mtaku, zaza lu ta ghwa tida kə'a ya.

55 «Wura! Ga zatá ghwa gha kay tama mtaku? Wura!

Ga gurma gha kay tama mtaku?»

56 Dmaku ná, gurma mtaku ya. Fatá zlahu ta vlantá mbraku ta dmaku.

57 Rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá za ghwa nda ma Mghama mu Yesu Kristi!

58 Mantsa tama zwanama da gwal ta dvu yu, dihavawa diha, ma gigdava kuni, lawala ta kəma ta kəma nda slna Mgham Lazglafta, ya had visa ghuni dza'a nzata ka mbalay da Mgham Lazglafta wa.

16

Tskaftá tsemi ɲa zwanama ma Ursalima

1 Taghəja skwi ta nghaghanaghatá tska skwi ɲa vlay ɲa mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima ya, magawamaga kaghuni guli manda va ya mnanaf yu ta Igliz ta hadika Galat.

2 Inda dəmas, ka faghuta inda kaghuni ta tsemi mintgha ghuni tafta skwi ya ta mutsafta kuni, da laghu lu kzla i'i kada tsKay.

3 Lagha da dazlay ya, ɲa vivindafta da ta delewer ɲa ghunafta da ta mnduha dza'a zabapta kaghuni ɲa kla tsa skwi dza'a tskafta kuni ya da luwa Ursalima.

‡ 15:45 Ngha ta Zlrafta 2:7. § 15:55 Ngha ta Isaya 25:8, Huseya 13:14.

⁴ Ala ka nda nza tsi ɲa dza'a vərɔɔa i'i katək má, gway taɲ ta vgha tsa kawadaga nda i'i.

Skwi ta kumə Pwal ta magay

⁵ Dza'a labla yu ta hadika Mekaduniya, hada dza'a sli'afɔa yu ka labə da nghaghunaghata.

⁶ Kawaka skwi ná, dza'a hanavahana yu da kaghuni, ka dza'a zə hada a yu ta fwak, ɲa pghay ghuni ta i'i da inda vli ta dza'a yu.

⁷ Va a yu ta nghadaghata zekw da kaghuni dazlay wa. Ta kumay yu ta hanavata tsəbakw da kaghuni ta graftá yu, ka nda dvay Mgham Lazglafta tsi.

⁸ Ama dza'a nzata hadna yu ma luwa Afisus har ka sagha fitika Pentekwat*,

⁹ kabga gunihaguna Lazglafta ta watgha buwaɲ ɲa magatá ɲərma slna, aɲ mndani nda ndəgha ghumaha ta lmu nda i'i.

¹⁰ Ka ɓhadaghaɓha Timute da kaghuni katsi, ka tsafaranafta kuni ta vgha yaha nzata nda zləɲ mataba ghuni, kabga ta magay ta slna Mgham Lazglafta manda ɲa ɔa.

¹¹ Yaha dər wa da hərtətata, ka pghafta kuni nda zɔaku ka sagha tsi da i'i, kabga ta kzlaykzlay ɲni hadna nda zwanama.

¹² Ya manda zwanama mu Apwalus ya ná, ndəbanandəba yu ta dzvu katakata má ɲa laba taɲ nda zwanama da nghaghunaghata, ama ndanana a kumafta maya tsatsi ta labə wu, dza'a labla ma fitik ya da mutsafta tsi.

Vlatá hidaku nda ga zgu

¹³ Nzawanza hzleɲa, ka dihavata kuni ma zlghay nda ɲuduf, yaha kuni da zləɲ, ka mbra kuni ta vgha.

¹⁴ Ma inda skwi ta magə kuni, ka maga kuni nda dvutá mndu.

¹⁵ Zwanama ɔa, nda sna kaghuni ta Stefanas nda gwal ga taɲ tani, hahəɲ taɲtaɲa gwal ta zlghaftá Yesu Kristi ta hadika Akaya, ka fata həɲ ta

ghəɲa taɲ ɲa maganatá slna ta mnduha Lazglafta. Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay:

¹⁶ Snawasna ta gwada da mndərga tsa mnduha ya, nda ya da inda gwal ta maga mndərga tsa ɲani slna ya kə'a.

¹⁷ Ta rfu yu katakata nda sagha i Stefanas nda Fwartunatus nda Akaykus da nghadighata. Nghay ɔa ta həɲ ná, manda skwi kaghuni demdem ya ka yu ta nghay,

¹⁸ kabga lɔihalɔa həɲ ta ɲudufa ɔa nda ɲa ghuni tani. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, dina vla glaku ɲa taɲ.

¹⁹ Ta ga zgu Igliz ta hadika Asiya ɲa ghuni. Ta ga zgu i Akilas nda Priskila nda Igliz ma həga ga taɲ tani ɲa ghuni katakata, ma hga Mgham Yesu.

²⁰ Ta ga zgu inda zwanama ɲa ghuni.

Ka gaguvta kuni ta zgu hmətət mataba ghuni sani nda sani.

²¹ I'i Pwal ta vindaghunaftá na ga zgu na nda dzva ɔa.

²² Inda mndu kul ɔva Mgham Yesu ná, ka nza tsi ka mndu nda ksi'a.

Maranata!† (Mghama ɲni ta sagha!)

²³ Ka nza zɔakatahuda Mgham Yesu nda kaghuni.

²⁴ Dvudva yu ta kaghuni demdem nda ɲudufa ɔa ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi.

* **16:8** Ngha ta Slna gwal ghunay 2:1. † **16:22** Maranata: Manda mnay kazlay: Mghama ɲni ta sagha kə'a ya, nda gwada Grek.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ņa 2 La Kwareņt

Gazgu

¹ I'i Pwal zbp Lazglafta ņa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi ta vindaghunaftá na delewer na. Kawadaga ņni nda zwanjama Timute. Ta ga zgu ņni ņa kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Kwareņt, nda ya ņa inda gwal zlgħay nda ņuduf ta kuraghuta kwakwara hadika Akaya tani.

² Ka vlaghunavla Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdakatahudani nda zdakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Rfamarfa ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Dagala tawa hidahida da tsa Lazglafta ya. Tsa Lazglafta ta gdata* ta l6a ņuduf ņa mu ya.

⁴ Tsatsi ta l6a ņuduf ņaņni ma inda ghuya danjwa ņni. Nda tsa l6a ņuduf ta vlanjata tsi ya, ta laviņta aņni ta l6anata ņuduf ta sanlaha ta ghuya danjwa guli.

⁵ Manda va tsa ghuyta Kristi ta danjwa katakata ya ta ghuya aņni guli. Lazglafta guli ná, ta l6aņna l6a ta ņuduf katakata nda ma Kristi.

⁶ Ka ta ghuyay aņni ta danjwa katsi ná, ņa l6aghunata ņuduf, nda ya ņa mbakwa ghuni nzakwani. Ka si vlanjavla Lazglafta ta l6a ņuduf ta aņni ná, nda nza ņa l6aghunata ņuduf ta kaghuni guli, dza'a kəl kuni ka mutsaftá mbrakwa su'a ghuya danjwa mndarğa va tsa ņa aņni ta ghuyay ya

⁷ Grafgra aņni kazlay: Nda diha kuni ta tva Lazglafta kə'a. Nda gwa mu ma ghuya danjwaha. Ka l6aghuna l6a Lazglafta ta ņuduf manda ya ta l6aņnata tsi ta ņa aņni ya guli.

⁸ Aņi zwanama, va a aņni ta kwalaghuni kul sanjta ghuya danjwa

ghuyə ņni katakata ta hadika Asiya wa. Fərtufərtə tsa ghuya danjwa ya ka malaghuta mbrakwa ņni. Graf a aņni kazlay: Si ta dza'a nzanza ņni da hafu kə'a wa.†

⁹ Manda va tsaya ná, nda fa aņni ņa rwiņta ka aņni sizlay. Tsaw Lazglafta ta fata mantsa ņa maranta kazlay: Ta mbrakwa ņni a fafta ņni ta ghəņa ņni wu kə'a. Ta Lazglafta ta sli'aganaptá mndu ma mtaku fafta ņni ta ghəņ.

¹⁰ Tsatsi ta klaptá aņni ma mndarğa tsa ghwadaka mtaku ya. Tsatsi dza'a klanjapta mida guli. Ta tsatsi fatá ghəņa ņni ņa klaptá aņni dazlay guli.

¹¹ Ka kata kuni ta aņni nda maga du'a. Ka nda ndəgha gwal ta maga du'a da Lazglafta ta ghəņa aņni katsi ná, dza'a nda ndəgha gwal dza'a rfu ta ghəņani guli tsu'afər Lazglafta ta tsa du'a tanj ya.

Mbədapta Pwal ta vli si dza'a sli'i tsi

¹² Skwi ya ta vlanjata tsafara vgha ná, nzuvusnza ņni ta nzaku dina nda inda mnduha ka ņni ta daslay ma ghəņa ņni. Katkatani mataba nzaku ya nzuvus mu nda kaghuni. Nzunza ņni ta tsa nzaku ya ndə'ets nda hanatá ghəņ manda ya vlanja Lazglafta. Manda ya ta kumə difla slu'uvgha a nza ņni ta tsa nzaku ya wu, ama Lazglafta ta katanjata nda zdakatahudani.

¹³⁻¹⁴ Skwi ta vindaghunafta aņni ná, skwi ya ņa dzanjta ghuni ņa snanja ghuni ya. Ki'a nda ki'a yeya skwi snan kuni ndanana mndani, ta graftá ņni ná, dza'a nda sna kuni ta inda skwi dazlay. Skwa tsafarakwa ghuni aņni, manda ya dza'a nzaku kaghuni ka skwa tsafarakwa aņni badu vragata dza'a vragata Mgham Yesu.

¹⁵ Grafgra yu mantsa ya nzakwani kə'a, kəl yu ka kuma si lagha da kaghuni karaku, ņa mutsaghunaftá zdaku his səla.

¹⁶ Nda da kaghuni má dza'a laba yu ta sli'i yu ka dza'a ta hadika Mekaduniya, má ņa vragapta da nda da kaghuni guli ta sabə yu‡. Má ņa

* 1:3 Isaya 40:1 nda Zabura 94:19. † 1:8 Gray nda 1 La Kwareņt 15:32. ‡ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:21.

katihata nda dza'a ta hadika Zudiya, sew labə a yu wa.

¹⁷ Mataba tsaya ná, sna a yu ta skwi ta ndanu yu wu ka kaghuni ra? Ari tsa ndanə ndana yu ya ná, ndana slu'uvgha ya a ka kaghuni ta gray, ɲa mnay dá kazlay: Anji, a' mantsa a kay guli wu kə'a nda va tsa skwa turtuk ya na?

¹⁸ Manda va tsa nzakwa Lazglafta ka mndu tdukwa ya ná, manda va tsaya tsa gwada mnaghuna anji ya. Nza a tsa gwada mna ghuna anji ya ka «anji,» a' «nantsa a kay guli wu» kə'a ta va tsa skwa turtuk ya wu,

¹⁹ kabga ma mnaghunata ɲni, i Silas nda Timute nda vərda i'i ta gwada ta Yesu Kristi Zwanja Lazglafta ná, mnay kazlay: Anji, a' mantsa a kay guli wu kə'a ta va tsa skwa turtuk ya a mnə anji wa. Anji, ɲa tsatsi ta mnay inda fitik.

²⁰ Nda ma tsatsi ta mna Lazglafta ta «anji» nda inda skwi tamaf tsi ta imi ta sləmən. Tsaya ta kəl amu ka mnay nda ma Yesu Kristi kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a, ɲa vlantá glaku ta Lazglafta.

²¹ Tsatsi ta dihanjata nda kaghuni tani ma Yesu Kristi, tsatsi ta zabaptá amu,

²² ka tahamaftá tsi ta ɲizla ɲa marantá kazlay: ɲani amu kə'a. Tsaya ta nzakway ka Sulkum nda ghuba famam tsi ma ɲudufa mu ɲa gramaftá skwiha dīnadīna dza'a tsi magay ɲa mu dazlay.

²³ Takma Lazglafta ta mnaghunata yu. Yaha yu da gurdaghunaftá ɲudufa ghuni ka yu kwal yu kul vrəgladapta da luwa Kwarentj.

²⁴ Kumay ɲni ta faghunaghata z lambak ta ghəɲa zlgħay nda ɲudufa ghuni a wu, ta maga slna mu ka skwa turtuk, ɲa zdavaf ɲudufa ghuni, kabga nda diha kuni ma zlgħay nda ɲuduf.

2

¹ Skwi kura yu ná, had yu dza'a vrəgladapta da kaghuni, da gurdəglaghunaftá yu ta ɲudufa ghuni wa.

² Ka gurdaghunafgurdá yu ta ɲudufa ghuni ya ní, wa dza'a zdídiftá ɲuduf ta i'i tama, tsa kaghuni má dza'a ɲraghunafta yu ta ɲuduf ya a wu ra?

³ Skwi kəl yu ka vindaghunaftá tsa delewer ya ná, va a yu ta laba dá slanaghata mnduha má dza'a zdídiftá ɲuduf mazlay ná, ɲa ɲəridiftá ɲuduf wa. Grafgra yu kazlay: Ka ta rfu yu ná, dza'a rfu inda kaghuni guli kə'a.

⁴ Ta vində yu ta tsa delewer ya ɲa ghuni ná, nda ghuya ghəɲa dá, gurdə gurdá ɲudufa dá katakata, ima taw ta ira dá. ɲa ɲraghunaftá ɲudufa ghuni a vindaghunafta yu wa. Dina ka snanɲa ghuni ta dva kaghuni ya dvaf yu kahwathwata.

Plinista Pwal ta dmakwa mndu ya ta razanafta

⁵ ɲranafta mndu ta ɲuduf ta mnduha ná, i'i a ɲridif tsi wu, kaghuni demdem ya, dər má kaghuni demdem a tsi. Tsaw va a yu ta fərtintá gwada ta ghəɲani wa.

⁶ Tsa dvanaghata dvanagha ndəghata sanlaha mataba ghuni ta tsa mndu ya ná, prək tsaya.

⁷ Ndanana, pliniswapla ta dmakwani, ka vla kuni ta mbraku ɲani, yaha ɲudufani da ɲruta ka malagħutá mbrakwani.

⁸ Wyawa dzvu maranəwamara ta dvu kahwathwata.

⁹ ɲa dzəgha kaghuni vindaghunafta yu ta na delewer na guli, kabga ta kumay yu ta snanɲa, ka ta snərsna a kuni ta inda skwi ta mnaghunata yu.

¹⁰ Ka plinispla kuni ta dmakwa mndu ná, i'i guli ná, plinispla yu. Dəmakwa mndu ya plinis yu, ka si mamu dmaku ɲa play ná, plinispla yu kabga kaghuni, nda ngha Kristi guli,

¹¹ kada kwala halaway zata ghwa ta amu, kabga nda sna amu dīnadīna ta hidakwani.

Nzakwa Pwal ma luwa Truwas

¹² Sli'afslī'a yu ka lagħwi da luwa Truwas da mna Lfida Gwada ta ghəɲa Yesu Kristi. Manda bhadaghata dá, kə'a ka yu ná, məd tadipta Mgham

Yesu ta tvi dīnadīna ŋa mna gwada hada.

¹³ Nziya nza tsi, tsə'amma ghəŋa da, kabga slanagha a yu ta zwanjama da Titus hada wu, kəl yu ka mnay ka nzata kuni dughwana kə'a nda həŋ, ka sli'afra ka zlanťa gwal ma luwa Truwas ka laghu yu ta hadika Mekaduniya.

Zatá ghwa Yesu Kristi

¹⁴ Rfu da Lazglafta! Tsatsi ta vlanťatá za ghwa inda fitik ma Kristi. Klafkla ta aŋni ŋa mnanťa Kristi ma inda vli. Nda nza aŋni manda urdi zďa vėrtiktika ta pusata lu.

¹⁵ Manda va tsaya, nda nza aŋni manda urdi zďa vėrtikatani klaf Kristi ka vlanťa Lazglafta. Tsa urdi ya ná, nda nza ka ŋa gwal ta mutsa mbaku, nda gwal ta zadĩntá ghəŋa tan tani.

¹⁶ Ka ŋa gwal ta mutsa mbaku ná, zďa tsa vėrtikatani ya, ta vlanťla Lazglafta ta hafu ta həŋ. Ka ŋa gwal ta zadĩntá ghəŋa tan guli ná, zďa a tsa vėrtikatani ya wu, ta klanakkla ta mtaku ta həŋ. Wa ya prək ka magaftá tsa slna ya tama?

¹⁷ Aŋni ná, nza a aŋni manda hamata sanlaha ta za huda tan ta gwada Lazglafta wa. Lazglafta ta ghunaftá aŋni, kahwathwata ta mnə aŋni ma Kristi ta kəma Lazglafta.

3

Gwal maga slna ma lfida dzratawi

¹ Ta dza'a zlrə nda zlrə ŋni ta ghuba ghəŋa ŋni ra? Delewer lagha maranťa ghəŋa ŋni da kaghuni ta zbə ŋni re, ari mamu a delewer ta zbə ŋni da kaghuni ŋa mara ghəŋa ŋni manda ya ta magə sanlaha na?

² Vėrďa kaghuni tsa delewer maranťa ghəŋa ŋni ya vindam Kristi ma ŋudufa ŋni, snan lu, ta dzanə inda mnduha.

³ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni tsa delewer vindam Kristi ka tsghafta nda ma dzva ŋni ya. Nda ima vindi a vindafta tsi wu, nda Sulkuma

Lazglafta nda hafu mida vindafta tsi. Ta klam* a vindafta tsi guli wu, ma ŋudufa mnda səla vindamta tsi.

⁴ Kəl ŋni ka mnay kazlay: Vindata delewera Kristi kuni kə'a ná, kabga Yesu Kristi ta gramafta mantša ya nzakwani kə'a ta kəma Lazglafta.

⁵ Nda sna aŋni kazlay: Slaghu a aŋni ka ghəŋa ŋni ka maga tsa slna ya wu kə'a. Lazglafta ta vlanťatá mbrakwa magay.

⁶ Tsatsi ta vlanťatá mbrakwa nzaku ka gwal maganatá slna ŋa mnay ŋa mnduha ta Lfida dzratawi dzraf tsi. Tsa lfida dzratawi ya ná, sladaf a ta zlahu vindaf lu ghalya ya wa. Ta Sulkum nda ghuba sladafta tsi. Tsa vindata zlahu ghalya ya ná, ta hla mnduha da mtaku. Sulkum nda ghuba ya ná, ta hla mnduha da hafu.

⁷ Ghalya, ta klam vindafta lu ta tsa zlahu ya, ka magə Musa ta slna tsa zlahu ta kla mndu da mtaku ya. Kulam nda tsaya ná, ta vlanťla tsa slna ya ta glaku. Laviŋ a la Isra'ila ta nghu† da kumani wu, kabga ta wudaku kumani katakata. Tsaw, ŋa nzďavata a tsa wudakwani ya wa.

⁸ Had slna Sulkum nda ghuba dza'a malaghutá glaku ka tsaya tama rki?

⁹ Ka si tsa slna zlahu ta hla mnduha da mtaku ya, mamu glakwani ya ní, tsa slna Sulkum ta nanaftá mndu tďukwa ya guli, malaghumala ŋani glaku piyw!

¹⁰ Tsaya tama ná, da na glaku ta malaghuta piyw ndanana ná, had tsa glaku ghalya ya ta mnaku wa.

¹¹ Ka si tsa dza'a kwal kul nzďavata ya mamu glakwani ya, malaghumala ŋa na dza'a nzaku ŋa kďekedzen na tama.

¹² Had sana skwi dza'a ŋni difay ma tsa gwadaha ya wu, kabga nda sna aŋni kazlay: Manda tsaya nzakwa tsa skwiha ya kə'a.

¹³ Manda Musa ta bukwanaghutá kuma nda lgut yaha la Isra'ila ng-hanťa htakwa tsa glaku ya ma kumani ya a aŋni wa.

* **3:3** Ngha ta Sabi 24:12. Ngha ta Irmiya 31:33, nda Izekiyel 11:19, 36:26-27. † **3:7** Ngha ta Sabi 34:29-35.

¹⁴ Tunṭunṭwa ghəṇa la Isra'ila. Ha gita, laviṇ a həṇ ta snaṇta tsa kahwathwata ya ta dzaṇə həṇ ta tsa dzratawi ṇa ghalya ya wa. Ta klin a lu ta tsa lgut ya wu kabga laviṇ a lu wu, ba mndu nda ndi'atá vghani nda Kristi kwenṭkwenṭ.

¹⁵ Kulam gita, ta dzaṇə həṇ ta tsa zlaha Musa ya ná, manda skwi bukwanaf tsa lgut ya ta ṇuduf ta həṇ ya həṇ.

¹⁶ Ama manda skwi ya nda vinda: «Inda mbədaghuta mndu ta vgha tvə Mgham Yesu ya ná, dədaghuta tsa lgutṡ ya.»

¹⁷ Mgham Yesu ná, Sulkum ya. Ma vəl hada Sulkuma Mgham Yesu guli ná, nda pla vgha mnduha.

¹⁸ Amu demdem, bukwa a kuma mu wa. Manda dalagar ya ta wudakwa glakwa Mgham Yesu ta amu. Mgham Yesu ta nzakway ka Sulkum ya ta mbədanafta ka nanafta manda va tsatsi, ka kla amu ta kəma ta kəma ma tsa glakwani ta malaghuta ya.

4

Ghuyama daṇwa kawadaga nda Kristi

¹ Lazglafta ta faṇnamtá tsa slna ya ma zdakwani, tsaya ta kwal ṇni kul rwa malandugu.

² Had ta ṇana vgha nda ghwadaka skwiha ta magə lu ma difa ma difa, ta pgha hula ṇa mndu wa. Nana a aṇni ta mndu wu, had aṇni ta mbađanaftá gwada Lazglafta wa. Katək ná, kahwathwatani ṇa aṇni ta mniginṭa banluwa. Mantsa ya dza'a kəl inda mndu ka đasla kahwathwata ṇni ma ṇudufani ta kəma Lazglafta.

³ Ka nda difa na Lfida Gwada ta mnə ṇni na katsi ná, da gwal ta zadinṭá ghəṇa taṇ nzakwa tsi nda difa.

⁴ Sna a həṇ ta na Lfida Gwada ta mnə aṇni na wu, kabga hanafha Lazglafta na ghəṇa hadik na ta ṇudufa taṇ, ṇa kwala taṇ kul nghanṭá tsa tsuwadək ta tsuwadaka həṇ, ta sabi

ma Lfida Gwada ta ghəṇa glakwa Yesu Kristi ya. Tsa Yesu Kristi ya ná, ka guram nda Lazglafta.

⁵ Ta mnə aṇni ta tsa Lfida Gwada ya ná, gwada ta ghəṇa aṇni a ta mnə ṇni wa. Gwada ta Kristi ta nzakway ka Mgham ṇa aṇni ta mnay. Aṇni, gwal ksaghunatá slna aṇni, kabga nzakwa ṇni mista Yesu.

⁶ Ka Lazglafta mnata ma fitika zlaganaptani ta ghəṇa hadik na: «Ka tsuwadaka tsuwadək ta vli ma grusl*,» ka'a. Va tsa Lazglafta ya ta tsuwadakanaftá vli ma ṇudufa ṇni ṇa tsuwadaka mnduha, ṇa snaṇta taṇ ta glakwa Lazglafta nda ma kuma Yesu Kristi.

⁷ Bəzleghwa tsaf lu nda rəisl aṇni, ta kla tsa ṇərma skwa gadghəl ya. Kəl tsi ka nzakway mantša ya ná, Lazglafta ta mbranaghatá maga inda skwi, aṇni a wa.

⁸ Dagala daṇwa ta ghuyanafta lu, kulam nda tsaya, kdaṇna a wa. Dəganṭa ṇni ta ghəṇ bađu masani, ta hla a ghəṇa ṇni tida wa.

⁹ Gaṇnapha lu ta iri, ta zlaṇna a Lazglafta wa. Nuṇnusha lu ta ima zgi, ta klap a lu ta hafu ma aṇni wa.

¹⁰ Ta wa hđak ṇni inda fitik manda va tsa maganatá Yesu ya, kada maravata nzakwa Yesu guli ma vgha ṇni.

¹¹ Ma inda ṇa aṇni ma nzaku ná, ta wa hđak ṇni ta ghəṇa gwada ta Yesu, kada maravata nzakwa Yesu ma na ṇaṇni ma slu'uvgha ta mtaku na.

¹² Mantsa ya ná, nzaku ta wa hđak ṇa aṇni, nzakwa ghuni nda hafu ṇa kaghuni.

¹³ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgħa yu ta gwada ta ghəṇa Lazglafta kəl yu ka gwaday†.» Aṇni guli na, zlghafzlgħa aṇni ta Lazglafta manda va tsaya, ta kəl aṇni guli ka mna gwadani.

¹⁴ Nda sna aṇni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Mgham Yesu ma mtaku kə'a. Tsatsi guli dza'a sli'aganapta ma mtaku, kabga nda ndi'a vgha

‡ 3:16 Ngha ta Sabi 34:34. * 4:6 Zrafta 1:3. † 4:13 Ngha ta Zabura 116:10.

ɲni nda Yesu. Ɗa hɫadamaghatani demdem ta kəmani.

¹⁵ Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ɲa kata kaghuni nzakwani, ɲa sga sli'adamta mnduha mutsaftá zɫakatahuda Lazglafta. Mantsa tama, dza'a nda ndəgha mnduha ɲa rfa Lazglafta nda ya ɲa zɫəzɫvay guli.

Faftá ghəŋ yeya skwi ma ghəŋa mu

¹⁶ Tsaya ta kwal malandugwa ɲni rwavata. Dər má ta htaku nda hta vgha mu ma ki'a ma ki'a mndani ná, ta lfídaku nda lfídá vgha mu inda fitik ma Sulkum.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, ki'a yeya na ghuya dənwa ta ghuyə mu ndanana ka tsa glaku dagala ɲa kɛkɛdzen ɲa payamata tsa ghuya dənwa ya ta tvi ɲa mutsay ya.

¹⁸ Fafta skwi kul nghanťá iri amu ta ghəŋ, ta skwi ya nghan iri a wu. Skwi ya ta nghə iri ná, had ta gđavata wu, skwi kul nghanťá iri yeya ta gđavata ɲa kɛkɛdzen.

5

¹ Nda sna mu kazlay: Ka zliŋzla lu ta na dumbi ta nzaku mu mida na katsi ná, dza'a bamaf ba Lazglafta ta sana həga ta luwa kə'a. Ta ghəŋa vgha mu dza'a vlamata Lazglafta ɲa kɛkɛdzen ta luwa ya ta gwada yu ta tsa gwada ya.

² Ta na ghəŋa hadik ná, ta ksamata ka mamay katakata na tsa həga mu ta luwa, ka vgha mu dza'a nzakway ka lfíd ya. Ta gama ta ɲada ghəŋ nda taw nda taw. Ta dər má sudídíva Lazglafta 6a, ka mu ta mnay.

³ Ka sudavamasuda lu katsi ná, had sulkuma vgha mu dza'a nzaku manda skwi ka fərđi'u wa.

⁴ Ka tata nzaku mu ma na dumbi mida mu ta na ghəŋa hadik na katsi ná, tata ɲada ghəŋ mu manda skwi famagha lu ta skwa ndəgaku. Kumay mu ta dgamata nda na vgha mu ta ghəŋa hadik na a wu, ama ka sudavamata lu nda tsa ta luwa ya, ka bukwamta tsa nda hafu ɲa kɛkɛdzen ya ta tsa ta mtaku ya.

⁵ Lazglafta kaghəŋani ta payaftá amu ɲa mbəɫamafta mantsa ya. Vlamavla ta Sulkumani guli ɲa gramaftá skwiha dza'a tsi magay ta kəma.

⁶ Tsaya tama, ta kəl mu ka nzata nda fata ghəŋ inda fitik. Aŋ mndani nda sna mu kazlay: Ka ta ma na vgha mu ta na ghəŋa hadik na mu katsi ná, ta di'ɲ mu nda həga mu ya da Mgham Yesu kə'a.

⁷ Ta ngha a mu nda iri karaku wa, nzakwa zɫghay nda ɲuduf ta nzə mu.

⁸ Manda va tsaya ná, nda fa ghəŋa mu dar. Ta kumay mu ta sli'apta ma na slu'uvgha na ka nzata kawadaga nda Mgham Yesu.

⁹ Dər má tata ghəŋa hadik mu, dər má ta luwa a mu ná, zɫəganata mu skwi kumaf maya amu.

¹⁰ Inda amu demdem ná, dza'a laghala mu ta kəma Kristi ɲa tsamaghatá guma, ɲa zɫghay inda mndu ta nisəla slnani ya maga tsi ma nzakwani ta ghəŋa hadik. Ka dína slnani maga tsi, dza'a zɫghay ta nisəlani, ka dína a slnani maga tsi wu dza'a zɫghay ta nisəlani guli.

Nda ma Kristi slərbapta Lazglafta ta zughu nda amu

¹¹ Ya wya nda sna amu ta skwi ta hgə lu ka zləŋa Mgham Yesu ya, tsaya ta kəl aŋni ka ɲavata ka kasaktá ghəŋa mnduha. Nda sna Lazglafta ta aŋni dar, ta grafta aŋni guli ná, nda sna kaghuni ma ɲudufa ghuni ta aŋni.

¹² Ghubargəltá ghəŋa ɲni a ɲa aŋni ta ghubargəltá da kaghuni wa. Maraghunatá tvi dza'a kəl kuni ka ghuba aŋni ɲa aŋni ta maraghunata, ɲa snanťa ghuni ta hanaftawi ta gwal ghubaku nda skwa wa iri, ka zlanťa ya ma ɲuduf.

¹³ Rgha həŋ ka kaghuni mantsa ta mnə sanlaha ya ra? Dər má mantsa tsi, ɲa vla glaku ɲa Lazglafta nzakwani. Ka mantsa a tsi katək wu má, ɲa kata kaghuni nzakwani.

¹⁴ Inda skwi ta magə aŋni ná, ta magay aŋni kabga nda sna aŋni ta đvu ya đvu Kristi ta aŋni. Tsaya ta tiŋwa aŋni guli ta kəma ta kəma. Grafgra

aṅni guli kazlay: Mtumta Kristi ta ghəṅa inda mndu kə'a. Inda mndu guli mtumta kawadaga nda tsatsi.

¹⁵ Mtumta ta ghəṅa inda mndu, kabga yaha gwal ta nda hafu da nzaku gaghəṅgaghəṅa taṅ, ṅa nzay taṅ ta nzaku ya ta zdəganata. Ka ṅa taṅ mtuta tsi, ka sli'aganaptá Lazglafta.

¹⁶ Ndanana tama ná, nghəgla a amu ta mndu manda hamata mnda səla wa. Dər má manda hamata mnda səla si ta ngha mu ta Kristi mndani ná, ndanana tama, nghəgla a amu manda tsaya wa.

¹⁷ Tsaya tama, ka si nda ndi'a vgha mndu nda Kristi katsi, nda nza ka lfida mndu. Lula tva nzaku ya si ta nzaku tsi ghalya, mbədavafmbədə ka lfidani.

¹⁸ Inda tsahaya ná, Lazglafta ta magata. Ka ghunagatá tsi ta Kristi mtuta ṅa slərbaptá zughu mataba mu nda tsatsi. Ka vlaṅnatá tsi ta slna dza'a mnanatá mnduha ṅa sagha taṅ slərbaptá zughu mataba taṅ nda tsatsi.

¹⁹ Skwi ta mnə aṅni ná, Lazglafta ta magatá slnani nda ma Kristi ṅa slərbaptá zughu matabani nda inda mndu. Nəvgla a ta dmakwa mnduha wa. Kəl tsi ka ghunaftá aṅni ṅa dza'a mnay ṅa mnduha kazlay: Ta kumay yu ta slərbapta dá ta zughu nda həṅ kə'a.

²⁰ Kristi ta ghunaftá aṅni ṅa kla lwa gwadani. Lazglafta kaghəṅani ta haga mnduha nda ma wa ṅni. Ma hga Kristi, ta ndəba dzvu yu ṅni ṅa ghuni, slərbapwa slərbə ta zughu nda Lazglafta.

²¹ Walaṅ a Yesu Kristi ta gatá dmaku wu, ka nanaftá Lazglafta ka dmaku ta ghəṅa gwadata amu, ṅa nzakwa mu ma ndi'atá vgha mu nda tsi, ka gwal tdukwa ta wa irani.

6

¹ Ndanana ná, ta ksa slna aṅni nda Lazglafta. Kdəkwakdək ta ndəba dzvu ṅni ṅa ghuni, ma ganava kuni ta masfa ta zdakatahuda Lazglafta ya zlghaf kuni.

² Ka Lazglafta nda mnduhani na: «Ma fitikani snaghata yu ta tawa gha. Ma fitik ṅa mbaghafta, kataghakata yu*,» ka'a.

Wana tsa fitik ya tama ndanana, wana tsa fitika mbaku ya tama guli ndanana.

³ Va a ṅni ta ksafata mndu ta aṅni nda dmaku ma slna ta magə ṅni wu, tsaya ta kəl ṅni ka ṅavata ka maga skwi ṅa kwal kul zləmbiṅtá mndu.

⁴ Katək ná, ta maray ṅni ta nza-kwa ṅni ka gwal maganatá slna ta Lazglafta ma inda skwi ta magə ṅni. Dər ta gay lu ta iri ṅaṅni, dər ta ghuyay lu ta daṅwa ṅaṅni, dər ta gigray lu ta aṅni, ta ksay ṅni ta ṅuduf mida.

⁵ Ta dğay lu ta aṅni, ta pghay lu ta aṅni da gamak, ta sli'anafli'a lu ta zlərdəwi ka gi dza aṅni, ta ghuyay ṅni ta daṅwa ta maga slna, had ṅni ta faftá hani ta iri badu ma sani wu, had ṅni ta daṅtá skwa zay guli wa.

⁶ Ta maray ṅni ta nzakwa ṅni ka gwal kul had sana skwi ṅa tsanavata, ka gwal nda sna ta skwa Lazglafta, ka gwal ksa ṅuduf, ka gwal maga zdaku, ka gwal nda Sulkum nda ghuḅa ma həṅ, ka gwal ta dvtutá mndu nda ṅuduf turtuk.

⁷ Ka gwal ta mna vərda gwada, ka gwal nda mbakwa Lazglafta ma həṅ. Huzla vula ṅni ma zlaḅa nda zeghwi ná, tsaya kahwathwata.

⁸ Vlaṅnatá glaku ṅa sanlaha, hərtətatá aṅni ṅa sanlaha. Zləzləva aṅni ṅa sanlaha, raza aṅni ṅa sanlaha. Ka gwal tsakalawi ta fata mnduha ta aṅni, tsaw kahwathwata ṅa aṅni ta mnay.

⁹ Manda gwal kul snəṅtá lu ta həṅ ka lu ta ngha aṅni, tsaw va nda sna lu ta aṅni dīnadīna. Mbli a yaha ya ra, ka lu ta ngha aṅni, tsaw ta ndiri aṅni dīnadīna. Gaṅnapha lu tiri, klap a lu nda kla ta hafu ma aṅni wa.

¹⁰ Ma skwi má ṅa ḅasay ṅni ta ṅuduf ya ná, rfu ṅa aṅni ta rfay. Ka pđu həṅ, ka lu nda aṅni, tsaw nda ndəgha mnduha ta nanaftá aṅni ka gadghəl.

* 6:2 Isaya 49:8.

Mamu skwa taŋ ra, ka lu nda aŋni, tsaw ŋa ŋni inda skwi demdem.

¹¹ Kaghuni gwal ma Kwareŋt, had sana skwi difaghuna aŋni wa, dɔvudɔva aŋni ta kaghuni katakata.

¹² Aŋni a ta kwal kul dɔvaftá kaghuni wu, kaghuni ta tsukwaghutá vgha ghuni tavata aŋni.

¹³ Manda gwada da ŋa zwanani ya gwada yu ta na gwada na ŋa ghuni, maraŋnawamara ta dɔvafta kaghuni ta aŋni ma ŋudufa ghuni guli.

Had skwi ta guyanaftá tsuwadák nda gurysl wa

¹⁴ Ma guyə kuni ta ghəŋ kawadaga nda gwal kul zlghaftá Lazglafta. Nu ta guyanafta mndu tɔdukwa nda mndu ta maga ghwadaka skwi na? Nu ta guyanaftá tsuwadák nda gurysl na?

¹⁵ Ta ghəŋa wu dza'a dzrafta i Kristi nda Halaway na? Nu ta guyanaftá mnda zlghay nda ŋuduf nda mndu kul zlghafta na?

¹⁶ Nu ta guyanaftá həga Lazglafta nda həga skwa wuyay na? Amu ná, həga Lazglafta nda hafu amu, manda ya mna tsi kazlay:

Mataba taŋ dza'a nzamta yu ka wawaku kawadaga nda həŋ. Ka Lazglafta taŋ ta dza'a nzata yu, ka mnduha da hahəŋ guli kə'a.

¹⁷ Tsaya kəl Lazglafta ka mnay ŋa mnduhani kazlay:

Sli'apwa sli'a mataba taŋ, ka dgaghuta kuni ta vgha nda həŋ,

ma ksəŋ kuni ta skwi kul raku, tsaya dza'a kəl yu ka dzrafta nda kaghuni.

¹⁸ Dza'a nzakway yu ka Da ghuni, ŋa nzakwa kaghuni ka zwana da nda kwagha da† guli, ka Mgham Lazglafta nda mbra kə'a ya.

7

¹ Zwanama da, ya mantsa ya ka lu tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, sudapma

ghəŋa mu ma skwi dza'a ŋrintá vgha mu nda ŋudufa mu. Ka kdanakta mu ta nzakwa mu hezle' ma zləŋa Lazglafta.

Rfay Pwal ta rfu

² Gunəŋnawa guna ta ŋudufa ghuni. Had ya mataba ghuni magana ŋni ta ghwadaka skwi wu, had ya hlaghu ŋni ta səlani wu, had ya tsaghu ŋni guli wa.

³ Tsaghunaghatá guma a ta tsaghu-naghata ŋni wa. Manda va tsa mnə ŋni ya ná, dɔvudɔva aŋni ta kaghuni. Dər má ŋa mtuta tsi, dər má ŋa nzaku nda hafu a tsi ná, had skwi dza'a dga-mata wa.

⁴ Had yu nda mahulhula ndanu ta ghəŋa kaghuni wa. Ta ghərbaku yu ta kaghuni. Dər má ghuyghuya yu ta daŋwa ná, nda ləa ŋudufa da, ta rfu yu.

⁵ Dər ma fitika bhadaghata ŋni da luwa Mekaduniya ná, had vgha mbi'aŋni wa. Ghuya daŋwa dər ndiga ndiga yeya ta slaŋnaghata. Gruŋnus gra mnduha, ta zləŋ ŋni ma ŋuduf.

⁶ Mbadá Lazglafta ya ta ləa ŋudufa gwal nda kəa ka ləaŋnatá ŋudufa ŋni ma bhadaghata Titus.

⁷ Tsa bħakta Titus yeya a ta ləaŋnatá ŋudufa ŋni wu, mnaŋnamna guli ká kuni ləanata ŋudufani. Rusaŋnarus ká kuni ta kuma nghəgləŋtá i'i, ká kuni ta haga madər, ká kuni ta lmiha ta lmu kəl yu ka va rfu katakata.

⁸ Nda sna yu kazlay: Nda gurda ŋudufa ghuni ta ghəŋa tsa delewer vindaghunaf yu ya kə'a mndani, haga a yu ta madər ta ghəŋani wa*. Aŋ mndani, hagaŋhaga yu ta madər ma fitik rets, nghadapər yu ta gurdatá ŋudufa ghuni ta ghəŋa tsa delewer ya.

⁹ Ndanana ná, ta rfu yu ta ghəŋa tsa delewer vindaghunaf yu ya. Taghəŋa vəl gurdaghunaftá ŋuduf a ta rfa yu ta rfu wa. Ta rfu yu, kabga tsa gurdatá ŋudufa ghuni ya ta klaghunaftá mbədanaftá ŋudufa ghuni ka paya tva ghuni. Har tsa gurdatá ŋudufa ghuni ya ma ghəŋa Lazglafta.

† 6:18 Ngha ta Zlahu 26:12, nda Izekiyel 37:27, Isaya 52:11, Irmiya 31:9 nda Izekiyel 20:34, 2 Samuyel 7:14, Isaya 43:6 nda Huseya 2:1. * 7:8 Ngha ta 2 La Kwareŋt 2:3.

Tsaya tama, haɗ sana dmaku magaghuna ŋni dekdɛk wa.

¹⁰ Gurɗatá ŋuɗuf manda ya ta kumə Lazglafta ná, ta mbəɗanafmbəɗa ta ŋuɗuf ŋa mbafta, ŋa kwala lu kul haga madər. Gurɗatá ŋuɗuf manda ŋa gwal ma ghəŋa haɗik ná, mtaku ta klakta tsi.

¹¹ Nghawangha ta skwi klaghuna tsa gurɗatá ŋuɗuf manda ya ta zɗəganatá Lazglafta ya 6a, ng-hawangha ká kuni ta ŋavata ka payanatá nzaku, ka tsalaptá ghəŋa ghuni mida kə'a ta husaghunata, ká kuni ta zləŋay, ká kuni ta mama nghanɗá i'i, ká kuni ta kuma maga skwi ta zɗəganatá Lazglafta, ká kuni ta fata ghəŋa ghuni ka zlahá mnda dmaku. Ma maga inda tsa skwiha ya maraŋta kuni kazlay: Ta haɗ kuni ma tsa skwiha ya wu kə'a.

¹² Tsa ɗelewer vindaghunaf yu ya ná, vindaghunaf a yu ta ghəŋa mndu ta gatá dmaku ɗər ta ghəŋa ya gana lu ta dmaku wa. Kəl yu ka vindaghunafta ná, vindaghunafvinda yu, kabga ŋa maraŋta ghuni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Nda fa vgha ghuni ka ŋaŋni kə'a. Tsaya skwi ta ksaŋnamtá ŋuɗuf.

¹³ Ta ghəŋa tsa skwi ta l6aŋnatá ŋuɗuf ya guli ná, ta rfu ŋni katakata nghanr ŋni ta rfa Titus, kabga zɗanafta kaghuni demdem ta ŋuɗuf.

¹⁴ Ghubanghuba yu ta ghubakwa ɗa ta kaghuni ta kəmani. Ndanana tama ná, sabsa yu ma hula má dza'a ksutá i'i. Gwada ta gɗata aŋni ta mnaghunata ná, kahwathwata nza-kwani. Manda va tsaya guli ná, tsa ghubay ghubu ŋni ta kaghuni ta kəma Titus ya guli ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁵ Havaptani ka tsa zləŋata zləŋa kuni, ka slavaptá kuni ka tsu'afta nda ya ka kuni fata ghəŋa ghuni ka snanatá gwadani ya ná, ta sganaghasga ta yifatá kaghuni ma ŋuɗufani.

¹⁶ Ta rfu yu, nda fa ghəŋa ɗa ta kaghuni ma inda skwi.

8

Kataŋtá gwal zlgħay nda ŋuɗuf ma Ursalima

¹ Zwanama ɗa, ta kumay ŋni ta mnaghunatá skwi maga zɗakatahuda Lazglafta mataba Igliz ta haɗika Mekaduniya.

² Ma ghuya ɗaŋwa ya ta ghuyə həŋ katakata, ka rfu həŋ ta rfu katakata, kulam nda nzakwa taŋ dɗər ka pɗu, ka vlatá həŋ ta skwi dagala ŋa kataŋtá sanlaha.

³ Ka i'i ta mnaghunata ná, vlavla həŋ ka ghəŋa taŋ ta skwi manda ya klaf mbrakwa taŋ. Ka vlatá həŋ ha ka malaghuta. Ka ghəŋa taŋ sagha həŋ

⁴ ɗa ɗaway ɗa aŋni ka ŋɗaŋɗa kazlay: Ta kumay aŋni ta nzakway tekw mataba gwal ta kataŋtá gwal zlgħay nda ŋuɗuf ta haɗika Yahuda kə'a.

⁵ Tsa skwi vla həŋ ya ná, vlavla həŋ ka malaghutá skwi ya má si ta ndanu aŋni. Tinjəl ghəŋa taŋ vlay həŋ ta Mgham Yesu karaku, tahula tsa guli ka tsu'aftá həŋ ta maga skwi ya ta mnanata ŋni ta həŋ, manda ya ta kumə Lazglafta.

⁶ Tsaya kəl ŋni ka ndəbanatá dzvu ta Titus ŋa labə ɗa kɗiŋtá tska tsa skwi ya ɗa kaghuni kabga tsatsi ta zlafta.

⁷ Ma inda skwi ná, galipi kaghuni ka sanlaha. Galipi kuni ma zlgħay nda ŋuɗuf, ma mna gwada Lazglafta nda tvani, ma snaŋtá kahwathwata, ma ŋavata ghuni ka maga slna Lazglafta, ma ɗvutá ya ɗvu kuni ta aŋni. Ya mantsa ya tsi ya tama, magawamaga ta tsa ŋərma slna ya nda ŋuɗuf turtuk.

⁸ Mbla kaghuni a ta mbli yu wu, snaghunamta snaghunam yu ya ka sanlaha ta ŋavata ka vlay. Ma tsaya guli dza'a kəl kaghuni ka maraŋta kazlay: Dvuɗva kaghuni kahwathwata guli ta kataŋtá sanlaha kə'a.

⁹ Nda sna kaghuni ta zɗakatahuda Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ná, galipi ya, ka niŋtá tsi ta ghəŋani ka pɗu ŋa naghunaftá kaghuni ka gadghəl nda ma tsa pɗani ya.

¹⁰ Wya skwi ta raghunata ta ndanu yu: Kda ná, tinəl kaghuni ta kuratá katanjá gwal zlgħay nda ñuduf ta hadika Yahuda, gi ka vlatá kuni.

¹¹ Ndanana guli ná, dina ka kdñta ghuni ta tsa zdakwa ghuni ya kura kuni ta vlay daga tanja ya. Ka vla kuni manda ya klaf mbrakwa ghuni.

¹² Ka nda ñuduf turtuk klafta ka ta skwi klaf mbrakwa gha ka vlata katsi ná, zdəganazda ta Lazglafta. Dawa a ta skwi kul had da kagha wa.

¹³ Nza a kazlay: Ka klaghuta kaghuni ta ndəgaku ta ghəja sanlaha, ta ghuyə kaghuni ta danwa kə'a wa. Ka guram ka lu, ka i'i.

¹⁴ Ndanana ná, ta mamu skwi ma dzvu da kaghuni, dina ka katanja ghuni ta gwal kul had skwi ma dzvu da həj. Bađu pđay kaghuni ya guli, ka mamu tsi da hahəj ya, na katay tanja ta kaghuni. Mantsa tama, ka guram kuni.

¹⁵ Ka gwada Lazglafta na:
«Fərtu a na mndu ta tskanata dagala wu,
htu a na mndu ta tskanata kwitkw
guli wu*,» ka'a.

I Titus nda grahani

¹⁶ Ta rfay ni ta Lazglafta ta vlanja ndanu ta Titus, ka fata tsi ta ghəjani na kataghunata manda va nañni.

¹⁷ Tsu'aftsu'a Titus ta ndəba dzva ni ya ndəbana ni na labə da kaghuni. Makdaku añni ka gwadganata ná, fufa tsatsi ta ghəjani, yifuyifa ma ñudufani, kabga dvudva ta kataghunata.

¹⁸ Wya ni ta ghunadaptá sana zwanama kawadaga nda tsi. Tsa mndu ya ná, ta ghubay inda Igliz, kabga snanani ta mnay nda tvani ta Lfida Gwada.

¹⁹ Tsaya yeya a ta kəl ni ka ghunay wu, ghunafghuna Igliz guli mista ni, na magəganatá na slna na kata mnduha Lazglafta na. Tsəna slna ná, ta vlay ta glaku na Mghama mu Yesu. Ta maray guli kazlay: Ta kumay ni ta katanjá mnduha kə'a.

²⁰ Nana katu dagala ta vlata mnduha na ná, ta kumay ni ta nanata dina na wara hlawa mnduha ta ghəja añni ta ksa slna nda tsi.

²¹ Skwi dina ta kumə añni ta magay. Ta wa ira Mgham Yesu yeya a wu, nduk nda ya ta wa ira mnduha tani.

²² Wana ni ta ghunaftá sana zwanama guli kawadaga nda həj. Nda kda fitika ni ta dzəghanja ma slnaha kavghakavgha. Ka nghadaptá ni ná nda fa ghəjani na maga slna. Ndanana manda snanani ta ghuba kaghuni ta ghubu lu ná, ka fəglatá tsi ta ghəjani.

²³ Titus ná, gratá ksa slna da ya. Kawadaga nda tsi ta maga ni ta slna kata kaghuni. Yeya zwanamaha his kawadaga nda Titus ya guli, Igliz ta zabaptá həj, ka ghunaftá həj da kaghuni. Ta vlay slna tanja ta glaku na Kristi.

²⁴ Marananwa mara ta həj ká kuni dvutá həj kahwathwata, na snanaghatani ta inda Igliz, dza'a kəl həj ka snanja kazlay: Kahwathwata tsa ghubay ta ghubu ni ta kaghuni ya kə'a.

9

Ta dvay Lazglafta ta mndu ta vla skwi nda rfu

¹ Ta ghəja gwada ta katu na gwal zlgħay nda ñuduf ná,

² Dər má vindaghunaf a yu wu ná, nda sna yu nda fa ghəja ghuni kə'a. «Daga kda ta fata gwal zlgħay nda ñuduf ta hadika Akaya* ta vgha tanja ka vla tsa katu ya,» ka i'i ghubutá ghubakwa da ta kaghuni da gwal ta hadika Mekaduniya. Na tsa kulanta da mantsa ta gwada ta kaghuni ya ná, ka sli'anaftá tsi ta wər inda tanja, ka vlay.

³ Dər má mantsa tsi, wya yu ta ghunadaptá tsa zwanamaha ya na kataghunata. Ka tskanata kuni ta tsa na ghuni katu ya manda ya mna yu, yaha tsa ghubughuba ni ta kaghuni ta ghəjani ya da nzata ka bətbət.

* 8:15 Ngha ta: Sabi 16:18. * 9:2 Ngha ta 2 La Kwareñt 1:1.

⁴ Ka waya ka skwi ka bhadaghata ηni da kaghuni kawadaga nda la Mekaduniya, ta tska a ηa ghuni wu katsi, dza'a ksuxsa ta aηni ka hula, kabga nda ghada mnanata ηni ta həη kazlay: Nda fa vgha kaghuni kə'a. Mal kaghuni dza'a basa hulani guli.

⁵ Tsaya kəl yu ka ndanapta kazlay: dina ka ghunadapta da ta tsa zwanamaha ya ta kəma ta kəma da kaghuni makdaku yu labə kə'a, ηa kataghunata ka tsakanatá tsa ηa ghuni katu ghada kuni ta taftá imi ta sləməη ya, ηa slanaghata da ta tskatani. Tsaya dza'a maraηta kazlay: Nda ηuduf turtuk vlata kuni, mblaf nda mbla a lu ta kaghuni wu kə'a.

⁶ Wya skwi ηa havapta ghuni: Ka sira a pghamta mndu ta hulfa ma vwah wu ná, sira a dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli wa. Ka dagala pghamta mndu ta hulfa ma vwah ná, dagala dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli.

⁷ Tsa katu ya ná, ka vla mndu manda ya ndanap tsi ma ηudufani. Nda mtsiriu' a wu, tkwe' a guli wa. Lazglafta ná, ta dṽay ta mndu ta vlay nda rfu.

⁸ Mamu Lazglafta nda mbrakwa faghunaghatá gasifa ηa gdata ghuni ta mutsa inda skwiha ηa maga ηa ghuni ma slna, ηa pdakwani ηa maga inda ηərma slnaha guli nda tsi.

⁹ Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay:

«Ta vliđiη vla ta skwiha ηa gwal ka pdu,
ta gdavagda zdakwani† kə'a.»

¹⁰ Lazglafta ta vlanťá hulfa ta mndu ηa sləgay, tsatsi guli ta vlanťá skwi ηa zay. Tsatsi guli dza'a vlaghunatá inda hulfa ta kumə kuni, ηa tfaghunaghatani ta wi ta ghəηani ηa sgakwa dza'a ghuni ta kəma ta kəma ma maga zdaku.

¹¹ Na gdatani ta tfaghunaghatawi ma inda skwi, ηa nzakwa ghuni ka gwal ta muvla inda fitik. Na rfay ndəghata mnduha ta Lazglafta ta ghəηa katuha ya ta vlata həη nda ma dzva ηni.

¹² Tsəna katu ta vlata kuni na ná, katanťá gwal zlgħay nda ηuduf yeya a ta magu tsi wu, ta sli'anafslí'a ta mnduha ηa va rfay taη ta Lazglafta.

¹³ Tsa slna dza'a kuni magata ya dza'a maraηta nzakwa ghuni, ηa zləzlvay taη ta Lazglafta ta ghəηa snata ghuni ta Lfida Gwada Kristi. Dza'a zləzlvay həη guli kabga vəl dgay ghuni ta skwa ghuni nda həη, ta vlay kuni guli ηa sanlaha.

¹⁴ Dza'a magay həη ta du'a da Lazglafta ta ghəηa kaghuni, ηa mamay taη ta kaghuni kabga tsa zdaku ta malagħutá mbraku magaghuna Lazglafta ya.

¹⁵ Rfamarfa ta Lazglafta ta ghəηa mbəhu ya mbəhama tsi kul mnavata nda wi ya.

10

Katay Pwal ta ghəηani da gwal ta tsaftá gwada tida

¹ I'i Pwal kaghəηa da, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, nda hanatá ghəη nda zdaku manda ηa Kristi. Ka lu ta mnay ta i'i ná, ka mataba ghuni yu ya ná, lebtekwa yu, ka had yu mataba ghuni ya guli ná, ta sidi yu, ka lu.

² Ta ndəbaghunandəba yu ta dzvu, yaha kuni gidiftá sidi bhadagħar yu da kaghuni, kabga dza'a gay yu kahwathwata ta sidi nda tsa gwal ta ngha aηni kazlay: Slna slu'uvgha ta magə həη kə'a ya.

³ Aη mndani, mnda səla aηni, tsaw vulu manda ηa mnda səla a ta vulu aηni wa.

⁴ Huzla ta kəl aηni ka vula tsa vulu ya ná, huzla ta kəl mnda səla ka vulu a wa. Lazglafta ta vlanťatá tsa ηaηni huzla nda mbra ta zadanatá vla dīfa ghumaha Lazglafta ya. Ta zadanažada ηni ta ghwadaka ndanu ta ndanu mnduha.

⁵ Ta ηarapηara ηni ta inda ghwadaka ndanuha ta ndanata gwal ta gla ghəη ta pya snanťá Lazglafta. Ta gwadaη aηni ta gwada ηa ksanaktá ndana mnduha ηa sna gwada Kristi.

† 9:9 Ngha ta Zabura 112:9.

⁶ Ka snasna kaghuni katsi ná, nda fa vgha an̄ni ɲa dvanaghatá gwal kul snay mataba ghuni.

⁷ Nghawangha ta skwi ta magaku 6a! I'i ná, ɲa Kristi yu, ka ká mndu, ka vrin̄vra tsi ta ndanu katsi ná, dza'a nda ngha kazlay: ɲa Kristi an̄ni guli kə'a.

⁸ Vlihavla Mgham Yesu ta glaku ɲa sladaghunafta, ɲa zlambighunista a wa. Ghuban̄ ghuba yu ta ghubakwa dá nda tsaya, had̄ tsaya dza'a ksa i'i ka hula wa.

⁹ Ma ndana dá ná, zba gagaghu-naftá zləŋ a ta zbu yu nda tsa delewera dá ya wa.

¹⁰ An̄ mndani, ka sanlaha ta mnay na: «Vinday Pwal ta delewer ɲa mu ya ná, tsəna skwi nda bla magay na kə'a ta vinday, nda sidi nda sidi kay guli. Saghani da taba mu kay guli ná, had̄ ta gwada nda mbraku wu, had̄ hayhaya gwada ta gwadata tsi kay guli wu,» ka həŋ.

¹¹ Dina ka snan̄ta tsa mndu ta mnay mant̄sa ya kazlay: Ka nu vindam ɲni ma delewer ɲni ma nzakwa ɲni di'in̄ nda kaghuni ya ná, manda va tsaya dza'a maga ɲni ta slna ɲni laghar ɲni da kaghuni kə'a.

¹² Blubla an̄ni ka hahəŋ! Si wa an̄ni ɲa gara vgha nda həŋ na! Hahəŋ ka ghəŋa tan̄ ta klaftá ghəŋa tan̄ ka gara ghəŋa tan̄. La rghaha!

¹³ Ghuba a an̄ni ta ghəŋa ɲni ka malaghutá ya ta raku wa. Ma kuraghuta vli gran̄naf Lazglafta ta maga an̄ni ta slna ɲni. Kuraghwa tsa vli gran̄naf Lazglafta ya tsa kəl an̄ni ka labə da kaghuni ya.

¹⁴ Ma laba ɲni da kaghuni ná, tsughwadaghu a ɲni ta kuraghuta tsa vliha kuran̄na tsi ya wa. Tin̄əl an̄ni ta klədaghunaghatá gwada Kristi.

¹⁵ Had̄ an̄ni ta Pak kuraghuta vli vlan̄na lu, ka ghərɓaku ta ghəŋa magatá slna sanlaha wa. Skwi faf an̄ni ta ghəŋ tida ná, má ka sgavaghasga zlghay nda ɲudufa ghuni, ka sgavaghatá slna ɲni mataba ghuni manda

ya kuran̄na* Lazglafta,

¹⁶ ɲa dza'a ɲni mna Lfida Gwada ma sana hadikha di'in̄ nda kaghuni. Va a ɲni ta dza'a maga slna ma vla ksa slna sanlaha, ɲa ghərɓay ɲni ta ghərɓaku ta ghəŋa slnaha ghada hahəŋ ta magata wa.

¹⁷ «Ka ta kumay mndu ta ghərɓaku katsi ná, ka ghərɓa tsi ta ghərɓakwani ta Mgham Yesu†» ka lu ta mnay.

¹⁸ Mndu ta ghuba ghəŋani a ta rfu lu wa, mndu ta ghubu Lazglafta ya.

11

I Pwal nda ghwadaka gwal ghunay

¹ Ka ksa kuni ta ɲuduf nda i'i, wana yu dza'a gwada ka rghargha. Manda va tsaya ná, ka ksa kuni ta ɲuduf.

² Ta draku yu ta ghəŋa kaghuni manda ɲa Lazglafta. Kristi zə'ala dzugwa ghuni, ka yu ka vlaghunata. Ta kumay yu tama ta nzata ghuni nda ghuɓa, ɲa vlata dá ta kaghuni manda ya ta vlə lu ta makwata patsapatsa ɲa zə'al dzugwani ya.

³ Skwi ta zləŋ yu kwen̄kwen̄ ná, duŋwa lu da baraghatá kaghuni, da tsaghutá kuni ta tsa vərda ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya, da nzaku tsi manda ɲa Hawa lagha nahadik da barafta nda hidakwani ya na, ka yu.

⁴ Zləŋa dá guli ná, kabga dər wati ma mndu ta lagha tagha skwi ta ghəŋa Yesu tskəm nda tsa ɲan̄ni taghaghunaf ɲni ya ná, gi ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada ta ghəŋa Sulkum tskəm nda ya zlghaf kuni, ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada tskəm nda Lfida Gwada ya zlghaf kuni guli, ta tsu'ay kuni.

⁵ Ka mghama gwal ghunay ta ngha kaghuni ta tsa mnduha ya, ama grafgra i'i kazlay: Walaŋ a həŋ ta malaghutá i'i wu kə'a.

⁶ An̄ mndani, pərɗaf a yu ta snan̄ta gwada wu, ama nda sna yu ta skwi ta gwadə yu. Ma inda skwi magə ɲni ná, maraghunamara ɲni dər nda ta tva wati ma skwi tsi.

* 10:15 Ngha ta Ruma 15:17-21. † 10:17 Ngha ta Irmija 9:23, 1 La Kwarentj. 1:31.

⁷ Ma fitika mnay da ta Lfiða Gwada Lazglafta na ghuni na, ka mbalay si ta mnaghunata yu. Ka vraganata yu ta ghəŋ, kabga na nlaghunafta. Nda nza tsa ka dmaku ra?

⁸ Ma tsa fitika magay da ta slna na ghuni ya na, sanlaha ma Igliz si ta nghapta ka i'i. Na tan ma skwi tskəgudunus yu ta hən ka maga slna na ghuni.

⁹ Ma tsa nzakwa da da kaghuni ya, ta pdatá yu ta skwi na, had yu ta daway da kaghuni wa. Zwanama ta sabi ta hadika Mekaduniya ta klidifka skwi ta pdata yu. Ma tsa fitik ya, faghunagha a yu ta ndəgaku wa. Manda va tsaya guli dza'a kanta yu ta kwal kul dawutá vli da kaghuni.

¹⁰ Ta ghubakwa da yu nda tsaya, had mndu ta inda hadika Akaya* dza'a pyaftá i'i wa. Na skwi ta mnə yu na na, kahwathwata da ta mna yu ma hga Kristi ta nzakway ma i'i.

¹¹ Kabgawu kəl yu ka mnay mantse na? Kwala da kul dvutá kaghuni ra? Nda sna Lazglafta kazlay: Dvudva yu ta kaghuni kə'a.

¹² Manda va na kwala da kul tsu'aftá skwi da kaghuni na na, manda va tsaya dza'a kanta yu, kabga yaha tsa ghwadaka gwal ghunay ya da mutsaftá ghurum na ghərbaku kazlay: Manda va nan ni ta maga tsi ta slna kə'a.

¹³ Vərda gwal ghunay a tsa mnduha ya wa. Slna nana mndu ta magə hən. Manda gwal ghunay Kristi ka hən ta klaftá ghəŋa tan.

¹⁴ Skwa ndərmimay a tsaya wa! Halaway ka ghəŋani guli na, ta klafkla ta ghəŋani ka ninta manda duhwala Lazglafta ta wudaku.

¹⁵ Skwa ndərmimay a klafta tsa gwal ta maganata slna ya ta ghəŋa tan ka ninta manda gwal ta tagha vərda skwi na mnduha wa. Ma kdavaktani na, dza'a mutsay hən ta nisəla tan ka gragra nda slna tan ya maga hən.

Ghuya danwa Pwal

¹⁶ Ka yu ta vrəgliŋtá mnay na, ma fa kuni ta i'i manda rgha. Ka si fafa kuni ta i'i manda tsaya, ka nza yu ka tsa rgha ya, na laviŋta i'i ta ghərbanta ghərbakwa da guli.

¹⁷ Na gwada dza'a yu mnay na na, dza'a gwadə manda ya ta zdəganatá Mgham Yesu a yu wu, manda va na mndu ka rgha dza'a gwada yu. Grafgra yu ta skwi dza'a ghərbə yu ta ghərbaku tida guli.

¹⁸ Tsəhala nda ndəgha mnduha ta ghərbaku manda na slu'uvgha ya ni, i'i guli na, dza'a ghərbay yu mantse ya.

¹⁹ Nda hida kaghuni kahwata, ta ksanatá nɔduf ka tsu'aftá la ka rgha nda rfu.

²⁰ Ta rfu kuni nda fata mndu ta kaghuni ka vu'a tan. Ta rfu kuni nda zata mndu ta kaghuni. Ta rfu kuni nda ksamta tan ta kaghuni ma dzva tan. Ta rfu kuni nda nzaghunaghata tan. Ta rfu kuni nda dzuəbaghunata tan. Ta ksay kuni ta nɔduf ta ghəŋa indani.

²¹ Ta ksə ka hula mnay ta an ni, traptra an ni ta magay manda tsaya. Ndanana na, dza'a gwaday yu ta gwada manda na rgha.

Ka si ta ghərbaku sanlaha ya na, dza'a ghərbay i'i guli ta ghərbaku.

²² Ka la Hebru hahən, mantse ya i'i guli. Ka la Isra'ila hahən, mantse ya i'i guli. Ka zivra Abraham hahən, mantse ya i'i guli.

²³ Ka gwal ksanatá slna ta Kristi hahən, wana yu dza'a gwada manda mndu nda ksa da halaway: Malaghumala yu ta hahən dekdek. Ma vəl hərfaku tsi, ndadə a hərfuta yu wa. Ma lamə da gamak tsi, ndadə a lama yu wa. Ma mutsaftá dzu tsi, malghumala na da ka na tan. Lagha ta wa hdak tsi, mbədava a na da wa.

²⁴ Hutaf səla da ta mutsaftá sləvu† fwadmbak had turtuk wu, da la Yahuda.

²⁵ Hkən səla lu ta dgaptá i'i, turtuk səla lu ta zləzlərtsatá i'i, hkən dədaghata da drəf nda kwambalu.

* **11:10** Akaya: Ngha ta 2 La Kwarenjt 1:1. † **11:24** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 25:3.

Vagha vagha yu turtuk nda hani tani ta mghama drəf.

²⁶ Ma wawakwa da nda səla tazlay ná, dagala ghuya danwa su'u yu ma zalaha, dagala ghuya danwa su'u yu da la gənda, dagala ghuya danwa su'u yu da la ini, dagala ghuya danwa su'u yu da gwal kul snanťa Lazglafta. Dagala ghuya danwa su'u yu ma luwaha nda ya tahula luwaha. Dagala ghuya danwa su'u yu, ta drəf. Dagala ghuya danwa su'u yu da zwanamaha ka ghwadak.

²⁷ Tazlay ná, ta hərəfuhərfa yu, ta duda vgha da ta maga slna, had yu ta faftá hani ta iri badu ma sani wu, badu ma sani ta dzay maya nda ndala ta i'i, had yu ta mutsaftá skwa zay badu ma sani wu, ta dzay mtasl ta i'i, ta pdapda yu ta lgut na fafta ta vgha.

²⁸ Zlanha lu ta hamatani, mala skwi ma ghəna da ná, ta ndanay yu ta inda Igliz inda fitik.

²⁹ Htuta mbrakwa mndu ya ná, manda skwi i'i ya kaghəna da. Zləmbamtá mndu ma dmaku, ndada a kə'a ta dra i'i ta wa nuduf wa.

³⁰ Ka skwi na ghərbay da tsi katsi ná, hta ta mbrakwa da skwi na ghərbay da.

³¹ Nda sna Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu ta zləzlvu lu na kdekedzen ya kazlay: Tsakala a yu ta wi wu kə'a.

³² Ma fitika nzakwa da ma luwa Damas ná, mbadaka nɔmna ya ta ksa slna mista mgham dagala ta hgu lu ka Aritas, ka pghatá mnduha ta watgha luwa Damas na dakwatsa i'i.

³³ Ama, ka habaftá lu ta t6an ta tughuba ka famta i'i mida, ka fagihata nda ta sana ghurum ta muhula luwa. Mantsa ya ndapta‡ yu ma dzvani.

12

Ta rfu Pwal nda ghuyayni ta danwa ta ghəna Kristi

¹ Nda nza tkwe' ka ghərbay da ta ghərbaku dər ra a tsi. Ndanana tama,

‡ 11:33 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23-25.

dza'a gwada yu ta ghəna skwi maridin Mgham ka snadimta.

² Mamu sana mnda zlghay nda nuduf klagha Lazglafta ta mahkəna luwa. Ta magay na ta ghwanpdə fwada vakwani. Ka va klagha tsakwam tsi tama, sna a yu wa. Ka va maranan nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

³ Manda va tsaya ná, klaghakla Lazglafta ta tsa mndu ya da luwani. Ka va klagha tsakwam tsi tama sna a yu wu, ka va maranan nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

⁴ Ma tsa lafani da hada ya, ka snanťa tsi ta gwadaha ya kul lavinťa lu ta rusay. Vlan a lu ta tvi ta mnda səla na vrinťa mnay guli wa.

⁵ Tsa mndu ya na da má dza'a ghubay. I'i tada, htatá i'i na da ta dza'a ghubay kwenkwen.

⁶ Ka má ta kumay yu ta ghuba ghəna da ná, ma nza a yu ka rgha wu, kahwathwata má dza'a yu mnay. Ta warə nda wara yu ta ghuba ghəna da kabga yaha lu da klaftá i'i ka malaghuta ka skwi ya ta nghanťa lu ta i'i ta magay, ka skwi ta snanťa lu ta sabi ma wa da a tsi.

⁷ Kada kwala yu ta ghərbaku ta ghəna tsa skwa ndərmimay katakata mariha Lazglafta ya ná, ka fadimťa lu ta mbraz ma vgha ta nzakway manda duhwala halaway ghunaf lu na dzadzudusta, na pyaftá i'i ka ghərbaku.

⁸ Hkən səla da ta maga du'a má na klinťa Lazglafta ta tsa danwa ya.

⁹ «Vlaghavla yu ta zdakatahuda da, prək ka nda tsa, ma hta ta na gha ma mbraku ta maravata na da ma mbraku,» ka'a nda i'i. Mantsa tama, mal ghərbay da ta ghərbaku ta ghəna hta ta mbrakwa da kada bukwamta mbrakwa Kristi ta i'i.

¹⁰ Tsaya tama ta kəl yu ka rfu nda hta ta mbrakwa da, nda raraza i'i ta rarazə lu, nda giri ta gə lu na da, nda ghuya danwa ta ghuyə lu na da, nda skwiha ya ta dza i'i ma vgha ta gwada ta Kristi. Ma tsa hta ta i'i ya ta

mutsafta yu ta mbraku.

*Ndana Pwal ta ghəŋa gwal zlgħay
nda ŋuduf ma Kwareŋt*

¹¹ Manda mndu nda ksa da hal-away gwadata yu ta tsa gwada ya. Kaghuni ta mblaftá i'i guli. Kaghuni a ma dza'a ghuba i'i ra? Had skwi htap i'i ka tsa gwal ghunay ghuni dagal-adagala ma kaghuni ya, dər má had hayhaya da wa.

¹² Nizla ta maraŋtá nzakwa da ka mnda ghunay ná, nda ngha kuni ta ksa ŋuduf ksə yu, nda ngha kuni ta mandərmimi nda mazənzəmə nda ndəghata sanlaha ma skwi ma fitika nzakwa da da kaghuni.

¹³ Nahgani laghu yu maganata sanlaha ma Igliz, kul magaghunata yu ta kaghuni na? Aya! Mamu skwi kul magaghunata yu, dawəŋ a yu ta katihata ghuni wa. Plihawapla ta dmakwa da ta ghəŋa tsaya.

¹⁴ Nda fa vgha da ŋa labə da kaghuni ŋa mahkəna səla. Ka labla yu, skwa ghuni a ta psə yu wa, vərda kaghuni ta psə yu. Tazlay ná, zwani a ta tskanata skwi ta dadaha wu, dadaha ta tskanata zwani.

¹⁵ I'i ná, nda rfu dza'a vlaghunata yu ta inda skwa da nda ghəŋa da tani ŋa kata kaghuni. Dza'a htanaghuta nda hta kaghuni ta dvtá i'i kabga dvtu da ta kaghuni ra?

¹⁶ Nda sna kaghuni kazlay: Dawa a yu ta katihata ghuni wu kə'a. Ama ka sanlaha mataba ghuni ta mnay ná, hiduhida Pwal, nənəapnənəba ta amu, ka həŋ.

¹⁷ Kinawu nənəapta yu ta kaghuni tama? Ari mamu ya mataba tsa mnduha ghunadap yu da kaghuni ya, ta gataftá skwa ghuni ka kladikta na?

¹⁸ Ndəbana ndəba yu ta dzvu ta Titus ka labə da kaghuni, ka ghunaftá yu ta sana zwanama guli mistani*. Ma tsa laba Titus da kaghuni ya ná, mamu skwa ghuni gatugadughunus tsi ra? Ta tva turtuk a mbađa ŋni ta mbađa nda Titus ra?

¹⁹ Ka waya ka skwi nda kda fitika ghuni ta ndanay kazlay: Ta zba wadapta ghəŋa ŋni da kaghuni ŋni kə'a. Mantsa a wu! Ta kəma Lazglafta ta gwada ŋni ta gwada manda ya ta kumə Kristi. Graha da ya ta dvtu yu, inda tsa skwiha ta magə ŋni ya ná, ŋa ŋla kaghuni ta kəma ta kəma, ta maga ŋni.

²⁰ Skwi ta zləŋ yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ná, duŋwa yu da kwal kul slafta ta kaghuni mantsa ta kumə yu ya, ta slaftá kaghuni ta i'i mantsa kul kumə kaghuni ya ná, ka yu. Ta zləŋay yu ta slanaghata da mataba ghuni ta zlərda wi, nda draku, nda gufwatá ŋuduf, nda dvtutá ghəŋ, nda tsanavatá gwada ta mndu, nda tsa mndəra mndu, nda gla ghəŋ, nda hwazlaəaku.

²¹ Sana skwi ta zləŋə yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ya guli ná, duŋwa yu da nzata ma hula ta kaghuni, ta kəma Lazglafta da ná, ka yu. Zləŋa da ná, da slanaghatá yu ta gwal ta maga dmaku manda va ya snu həŋ ta kwalaghutá paya tva taŋ ta ghəŋa hliri ta hlə həŋ, nda maga sli'insli'ij ta magə həŋ, nda sanlaha ma mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

13

Kdāvakta vlata Pwal ta hidaku

¹ Mahkəna səla da na ta dza'a labə yu da kaghuni na. Ka labla yu, dza'a tsanaghatsa mu ta guma ta gwal ta magata ghwadaka skwi. «Kada laba skwi nda tvani, mamu ka masləmtsəkha his ka hkən* a tsi,» manda ya nda vinda.

² Ma mahisa səla da ta labə da kaghuni, zlahanaghazlaha yu ta gwal ta magatá dmaku nda pďakwa inda sanlaha. Ndanana, dər má di'ij yu nda kaghuni ná, ta vrafvra yu ta va tsa gwada da mnə yu ma tsa fitik ya kazlay: Ka vradapvra yu da kaghuni, had ya dza'a zlaŋta yu dər turtuk wa.

* **12:18** Ngha ta 2 La Kwareŋt 8:22. * **13:1** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15, Mata 18:16, 1 Timute 5:19, Hebru 10:28.

³ Tsəhala ta kuma graftá skwi kuni kazlay: Ta gwada Kristi nda ma wa da kuni ya, dza'a nda sna kuni. Hətu a mbrakwa Kristi mataba ghuni wa, ta maraṁmara ta mbrakwani mataba ghuni.

⁴ Aṅ mndani, ma fitika zləṅaftá Kristi ta udza zləṅay, htu hta mbrakwani, ama ka nzatá tsi nda hafu nda mbrakwa Lazglafta. Aṅni guli, nda hta mbrakwa aṅni ma guyata vgha ṅni nda tsatsi. Ama dza'a maraghunaṅ mara ṅni kazlay: Nda hafu ṅni kawadaga nda tsatsi ma mbrakwa Lazglafta kə'a.

⁵ Ndanawandana kaghuni ka ghəṅa ghuni ta ghəṅa ghuni, ṅa grafta ghuni ka ma zlgħay nda ṅuduf kuni tsi, ka kitsi. Ndanawandana kaghuni 6a ka ghəṅa ghuni, tsatsaf a kuni kazlay: Mamu Yesu Kristi ma kaghuni kə'a ra? Ba tsatsaf a kuni tdukwa kasi'i wa.

⁶ Aṅni tani, tsatsaftsatsa aṅni, ta graftá ṅni guli ná, dza'a nda sna kaghuni.

⁷ Ta maga du'a ṅni da Lazglafta yaha kuni magəgəltá ghwadaka skwi. Va a ṅni ta mnay kazlay, kfanakkda aṅni ta inda skwi kə'a wa. Skwi dīna kwenkwen maga kuni, ka aṅni nda kaghuni dər má nda hta aṅni ká mnduha ta nghay.

⁸ Had sana skwi laviṅ aṅni ta maganavatá kahwathwata wu, slna tsa kahwathwata ya ṅa aṅni ta magay.

⁹ Ka nda mbra kaghuni ta tva Lazglafta dər nda hta mbrakwa aṅni, ta rfu aṅni. Du'a aṅni da Lazglafta ná, má tsidíd ká kuni nzatá, ṅa aṅni.

¹⁰ Skwi kəl yu ka vindaghunaftá na delewer na, ta di'iy yu nda kaghuni na na, kabga va a yu ta dava kaghuni 6hadaghar yu da kaghuni wa. Vlihavla Mgham ta mbraku ṅa ṅla kaghuni ta kəma ta kəma, ṅa 6adzighunista a wa.

¹¹ Zwanama da, dughwana ka kuni nzata, ka nzata kuni nda rfu, zbawazba ta nzata tsidíd, brusuvuswa vgha ghuni, nda dzratawi ka kuni nzata, nzawanza nda zdfaku

mataba ghuni. Mantsa ya ná, dza'a nzanza Lazglafta ya ta dvtutá mnduha, ta vla zdfaku ṅa mnduha nda kaghuni.

¹² Gaguvuswa zgu nda brusa vgha.

Ta ga zgu inda gwal zlgħay nda ṅuduf ṅa ghuni.

¹³ Ka nza zdfakatahuda Mgham Yesu Kristi, nda dvtutá mnda Lazglafta, nda guyata vgha ma Sulkum nda ghu6a nda kaghuni demdem.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Galat

Gazgu

¹ Nana delewer na ná, i'i Pwal ta nzakway ka mnda ghunay ta vindaghunafta. Daga da mnduha a sagha tsa nzakwa da ka mnda ghunay ya wu, sana mndu a guli ta kladíktá lwani wa. I Yesu Kristi nda Lazglafta Da ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya, ta ghunaftá i'i.

² Ta ga zgu inda zwanama ta nzaku kawadaga nda i'i hadna, ŋa inda kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf ta hadíka Galat*.

³ Ka nza zdakatahudi nda zdakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

⁴ Vərda Yesu kaghəŋani ta vlatá ghəŋani ŋa mbamafta ma dmakwa mu. Ka hlagamaptá ma na ghwadaka nzaku ta na zamana ná, manda ya kumaŋ Da mu Lazglafta.

⁵ Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzen. Amin.

Turtuktuk Lfida Gwada

⁶ Ta ndərmim nda ndərmima yu, ka kuni gi mbədanatá hul ta Lazglafta ya ta hganťá kaghuni ma zdakatahuda Yesu Kristi, ka laghwi da sna sana gwada.

⁷ Ka kahwathwatani ka lu gwadaŋ na, had sana Lfida Gwada wa. Kəl yu ka mna tsaya ná, mamu sanlaha ma mnduha ta mbada ghəŋ ghuni, ta kuma mbədanaftá Lfida Gwada† Kristi.

⁸ Ka i'i nda kaghuni wa! Ka lagha sana mndu, dər va na aŋni na tsi, dər duhwala Lazglafta ta luwa tsi, ka mna sana gwada tskəm nda ya mnaghuna aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

⁹ Mnumna yu má mndani, wana yu ta vrəglíntá mnəglaghunata

ndanana. Ka mnaghunamna sana mndu ta sana gwada tskəm nda ya snaŋ kuni da aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

¹⁰ Vani tama ná, ka zdəganata yu ta mnduha ka yu ta kəl yu ka mnay manda nana re, ari ka zdəganata yu ta Lazglafta a na? Zdəganata da ta mnduha ta psə yu ra? Ka zdəganata da ta mnduha ta psə yu katsi ná, nza a yu ka mnda ksanatá slna ta Kristi nda tsa wa.

Zbapzba Lazglafta ta Pwal ka mnda ghunay

¹¹ Zwanama da, ta snaghunamsna yu kazlay: Nana Lfida Gwada ta mnaghunata yu na ná, sabi da mnda səla a wu kə'a.

¹² Manda va tsaya ná, snaŋ da mndu a yu wu, mndu a guli ta taghadífta wa. Yesu Kristi ka ghəŋani ta gunidíŋta.

¹³ Nda sna kaghuni ta nzakwa da ghalya ma nzakwa da ma dina la Yahuda. Ma tsa fitik ya ná, si ta gay yu tiri ŋa Igliza Lazglafta, si ta kumay yu ta zadənatá həŋ.

¹⁴ Mataba kamtaghuha da ná, mal i'i si ta ŋavata ka ksa dina la Yahuda. Hamha yu ta ghəŋa da ka ksa dina dzidzíha‡ da.

¹⁵ Kulam nda tsa, zbuzba Lazglafta ta i'i daga ma nzakwa da ma huda ma da. Ka zdídíntá tsi ta hudi ka hgaftá i'i, ŋa ksa slnani.

¹⁶ Ka snidímtá tsi ta zwanani ŋa dza'a da mna gwada ta ghəŋani ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma tsa fitika snidímtani ya, gi sli'af a yu ka laghwi dawantá hidaku da mndu§ wa.

¹⁷ Sli'af a yu guli ka lafi da luwa Ursalima da guyaftá vgha nda gwal ta tinlaghutá nzakway ka gwal ghunay, ka i'i wa. Ka sli'af a yu ka laghwi ta hadíka Arabiya. Tahula tsa, ka vrəgaptá yu ka laghwi da luwa Damas.

¹⁸ Tahula vaku hkən tama, ka sli'af a yu ka lafi da Ursalima ŋa

* **1:2** Ngha ta Slna gwal ghunay 16:6. † **1:7** Ngha ta 2:3-5, aya 12-14. ‡ **1:14** Slna gwal ghunay 8:3, 22:3-5, 26:9-11. § **1:16** Ngha ta Slna gwal ghunay 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18. Aya 15: gray nda Isaya 49:1, Irimiya 1:5. * **1:18** Ngha ta Slna gwal ghunay 9:26-30, nda Yuhwana 1:42.

snaŋtá Kefas, ka magatá yu ta fitik ghwanɲpdə hutaf* ga taŋ.

¹⁹ Had sanlaha ma gwal ghunay guyaf yu ta vgha nda həŋ wu, ta ghəŋa Yakubu zwanamani ma Mgham† Yesu yeya guyaf ɲni ta vgha nda tsi.

²⁰ Nana skwi ta vindi yu ɲa ghuni ná, tsakalawi a wu, kahwathwata ya, ta kəma Lazglafta ta gwada yu.

²¹ Manda sli'afata da ma luwa Ursalima, ka laghu yu ta hadika Siri nda ya ta hadika Silisi.

²² Ma tsa fitik ya, had ya nda sna ta i'i mataba Igliz ta hadika Zudiya wa.

²³ Gwada ta mnə lu ta ghəŋa da yeya snaŋ həŋ kazlay: Tsa mndu si ta giri ɲa amu ghalya ya kay ta mbəda'afata ndana, ka mna gwada ta ghəŋa tsa Lfida Gwada si ta kumə tsi ta zadanata ya, ka həŋ.

²⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Nda mbəda nzakwa da kə'a, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta ghəŋa da.

2

Pwal ma Ursalima

¹ Vaku ghwanɲpdə fwaɗ tahula tsa, ka vrəgladaftá yu da luwa Ursalima kawadaga nda Barnabas, ka kladanaftá Titus ta səla da*.

² Kəl yu ka vrəgladafta ná, Lazglafta ta gunidɲntá tvi kazlay: La kə'a. Manda lafa da, ka nzata yu kawadaga nda gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ɲuduf. Ka mnanaŋtá yu ta həŋ ta gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ya ta mnə yu ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada kwala tsafaratá vgha da, nda ɲavata ya ta ɲavata yu ma tsa slna ya nzata ka bətbət.

³ Titus gratá wawakwa da ná, mnda la Grek ya. Had mndu ta walaŋtá mnanata kazlay: Ba tsaghatá fafaɗ kə'a nda tsi wa.

⁴ Sabsa gwada ta tsa fafaɗ kabga mamu sanlaha ma zwanama† ka ghwadak ta kɲikadamta nzamta mataba ɲni, ɲa bədzə tsa fala'uwata

vgha ɲni ma Yesu Kristi ya. Ta kumay həŋ ta niŋnista ka vu'a zlahə Musa.

⁵ Walaŋ a ɲni ta zlananaftá tvi dər ka ki'a ta həŋ wu, kada ɲaghunata ɲni ta kahwathwata Lfida Gwada.

⁶ Ama tsa gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ɲuduf ya ná, had sana skwi sganagħa həŋ ta ghəŋa tsa skwi ta taghu yu ya wa. Da i'i tada, dər má wa həŋ, kaskwa turtuk həŋ da i'i, kabga had Lazglafta ta gala mndu‡ wa.

⁷ Nziya nza tsi ná, grafgra hahəŋ kazlay: Vlihavla Lazglafta ta slna dza'a mna Lfida Gwada ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda, manda va ya mnana tsi ta Piyer ɲa dza'a da mnay ɲa la Yahuda ya kə'a.

⁸ Tsa Lazglafta ta ksa slna ma Piyer ta ghunafta da la Yahuda ya ná, va tsa Lazglafta ya ta ksa slna ma i'i, ta ghunaftá i'i guli da gwal kul nzakway ka la Yahuda.

⁹ Grafta i Yakubu nda Kefas nda Yuhwana ta nzakway ka gugudi mataba Igliz ta tsa zɗakatahudi zdidɲŋ Lazglafta ya, ka zgwanatá həŋ nda Barnabas ɲa maraŋtá guyatá wa taŋ nda aŋni. ɲa dza'a aŋni tvə la Grek, ta dza'a hahəŋ tvə la Yahuda.

¹⁰ Ka havapta kuni ka gwal ka pɗu, ka həŋ yeya skwi mnaŋna həŋ. Ka magəŒ yu guli ta tsa slna ya.

Dvanaghata Pwal ta Kefas

¹¹ Manda lagħa Kefas da luwa Aŋtakiya*, ka dvanagħatá yu ta kəma mnduha ta ghəŋa bədzaku ya maga tsi.

¹² Skwi ta magay ná, ta taŋtaŋ, ta zay Piyer ta skwi kawadaga nda gwal zlgħay nda ɲuduf ka gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma sana fitik tama, ka ghunadaptá Yakubu ta sana mnduha da aŋni. Manda bhadaghata tsa mnduha ya, ka tsagħutá Piyer ta vgha, kabga zləŋa gwada da la Yahuda.

¹³ Ka tsagħutá sanlaha ma la Yahuda ta nzakway ka gwal zlgħay

† 1:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:9, nda 15:13.

* 2:1 Slna gwal ghunay 11:30, 15:2. † 2:4 Ngha

ta Slna gwal ghunay 1:7. Gray nda 1:6. ‡ 2:6 Gray nda Vrafta ta Zlahu 10:17. § 2:10 Slna gwal

ghunay 11:29-30. * 2:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 11:19-26.

nda ɲuɖuf ta vgha guli manda tsa ɲa Piyer ya. Ka dɔdamtá Barnabas guli da tsa ghwaɖaka ndana taɲ ya.

¹⁴ Nghanay ɗa ná, haɗ tsa magakwa taɲ ya ta gra vgha nda Lfiɗa Gwada wu, kəl yu ka dvanaghatá Kefas ta kəma mnduha kazlay: Ka si kagha ta nzakway ka la Yahuda, manda ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ɲa la Yahuda wu, kabgawu ta kəl ka ka mbla gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa nzaku manda ɲa la Yahuda na? ka yu.

Nda mba dər wa ta zlghafta

¹⁵ Aɲni ná, la Yahuda buzul ɲni. Nza a aɲni ka gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snaɲtá Lazglafta wa.

¹⁶ Dər má mantsa tsi, nda sna amu kazlay: Mndu ya ta nzakway tɖukwa ta wa ira Lazglafta ná, tsaya mndu ta zlghaftá Yesu Kristi, mndu ta maga skwi ta kumə zlahu Musa a wu kə'a. Tsaya tama kəl aɲni ka zlghaftá Yesu Kristi ɲa nzakwa ɲni ka gwal tɖukwa ta wa ira Lazglafta†. Taghəɲa vəl magay ɲni ta skwi ta kumə zlahu Musa a wu, kabga haɗ mndu dza'a nzata ka mndu tɖukwa ta wa ira Lazglafta ma magayni ta skwi ta kumə zlahu Musa wa.

¹⁷ Aɲni ta nzakway ka la Yahuda, ta zbay ɲni ta nzakway ka gwal tɖukwa ta ira Lazglafta nda ma zlghafta ɲni ta Kristi. Tsa slanagha lu ka gwal dmaku ní, nu ká lu dza'a mnay? Dza'a maray tsaya kazlay: Ta vla mbraku ɲa dmaku Kristi nda tsa kə'a ra? Dər nekwa, haɗ tsaya mantsa wa.

¹⁸ Wya tsi, ka mbəɗglavambəɗa yu ka vrafta ta zlahuha ya si zlanava yu ghalya katsi ná, ksuxa yu ta ghəɲa ɗa nda tsa.

¹⁹ Zlahu ta dzatá i'i, kəl yu ka zlanɲá zlahu ɲa nzakwa ɗa nda hafu da Lazglafta. Ma zlanaghtá Kristi ta udza zlanay ná, kawadaga mtuta yu nda tsi.

²⁰ I'i, kata hafay yu ta hafu katsi, i'i a ta hafay wa. Tsa Kristi ta nzakway ma i'i yeya. Ka ta nzaku yu nda hafu ma slu'uvgha ɗa ndanana guli katsi,

ta nzaku yu nda hafu ma zlghay nda ɲuɖuf ma Zwanɲa Lazglafta ta ɖvutá i'i ka vlatá tsi ta ghəɲani ta gwada ta i'i.

²¹ Va a yu ta vzinɲá zɖakatahuda Lazglafta wa. Ala ka laviɲlava lu ta nzakway ka mndu tɖukwa tawa ira Lazglafta nda ma maga skwi ta kumə zlahu Musa ya katsi, haɗ hayhaya mtuta mtu Kristi nda tsa tama wa.

3

Ka maga skwi ta kumə zlahu tsi, ka zlghafta nda ɲuɖuf a tsi

¹ Aya la Galat ksu skwi! Nya sughunus lu na? Ya wya maraghunamara yu tsidid ta Yesu Kristi ta mtuta ta udza zlanay.

² Ndanana ná, turtuk skwi ta ɗawaɲta yu da kaghuni: Nda ma magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa mutsafta kuni ta Sulkum nda ghuɗa re, ari ma snaɲta ghuni, ka zlghaftá kuni ta Lfiɗa Gwada ta mnə lu a na?

³ Nu ta ksutá kaghuni! Wya tinɲəl nda Sulkum nda ghuɗa zrafta kuni, ndanana tama ná, ta kumay kuni ta kdinɲa nda slna slu'uvgha rki?

⁴ Tsaw inda tsa skwiha ta slaghunaghata ya ná, ka bətbət nzakwa tsi ra? Graf a yu kazlay: Ka bətbət nza-kwani kə'a wa.

⁵ Tsa Lazglafta ta vlaghunatá Sulkum ta maga mazəmzəmha mataba ghuni ya ná, vəl magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa kəl tsi ka magaghunata re, ari vəl snaɲta ghuni ka zlghaftá kuni ta Lfiɗa Gwada a na?

Abraham ná, mndu ta zlghafta nda ɲuɖuf ya

⁶ Havakwahava ta nzakwa Abraham ɓa! Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay: Ta Lazglafta fafta Abraham ta ghəɲ kəl tsi ka nzakw ka mndu tɖukwa ta kəma Lazglafta kə'a.

⁷ Nda tsaya tama na, ɗina ka snaɲta ghuni kazlay: Tsa gwal ta zlghaftá Lazglafta kahwathwata ya ta nzakway ka zwana Abraham kə'a.

† 2:16 Nghanay ɗa ná, haɗ tsa magakwa taɲ ya ta gra vgha nda Lfiɗa Gwada wu, kəl yu ka dvanaghatá Kefas ta kəma mnduha kazlay: Ka si kagha ta nzakway ka la Yahuda, manda ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ɲa la Yahuda wu, kabgawu ta kəl ka ka mbla gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa nzaku manda ɲa la Yahuda na? ka yu.

8 Ka gwada Lazglafta ghada ta mnata ná, Lazglafta dza'a nanafá gwal kul nzakway ka la Yahuda ka gwal tdukwa ta wa irani ma zlghafta tan nda nuduf, ka'a. Ka Lazglafta ghada ta mnanatá Abraham guli na: «Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndera mndu nda ma kagha*,» ka'a.

9 Mantsa tama, tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta gwal ta zlghaftá Lazglafta manda Abraham ta zlghafta ya.

10 Inda gwal ta faftá ghəŋa tan ta maga skwi mna zlahu ná, nda ksi'a həŋ. Mantsa ya ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda ksi'a inda mndu kul kđanafá inda skwiha ya nda vinda ma deftera zlahu kə'a.

11 Nda tsala kazlay: Had mndu dza'a nzata ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu kə'a. Mantsa ya guli ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Mndu ta nzakway ka mndu tdukwa ma zlghay nda nudufani, dza'a nzata nda hafu kə'a.

12 Had skwi ta guyanaftá zlahu nda zlghay nda nuduf wa. Ka zlahu katək na: «Inda mndu ta ksatá inda tsa zlahuha ya ná, nda tsi dza'a nzata tsi nda hafu†» ka'a.

13 Kristi ta varagamapta ma tsa ksi'a zlahu ya, kabga niŋna lu ka ksi'atá mndu ŋa da manaka amu. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Inda mndu zləŋaf lu ta udzu‡ ná, nda ksi'a,» ka'a.

14 Mantsa ya maguta tsi, kada mutsafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa tfawi tfanava lu ta Abraham ya nda ma Yesu Kristi. Tsaya tama dza'a kəl amu ka mutsafta nda ma zlghay nda nuduf ta Sulkum tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ya.

Ta ta imi ta sləməŋ nda zlahu

15 Zwanama da, ka graghunaf gra yu nda va skwi ta magaku da mnduha 6a: Ka lagha mnduha his ka

dzraftawi ka thaftá dzvu tan tida katsi ná, had wa sana mndu ka badziŋta dər ka sganaghata ta ghəŋa tsa dzratawa tan ya guli wa.

16 Manda va tsaya nzakwani da Lazglafta guli. Ŋa Abraham nda zivrani tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ. Vindaf a lu kazlay: Ŋa Abraham nda zivirhani§ kə'a manda skwi nda ndəgha həŋ wa. «Nda zivrani ka lu,» tsaya ta nzakway turtuk, ka Kristi.

17 Skwi ta kumə yu ta mnay ná, dzrafdzra Lazglafta ta wi nda Abraham. Ka zatá lu ta vaku fwad dər mək nda hkən mbsak. Tahula* tsa kada sabi gwada ta zlahu. Tsaya tama na, laviŋ a tsa zlahu ya ta badziŋtá tsa dzratawi dzraf Lazglafta nda Abraham ya wa. Laviŋ a ta badziŋtá tsa imi tanaf Lazglafta ta sləməŋ ya guli wa.

18 Ka si dza'a vlay Lazglafta ta za həga ŋa mndu, kabga vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu katsi ná, mutsuglavata a ma ta ta imi ta sləməŋ ŋa mndu wa. Tsaw tama ná, ma tsa tanafta tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta Abraham ya mutsafta tsi ta tfa wi.

19 Ka si mantsa tsi tama, kabgawu kəl Lazglafta ka vlatá zlahu? Vlaŋnavla, kabga ŋa sŋaŋta ŋni ta skwiha ya kul zdəganata. Ŋa fitik kwitikw vlaŋnata tsi ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl tsa zivir dza'a sabi ma Abraham, tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ya ka sagha. Duhwalha Lazglafta ta klaktá tsa zlahuha ya nda ma sana mndu ta nzakway mataba† mnduha nda Lazglafta.

20 Mataba mnduha his ta nzakwa mndu matabu tazlay, ama had mndu ta nzakway matabu ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ‡ ta Abraham wa.

Nu ta magə lu nda zlahu

* 3:8 Ngha ta Zrafta 15:6, Ruma 4:3, aya 7: Ruma 4:16, aya 8: Zrafta 12:3. † 3:12 Ngha ta Vrafta ta zlahu 27:26, Habakuk 2:4, gray nda Ruma 1:17, aya 12: ngha ta Zlahu 18:5, Ruma 10:5. ‡ 3:13 Ngha ta vrafta ta Zlahu 21:23. § 3:16 Ngha ta Zrafta 12:7. * 3:17 Ngha ta Sabi 12:40. † 3:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 7:53. ‡ 3:20 Gray nda Vrafta ta Zlahu 6:4.

21 Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta sləmən̄ ya ná, zǝǝgana a ta zlahu nda tsa tama rki na? Mantsa ya a dekdək wa! Ka si má mamu zlahu ta laviŋta vlan̄tá hafu ta mnduha katsi ná, ma laviŋlava ta nanaftá mnduha ka gwal tǝdukwa ta wa ira Lazglafta guli.

22 Má ŋa nzakwani mantsaya na: «ksamksa dmaku ta inda mnduha ma dzvani,» ka lu vindafta ma gwaǝa Lazglafta. Nda nza mantsa ya, kada vlata Lazglafta ta tsa ta ta imi ta sləmən̄ taf tsi ta sləmən̄ ya ŋa gwal ta zlghaftá Yesu Kristi. Ta ghəŋa vəl zlghafta taŋ kwen̄kwen̄ dza'a kəl tsi ka vlan̄tá hən̄.

23 Ta kul sagha gwaǝa ta zlghay nda ŋuǝuf ná, nda nza zlahuha manda gwal ta ngha aŋni tsam tsi. Zlahu ta ngha aŋni ha ka sagha fitika gunan̄naŋta Lazglafta ta tva gwadata zlghay nda ŋuǝuf.

24 Mantsa ya ná, zlahu ta nzakway ta ngha aŋni ha ka sagha Kristi, kada nzakwa ŋni ka gwal tǝdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlghay nda ŋuǝuf.

25 Ndanana manda sagha gwaǝa ta zlghay nda ŋuǝuf, ta had walglan̄ta ŋni ta nzata mista zlahu wa.

26 Kaghuni demdem, nda nza kuni ka zwana Lazglafta ma zlghafta ghuni ta Yesu Kristi.

27 Kaghuni demdem, magaghunaf-maga lu ta batem ma ndi'atá vgha ghuni nda Kristi, kada klaftá kuni ta sadani.

28 Ma tsaya tama, ta had skwi ta dganatá la Yahuda nda la Grek wu, had skwi ta dganatá vu'a nda mndu kul nzakway ka vu'a wu, had skwi ta dganatá zgun nda marakw wa. Kaghuni demdem, kaskwa turtuk kuni ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

29 Kaghuni, ka si nda ndi'a vgha ghuni nda Kristi, nda nza kuni ka zivra Abraham nda tsa, mutsafmutsa kuni ta za həga ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄§.

4

Vu'a a wu, Zwan̄a Lazglafta ya

1 Wya skwi ta kumə yu ta mnay: Ka ta ka zwan̄ mndu dza'a za tsa həga ya, had skwi ta dganata nda vu'a dər má ŋani inda skwi wa.

2 Ma tsa nzakwani ta ka zwan̄ ya ná, ta snanasna ta ŋa gwal ta nghapta ka tsatsi, nda ŋa gwal ta nghapta ka tsa huzlahani ya tani, ha ka lagha ta tsa fitik tsaf dani ya.

3 Manda va tsaya nzakwani da amu guli. Ma fitika nzakwa amu ka zwani ta kul sagha gwaǝa ta Kristi ná, ta ga vu'a skwiha ta ga mgham ma na ghəŋa hadik* na amu.

4 Ama magatá tsa fitik ya, ka ghunagata Lazglafta ta zwan̄ani. Marakw ta yagata ma saghani, ka nzin̄tá tsi mista zlahu Musa,

5 kada varagapta tsi ta gwal ta ga vu'a mista tsa zlahu ya, kada nuta ŋni ka zwana Lazglafta.

6 Ŋa maran̄ta kazlay: Zwan̄ani kuni kə'a, ka ghunagatá Lazglafta ta Sulkuma zwan̄ani da ŋuǝufa mu. Tsa Sulkum ya ta mnay kazlay: Aba! Da†! kə'a.

7 Tsaya tama ná, nza a ka ka vu'a wu, zwan̄ani ka. Ka nda nza ka ka zwan̄ani, nda nza ka ka mnda za həga ma zǝakatahuda Lazglafta.

Dasuwa ka la Galat da nzəglaku hən̄ ka vu'a

8 Ghalya ma fitika kwala ghuni kul snan̄tá Lazglafta, vu'a skwa wuyay kul nzakway ka vərda‡ Lazglafta si ta gə kuni.

9 Ndanana tama, manda snan̄ta ghuni ta Lazglafta, ta snan̄tá Lazglafta ta kaghuni ná, waka kuni ta vrəglaghuta mista sana skwiha kul had mbrakwa§ taŋ, kul had rəga taŋ, kul had hayhaya ta na?

10 Ta fafa kuni ta ghəŋa ghuni ka wara sana vaghuha, nda sana tiliha, nda sana fitikha, nda sana vakuha*!

§ 3:29 Gray nda Ruma 4:13. * 4:3 Ngha ta 4:9, Kwalasuha 2:8, 20. † 4:6 Ngha ta Markus 14:36, Ruma 8:15, gray nda aya 5-7 Ruma 8:15-17. ‡ 4:8 Ngha ta 1 La Kwareŋt 8:4-6. § 4:9 Ngha ta 4:3.
* 4:10 Ruma 14:5, Kwalasuha 2:16-23.

11 Ta vlihatá zləŋ skwi ta magə kuni. Manda skwi ka bətbət tsa slna da magaghuna yu ya, ka yu.

12 Zwanama da, wyawa dzvu, nza-wanza manda i'i, manda ya nza i'i manda kaghuni ya. Had dmaku giha kuni wa.

13 Nda sna kaghuni, ma zrafta da ta mnaghunata Lfida Gwada na, ma danwa yu.

14 An mndani, tsa danwa da ya na, ghwadaka danwa ya. Nduk nda tsa, mbida a kuni ta i'i wu, vzd a kuni wa. Katək na, manda tsu'a duhwala Lazglafta tsu'afra kuni ta i'i, manda tsu'a Yesu Kristi ka kuni tsu'afra i'i.

15 Ga tsa rfu si ta rfu kuni ghalya ya? Nu ta magay ndanana kul had kuni ta rfu? Grafgra yu kazlay: Ma tsa fitik ya, ka ma si ta magaku tsi na, ma tsatsakwaslap tsakwasla kuni ta ira ghuni ka vlihata ka'a.

16 Nda nza yu ka ghuma ghuni ndana, kabga vəl mnaghunata da ta kahwathwata rki?

17 Tsa mnduha ya na, ta navaŋa hən ka naghunata, ama nda tvani a wa. Ta kumay hən ta dgaghunata nda i'i, kabga na navata ghuni mista tan.

18 Dina navata, ka nda tvani tsi. Inda fitik katsi tama guli, ma kzlə lu ta nza-kwa da mataba ghuni kada magay.

19 Zwana da, ta basəgəltá vgha yu ta ghəŋa kaghuni manda marakw ta basa yaku, ha ka nghavata Kristi dar ma kaghuni.

20 Ndanana na, ta kumay yu ta nzavaghunata kada snanŋa yu ta skwi na mnaghunata, kabga koidifkba kuni katakata.

Nzakwa i Hadzara nda Sara

21 Na kaghuni ta kuma nzaku mista zlahu na, mnihawa mna, sna a kuni ta skwi ta mnə tsa deftera zlahu ya rki na?

22 Ka lu vindafta ta ghəŋa Abraham na: Mutsafmutsa ta zwani his, pal nda marakw ka vu'a, pal nda marakw kul had ka vu'a.

23 Tsa zwanŋa tsa marakw ka vu'a ya na, nda ndana slu'uvgha tsaya. Tsa zwanŋa ya tsa marakw kul had ka vu'a ya guli na, manda ya tanaf Lazglafta† ta imi ta sləmənŋ tsaya.

24 Ma tsa skwi ta luta ya na, mamu klatá ghəŋa skwiha his mida, kabga tsa mi'aha his ya na, dzratawi his ya. Tanŋanŋa dzratawi na, ta ghwa Sinay. Ka vu'a ta ya tsatsi ta zwani. Tsaya ta nzakway ka Hadzara.

25 Tsa Hadzara ya ta nzakway ka ghwa Sinay ta hadika Arabiya. Nda luwa Ursalima‡ gitana ta gra lu, kabga tsatsi nda zwanani tani vu'a hən.

26 Ursalima ya ta luwa na, nza a ka vu'a wu, tsaya ta nzakway ka mamu ta amu.

27 Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

Rfa ta rfu, kagha dzəghən ta kul yanaghutá zwanŋ!

Rfa ta rfu, ka hayaya ka ta hayayə, kagha ta kul walaŋta basa yaku ya,

kabga mal ndəghata zwana marakw vziŋ zə'ala§ tan,

ka na marakw ya ta nzaku nda zə'ala tan ka'a ya.

28 Zwanama da, kaghuni zwana ta ta imi ta sləmənŋ manda nzakwa Izak ya.

29 Ma tsa fitik ya, tsa zwanŋ ya lu ma ndana slu'uvgha ya si ta giri na tsa zwanŋ ya lu manda ya kumaf Sulkum ya. Ta manda tsaya nzakwani kulam gita.

30 Tsaw ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Ghzlinghzla ta tsa marakw ka vu'a ya nda zwanani tani, kabga had zwanŋa marakw ka vu'a dza'a za həga nda zwanŋa marakw kul nzakway ka vu'a* wu ka'a.

31 Mantsa tama zwanama, nza a amu ka zwana marakw ka vu'a wu, zwana marakw kul nzakway ka vu'a amu.

† 4:23 Zrafta 16:15, 21:2. Aya 23: Zrafta 17:16, Ruma 9:7-9. ‡ 4:25 Gray nda Mata 23:37, Lukwa 13:34. § 4:27 Isaya 54:1. * 4:30 Aya 29: gray nda Zrafta 21:9, aya 30: Ngha ta Zrafta 21:10.

5

Plimispla Kristi

¹ Plimispla Kristi, ɲa kwala mu nzəglaku ka vu'a mista zlahu Musa. Mantša tama, dihavawadiha, yaha lu nglighunista ka vu'a.

² Ka i'i Pwal ta mnaghunata ná, ka tsanənatá fafaɗ ta kumə ɲni ka kuni katsi ná, haɗ sana skwi ghzlaghuna Kristi nda tsaya tama wa.

³ Ka yu tata mnəgəлта ɲa inda mndu ta kuma tsanata lu ná, nda fa vghani ɲa maga inda skwi ta kumə zlahu guli nda tsa.

⁴ Inda tsa kaghuni ta zba nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlahu ya, tsaghu tsa kuni ta vgha nda Kristi, bəghapbəgha kuni ma zɗakatahuda Lazglafta.

⁵ Aɲni ná, nda fa ghəɲa aɲni kazlay: Namafna Lazglafta ka mndu tɗukwa ta wa irani, kabga vəl zlgħafta mu ta Kristi nda ɲuɗuf kə'a. Tsaya skwi ta kzlə amu nda ma mbrakwa Sulkum.

⁶ Ka nda ndi'a mndu nda Yesu Kristi katsi, dər nda tsa fafaɗani, dər tsa a tsi wu, haɗ ghzliwani wa. Zlgħafta nda ɲuɗuf, ka mara tsa zlgħay ya nda ma ɗvutá sanlaha vərɗa skwi.

⁷ Ya si ta dza'a ta kəma ta kəma kuni ní, wa ta pyaftá kaghuni ka snatá ɲa kahwathwata na?

⁸ Tsa nana kaghuni nanaf lu ya ná, da Lazglafta ta hgəftá kaghuni a sagha tsi wa.

⁹ «Ksita ta is ta ɲlanəftá hupu* dem-dem.»

¹⁰ Nda sna yu kazlay: Haɗ fitik dza'a dganata kaghuni ta ɲa ghuni ndanu nda ɲa ɗa wu kə'a, kabga nda guya mu ma Kristi. Nda sna yu guli kazlay: Tsa mndu ta kladamtá hwa-zlaɓaku da taba ghuni ya, dər má kinawu nzakwa tsa mndu ya, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma kə'a.

¹¹ Zwanama ɗa, i'i, ka si tata gɗata ta mnay kazlay: ɗina tsatá fafaɗ kə'a yu katsi ya ní, kabgawu ta kəl mnduha ka giri ɲa ɗa tama? Haɗ tsa mtuta mtu Kristi ta udza zləɲay ya dza'a nzakway ka tuthun wa.

¹² Inda tsa gwal ta hwazlaɓa kaghuni ya ná, ka hərɗiɲhərɗa həɲ ta vgha taɲ, ka nzakwa həɲ daghəra'!

¹³ Zwanama ɗa, hgaghunahga Lazglafta ɲa kwala ghuni nzakway ka vu'a zlahu. Ala ka si mantša tsi, ma klaf kuni ta tsa plata vgha ghuni ya ka skwi ɲa dza'a ghuni maga skwi ta kumə slu'uvgha. Katak ná, ɗvuvuswəɗva ta vgha ghuni, ka katuvusta kuni ta vgha ghuni mataba ghuni.

¹⁴ Inda zlahu ná, ma gwəɗa turtuk gwamta tsi ta vgha, ta mnə lu kazlay: ɗvudva ta mnda səla manda va ya ta ɗvuta ka ta ghəɲa gha†kə'a ya.

¹⁵ Ama ka si ta hihi'iduvta vgha, ka kwahuvustá vgha kuni mataba ghuni manda ɲa nimtak katsi ná, ɗaswa ká kuni da zəɗanata kuni ta ghəɲa ghuni.

Zlanawa Sulkum ka pgha tsi ta kaghuni ma nzakwa ghuni

¹⁶ Skwi ta mnaghunata yu ná, nza-wanza ta nzaku manda ya ta kumə Sulkum. Ka mantša ka kuni nzaku, haɗ kuni dza'a walgləɲta laghu maga skwi ta kumə slu'uvgha wu,

¹⁷ kagba va a slu'uvgha ta skwi ta kumə Sulkum ta magay wu, va a Sulkum ta skwi ta kumə slu'uvgha ta magay guli wa. Ta zləɗawi həɲ ma vgha taɲ. Tsaya kwal kuni kul lavinɲá maga skwi ya ta kumə‡ kuni ta magay.

¹⁸ Ka Sulkum ta pgha kaghuni katsi, ta haɗ kuni mista zlahu Musa wa.

¹⁹ Ma ɗifa a skwiha zɗəgana magay ta slu'uvgha wu, wya həɲ: Maga sli'ɲsli'ɲ, hliri, maga skwa hula,

²⁰ wuya skwi, maga mndu nda ghwani, nzaku ka ghuma, zləɗawi, draku, ɓasa ɲuɗuf, ɗva ghəɲ, daga vgha, kwal kul guya ghəɲ,

²¹ hara'utiri, ghuyaku, nda hambala vgha ɲa ghuyaku ka maga sli'ɲsli'ɲ, nda pɗakwa sanlaha ma skwiha manda tsaha ya. Ka yu ta mnəglaghunata manda va ya ghada yu ta mnta ná, haɗ mndərga gwal ta

* 5:9 Gray nda 1 La Kwareɲt 5:6. † 5:14 Zlahu 19:18. ‡ 5:17 Gray nda Ruma 7:14-23.

maga tsa skwiha ya dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

²² Ama, wya skwiha ta yaganapta Sulkum nda ghuɓa: Dvutá mndu, nzata nda rfu, nzata nda zɗaku, nzata nda ksa ɲuɗuf, nzaku ka ɲerma mndu, maga skwi dina, nzaku tɗukwa,

²³ nzaku leɓtekwa, wara ghəŋ. Had zlahu nda gwaɗa ta ghəŋa tsaha ya wa.

²⁴ Gwal ta nzakway ka ɲa Yesu Kristi ná, dzadza hahəŋ ta udza zləŋay ta skwiha ta kumə slu'uvgha, nda ghwaɗaka skwiha kavghakavgha ta mamə həŋ.

²⁵ Ka si Sulkum ta vlamata hafu katsi, zlanama Sulkum ka pgha tsi ta amu guli.

²⁶ Ma glə mu ta ghəŋ! Ma zbə mu ta gwaɗa da mndu, ma drə mu ta draku guli.

6

Skwi sləgaf mndu, tsaya dza'a tsi tskay ta vwah

¹ Zwanama ɗa, ka nda ngha kuni ta mndu ta maga skwi kul ɗinaku katsi, kaghuni ta pghu Sulkum ya, vranakwavra ta vərɗa tvi, ama ɗasuwa ka kuni magay. ɗasuwa ka vərɗa kagha guli da ksutá tsi ta kagha.

² Katuvuswa vgha ma kərta ndəgaku sani nda sani. Ma magay ghuni mantasa ya, dza'a nzakwa kuni ka gwal snatá zlahu Kristi.

³ Ka had mndu taɓta i'i wu, ka mndu tsaw ta slaf a ka sana skwi kay guli wu ná, nana ghəŋani ta nanə tsi.

⁴ Kinawu nzakwa ɲa ɗa ma slna ná, ká inda mndu ngha slnani. Tsaya dza'a kəl tsa mndu ya ka rfa ghəŋani, nda sanlaha a dza'a laghwa tsi gray wa.

⁵ ɲa ghəŋani ta maga mndu ta inda skwi.

⁶ Ka kla a kla mndu ta taghanata lu ta gwaɗa Lazglafta, ta skwi mataba inda skwihani, ka vlay ɲa mndu ta taghanata.

⁷ Yaha kuni nanətá ghəŋa ghuni. Had Lazglafta ta zlanɗá mndu ta nənɓay wa. Ka nu sləga* mndu ya ná, tsaya dza'a tsi tskay guli.

⁸ Ka ɲa slu'uvgha sləga mndu katsi, ɲa slu'uvgha dza'a tskə tsi, ɲa zadamtani mida. Ala ka ɲa Sulkum sləga mndu, ɲa Sulkum dza'a tsi tskay, ta nzakway ka hafu ɲa kɗekedzeŋ.

⁹ Ma zlan mu ta maga skwi dina, ma rwu mu ta vgha, kabga dza'a tskay mu saghar fitikani.

¹⁰ Mantasa tama, ta tseke'luwa ná, magama maga ta skwi ɗinaɗina ɲa inda mndu. Katkatatani ɲa zwanama mu ma zlgəhay nda ɲuɗuf.

Gazgu

¹¹ Nghawa ndandaghula'atá na vindi na ɓa! Nda dzva ɗa vindafta yu.

¹² Tsa mnduha ta kuma mblaftá kaghuni ka tsa fafaɗ ya ná, ta kumay həŋ ta ghubay mnduha ta həŋ. Skwi kəl həŋ ka magay mantasa ya ná, wara ghuyay taŋ ta ɗanwa ta gwaɗa ta udza zləŋay Kristi ya.

¹³ Vərɗa tsa gwal nda ɗatsa fafaɗa taŋ ya ná, had həŋ ta maga skwi ta kumə zlahu wa. Ta kumay həŋ ta ɗatsata ghuni ta fafaɗ, ɲa ghubay taŋ ta ghubakwa taŋ ta ghəŋa ɗatsatá fafaɗa ghuni.

¹⁴ I'i taɗa, ta ghəŋa mtuta mtu Mgham Yesu Kristi ta udza zləŋay yeya ta ghubə yu ta ghubakwa ɗa. Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya, mtuta skwi ta kumə slu'uvgha ma i'i, ta mtuguduŋta i'i guli ta skwi ta kumə slu'uvgha.

¹⁵ Tsatá fafaɗ ná, sana skwi a wu, kwal kul tsatá guli ná, sana skwi a wa. Nzata mndu nda hafu vlama Lazglafta, na mali ma skwi.

¹⁶ Ka nza zɗakwa Lazglafta nda tawa hidahidani ta ghəŋa inda gwal ta snatá na skwi ta taghə yu na. Mantasa ya guli ta ghəŋa gwal ta nzakway ka vərɗa Isra'ila Lazglafta.

¹⁷ Ta hula tsa tama, yaha mndu walganɗa didiptá vgha, kabga mividi

* 6:7 Ngha ta Ayuba 4:8, Mahdihi 22:8, Huseya 8:7.

ya ta vgha ɗa ta maray kazlay: Na
Yesu Kristi yu kə'a.

¹⁸Zwanama ɗa, ka nza zɗakatahuda
Mghama mu Yesu Kristi kawadaga
nda kaghuni! Amin.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Afisus

Gazgu

¹ I'i Pwal, zbap Lazglafta ŋa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi, ta vinda na delewer na ŋa kaghuni gwal ma luwa Afisus ta nzakway ka ŋa Lazglafta, ŋa kaghuni ta zlglaftá Yesu Kristi ka nzaku kuni ka ŋani ya, ta vindaghunafta yu.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɔakatahudani nda zɔakwani tani.

Vlamavla Lazglafta ta zɔakwani ma Yesu Kristi

³ Zlɔzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ta tfamaghatawi ma vlamatani ta inda skwi ɔinadina daga ta luwa ŋa katarjta sulkuma mu. Nda ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi magamata tsi.

⁴ Ma kɔaku Lazglafta zlaganaptá ghɔŋa hadik, zabapzaba ta amu ŋa nzaku ka mnduhani, ka guyamafta nda Yesu, kada nzakwa mu hezle' ŋa nzakwa mu kul had' ghwadaka skwi ta amu.

⁵ Dvudva ta amu daga manda ghalya, ka psaptá tsi ta amu ka nimista ka zwanani nda ma Yesu Kristi. Manda tsaya dvuta tsi ma zɔakwani.

⁶ Manda tsaya magata tsi ŋa zlɔzlvay mu ta glakwa zɔakatahudani. Katakata vlamata tsi ta zɔakatahudani ya nda ma slna Zwanani dvu tsi.

⁷ Nda usani varata tsi ta amu, amu gwal nda ndi'a nda tsi, ka plim-istá* tsi ta dmakuha mu. Mantsa ya maramanta Lazglafta ta glakwa zɔakatahudani.

⁸ Ka ndəghamaftá tsi nda tsa zɔakatahudani ya, ka vlamatá inda difil nda mahizl ya ta ramata.

⁹ Ka maramantá tsi ta skwi ŋa magay ya nda difa daga manda ghalya si kul snantá mnduha. Tsa skwi kumaf

tsi ta magay ya ná, nda nza nda ma slna Yesu Kristi.

¹⁰ Wya tsa skwi ya: Ka nda maga fitik, dza'a tskanatska ta inda skwiha nda ya ta luwa tani, nda ya ta hadik tani, ŋa nzanaghata Yesu Kristi ka mgham ta ghɔŋa tan demdem.

¹¹ Zabapzaba Lazglafta ta amu ŋa nzakway ka mnduhani ma guyamaftani nda Kristi. Magamaga manda tsaya, kabga tamafta ta imi ta sləmən† daga manda ghalya. Ka mnaftá tsi ta magakwa inda skwi manda ya kumanŋ tsi,

¹² kada zlɔzlv mnduha ta glakwani ma anŋi ta faftá ghɔŋa ŋni ta Yesu Kristi daga tantan ya.

¹³ Mantsa ya kaghuni guli nda ndi'a kuni nda tsi ma snanta ghuni ta vərda gwada ya kəl Lazglafta ka mbaghunafta, ma vlata ghuni ta ghɔŋa ghuni ŋa Yesu Kristi. Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, ka vlaghunatá Lazglafta ta Sulkum nda ghuɔa ya tamaf tsi ta imi ta sləmən ya. Tsa Sulkum ya ná, njizla nzakwa mu ka mnduha Lazglafta ya.

¹⁴ Na ɔasudasu vlamata tsi ta tsa Sulkum ya, ŋa maranta ká Lazglafta dza'a vlamatá inda pɔakwa skwiha ɔinadina dazlay, manda ya mna tsi. Ma tsa fitik dza'a mbamafta Lazglafta ŋa dekdek ya dza'a tsu'a mu. Zlɔzlvama glakwa Lazglafta.

Ndɔba dzva Pwal ta ghɔŋa gwal zlglay nda ŋuduf ma Afisus

¹⁵ Tsaya ta kəl yu ka rfa Lazglafta ta ghɔŋa kaghuni. Manda snanta ɔa kazlay: Zlghafzlgla kuni ta Yesu Kristi, dvudva kuni ta mnduha Lazglafta guli kə'a,

¹⁶ had' yu ta zlanatá maga du'a ta ghɔŋa kaghuni wu, ta rfanagharfa yu ta Lazglafta.

¹⁷ Tsatsi ná, Da dagala ya. ŋani ta maganata Mghama mu Yesu Kristi ta slna. Da tsi ta ndɔba yu ta dzvu ka vlaghunata tsi ta difil dza'a kəl kuni ka laviŋtá snantá vərda tsatsi.

* **1:7** Gra nda vli ma Kwlasuha 1:14. † **1:11** Ngha ta Yesuwa 13:19.

18 Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli ka tsalaghunapta tsi ta ndana ghuni dīna, kada snan̄ta kuni ta tsa n̄erma skwi kəl tsi ka hgaghunata kazlay: Dza'a mutsay kuni kə'a ya. Ta ndəbay yu ta dzvu guli dza'a kəl kuni ka snan̄tá glakwa tsa skwa za həga faghuna tsi nda inda gwal ta nzakway ka n̄ani ya tani.

19 Ta kumay yu ta snan̄ta ghuni kazlay: Malaghumala mbrakwani ta inda skwi, nda ya kə'a ta kata amu gwal ta zlghafta kə'a. Katakata tsa mbrakwani ya.

20 Nda tsa mbrakwani ya sli'aganapta tsi ta Kristi ma mtaku ka nzanata nda ga zeghwani ta luwa‡ n̄a vlan̄tá glaku.

21 Hada ta ga Kristi ta mgham ta ghəŋa inda sulkumha dagaladagala, kabga malaghumala ta mbrakwa tan̄. Malaghumala mbrakwani ta inda mbraku ya vlan̄ lu ta mndu n̄a ga mgham§. Ta ghəŋa gwal vlan̄ lu ta ga mgham ndanana yeya a wu, nda gwal dza'a gay ta kəma tani.

22 Ka vlan̄tá* Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi. Ma tsa nzakwani ka mali ta ghəŋa inda skwiha ya, ka fata tsi guli n̄a nzaku ka ghəŋ ta ghəŋa Igliz.

23 Kristi ná, ghəŋ ta ghəŋa Igliz ya, ta nzakway ka vghani. Ma tsa guyatá vgha mnduhani ya nzamta Kristi. Ma tsatsi nzatá nzakwa Lazglafta ka mara vgha nda ma tsatsi guli.

2

Sli'agamapsli'a Lazglafta ma mtaku kawadaga nda Yesu Kristi

1 Ghalya si nda rwa kaghuni ta wa ira Lazglafta, kabga ghwadaka skwiha si ta magə kuni.

2 Si ta gdata ta ksa sada mnduha ma na ghəŋa hadik na kuni. Gwada halaway ta ga mgham ta ghəŋa ghwadaka sulkumha, ta nzaku ma ghuvan̄ata luwa si sna kuni. Kulam ndana tsa ghwadaka sulkum ya ta

gdata ta ksa slna ma n̄udufa mnduha ta kwalaghuta sna gwada Lazglafta.

3 Amu demdem guli, manda tsa nzakwa hahəŋ ya si amu ghalya. Ghwadaka skwiha ta kumə n̄udufa mu, nda ghwadaka ndanuha ta ndanu mu, si ta magə mu. Ma tsa nzatá nzakwa mu manda tsaya ná, ma dza'a dədamdəda amu guli da basa n̄udufa Lazglafta, ka guram nda va n̄a tsa mnduha ta maga ghwadaka skwiha ya.

4 Tsaw Lazglafta ná, dagala tawa hidahidani, d̄vud̄va ta amu.

5 Kulam nda va tsa rwatá amu, kabga vəl magata mu ta ghwadaka skwiha ya ná, ka d̄vaftá tsi ta amu ka vramamta nda hafu kawadaga nda Kristi. Z̄dakatahud̄a Lazglafta kəl kuni ka mbafta.

6 Ma tsa ndi'atá amu nda Kristi ya, ka sli'agamaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa kawadaga nda Yesu Kristi ka pghatá amu ta luwa, ka nza-mata ka ga mgham kawadaga nda Yesu Kristi.

7 Mantsa ya maraman̄ta tsi ta z̄dakatahud̄ani nda ma Yesu Kristi, n̄a nghan̄ta mnduha dza'a yayə lu ta kəma ta nzakwa glakwa tsa z̄dakatahud̄ani ta malaghutá inda skwi ya.

8 Z̄dakatahud̄ani tani kəl Lazglafta ka mbaghunaf a ta ghəŋa ghuni ta Kristi. Mbaghunaf a ta ghəŋa vəl magata ghuni ta skwiha dīnadīna wu, ka mbalay mbaghunaf a tsi.

9 Mbaghunaf a Lazglafta ta ghəŋa vəl magata ghuni ta sana slna wu, da ghər̄bə mndu ta ghər̄baku.

10 Magatá slna Lazglafta na amu na. Vlamavla ta hafu ka lfid̄ ma ndi'atá amu nda Yesu Kristi n̄a gdata mu ta maga slnaha dīnadīna. Nda ghada payafta Lazglafta manda tsaya, n̄a magay mu.

Ka mndu turtuk lu ma Kristi

11 Ka yu ta mnaghunata wa, mndəra la Yahuda a kaghuni wa. Havakwahava 6a ta nzakwa ghuni

‡ 1:20 Ngha ta Zabura 110:1. § 1:21 Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vindin̄ lu mistani n̄a n̄anata.

* 1:22 Ngha ta Zabura 8:7.

ghalya ta kul zlglaftá kuni ta Kristi. Gwal kul tsaku fafada taŋ ka həŋ ta hga kaghuni. Kəl həŋ ka hga kaghuni manda tsaya na: Mnduha Lazglafta aŋni ka hahəŋ, kabga datsatá fafada taŋ. Tsaw tsa tsatá fafada taŋ ya ná, skwi ta nghananťá slu'uvgha ya datsa mnduha nda dzva taŋ.

¹² Havakwahava kazlay: Ma tsa fitik ya ná, sna a kuni ta Kristi wu kə'a. Nza a kuni tekw mataba mnduha ta hadika Isra'ila wa. Tekw a kaghuni mataba gwal dzraf Lazglafta ta wi nda həŋ ka tanaftá imi ta sləməŋ ta həŋ ya wa. Ma nzakwa ghuni ma na ghəŋa hadik na ná, had skwi faf kuni ta ghəŋ tida wu, sna a kuni ta Lazglafta guli wa.

¹³ Ghalya, si di'inj kuni nda Lazglafta. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Yesu Kristi ma pghinjani ta usani ta gwada ta kaghuni ma mtutani. Tsaya ta ndusaghunakta nda Lazglafta.

¹⁴ Manda bata dzugur si nzatá nza-kwa ghuma mataba mu, ka sagha tsi pslinjta, ka namafta ka mndəra mndu turtuk. Əŋka'a ka tsatsi ta famta zdaku mataba mu.

¹⁵ Ka hlijntá tsi ta inda tsa zlahuha ta mnə la Yahuda ya nda ma mtutani, kabga ŋa guyanaftá mndəra la Yahuda nda sanlaha ma mndəra mndu ŋa nzakwa taŋ ka sana lfida mndəra mndu turtuk. Ma tsa magatani mantša ya famta tsi ta zdaku mataba taŋ.

¹⁶ Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya guyanafta tsi ta tsa mndəra mnduha his ya ka mndəra mndu turtuk, ka slərəaptá zughu mataba taŋ nda Lazglafta. Ma tsa mtutani ya kwala sani kul husanťá sani nda sani mataba taŋ.

¹⁷ Sasa Kristi ta ghəŋa hadik da mna Lfida Gwada ta ghəŋa zdaku ŋa kaghuni gwal si di'inj nda Lazglafta, nda ya ŋa aŋni gwal si ta ndusanavata* Lazglafta ya.

¹⁸ Əŋka'a ka Kristi kəl amu demdem, kaghuni nda aŋni tani, ka

lavinjta ndusanavata Lazglafta ta nzakway ka Da, nda ma tsa Sulkum nda ghuəa turtuk ya.

¹⁹ Tsaya tama ná, nza a kuni ka mayəm wu, nza a kuni ka matbay guli tama wa. Nda nza kuni ndanana tama ka mnda luwa kawadaga nda sanlaha ma mnduha Lazglafta. Nda nza kuni ka mnda huəa həga.

²⁰ Nda nza kuni manda palaha ta bə lu ta həga nda tsi. Gwal ghunay nda la anabi na tughwa tsa həga ya. Yesu Kristi tsa pala dihaf tsa həga ya ta vgha tida ya.

²¹ Əŋka'a ka tsatsi kəl tsa həga ya ka sladata, ka ŋlaku, ka nuta ka həga nda ghuəa ka ŋa Lazglafta ya.

²² Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, guyaghunafguya nda sanlaha ma gwal zlgħay nda ŋuduf guli, kada nuta mu ka tsa həga ta nzaku Lazglafta nda ma Sulkum ya.

3

Mnay Pwal ta difatá skwa Lazglafta

¹ Tsaya kəl i'i Pwal hbam lu ma gamak ka maga du'a ta ghəŋa kaghuni. Hbamhba lu ta i'i ta ghəŋa vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi ŋa kata kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

² Nda sna kuni kahwathwata kazlay: Zdzada Lazglafta ta huəi ka vli-hatá slna ŋa magay da ŋa ghuni kə'a.

³ Tsatsi ta gunidinjta ghunislaka da, kəl yu ka sanťá difata skwani manda ya vindaghunaf yu ned ya kay.

⁴ Ka dzaŋafdzaŋa kuni katsi ná, dza'a nda sna kuni kazlay: Nda sna yu ta difatá skwa Lazglafta ta nzakway ka Kristi kə'a.

⁵ Tsa difatá skwani ya ná, maranaŋ a Lazglafta ta mnduha ghalya wa. Ndanana tama, ka mariginťá tsi nda ma Sulkum nda ghuəa, ka maranaŋťá tsi ta mnduhani zabap tsi ŋa nzakway ka gwal ghunay nda la anabi.

⁶ Wya tsa skwa Lazglafta ta difanata ya: Dza'a zay gwal kul had

* 2:17 Gray nda Isaya 57:19.

ka mndəra la Yahuda ta zlgħafta ta za mgham ta vəl Lazglafta kawadaga nda mndəra la Yahuda gwal ta zlgħafta. Nda kaghuni tani, nda vərda la Yahuda tani, nda na kuni ka mndəra mndu turtuk. Tsa imi tanaf Lazglafta ta sləmən ta gwal ta ndi'aftá vgha nda Yesu Kristi ya ná, dza'a vlamavla, ka Lfida Gwada ta mnay.

⁷ Zdidin̄zda Lazglafta ta huđi ka nidifta ka Kwalvani ŋa mna tsa Lfida Gwada ya ŋa mnduha nda ma mbrakwani ya vliha tsi.

⁸ Mal i'i hta tani mataba mnduha* Lazglafta mndani, kulam nda va tsa, ka zdan̄tá tsi ta huđi ka vlihatá tsa slna mnanan̄tá gwal kul nzakway ka la Yahuda ya, ta tsa zdaku ta mutsu lu da Kristi ya. Tsa zdaku ya ná, dagala katakata, laviŋ a mnduha ta kđanaktá snan̄ta wa.

⁹ Ka zdidin̄tá Lazglafta ta huđi guli ŋa tsislanapta da ta inda mndu, ká Lazglafta fata daga manda ghalya ta tsa difatá skwi dza'a tsi magay ya. Zlaganapzłaga Lazglafta ta inda skwiha. Si nda difa da Lazglafta ta wa ira mnduha daga ghalya†. Ndana tama, ka kligin̄tá tsi ta dađi.

¹⁰ Ndanana ka zlaganaptá Lazglafta nda ma mnduhani ŋa nghan̄ta gwal dagaladagala nda gwal nda mbra nda mbra‡ ta luwa ta guyatá vgha mnduhani, ŋa snan̄ta tan̄ ta nzakwa difla Lazglafta kavghakavgha.

¹¹ Nda kda fitika fata Lazglafta daga ta kul magaftá tsi ta ghəŋa hadik. Ndanana ka magatá tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

¹² Nda ma zlgħafta mu ta Yesu Kristi ka ndi'aftá vgha nda tsi, kəl mu ka ndusanavata Lazglafta kul had̄ zləŋ.

¹³ Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba dzvu ŋa ghuni, ma rwaghuna tsi ta vgha, kabga snan̄ta ghuni ta ghuya dan̄wa da ta ghəŋa vəl mnaghunata da ta Lfida Gwada. Ka ufa tsa ghuya

dan̄wa da ta ghəŋa ghuni ya, ta vgha ŋa ghuni.

Dva mnda Kristi

¹⁴ Ta ghəŋa tsaya ta kəl yu ka tsəl̄bata ka maga du'a ta ghəŋa kaghuni da Lazglafta ta nzakway ka Da.

¹⁵ Tsatsi vərda ka Da ta tsaftá hgu ta mndəra gwal ta hadik nda gwal ta luwa tani.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ndəba dzvu da tsi ka ksa tsi ta slna nda tsa mbrakwani dagala ya ma ŋudufa ghuni, ka vlaghunata tsi ta mbraku kahwathwata nda ma Sulkumani.

¹⁷ Ta daway yu da tsi guli ta gdavata Kristi ma ŋudufa ghuni ma zlgħafta ya zlgħaf kuni. Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli, ka ŋavata kuni ka đvuvustá vgha ghuni sani nda sani. Ka ta đvuvusđva kuni ta vgha ghuni kahwathwata katsi ná, dza'a nzakway kuni manda dihatá fu laghu slrəŋhani da ghuvata hadik. Dza'a nzakway kuni guli manda dihata həga thaf lu ta mndərani ta vəl tən̄təŋa.

¹⁸ Ma tsaya dza'a kəl kaghuni nda inda sanlaha ma mnduha Lazglafta ka snan̄tá kđavakta đvu ya đvu Kristi ta amu. Had̄ vərvra kđavakta đvuta ta đvuta tsi ta amu wa.

¹⁹ An̄ mndani, had̄ mndu ta laviŋtá snan̄tá vərvəra đvuta đvu Kristi ta amu mndani wu, dər má mant̄sa tsi, ta daway yu da Lazglafta ŋa laviŋta ghuni ta snan̄ta, kada ksaf̄ta nzakwa ghuni ta sad̄a Lazglafta.

²⁰ Lazglafta ta laviŋtá maga inda skwi demdem. Nda tsa mbrakwani ta maga slna ma amu ya, ta laviŋta tsi ta maga inda skwiha ka malaghutá skwiha ya ta dawu mu nda skwiha ta ndanu mu tani.

²¹ Zləzlvama Lazglafta ta ghəŋa ŋərma skwiha maga tsi nda ma mnduha ta zlgħafta, nda ya nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama zləzlvə ŋa kđekedzen̄! Mant̄sa ya katsi.

* 3:8 Gray nda 1 La Kwareŋt 15:9. † 3:9 Gray nda Ruma 16:25. 26. ‡ 3:10 Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vindin̄ lu mistani ŋa ŋanata.

4

Nzaku turtuk ma Kristi

¹ Ta ghəŋa tsaya tama ta kəl i'i tsam lu ma gamak ta ghəŋa vəl maganata dā ta slna ta Mgham Yesu Kristi, ka ndəba dzvu da kaghuni kazlay: Nzawanza ta nzaku tdukwa manda ya ta ranjā mnduha Lazglafta, kabga hgaghunahga Lazglafta ŋa nzaku ka ŋani kə'a ya.

² Ma inda skwi ta magə kuni, nda hana ka ghəŋa ghuni, lebtekwa ka nzakwa ghuni, ta ksay ka kuni ta ŋuduf. Su'uwawa ta skwi ta magaghunata sanlaha, ka dvuta kuni ta həŋ.

³ Sulkum nda ghuḅa ta guyaghu-nata, ŋavawaŋa ka nzakwa kuni ta nzaku nda zdaku, kada nzakwa kuni ka gwal nda guya ghəŋa tanj.

⁴ Gwal zlgħay nda ŋuduf ná, manda slu'uvgha* Kristi turtuktuk ya nzakwani. Turtuktuk Sulkum nda ghuḅa guli, turtuktuk skwi ya faf kuni ta ghəŋ tida hga ghuna Lazglafta ŋa zlgħay.

⁵ Turtuktuk Mghama mu, turtuktuk tva zlgħay nda ŋudufa mu, nda hga mndu turtuktuk magamafta lu ta batem.

⁶ Turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka dani ma inda mndu, ta ga mgham ta ghəŋa inda mndu, ta ksa slna nda inda mndu, ta nzaku ma inda mndu.

⁷ Inda amu dagamaf daga Kristi ta zdakatahufani prək nda amu ŋa maga slnani, kabga mantasa ya kumafta tsi ta dagamafta.

⁸ Wya ka deftera Lazglafta mnata: «Tahula ghuḅasaptani ta ghumahani, ka ŋlagħatá tsi ta luwa,

ka hlijntá tsi ta kasatá vu'ahani,» ka'a. Ka daganafť tsi ta slna kavghakavgha† ta mnduha ta ghəŋa hadik.

⁹ «Ka ŋlagħatá tsi ta luwa,» ka defteri ya ní, nu klatá ghəŋa tsa gwada ya na? Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga tinjəl ta na ghəŋa hadik na saha tsi karaku.

¹⁰ Tsa mndu ta saha ta ghəŋa hadik ya ná, va tsa mndu ya tsa ta ŋlagħatá ta luwa ka zagħuta trezekw, ŋa gayni ta mgham ta ghəŋa inda skwi nda Sulkumani.

¹¹ Tsatsi ta daganafť slnaha kavghakavgha ta mnduha. Ka gwal ghunay sanlaha, ka la anabi sanlaha, Ka gwal mna Lfidá Gwada sanlaha, Ka gwal ngha gwal zlgħay nda ŋuduf ka tagħa skwiha‡ ŋa tanj sanlaha.

¹² Manda tsaya kə'a daganata ŋa katay tanj ta mnduha Lazglafta ŋa maganatá slnani, kada mutsafta mnduha Lazglafta ta nzakway ka slu'uvgha Kristi ta ŋlaku ta kəma ta kəma.

¹³ Manda tsaya dza'a nzagwafta mu demdem ta vgha ŋa nzaku ka mndu turtuk nda ma fafta mu ta ghəŋ ta Zwaŋa Lazglafta, ŋa snanjta mu, ŋa nzakwa mu ka gwal nda ndəha manda Kristi kul had sana skwi tida ya.

¹⁴ Nda tsaya tama ná, nzata a mu manda zwani wa. Nanglafta a gwal tsakalawi ta amu nda tsa ghwadaka skwa tanj ta tagħə həŋ ya ŋa zadimista ma tvi, manda kwambalu ta klambaraku ta ghəŋa drəf wa.

¹⁵ Nzata a mantasa ya wu, kahwathwata skwi ta nghanatá Lazglafta dza'a mnuvusta mu ma dvuvusta mu ta vgha mu, ŋa glakwa mu ma inda skwi ma ndi'atá amu nda Kristi ta nzakway ka ghəŋ ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf ya.

¹⁶ Manda mala ta nzagwanatá vgha mndu ya ná, manda tsaya nzagwanata Kristi ta mnduhani. Ka ta ksa slna inda fawayha ta vgha mndu manda ya ta raku katsi, dina ta glakwa tsa mndu ya ta glaku. Manda tsaya nzakwa gwal zlgħay nda ŋuduf guli. Ka ta dvuvusdva mnduha Lazglafta ta vgha tanj, ta magay dər wa ta slnani ya vlanj lu katsi, dza'a glaku həŋ ta kəma ta kəma nda mbrakwa Kristi.

Nzawanza ta nzaku ka lfid ma

* 4:4 Slu'uvgha turtuk: Gray nda sura 2:16, Ruma 12:5, 1 La Kwareŋt 12:12. † 4:8 Ngha ta Zabura 68:19. ‡ 4:11 Gray nda 1 La Kwareŋt 12:28.

Kristi

¹⁷ Wya skwi ta mnaghunata yu. Ka ndanɗa ta mnaghunata yu guli ma hga Mgham. Yaha kuni nzakugəltá nzaku manda gwal kul snaɗtá Lazglafta, ta ndana skwi dza'a kwal kul katanɗá hən ya.

¹⁸ Nda dərzla sləmənɗa taɗ, had lfiɗa hafu ta vlə Lazglafta ya da hən wu, kabga tənɗənɗa ghənɗa taɗ, sna a hən ta Lazglafta wa.

¹⁹ Ksa a hula ta hən dər kinawu magata hən ta ghwadaka skwi wa. Skwi ta kumə slu'uvgha ta magay fa hahən ta ghənɗa taɗ ɗa magay. Sli'inɗi'ɗi yeya ɗa taɗ ta magay, zla a hən guli wa.

²⁰ Kaghuni, manda zlghafta ghuni ta Kristi ná, manda tsaya a taghaghunaf lu ta tva nzaku wa.

²¹ Grafgra yu kazlay: Nda sna kuni ta gwadani ka zlghaftá kuni kə'a. Ma ndi'afɗa ghuni ta vgha nda tsi, taghaghunaf tagha lu ta kahwathwata ma Yesu.

²² Skwi taghaghunaf lu ná, zlanɗa ghuni ta tsa tva nzaku si ta nzakw kuni ghalya ya. Tsa tva nzaku si ta nzaku kuni ghalya ya si ta badza kaghuni, kabga si ta hara'uway kuni ta inda ghwadaka skwi ta nana kaghuni.

²³ Zlananɗa tvi ta Lazglafta ka mbəɗanaftá tsi ta ɗudufa ghuni, ka ndana kuni ta vərɗa ndanu.

²⁴ Vlaghunavla Lazglafta ta lfiɗa nzaku ta gara vgha nda ɗaniŋ. Favawa fa tama ta tsa lfiɗa nzaku ta zɗəganata ya. Tudukwa tsa tva nzaku ta zɗəganata ya, nda ghuɓa nzakwani guli manda ya ta taghə kahwathwata Lazglafta.

²⁵ Mantsa tama, yaha kuni tsakalgəltawi, mnuvuswa kahwathwata mataba ghuni*, kabga nda guya mu demdem ma slu'uvgha turtuk.

²⁶ Ka gafga kuni ta sidi, dasuwa ká kuni da magata kuni ta ghwadaka

skwi†. Ma dəɗaghunagha fitik nda basatá ɗuduf,

²⁷ da mutsaftá halaway ta tvi ɗa klamtá kaghuni da ga dmaku.

²⁸ Ka si ta ghali mndu katsi, yaha tsi da ghalgəltá ghali, ka maga tsi ta slna nda dzvani ɗa kata ghənɗani, nda ya ɗa mutsaftani ta skwi ɗa katanɗá la ka pɗu.

²⁹ Yaha ɗaslu da sabi ma wa ghuni. Gwada vla mbraku ma zlghay nda ɗuduf ɗa sanlaha katsi sabi ma wa ghuni. Gwada ksay sləmənɗa kuni gwadaf, ɗa katanɗá sanlaha.

³⁰ Yaha kuni ɗranaftá ɗuduf ta Sulkum‡ nda ghuɓa ya vlaghuna Lazglafta. Tsa Sulkum nda ghuɓa ya ná, ɗizla nzakwa ghuni ka ɗa Lazglafta ya. Ta nzata tavata kaghuni tsa Sulkum ya ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl Lazglafta ka varatá kaghuni dekdek ya.

³¹ Hliɗwa dgun ma ɗudufa ghuni, zlanɗa basaf ɗuduf, zlanɗa sidi, ma zləɗɗa kuni ta wi nda mndu, ma razə kuni ta mndu, yaha kuni da maga dər mndəra wati ma ghwadaka skwi.

³² Nərma skwi ká kuni magay mataba ghuni, nzawanza nda tawa hidahida, pluvuswa dmakuha ghuni, manda va ya plaghuna Lazglafta ta dmakuha ghuni nda ma Kristiŋ ya.

5*Nzaku ma tsuwadək*

¹ Ndana tama, zwana Lazglafta ya dvu tsi katakata kuni, ksawaksa ta sadani*.

² Ma slnaha ghuni ta magə kuni inda fitik, maranɗamara ta dvu ɗa sanlaha. Mantsa ya dɗuta Kristi ta amu ma mtutani ɗa mbamafta. Tsa skwi maga tsi ya ná, zɗəganazɗa ta Lazglafta† manda skwa pla ghən ta vlanɗa lu.

³ Ya nda nza kuni ka ɗa Lazglafta ya, yaha kuni walanɗá hliri, yaha

§ 4:24 Gray nda Zlrafta 1:26. 27. * 4:25 Ngha ta Zakari 8:16. † 4:26 Ta gra vgha nda Zabura 4:5 ka ta nghay lu ta gwada Grek ɗa ghalya. ‡ 4:30 Gray nda Isaya 63:10. § 4:32 Gray nda Mata 6:12, 14. Ka plaghunatá tsi, ma sanlaha ná, ka plamatá hən. * 5:1 Gray nda Levitik 19:2, Mata 5:48. † 5:2 Gray nda Sabi 29:18. Ta dɗaftá amu: Ta dɗaftá kaghuni, ka sanlaha.

kuni maga skwa hula, yaha kuni tsagana, yaha mndu da razaghunafta ta ghəŋa tsa skwiha ya.

⁴ Ra a guli ka saba skwa hula, nda tsaḅaku, nda ɓla vgha ma wa ghuni wa. Skwi ta raku ka sabi ma wa ghuni ná, rfay ghuni ta Lazglafta ta ghəŋa inda skwiha magaghuna tsi.

⁵ Wya skwi ŋa snaŋta ghuni: Had gwal ta hliri, nda gwal ta maga skwa hula, nda gwal ta tsagana, dza'a mutsaftá skwa za mgham ma luwa ga mghama i Lazglafta nda Kristi wa. Tsa gwal malaghumala dɔvafta taŋ ta tsagana ka Lazglafta ya ná, ka guram nda wuya skwi tsaya.

⁶ Yaha mnduha da nanaghatá kaghuni nda tsakalawa taŋ. Ta ghəŋa tsa ghwadaka skwiha ya ta ɓasa Lazglafta ta ŋuduf dza'a kəl tsi ka tsanaghatá guma ta gwal ta maga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁷ Ma guyə kuni ta vgha nda tsa gwal ta maga mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁸ Si ma grusl nzatá nzakwa ghuni ghalya. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Mgham Yesu, ma tsuwadak‡ nzatá nzakwa ghuni, nzawanza tama ta nzakwa ghuni manda gwal ta nzaku ma tsuwadak.

⁹ Kəl yu ka mnay mantša ya ná, ta sli'agapta ma tsuwadak§ na skwiha dɪnadina, nda skwiha tdukwatdukwa, nda kahwathwata.

¹⁰ Navawaŋa ka tsəmaptá skwi ta zdəganatá Mgham, ka maga kuni.

¹¹ Ma fam kuni ta ghəŋa ghuni da ghwadaka skwiha ta magə gwal ma grusl*, had hayhayani wa. «Na skwi ta magə kuni na ná,» dɪna a wu, ka kuni mnananŋta həŋ banluwa katək.

¹² Ta ksaku ka hula dər gwaday ma wi ta tsa skwi ta magə həŋ ma dɪfa madɪfa ya.

¹³ Ka kligiŋkla lu ta ghəŋa tsa skwiha ya ta daɓi katsi ná, dza'a nzakway tsuwadaka.

¹⁴ Ka nda ghada saba skwi ta daɓi

katsi ná, gi tsuwadak nzakwani. Tsaya ta kəl lu ka mnay kazlay:

«Kagha mndu ta hani, sli'afslí'a ta hani.

Sli'afslí'a mataba gwal nda rwa, ka tsuwadakaghafta Kristi» kə'a ya.

¹⁵ Mantša tama, dəsua ka kuni nda nzaku ta nzaku kuni. Ma nzaku kuni manda la rgha, nzawanza manda gwal nda mahizl ma ghəŋa taŋ.

¹⁶ Inda fitika mutsafta ghuni ta maga skwi dɪna ya ná, gi magawamaga, kabga ndaɗa a ghwadaka skwiha ta magə mnduha ta na fitik na wa.

¹⁷ Tsaya tama ná, ma nza kuni manda la rgha, ŋavawaŋa ka sna skwi ta mnaghunata Mgham ŋa magay ghuni.

¹⁸ Ma ghuyaf kuni nda ima inabi, ya ta ɓadzay ta nzakwa mndu, Sulkum nda ghuɓa katsi mbutá kaghuni.

¹⁹ Wadahanafwa vgha sani nda sani mataba ghuni, nda inda mndəra lahaha ya ta vlaghunata Sulkum. Zləzlɔvawa Lazglafta ma hyahya ŋudufa† ghuni nda lahaha.

²⁰ Rfawarfa ta Lazglafta ta nzakway ka Da inda fitik ta ghəŋa inda skwi ta maga ghunata tsi nda ma Yesu Kristi.

Nzakwa i zə'al nda marakw

²¹ Hanaganawa hana ta ghəŋa ghuni mista sani nda sani, kabga ta zləŋay kaghuni ta Kristi.

²² Kaghuni mi'aha, ka hanaganahana dər wati ma marakw ta ghəŋ mista zə'ala taŋ. Manda tsaya dza'a maranŋta kuni ta hanatá ghəŋa ghuni mista Mgham Yesu.

²³ Zə'al ná, ghəŋa markwa taŋ ya, manda nzakwa Kristi ka ghəŋ ta ghəŋa Igliz ya. Kristi ta mba tsa gwal zlghay nda ŋuduf ta nzakway ka slu'uvghani ya guli.

²⁴ Mantša ya guli, inda mi'aha, ka hanaganahana dər wati ta ghəŋani mista zə'ala taŋ ma inda skwi, manda

‡ 5:8 Gray nda Isaya 60:1. 3. § 5:9 Tsuwadak: Sulkum, ka sanlaha (gray nda Galat. 5:22). * 5:11 Gray nda Ruma. 13:12. † 5:19 Gray nda Zabura 33:1. 3.

ya ta hanaganata Igliz ta ghəŋ mista Kristi ya.

²⁵ Kaghuni zə'alha, ka đvuta dər wati ma zgun ta markwa taŋ manda ya ta đvu Kristi ta Igliz, ka mtutá tsi kabgani ya.

²⁶ Mtumta ta ghəŋani, ka ghuđiŋtá tsi nda imi‡ nda ma gwadani kada nzakwa tsi hezle'.

²⁷ Ta kumay ta fatá Igliz ka mak-watarka ta wa irani. Va a ta nzatani nda rdak wu, va a ta razu tida wu, va a ta dər wati ma bədzaku tida wa. Ta kumay ta nzakwani đina kul had'sana skwi tida.

²⁸ Manda tsaya guli, ka đvuta zə'al ta markwa taŋ, manda va ya ta đvuta tsi ta slu'uvghani. Mndu ta đva markwa taŋ ná, ghəŋani ta đvu tsi.

²⁹ Had'mndu ta husaŋta slu'uvghani wu, ta zuŋ za ta skwa zay, kelkelkel kə'a ta nghay, manda ya ta zə Kristi ta skwi ŋa Igliz, ka nghay kelkelkel ya,

³⁰ kabga inda amu slu'uvghani mu.

³¹ «Tsaya ta kəl zgun ka zlaŋtá dani nda mani, ka laghwi ndi'aftá vgha nda markwa taŋ, ka nzakwa taŋ ka slu'uvgha turtuktuk§,» ka defteri mnata.

³² Tsa gwada ya ná, nda la skwi mida. Ka i'i ta mnaghunata ná, ta ghəŋa i Kristi nda Igliz ta mna tsi ta tsa gwada ya.

³³ Tsaw nghaghunagha ngha tsa gwada ya ta kaghuni guli. Inda mndu ka đvuta tsi ta markwa taŋ manda ya ta đvuta tsi ta ghəŋani. Inda marakw guli, ka sna tsi ta gwada da zə'ala taŋ.

6

Nzakwa zwani nda dadaha taŋ

¹ Kaghuni zwani, snawasna ta gwada da dadaha ghuni, kabga tsaya skwi ta zđəganatá Mghama mu, tsaya skwi tđukwa guli.

² «Sna ta gwada da i da gha nda ma gha,» ka lu vindafta ma deftera Lazglafta. Tsaya taŋtaŋa zlahu fanava Lazglafta nda tatá imi ta sləməŋ tavatani.

³ Wya tsa tatá imi ta sləməŋ ya: Ka ta snay ka ta gwada da dadaha gha, «dza'a zda nzakwa gha, dza'a slraku hafa gha ta ghəŋa hadik*,» ka'a.

⁴ Kaghuni dadaha, ma ganaf kuni ta basa ŋuduf ta zwana ghuni. Galawagala ta həŋ, taghawatagha ta skwiha ŋa taŋ, zlahawazlaha ta həŋ manda ya ta kumə Mghama mu.

Nzakwa kwalvaha nda danahəga taŋ

⁵ Kaghuni la kwalva, snawasna ta gwada da danahəga ghuni ma na ghəŋa hadik na. Zləŋawa zləŋa ta həŋ, ka vla kuni ta glaku ŋa taŋ nda ŋudufa ghuni turtuk, manda skwi ŋa Kristi ta maga kuni.

⁶ Ta wa ira taŋ kwenkwen yeya a dza'a maga kuni manda gwal ta zba rfanaghata mnduha ta həŋ wa. Magawamaga ta inda slna ghuni nda ŋuduf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta, kabga kwalva Kristi kaghuni.

⁷ Maganawamaga ta slna ta həŋ nda zđakwa ŋudufa ghuni manda skwi ta magə kuni ŋa Kristi, ŋa mnduha yeya a wa.

⁸ Dər má ka Kwalva ka, dər má ka kwalva a ka wu, ka magamaga ka ta slna đina, dza'a mutsay ka ta nisəla gha da Mgham.

⁹ Kaghuni danahəgaha guli, manda tsaya ka kaghuni magay ŋa kwalvaha ghuni. Ma ŋruhə kuni ta həŋ. Đina ka snaŋta ghuni kazlay: Nda kaghuni tani nda hahəŋ tani, danahəga turtuk ta nzakway ta luwa danahəga ghuni kə'a. Had' tsatsi ta gala mndu† wa.

Huzla vulu ya ta vlə Lazglafta

¹⁰ Wya kdavakta gwada da ta mnaghunata yu: Mbrawa vgha ma guyatá vgha ghuni nda Kristi, nda tsa mbrakwani dagala ya.

¹¹ Vlaghunavla Lazglafta ta inda huzla vulu ŋa vulu nda halaway. Hlawahla demdem, ŋa dihavata

‡ 5:26 Nda imi: Tsaya ima batem (Gray nda Titus 3:5). § 5:31 Zrafta 2:24. * 6:3 Aya 2:3. Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16. † 6:9 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17.

ghuni ta lagha halaway da dzəgha kaghuni.

¹² Ta vulu nda mnda səla a amu ta vulu wa. Ta vulu nda ghwadaka sulkumha nda mghamha tanj ta ga mgham ta maga ghwadaka skwi ta na ghəŋa hadik na amu, nda ya nda ghwadaka sulkumha nda mbra nda mbra ma ghuvanata luwa mu guli.

¹³ Tsaya tama, hlawahla ta inda tsa huzla vulu ta vlaghunata Lazglafta ya, da hwayafta kuni saghar ghuya danwa, ŋa dihavata ghuni ka ŋdanɗa ka ghzlafta, ta darra kaghuni.

¹⁴ Hbafwa vgha! Ka nza kahwath-wata da kaghuni manda hbatá huɗi nda banava. Magawa tɗukwa skwi, kabga maga skwi tɗukwa ná, manda sudá ta gudum ŋa kata vgha ya nzakwani.

¹⁵ Dza'a da mna Lfida Gwada ta vla zɗaku ná, nda nza manda sudatá baɓah ma səla ŋa dza'a da vulu.

¹⁶ Ma inda skwi demdem ta magə kuni ná, fafwa ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi. Zlghay nda ŋudufa ghuni ná, nda nza manda zalam ŋa huzla hava ka vu ghandand ta pghu halaway ta kaghuni.

¹⁷ Grafwa gra kazlay: Mbaghunaf mba Lazglafta kə'a, tsaya dza'a nza-kway manda takazak ta famta kuni ma ghəŋ ŋa kata ghəŋa ghuni ya. Nawanaja ta gwada Lazglafta, tsaya ta nzakway manda budugwa faghunam Sulkum nda ghuɓa‡ ma dzvu.

¹⁸ Ma inda tsa skwiha ta magə kuni ya, magawamaga ta du'a da Lazglafta, dawawadawa ta kataghnatani inda fitik manda ya dza'a pghə Sulkum nda ghuɓa ta kaghuni. Nzawanza ndiri, yaha kuni walaŋta zlaŋtá maga du'a. Magawa du'a inda fitik ta ghəŋa mnduha Lazglafta.

¹⁹ Magawa du'a ta ghəŋa i'i guli, ka saba gwada tɗukwa ma wa da ta gunaftá yu ta wi ka mna gwada Kristi, kada nzata yu wadāh ŋa tsiŋlanaptá

mnduha ta skwi nda difa ma Lfida Gwada.

²⁰ Yesu Kristi ta zbaptá i'i ŋa ghunayni da mna Lfida Gwada. Ta ghəŋa tsaya kəl lu ka tsamtá i'i ma gamak ndanana. Magawa du'a da Lazglafta ta ghəŋa i'i ka nzata yu wahwah ka mna gwadani manda ya ta raku.

Ga zgu

²¹ Ta kumay yu guli ta sɗanta kaghuni ta nzakwa da nda skwi ta magə yu tani. Dza'a mnaghunamna Tisik§ ta inda skwi ta ghəŋa da. Tsatsi ná, zwanama mu ma zlghay nda ŋuduf ya ta dvu mu ta maganatani ta slna ta Mghama mu ya.

²² Wya yu ta ghunadapta da kaghuni ŋa mnaghunantá nzakwa ŋni, ŋa ksaghunamtá ŋuduf.

²³ Inda kaghuni zwanama, ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɗaku, nda tva dɗuvustá vgha sani nda sani, ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda zlghay ya zlghaf kuni ta Kristi.

²⁴ Ka vlanɗla Lazglafta ta zɗakatahudani ta inda gwal ta dɗutá Mghama mu Yesu Kristi nda dvu ya kul had ta kdaku.

‡ 6:17 Vliha ŋa gra aya 14 ka labə ta 17: Aya 14: ŋa gray nda Isaya 11:5, 59:17. Aya 15: Nja gray nda Isaya 52:7. Aya 16: Ghwadak tsaya nzakw ka mnda maga ghwadaka skwi, (Mata 6:13, Yuhwana 17:15). Aya 17: Gray nda Isaya 59:17, 49:2. § 6:21 Tisik: gha ta Slna gwal ghunay 20:4.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Filipiya

Gazgu

¹ I'i Pwal kawadaga nda Timute, kwalva Yesu Kristi ŋni. Ta ga zgu ŋni ŋa ghuni inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi, ma luwa Filipiya. Nda gwal ta ngha kaghuni, nda gwal ta ksaghunatá slna tani.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdakatahudani nda zdakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Inda fitika ndananta da ta kaghuni ya ná, ta rfanagharfa yu ta Da da Lazglafta.

⁴ Inda fitika magay da ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa kaghuni ya ná, wadaŋ ŋudufa da.

⁵ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga daga ma fitika zrafta* ghuni ta nzaku ka gwal ta zlghaftá Yesu Kristi nda ŋuduf, ha ka sagha ta gita, nda guya kuni kawadaga nda i'i ma slna mna gwada Lazglafta.

⁶ Grafgra yu kazlay: Zlrafzla Lazglafta ta maga ŋərma slna ma ŋudufa ghuni kə'a. Dza'a kdanƙda ta magay ŋa kdɪntani baɗu vragata Yesu Kristi†.

⁷ Tsa ndanu ta ndanu yu ta ghəŋa ghuni ya ná, tɗukwa nzakwani, grafgra yu, kabga laghula kuni da ŋudufa da. Kaghuni demdem kawadaga kuni nda i'i. Nda guya mu ma zdakatahuda Lazglafta, ma na nza-kwa da ma gamak ná, nda ya ma ŋavata ta ŋavata yu ka mnigintá gwada Lazglafta kahwathwata ka dihavata ka zlerdatá Lfida Gwada.

⁸ Nda sna Lazglafta kazlay: Ta ɗvuɗva yu ta kaghuni katakata kə'a. Dvuɗva yu ta kaghuni ma kdavakta hyahya ŋudufa da ma Yesu Kristi.

⁹ Wya skwi ta magə yu ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa ghuni: Ka dza'a

kuni ta kəma ta kəma nda ɗvutá sani nda sani. Tsaya dza'a kəl kuni ka snaŋtá skwi ɗina, ŋa snaŋta ghuni ta dganatá ŋərma skwi nda skwi kul ɗinaku,

¹⁰ ŋa snaŋta ghuni ta zbaptá skwi ɗina ŋa magay ghuni ta slna nda tsi. Kada nzakwa kuni ka gwal tɗukwa kul haɗ rutsak ta kaghuni ha baɗu vragata Kristi.

¹¹ ŋa nzakwa ghuni ka gwal maga skwi tɗukwa nda mbrakwa Yesu Kristi. Na nghanŋta mnduha ta tsa ŋərma skwi ta magə kuni ya, ŋa zlzlvay taŋ ta Lazglafta, ŋa vlay taŋ ta glaku ŋani guli.

Takwa Lfida gwada ma luwaha

¹² Zwanama da, wya skwi ta kumə yu ta snaŋta ghuni: Nana ghuya ɗanwa ta slidighata hadna na ná, hlana a ta mna gwada Lazglafta wa. Katək ná, ta kəma ta kəma ta kla tsi.

¹³ Skwi kəl yu ka mnay mantša na: Inda gwal ta ngha həga ŋumna la Ruma, nda inda hamata sanlaha ma mnduha ná, nda sna həŋ kazlay: Nda tsa yu ma gamak kə'a ta ghəŋa magay ɗa ta slna ŋa Kristi‡.

¹⁴ Sana skwi guli ná, nana nzakwa tsatá i'i ma gamak na ná, zəghər gwal sganagha tsi ta mbrakwa faftá ghəŋ ta Mgham Yesu na həŋ mataba gwal zlghay nda ŋuduf. Nda ta us tira taŋ ka dza'a ta kəma ta kəma ma mna gwada Lazglafta ŋa mnduha.

¹⁵ Aŋ mndani! Ka draku ta mna sanlaha ta gwada ta Kristi. Sanlaha ya, nda ŋuduf turtuk ta mna hahəŋ.

¹⁶ Tsa hahəŋ ya, ta mnay həŋ kabga ɗvuɗva həŋ ta i'i. Nda sna hahəŋ kazlay: Lazglafta ta ghunaktá i'i da hadna ŋa dihavata da ka zlerdatá Lfida Gwada ŋa mnduha kə'a.

¹⁷ Tsa gwal draku ya ná, ta mnay hahəŋ ta gwada ta Kristi, kabga ta kumay hahəŋ ta malaghuta ka i'i. Nda ŋudufa taŋ a ta mna həŋ ta tsa gwada ya wa. Ta kumay həŋ ta sgidighatá ghuya ɗanwa ma na gamak na.

* 1:5 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:13-15. † 1:6 Gray nda 1:10, 1 La Kwareŋt 1:8. ‡ 1:13 Gray nda Slna gwal ghunay 28:30, Afisus 3:1, 4:1.

18 Kuzliha a tsaya ta i'i wa! Dər makləwmakləw ta mna həŋ, mnamna həŋ ta gwada Kristi, ta rfu yu ta ghəŋani tada. Manda va tsaya, ta kəma ta kəma ta dza'a i'i nda rfay.

19 Nda sna i'i kazlay: Dza'a mbaku yu ma tsa ghuya daŋwaha ya, kabga du'a ghuni. Ta katay Sulkum nda ghuḅa ma Yesu Kristi ya ta i'i guli kə'a.

20 Skwi ya ma ŋudufa da faf i'i ta ghəŋa da tida ná, had'yu dza'a walaŋta magatá skwi dza'a pghidaghatá hula wa. Má vlihata skwi ta mbrakwa su'ay yeya katsi. Skwi kumaf maya da ndanana, dər má yawu tsi, ka dər ta ndiri yu, ka dər mtaku a ta slidighata, ka zləzlva mnduha ta Yesu Kristi nda ma nzakwa da, ŋa da.

21 Ŋa i'i tada, ka tata hafu yu ná, Yesu Kristi na ŋərma skwa da. Ala ka nda mta yu ya guli, ndela da tsa.

22 Ka tata nzaku yu nda hafu katsi, dza'a magay yu ta slna ŋa katanťa mnduha. Ka mantša tsi katsi tama ná, sna a yu ta skwi ŋa psa'ata da wa.

23 Ta tada i'i tsa skwiha ya his his. Mtuta da má si ta zdighata ŋa dza'a da nghanťa Yesu Kristi, si má mal tsaya yu.

24 Ŋa kataghunata guli ya, dina nzata da nda hafu.

25 Mantša ya nzakwani grafgra yu. Ta dza'a nzanza yu nda hafu, ŋa nzata da kawadaga nda inda kaghuni, ŋa kataghunata ma dza'a ta kəma ta kəma nda rfu ta tva Lazglafta ma zlghay ghuni nda ŋuduf.

26 Mantša, dza'a sgavaghasga ghubaray ghuni ta Yesu Kristi, kabga nghanťa ghuni ta i'i, vrəgladaghar yu da kaghuni dza'azlay.

Ŋavata ka ŋa Lfida gwada

27 Skwi ná, nzawanza ta nzaku ya ta raku ŋa nghanťa mnduha kazlay: Gwal ta maga skwi manda ya ta mnə gwada Kristi kuni kə'a. Skwi ta kumə yu ta snaŋta ná, ta nzaku ka kuni manda ya ta raku. Dər má labla yu da kaghuni, dər má labə a yu da kaghuni wu, nda guya ka ghəŋa

ghuni. Ta ŋavaŋa ka kuni nda ŋuduf turtuk ka dza'a ta kəma ta kəma nda mna gwada Lazglafta.

28 Yaha kuni zləŋa ghumaha ghuni. Ka zləŋaf a kuni ta həŋ wu katsi, tsaya dza'a kəl həŋ ka snaŋta kazlay: Dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma ta həŋ kə'a, ta mbaghunaftá tsi ta kaghuni. Da Lazglafta tsaya.

29 Zdaghunanzda Lazglafta ta hudi nda ma Yesu Kristi kəl kuni ka zlghafta. Zlghafta ghuni kwenkwen yeya a wu, ta ghuyay kuni ta daŋwa ka ŋani guli.

30 Nda nghan kuni ta wdawdəŋ yu. Ndanana, nda sna kuni kazlay: Tata wdaywday yu kə'a, ka lamə kaghuni guli dida.

2

Nzaku nda dzratawi

1 Tsa ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya a ta vlaghunatá dra ŋuduf ra? Tsa d'vud'vaf tsi ta kaghuni ya a ta mbra kaghuni ra? Nda sulkum nda ghuḅa a guyatá vgha ghuni ra? Ta d'vuvustá vgha a kuni sani nda sani mataba ghuni ra? Ta tawa hidahida a kuni sani nda sani mataba ghuni guli ra?

2 Ka si mantša tsi, kada zdidifta kuni ta ŋudufa da ná, nzawanza nda dzratawi. Ka d'va kuni ta sani nda sani. Ka skwa turtuk ka ŋudufa ghuni, ka ndana turtuk ka ndana ghuni guli.

3 Ma dagə kuni ta vgha ka gla ghəŋ, leḅtekwa ka kuni nzata. Ka mali ta ghəŋa kaghuni ka kuni nghan mnduha.

4 Inda kaghuni, ma laghu kuni nghutá ghəŋa ghuni, nghanpwa nghan ka sanlaha. Mantša ya dza'a kəl kuni ka zdidiftá ŋudufa da.

Nzakwa Yesu ka kwalva

5 Magawamaga ta skwi ya nda ra, ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

6 Kulam nda nzakwa tsatsi ka mnda turtuk nda Lazglafta, zban a ta nzaku ka guram nda Lazglafta* wa.

- 7 Ka zlanṭá tsi ta tsa vli ya ka ninṭá ghəṇani ka kwalva†, ka nzaku tsi manda mndu. Ma tsa nza-kwani manda mndu ya,
- 8 ka hanaganatá tsi ta ghəṇani, ka snatá tsi ta ṇa Lazglafta, ka mtutá tsi. Tsa mtakwani ya ná, ta udza zləṇay mtakwa tsi.
- 9 Tsaya kəl Lazglafta ka kapanafta ka vlanṭá glaku, ka vlanṭá hgu ya ta malaghutá hga inda skwi demdem.
- 10 Na hganṭá hga Yesu ya, inda gwal ta luwa, nda gwal ta hadik, nda gwal ma hadik, ta tsəlbu ta kəmani.
- 11 Inda mndu dza'a mnay nda wani kazlay: Yesu Kristi Mgham‡ kə'a, ṇa zləzlvay tan ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

Nzakway ka tsuwadək ma ghəṇa hadik

12 Zwanama da gwal ta dṽu yu nda ṇudufa da, ya wya nda sna kuni ka Yesu hanaganatá ghəṇani mista Lazglafta ya, hanaganawahana kaghuni guli ta ghəṇa ghuni mistani. Ma fitika nzakwa mu kawadaga ná, si ta snay kuni ta gwadani. Magawamaga manda va tsaya daga ndanana dər had yu kawadaga nda kaghuni. Kawadaga nda zləṇa Lazglafta, magawamaga kaghuni guli ta slna nda tsa mbaku vlaghuna lu ya.

13 Lazglafta kaghəṇani ta maga slnani ma kaghuni, dza'a kəl kuni ka dṽaftá skwi ya ta zdəganata ṇa magay ghuni ta slna nda tsi guli.

14 Ma inda skwi ta magə kuni ya, ma ruruṇwaku kuni ta ruruṇwaku, ma zlərdə kuni ta wi.

15 Kada nzakwa kuni kul had rutsak ta kaghuni, nda ghuḅa. Kada nzakwa kuni ka vərda zwana Lazglafta kul had maslivinza ta kaghuni mataba mnduha nda bədzə ta maga bədzaku ta na ghəṇa hadik§ na. Nzawanza ta wdaku mataba tan manda gumbəzla,

16 ka vlanṭa kuni ta gwada hafu ta həṇ. Ka magamaga kuni mantsa, dza'a rfu yu baḁu vragata Yesu Kristi, kabga nzata a tsa slna ṇava yu ta magata ya ka bətbət wa.

17 Tsa zlghay zlghaf kuni ta Yesu ya ná, nda nza manda planatá ghəṇ ta Lazglafta*. Ka waya ka skwi dza'a dzadza həṇ ta i'i, dza'a nzakway usa da ka skwi dza'a tđanaghata yu ta ghəṇa ṇa ghuni. Ka mantsa tsi katsi, dza'a mamu yu nda rfu, dza'a rfay yu ta rfu kawadaga nda kaghuni.

18 Kaghuni guli ka nzata kuni nda rfu. Ka rfa kuni ta rfu kawadaga nda i'i.

I Timute nda Ipafrudita

19 Nda mbrakwa Mghama mu Yesu, nda fa ghəṇa da ta ghunadaptá Timute da kaghuni dazlay ṇa vlaghunatá mbraku, ṇa vragaptani da rusidiftá tva nzakwa ghuni, ṇa vli-hatá mbraku ta i'i guli.

20 Tsatsi yeya nda ndanu manda ṇa da mana vəl na, Ndada a ta ndana tsi ta kaghuni wa.

21 Inda hamata sanlaha ná, skwi ta zdəganatá ghəṇa tan yeya ta ndanu həṇ, had həṇ ta ndana skwi ta zdəganatá Yesu Kristi wa.

22 Kaghuni, nda sna kuni kazlay: Nərma mndu Timute kə'a, ksagapksa ṇni ta slna mna gwada Lazglafta kawadaga nda tsi. Katihakata ma slna manda zwan ta kata dani ma slna.

23 Tama ná, kdīṇta tan ta dgiṇṭá gwada ta i'i ya, dza'a gi ghunadapghuna yu da kaghuni.

24 I'i guli nda fa ghəṇa da ta Mghama mu, dza'a gi labla yu da kaghuni dazlay.

25 Dina ka ghunadaghunapta da ta zwanama da Ipafrudita†, gra ta ksa slna da ta wudə ṇni ta slna kawadaga nda tsi. Tsatsi mndu ya si ghunagap kuni nda skwi ṇa katihata.

† 2:7 Gray nda Isaya 52:13-53, Mata 20:28. ‡ 2:11 Aya 10-11: Ta gray ta vgha nda Isaya 45:23. § 2:15 Ta gra vgha nda Vrafta ta zlahu 32:5, ka ta nghay lu ta gwada Grek ṇa ghalya. * 2:17 Gray nda Timute 4:6. † 2:25 Ngha ta 4:18.

26 Si ta ndanay ta labə da ng-haghunaghata manda snan̄tani kazlay: Snaghunaghasna si kwalani kul dughwanaku kə'a. Nda sli'a ghəjanani na labə.

27 Kahwathwata, si nda ksa da tsa dan̄wa ya, wər ghatalakw ta psaghutá hadik ta ghəjanani, əŋka'a ka Lazglafta ta tawatá hidahida tida. Tsatsi nda ghəjanani yeya a tawa tsi ta hidahida tida wu, nda i'i tani. Yaha n̄duf dza-ghata kə'a nda i'i kəl tsi ka mbanaf̄ta.

28 Zdigihazda tsa ghunədaghunapta da ya, na nghan̄ta kaghuni nda ira ghuni, na rfay ghuni ta rfu, wutsan̄ ndana i'i dza'azlay guli.

29 Ka 6hadap6ha tsi ya, ka zlghafta kuni dina, ka rfa kuni ta rfu, kabga zwanama kuni ta tva Mghama mu Yesu. Vlan̄wa glaku ta mndərga tsaha ya ma mndu.

30 Pərda ka mtuta ta ghəja slna Kristi, fafa ta ghəjanani na kata i'i da manaka kaghuni.

3

Fafta Pwal ta ghəjanani ta Yesu

1 Kdavakta gwada da zwanama ná, rfawarfa ta rfu kabga ndi'atá vgha ghuni nda Mgham Yesu. Va tsa gwada si vindaghunaf yu ya tata vrafta yu tida, hərfava a yu ma vəl vindgəlta wu, dina tsaya na haghunamta ma ghəjanani kata kaghuni.

2 Mantsa tama, dasuwa ka kuni nda gwal ta maga ghwadaka slna, tsa la kriha* ta ndana datsin̄tá fafad̄ ya.

3 Katək ná, amu vərda gwal ta tsa fafad̄, ta maga du'a da Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghu6a, ta ghər6aku ta Yesu Kristi. Had̄ amu ta walan̄ta faftá ghəjanani mu ta skwi ta maga'ata mnda səla wa.

4 Ka si nərma skwi, skwi ta maga'ata mnda səla katsi ná, ma dihafdiha i'i guli ta vgha da tida. Ka si mamu mndu ta mnay kazlay: Ta skwi ta maga'ata mnda səla ta fafta yu ta ghəjanani da kə'a katsi ná, má mal i'i tama.

5 Kəl yu ka mnay mantsa na: Buzula la Hebru i'i, zivra la Isra'ila, mndəra la Benzamen̄. Ta má tghasa fitik manda yata lu ta i'i tsihata lu ta fafad̄ da. Tvə zlaha la Yahuda guli ná, tekw i'i mataba la Farisa.

6 His his dzvu nanata yu ta tva nza-kwa la Yahuda ha ka ghuyay da ta dan̄wa na gwal zlghay nda n̄duf†. Had̄ zlaha la Yahuda zlanaghu yu dər turtuk wa. Had̄ sana skwi dza'a tsadivata lu wa.

7 Mamu ndela da mida ka yu sizlay, tsaw nda nza tsa skwiha ya ka skwi bətbət, kada n̄tsafta yu ta Kristi katək.

8 Mantsa ya nzakwani, ka skwi bətbət inda tsa skwiha ya da i'i, kabga nda sna yu ta Yesu Kristi Mghama da. Malaghumala tsatsi ta ghəjanani inda skwi, kəl yu ka pghin̄tá inda hamata skwi. Manda n̄dək ta ngha yu ta tsa skwiha ya, kada ndi'afta yu ta vgha nda Yesu Kristi,

9 na nzakwa da dekdek ka nanani. Wal-glan̄ta a i'i ta mnay kazlay: Tudukwa mndu yu kə'a ta kəma Lazglafta, kabga snata da ta zlaha la Yahuda wa. Skwi ta nidifta ka mndu tdukwa ta kəmani ná, vəl zlghafta da ta Yesu Kristi ya. Lazglafta ta nidifta ka mndu tdukwa, kabga zlghafta da.

10 Skwi turtuk ta kumə i'i ná, snan̄ta da ta Kristi nda mbrakwani ya kəl tsi ka sli'agapta ma mtaku. Ta kumay i'i guli ta ghuzlan̄ta da ta iri manda nanani, na nuta da manda tsatsi ma fitika mtakwani ya,

11 na lavin̄ta i'i guli ta sli'agapta ma mtaku manda nanani.

Hwaya na kdanakta

12 Mna a i'i kazlay: Nda ghada kdanakta da kə'a wa. Mna a i'i kazlay: Slafsla i'i kə'a guli wa. Ta ghəjanani navata ka dza'a ta kəma ta kəma kada kdanakta yu ta ksamta da dzva da yeya na da ta magay, kabga nda na yu ka na Yesu Kristi.

13 Mantsa ya nzakwani zwanama, mna a i'i kazlay: Ksamksa yu ta tsa skwiha ya ma dzva da kə'a wa. Kdavakta skwi ta magə i'i ná, zanaptá

* 3:2 Ngha ta Mata 7:6. † 3:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 8:3, 22:4, 26:9-11.

skwiha ta luta, ka ṅavata ka dza'a ta kəma ta kəma ṅa ksaktá tsa skwi ta kəma ya ṅa da.

¹⁴ ṅavata ka dza'a ta kəma ta kəma ṅa kdanakta, ṅa mutsa nisəla vəl hgafta hgaf Lazglafta ta amu, ṅa da. Tsa nisəla ya ná, nzata da ta luwa kawadaga nda tsi nda ma Yesu Kristi ya.

¹⁵ Mantsa ya skwi ṅa ndanay amu gwal nda ndəha ta tva Lazglafta. Ka had kuni ta nzaku manda tsaya wu, dza'a tsalaghunaptsala Lazglafta.

¹⁶ Mali ma skwi na kdanṅa mu ta ksa na tvi ksaf mu na nzakwani.

¹⁷ Kaghuni demdem zwanama da, ksawaksa ta sadá da, fafwa ira ghuni ta gwal dina mbada taṅ manda ya ta nghə kuni ta mbada aṅni ya.

¹⁸ Nda ndəgha gwal ta nzakway ka ghuma mtatá Kristi ta udza zləṅay, ka yu si ta gdata ta mnay ṅa ghuni. Tata kdanṅka yu ta mnay guli ṅa ghuni ta nda va nana nda taw nda taw.

¹⁹ Kdávaktani ná, dza'a zwađu zwađa həṅ, kabga fafa həṅ ta huđa taṅ ka Lazglafta taṅ. Dər skwa hula‡ ta magə həṅ ná, rfa taṅ ṅa taṅ. Ta ghəṅa skwa ghəṅa hadik yeya ṅa taṅ ta ndanay.

²⁰ Amu ná, ta luwa vla nzakwa mu. Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu dza'a saha ta luwa da slamaghatá ṅa amu ṅa kzlay.

²¹ Sahani dza'azlay ná, ṅa mbədanafṅani ta na vgha mu kul had hayhayani na, ka ṅlanafṅa manda ṅani, nda mbraku ya kəl tsi ka nzanaghatá inda skwi, dza'a maga tsi.

4

Vla hidaku

¹ Zwanama da gwal đvu yu nda ṅudufa da, mamaya ghuni ta kshata, ta kumay yu ta nghəglanṅa kaghuni. Ta kaghuni ta ghərba yu ta ghərbaṅku, ta kaghuni ta rka yu ta rka. Ka si mantsa tsi tama zwanama,

nzafwanza ta Mgham manda va ya taghaghunaf yu.

² I Ivudi nda Sintika, wyawa dzvu, nzawanza nda dzratá ghəṅ, kabga nda guya kuni ta Mgham turtuk.

³ Ka yu ta mnaghatá kagha guli gra ta ksa slna da ná, wya dzvu, katanṅkata ta tsa mi'aha ya. Nda tsa mi'aha ya, nda Kliman, nda hamata gwal ta ksa slna kawadaga nda i'i, dagala slna maga həṅ kawadaga nda i'i, ghuyghuya ṅni ta danwa nda həṅ ta mna gwada Lazglafta ṅa mnduha. Hahəṅ ná, vindafvinda Lazglafta ta hga taṅ ma defteri ta vindi tsi ta hga gwal ta mutsa hafu*.

⁴ Rfawa ta rfu ma nzatá nzakwa ghuni ma Mgham Yesu. Rfawa ta rfu ka yu ta vrəgliṅtá mnaghunata.

⁵ Nda zdaku ka kuni nzata nda inda mnda səla, ndusa Mgham Yesu ka saha.

⁶ Yaha kuni ndana sana skwi†. Ka mamu skwi ta ndanə kuni ya, dawawadawa da Lazglafta nda maga du'a, nda rfanaghata guli.

⁷ Ka mantsa ya ka kuni magay katsi, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta zdaku, zdaku ya ta malaghutá mbrakwa mnda səla, ṅa ksaghu-namtani ta ṅudufa ghuni nda ndana ghuni guli ma Yesu Kristi.

⁸ Zwanama da, wya kdavakta gwada da: Skwi ṅa ṅanata ghuni ná, ṅanawa ṅa ta inda kahwathwata, nda inda skwi dina ta ghubu lu, nda inda skwi tdukwa, nda inda skwi nda tsala, nda inda skwi ta raku ka mamay, nda inda skwi ta raku, nda inda skwi ta dinuta, nda inda skwi ta raku ka zləzlvay. Tsaha ya skwiha ṅa ṅanata ghuni ma ghəṅa ghuni.

⁹ Magawamaga ta skwiha taghaghunaf yu, nda skwiha mutsaf kuni ta snanṅa da i'i, nda skwiha ya nghanṅ kuni ta i'i ta magay guli. Tsaha ya skwi ṅa magay ghuni, dza'a nzanza Lazglafta ta vla zdaku kawadaga nda kaghuni.

‡ 3:19 Huđa taṅ: (gray nda Ruma 16:18, Kwalasuha 2:16, 20-21.) Pəghanaghatá hula ta həṅ: Nghanaghatá tsa fafad (gray nda Galat 6:13, 15). * 4:3 Gray nda Suna Yuhwana 3:5. † 4:6 Gray nda Mata 6:25-34.

Rfanaghatá la Filip ta ghəŋa skwi vla həŋ

¹⁰ Yaw, ta rfu yu katakata da Mgham Yesu kabga ta nghapngaha kuni ka i'i. Kahwathwata ta ndanay kuni ta i'i, fitika ghuni kul had ya kəl tsi ka zagaptá fitik.

¹¹ Htaghuta skwi da i'i a kəl yu ka mnay mantsa guli wa. Dər má kinawu nzakwa dá, mamu skwi da i'i, had skwi da i'i katək wu, taghaftagha yu ta tva nzaku nda rfu.

¹² Ka had skwi ya ná, nda sna yu ka yu ta zay. Badu mutsatani ya guli, nda sna yu ka yu ta zay. Dər nda bagha yu dər nda maya yu, dər mamu skwi, dər had tsi katək wu, taghaf tagha yu, nda sna yu ka yu ta nzaku mida.

¹³ Lavinlawa yu ta ɲaftá tsa skwiha ya nda mbrakwa Yesu Kristi ta vli-hata.

¹⁴ Dər má mantsa ya nzakwani mndani, dina na skwi maga kuni, ka kati-hata ma ghuya danwa da na.

¹⁵ Nda sna kaghuni ka ghəŋa ghuni la Filipiya kazlay: Ma fitika zlafta dá ta mna gwada Lazglafta ma hadika Mekaduniya ná, had sana Igliz vlu-vus‡ ɲni ta skwi nda həŋ wu kə'a. Kaghuni yeya ta katihata ta sli'aftá yu ma Mekaduniya.

¹⁶ Ma fitika nzakwa dá ma Tesalunik guli, si ta taghay kuni ta skwi§ ɲa dá.

¹⁷ Gatá skwa ghuni a ta gatə yu wu, ta rfu yu katək kabga nda sna yu ta dza'a tfaghunaghatfa Lazglafta ta wi ta ghəŋa skwi vla kuni kə'a.

¹⁸ Zlghafzlgħa yu ta tsa zdakatahuda ghuni tsghaf kuni ta Ipafrudita ya. Had skwi ta pədəgəltə yu wu, hwaslu hwasla katakata. Tsa skwi vla kuni ya ná, manda skwi dranaf lu ta Lazglafta ta zdəganata* katakata ya nzakwani.

¹⁹ Ma inda skwi htaghu kuni ya ná, Lazglafta dá dza'a hdaghunamta, dza'a magay nda glakwa gadghəlani ma Yesu Kristi.

²⁰ Ɓa Lazglafta glaku ɲa kdəkedzən. Amin!

Ga zgu

²¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi. Ta ga zgu gwal kawadaga nda i'i guli ɲa ghuni.

²² Ta ga zgu pdakwa mnduha Lazglafta ɲa ghuni, katkatatani gwal ma həga ga Sezar† la Ruma.

²³ Ka tfaghunaghatfa Mgham Yesu Kristi ta wi.

‡ 4:15 Mekaduniya: Ngha ta 2 La Kwareŋt 1:16. § 4:16 Aya 15-16: Ngha ta Slna gwal ghunay 17:1, 2 La Kwareŋt 11:9. * 4:18 Gray nda Sabi 29:18, Afisus 5:2. † 4:22 Gray nda 1:13.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Kwalus

Gazgu

¹ Ii Pwal, ta nzakway ka ghunata mnda Yesu Kristi nda dɔvafta Lazglafta, kawadaga ŋni nda Timute zwanama mu ta vinday ŋa ghuni.

² Mnduha Lazglafta ma luwa Kwalus, ta nzakway ka ŋerma zwanama ŋni ma Kristi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da mu ta zdakatahudi nda zdaku.

Rfanaghata Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi, ta magə yu ta du'a da tsi ta ghəŋa kaghuni inda fitik.

⁴ Snaŋnagha sna ya ká kuni zlghafta Yesu Kristi, nda ya ká kuni ta dɔvutá inda mnduha Lazglafta.

⁵ Kəl kuni ka maga tsaha ya ná, nda fa ghəŋa ghuni ta ŋerma skwi payaghunaf Lazglafta ta luwa. Tsaya zdakwa gwada ya mna ghuna lu daga taŋtaŋ, ta nzakway ka Lfida Gwada kahwathwata snaŋ kuni, ka faftá kuni ta ghəŋ tida*.

⁶ Manda va ya bhadagha tsa Lfida Gwada ya da kaghuni ya ná, mantsa ya tata tsi ta ghəŋa hadik demdem. Ndaɔa a tfawi ta klakta tsi wa. Mantsa ya nzakwani guli da kaghuni daga badu tsu'afra ghuni ka snaŋtá kuni ta zdakatahuda Lazglafta kahwathwata.

⁷ Ipafras ta nzakway ka ŋerma gra ta ksa slna ŋni, ta taghaghunafta tsaya. Tsatsi ná, ŋerma mnda ksanatá slna ta Kristi† ya tavata kaghuni.

⁸ Tsatsi ta mnaŋnaŋtá gwada ta dɔvu faghunamə Sulkuma Lazglafta ya.

⁹ Tsaya tama, manda kdakwa ŋni ta snaŋtá gwada ta kaghuni, zlana a ŋni ta maga du'a ta ghəŋa kaghuni, ŋa

ndəghaghunaftani nda hidaku, nda difil ya ta vlə Sulkum wa. Tsaya dza'a kəl kuni ka snaŋta ta skwi ya ta kumə tsatsi,

¹⁰ ŋa nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Mgham Yesu, ka maga skwi ya ta zdəganata, ŋa gɔata ghuni ta maga skwi dinadina, ŋa sgakwa snaŋta ghuni ta Lazglafta.

¹¹ Dza'a mbray Lazglafta ta kaghuni nda mbrakwani dagala dər ma wati ma skwi, ŋa laviŋta ghuni ta sladata his his səla ka su'a inda skwi nda rfu.

¹² Rfawarfa ta Dada. Tsatsi ta vlaghunatá mbrakwa mutsa skwiha dinadina ya payanaf tsi ta mnduhani ma ga mghama tsuwadək.

¹³ Tsatsi ta hlaptá amu ma dzva mbrakwa grusl‡, ka hladamamta da ga mghama zwanani ya dɔvu tsi.

¹⁴ Ma ndi'atá vgha mu nda tsa Zwan ya mutsafta mu ta fala'uwatá vgha, kabga mutsafmutsa mu ta platá dmakwa mu§.

¹⁵ Tsa Kristi ta maramaŋtá Lazglafta kul nghanatá lu ya, tsatsi taŋtaŋa yaku ta ghəŋa inda skwi zlaganap* lu.

¹⁶ Ma tsatsi zlaganapta Lazglafta ta inda skwi ta luwa nda ya ta hadik, skwiha nghan lu nda ya kul nghanatá lu, gwal nda mbra nda mbra nda gwal ga mgham†, nda gwal dagala dagala. Inda tsahaya ná, nda tsatsi tsafta lu, ŋani tsafta lu guli.

¹⁷ Ma kdə inda skwi demdem ná, mamu Kristi. Nda nza inda skwi demdem, nda ma tsatsi.

¹⁸ Tsatsi ghəŋ ta ghəŋa Igliz. Tsatsi zlraftani, ta nzakway ka taŋtaŋa sli'agapta ma mtaku, ŋa nzakwani ka taŋtaŋani ma inda skwi demdem,

¹⁹ kabga kurakura Lazglafta ta nzamta dar ma tsatsi.

²⁰ Tsatsi ta kuratá slərɔaptá zughu nda inda skwi nda usa zwanani. Ka famtá tsi ta zdaku matabani nda inda

* 1:5 Gray nda 1 La Kwareŋt 13:13. † 1:7 Ipafras: Gray nda 4:12. ŋa ghuni: ŋa amu, ka sanlaha.

‡ 1:13 Mbrakwa grusl: Gray nda Lukwa 22:53. § 1:14 Gray nda Ifesus 1:7. * 1:15 Gray nda Mahdihdi 8:32-36, Yuhwana 1:1-3. † 1:16 Gray nda Galat 4:3.

skwiha ta hadik, nda ya ta luwa nda ma pghuta usa zwanjani ta udzu.

²¹ Kaghuni ghalya ná, ka mayəm, nda ghuma Lazglafta si nzakwa ghuni, ta tva ndana ghuni, nda ghwadaka slna ta magə kuni.

²² Ndana, slərɔapslərɔa Lazglafta ta zughu nda kaghuni, nda ma mtakwa zwanjani ya ta ghuyaptá danjwa ma slu'uvgha. Mantša ya magata tsi ɲa ghubaghunata hezle', ɲa hladaghu-naghata ta kəma Lazglafta, kul had sana rutsak, nda ghwadaka skwi ta kaghuni.

²³ Gdāvawagda ma zlghay nda ɲuduf, dihavawadiha ma gigdava kuni. Ma dgaghu kuni ta vgha nda Lfida Gwada. Tida fatá ghəɲa mu, ka lu mnamata. Tsa Lfida Gwada ya ná, ɲa inda mndu ta ghəɲa hadik ta mna lu. Nana i'i Pwal na ná, mna tsa Lfida Gwada ya slna da.

Ghuya danjwa Pwal ta ghəɲa slna Lazglafta

²⁴ Ndanana, ta rfu yu nda ghuya danjwa ta ghuyə yu ta ghəɲa kaghuni. Ghuya danjwa Kristi ma slu'uvghani ta nzakway ta ghəɲa Igliz ya ta kdanjta yu ta ghuyay ma slu'uvgha da.

²⁵ Na Igliz ta ksanata yu ta slna, manda ya fidigha Lazglafta ɲa magaghunata. Fidighafa ta tsa slna ya, ɲa mnaghunata vərda gwada Lazglafta.

²⁶ Tsa gwada ya ná, difatá gwada ya ta difaghuta daga manda ghalya ya. Ndanana tama, ka zlaganaptá Lazglafta ta mnduhani.

²⁷ Ta kumay ta snanɲa tanj ta glakwa tsa gadghəlani nda difa ta wudaku, ya payana tsi ɲa inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ya. Tsa difatá skwi ya ná, Kristi ya ma ɲudufa ghuni. Nda ma tsatsi fafta kuni ta ghəɲa nzata kawadaga nda tsi ma glakwa Lazglafta.

²⁸ Tsa Kristi ya ta mnə ɲni ta gwada ta ghəɲani, ka vla hidaku ɲa inda mndu, nda tagha skwi nda difil ya

lavinj lu ya, ɲa nuta inda mndu ka mndəra mnduha ma Kristi.

²⁹ Tsaya ta kəl yu ka wuda maga slna nda mbrakwa Kristi, ya ta maga slna nda mbraku ma i'i ya.

2

¹ Ta kumay yu ta snaghunamta kazlay: Nda bla na slna ta magə yu ɲa ghuni, nda ya ɲa gwal ma luwa Lawdikiya*, nda sanlaha ta kul pghaftá ira tanj ta i'i na kə'a.

² Ta kumay yu ta nzata tanj nda hbatá ɲuduf, ka nzəvuvusta həɲ ta vgha ma dvu, ka ndəghafta həɲ nda vərda hidaku ɲa snanɲa difatá skwa Lazglafta, ta nzakway ka snanɲá Kristi ya.

³ Inda gadghəla difil nda ghunizlak ná, ma Yesu Kristi difaghuta həɲ.

⁴ Kəl yu ka mna tsaya ná, yaha mndu da nanaghunafta nda gwadaha ka bətbət.

⁵ Dər má di'inj yu ma slu'uvgha nda kaghuni má mndani, kawadaga yu nda kaghuni ma ndana da. Zda ɲudufa da ka nda sna yu ta dza'a inda skwi nda tvani da kaghuni, nda diha zlghay nda ɲudufa ghuni ta Kristi kə'a.

Kristi turtukwani ta vla hafu

⁶ Zlghafzlgha kuni ta Yesu Kristi ka nzakw tsi ka Mghama ghuni. Ndi'anavawandi'a tavatani ndi'ets.

⁷ Dihavawadiha tida manda dihatá fu ta hadik nda slrəɲhani ya. Mbranafwa zlghay nda ɲuduf manda va ya taghaghunaf lu. Ka rfa kuni ta Lazglafta kahwathwata.

⁸ Daswa ka kuni, da nanaghata mnduha ta kaghuni nda ndana ghəɲa hadik, ka nda baru ta sabi ma ndana ghəɲa mnduha ta sladafta ta mbrakwa ghəɲa hadik†, kul had Kristi ya a tsi.

⁹ Inda glakwa Lazglafta ná, nzamə ma Kristi.

¹⁰ Nda ndi'a vgha kaghuni guli dardar nda Kristi, tsatsi ta nzakway ka Mghama mbraku ta ghəɲa

* 2:1 Ngha ta 4:13. † 2:8 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindinj lu mistani ɲa ɲanata.

inda mbrakuha nda gwal ta nzan-
zanaghata mnduha ya.

11 Ma tsatsi mutsafta kaghuni ta
tsatá fafaď. Nda dzva mnda sála a
tsata lu wu, Kristi kaghəŋani ta tsata.
Nda nza tsa tsatá fafaď ya, manda
klinġta dmaku ta ga mgham ta ghəŋa
ghuni ya.

12 Ma magaghunaftá batem fadata
lu ta kaghuni kawadaga nda Kristi
da kulu, ka sli'agaptá kuni kawadaga
nda tsi guli nda ma zlgħafta ghuni
ta mbrakwa Lazglafta ta sli'aganaptá
Kristi ma mtaku[‡]ya.

13 Kaghuni, si nda rwa kuni ta kəma
Lazglafta, kabga dmakwa ghuni, nda
kwala fafaďa ghuni kul tsaku guli.
Ka vraghunamtá Lazglafta nda hafu
kawadaga nda tsi, ka plamatá inda
dmakwa mu.

14 Ka hərdiŋtá tsi ta batá dməŋ ya
ta hbutá amu, ta ragħwa amu ya. Ka
hərdiŋta tsi ma zləŋafta ta udza zləŋay.

15 Mantsa ya hləgadanaghuta
Lazglafta ta mbraku ta ghwaďaka
sulkum ta nzanaghata mnduha
nda ga mgham ta ghəŋa taŋ. Ka
pghanaghata tsi ta hula ta həŋ ta
kəma inda mnduha, ma hlaftá həŋ
ka vu'a zatá ghwa zwanġani ta udza
zləŋay.

16 Tsaya tama, yaha mndu da kəba
kaghuni ta ghəŋa skwi ŋa zay nda za,
nda ya ŋa say nda sa, ka ta ghəŋa
sanlaha ma fitika skalu a tsi, nda ya
ta ghəŋa nghakwa tili, nda ya ta ghəŋa
fitika SabatŠ.

17 Inda tsahaya ná, nda nza ka
sulkuma skwi dza'a sagħa nda sa.
Vərdani tama ná, Kristi ya.

18 Yaha kuni zlanantá ghəŋa ghuni
ta sanlaha ma mnduha, tsa gwal ta
tsəlbu ta kəma duħwalha Lazglafta
ta mna gwada ta ghəŋa mazəməzəma
nghaŋ həŋ manda skwi ma suni ya,
da ŋraptá həŋ ta kaghuni. Tsa mn-
duha ya ná, ndana mnda sála ma
ghəŋa taŋ,

19 ndi'a a vgha taŋ nda Kristi ta

nzakway ka ghəŋ ya wa. Əŋka'a ka
Kristi ta kəl vgha ka bagħaku. Tsatsi
ta gwayanaftá vla nzugu nda malaha
tani ta kəl tsi ka glaku manda ya ta
kumə Lazglafta ya.

*Mtuta ŋa nzakw kawadaga nda
Kristi*

20 Wya mtumta kuni kawadaga
nda Kristi, ta had mbrakwa na ghəŋa
hadik* na ta ga mgham ta ghəŋa
kaghuni wa. Kabgawu tama ta kəl
kuni ka gdata ta magaku manda ŋa
gwal ma ghəŋa hadik na? Kabgawu
ta kəl kuni ka sna na zlahuha taŋ ta
mnay kazlay:

21 «Ma kapanġ ka ta yeya, ma tapana
ka ta yeya, ma ksaŋ ka ta yeya,» kə'a
ya na.

22 Had sana skwi ta magata tsa
zlahuha ya ksaŋər lu wa. Mnda sála
tani ta tsa'ata fatá tsa zlahuha ya ka
tagħay mantsa ya.

23 Ka nda ghada klafta mndu ta
tsa zlahuha ya ka sana skwi ná, ta
dzadza ta vghani ka tsəlbu ŋa tsa
mbrakuha ta nzanaghata ya, ka va
magayni ta tsa slnaha ya, ka va zla-
ħafta vghani. Kulam nda tsa, had
dza'a katanġta ŋa dzatá ghudzaku ma
vghani wa.

3

1 Kawadaga nda Kristi sli'agapta
kuni ma mtaku. Zabawazaba tama
ta skwiha ya ta luwa, ma vli ya nza
Kristi nda ga zegħwa Lazglafta* ya.

2 Ta luwa ká fatá ghəŋa ghuni, ma
nza tsi ta hadik,

3 kabga mtumta kuni, nda nzula
hafa ghuni kawadaga nda Kristi da
Lazglafta.

4 Vərdá hafa ghuni ná, Kristi ya.
Badu da zlagapər tsi, dza'a zlagaku
kaghuni guli kawadaga nda tsi. Tekw
kaghuni ma glakwani dza'azlay.

Halata hafu nda lfidani

5 Zadanawa zada ta ŋa ghəŋa
hadik ma kaghuni ta nzakway
ka: Sli'insli'inġ, ghurduďaku, hliri,

‡ 2:12 Gray nda Ruma 6:4.
vindiŋ lu mistani ŋa ŋanata.

§ 2:16 Gray nda Ruma 14:1-6.
* 3:1 Ngha ta Zabura 110:1.

* 2:20 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya

hara'utiri, tsagana, ka guram tsa tsagana ya nda wuya skwi.

⁶ Ta ghəŋa tsa skwiha ya dza'a kəl ɓasa ɲudufa Lazglafta ka lanaghatá gwal ta kwalaghuta snanata gwadani.

⁷ Mantsa ya si nzakwa kaghuni guli si ghalya ma fitika nzakwa ghuni ta ma dmaku.

⁸ Ndanana tama, zlanwazla ta inda tsahaya: Daga dugun, ɓasa ɲuduf, sidi, yaha razu nda ɲruhu tani sabi ma wa ghuni.

⁹ Ma tsanava kuni ta gwada ta mndu, kabga sabsa kaghuni sudek ma halata nzaku, sudɲsuda kuni ta ghwadaka nzaku.

¹⁰ Sudava suda kuni ta lfida nzaku, ka nuta kuni ka lfida mndu, ta naku ka lfid ka lfid vgha ghuni ka gra vgha nda mndu ta tsafta†. Mantsa ya dza'a kəl kuni ka snanɲa Lazglafta dardar.

¹¹ Ndanana tama, ta had mney kazlay: La Grek yehaya, la Yahuda yehaya, gwal nda tsa fafada tan yehaya, gwal kul tsaku fafada tan yehaya, gwal ma mtak yehaya, gwal kul gunaku ghəŋa tan yehaya, la vu'a yeya, gwal falau' vgha tan yehaya ya kə'a wa. Mamu Kristi ta nzakway ka hdatani ma inda tan.

¹² Mantsa ya tama, Lazglafta ta psapta kaghuni ɲa nzakwa ghuni ka mnduhani, ta dɓay ta kaghuni. Kaghuni guli, nzawanza nda tawa hidahida ta mndu, nda zdaku, nda hanata ghəŋ, nda nzakw leɓtekwa, nda ksanata ɲuduf.

¹³ Katuvuswa vgha, pluvuswa dmaku ka mamu skwi gana sani ta sani. Manda va ya plighunis‡ Kristi ta dmakuha ghuni ya ná, pluvuswa dmakwa ghuni guli.

¹⁴ Ya ta malapta katak ná, dɓuvusta ghuni ta vgha ghuni. Tsa dɓuvusta vgha ya ta nzakway ka tɓan ta ɲəzlaghunata.

¹⁵ Ka pgha zdakwa Kristi ta ɲudufa ghuni. Guyaghuna guya Lazglafta ka

vgha turtuk ɲa nzakwa ghuni ma tsa zdaku ya. Rfawarfa.

¹⁶ Ka nzamna gwada Kristi mataba ghuni gerger. Mnuvuswa mna ta gwada mataba ghuni, vluvuswavla ta hidaku sani ɲa sani nda kdavakta hidaku. Fawa laha ɲa Lazglafta ma hyahya ɲudufa ghuni nda rfu, ka zləzlva kuni, ka ghuba kuni nda inda laha ta vlaghunata Sulkum§.

¹⁷ Dər nahgani ta magə kuni, dər nahgani ta mnə kuni, magawamaga ma hga Mghama mu Yesu, ka rfa kuni ta Lazglafta Da mu nda ma tsatsi.

Gwata vgha ma lfida hafu

¹⁸ Mi'aha, hanaganawa hana ta ghəŋa ghuni mista zə'alha ghuni manda ya ta raku ka magay ta kəma Mgham Yesu.

¹⁹ Zgwana, dɓuwadva ta mi'a ghuni. Ma ɲruhə kuni ta həŋ.

²⁰ Zwani, snawa gwada da dadaha ghuni ma inda skwi demdem. Tsaya skwi ta zdəganata Mgham Yesu.

²¹ Dadaha, ma ganaf kuni ta ɓasa ɲuduf ta zwana ghuni, da kulista ghəŋa tan.

²² Kwalvaha, snawa gwada ma inda skwi da danahəga ghuni ta na ghəŋa hadik na. Ta wa ira tan yeya a dza'a maga kuni ta skwi dina manda skwi ɲa zdəganata ghuni ta həŋ wa. Magawamaga ɲa tan nda vərda ɲudufa ghuni, kabga zləŋafta ghuni ta Mgham Yesu.

²³ Inda skwi ta magə kuni ná, magawamaga nda vərda ɲudufa ghuni manda skwi ta magə kuni ɲa Mgham Yesu, nza a ka ɲa mnduha wa.

²⁴ Dina ka snanɲa ghuni kazlay: Dza'a plaghunapla Mgham Yesu nda skwi ya payana tsi ta mnduhani* kə'a. Vərda danahəga ná, Kristi ya. Tsatsi mndu ta maganata kuni ta slna.

²⁵ Mndu ta maga ghwadaka skwi ná, va tsa ghwadakani ya ɲani dza'a

† 3:10 Gray nda Zrafta 1:26. ‡ 3:13 Gray nda Mata 6:12, 14. § 3:16 Gray nda Ifisuha 5:19-20.

* 3:24 Gray nda Galat 4:1-2. † 3:25 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17.

mutsay, kabga had Lazglafta ta gala mndu nda gala[†] wa.

4

¹ Kaghuni danahəgaha, nawanəna ta kwalvaha ghuni ta tdukwani nda rakwani. Dina ka snanəta ghuni guli kazlay: Mamu danahəga kaghuni guli ta luwa kə'a.

Vla hidaku

² Gədwawa gda ta maga du'a, mantsa ya dza'a kəl kuni ka nzata hzlenə nda rfanaghatá Lazglafta.

³ Magawa du'a guli ta ghəna anni, kada gunanənəta Lazglafta ta watgha nənənanənəta gwadani ta mnduha, mnanənəha nni ta difata skwa Kristi guli ta hən. Tsa vəl magay da ta difata skwa Kristi ya kəl lu ka hbamta i'i.

⁴ Magawa du'a ta ghəna da nənəlavinəta da ta mnanənəta gwada ta ghənəni dardar manda ya ta raku.

⁵ Nzawanza nda difil tavata gwal kul zlgħafta Kristi. Dər yawu mutsafta kuni ta katsaftá maga nərma skwi ya, ma zlidin kuni ta tsa fitik ya.

⁶ Ma gwada ta gwadə kuni, gwada tdukwa katsi sabi ma wubisima ghuni, hmətət ka tsi nzata. Nda tvani ka kuni zlgħawi nənə mndu.

Gazgu

⁷ Tisik* ta nzakway ka zwanəma, hamha ta ghənəni ma slna Kristi. Kawadaga nni nda tsi ta ksa slna Mgham Yesu. Dza'a mnaghunamna ta gwada ta ghəna da.

⁸ Ta ghunadapghuna yu padak da kaghuni nənə snanəta ghuni ta nzakwa nni, nənə vlaghunatani ta mbraku guli.

⁹ Kawadaga hən ta labə da kaghuni nda Unesima[†], ta nzakway ka zwanəma mu. Tsatsi guli, nərma mndu ya, zwanə ghuni ya guli. Dza'a mnaghunamna hən ta skwi ta magaku hadna.

¹⁰ Ta ga zgu Aristarkus[‡] nənə ghuni hbam lu kawadaga nda i'i. Ta ga zgu Markus ta nzakway ka zbughuma Barnabas ya nənə ghuni guli. Ka bhadaghaḅha tsi da kaghuni, ka tsu'afəta kuni. Nda ghada snanəta ghuni ta gwada ta ghənəni.

¹¹ Ta ga zgu Yustus, ta hgə lu ka Yestus ya nənə ghuni guli. Tsa hahən yeya la Yahuda ta ksa slna ga mgham Lazglafta kawadaga nda i'i hadna. Ndadə a ksidimta hən ta njuduf wa.

¹² Ta ga zgu Ipafras[§] ta nzakway ka mnda ghuni ya, nənə ghuni guli. Kwalva Yesu Kristi ya. Had ta zlanəta maga du'a da Lazglafta ta ghəna kaghuni wa. Ta magay ta du'a nənə dihavata ghuni, nənə sifaghunafta ta tva Lazglafta.

¹³ Nda ngha yu ka ghəna da kə'a ta va nənəvata ka ksa slna ta ghəna kaghuni, nda ya ta ghəna gwal ma luwa Lawdikiya, nda luwa Hiyerapulis.

¹⁴ Ta ga zgu Lukwa* vərda mnda mu ta nzakway ka duhtura nni ya guli nənə ghuni. Mantsa ya Demaska guli.

¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanəma ta nzakway ma luwa Lawdikiya, nda Nimfa, nda Igliz ta guyavata ga tanə ya.

¹⁶ Manda kdinəta ghuni ta dzanəfta na delewer na ná, ka tsghanafta kuni ta Igliz ma luwa Lawdikiya nənə dzanəfta hahən guli. Nənə dzanəfta kaghuni guli ta ya dza'a tsghəgaghunapta gwal ma luwa Lawdikiya.

¹⁷ Mnanawamna ta Artipus[†] «ka nənəvata tsi ma slna ya vlanə Mgham Yesu Kristi, nənə kdanəftani.»

¹⁸ Nda dzva da vindaghunafta yu kazlay: Ta ga zgu i'i Pwal nənə ghuni kə'a. Havapwahava ta hbatá i'i ma gamak. Ka nza zdakatahudi nda kaghuni!

* **4:7** Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4 Afisus 6:21-22. † **4:9** Ngha ta Filimun 10-15. ‡ **4:10** Aristarkus: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39. Barnabas: Ngha ta Slna gwal ghunay 9:27, 11:22, 30, nda pčakwani. § **4:12** Ipafras: Ngha ta 1:7.

* **4:14** Lukwa: Ngha ta 2 Timute 4:11, Filimun 24. Demaska: Ngha ta 2 Timute 4:10, Filimun 24.

† **4:17** Artipus: Ngha ta Filimun 2.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa Pwal ña 1 La Tesalunik

¹ I'i Pwal ta vindaghunafta, kawadaga ñni nda i Silas nda Timute, ña kaghuni Igliz, mnduha Lazglafta Da nda Mgham Yesu Kristi ma luwa Tesalunik. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudi, nda zdakwani.

Zlghay nda ñudufa la Tesalunik

² Ta gdagda ñni ta rfa Lazglafta ta ghəña kaghuni demdem. Ta kulay ñni ta kaghuni ma du'a ñni.

³ Ta gdagda ñni guli ta havakta ta kəma Lazglafta Da ñni ta slna zlghay nda ñudufa ghuni, nda yifatá slna ta magə kuni, kabga dvafta ya dvaf kuni nda dihata fatá ghəña ghuni ta Mgham Yesu Kristi.

⁴ Zwanama da, nda sna mu kazlay: Dvudva Lazglafta ta kaghuni ka zbaftá tsi ta kaghuni ña nzakway ka ñani kə'a.

⁵ Ma mnaghunata ñni ta Lfida Gwada ná, gwada nda wubisim kwenkwen yeya a mnaghuna ñni wu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa guli mnaghunata ñni. Nda sna añni kazlay: Vərda gwada tsa gwada ta gwadə ñni ya kə'a. Nda sna kaghuni ka añni nzakwagaptá nzaku da kaghuni ña kata kaghuni.

⁶ Kaghuni, ksafksa kaghuni ta sada ñni, nda ña Mgham Yesu. Dər má ta ghuya dan̄wa kuni katakata, tsu'aftsu'a kuni ta gwadani nda rfu ma mbrakwa Sulkum nda ghuḅa*.

⁷ Mantsa ya maran̄ta kuni ta ñərmata nzakwa ghuni ta mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya.

⁸ Əñka'a ka kaghuni kəl ndəghatá mnduha ka snantá gwada Mgham Yesu ma inda vli. Ta hadika Mekaduniya nda Akaya yeya a kuraghuta tsi wu, snanaghasna ta mnduha dər ndigandiga ká kuni

zlghaftá Lazglafta. Had gwada ña mnəgelta ñni ña tan̄ ta ghəña ghuni wa.

⁹ Nda wa tan̄ ta rusa mnduha ña ñni, ká kuni tsu'aftá añni ma lagha ñni da kaghuni, nda ya ká kuni zlan̄tá skwa wuyay ka mbədavata tsəlḅu ta kəma vərda Lazglafta ya ta vla hafu,

¹⁰ ña kzla zwan̄ani Yesu, ta saha ta luwa. Tsa zwan̄ani sli'aganap Lazglafta ma mtaku, ta klaptá amu ma guma Lazglafta ta sagha ya.

2

Slna Pwal ma luwa Tesalunik

¹ Zwanama da, nda sna kaghuni kazlay: Nza a tsa lagha lagha ñni da kaghuni ya ka bətbət wu kə'a.

² Nda sna kaghuni guli ka ñni ghuyə ta dan̄wa ma luwa Filipiya, nda ya ká həñ razan̄nata. Ama ka taftá ñni ta us tiri nda mbrakwa Lazglafta ka mnaghunatá Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta mataba ndəghata ghuya dan̄wa.

³ Gwada ya mnə ñni ná, had tsakalawi mida wu, had nənḅa kaghuni mida wu, had bara kaghuni mida guli wa.

⁴ Katək ná, manda va ya klaf Lazglafta ta añni kazlay: Nda ra kuni ka mna Lfida Gwada kə'a ka vlan̄nata ya, manda va tsaya ta mna añni. Mna a añni ña zdanaftá ñuduf ta mnduha wu, ña zdanaftá ñuduf ta Lazglafta ta mna añni. Nda sna tsatsi ta skwi ma ñudufa mu.

⁵ Nda sna kaghuni kazlay: Ta walan̄ a añni ta hihin̄antá hihin̄aku da mndu wu kə'a. Had gwada ña hahatá mndu gwada ñni wa. Nda sna Lazglafta kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁶ Nəvan̄ a añni ta rfan̄naghata mnduha, dər kaghuni, dər sanlaha ma mnduha wa.

⁷ Dər má dza'a maray ñni ta glakwa nzakwa ñni ka ghunata mnda Kristi mndani ná, maran̄ a añni wa. Katək ná, leḅtekw hanaganata ñni ta ghəña

* 1:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-9.

ηni manda ya ta nghə marakw* ta zwanani ya.

⁸ Ma tsa fatá ghəja ηni ηaghuni ya ná, mnaghunatá Lfida Gwada ta sabi da Lazglafta kwenkwen yeya a mnaghuna ηni wa. Kumanakuma ηni ta vlaghunata nda hafa ηni tani, kabga lamla kuni da ηudufa ηni kahwathwata.

⁹ Zwanama da, ta havakhava kuni ta datá vgha ηni ka maga slna da kaghuni. Si ta ksay ηni ta slna nda rvidik tani, nda fitik tani, kada kwala ηni da ghuyanaptá danwa ta dar wati mataba ghuni, nda skwi ηa zay ηni ta mnə ηni ta Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta ηa ghuni.

¹⁰ Nda sna kaghuni kazlay: Nda nza kaghuni ka masləmtsəka ηni kə'a. Mantsa ya nzakwani da Lazglafta guli. Ka ηərma mnduha nzata ηni da kaghuni, ka mnduha Lazglafta, ka gwal tdukwa nzakwa ηni, had sana skwi ηa tsanavata wa.

¹¹ Nda sna kaghuni guli kazlay: Manda nzatá nzakwa i da nda zwanani ya nzata ηni nda inda kaghuni,

¹² ka vla hidaku nda mbraku ηa ghuni. Vlaghunavla ηni ta hidaku, ηa nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ya ta hgaftá kaghuni ηa lama ghuni da ga Mghamani nda glakwani ya.

¹³ Ta gdagdá ηni ta rfa Lazglafta guli, kabga ma fitika mnaghunata ηni ta gwada Lazglafta ná, tsu'aftsu'a kuni, ka zlghafta manda va gwada gwadagap Lazglafta, manda ya gwadagap mnduha a wa. Manda va tsaya nzakwani kahwathwata, sagha da Lazglafta tsa gwada ya, ka ksə tsi ta slna ma kaghuni ta zlghafta ya.

¹⁴ Zwanama da, nuna kaghuni manda Igliza Lazglafta ta nzakway ma Yesu Kristi ta hadika Zudiya† ya. Ghuyə ghuya kaghuni ta danwa

da gwal ta hadika ghuni, manda ya ghuyanap la Yahuda ta hahəj ya.

¹⁵ Tsa la Yahuda ya ta pslatá la anabi, ka dzatá həj ta Mgham Yesu, ka limistá həj ka giri‡ ηa mu guli. Zdəgana a tsa skwi ta magə həj ya ta Lazglafta wu, nda nza həj ka ghuma inda mnduha.

¹⁶ Ta kumay həj ta pyaftá anni ta mna gwada Lazglafta ηa gwal kul nzakway ka la Yahuda, yaha həj da mbafta. Ndanana, hđanamhda həj ta dmakwa tan, ka kdavakta tsi nda basafta Lazglafta ta ηuduf ta ghəja tan§.

¹⁷ Anni zwana ma, tahula dgata mu ta vgha labla fitik mida, kuma mu yeya kul guyafta. Nziya nza tsi ná, kawadaga mu ma ηuduf. Ta ksanaksa mamaya ghuni katakata. Ta kumay ηni ta nghaghunaghata.

¹⁸ Mantsa ya ná, kumafkuma ηni ta vradaghata da kaghuni. Nda kda fitika i'i Pwal ka ghəja da ta fatá fitikani, ama ka pyaftá halaway ta anni.

¹⁹ Ta wa fatá ghəja ηni, nda haratá ghəja ηni, nda ghərba zewazewa glaku dza'a ηni mutsay badu fitik dza'a sagha Mgham Yesu Kristi ya katək na? Ta kaghuni ya a katək tsa wa?

²⁰ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni glakwa ηni, kaghuni haratá ghəja ηni.

3

¹ Sana skwi guli ná, ma trapta ηni ta kzlay, mal nzaghu mu hadna ma luwa Atina*, ka ηni

² ka ghunadapta da kaghuni ta Timute ta nzakway ka zwanama ηni, ta ksa slna Lazglafta ya guli. Kawadaga ηni nda tsi ta mna Lfida Gwada ta ghəja Yesu Kristi. Ghunadap ghuna ηni da kaghuni ηa

* **2:7** Mamu dzəghu ma le6tekwaku: Nanza ηni le6tekw. Ka nzatá ηni manda zwani kwitikw kwitikw, ka sanlaha ta mnay. † **2:14** Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-6. ‡ **2:15** Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12. § **2:16** Ta ghəja aya 15-16 ná, grawa gra nda Ruma 11, ma vla mnay Pwal ta gwada ta ghəja kđanaktani kahwathwata ta mna gwada ta mbaku, ηa la Yahuda. * **3:1** Ngha ta Slna gwal ghunay 17:15-16.

sgaghunaghatá mbraku, ɲa dihavata ghuni ma zlg̃hay nda ɲuduf,

³ kada kwala ɲudufa dər wa da tđu ma na ghuya d̃aɲwa ndanana, kabga nda sna kaghuni kazlay: Favamafa Lazglafta ta tsaya kə'a.

⁴ Ma fitika nzakwa ɲni da kaghuni ná, ghadaghada ɲni ta mnaghunata kazlay: Dza'a mamu ghuya d̃aɲwa katakata kə'a. Tsaya tama ta slaku manda va ya snaɲ kuni.

⁵ Ma trapta da ta hbanatá ɲudufa da, kəl yu ka ghunadaptá Timute da kaghuni, ɲa snaɲtá nzakwa zlg̃hay nda ɲudufa ghuni. Ta zləɲay yu ta baraghata halaway ta kaghuni, da nzatá tsa slna maga ɲni ya ka bətbət.

⁶ Ndanana tama, sli'afslí'a Timute da kaghuni† ka vragaghuta da aɲni, ka rusaɲnaftá tsi ta gwada ta zlg̃hay nda ɲudufa ghuni, nda ya ká kuni ta d̃vutá mndu. Ka mnaɲnaftá tsi guli ya ká kuni ta famtá aɲni ma du'a ghuni dardar, nda ya ka kuni ta kuma nghəglantá aɲni, manda ya ta kumə aɲni ta nghan̄tá kaghuni ya guli.

⁷ Tsaya tama zwanama, ləaɲnaləa zlg̃hay nda ɲudufa ghuni ta ɲuduf, ma tsa ghuyata d̃aɲwa ɲni basu ɲni ya.

⁸ Ndanana tama ná, ta hafu ɲni, kabga dihatá vgha ghuni ma ndi'atá vgha ghuni ta Mgham Yesu.

⁹ Ndaw dza'a rfa ɲni ta Lazglafta ɲni ta ghəɲa kaghuni ma na zd̃aɲnafta zd̃aɲnaf kuni ta ɲuduf ta kəmani na?

¹⁰ Nda rvidikani tani, nda fitikani tani ɲni ta ndi'ata ka maga du'a da tsi, ɲa vlan̄natani ta tvi, ɲa lagha ɲni da nghaghunaghata, nda ya ɲa kd̃ighunistá skwi ya ta pd̃aghuta ma zlg̃hay nda ɲudufa ghuni.

¹¹ Má ka ɬhad̃aɲnaghaɬha Lazglafta tsatsi ka ghəɲani ta nzakway ka Da mu, nda Mghama mu Yesu, da kaghuni.

¹² Kaghuni ya guli, má ka sgaghunagha sga Mgham Yesu ta tsa d̃vu mataba ghuni ya, nda ya ta magə kuni ɲa inda sanlaha ma mnduha ya

guli, ka nzakwa tsi manda va ya ta d̃vu aɲni ta kaghuni ya.

¹³ Má ka sladanafslada Lazglafta ta ɲudufa ghuni ɲa nzakwa ghuni nda ghuəa kul had̄ gwada ta ghəɲa ghuni ta kəma Lazglafta Da mu, bad̄u sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda inda duhwalhani ya.

4

Nzaku ta zd̃aganatá Lazglafta

¹ Zwanama da, nu skwi ta pd̄aku ɲa mnay, ya nda ghada taghaghunafta ɲni ka kuni da magay ɲa zd̃aganatá Lazglafta. Ya manda va tsaya ta nzakwa kuni ta tsa nzaku na. Ta ndəba ghuna ndəba ɲni ta dzvu katakata, ta vlaghunavla ɲni ta hidaku manda va tsaya. Ma hga Mghama mu Yesu Kristi, ka kd̃aɲta kuni ta dza'a ta kəma ta kəma.

² Nda sna kuni ta nzaku ya taghaghunaf ɲni nda ma mbrakwa Mghama mu Yesu.

³ Skwi ya kumə Lazglafta ná, nzata ghuni hezle' a ta kəmani kul had̄ hliri.

⁴ Snaɲta dər wa ta nzaku nda markwa taɲ, ka vlan̄tá glaku manda ya ta kumə Lazglafta,

⁵ ɲa ghudzaku tida manda ɲa gwal kul snaɲta Lazglafta ya a guli wa.

⁶ Ma tsa skwiha ya tama ná, ma tsaghu sani ta sani ka nənəapta, kabga dza'a ghuzlanap ghuzla Lazglafta tiri ta gwal ta maga mndərga tsaya, manda ya ghada ɲni ta mnuta ya.

⁷ Hgaf a Lazglafta ta amu ɲa maga sli'ɲslí'ɲ wa. Hgaf ɲa nzata mu hezle' a ta amu.

⁸ Tsaya tama, ka va a yu ta tsa gwada ya wu ka mndu katsi, mndu a vziɲ tsi wu, Lazglafta ta vlaghunatá Sulkumani nda ghuəa ya vziɲ tsi.

⁹ Ta ghəɲa d̃vuvusta ghuni ta ghəɲa ghuni ná, ta dza'a vindaghunafta nda vinda a lu wu, kabga ghadaghada Lazglafta ka ghəɲani ta taghaghunafta.

† 3:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:5. * 4:10 Ngha ta 2 La Kwareɲt 1:16.

10 Tsaya skwi ta magə kuni ɲa inda* mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya demdem. Ta ndəba dzva yu da kaghuni zwanama, ka kɔɔnta kuni ta magay ta kəma ta kəma.

11 Ɗavawaɲa ka nzata kuni nda zɔaku, ma tsatsafaku kuni ta tsatsafaku, magawamaga ta slna nda dzva ghuni ɲa kata ghəɲa ghuni, manda ya ghada ɲni ta mnaghunata ya.

12 Ka mantsa ka kuni magay katsi, dza'a vlay gwal ta kul zlglafta ta glaku ɲa ghuni, haɔ kuni dza'a slaslamaku guli wa.

Gwada ta sagha Mgham Yesu

13 Zwanama da, ta kumay yu ta snanɲa ghuni ta skwi ta ghəɲa gwal nda rwa, da nzatá kuni sasu'anaka manda gwal ta kul faftá ghəɲa tanɲa ta Yesu.

14 Tsəhala grafgra amu kazlay: Mtumta Yesu ka sli'agaptá tsi kə'a ya, mantsa ya guli ná, grafma gra guli kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a nda ma Yesu ta inda gwal ta rwuta kawadaga nda Yesu ma zlglay nda ɲuɔuf guli kə'a.

15 Na gwada dza'a ɲni mnay ndanana ná, gwada ya mna Mgham Yesu ya. Baɔ tsa fitik dza'a vragata tsi ya ná, tinlaghuta a amu ta ndiri ya ta gwal nda rwa wa.

16 Baɔ tsaya, dza'a ghudzaga ghudzaga lwa Lazglafta, ɲa kapaɲta mali ta ghəɲa duhwalhani ta lwi, ka vyatá dula Lazglafta, ɲa saha Mghama mu Yesu ka ghəɲani ta luwa, ɲa sli'agapta gwal nda rwa ma Kristi karaku tanɲanɲ,

17 ɲa hla amu ta ndiri ya kawadaga nda hənɲ ma ghwayak, ɲa dza'a guyaku nda Mgham Yesu ma ghuvanata luwa. Mantsa ya tama, ɲa nzakwa mu ɲa dekdek kawadaga nda Mgham† Lazglafta.

18 Tsaya tama lɔuvuswa ɲuɔuf nda tsa gwadaɲa ya.

5

Sna a lu ta fitik dza'a vragata Yesu wa

1 Zwanama da, pahəgla a kuni ta vindaghunafta ka ta wati fitik, nda ya ka ta wati luwa dza'a magakwa tsa skwiha ya wa.

2 Nda sna kaghuni ka ghəɲa ghuni kazlay: Manda ghali ta sagha girvidik* ya dza'a sagha fitika Mgham Yesu kə'a.

3 Ma fitika mnay mnduha kazlay: Zda nzaku, ta haɔ hwazlaɔaku† wu kə'a ya, gi ma tsaya dza'a slakwa ɔadzaku, manda va ya ta sagha fitika dgakwa marakw nda huɔi dluk ya. Haɔ hənɲ dza'a ndapta mida wa.

4 Kaghuni zwanama da, ma grum a nzatá nzakwa kaghuni, ɲa sagha tsa fitik ya ksaghunaghata manda ghali wa.

5 Kaghuni demdem ná, zwana tsuwadaka fitik kaghuni. Nza a amu manda gwal ma grum girvidik ya wa.

6 Ka si mantsa tsi katsi, ma ksu hani ta amu manda ɲa sanlaha ya. Katək ná, nzamanza hzleɲa ndiri ka zlahavgha mu.

7 Gwal ta hani ná, girvidik ta hana hənɲ ta hani, girvidik ta ghuyakwa hənɲ ta ghuyaku guli.

8 Amu ya, gifitik ta mbaɔa amu ta mbaɔa. Zlaha ma vgha mu. Klafma zlglay nda ɲuɔuf nda ɔvu ka nzakwa hənɲ manda suɔatá lguta kufur ɲa wara nda tsi. Fafma ghəɲa mu ta mbaku manda fatá takazak‡ ma ghəɲ.

9 Pəgha a Lazglafta ta amu ɲa ghuzlamap tiri wa. Hgafhga ta amu ɲa mbamafta nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

10 Ta ghəɲa amu mtuta Yesu, ɲa nzakwa mu kawadaga nda tsi. Dər má ta nda iri mu, dər má nda rwa mu, kawadaga nzatá nzakwa mu nda tsi.

11 Tsaya tama, mbruvuswambra ta vgha ghuni, katuvuswa kata ta vgha ghuni manda ya ta magə kuni ndanana ya.

† 4:17 Aya 15-17: Gray nda 1 La Kwareɲt 15:51-52. 3:10. † 5:3 Gray nda Irmiya 6:14, 8:11. ‡ 5:8 Gray nda Isaya 59:17, Afisus 6:11-17.

* 5:2 Gray nda Mata 24:43, Lukwa 12:39, 2 Piyer

Dzatá ghəŋa gwada Pwal

¹² Zwanama dá, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, vlawa glaku ŋa gwal ta ksa slna Lazglafta mataba ghuni, gwal zbap Lazglafta ka fata ta ghəŋa kaghuni ŋa taghaghunaftá tvani ya.

¹³ Vlawa glaku ŋa taŋ dar ka dvuta kuni ta həŋ katakata ta ghəŋa slna taŋ. Nzuvuswanza nda zďaku mataba ghuni, nda ya nda sanlaha guli.

¹⁴ Zwanama dá, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, dvawadva ta gwal ta yadi, tsafarawa gwal huleb̄huleba, vlawa mbraku ŋa gwal htu mbrakwa taŋ, ka ksa kuni ta ŋuduf nda inda mndu.

¹⁵ Daswa ka kuni, da vranamtá mndu ta ŋaslu ta mndu nda ŋaslu. Navawaŋa katək, ka maga skwi ya dina mataba ghuni, nda ya ŋa hamata sanlaha tani.

¹⁶ Nda rfu ka kuni nzakwa ghuni.

¹⁷ Ma zlanap kuni ta maga du'a.

¹⁸ Rfanaghawa Lazglafta dər ta ghəŋa wati ma skwi tsi, kabga tsaya skwi ŋa magay ghuni ta zďaganatá Lazglafta, na tsa kaghuni gwal nda ndi'a nda Yesu Kristi ya.

¹⁹ Ma su'ufiŋ kuni ta Sulkum nda ghuḅa,

²⁰ Ma mnə kuni ta mtsiriu' nda gwada la anabi.

²¹ Ama kwatsadapwa inda skwi demdem, ka zbapta kuni ta ya dina,

²² ka tsaghuta kuni ta vgha nda inda bədzaku.

²³ Ka ghuḅaghunaghuḅa Lazglafta ya ta vlatá zďaku kaghəŋani, ka naghunaftá tsi ka ŋani dardar. Ka ngha tsatsi ta kaghuni tsuhtsuh, nda sulkuma ghuni tani, nda hafa ghuni tani, nda slu'uvgha ghuni tani. Tsaya dza'a kwal rutsak kul nzafta ta kaghuni ma fitika sagha Mghama mu Yesu Kristi.

²⁴ Dza'a magay tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, kabga ta magay ta inda skwi ya mna tsi.

²⁵ Zwanama dá, ndəbawa dzvu ta ghəŋa aŋni.

²⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama nda dvaftá vgha hmətət.

²⁷ Ta ndəba ghunatá dzvu yu ma hga Mgham Yesu. Ka dzananafta kuni ta na delewer na ta inda zwanama.

²⁸ Ka nza zďakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña la 2 La Tesalunik

Gazgu

¹ I'i Pwal, kawadaga nda i Silas nda Timote, ta vinda na delewer na ña kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Tesalunik, kaghuni ta nzakway ka ña Da mu Lazglafta, nda Mghama mu Yesu Kristi ya.

² Ka nza zdakatahudi nda zdakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi ta ghəña kaghuni.

Dza'a sasa Yesu da tsa guma

³ Zwanama da, had ñni ta zlanja rfanaghatá Lazglafta ta ghəña kaghuni wa. Nda nza tsaya tdukwa, kabga ta dza'a ta kəma ta kəma zlgħay nda ñudufa ghuni, nda dvu ta dza'a ta kəma ta kəma ta magə inda kaghuni ña sanlaha ya.

⁴ Tsaya ta kəl ñni ka ghubakwa ñni ta ghəña kaghuni da sanlaha ma Igliza Lazglafta. Kaghuni ná, ñanaña kuni ta zlgħay nda ñuduf, ka su'a ghuya danwa nda giri ta gə lu ña ghuni.

⁵ Tsa ghuya danwa ya ta maray kazlay: Tudukwa guma Lazglafta kə'a, ña klaftani ta kaghuni ka gwal nda ra ña da ga mghama Lazglafta, ya ta ghuyə kuni ta danwa ta ghəñani ya.

⁶ Skwi tdukwa dza'a magata Lazglafta, na tsa ghuyanaptá danwa dza'a ghuyanapta tsi ta tsa gwal ta ghuyaghunaptá danwa ya guli.

⁷ Ma zlagapta dza'a zlagapta Mgham Yesu Kristi ná, dza'a vlaghunanavla ta mbi'a vgha ta kaghuni ta ghuytá danwa ya, nda añni tani. Ta luwa dza'a saha tsi kawadaga nda duhwalha Lazglafta gwal nda mbra ya.

⁸ Ma takataka vu ta zlgħaku dza'a saha hən ña ghuzlanaptá iri ta gwal kul snañtá Lazglafta*, ta kwalaghutá

snatá Lfida Gwada Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa ghuzla iri dza'a ghuzlanapta lu ta hən ya ná, tsaya zadanatá hən dza'a zadanata lu di'ın nda wa ira Mgham Yesu, nda glakwa mbrakwani† tani.

¹⁰ Ma sahani dza'a magakwa tsaya, ña zləzlvay inda gwal ta zlgħafta, ña ndərmimay inda tan nda ndərmima. Tekw kaghuni mataba tan, kabga zlgħafzlgħa kaghuni guli ta gwada ya mnaghuna ñni.

¹¹ Tsaya ta kəl ñni ka gdata ta maga du'a da Lazglafta ta ghəña ghuni, kada nzata kuni ka guram nda skwi ya hgaf tsi ta kaghuni, ka zlgħaftá kuni ya. Ka katá tsi ta kaghuni nda mbrakwani, ña magay ghuni ta skwi dinadina, nda ya ña yifanaftani ta zlgħay nda ñudufa ghuni.

¹² Mantsa ya tama, dza'a mutsay hga Mghama mu Yesu Kristi ta glaku nda ma kaghuni, ña vlaghunatani guli ta glaku. Nda nza tsaya ka zdakatahuda Lazglafta mu nda Mghama mu Yesu Kristi.

2

Skwi dza'a magaku ta saha Yesu

¹ Zwanama da*, ta kumay ñni ta mnaghunatá gwada ta fitika sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi, nda gwada ta fitika tskavata dza'a tskavata mu ta kəmani ya. Wya skwi ta ndəbu ñni ta dzvu da kaghuni:

² Ka mamu mndu ta mnaghunata kazlay: Saghasa fitika sagha Mgham Yesu kə'a, yaha kuni da zləñ ka ghuya ghəña ghuni. Dər má la anabi tsi, dər má snañ nda sna a kuni ta gwaday, dər i'i a ta vindaghunafta ká lu má mnaghunata.

³ Yahayaha mndu da nanaftá kaghuni dər nda wati ma tsakalawi. Gi banalan a dza'a sagha tsa fitik ya wa. Makəd tsaya ná, nda ndəgha gwal dza'a gaftá sidi nda Lazglafta, ña saba tsa ghwadaka mndu ya dəday ta daði. Tsatsi mndu ta nzakway ka ghuma.

* 1:8 Grawa nda Isaya 66:15. † 1:9 Gray nda Isaya 2:10, 19, 21. * 2:1 Gray nda 1 Tesalunik 4:15-17.

⁴ Dza'a sli'avafslia ta ghəŋa inda skwi nda ghuḅa, nda ya ta ghəŋa inda skwi ta tsəlḅu lu ta tsəlḅu ta kəmani. Na nzamtani ma həga Lazglafta, ɲa mnayni kazlay: I'i Lazglafta† kə'a.

⁵ Mnaghunamna yu ta inda tsa skwiha ya ma fitika nzakwa ḁa da kaghuni. Zaghunapza ra?

⁶ Ndanana ná, nda sna kuni ta skwi ta ɲaghutá tsa ghwadák ya. Ka saghasa tsa fitikani ya ná, dza'a zlagapzaga.

⁷ Aɲ mndani, nda ghada ta magakumagaku slnahani. Ma tsanaɲta tsa mndu ta ɲaghuta ya ta tvi dza'azlay ná, kdekkek a dza'a maga tsi ta slnani wa.

⁸ Dza'a sabsa ta daḅi. Ma sagha dza'a sagha‡ Mghama mu Yesu ma glakwani, ɲa zadanatani nda hafu dza'a vuslagapta tsi ma wani.

⁹ Nda mbrakwa halaway dza'a saba tsa ghwadaka mndu ya, ɲa magayni ta inda mazəməmha, nda inda skwi ya ta ndrakawu lu nda ndrakawa, nda inda mandərmimi ɲa nana§ mnduha.

¹⁰ Dza'a magay ta inda ghwadaka skwiha ɲa nanaghatá gwal ta zada ghəŋa taɲ, kabga kwalaghuta taɲ ta tsu'af, ḁvaf a həŋ ta kahwathwata má dza'a mbanafá həŋ ya wa.

¹¹ Tsaya kəl Lazglafta ka ghunagatá mbrakwa zadaku ta ghəŋa taɲ ɲa zlglafta taɲ ta tsakalawi,

¹² kada tsanaghata Lazglafta ta guma ta inda tsa gwal ta kwalaghuta zlglaftá kahwathwata, zḁagana maga ghwadaka skwi ta həŋ ya.

Nzaku ka mnda zlgħay nda ɲuduf nda diha

¹³ Aɲni, nda ra ka rfay ɲni ta Lazglafta ta ghəŋa kaghuni zwanama. Dvudva Mgham Yesu ta kaghuni kabga Lazglafta ta zbaptá kaghuni daga ta taɲtaɲ, ɲa mbaghunafta nda ma slna Sulkum, ka faghutá kaghuni nda ghuḅa, ma zlgħafta ghuni nda ɲudufa ghuni ta tsa kahwathwata ya.

¹⁴ Na tsaya kəl tsi ka hgaftá kaghuni nda ma Lfida Gwada ya mnaghuna ɲni, ɲa mutsafta ghuni guli ta glakwa hga Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁵ Tsaya tama zwanama ḁa ná, dihavawa diha, ka ɲanata kuni ta inda tsa skwiha taghaghunaf ɲni ya, ḁər ya mnaghuna lu nda mna, ḁər ya vinda ghunaf lu nda vinda a tsi.

¹⁶ Ta maga du'a yu da Mghama mu Yesu Kristi tsatsi ka ghəŋani, nda ya da Da mu Lazglafta ya ta ḁvutá amu, ya ta zḁaɲtá hudi ka ləamatá ɲuduf ɲa kdekeden, nda skwi faf mu ta ghəŋ tida.

¹⁷ Ka ləaghunatá tsi ta ɲuduf, ka vlaghunatá tsi ta mbrakwa gḁata ta maga skwi ḁinadina ma slna nda ya ma gwada.

3

Magawa du'a ta ghəŋa aɲni

¹ Skwi ya ta pḁaku tama zwanama ḁa, magawa du'a ta ghəŋa aɲni, kada dza'a gwada Mgham Yesu ta kəma ta kəma misimmisim, nda ya ɲa ghubaray mnduha manda ya ta magaku da kaghuni ya.

² Magawa du'a guli ta ghəŋa aɲni ɲa katanatani da mnduha ta sidi, kabga inda mndu a ta tsu'a na gwada ta mnə ɲni na wa.

³ Mgham Yesu ná, vərḁa mndu ya, dza'a mbraghunafmbra, ɲa nghayni ta kaghuni da halaway*.

⁴ Wya skwi graf ɲni ta ghəŋa kaghuni ma ndi'atá vgha ɲni nda Mgham Yesu: Ta ɲanaɲa kuni ta hiḁaku ya ta vlaghunata ɲni, nda gḁata ta gḁata kuni ta magay nda ya dza'a kuni magay manda tsaya.

⁵ Ka maraghunamara Mgham Yesu ta tvi ɲa ḁvuta ghuni ta Lazglafta, nda ya ɲa hbay ghuni ta ɲuduf manda ɲa Kristi.

Maga slna manda va ɲa Pwal

⁶ Zwanama ḁa, ma hga Mghama mu Yesu Kristi ta mna ɲni ta na gwada na ɲa ghuni, tsaghwa vgha tavata

† 2:4 Gray nda Daniyel 11:36, Izekiyel 28:2. ‡ 2:8 Gray nda Isaya 11:4. § 2:9 Gray nda Mata 24:24.

* 3:3 Gray nda Mata 6:13, Yuhwana 17:15.

mnda zlgħay nda ṅuḏuf ta yaḏi, kul haḏ ta maga skwi tagħghunaf ṅni.

⁷ Kaghuni, nda sna kaghuni ta skwi ṅa magay, ṅa ksay ghuni ta sada ṅni. Ma nzakwa ṅni da kaghuni ná, nza a ṅni ka gwal ta yaḏi wa.

⁸ Zan a ṅni ta skwa zaya mndu ka mbalay wa. Aṅni ka ghəṅa ṅni ta slavapta nda rvidík tani, nda fitik tani ka maga slna ṅa zay ṅni, kabga va a ṅni ta ghuyaghunaptá ḏaṅwa† ta ghəṅa skwa zay ṅni wa.

⁹ Nza a vəl magay ṅni mantša ya kazlay, ra a ka mutsay ṅni ta skwi da kaghuni wu kə'a wa. Nda nza tsa slna magə ṅni ya ṅa tagħa skwi ṅa ghuni.

¹⁰ Ma tsa fitika nzakwa ṅni da kaghuni ya ná, wya ka ṅni si ta mnaghunata: «Ka va a mndu ta maga slna ya wu ná, ma vlan kuni ta skwa zay guli,» ka ṅni.

¹¹ Tsa nzakwani ya, snaṅnagħasna kazlay mamu sanlaha ta yaḏi mataba ghuni, kul haḏ ta maga slna kə'a. Ta ghəṅa valu da kiwa ghatalakw yeya skwi ta magə həṅ.

¹² Skwi ta mnə ṅni ṅa tsa mnduha ya, nda hga Mgham Yesu Kristi na: Magawamaga ta slna nda tvani, ka mutša kaghuni ka ghəṅa ghuni ta skwi ṅa zay ghuni, ka ṅni.

¹³ Kaghuni ya zwanama ná, ma hərfaku kuni ta maga skwi ḏina.

¹⁴ Ka haḏ yu ta sna tsa gwada vindaf lu ya wu, ka mndu katsi, mnanaṅwa mnduha demdem, ka dgaghuta kuni ta vgha nda tsi, ṅa ksafṭani ka hula.

¹⁵ Nziya nza tsi, yaha kuni da klaftá həṅ ka ghuma ghuni. Zlahawazlaha nda tvani, kabga zwanama ghuni ya.

¹⁶ Ka vlagħunavla Mgham Yesu tsatsi ka ghəṅani ta vla ḏaku ya, ta ḏaku ḏər ta wati luwa tsi. Ka nza Mgham Yesu kawadaga nda kaghuni demdem.

¹⁷ I'i Pwal ta vindaghunafta nda dzva ḏa, ta ga zgu yu ṅa ghuni. Tsaya thata dzva ḏa ta inda ḏelewerha ta vindafta yu. Mantša ya ta vinda yu.

¹⁸ Ka nza ḏakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni demdem!

† 3:8 Gray nda Slna gwal ghunay 20:34, 1 Tesalunik 2:9.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa Pwal ña 1 Timute

Gazgu

¹ I'i Pwal, ghunatá mnda Yesu Kristi, manda ya mnaf Lazglafta mnda mba amu nda Yesu Kristi ya faf mu ta ghəŋ tida ta vinda na delewer na.

² Ña kagha Timute*, vərda zwan̄a da ma zlḡhay nda ŋuduf ta vinda yu. Ka vlaghavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɔakatahudani, nda tawa hidahidani, nda zɔakwani.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta taghanatá ghwadaka skwi ta mndu

³ Manda ya si ta mnə yu ña gha ma sli'a da da luwa Mekaduniya ya kay, ka nzata ka ma luwa Afisus, kabga mamu gwal ta tagha tsakalawi ña mnduha. Ka dvanaghata ka ta həŋ ña zlan̄ta tan̄.

⁴ Ka mnanata ka ta həŋ, yaha həŋ da laghwi da hamtá ghəŋ ma gwada ta prukutunzum, nda mbəda mndəra mndu kul had lu dza'a kɔanakta. Ta klaktá hwazlaɔaku, ka zlan̄tá ŋlaku ta kəma ta kəma ma slna Lazglafta ma zlḡhay nda ŋuduf tsaha ya.

⁵ Klatá ghəŋa tsa gwada ta mnaghata yu ya ná, tsaya sli'anaftá d̄vu ya ta sabi ma ŋuduf ya nda ghuɔa, nda vərda ndanu kul had sana dga ghəŋ, nda vərda zlḡhay nda ŋuduf.

⁶ Tsughwadaghu tsughwada sanlaha ta tvi, ka laghwi zadamta ma tsa hwazlaɔakuha dza'a kwal katanaftá həŋ ya.

⁷ Ta kumay həŋ ta nzakway ka gwal ta taghanaftá zlahu Lazglafta ta mnduha, ama sna a vərda hahəŋ ta skwi ta mnə həŋ wa. Sna a həŋ ta vərda skwi ya sladaf həŋ tida guli wa.

⁸ Nda sna amu kazlay: Dina zlahu kə'a, ka nda tvani ksa mndu ta slna nda tsi.

⁹ Nda sna amu guli kazlay: Fa a lu ta zlahu ka ña gwal tɔdukwa wu kə'a, ama fafa lu ta zlahu ña gwal kul sna gwada da mndu, nda gwal ta maga mbrəs, nda gwal ta sidi, nda gwal dmaku, nda gwal kul zlan̄a Lazglafta, nda gwal kul snan̄tá dzahay', nda gwal ta pslatá dadaha tan̄, nda gwal ta pslatá mndu,

¹⁰ nda gwal ta hliri, nda gwal ta hahanaku zgun nda zgun, nda gwal ta dzawaptá mndu ka vu'a, nda gwal tsakalawi, nda gwal ta wada a ta wadu ka bətbət, nda ya ña gwal ta maga sanlaha ma ghwadaka skwiha, ka zlan̄tá vərɔaka tagha skwi.

¹¹ Tsa vərda tagha skwi ya ná, ta slanaghata ma Lfida Gwada fadim lu ña mnay ta ghəŋa glakwa Lazglafta lu.

Rfanaghatá Kristi

¹² Ta rfay yu ta Yesu Kristi Mghama mu, ta vlihatá mbraku prək maga slna da. Ta rfay yu ta ghəŋa vəl klaf-tani ta i'i ka mndu nda ra ña faftá ghəŋ tida, ña maganatá slna.

¹³ An̄ mndani, nda nza yu ka mndu si ta pgha rutsak tida ghalya, ka mnda giri ñani, ta balanata, ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i'i, kabga ma kwala da kul snan̄ta si ta maga† yu ta tsa skwiha ya. Si had zlḡhay nda ŋuduf da i'i wa.

¹⁴ Ka zɔidɔntá Mghama mu ta huɔi katakata, ka vlihatá zlḡhay nda ŋuduf, nda d̄vu ya ta mutsu lu ma guyatá vgha nda Yesu Kristi.

¹⁵ Wya tsa vərda gwada nda ra ka tsu'af̄ta inda mndu ya: Sasa Yesu Kristi ta ghəŋa hadik ña mbanaftá gwal dmaku. I'i mali mataba tan̄.

¹⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka tawatá hidahida ta i'i. Kumankuma Yesu Kristi ta maravata ma i'i ta nzakway ka mali mataba gwal dmaku ya, ta glakwa ksa ŋudufani. Nda nza ka gray ña gwal dza'a zlḡhaftá tsatsi, ña nzakwa tan̄ nda rfu ña kɔkedzen̄.

¹⁷ Ka nza sgit nda glaku ña dekedek ña Mgham kul had ta mtavata, kul

* 1:2 Ngha ta slna gwal ghunay 16:1. † 1:13 Ngha ta slna gwal ghunay 8:3, 9:4-5.

had ta nghavata, tsatsi turtuktuk Lazglafta na kdekeden. Amin!

¹⁸ Timute zwanja da, na gwada ta mnaghata yu na, manda va ya mna la anabi ta gwada ta ghajja gha ghalya ya, na nzakwa na gwada na na vlaghatá mbraku, kada laviŋta ka ta vulaftá vardaŋa vulu.

¹⁹ Nanaŋa ta zlgħay nda ŋudufa gha nda fatá ndana gha kul had sana dga ghaj. Vziŋvza sanlaha ta tsa fata ndanu kul had dga ghaj ya, ka dzatá zlgħay nda ŋudufa taŋ.

²⁰ Mataba tsa mnduha ya na i Himene nda Alegzandra. Vlaŋvla yu ta haŋ ta halaway‡, kada kwala haŋ razagaltá Lazglafta.

2

Na wa rakwa tsalbay mu ta tsalbu na?

¹ Skwi ya vli yu ta mbraku taŋtaŋ ta ghajani karaku na, tsaya dawa skwiha da Lazglafta nda maga du'a, nda taw ma ghuvani, nda rfanaghata ta ghajja inda mnduha.

² Dina ka maga du'a ta ghajja mghamha nda inda gwal ta ŋanatá ga mgham, kada mutsafta mu ta nzaku lebtekw, ma zdaŋa, ma zlaŋa Lazglafta nda tvani, na nzay mu ta nzaku manda ya ta raku daŋ ta wati ma tvi tsi.

³ Tsaya skwi dina ta zdaŋanata Lazglafta mnda mba amu.

⁴ Ta kumay tsatsi ta mbafta* inda mndu, ka mutsafta taŋ ta snantá kahwathwata.

⁵ Na nzakwani na, turtuktuk Lazglafta. Turtuktuk mndu ta guyanaftá mndu nda Lazglafta guli. Tsa mndu ya na, Yesu Kristi ya

⁶ ta vlatá ghajani na varatá inda mnduha demdem†. Tsaya skwi ya maga tsi ma fitik ya fa Lazglafta.

⁷ Na tsaya kaŋ lu ka fatá i'i ka mnda mnay, ka mnda ghunay‡ guli. Nda nza yu ka mnda taghanaftá gwal kul

nzakway ka la Yahuda§ ta gwada ta zlgħay nda ŋuduf, nda kahwathwata. Tsakalawa da a wu, kahwathwata ta mnə yu.

Imi'aha nda zgwana

⁸ Ta kumay yu tama ta magay zgwana ma inda vli ta du'a nda kapatá dzvu ya nda ghuŋa hezle' nda ta luwa, nda gatá sidi a wu, nda zlaradaŋa a guli wa.

⁹ Na mi'aha ya guli na, ka nzakwa hahaj nda hba vgha manda ya ta raku. Ma laghu haŋ da rka nda datá ghaj ya nda bla. Ma laghu haŋ da rka nda dasu, daŋ nda mizidikw, daŋ nda lgut ya nda bla dzvani* a tsi.

¹⁰ Ka rka haŋ ta rka nda ŋarmata slaha taŋ, manda ya ta ranja mi'aha ta marantá zlaŋay taŋ ta Lazglafta.

¹¹ Ma fitika tagha skwi ya guli, seftekwa ka marakw nzata, nda hanatá ghaj.

¹² Vlaŋ a yu ta tvi ta marakw na taghanaftá skwi, daŋ na ga mgham ta ghajja zgun wa. Seftekwa katsi nzata.

¹³ Adamu na taŋtaŋa mndu zlaganap Lazglafta, kada magaftá tsi ta Hawa.

¹⁴ Adamu a nanaf halaway guli wa, marakw ya nanaf tsi, ka kwalaghutá marakw ta snatá gwada Lazglafta†.

¹⁵ Daŋ má mantsa tsi, dza'a mbanafmba Lazglafta ta marakw nda ma yayni ta zwani, ka gдавagda tsi ta ŋavata ma zlgħay nda ŋudufani, nda dvutá mndu, nda nzaku nda ghuŋa.

3

Gwal ngħa Igliz

¹ Nana gwada dza'a yu mnay na na, gwada na faftá ghaj tida ya. Ka dvaŋdva mndu ta slana nzakw ka mali ta ghajja Igliz katsi na, ŋerma skwi ya dvan tsi.

² Dina ka nzakwa mali ta ghajja Igliz, ka mndu kul had rutsak tida, turtuk ka markwani, zlahafzla

‡ 1:20 Gray nda 1 La Kwareŋt 5:5, 2 Timute 2:17, 2 Timute 4:14. * 2:4 Gray nda Izekiyel 18:23. † 2:6 Gray nda Mata 20:28. ‡ 2:7 Gray nda 2 Timute 1:11. § 2:7 Gwal kul snantá Lazglafta Da mu ta Luwa. * 2:9 Gray nda 1 Piyer 3:3. † 2:14 Aya 13-14: Ngħa ta Zrafta 2:7, 21-22, 3:1-6.

katsi ta ghənjani, ta ndanay katsi ta ndanu tdukwa, dina ka nzakwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga tan, nda sna katsi ta taghanaftá skwi ta mndu,

³ ma nza tsi ka mndu ta sa ima inabi, ma nza tsi ka mndu ta sidi, ama leʔtekw ka nzakwani. Ma nza tsi ka mndu ta ghazeŋzeŋ, ma nza tsi ka mndu dʔvutá ta tsemi.

⁴ Nda sna katsi ta ŋanatá həgani, nda sna katsi ta zlahá zwanani ŋa nzakwa tan ka zwani ta sna gwada nda hanata ghəŋ guli.

⁵ Ka si sna a mndu ta ŋanatá həgani wu katsi, wa kə'a dza'a laviŋtá ng-haftá Igliza Lazglafta na?

⁶ Ma nza tsa mndu ya ka lfida mndu ma zlghay nda ŋuduf, da glə tsi ta ghəŋ, da zləmbamtá tsi ma mndərga tsa guma tsanagha lu ta halaway ya.

⁷ Dina ka nzakwani ka mndu ya ta ghubu dər gwal kul snantá Lazglafta, kada nzakwa tsi ka mndu kul had lu ta gagay nda gaga, da zləmbamtá tsi da dəbla halaway*.

Gwal ksa slna ma səla mnduha

⁸ Gwal ta ksa slna ma səla mnduha ya guli, dina ka nzakwa tan. Yaha həŋ pgha wirak his ma vu, yaha həŋ nzakway ka gwal ta sasaku, ka gwal ta zba tsemi nda ta ghwadaka tvi.

⁹ Dina ka nzakway tan ka gwal ta ŋanatá kahwathwata ya marigiŋ lu ma zlghay nda ŋuduf nda fata ndanu kul had sana dga ghəŋ.

¹⁰ Dina ka dzəghantá həŋ karaku. Tahula tsa, ka had sana skwi ŋa mnafta ta həŋ wu katsi, laviŋlava həŋ ta nzakway ka gwal dza'a ksa slna ma səla mnduha.

¹¹ Mantsa ya mi'aha ta ksa slna ma səla mnduha guli. Dina ka nzakwa tan. Had wu ka həŋ ta kusleberaku, zlahafzlaha ka həŋ ta ghəŋa tan, ka ŋərmani ka həŋ nzakway ma inda skwi.

¹² Mndu ta ksa slna ma səla mnduha ná, turtuk ka markwani, pərdəfpərdə katsi ta zlahá zwanani nda gwal ga tan tani.

¹³ Ka nda tvani ta ksa gwal ta ksa slna ma səla mnduha ta slna katsi ná, ta vlanvla lu ta glaku ta həŋ ma inda vli. Laviŋlava həŋ ta gwada tan kul had zləŋ ma fatá ghəŋa tan ma zlghay nda ŋuduf ma Yesu Kristi.

Hya skwi ta vlamata zlghay nda ŋuduf

¹⁴ Ta vindi yu ta na delewer na ŋa gha ná, nda fa ŋudufa da ta labə da nghaghaghata.

¹⁵ Ala, ka gərdugerda yu katsi, dza'a nda sna ka kaka dza'a nzaku ma həga Lazglafta ta nzakway ka Igliz, hahəŋ gugudi ta dihanatá kahwathwata.

¹⁶ Manda va tsaya ná, dagala nza-kwa skwi ya nda difa payaf Lazglafta, ta nzakway ka Kristi ya zlghaf mu.

Marigiŋ mara Lazglafta ka mnda səla. Tudukwa nzakwani, ka Sulkum nda ghuḃa† maranḃa.

Nda ngha duhwalha Lazglafta, ka mnə lu ta gwada tida, ŋa inda gwal kul nzakway ka la Yahuda.

Ka zlghaftá mnduha ma inda vli ta ghəŋa hadik.

Ka klaghatá Lazglafta ta luwa da vla glakwani.

4

Tagha skwa gwal tsakalawi

¹ Tsalinḃsala Sulkum nda ghuḃa kazlay: Ma kdavakta fitik ná, dza'a zlanavazla sanlaha ta zlghay nda ŋudufa tan, ka laghwi da sna ŋa sulkumha ta nana mndu, nda tagha skwi ya ta klagapta ghwadaka sulkumha kə'a.

² Ŋa nanaghata gwal ta maga madgwirmadgwir, ta mna tsakalawi, ta həŋ. Vli ma ndana tsa mnduha ya ná, manda datá kufur ghandand ma vu ya nzakwani.

³ Dza'a lmay həŋ ta kla marakw, dza'a lmay həŋ ta zay lu ta sanlaha ma skwa zay. Wya Lazglafta ta zlagigiŋtá tsa skwiha ya ŋa zay gwal zlghay nda ŋuduf, gwal nda sna ta

* 3:7 Aya 2-7: Gray nda Titus 1:6-9. † 3:16 Gray nda Ruma 1:4. * 4:4 Gray nda Zlrafta 1:31.

kahwathwata. Ta zə həŋ ya, ɲa rfay taŋ ta Lazglafta ta ghəŋani.

⁴ Manda va tsaya, inda skwi zlagigin Lazglafta ná, dīna* nza-kwani. Ka ta rfanagharfa lu ta Lazglafta ta ghəŋa skwi ta zə lu, haɗ sana skwi ɲa wuɗanaghuta wu,

⁵ kabga ghuβin ghuβa Lazglafta nda gwadani nda ya nda ma maga du'a guli.

Nzakway ka vərɗa mnda maganata slna ta Yesu Kristi

⁶ Ka taghanaftagha ka ta inda tsa skwiha ya ta zwanama katsi, dza'a nzakway ka ka ɲərma kwalva Yesu Kristi. Dza'a maraŋmara ka kazlay: Nda bagha ka nda gwada zlghay nda ɲuɗuf, nda ya nda vərɗaka tagha skwi ya taghaf ka kə'a.

⁷ Zluŋzla ta gwada prukutunzumha ta gwadə halata mi'aha. ɲavaŋa kagha, ka nza ka ta nzaku ma ndi'ata vgha gha nda Lazglafta.

⁸ Skwi dīna zavzava ɲa hwaya us ma vgha, ama sira a katu mida wa. Ndi'atá vgha nda Lazglafta katək na vərɗa skwi ta kata mndu ma inda skwi, kabga da tsatsi na ta ta imi ta sləməŋ ta ghəŋ nzaku ya ndanana, nda nzaku ya ta kəma.

⁹ Nana gwada na ná, vərɗa gwada ya, nda ra ka tsu'afta inda mndu kul haɗ sana dzudzukway.

¹⁰ Taghəŋa tsaya ta kəl mu ka dzatá vgha ka ɲavata ka maga slna, kabga nda fa ghəŋa mu ta Lazglafta ya nda hafu mida. Tsatsi ta nzakway ka mnda mba inda mndu, katkatatani gwal zlghay nda ɲuɗuf.

¹¹ Tsaya skwi dza'a ka sladanata, ka taghay.

Nzanza ka mndu ɲa ksa sadani

¹² Yaha mndu da hərtətətá nzakwa gha ta ka zwaŋ. Katək ná, nzanza ka ɲa gwal zlghay nda ɲuɗuf, ka mndu ɲa kla sadani ma tva gwada, ma tva nzaku, nda ya ma tva nzaku nda ghuβa.

¹³ Ma kɗaku yu ka labə ya, ka gɗata ka ta dzaŋanaftá gwada† Lazglafta ta

mnduha, ka vla ka ta mbraku ɲa taŋ, ka tagha ka ta skwi ɲa taŋ.

¹⁴ Yaha ka da ganavatá masfa ta skwi ya vlagha Sulkum ma kagha, ya vlagha lu ma fitika mnata la anabi, ka faghaghatá la galata mndu ta dzvu ya.

¹⁵ ɲafŋa ta vgha ta tsa skwiha ya, ka maga ka nda kɗavakta ɲuɗufa gha, ɲa nghanŋa inda mnduha káka ta dza'a ta kəma ta kəma.

¹⁶ Dasuwa ka ka nda nzakwa gha, ɗasuwa ka ka nda skwi ta taghə ka guli. Ndi'amndi'a mida. Ma tsa magay gha mantsa ya, dza'a mbanafŋa ka ta ghəŋa gha, nda gwal ta fata sləməŋ ka snay tani.

5

Vla ta hidaku ɲa inda gwal zlghay nda ɲuɗuf

¹ Ma davə ka ta glata mndu. Nda ɗasuwa ká ka gwada nda tsi, manda skwi nda da gha*. Manda mna gwada ɲa zwaŋama gha ka ka gwada nda zwana duhwalha.

² Galata mi'aha ya guli ná, manda mamaha gha, káka ngha həŋ. Ngha ta daghala mi'aha manda kwagha ma gha kul haɗ ndanaŋtá sana skwi nda həŋ.

Mi'a wadgu

³ Vla ta glaku ɲa vərɗaka mi'aha ka wadgu, ka matuŋulum.

⁴ Ka si mamu zwana tsa wadgu ya, ka zighihani a tsi katsi, tiŋəl hahəŋ dza'a zrafta katanŋtá gwal ga taŋ, ɲa planamtá dzva taŋ. Tsaya skwi ta zdəganatá Lazglafta.

⁵ Tsa vərɗa wadgu ta nzakway ka matuŋulum kul haɗ mndu ɲa katanŋa ya ná, ta Lazglafta fafta tsatsi ta ghəŋani. Haɗ ta zlanŋtá maga du'a, ka tawa ghəŋ da Lazglafta nda fitik tani, nda rvidik tani, ɲa ɗawa katu da tsi wa.

⁶ Ama wadgu ya ta nzaku ta daghayakwani ná, nda mta tsaya ɗər má ta ndiri tsi.

† 4:13 Ngha ta Lukwa 4:16-21. * 5:1 Gray nda Levitik 19:32.

⁷ Tsaya skwi dza'a ka havanaktá hən, kada nzakwa hən kul had rutsak ta hən.

⁸ Ka had mndu ta nghapta ka la tan, katkatatani la ma həga ga tan wu katsi, 6lin6la tsa mndu ya ta zlg hay nda ɲuduf, mal tsatsi badzatani ka mndu kul zlg haftá Yesu.

⁹ Marakw ya mtu zə'ala tan ná, ta magay ka imani ta mku' mbsak, kada mbədamta lu mataba mi'a wadgu. Tsa si turtuktuk yeya ka zə'al sanɲ tsi guli.

¹⁰ Ta ghubay ka lu ma ɲərma slnahani ta magə tsi. Va galanafgala katsi dina ta zwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga tan, ta mbazay katsi ta səla gwal zlg hay nda ɲuduf, ta katay katsi ta gwal ta sa duni, fafa katsi ta ghəɲani ka maga inda ɲərma slna.

¹¹ Yaha ka mbədamtá mi'a wadgu ta ka daghali ma tsa mbsak ya, kabga bađu sli'avaf ta dfa zgun ma vgha tan, ka dganatá hən nda Kristi ná, zbay tan ta dza'agelta da zə'al.

¹² Dza'a ksay guma ta hən kabga 6lanap6la hən ta skwi ya si kura hən tantan.

¹³ Taghəɲa tsa guli, had sana skwi ta magə tsi ta ghəɲa sli'ani da ra watgha həga ga mndu wa. Dza'a ra watgha həga ga mndu yeya a guli wu, dagala va yawa tan. Gwada kul nghanatá hən ná, tsaghuzlaram ka hən dida.

¹⁴ Tsaya tama, ta kumay yu ta sli'a mi'a wadgu ta ka daghali ya da zə'alha tan, ka yaya hən ta zwani, ka ngha hən ta həga tan, kada kwala ghumaha mu ta mna gwada kul raku ta amu.

¹⁵ Mamu sanlaha ta gi ghadata mbədaghutá vgha, ka zluɲtá vərda tvi, ka laghwi mista halaway.

¹⁶ Ka mamu sana marakw ta zlg haftá Yesu, nda mi'a wadgu ma mndəra tan katsi, ka kata tsi ta hən, yaha tsi zlanantá Igliz, kada lavɲta Igliz ta katanɲtá vərda wadguha ya ta dunluɲwaku.

Gwal ngha Igliz

¹⁷ La galata mndu ta ksa slna dina mataba Igliz ná, dina ka vla glaku dagala ɲa tan. Katkatatani gwal ta mna gwada, nda gwal ta tagha skwi ɲa mnduha.

¹⁸ Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Had kuni dza'a hbunustá budzanɲ ta wi ta sla ta dga hya wu,» ka'a. Mantsa ya ka'a guli na: «Raɲra vlanɲtá nisəlani† ta mndu ta ksa slna,» ka'a.

¹⁹ Ma gi tsu'af ka ta gwada ta mnafta lu ta sani ma glata mndu ta ksa slna mataba Igliz. Ba mamu ka masləmstək ta6 his ka hkən a tsi ta snanaghata.

²⁰ Gwal ta ga dmaku ya, dvanaghadv ta hən ta kəma inda mnduha, kada ganafta tsi ta zləɲ ta sanlaha.

²¹ Ta ndəba dzvu yu ɲa gha ta kəma Lazglafta, nda Yesu Kristi, nda ya ta kəma duhwalhani zabap Lazglafta. Snasna ta tsa gwada ya, yaha ka da laghwi da dfa ghəɲ. Yaha ka da gala mndu nda gala.

²² Yaha ka da gi hwaya fanaghatá dzvu ta ghəɲa mndu ɲa vlanɲtá slna mataba Igliza Lazglafta. Yaha ka da hba huta mista mndu ta gatá dmaku. Ngha ta ghəɲa gha, yaha ka faftá rutsak ta vgha gha.

²³ Yaha ka gdata ta sa imi kwenkwen, ama ka sa ka ki'a ta ima inabi, ɲa ghzla skwi ma huda gha, nda ya ɲa ghzla tsa gdata ta gdata ka kul dughwanaku ya.

²⁴ Sanlaha ma mnduha ná, ta da6i dmakwa tan, dər ta la a lu tsanaghatá guma ta hən. Ama tahula tsanaghatá guma ta hən ta nghavata ɲa sanlaha.

²⁵ Manda va tsaya guli, ta nghaku ɲərma slna ta da6i, dər má sabə a tsi ta da6i gi hadahada wu, difaghuta a wa.

6

La vu'aha

¹ Inda gwal ta ga vu'a, ka vla hən ta glaku ɲa danahəgaha tan, kada

† 5:18 Ngha ta Vrafta ta zlahu 25:4 nda 1 La Kwareɲt 9:9, Mata 10:10, Lukwa 10:7.

kwala mnduha ta raza Lazglafta, nda skwiha ya ta taghə mu.

² Ka gwal zlgħay nda ɲuduf na daɲahəgaha taɲ katsi, yaha həɲ da kwal kul sna gwada da həɲ, kabga nzakwa taɲ ka zwanama ma zlgħay nda ɲuduf. Ka ɲavanja həɲ katək ka maganata slna taɲ nda tvani, kabga tsa daɲahəgaha taɲ ta maganata həɲ ta slna ya ná, gwal zlgħay nda ɲuduf ta dʋu Lazglafta həɲ.

Ma tsemi ta saba inda ghwadaka skwi

Tsaya skwiha ɲa tagħay għa ɲa mnduha. Ka vla ka ta mbraku ɲa taɲ.

³ Ka lagħa mndu ka tagħa sana skwi tskəm, ka zluɲta vərɗaka gwada Mghama mu Yesu Kristi, nda skwi ya ta taghə mu ta ranɲta zlgħay nda ɲudufa amu katsi,

⁴ tsa mndu ya ná, gla ghəɲ ta glə tsi, haɗ sana skwi snaɲ tsi wa. Dughwana a ma ndanani wa, zlərdutawi nda mbaɗa gwada yeya snaɲ tsi. Ma tsaya ta saba drakuha, nda zlərdutawi, nda razuha, nda ghwadaka uwa'uwalakuha

⁵ nda zlərdutawi kul kdavakta mataba gwal kul haɗ ghunislak ma ghəɲa taɲ. Snəgla a həɲ ta kahwath-wata wa. Dina ná, skwi ɲa mutsa gadghəl ya ka hahəɲ ta ndanay.

⁶ Manda va tsaya nzakwani, dina ná, mghama gadghəl ya, ka ta rfu mndu nda kuraghuta skwi ya da tsi.

⁷ Anj mndani, haɗ sana skwi ya klaganam mu da ghəɲa haɗik wa. Manda va tsaya guli ná, haɗ sana skwi ya dza'a klinɲa mu guli wa.

⁸ Tsaya tama, ka mamu mu nda skwi ɲa zay, nda skwi ɲa suday ta vgha ya ná, prək mu nda tsa.

⁹ Ama gwal ta zba nzaku ka gadghəl ná, ta dəɗamdəɗa həɲ da skwi ta dzəgha mndu. ɲa dəɗamta taɲ da dəɗla ghwadaka mnduha ta ɓadza mndu, nda ya ta zadanatá mndu ɲa dekdek.

¹⁰ Dvutá tsemi ná, ta klakkla ta slrəɲa inda ghwadaka skwi. Ma tsa dʋuta taɲ ta tsemi ya, ka zlanavatá həɲ ta zlgħay nda ɲudufa taɲ, ka garaɓ tsi ta həɲ katakata.

Vərɗaka vula zlgħay nda ɲuduf

¹¹ Ama kagħa mnda Lazglafta, wara ta tsa skwiha ya. Ka zba ka ta tva nzaku tɗukwa, nda tva ndi'navatá vgha ta Lazglafta, nda tva zlgħay nda ɲuduf, nda tva dʋutá mndu, nda tva ksa ɲuduf, nda tva nzaku leɓtekwa guli.

¹² Lma ta vərɗa lma zlgħay nda ɲuduf. Zak za ta hafu ɲa kdəkedzeɲ, kabga hgafhga Lazglafta ta kagħa ta ghəɲani ma mnaɲta għa ta ɲərmata zlgħay nda ɲudufa għa ta kəma ndəghata masləmtsəkha.

¹³ Ka yu ta mnaghata ta kəma Lazglafta ta vla hafu ɲa inda skwi, nda ya ta kəma Yesu Kristi ta mnigɲta vərɗa gwada ta kəma Pwanəs Pilat* ná,

¹⁴ ka ɲanata ka ta na gwada ta mnaghata yu na. Ka nzata ka kul haɗ sana skwi ta kagħa, kul haɗ rutsak, ha ka sagħa fitik dza'a kəl Mghama mu Yesu Kristi ka maravata.

¹⁵ Dza'a maravamara baɗu fitik ya tsaf Lazglafta. Da tsa Lazglafta ya inda mbraku. Tsatsi Lazglafta turtuktuk. Tsatsi dzuɓaya zdaku. Tsatsi ta ga Mgham ta ghəɲa mghamha†. Tsatsi mgham ta malaptá mghamha.

¹⁶ Tsatsi turtukwani kul haɗ ta mtavata, ta nzaku ma tsuwadək kul lavɲta mndu ta ɓhanavata. Haɗ mndu ta kdə nghanɲa wa. Haɗ mndu dza'a lavɲta nghanɲa‡ guli wa. ɲani glaku, nda mbraku, ɲa kdəkedzeɲ. Amin!

Vlanɲta hidaku ta gwal ka gadghəl

¹⁷ Mnanamna ta gwal ka gadghəl ma na ghəɲa haɗik na, yaha həɲ da ghərɓaku, yaha həɲ da lagħwi da faftá ghəɲa taɲ ta gadghəla§ taɲ ya dza'a kwal kul nzdavata. Ta Lazglafta

* 6:13 Ngha ta Yuhwana 18:36-37, 19:11. † 6:15 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17, Zabura 136:3.

‡ 6:16 Gray nda Zabura 104:2, Sabi 33:20, Yuhwana 1:18. § 6:17 Gray nda Lukwa 12:20.

ya ta vlamatá inda skwi ka haslay
 ɲa nzakwa mu nda rfu ka hən faftá
 ghəɲa taɲ.

¹⁸ Mnanamna ta hən ka maga hən
 ta zdaku. Ka sganaghata hən ta maga
 skwiha dīnadīna. Mnanamna ta hən
 ka muvla hən ta muvla, ka vla hən ta
 skwi ɲa katanťa sanlaha nda tsi.

¹⁹ Ka mantsa ya ka hən magay,
 dza'a tskanatska hən ma ɲərma vli
 ta skwiha taɲ, ɲa slafta taɲ tida
 bađu mahtsim*, kada mutsafta hən ta
 vərda hafu.

Dzatá ghəɲa gwada

²⁰ Timute da, dasuwa ka ka ɲanatá
 skwi ya fagham Lazglafta ma dzvu.
 Ma fam ka ta wa gha da gwadaha ka
 bətbət kul gra vgha nda zlghay nda
 ɲuduf, nda tagha skwi ya ta mnə lu
 kazlay: Snaɲťa skwi kə'a ya, tsaw
 tsakalawi ya.

²¹ Ma famťa ghəɲ ka tagha tsa
 skwiha ya, kəl sanlaha ka Pak zl-
 ghay nda ɲuduf. Ka nza zdakatahuda
 Lazglafta nda kaghuni!

* 6:19 Gray nda Mata 6:20.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña 2 Timute

Gazgu

¹ I'i Pwal ta vindaftá na defteri na. Nda nza yu ka mnda ghunay Yesu Kristi, manda ya kumaf Lazglafta. Nda fa yu ña mna gwada ña mnduha ta ghəña gwada ta hafu, ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta gwal ta ndi'aftá vgha nda Yesu Kristi.

² Ña kagha Timute* zwaña da, ya ta dvu yu ta vindaghafta yu. Ka vlaghavla Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu ta zđakatahudani, nda tawa hidahidani, nda zđakwani tani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta ghəña kagha. Nani ta maganata yu ta slna nda ñudufa da turtuk, manda ya si ta maganata† dzidziha da. Inda fitika magay da ta du'a da Lazglafta nda fitik tani nda rvidik tani ya ná, ta havay yu ta kagha.

⁴ Havakta da ta fitika mbəzay gha ta ima taw ná, ta mamay yu katakata ta nghəglanťa kagha, kada ndəghafta ñudufa da nda rfu.

⁵ Ta havay yu, ya káka zlgħafta kahwathwata nda ñudufa gha ta Yesu Kristi. Tsa zlgħay nda ñuduf ya ná, tinəl midza gha Luwis ta zlgħafta, ka finťa ma gha Unis. Grafgra yu kazlay: Zlgħafzlgħa kagha guli kə'a.

⁶ Tsaya ta kəl yu ka havglaghakta, yaha ka da wudinťa skwi ya vlagha Lazglafta, ma fitika faghaghata da ta dzvu ya.

⁷ Sulkum ya vlama Lazglafta ná, ña zbukwa vgha a wa. Katək ná, ta mbrə nda mbra ta amu. Ta vlamavla ta dvu nda ksanatá ghəñ.

⁸ Yaha ka da hula mna gwada ta Mghama mu. Yaha ka da hula mna gwada ta i'i tsam lu ma gamak ta

gwada ta tsatsi ya guli. Katək ná, zlgħafzlgħa ta ghuya danwa kawadaga nda i'i ta ghəña Lfida Gwada, nda fata ghəñ ta mbraku ya ta vlə Lazglafta.

⁹ Tsatsi ta mbamafta. Ka hgaftá tsi ta amu ña nzakwa mu ka mnduhani. Nza a kabga vəl magata mu ta skwi dina wu, ama mantsa ya kurata tsi nda zđakatahudani. Tsa zđakatahudani ya, vlamavla lu nda ma Yesu Kristi ma kdaku lu ka fatá ghəña hadik.

¹⁰ Ka maravatá tsi ndana tama nda ma zlagapta Yesu Kristi, mnda mba amu. Tsatsi ta klinťa mbrakwa mtaku, ka maramata nda ma Lfida Gwada ta tva nzaku nda hafu ña kdekedzen.

¹¹ Ña mna tsa Lfida Gwada ya ña gwal kul nzakway ka la Yahuda fata Lazglafta ta i'i ka mnda ghunay, ka taghay‡ da ña tan.

¹² Ta ghəña tsaya ta kəl yu ka ghuya na danwa na. Ama ksa a hulani ta i'i wu, kabga nda sna yu ta mndu ya faf yu ta ghəñ tida. Grafgra yu guli kazlay: Mamu tsatsi nda mbraku, ña ñanatá tsa Lfida Gwada fadim tsi ma dzvu ya ha ka sagha fitika tsa guma kə'a.

¹³ Ka nza kahwathwata gwada ya snan ka da i'i ka skwi ña klay gha ta sadani. Ka nzamta ka ma zlgħay nda ñuduf, nda ya ma dvu ya vlama Yesu Kristi.

¹⁴ Nananja ta nərma tagha skwi ya faghama lu ma dzvu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa, ya ta nzaku ma amu ya.

¹⁵ Nda sna ka kazlay: Zlidivazla inda gwal ta hadika Asiya kə'a. Tekw i Fizel nda Hermuzena mataba tan.

¹⁶ Ka marananmara Lazglafta ta tawa hidahidani ta ghəña həga ga Unesifura, kabga si ta gđagđa ta ksidimťa ñuduf. Ksaf a na tsatá i'i ma gamak na ka hula wa.

¹⁷ Katək ná, ma bhagaghatani da luwa Ruma, ka zbə tsi ta i'i ka ndanđa, ka slaftá tsi ta i'i.

* 1:2 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1. † 1:3 Ngha ta Filipiya 3:4-5. ‡ 1:11 Gray nda 1 Timute 2:7.

18 Má ka vlašvla Mgham Yesu Kristi ta mutsaftani ta tawa hidahida Lazglafta badu fitika tsa guma. Mal kagha guli nda sna ta katu ya katiha tsi ma nzakwa da ma luwa Afisus.

2

Nzanza ka vordaka sludza Yesu Kristi

1 Kagha tama zwanja da, mbra ta vgha ma zdakatahudi vlama lu ma Yesu Kristi.

2 Skwi ya snan ka da i'i ta kama ndaghata maslamsakha ya, taghanaftagha ta narma mnduha ta lavintá taghanaftá sanlaha guli.

3 Su'a ta ghuya danwa ta slaghaghata ta ghonja gwada ta Yesu Kristi, manda ya ta su'u varda sludzi.

4 Ka ta ga sludzi mndu katsi, had ta laghwi da famta ghanani manda ya ta mago hamata mnduha, ka ta kumay tsi ta zdanafta nudufa malani wa.

5 Manda tsaya mndu ta hwaya guli. Ka hwaya a tsi ta tsa hwaya ya nda tvani* wu katsi na, mutsaf a ta nisalani wa.

6 Mndu ta navata ka hva guli na, tinjal tsatsi ta za yakwani.

7 Ndana ta skwi ta mnaghata yu. Ka ta ndanay ka katsi, dza'a vlaghavla Lazglafta ta tva snata inda skwi.

8 Havakhava ta Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka zivra Dawuda, tsatsi ta sli'agapta nda hafu mataba gwal nda rwa, manda ya ta tagha na Lfida Gwada ya ta mnə yu na.

9 Taghona tsa Lfida Gwada ya ta ghuya yu ta danwa ha ka tsamta i'i ma gamak manda mndu ta magata ghwadaka skwi. Ama dar ma mantsa tsi, hbam a lu ta gwada Lazglafta wa.

10 Tsaya ta kel yu ka su'a inda skwi, na mutsafta gwal zabap Lazglafta ta dakwa tan, kada mutsafta hahon guli ta mbaku ta nzakway ma Yesu Kristi, na nzakwa tan ma glaku kul had kdavaktani ya.

11 Nana gwada dza'a yu mnay na na, gwada nda ra ya.

Ka mtumta mu kawadaga nda tsi, dza'a nzakway mu nda hafu kawadaga nda tsi guli.

12 Ka ta su'ay mu ta ghuya danwa kawadaga nda tsi, dza'a gay mu ta Mgham kawadaga nda tsi guli.

Ka sna a nni ta kagha wu ka mu nda tsi, sna a yu ta kaghuni guli wu, ka'a dza'azlay nda amu.

13 Ka dar nza a mu ka narma mndu tawa irani wu, tsatsi tani, ta nzakwani tsatsi† ka narma mndu,

kabga lavin a tsatsi ta mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu ka'a nda ghanani wa.

Mna ta vordaka gwada Lazglafta

14 Havanakhava ta tsa skwiha ta mnaghata yu ya ta sanlaha. Mnanamna ta hon ta kama Lazglafta, ka zlanja hon ta zlardawi ta ghona gwadaha. Had sana skwi ta katanta tsa zlardawi ya ta mndu wu, ta ghona zadinta gwal ta snay yeya katok ta zadinta tsi.

15 Kagha, navanja ka nzakwa ka ta kama Lazglafta ka mndu nda ndaha, ka mnda maga slna kul had hula ta ksafata ma slnani, ta mna varda gwada nda tvani.

16 Ma fa ka ta wa gha da gwadaha ka batbat kul ksa vgha nda zlghay nda nuduf, kabga gwal ta famta ghona tan da mnderga tsa gwadaha ya na, ta sgaku nda sga di'inaghuta tan nda Lazglafta.

17 Gwada ma wa tan guli na, manda tsakwa gurdza nzakwani. Tekw i Himene‡ nda Fileta mataba tsa mnduha ya.

18 Zlunzla hon ta tva kahwathwata. «Nda ghada luta sli'agapta ma mtaku,» ka hon ta mnay. Mantsa ya ka hon ta zlambintá sanlaha ma zlghay nda nudufa tan.

19 Tsaw tsa dihatá dughwanja skwi thaf Lazglafta ya na, gigidavaf a wa. Wya ka lu vindafta ta tsa dughwan

* 2:5 Gray nda 1 La Kwarent 9:24-27. † 2:13 Aya 11-13: Gray nda Ruma 6:8, Mata 10:33 nda Lukwa 12:9, Mbsak 23:19. ‡ 2:17 Himene: Ngha ta 1 Timute 1:20. § 2:19 Gray nda Mbsak. 16:5.

ya: «Nda sna Mgham Lazglafta ta gwal ta nzakway ka naniſ.» Ka lu guli na: «Inda mndu ta mnay kazlay: Na Mgham Lazglafta yu kə'a ná, ka mbədanambəda tsi ta hul ta maga ghwadaka skwi,» ka'a.

²⁰ Huzla tsatsaf lu nda dasu nda ya nda ghuva tili yeya a ta slanaghata lu ma həga dagala wa. Fidatá fu sanlaha, tsatsaf nda rəisl lu ta sanlaha. Na maga slna badu gwada dagala sanlaha, na maga slna nda hamata fitik sanlaha guli.

²¹ Ka Zlanzla mndu ta maga tsa ghwadaka skwiha mnə yu ya katsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka guram nda huzla ta kəl lu ka ksa slna nda tsi badu gwada dagala, ya faghu lu nda paya na maga inda slna dīnadīna.

Nzanza ka vərda mnda ksa slna Mgham Yesu

²² Tsaghutsa ta vgha nda ghwadaka ndanu ya ta kumə duhwal ta magay. Zba ta tva maga skwi tdukwa, nda tva zlgħay nda njuduf, nda tva dvu, nda tva zdaku kawadaga nda gwal nda ghuḅa njudufa taŋ, ta hga hga Mgham Lazglafta.

²³ Ma fam kagha ta wa gha da zlərdutawiha ka bətbət, kul had hayhayani, kabga ta sabsa zlərdawi mida.

²⁴ Vani ná, had mndu ta ksa slna Mgham Lazglafta ta zlərdawi wa. Katək ná, ta mamay ká inda mnduha ta tsa mndu ya, laviŋlava katsi ta taghanaftá skwi ta mnduha. Ta ksay katsi ta njuduf ma skwi ta mnə mnduha tida.

²⁵ Nda hanatá ghəŋ katsi gwada nda gwal ta mbadanaftá gwadani. Ka waya ka skwi dza'a vlanvla Lazglafta ta tvi ta həŋ na mbədanafta taŋ ta nza-kwa taŋ, na snaŋta taŋ ta kahwathwata.

²⁶ Na vrakta ghəŋa taŋ, na ndapta taŋ ma dəbla halaway ya si ta ksaghutá həŋ na snanatá skwi ta kumə tsi.

¹ Wya skwi na snaŋta gha: Ma kdavakta fitik ná, dza'a mamu ghuya danwa,

² kabga dza'a nzakway mnduha ka gwal ta dvutá ghəŋa taŋ, ka gwal ta dvutá tseḏi, ka gwal ta ghərbaku, ta gla ghəŋ, ka gwal ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta, ka gwal kul had nzi'ina taŋ ta dadaha taŋ, ka gwal kul had ta rfa mndu, ka gwal kul had ta zləŋa Lazglafta.

³ Dza'a nzakway həŋ ka gwal taŋtəŋa ghəŋa taŋ, ka gwal kul had ta tawa hidahida ta mndu, ka gwal ta tsanavatá gwada ta mndu, ka gwal kul zlahavata, ka gwal ta sidi, ka gwal ka ghuma skwi dīna.

⁴ Dza'a nzakway həŋ ka gwal ta dzawaptá mndu, ka gwal ta valafta ta mndu, ka gwal ta ghərbuta ma vəl gla ghəŋ. Mal skwi ta zdəganatá həŋ dvi həŋ ka Lazglafta.

⁵ Manda va gwal ta tsələu na Lazglafta ka həŋ ta nghə lu, ama va a həŋ ta snaŋtá mbrakwa Lazglafta wa. Ma guyə ka ta vgha nda mndərga tsa mnduha ya guli.

⁶ Mamu sanlaha mataba taŋ ta ra watgha, ka dza'a da həga da həga ga mndu da gataftá mi'aha kul had mbrakwa taŋ, hbu dmaku ta həŋ, ta zawataku hara'utiri kavghakavgha ma ghəŋa taŋ.

⁷ Inda fitik həŋ ta tagha skwi mndani, ama triḏ, laviŋ a həŋ ta snaŋtá kahwathwata wa.

⁸ Manda va pghay pghə i Zanes nda Yambres ta ghəŋ ghəŋaghəŋa nda Musa ghalya ya ná, manda va tsaya ta pgha sanlaha ma tsa mnduha ya ta ghəŋ ghəŋaghəŋa nda kahwathwata. Gwal nda hwada ghwinzlak taŋ həŋ. Had hayhaya zlgħay nda njudufa taŋ wa.

⁹ Ama had həŋ dza'a zaptá mtak wa. Gi dza'a nda ngha inda mnduha ta tsa tsaḅakwa taŋ ya, manda va tsa na i Zanes nda Yambres ya.

Vla hidaku

¹⁰ Ama kagha, ksafksa kagha ta skwi ta taghə yu, nda tva nzakwa da,

3

Kdavakta fitik

nda klatá ghəŋa slna ta magə yu, nda tva zlghay nda ɲudufa ɗa, nda ksa ɲuduf ta ksə yu, nda ya ka yu ta ɗvutá mnduha, nda ya ka yu ta gɗavata. Nda sna kagha guli

¹¹ ta tsa giri ya gidíp lu, nda ghuya ɗaŋwa ya ghuyɗíp lu ma luwa Aŋtakiya, nda ya ma luwa Ikwaniya, nda ya ma luwa Listra ya. Wati ma giri ya kul gidíptá lu na? Nduk nda tsaya ná, Lazglafta ta katagidípta ma indani*.

¹² Nziya nza tsi, inda gwal ta kuma nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ma ndi'atá vgha nda Yesu Kristi ná, dza'a ganapga lu ta iri ta həŋ.

¹³ Ama ghwadaka mnduha nda gwal nənba mnduha ná, ta kəma ta kəma ta badzakwa nzakwa taŋ. Dza'a nənbaɲnənba həŋ ta sanlaha, dza'a nənbaɲnənba həŋ ta ghəŋa taŋ guli.

¹⁴ Ama kagha, ma skwi ya taghaf ka, káka gɗavata. Ka fafta ka ta ghəŋa gha dar tida, kabga nda sna ka ta mndu ta taghaghaf†.

¹⁵ Daga ma ga zwaŋa gha, nda sna ka ta skwi ma vindatá gwada nda ghuɓa ta nzakway ka gwada Lazglafta. Dza'a vlaghavla ta dífil ta kla mndu da mbaku nda ma zlghaftá Yesu nda ɲuduf.

¹⁶ Inda skwi nda vinda ka gwada Lazglafta ná, Lazglafta ta mnafta. Dina ɲa tagha kahwathwata, ɲa ɗagintá krughuvi, ɲa payaftá mndu, ɲa taghanaftá nzaku tɗukwa ta mndu,

¹⁷ kada nzakwa mnda Lazglafta nda payatá vgha prək ɲa maga inda skwi ɲa maga skwi ɗina.

4

Mna ta gwada Lazglafta

¹ Ka yu ta mnaghata ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma Yesu Kristi, ya ta dza'a da tsa guma ta ghəŋa gwal nda hafu nda ya ta ghəŋa gwal nda rwa. Ka yu ta mnaghata nda ma hga

sagha ya dza'a sagha Kristi, nda ya nda ma ga mghamani ná,

² mna ta gwada Lazglafta, ka gɗata ka ta vrafta tida, ɗər ma fitikani tsi, ɗər ma fitikani a tsi wu. Zlaha ta gwal ta maga ghwadaka skwi, ɗva ta həŋ, vla ta mbraku ɲa taŋ, hbatá ɲuduf ka tagha ka ta skwi ɲa taŋ,

³ kabga mamu sana fitik dza'a sagha ɲa kwala mnduha kul snəgəltá vɗɗaka tagha skwi. ɲa laghwa taŋ sna skwi ya ta kumə ghəŋ taŋ. ɲa laghwa taŋ da mbala ghwadaka gwal tagha skwi ɲa taghanatá skwi ya ta kumə həŋ.

⁴ Dza'a nu'afnu'a həŋ ta sləməŋa taŋ yaha həŋ snaŋtá kahwathwata, ka mbəɗaghutá vgha da sna tsakalawi.

⁵ Ama kagha ya, gɗavagɗa gha ma ghunislaka gha, su'a ta ghuya ɗaŋwa, magatá kahwathwata slna mndu ta mna Lfida Gwada. Kɗanafkɗa ta slna nzakwa gha ka mnda maganatá slna ta Lazglafta.

⁶ I'i, nda maga fitika ɗa, taghwan ɲa yu ka mtaku wa. Ndusak ndusa fitika sli'a ɗa.

⁷ Vulavula yu ta vɗɗaka vulu, kɗanakkɗa yu ta vɗɗaka hwaya ɗa, ɲanaŋa yu ta zlghay nda ɲudufa ɗa.

⁸ Ndanana, ta kzlaykzlay nisəla vəl zaktá ɗa ta ghwa ta i'i. Tsa nisəla ya ná, zewzewa mbaku ya dza'a vlihata mnda tsa guma tɗukwa, baɗu fitika tsa guma. ɲa ɗa ndaghəŋa ɗa yeya a wu, nduk nda inda gwal ta kzla ɗvaftá saghani.

Skwi nghadap Pwal kaghəŋani

⁹ Ka ɲavata ka ka sabi slidighata misimmisim.

¹⁰ Wana zlidivazla na Demaska*, kabga laghula ɗvutá skwa ghəŋa haɗik, ka sli'aftá tsi ka laghwi da luwa Tesalunik. Laghula na Kresen ɲa haɗika Galat, ta laghu Titus ta haɗika Dalmatiya guli.

¹¹ Lukwa turtukwani yeya tavatá i'i. Ta sabə ka ya, ka klaganapta

* **3:11** Aŋtakiya (ma Pisidi,) Ikwaniya, Listra: Ngha ta Slna gwal ghunay 13-14. Mgham ma indani: Gray nda Zabura 34:20. † **3:14** Ngha ta 1:5, 2:2. * **4:10** Demaska: Ngha ta Kwalaŋsuha 4:14, Filimun 24. Tit, ngha ta 2 La Kwareŋt 8:23, Galat 2:3, Tit 1:4.

ka nda Markus, dza'a katay ta i'i katakata ma slna† da.

¹² Ghunaghaghuna yu ta Tisik da luwa Afisus‡.

¹³ Ta sabə ka ya, ka laba ka nda ma luwa Truwas, ka klagidipta ka ta lguta ghzla mtasla da ga Karpus ya. Ka klaganapta ka nda defteriha, katkatatani, tsa ka huta§ ya.

¹⁴ Dagala ghwadaka skwi magiha Alegzandra ta nzakway ka dəgha. Mgham Lazglafta dza'a planamtá skwi maga* tsi.

¹⁵ Kagha guli, dasuwa káka nda tsi, kabga nzanza ghərnəghərnə nda skwi ya ta mnə mu.

¹⁶ Bađu tantəna lagha da da guma da mbəda gwada ta ghəna da ná, had sana mndu ta katihata wu, zlidivazla hən demdem. Ma tsunus Lazglafta ta gumani ta hən.

¹⁷ Tsaw nzanza Mgham Lazglafta kawadaga nda i'i, ka vlihatá tsi ta mbraku, kəl yu ka kđanaktá mna gwadani, ka snantá inda gwal kul nzakway ka la Yahuda. Katigipkata Lazglafta guli ma wa rveri.

¹⁸ Nda sna yu guli ná, dza'a katigipkata Lazglafta ma inda ghwadaka skwi. Dza'a katay ta i'i na lafa da ta luwa da vla ga mghamani. Nani glaku na kdekeden. Amin!

Gazgu

¹⁹ Ka ganaghata ka ta zgu ta i Priskila, nda Akilas, nda gwal ga Unesifura† tani guli.

²⁰ Ta ma luwa Kwarent na Irasta. Ma luwa Miletus zlanata yu ta Trufim kul dughwanaku‡.

²¹ Ka njavata ka, ka sabi misimmisim ma kđaku fitika mazlam.

Ta ga zgu i Yubulus, nda Pudenja nda Linusa, nda Klawdiya, nda inda zwanama, na gha.

²² Ka nza Mgham Lazglafta nda kagha.

Ka nza zđakatahuda Lazglafta guli nda kaghuni demdem!

† **4:11** Lukwa: Ngha ta Kwalasuha 4:14, Filimun 24. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, Kwalasuha 4:10 Filimun 24. ‡ **4:12** Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, Afisus 6:21. 22, Kwalasuha 4:7. 8. § **4:13** Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:6. Delewera: Huta rini, katkatatani na tuwak, ka na gu a tsi ta payafta lu na vindi tida. * **4:14** Alegzandra: Ngha ta 1 Timute 1:20. Mgham, skwi ya maga tsi: Grafgra nda Zabura 62:13, Mahdihdi 24:12, Ruma 2:6. † **4:19** I Priskila nda Akila: Ngha ta Slna gwal ghunay 18:2. Unesifura: Ngha ta 1:16-17. ‡ **4:20** Irasta: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:22, Ruma 16:23. Trufim: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, 21:29.

Tsgha ta Iwa Pwal ɲa Titus

Gazgu

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Lazglafta, ghunatá mnda Yesu Kristi, ɲa katanťá mnduha dagap Lazglafta ɲa nzakway ka ɲani, ɲa snanamťá hən ta vərđaka tagha skwi ta maramatá tva nzaku ta zđaganatá Lazglafta ya.

² Ɗa nzakwa taɲ nda fatá ghən ta mutsa hafu ɲa kđekedzen, kabga ghadaghada Lazglafta kul hađ ta tsakalawi ta tamaťá imi ta sləmən, ma kđaku tsi ka tsaťá ghəɲa hađik.

³ Ka kligiɲťá Lazglafta ta gwadani ɲa mnduha ma fitik ya kumaɲ tsi nda ma mna gwadani. Tsatsi Lazglafta mnda mba mndu ta ghunaťá i'i ɲa magay.

⁴ Ɗa kagha Titus*, vərđa zwanja đa ma zlghay nda ɲuđuf ta vinda yu. Ka nza zđakatahudi nda zđakwa Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi mnda mba amu kawadaga nda kagha.

Mndərga nzaku taranťá mnda mali mataba guyata ghən

⁵ Zlaghazla yu ma luwa Kret ɲa payanata gha ta skwiha ta pađaku. Ka zabapta ka ta gwal ngha Igliz ma inda luwa manda ya taghaghaf yu.

⁶ Tsa gwal dza'a zabapta ka ya ná, gwal kul hađ gwada ta ghəɲa taɲ katsi, gwal turtuk turtuk markwa taɲ, zlg hafzlgħa ka zwana taɲ ta Yesu, ksu a sli'ɲ ta hən wu, hađ hən ta mbrəs wu, katsi.

⁷ Mndu kul hađ gwada ta ghənani katsi, kabga slna Lazglafta ta magə tsi. Má ma nza tsi ka mndu tsu'aslanjanja, ka mndu ta gufwaku ɲuđufani, ka mndu ta ghuyaku, ka mnda ghazenzen, ma nza tsi ka mndu ta nənəaptá mndu ma tsedi.

⁸ Ta tsu'ay katsi ta mndu ga taɲ, ta đvay katsi ta maga skwi đina, mndu nda hanata ghən katsi, tđukwa mndu

katsi, mndu nda ghuđa katsi, mndu ta ngha ghənani katsi.

⁹ Mndu ta laviɲta ɲanatá gwada Lazglafta tađta skwi manda va ya taghanaf lu katsi. Tsaya dza'a kəl tsi ka pərđafta katanťá sanlaha nda taghanaťá skwi tđukwa manda va ya ta raku ta hən, ɲa marananťá krughuva taɲ ta gwal ta mbəđanaťá† gwada.

¹⁰ Kəl yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha gwal kul hađ ta sna gwada da mndu, ta tsađaku, ta babara mnduha. Wya mal mataba gwal nda tsatsa fafađa taɲ na tsa gwal ta maga tsa skwiha ya.

¹¹ Ka hanafta lu ta wi ta hən, kabga ta đadza nzaku ma həga ga mndu hən nda tagha skwiha kul raku ɲa mndu, ɲa mutsa skwi ta tvi kul đinaku.

¹² Ka sana slayan mataba la Kret ta mnay na: «Tsakalawi slna la Kret, la tsuđay hən, la yađi, la mahahau' hən,» ka'a.

¹³ Ta ɲa tsa mndu ya tsa gwada ya. Mantsa tama, dvanaghadvə ta hən ka ɲđanđa, ka ksa hən ta tva Lazglafta đina.

¹⁴ Dəvanagħa dva ta hən ka zlanťa hən ta sna tsa garaku ta garə la Yahuda, nda tsa zlahuha mnduha ta mbəđanatá hul ta kahwathwata ya.

¹⁵ Nda ghuđa inda skwi demdem ɲa gwal nda ghuđa. Hađ skwi nda ghuđa da gwal kul ghuđaku kul zlgħaťá gwada Lazglafta wu, đina a ndana taɲ wu, đina a ghunislaka taɲ wa.

¹⁶ Nda sna ɲni ta Lazglafta ka hən ta mnay, nda ta tva skwi ta magə hən ya ná, sna a hən ta Lazglafta wu, nda nza hən ka skwa mbiday ka gwal mbrəs, laviɲ a hən ta magatá skwi đina dər ka ki'a wa.

2

Tva nzakwa mnda zlghay nda ɲuđuf

* 1:4 Tit: Ngha ta 2 La Kwareɲť 8:23, Galat 2:3, 2 Timute 4:10. † 1:9 Aya 6-9: Gray nda Timute 3:2-7.

1 Wya skwi dza'a kagha magay: Navaŋa ka tagha ka ŋa mnduha ta hyahya skwi ta ghəŋa dina.

2 Ka mna ka ŋa la galata mndu, ka nzata hən nda hanatá ghən ka gwal nda ra vla glaku ŋa taŋ, ka gwal nda vərda ghunislak da hən, nda zlghay nda ŋuduf tdukwa, nda vərda dvu, ka nzata hən ka gwal ksa ŋuduf guli.

3 Mantsa ka ka da mnanatá la galata mi'aha guli, ŋa magay taŋ ta ŋərma skwi manda ya ta zdəganatá Lazglafta. Yaha hən da tsa mndəra mndu, yaha hən da ghuyaku, ka tagha hən ta skwi dīnadina ŋa san-laha.

4 Mantsa ya tama dza'a kəl hən ka taghanaftá daghala mi'aha ta dva zə'alha taŋ nda zwana taŋ,

5 nda tva ndanu tdukwa, ta hən. Ka nzakwa hən ka gwal nda ghuḅa. Ka ŋanata hən ta həga taŋ dīna. Ka nzakwa hən ka ŋərma mi'aha. Ka sna hən ta gwada da zə'alha taŋ. Mantsa ya ka hən da magay kada kwala lu ta vza rutsak ta gwada Lazglafta.

6 Ka mnanata ka ta zwana duh-walha guli, ka hananata hən ta hən

7 ma inda skwi. Kagha guli, ka maga ka ta skwi dīna ŋa nghay taŋ ta kagha, ŋa ksay taŋ ta sada gha. Nda ŋuduf turtuk káka tagha skwi ta taghə ka ŋa taŋ. Yaha ka da tsaḅaku.

8 Hyahya gwada káka mnay, ŋa ksutani ta gwal mbaḅanaftá gwada ka hula kada kwala hən mutsaftá vzaftá rutsak ta amu.

9 Ka mnanata ka ta la vu'aha guli, ka sna hən ta gwada da danahəga taŋ ma inda skwi. Ka maganata hən ta skwi dza'a zdənaftá ŋuduf ta hən. Yaha hən da mbaḅawi nda hən guli.

10 Yaha hən da kasaŋtá skwiha taŋ. Ŋərma skwi ka hən da magay katək, kada grafta danahəga taŋ kazlay: Tudukwa mnduha hən kə'a. Mantsa dza'a kəl mnduha ka ghuba tsa skwiha ta taghə mu ta ghəŋa Lazglafta mnda mba amu ya.

Mbanafta Lazglafta ta mnduha ma dmakwa taŋ

11 Dina ka magay mnduha Lazglafta ta tsa skwiha mnə yu ya, kabga maraŋmara Lazglafta ta zdakatahudani ta nzakway ka dzuḅaya mbaku ŋa inda mnduha demdem, ŋa mutsay taŋ ta mbaku.

12 Tsa zdakatahudi vlama Lazglafta ya, ta taghamatá kwal kul mbədglanatá hul, ŋa kwal kul maməgəltá skwa ghəŋa hadik, ŋa nzay mu ta nzakwa mu ma na ghəŋa hadik na nda hanatá ghəŋ, nda maga skwi tdukwa, nda sna gwada Lazglafta,

13 ma na nzakwa mu ta kzla ŋərma fitik faf mu ta ghəŋ tida dza'a maravata glakwa Lazglafta dagala, ta nzakway ka Yesu Kristi mnda mba amu ya,

14 ta vlatá ghəŋani ka mtuta ma vla mu ŋa varagamapta ma dmakwa mu, ŋa nzakwa mu ka gwal nda ghuḅa ta kəmani, kada nuta mu ka mnduhani ta mama maga ŋərma* slaha inda fitik.

15 Mantsa ya káka da taghanaftá hən. Ka vlanṭa ka ta mbraku ta hən. Ka dvanaghata ka ta gwal kul sna gwada nda inda mbraku ya vlagha Lazglafta. Yaha mnduha da hərtəta ta kagha.

3

Nzaku ta ranṭá mnda zlghay nda ŋuduf

1 Havanakhava ta gwal zlghay nda ŋuduf, ka hanaganata hən ta ghəŋ mista mghamha* nda ya da la ŋumna ka maga hən ta skwi ta mnanata lu ta hən.

2 Mnanamna ta hən, yaha hən da mna ghwadaka skwi ta mndu, nda zdaku ka hən nzaku nda mndu. Ka gwal dzra nzaku ka hən, leḅtekwa ka hən nzata nda inda mndu,

3 kabga si ka rgha dər amu ghalya, had mu si ta sna gwada da mndu wa. Si nda zadá mu, ka nzaku mu ka vu'a

* 2:14 Gray nda Zabura 130:8, Izekiyel 37:23, Sabi 19:5, Vrafta ta zlahu 14:2, 1 Piyer 2:9 Ifesuha 2:10.

* 3:1 Gray nda Ruma 13:1, 1 Piyer 2:13.

maga ghwadaka skwi nda hara'u ta iri. Ta nzaku nda sidi kawadaga nda ghudzaku mu ta nzaku, prak má ka mbida amu. Ta husanhusa amu ta mnduha, ta husamahusa mnduha guli.

⁴ Ama, manda maranta Lazglafta mnda mba amu ta zɔakwani nda dva mndani katakata,

⁵ ka mbamaftá tsi. Vəl magata mu ta skwiha tdukwa a wu, hidahida tawa tsi ta amu, ka ghubimistá mbrakwa Sulkum nda ghuḅa,† kəl mu ka mutsaftá lfida yaku.

⁶ Tsa Sulkum nda ghuḅa ghunaga Lazglafta nda ma Yesu Kristi ya ta ndəghanaftá ɲudufa mu.

⁷ Mantsa ya kə'a zɔantahudi ka namafta ka ɲərma mnduha ɲa mutsay mu ta hafu ɲa kdekedzen ya faf mu ta ghəɲ tida.

⁸ Vərda skwi na gwada ta mnə yu na.

Ka gdata ka ta mna tsa gwada ya ka ɲɔanɔa ɲa mnduha, kada maga gwal zlgħay nda ɲuduf ta ɲərma skwiha inda fitik. Tsa ya vərda skwi ta kata mnduha.

⁹ Tsaghutsa ta vgha nda zlərdutawi ka bətbət ta ghəɲa gwada ta mbəda mndəra mndu‡ nda ya nda gwada ta ghəɲa zlahā Musa. Haɔ hayhaya tsa skwiha ya wu, kata a ta mndu wa.

¹⁰ Ka mamu mndu ta kladamtá daga vgha da taba gwal zlgħay nda ɲuduf kati, ka dvanaghata ka karaku. Ka ta zlan a tsi tahula dvəglanaghata gha ka mahis§ wu, ka zliɲta ka ta tvani.

¹¹ Mndərga tsa mndu ta daga mndu mantsa ya ná, nda sna kazlay: Nda zada yu ma tvi kə'a. Ta kəma ta kəma ta dza'a tsi nda maga dmaku, nda má dzvudzvani ksuvuta tsi ta ɲani.

Hidaku vlan lu ta Titus

¹² Ka ghunadapghuna yu ta Artimas ka Tisik a tsi kati, ka saba ka misimmisim slidighata ma Nikwapwalis, kabga hada dza'a za yu ta fwaka da, ka yu ndanapta.

¹³ Ma fitik dza'a sli'afta i Zenas mnda tsa guma nda Apwalus ma Kret ka sli'i ya, ka katanɲa ka ta həɲ, da htugudunɲá skwi ta həɲ ma tvi.

¹⁴ Dina ka taghanaftá gwal zlgħay nda ɲuduf manda amu ta ɲavata ka maga skwiha dinadina, ɲa katanɲa tan ta gwal htaghu skwi da həɲ, kabga dza'a mutsay həɲ ta nisəla tan.

Ga zgu ɲa kdɲnta

¹⁵ Ta ga zgu inda gwal kawadaga nda i'i ɲa gha, ka ganaghata kagha guli ta inda graha u ma zlgħay nda ɲuduf.

Ka nza zɔakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

† 3:5 Gray nda Yuhwana 3:5. ‡ 3:9 Ngha ta 1 Timute 1:4. § 3:10 Gray nda Mata 18:15-17.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa Filimuj

Gazgu

¹ I'i Pwal Tsam lu ma gamak ta ghəŋa vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi*, kawadaga nda zwanama mu Timute ŋni ta vindaghafta, a gra Filimuj ta nzakway ta gwa ghəŋ nda aŋni ma mndərga na slna na.

² Ta ga zgu ŋni ŋa mukuma mu Apiya nda Artipus† ya ta wda slna Lazglafta manda aŋni guli. Ta ga zgu ŋni guli ŋa pdakwa sanlaha ma Igliz ta tska vgha ma həga ga ghuni ka maga du'a.

³ Ka nza zdakatahudā Lazglafta Da nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəŋa ghuni. Ka vlaghunata həŋ ta zdaku.

Rfay Pwal ta Lazglafta ta ghəŋa Filimuj

⁴ Inda fitika magay da ta du'a, ta kulay yu ta hga gha, ka rfa Lazglafta ta ghəŋa kagha,

⁵ kabga snidighasna na zlghay ya zlghaf ka ta Mghama mu Yesu Kristi, nda d̄vuta ya d̄vu ka kahwathwata ta gwal zlghay nda ŋuduf.

⁶ Ta maga du'a yu da Lazglafta ka maravata pghatá ghəŋa na zlghay nda ŋuduf nda gwa u mida na, nda ma slna u. Mantsa, ka zlagapta ŋərma skwi ta kumə ŋni ta magata gha ŋa Kristi bđanay ta daŋi.

⁷ Zwanama da, mndərga tsa d̄vu ta d̄vu ka ta gwal zlghay nda ŋuduf ya ná, vlihavla ta rfu, ta ufiha ta vgha guli, kabga d̄vud̄va ka ta gwal zlghay nda ŋuduf, ka mbanafá həŋ.

Ndəba dzva Pwal da Filimuj ŋa tsu'aftá Unesima

⁸ Aŋ mndani, má si slaghusla yu ma nzakwa da ka ghunatá mnda Kristi, má ŋa mnaghatá tva skwi ma ŋa magay gha d̄ina.

⁹ Ama dzvu ta ndəbu yu da kagha nda ma d̄vu. I'i Pwal ya, glata mndu

yu guli, wana ndanana tsamtsa lu ta i'i ma gamak, kabga maganata da ta slna ta Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ndəba dzvu yu da kagha ta ghəŋa zwanə da Unesima ya mutsaf yu ma Kristi, ma na nzakwa da ma gamak na.

¹¹ Wya si had hayhayani da kagha ghalya wa. Ndana tama, dza'a katay ta kagha nda i'i tani.

¹² Wya yu ta ghunədaghapta, ya hara da ya.

¹³ Si má ta kumay yu ta ŋaghuta tavata i'i hadna ma na nzakwa da tsam lu ma gamak ta ghəŋa Lfida Gwada, má ŋa magihatá slna ma vla gha, ya má da dawu yu ta magihata gha.

¹⁴ Tsaw tama ná, laviŋ a yu ta magay ga ghəŋ ga ghəŋa da kul snanatá yu da kagha wu, ba má da kagha katsi sabi da nzakw tsa zdakwa gha ya ka mbla kagha.

¹⁵ Ba kada vrəglavafta nzakwa ghuni ŋa kdekedzeŋ ká skwi nda Unesima kəl tsi ka dgata vgha nda kagha ŋa fitik kwitikw.

¹⁶ Ndanana ná, ta ka vu'a a nzakwani wu, mal tsatsi ka vu'a, nda nza ka zwanama mu tegedteged. Dvud̄va i'i, kagha yeya dza'a kwal kul d̄vafta rki. Mnda səla ya, zwanama gha ya guli ma Kristi.

¹⁷ Ka si klafkla ka ta i'i ka gra gha katsi ná, ka zlghafta ka manda skwi vərda i'i ta zlghə ka.

¹⁸ Ka si mamu dmaku mataba ghuni, nda ya ka mamu skwa gha da tsi, da i'i dawa ka.

¹⁹ I'i Pwal, ta vindafta nda dzva da yu, dza'a play yu, dməŋa da kagha ma zlgha nda ŋuduf a skwi ta kumə yu ta mnay guli wa.

²⁰ Mantsa zwanama da, ta ndəba dzvu yu da kagha ma hga Mghama mu, ka ləihata ka ta ŋudufa da ma guyatá vgha u ma Kristi.

²¹ Ta vindi yu ta na delewer na ná, nda sna yu kazlay: Dza'a magihama ga ka ta skwi ta dawu yu da kagha,

* 1:1 Ngha ta ayaha 13, 22 nda 23. † 1:2 Ngha ta Ruma. 16:5.

nda sna yu guli dza'a magamaga ka ka malaghutá ya mna yu kə'a.

²² Mantsa, ta daway yu ta payidifta gha ta dzuguvi guli. Ta grafta yu ná, dza'a tsu'aftsu'a Lazglafta ta du'a ghuni na vlihatani ta tvi na bhadaghata da da kaghuni.

Ga zgu na dza ghəna gwada

²³ Ta ga zgu Ipafras[‡] na gha, ya tsam lu ma gamak kawadaga nda i'i ta ghəna maganatani ta slna ta Yesu Kristi.

²⁴ Ta ga zgu i Markus nda Aristarkus nda Demaska nda Lukwa, gwal ta ksə ni ta slna[§] kawadaga da hən, na gha guli.

²⁵ Ka nza zɔakatahuda Mghama mu Yesu Kristi nda kaghuni.

[‡] **1:23** Ipafras: Ngha ta Kwalasuha 1:7, 4:12. **§ 1:24** Markus: Ngha ta 2 Timute 4:11, Aristarkus: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2, Kwalasuha 4:10. Demas: Ngha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:10. Lukwa Ngha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:11.

Tsgha ta lwi ŋa La Hebru

Gwadgamata Lazglafta nda ma Zwanjani

¹ Manda ghalya ná, nda kɔ́a fitika Lazglafta ta gwadganatá dzidziha mu nda ta tvi kavghakavgha nda ma wa la anabi.

² Ama ndanana, nda ma Zwanjani ta gwada Lazglafta ta gwada nda amu. Ma fitika zlagiginja Lazglafta ta ghəŋa hadik* ná, nda tsa Zwanjani ya zlagiginj tsi. Tsa Zwanjani ya guli fanagha tsi ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

³ Tsa Zwanjani ya ta mara glakwa Lazglafta. Manda va nzakwa Lazglafta ya ná, manda va tsaya nzakwa tsatsi guli. Nda ma mbrakwa gwadani ŋanata tsi ta inda skwi ta ghəŋa hadik. Tahula kdɔ́ntani ta magatá slna ghuɔ́intá dmakwa mnduha, ka nzatá tsi ta luwa nda ga zeghwa Lazglafta† ya ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

Mal Yesu ka inda duhwalha Lazglafta

⁴ Mantsa ya kəl tsa Zwanjani ya ka malaghutá duhwalha Lazglafta, manda va hgu ya vlanj tsi ka malaghutá ŋa tanj ya.

⁵ Had duhwala Lazglafta ya ta kdə walanja Lazglafta ta mnanata kazlay: «Kagha ná, Zwanja da ka, nda nza yu ka Da gha daga gita» kə'a wa. Had ya guli ta kdə walanja tsi ta mnanata kazlay: Dza'a nzakway yu ka Da gha, dza'a nzakway kagha ka Zwanja da‡ kə'a guli wa.

⁶ Sana skwi guli, ma fitika dza'a Lazglafta ghunagatá kdakwa Zwanjani da ghəŋa hadik, ka'a mantsa: «Ka tsəlba inda duhwalha Lazglafta ta tsəlbu ŋani,» ka'a.

⁷ Ama wya ka'a mnata ta ghəŋa duhwalani:

«Gwal ksihatá slna hahəŋ, ŋa nanaftá həŋ manda falak,

ŋa nzakwa tanj manda ghanika vu,»§
ka'a.

⁸ Ŋa Zwanjani ya, wya ka Lazglafta mnata ta ghəŋani:

«Dughurukwa ga mghama gha Lazglafta ná,

nda nza ŋa kdekedzen. Dafa ga mghama gha ná,

nda nza ŋa ga mgham ta ghəŋa mnduha nda tvi tdukwa.

⁹ Skwiha tdukwatdukwa ta zdəgaghatá kagha,

dva a kagha ta ghwadaka skwiha wa. Tsaya kəl Da gha Lazglafta ka

pghaghaghatá rda zdaghaftá ŋuduf,

ka dvutá tsi ta kagha ka malaghutá graha* gha,» ka'a.

¹⁰ Ka'a guli:

«Kagha ná, Mgham ka.

Ma zraftani, kagha ta magaftá ghəŋa hadik.

Luwa guli ná, magatá slna dzva gha ya.

¹¹ Inda tsa skwi ya ná, dza'a hərdu hərda həŋ.

Ama kagha ná, nda nza kagha ŋa kdekedzen.

Tsa hadik ya nda luwa tani ná, dza'a haluhala həŋ manda halakwa lgut.

¹² Manda ya ta mbsafta lu ta lgut ya, manda tsaya dza'a mbsafta ka ta həŋ. Dza'a mbədavafmbəda həŋ, manda ya ta mbədavafta lgut.

Ama kagha, manda va tsa nzakwa gha ya ná,

manda va tsaya ka, had kdavakta† nzakwa gha wa.»

¹³ Ta walanj a Lazglafta ta mnanatá ya dər turtuk mataba duhwalhani kazlay:

«Sawi nzata nda ga zeghwa da, dza'a pghapgha yu ta ghumaha gha

* 1:2 Ngha ta Yuh. 1:3. † 1:3 Ngha ta Zab 110:1. ‡ 1:5 Ngha ta Zab 2:7 nda 2 Sam. 7:14. § 1:7 Aya. 6:7. Vrafta ta zlahu 32:43 nda Zab 104:4. * 1:9 Aya. 8:9. Ngha ta Zab 45:7-8. † 1:12 Aya. 10:12. Zab 102:26-28. ‡ 1:13 Ngha ta Zab 110:1.

ŋa nzakwa taŋ ka skwata pgha
sələha‡ gha» kə'a wa.

14 Duhwalha Lazglafta ná, sulkumha
ta maganató slna ta Lazglafta, ta gh-
wanu lu ta həŋ ŋa katanjá gwal ta
nzakway ŋa mutsa mbaku ya.

2

Mbaku ta fərtuta katakata

1 Tsaya tama ná, nda ra ka
sganaghata mu ta maga dásuwa nda
skwi ya snaŋ mu, kada kwala mu ta
zwađuta ma tvi.

2 Tsa gwada si ta mnə duhwalha
Lazglafta* ghalya ya ná, nda mbra
nzakwani. Inda gwal ta kwal kul
klaftá tsa gwada ya ka gwada, ka
kwalaghutá snata ná, mutsafmutsa
həŋ ta guma ya ta ranjá həŋ.

3 Ka si mantsa ya tsi, waka amu
dza'a ndapta ma tsa guma ya, ka
si kwalaghukwala mu ta tsa glakwa
glakwa mbaku ya tama? Wya tinəŋ
Mgham Yesu ta mna tsa gwada ta
mbaku ya tama, ka sgamaghatá gwal
ta snaŋtá tsa gwada ya guli kazlay:
Kahwathwata tsa gwada ya kə'a.

4 Ka ŋlanaghatá Lazglafta kaghəŋani
guli ta tsa gwada taŋ ya, nda ma
maga ŋizlaha, nda ma skwiha ka
mandərmimi,† nda mazəməmha
kavghakavgha. Dəganafha Sulkum
nda ghuđa ta slna ta mnduha ŋa
maga skwiha kavghakavgha manda
ya kumaŋ tsi guli.

Mndu ya ta hla mnduha da mbaku

5 Mantsa ya ná, duhwalhani a vlan
Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa za-
mana ta sagha ta mnə mu ya wa.

6 Katək ná, wya ka sana mndu vin-
dafta ma deftera Lazglafta:

«Sanawu mndu ka ka ní Lazglafta kəl
ka ka havapta ka tsatsi.

Sanawu mnda səla kəl ka ka nghapta
ka tsatsi na?

7 Aŋ mndani, vraganavgha ka
gudzekw ŋa fitik kwitikw
mista duhwalha Lazglafta.

Tahula tsa, ka fanaghatá ka ta glaku
nda sgit.

8 Ka vlanjá ka ta ga mgham‡ ta ghəŋa
inda skwi demdem,» ka'a.

Ka vlanjá Lazglafta ta ga mgham ta
ghəŋa inda skwi, ka lu ya ná, hađ
sana skwi kul hađ tsi ta ga mgham ta
ghəŋani nda tsaya wa. Aŋ mndani,
ta ngha a mu karaku kazlay: Ta gay
mndu ta mgham ta ghəŋa inda skwi
kə'a wa.

9 Tsa mndu vragana lu ŋa fitik
kwitikw mista duhwalha Lazglafta ta
nzakway ka Yesu ya nghan amu. Ka
vlanjá Lazglafta ta glaku, nda sgit ta
ghəŋa vəl mtutani, ka ghuytá đanwa.
Mantsa ya tama, ma zđakatahuda
Lazglafta ná, ka ŋa inda mndu đanja
tsi ta mtaku.

10 Inda skwi ná, Lazglafta ta maga-
fta. Ka ŋani nzakwani guli. Mantsa,
ka đvaftá Lazglafta ta payaftá Yesu
nda ma ghuya đanwa ya ghuyə tsi,
kada mutsafta ndəghata mnduha ta
nzaku ka zwanani, ŋa hlayni ta həŋ
da glakwani. Yesu tsa mndu dza'a hla
həŋ da mbaku ya.

11 Tsa mndu ta ghuđa mndu ya nda
tsa gwal ghuđiŋ lu ya tani ná, ma
da turtuk həŋ. Tsaya tsa kwal hula
ksanjá Yesu ka hga həŋ ka zwana-
mani ya. Ka'a nda Lazglafta mantsa:

12 «Dza'a mnanmna yu ta hga gha da
zwanama da.

Dza'a zləzlvay yu ta hga gha mataba
tskata mnduha,§» ka'a.

13 Ka'a guli mantsa:

«I'i ná, nda fa ghəŋa da dar ka ŋa
Lazglafta,» ka'a.

Ka'a guli na:

«Wana yu kawadaga nda zwaniha ya
vliha* Lazglafta,» ka'a.

14 Tsa zwaniha mnə tsi ya ná, mnda
səla həŋ demdem. Ka nutá Yesu ka
ghəŋani guli ka mnda səla manda va
hahəŋ, kada lavinja tsi ta mtuta, ŋa
nanatá halaway ta ŋanatá mbrakwa
mtaku ya, ka mbegi.

* 2:2 Duhwala Lazglafta si ta kla lwa Lazglafta ghalya Slna gwal ghunay 7:53. † 2:4 Ngha ta Markus
16:17-18, 20, 5:12. ‡ 2:8 Aya. 6:8. Ngha ta Zabura 8:5-7. § 2:12 Ngha ta Zabura 22:23. * 2:13
Ngha ta Isaya 8:17, 18.

15 Mantsa ya magata Yesu, ɲa zlu'agaptá hɛɲ ta gɔ́ata ta nzaku ma zɛɲa mtaku ya ta niɲtá hɛɲ ka vu'ani ya.

16 Mantsa ya nzakwani, duhwalha Lazglafta a sa tsi da katanɲa wa. Zivra Abraham† ya sa tsi da katanɲa.

17 Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka nutani ka gra vgha nda zwanamani, kada nzakwa tsi ka mali ta ghɛɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta. Tsatsi ná, dagala tawa hidahida da tsi, ɲərma ya ma slna Lazglafta, ɲa platá dmakwa mn-duha.‡

18 Ndanana tama, laviɲlava ta katanɲá gwal ta dzəghu halaway, kabga dzghanɲdzgha lu ta tsatsi ka ghɛɲani, ka ghuyanaptá ɔɲwa.

3

Yesu mali ta ghɛɲa Musa

1 Mantsa tama zwanama, kaghuni gwal hgaɲ Lazglafta ɲa nzakw ka ɲani, fafwa ndana ghuni ta Yesu ghunatá mnda Lazglafta, ka mali ta ghɛɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya. Tsatsi tsa zlghaf mu ta mnə mu banluwa ya.

2 Yesu ná, Lazglafta ta zbafta ɲa maga tsa slna ya. «Ka nzaku tsi ka ɲərma mndu ma tsa slna ya, ma nzakwani da Lazglafta manda va ɲa Musa, ma magayni ta slnani ɲa inda gwal ma hɛga Lazglafta* ya.»

3 Mal mndu ta ba hɛga ta vlaɲta lu ta sgit ɲani, ka vərɔ́a tsa hɛga ya. Mantsa ya ná, ɔ́ina ka vlaɲtá glaku ta Yesu ka malaghutá ɲa Musa.

4 Inda hɛga ná, mndu ta bafta. Mndu ta baftá inda skwi guli ná, Lazglafta ya.

5 Musa ná, ɲərma mndu ya ma slna si ta magə tsi ma inda hɛga Lazglafta. Slənani ná, mnananɲtá mnduha ta skwiha má dza'a mnə Lazglafta ya.

6 Kristi ná, zwanɲ ta nzanaghata ta ghɛɲa hɛga ya. Amu tsa hɛgani

ya, ka gɔ́anagɔ́a mu ta ɲanatá zlghay nda ɲudufa mu, ka ghərɔ́ay mu ta ghərɔ́aku ma fatá ghɛɲa mu.

Mbi'a vgha fana Lazglafta ta mn-duhani

7 Tsaya tama kəl Sulkum nda ghuɔ́a ka mnay kazlay:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,
8 yaha kuni tɛɲanaftá ghɛɲa ghuni manda ɲa dzidzɪha ghuni, ta sli'anaftá gwada ma fitika dzəghaɲta taɲ ta Lazglafta ma mtak ya.

9 Ka Lazglafta ná, kulam nda nghanɲta taɲ ta ɲərma skwi magə yu ɲa taɲ ma vaku fwaɔ́ mbsak ná, ka dzəghihatá hɛɲ.

10 Tsaya tama kəl yu ka gaftá sidi nda hɛɲ.

Ka yu mantsa:

«Ta dza'a ta kəma ta kəma hɛɲ nda ghwadaka ndanu, sna a hɛɲ ta skwi ta kumə yu da hɛɲ wa.»

11 Ma tsa gatá sida ɔ́a ya ná, wadawada yu, had hɛɲ dza'a walaɲtá lami da tsa vla mbi'a† vgha payanaf yu ta hɛɲ ya wa,» ka'a.

12 Dasuwa ka kuni zwanama ɔ́a, yaha ya ɔ́ər turtuk mataba ghuni da nzata nda ghwadaka ɲuduf ka zlanavata Lazglafta ta vla hafu ya.

13 Ta hɛga Lazglafta ta kaghuni «gita» guli. Mbruvuswa vgha ghuni inda fitik, kada kwala dmaku nanaghatá kaghuni, da tɛɲanaftá ya ɔ́ər turtuk ma kaghuni ta ghɛɲ.

14 Amu ná, graha Yesu Kristi mu ka ɲanaɲa mu his his dzvu ta kahwathwata fatá ghɛɲ ya mutsaf mu daga taɲtaɲ ya.

15 Wya ka lu mnata daga ghalya:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani, yaha kuni tɛɲanaftá ghɛɲa ghuni, manda ɲa dzidzɪha ghuni ta sli'anaftá gwada nda tsi‡ ya.»

16 I wa tsa mnduha ta snaɲtá lwa Lazglafta ka sli'anaftá hɛɲ ta gwada

† 2:16 Ngha ta Isaya 41:8-9. ‡ 2:17 Ngha ta Livitik. 4:20, 26, 35 nda 16:6, 10, 11.

* 3:2 Ngha ta Mbsak 12:7 nda skwi ya vindɲ lu mistani ɲa ɲanata. † 3:11 Aya 7-11, Zabura 95:7-1. ‡ 3:15 Zabura 95:7-8, manda ya mnaf gwada Grek ɲa ghalya mnafta lu.

nda tsi ya na? Tsa gwal ta sabə ta hadika Masar hlagap Musa ta hən ya a ra?

¹⁷ Ta ghəŋa i wa ta ga Lazglafta ta sidi ma tsa vaku fwad mbsak ya guli na? Ta ghəŋa tsa gwal ta gatá dmaku ka rwutá hən ma mtak ya a ra?

¹⁸ Na i wa wadata tsi kazlay: Had hən dza'a walaŋta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf tsi ta hən ya wu kə'a ya na? Na tsa gwal ta sli'anaftáŠ gwada ya a ra?

¹⁹ Nda ngha mu ná, traptra ta hən ta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf lu ta hən ya, kabga kwalaghuta taŋ ta zlghafta.

4

¹ Tshala tamafta Lazglafta ta imi ta sləmən kazlay: Dza'a laviŋlava kuni ta lami da vla mbi'a vgha ya payaghu-naf yu kə'a ya, dasuwa ka kuni tama, da pďaghutá sani dər turtuk mataba ghuni ka kwal lami.

² Guli ná, mnamamna lu ta Lfida Gwada manda va ya mnana lu ta dzidziha mu ghalya. Ama katan a tsa gwada mnana lu ta hən ya dekdek wa. Manda sənəta taŋ ta tsa gwada ya, ka kwalaghutá hən ta zlghafta nda ŋudufa taŋ.

³ Amu gwal ta zlghaftá tsa gwada ya dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha ya. Ka Lazglafta mnata na:

«Wadawada yu ma gatá sida da:

Dza'a nghay yu ka waka hən dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha* si payanaf yu ta hən ya,» ka'a.

An mndani, kdinƙda ta magatá slna daga ma zrafta ghəŋa hadik.

⁴ Ka lu mnata ma sana vli ma deftera Lazglafta ta ghəŋa mandəfáŋa fitik na: «Badu mandəfáŋa fitik mbi'apta Lazglafta ta vghani ma inda slnani†,» ka'a.

⁵ Ka'a guli manda va ya ghada tsi ta mnata na: «Had hən dza'a walaŋta lami da tsa vla mbi'a vgha‡ ya si payanaf yu ta hən ya wu,» ka'a.

⁶ Tsa gwal ta sənəta taŋta ta tsa Lfida Gwada ya ná, lamə a hən wu, kabga kwalaghuta taŋ ta sənəta gwada Lazglafta. Tsaw nda ghada fata Lazglafta kazlay: Dza'a lamla sanlaha kə'a guli.

⁷ Tsaya tama kəl tsi ka tsəglaftá sana fitik ta nzakway ka «gita». Di'ŋ fitik tahula tsa, ka mniginťá tsi ta tsa gwada ya nda ma wa Dawuda, ta slanaghata lu ta vindatani:

Gita, ka sənəna kuni ta lwani, yaha kuni da taŋanaftá ghəŋaŠ ghuni kə'a ya.

⁸ Ka si má va 6hadanam 6ha Dzesuwa ta hən da tsa vla mbi'a vgha* ya ná, má mnəgla a Lazglafta ta gwada ta tsa sana fitik ya wa.

⁹ Tsaya tama ná, ta mamu tsa mbi'a vgha ya ŋa mnduha Lazglafta manda va tsa fitika mbi'a vgha badu mandəfáŋ ya.

¹⁰ Mndu ya ta lami da vla mbi'a vgha ya payaf Lazglafta ya ná, ta mbi'a vgha tsatsi guli ma ŋani ma slna manda mbi'apta mbi'ap Lazglafta ma ŋani ya guli.

¹¹ Tsaya tama ná, ŋavamaŋa ka lama mu da tsa vla mbi'a vgha ya. Dasuwa ka mu da kwalaghutá mu ta sənəta gwada Lazglafta, manda tsa ŋa dzidziha mu ya.

¹² Gwada Lazglafta ná, nda hafu mida, mbrumbra katakata guli. Zuza ka malaghutá wa limay his his. Laviŋlava ta zlagadamta da ŋuduf, nda vla nzugu tani dikw da dudi. Nda sna ta dgaptá skwi ta daslu mndu, nda skwi ta ndanu tsi tani.

¹³ Had sana skwi ta difaghuta ta wa ira Lazglafta wa. Nzidid hən demdem ta wa irani. Nda ngha irani ta inda skwi demdem. Dza'a mnay mu ta inda skwi ta kəmani.

Yesu mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta

¹⁴ Tsəhala mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta

§ 3:18 Aya 16-18: Ngha ta Mbsak 14:1-35. Aya 18: Zabura 95:11. * 4:3 Ngha ta Zabura 95:11. † 4:4 Zrafta 2:2. ‡ 4:5 Zabura 95:11. § 4:7 Zabura 95:7-8, manda ŋa gwada Grek ŋa ghalya mnaf ta lu.

* 4:8 Ngha ta Vrafta ta zlahu 31:7, Dzesuwa 22:4.

ta hemanata, ta nzakway ka Yesu Zwanja Lazglafta, ta bhadafta ta luwa da Lazglafta ya, sladafmaslada dar ta zlg hay nda nɗuɗa mu.

¹⁵ Mali ta ghəɗa gwal ta dra skwi ɗa Lazglafta ya nda hta mbrakwani ka su'a skwi kawadaga nda amu ma hta ta mbrakwa mu a ɗa amu wa. Katək ná, dzghaɗdzgha lu ta mala mu ta ghəɗa gwal ksa slna Lazglafta manda va amu, ama ga a tsatsi ta dmaku wa.

¹⁶ Ka si mantsa tsi tama, gavana-mavagava nda fatá ghəɗ ta Lazglafta, tsatsi ta vla zɗakatahudi, ɗa tawatani ta hidahida ta amu, ɗa vlamatani ta zɗakatahudani ɗa katamata ma fitik ya nda ra.

5

¹ Inda mali ta ghəɗa gwal ksa slna Lazglafta ná, mataba mnduha zabapta lu. Slna taɗ ná, ɗa maganata slna ta Lazglafta da manaka taɗ ya, ɗa vla skwi nda pla ghəɗ ɗa Lazglafta ta ghəɗa dmakwa mnduha.

² Tsa la mali ta ghəɗa gwal ta dra skwi ɗa Lazglafta ya ná, nda sna hahəɗ ká həɗ dza'a maga skwi dɗina ɗa gwal kul sɗanta maga skwi dɗina, ta maga dmaku, kabga wanafwa skwiha ta hta mbraku ta tsatsi guli.

³ Tsaya tama dza'a kəl tsatsi ka pla ghəɗ ɗa Lazglafta, ta ghəɗa dmakuhani*, ta ghəɗa dmakuha mnduha yeya a wa.

⁴ Had mndu ta klaftá tsa glaku ɗa nzaku ka mali ta ghəɗa gwal maga slna Lazglafta ya ka fanaghatá ghəɗani wa. Lazglafta ta hganja manda ya hgan tsi ta Haruna.

⁵ Manda va tsaya Kristi guli, tsatsi a ta fanaghatá ghəɗani ta nzaku ka mali ta ghəɗa gwal ksa slna Lazglafta wu, ama Lazglafta ta nzakway ka Da ta mnay ɗani kazlay:

Kagha ná, Zwanja dá ka,
nda nza yu ka Da gha gita kə'a.

⁶ Ka'a ta mnay ma sana vli guli na:

«Kagha mali ɗa kɗekedzen ta ghəɗa gwal ta ksa slna Lazglafta, manda ɗa Melkisedek† ya,» ka'a.

⁷ Ma fitika nzakwa Yesu ma ghəɗa hadik ná, ka magə tsi ta du'a ka taw ka ɗɗanda da Lazglafta ta laviɗta mbanafɗa ma mtaku‡. Ka snanata Lazglafta ta ghəɗa vəl hananatani ta ghəɗani.

⁸ Kulam nda nzakwani ka Zwanja Lazglafta ná, ka sutá tsi ta duni, kəl tsi ka sɗanta kazlay: Sɗanta gwada ná, skwi nda bla ya kə'a.

⁹ Manda kɗinta Lazglafta ta dzanaghatá ghəɗa skwi ya kumaɗ tsi nda ma tsatsi, ka nzaku tsi ka mndu ya ta mba inda gwal ta snanata gwadani, ɗa nzakwa taɗ nda hafu ɗa kɗekedzen.

¹⁰ Ka fatá Lazglafta ka mali ta ghəɗa gwal ta dra skwi ɗa Lazglafta manda ɗa Melkisedek.

Dasuwa ka kuni da zlantá kuni ta zlg hay nda nɗuɗ

¹¹ Mamu skwi dagala ɗa mnay ta ghəɗani, tsaw nda bla tsiɗa ɗa ghuni, kabga la a da sləməɗa ghuni wa.

¹² Nda kɗa fitik má prək ka nza-kwa ghuni ka gwal taghanatá skwi ta sanlaha, kabga nda kɗa fitika ghuni ta tagha skwi, ama ta sna a kuni wa. ɗa sləglavapta nda sla vgha ka taghəgəɗta ɗa ghuni ta va tsa skwiha ma gwada Lazglafta taghu kuni daga taɗtaɗ ya. Ta sna a kuni karaku ta za skwa zay ta zə la galata mndu wu, manda zwan ta ghuva tata sa u'a ya kuni.

¹³ Mndu tata zba sa u'a ná, ta ka zwan ta ghuva tsaya ma mndu. Ta sna a tsa mndu ya ta skwi tɗukwa§ wa.

¹⁴ ɗa galata mndu na skwa zay taɗtaɗ ta gɗata həɗ ta zay, ka slavapta həɗ ka tagha dganatá skwi dɗina, nda ya kul dɗinku, ɗa magay taɗ ta skwi dɗina.

* 5:3 Ngha ta Levitik 9:7. † 5:6 Aya 5-6: Zabura 2:7. Zabura 110:4. ‡ 5:7 Ngha ta Mata 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukwa 22:39-46. § 5:13 Aya 12-13: Gray nda 1 La Kwareɗt 3:2.

6

1 Mantsa ya tama, zluṅmazla ta hamata zwana tagha skwi ya ta taghe mu ta ghəṅa Kristi, mbaḍma ta ghəṅa tagha skwa gwal nda ndəha. Ma laghu mu vrəglafṭa ta ghəṅa dugh-waṅa skwi ta nzakway ka: Gwada ta ghəṅa pla dmaku, ṅa zlanṭa mnduha ta maga slnaha ya ta kla həṅ da Zadaku, nda gwada ta zlgħaftá Lazglafṭa nda ṅuduf,

2 nda gwada ta batemha, nda gwada ta fa dzvu ta ghəṅa mndu, nda gwada ta sli'agapta ma mtaku, nda gwada ta tsatá ghəṅa guma ṅa dekdek ya.

3 Zluṅmazla ta tsahaya, mbaḍma ta kəma ta kəma. Wya skwi ṅa magay mu nda kumay Lazglafṭa.

4 Skwi ṅa snanṭa mu na: Nda bla ma mnduha ya si tsuwadakanaf tsuwadaka Lazglafṭa, gwal ya ta tapanatá skwi ya vla Lazglafṭa, gwal ya si ta mutsaftá Sulkum nda ghuba ma ṅudufa tan,

5 gwal ya si ta danṭá zdakwa gwada Lazglafṭa, gwal ya si ta mutsaftá mbraku ya ta nzakway ka ṅa zamana ta sagha,

6 ta zləmbuta ka vrəglamta da nzakwani ghalya ná, nda bla ka vrəglakta tan da pləgəltá dmakwa tan. Zlənəglafzləṅa həṅ ta Zwanə Lazglafṭa ta udza zlənay, ka razay* banluwa.

7 Lagha imi ka gdata ta nzaku ta vwah, ka magafṭa skwi tida ṅa katanṭá gwal ya ta hvay ná, nda tfawa tsa hadik ya da Lazglafṭa nda tsa.

8 Ka ləghani, teki nda hiwir yeya ka tsa vwah ya dyanafṭa ná, kataf a tsa ta mndu tama wu, dza'a ksi'afksi'a Lazglafṭa, dza'a drinḍra† lu.

9 Zwanama da, aṅ mndani dər má mantsa mnata ṅni ná, da sna aṅni kazlay: Ta ṅərma tvi ta nzakway ka tva mbaku ya kaghuni kə'a.

10 Lazglafṭa ná, tdukwa tsatsi, had dza'a zanaptá slna ghuni ya maga kuni, ṅa katanṭá zwanama ghuni

gwal zlgħay nda ṅuduf, ya ta gdata kuni ta kata həṅ ndanana guli ya wa.

11 Ndanana ná, ta kumay ṅni ta ṅavata inda kaghuni nda fata ghəṅ ta skwi ya faf kuni ta ghəṅ tida ha ka kdavaktani.

12 Ma ksu yaḍi ta kaghuni. Ksawaksa ta sada gwal ta ṅavata ma zlgħay nda ṅuduf, gwal ta faftá ghəṅa tan ta Lazglafṭa ka mutsaftá həṅ ta skwi ya tanaf Lazglafṭa ta imi ta sləmən ta mndu.

Kahwathwata tanafta Lazglafṭa ta imi ta sləmən ta Abraham

13 Ma fitika tanafta Lazglafṭa ta imi ta sləmən ta Abraham ná, ka wadanatá tsi nda vərda htsinani, kabga had sana mndu ta malagħutá tsatsi ṅa wadanatani nda tsi wa.

14 Ka'a nda Abraham mantsa: «Dza'a tfaghagħatfa yu ta wi. Kahwathwata dza'a yanaf ya yu ta zivra‡ gha tusak,» ka'a.

15 Mantsa ya, ka ṅavatá Abraham, ka mutsaftá tsi ta tsa skwi tanaf Lazglafṭa ta imi ta sləmən ya.

16 Ta waḍu mndu ta waḍu ná, nda skwi ta malagħutá htsinə vərda tsatsi ta waḍa tsi. Tsa waḍu ya guli dza'a hlanatá inda tsa skwi ta zlərdə lu ta ghəṅani ya.

17 Nda tsaya ná, kumanḅkuma Lazglafṭa ta tsalanaptá tsa gwal dza'a tsu'a tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ta mndu ya kazlay: Had yu dza'a mbədanafṭá skwi mna yu wu kə'a, kəl tsi ka sganaghata nda waḍu.

18 Mantsa ya ná, his skwiha ya dza'a kwal lu kul laviṅtá mbədanafta. Skwiha ya tanaf tsi ta imi ta sləmən ta mndu nda waḍu ya waḍa tsi nda tsi. Had dza'a walanṭá tsakalatawi§ mida wa. Mantsa ya guli ná, ta vlamavla ta mbraku ta amu gwal ta hwayamta da ghuva Lazglafṭa, ṅa ṅavata mu nda fatá ghəṅ ta skwi ya tamaf Lazglafṭa ta imi ta sləmən ya.

19 Tsa skwi faf mu ta ghəṅ tida ya ná, nda nza manda skwa sladanatá

* 6:6 Aya 4-6 gray nda 10:26. † 6:8 Gray nda Zrafta 3:17-18. ‡ 6:14 Zrafta 22:16-17. § 6:18 Gray nda Mbsak 23:2.

kwambalu ma nzakwa mu. Kah-wathwata dihatani had skwi ta gigan̄ta wa. Zlaganapzłaga ta złala ka 6hadamta* da vla nzakwa Lazgłafta.

²⁰Da hada tinlaghuta Yesu ta lami ka amu, 7a nzaku 7a kdekedzen 7a mali ta ghę7a gwal dra skwi 7a Lazgłafta manda 7a Melkisedek ya.

7

Melkisedek Mgham ta ghę7a ksa slna Lazgłafta

¹Tsa Melkisedek ya n, si mghama luwa Salem ya. Mali ta ghę7a gwal ksa slna Lazgłafta ta nzakway ta luwa ya guli. Ka sli'afta tsi ka laghwi da guya Abraham ta vrakta ta kwarafta sana mghamha nda vulu. Ka tfanaghat ta tsi ta wi.

²7a tsa Melkisedek ya hlanafta Abraham ta Zaka inda skwi zagagha tsi ma vla tsa vulu ya. Klat ghę7a tsa Melkisedek ya n, «mgham tdukwa ya.» Guli na: Mghama luwa Salem ya. Tsa mghama luwa Salem ya guli n, «mghama zdfaku» ya.

³Tsatsi n, had dani wu, had mani wu, had dzidzani wa. Had vl mnay kazlay: Bau yeya yata lu, bau yeya mtuta tsi k'a guli wa. Manda Zwana Lazgłafta nzakwani. Nda nza 7a kdekedzen ka mnda ksa slna Lazgłafta.

⁴Tsa Melkisedek ya n, mndu da-gala ya, ka klaft Abraham ta nzak-way ka dzidz ya ta zaka ma inda skwi zagagha tsi, ka vlanta.

⁵Skwi 7a snanta n, mndra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazgłafta n, złaha Musa ta mnanat hahę7, 7a dza'a tan da dawa zaka da inda la Isra'ila. Zwanama tan tsa gwal ta dawu hę7 da hę7 ya. An mndani, zivra Abraham hahę7 guli.

⁶Melkisedek n, tekwa a tsatsi mataba mndra la Levi wu, ama ka klaft Abraham ta zaka ma skwi zagagha tsi, ka vlanta. Ta ghę7a tsa

guli n, ka tfanaghat Melkisedek ta wi ta mndu ya tanaf Lazgłafta ta imi ta slmę7.

⁷Had sana złrdy wu n, tsa mndu ka mali ya ta tfanaghatawi ta tsa mndu ka sagę7 ya.

⁸Mndra la Levi ta złgha zaka ma skwi mutsaf lu ya n, ta mtay hę7 ta mtaku. Ama tsna Melkisedek ta złghafa zaka da Abraham na n, mndu ta nzaku nda hafu 7a kdekedzen ya, manda ya nda vinda ma defteri.

⁹7a tsinta ghę7ani, tsa Levi ta tsu'a zaka da sanłaha ya n, klaflka tsatsi guli ta zaka ka vlanta Melkisedek nda ma dzidza tan Abraham.

¹⁰An mndani, ta ya a Abraham ta Levi, ta lagha Melkisedek da guya nda Abraham wu, ama mamu tsatsi ma vgha dzidzani.

¹¹7a mndra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazgłafta, vlanta Lazgłafta ta złahu ta la Isra'ila*. Ama tsa slna tan ya n, slaghwa a 7a dzanaghat ghę7a skwi ya kuman Lazgłafta, ta vlanta tsi ta złahu ta hę7 wa. Ka m si slaghusla tsi kati n, m zbgla a lu ta sana mali ta ghę7a gwal ksa slna Lazgłafta, manda Melkisedek ya wu, m gi kla'at mndu mataba mndra la Levi manda Haruna m dza'a nzakwa tsi.

¹²Ka si mbdapmbda Lazgłafta ta mndrga mali ta ghę7a gwal ta ksa slnani mantsa kati n, nda nza tkwe' ka mbdapt złahu guli.

¹³Tsna mghama mu ta gwad lu ta na gwad na ta ghę7ani na n, Yesu ya. Mataba mndra sana mndu ta kul walanta ksa slna Lazgłafta ta gwir tsatsi.

¹⁴Nda sna lu guli ta tsatsi kazlay: Sabi ma mndra la Yuda† k'a. Nziya ya nza tsi n, gwadn a Musa ta gwad ta ghę7a tsa mndra tan ya ma fitika gwadayni ta gwad ta ghę7a gwal ta dra skwi 7a Lazgłafta wa.

Sana mali ta gara vgha nda Melkisedek

* **6:19** Gray nda Livitik 16:2. * **7:11** Vla skwi 7a Lazgłafta, la Isra'ila, mnana nda mna lu ta la Isra'ila ta złahu ta ghę7a vla skwi 7a Lazgłafta, ka mbdatani ma sana vli. † **7:14** Ngha ta Mata 1:1-2, Lukwa 3:33.

15 Skwi ta kdəgliŋtá tsaliŋta ná, zlagapzлага sana mnda ksa slna Lazglafta. Manda va Melkisedek tsatsi guli.

16 Nza a tsa mndu ya ka mndu ta ksa slna Lazglafta manda ya ta mnata zlahu ta fata mndu wa. Tsatsi ná, nzanza tsatsi nda mbrakwa hafu ya kul kdavakta.

17 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Nda nza ka ŋa kdekedzenj ka mnda ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek‡ ya» ka'a.

18 Mantsa ya ná, nda hərda zlahu ŋa ghalya, kabga nda hta mbrakwani, hađ hayhayani wa.

19 Zlaha Musa ná, laviŋ a ta nanaftá mndu ka mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta wa. Ama ndanana ná, mutsafmutsa mu ta fata ghəŋ ta malaghuta. Tsaya dza'a bhadamaghata da Lazglafta.

20 Ta ghəŋa tsa guli ná, ma fitika dza'a Lazglafta fata Yesu ka mali ta ghəŋa gwal ksa slnani ná, ka wadatá tsi ta wadu. Ama ma fitika pghatani ta la Levi, wada a ta wadu wa.

21 Yesu ná, nda wadu fata Lazglafta ka mnda ksa slnani, ma fitika mnatani kazlay: I'i Lazglafta na:

«Wadawada yu, hađ yu dza'a vrəglafta tida wu: "Nda nza ka ka mnda ksa slna ŋa kdekedzenj§" » ka'a.

22 Ma tsa wadu wada Lazglafta ya ná, grafgra amu ma Yesu kazlay: Mamu mu nda slərbatá zughu ya ta malaghuta ka'a.

23 Guli ná, tsa sanlaha ma gwal ksa slna Lazglafta ya ná, nda tska hahəŋ, kabga ta mtay hahəŋ ta mtaku hađ həŋ ta gđavata wa.

24 Yesu ná, ŋa kdekedzenj nzatá nza-kwa tsatsi. Slna tsa nzakwani ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta ya guli, hađ dza'a tsavapta wa.

25 Tsaya guli kəl tsi ka slaghuta ka mnda mbanaftha ŋa kdekedzenj ta inda gwal dza'a bhaku da Lazglafta nda ma tsatsi. Yesu ná, ŋa kdekedzenj

nzatá nzakwani ka maga du'a da Lazglafta ta ghəŋa taŋ.

26 Tsaya tama ná, nda nza Yesu ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ya pahanj mu. Tsatsi ná, nda ghuḅa nzatá nzakwani, hađ rutsak tida wa. Hađ dmaku tida guli wa. Nza a tsatsi manda gwal dmaku wa. Klagha kla lu ta luwa.

27 Nza a tsatsi manda hamata sanlaha ma la mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wa. Zba a tsatsi ta pla ghəŋ inda fitik ŋa ghəŋani, nda ya ŋa hamata mnduha guli wa. Turtuk-tuk plata tsatsi ta ghəŋ ma vlatani ta ghəŋani.

28 La mali ta ghəŋa slna Lazglafta ya ta zbapta zlaha Musa ná, gwal nda hta nzakwa taŋ ya. Ma fitika wadata Lazglafta ta tsa wadu wada tsi ya, mbəđapta tsa gwada ya ta zlaha Musa. Ka fatá tsi ta zwanjani ŋa kdekedzenj ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta, ŋa dzanaghatá ghəŋa skwi kumanj tsi.

8

Yesu mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta

1 Wya mala dughwanj skwi ta mnə ŋni: Mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Tsatsi ná, ta luwa ta nzakwa tsatsi nda ga zeghwa dughurukwa Lazglafta*.

2 Ta ksa slna tsatsi ma vərda həga tumpul ya magaf Mgham Lazglafta ta luwa ma vla nzakwa Lazglafta, ya magaf dzva mndu a wa.

3 Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, fafa lu ŋa vla skwi ta vlata lu, nda skwa pla ghəŋ tani. Nda ra ka mutsafta ŋa amu ma mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta guli ta skwi ŋa vlayni.

4 Ka má si ta hađik na Kristi katsi ná, ma hađ fitik dza'a nzata tsi ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta wu, kabga nda ghada kluta gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta vli manda ya mnaf zlahu.

‡ 7:17 Zabura 110:4. § 7:21 Zabura 110:4. * 8:1 Ngha ta Zabura 110:1.

⁵ Tsa slna ta magə tsa gwal ta maga slna Lazglafta ya ná, fwata skwi ta magaku ta luwa ya, sulkuma skwi ta magaku ta luwa ya guli. Ma fitika dza'a Musa ba həga tumpul ná, wya ka Lazglafta nda tsi: «Dasuwa káka, manda va tsa nzakwani maragha yu ta ghwá† ya ná, manda va tsaya káka da bafta,» ka'a. ⁶ Kahwathwata ná, slna dagala vlan lu ta Yesu. Tsatsi ta nzamta ma takataka slərbatá zughu dīna ta malaghuta, thaf lu ta tatá imi ta sləmən dīna ta malaghuta ya guli.

⁷ Ka si ma had rutsak ta tsa tanjana dzratawi ya wu katsi, ma zbəgla a lu ta mahisani wa.

⁸ Manda tsaya ná, mamu rutsak kəl Lazglafta ka mnay na tan. Ka'a mantsa:

«Dza'a saghasa fitik,
dza'a dzrəglafdzra yu ta wi ka lfidani
mataba da nda la Isra'ila,
nda ya nda la Yuda,

⁹ nzata a manda tsa dzratawi dzraf yu
nda dzidziha tan ma tsa fitika hla-
gapta da ta hən

nda dzva da ma hadika Masar ya wa.
Hahən ka ghənə tan ta badziqtá tsa
si dzratawa da nda hən ya, ka
zliqtá i'i ta hən guli,

¹⁰ Mantsa tama, wya tsa dzratawi
dza'a dzrafta yu nda la Isra'ila
tahula tsa fitik ya.

Dza'a taghanaftagha yu ta zlahuha da
ta hən, na hanamta da ta hən
ma ndana tan,

thanamha yu ta hən ma nɔdufa tan.
Dza'a nzanza yu ka Lazglafta
tan, na nzakwa hahən ka mn-
duha da guli.

¹¹ Had mndu dər turtuk dza'a
taghəglanaftá mndəra tan, dər
zwanamani kazlay: Snaɔsna ta
Lazglafta kə'a wa.

Inda tan dza'a nda sna hən ta i'i, nda
zwani tani, nda glata mndu
tani.

¹² Dza'a planapla yu ta krughuva tan,

havglakta a yu dekdek ta dmakuha
tan wu,» ka'a.

¹³ Ma tsa mna gwada ta dzratawi ka
lfid ya, niɔna Lazglafta ka halatani
ta tsa tanjanani ya. Tsa na ghalya ta
halaku ya, ta ghwan a ka hluta wa.

9

Tsəbu na Lazglafta ta hadik, nda ya ta luwa

¹ Ma tsa tanjana dzratawi ya, mamu
tvi ya ta raku na magay ka lu dza'a
tsəbu na Lazglafta. Mamu həga guli
ya banaf lu ta Lazglafta ta hadik,

² nda tumpul bafta lu ta tsa həga
ya. Tanjana hudā tsa həga ya ná, vli
nda ghuḃa ta hga lu. Mida famta
lu ta pitirla, nda tabəl, nda buradi
na Lazglafta. ³ Tahula mahisa zlala,
mamu sana hudi ta hgu lu ka vli nda
ghuḃa katakata.

⁴ Mida famta lu ta skwi ya tsaf lu
ka dasu ta kəl lu ka dra urdi, nda
blukuma dzratawi maganava lu ta
dasu. Ma tsa blukum ya guli mamu
siga ka dasu ndəgham lu ta mana
mida, nda dafa Haruna si ta dzuslafta
dzuslu ya, nda klamha his nda vinda
ta gwada dzratawi tida.

⁵ Ka tsatsaftá lu ta Kerubuha
his ta mara glakwa Lazglafta ta
nzəganaghatá tsa blukum ya ka
pghəganaghatá zlambak ta vli ya ta
vlə lu ta us na Lazglafta na pla dmaku.
Ama had lu dza'a pasla gwada* ta
tsaya ndana wa.

⁶ Mantsa ya gwagwatá nzakwa tsa
həga na gdāta gwal ta dra skwi na
Lazglafta ta lami da maga slna tan ma
tanjana hudani ya.

⁷ Ama ma tsa mahisa hudi ya,
mali ta ghənə gwal ta dra skwi na
Lazglafta turtukwani ta lami dida,
turtuk ma vaku, na kladanamtani
nda usa rini, na vlanqtá Lazglafta na
plinistá krughuvani†, nda ya na plin-
istá na hamata mnduha guli.

† 8:5 Ngha ta Sabi 25:40. * 9:5 Ayaha ta gara vgha nda aya 2-5: Aya 2: Sabi 26:1-30, 25:31-40, 25:23-30. Aya 3: Sabi 26:31-33. Aya 4: sabi 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Mbsak 17:16-26, Sabi 25:16, Vrafta ta zlahu 10:3-5. Aya 5: Sabi 25:17-22. † 9:7 Aya 6: Mbsak 18:2-6. Aya 7: Ngha ta Livitik 16:2-34.

⁸ Mantsa ya kumaŋta Sulkum nda ghuḅa ta mnamanṭa kazlay: Had tvi ŋa lami da tsa huḍi nda ghuḅa katakata ya, ka ta gḍavagḍa tsa taŋtaŋa huḍi ya wa.

⁹ Tsaya skwa gray nda skwi ta magaku gitana. Ta maray kazlay: Vla skwi ta vlə lu, nda pla ghəŋ ta plə lu ŋa Lazglafta ná, slaghu a ŋa dzanaghatá ghəŋa ghuḅatá dmakwa gwal ta tsəlḅu ŋani wu kə'a.

¹⁰ Gwada ta skwa zay, nda skwa say, nda tva ghuḅaku kavghakavgha kwenkwen ta taghamafṭa tsahaya. Tsa skwiha fafa lu laviŋ mnduha ta magay ya ná, nda nza tsahaya ŋa kzla mbəḍanafta Lazglafta ta inda skwi.

¹¹ Ndanana ná, saghasa Kristi ta nzakway ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta famatá vərḍa skwiha ya ta tsu'u mu. Ka lami tsi nda ma həga tumpul dagala ta dīnuta katakata, ya kul baftá mnda səla. Ta ghəŋa na hadik na a bafta Lazglafta guli wa.

¹² Ma tsa lami lamə Yesu turtuktuk da tsa huḍi nda ghuḅa katakata ya ná, lamə a nda klatá usa duguzumha nda zwaŋa lghəŋ wa. Vərḍa ŋani ma us vla tsi, ka mbamafta ŋa dekdek ma dmakuha mu.

¹³ Ghalya, ta pslapsla lu ta duguzumha, nda lghəŋha ka wutsika usani ta gwal ta gatá krughuvi manda ya ta mnə zlahu ya. Ta ksafksa lu ta vlək guli ka drata nda dra‡, ŋa faḍaftá hutidifani ka dzay ta mnduha guli. Tsaya dza'a kəl tsa krughuva taŋ ya ka saha ta həŋ manda ya ta mnə zlahu.

¹⁴ Ka si mantsa ya tsi, malaghumala usa Kristi pyu ka tsahaya. Ga a Kristi ta dmaku wu, ama ka klaftá tsi ta ghəŋani ka vlanṭá Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa. Ŋa kḍekedzeŋ tsa Sulkum ya. Tsa usa Kristi ya ta ghuḅinṭa ṇuḍufa mu, ŋa zlanṭa mu ta maga ghwadaka skwiha ya ta kla mndu da mtaku, ka magay mu ta slna Lazglafta ya ta vla hafu.

¹⁵ Tsaya kəl Kristi ka sladamta matakataka i Lazglafta nda mnduha, ŋa dzrəglaftawi ka lfid nda həŋ, ŋa zlgħay gwal hagaf Lazglafta ta tsa ŋərma skwi tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ta həŋ ŋa vlanṭá həŋ, ŋa nzakwani ka ŋa taŋ ŋa dekdek ya. Əŋka'a ka mtakwa Kristi ta varagaptá mnduha ma ghwadaka skwiha ya ta magə həŋ ma dzratawi ya ŋa ghalya.

¹⁶ Ka fafa mndu ta sləkadani ná, ba graftá mtatá tsa mndu ta fatá sləkadani ya kada dga tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya.

¹⁷ Ka ta ndiri mndu ta fatá sləkad ná, had lu ta ksantá tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya wa, ba tahula mtutani kasi'i.

¹⁸ Mantsa ya guli, dər tsa taŋtaŋa dzratawi ya ná, nda us magafṭa lu.

¹⁹ Tahula mnanafṭa Musa ta inda zlahu ta mnduha demdem, manda ya mnaf zlahu, ŋa klaftani ta usa zwana lghəŋ nda ŋa duguzumha ka gaḅanafta nda imi. Bəlahə ta sluhwa fwa izwap nda swida tuwaka dva hbuŋ lu ta wa udzu, ka tsughumamta ma tsa us ya, ka wutsikay ta tsa deftera zlahu ya, nda ya ta inda mnduha.

²⁰ «Nana na usa dzratawa Lazglafta nda kaghuni ka ŋanata kuni ta tsa dzratawiŠ ya,» ka'a ta mnay ta wutsik tsi ta həŋ.

²¹ Wutsikafha guli ta tsa həga tumpul ya, nda inda huzlaha mida ta kəl lu ka ksa slna ka tsəlḅu ta kəma Lazglafta ya.

²² Manda ya mna zlahu ná, wər nda us ta ghuḅinṭa lu ta inda skwi. Ka pghu* a us ná, had platá dmaku wa.

Platá ghəŋ pla Kristi ta ghuḅa dmaku

²³ Nda ra ka ghuḅinṭa mantsa ya ta tsəna skwiha ta ghəŋa hadik na, kabga fwata vərḍa tsa skwiha ta luwa ya həŋ. Tsaha ta nzakway ka vərḍakani ta luwa ya guli ná, nda ra ŋa taŋ nda pla ghəŋ ya ta malaptá tsa taŋtaŋani ya.

‡ 9:13 Ngha ta Levitik 16:14-16, Mbsak 19:9, 17-19.

* 9:22 Aya 21: Ngha ta Livitik 8:15. Aya 22: Ngha ta Livitik 17:11.

Š 9:20 Sabi 24:8. Ŋa ayaha 19-20, ngha ta 24:3-8.

²⁴ Lamə a Kristi da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul magaf mnda səla ya wa. Fwata tsa vərđani ta nzakway ta luwa ya tsaya. Tsatsi ná, ta luwa ləghwa tsatsi. Ndanana, ta nzaku ta kəma Lazglafta ta gwada ma vla mu.

²⁵ Inda vaku tsa mali ta ghəṇa gwal ta dra skwi ṇa Lazglafta ta dza'a da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul ya nda tatá usa rini. Ama Kristi ná, lamə a tsatsi ṇa gdata ta vlatá ghəṇani wa.

²⁶ Ka má mantsa tsi ná, má mbəḁava a fitika ghuyayni ta đanwa daga ka yawu zlagapta ghəṇa hadik wa. Turtuktuk səla zlagapta tsatsi ma na kđavakta fitik na. Ka vlanťá tsi ta ghəṇani ta Lazglafta ṇa hərdińťá dmakwa mu đekđek.

²⁷ Inda mnda səla ná, thanaftha lu ta mtutani turtuktuk səla, tahula tsa ṇa tsanaghata Lazglafta ta guma.

²⁸ Manda tsaya Kristi guli, turtuktuk səla mtuta tsi, ṇa vlanťá ghəṇani ta Lazglafta, ṇa hərdińťá dmakwa ndəghata mnduha†, ṇa vrəglagatani kamahis. Tsa vrəglagata dza'a vrəglagata tsi ya, ṇa hərdgəltá dmaku a wa, ama ṇa mbanafťá gwal ta fata vgha ka kzlay.

10

¹ Zlaha Musa ná, vərđaka nzidíđa tsa skwi ta sagha ya a wu, fuwatani ya. Lavin a đekđek ta payafťá gwal ta gavanavatá Lazglafta ṇa nzakwa tan manda ya ta kumay tsi wa. Waka tsa pla ghəṇ ta gdata lu ta magay inda fitik, vaku nda vaku ya dza'a ghuḅińťa həṇ ta wa ira Lazglafta na?

² Ka si má ta ghuḅay tsi katsi, magata tan turtuktuk ya ná, má ndanəgla a həṇ ta dmakuha tan wu, má zlanťzla lu ta pləgəltá ghəṇ.

³ Tsaw mantsa ya a wa. Katək ná, tsa pla ghəṇ ta plə həṇ ya, ta havanaktá həṇ ta dmakuha tan vaku nda vaku, had ta ghuḅińťá həṇ,

⁴ kabga had usa lghəṇha, nda duguzumha ta hərdińťá dmaku wa.

⁵ Tsaya kəl Kristi ka mnay ṇa Lazglafta ma fitika dza'ani saha ta ghəṇa hadik, ka'a mantsa:

«Va a ka ta plaghatá ghəṇ nda rini wu, va a ka ta vlaghatá sana skwi ṇa plaghata ghəṇ guli wa.

Ama ka vlihatá ka ta slu'uvgha ṇa vlaghata.

⁶ Zđəgagha a skwi nda səla ta drə lu nda dra ta gwir,

nda skwi ya ta vlaghata lu nda vla ṇa pla ghəṇ ta ghəṇa dmaku wa.

⁷ Ka yu mantsa: «Wana yu Lazglafta, sasa yu ta ghəṇa hadik da maga skwi ya ta kumə ka,

manda ya nda vinda ta ghəṇa đa ma deftera zlahu*,» ka'a.

⁸ Ka Kristi mnuta karaku na: «Nda pla ghəṇ nda skwi nda səla tani, nda skwiha ta klafta lu ka vlaghata nda vla tani, nda skwiha nda səla ta drə lu nda dra ta gwir tani, nda skwi nda səla ta klafta lu ṇa pla ghəṇ ta ghəṇa dmaku tani, va a ka ta həṇ wu, zđəgagha a həṇ guli wu,» ka'a. Ta wya maga manda va ya mna zlahu lu ta tsa pla ghəṇ ya kay guli.

⁹ Ka'a guli mantsa: «Wana yu, saghasa yu ṇa maga skwi ya ta kumə ka,» ka'a. Ka hlanatá tsi ta tsa tanťanja pla ghəṇ ta plə lu ya, ka mbəḁapta nda mahisani.

¹⁰ Magamaga Yesu Kristi ta skwi ta kumə Lazglafta. Ka vlanťá tsi ta ghəṇani ṇa pla ghəṇ turtuktuk səla. Mantsa ya kəl mu ka nzakway nda ghuḅa ta wa ira Lazglafta.

¹¹ Inda gwal ta dra skwi ṇa Lazglafta turtuk turtuk, ta sladu ta sladu ta nzata həṇ ka maga slna tan inda fitik, ta gdata ta vla va tsa skwi turtuk ṇa hərdińťa dmaku ya, ama lavin a ta hərdińťa wa.

¹² Ama Yesu Kristi ná, turtuktuk vlata tsatsi ta ghəṇani ṇa pla ghəṇ ṇa hərdińťa đekđek ta dmakwa mnduha. Tahula tsa, ka nzatá tsi nda ga zəghwa Lazglafta.

† 9:28 Gray nda Isaya 53:12. * 10:7 Aya 5-7: Zabura 40:7-9, manda ya ta mnə Grek ṇa ghalya.

¹³ Ndanana, hada nzata tsi ka kzla pghanata Lazglafta ta ghumahani ka skwa ta dinlay səlani.

¹⁴ Ma tsa vlatani ta ghənjani turtuk-tuk ya, ka nanaftá tsi ka gwal tdukwa ɲa dekdek ta wa ira Lazglafta, ta gwal ta ghuɓiɲta tsi ta dmakwa taɲ.

¹⁵ Ta tsalamaptsala Sulkum nda ghuɓa guli kazlay: Prək tsa pla ghəɲ turtuk-tuk ya kə'a. Ka'a karaku na:

¹⁶ «Wya tsa dzratawi dza'a yu dzrafta nda həɲ ma tsa fitik ya, ka Mgham Lazglafta.

Dza'a famfa yu ta zlahuha ɗa da ɲudufa taɲ,

dza'a thanamtha yu ta həɲ ma ghunislaka taɲ,» ka'a.

¹⁷ Ka'a guli mantša: «Had' yu dza'a havglakta dekdek ta dmakuha taɲ, nda krughuvha taɲ wu,» ka'a.

¹⁸ Ka plinispla Lazglafta ta dmakwa mnduha ná, pahəgla a mnduha ta skwi ɲa vlarɲta Lazglafta ɲa hərdiɲta dmakuha wa.

Gavanamava gava ta Lazglafta

¹⁹ Mantša tama zwanama ɗa, nda pla vgha mu ta lami da tsa vli nda ghuɓa katakata ya nda ma usa Yesu.

²⁰ Tanaptá Yesu ta zlala, ka tamaptá lfiɗa tvi ɲa lami nda tida ɲa mutsa hafu. Tsa zlala kuhwanap lu ya ná, vərɗa ka vgha Yesu dza lu yeya.

²¹ Tsaya tama ná, mamu mu nda mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta hemanata, ta nzanaghatá həga Lazglafta.

²² Ma tsa nzakwani mantša ya tama, gavanamava gava ta Lazglafta nda ɲuduf turtuk, nda fata ghəɲ dar, nda ghuɓata ɲuduf kul had' dmaku mida, nda mbazatambaza nda imi tsələɲa.

²³ Sladafmaslada ta fatá ghəɲa mu ka gɗata mu ta va mnay kazlay: Tsa mndu ta tamaftá imi ta sləməɲ ya ná, ɲərma mndu ya kə'a.

²⁴ Nghapma ngha ka sani nda sani, ɲa vlamatá mbrakwa ɗvuvustá vgha nda maga skwi ɗina.

²⁵ Ma tsanap mu ta tska vgha mu manda ya ta snuta sanlaha

ta tsanapta ya. Katək ná, vlu-vusma mbraku sani nda sani. Sganaghamasga, kabga nda sna mu kazlay: Ndusa fitika vragata Mgham Yesu kə'a.

²⁶ Tahula snarɲta mu ta vərɗa tvi, ka gɗata mu ta gəgəltá dmaku ka palama katsi, grafmagra kazlay: Ta had' sana skwi dza'a vlata lu ɲa pla ghəɲ ɲa hərdiɲta dmaku wu kə'a.

²⁷ Ta ghəɲa kzlay ma zləɲ dza'a kzlə lu ta guma Lazglafta. Tsa guma ya ná, nda bla katakata, ka vu ghandand nzakwani dza'a dra ghumahani.

²⁸ Dər wati ma mndu ta kwalaghuta snatá zlahu Musa, ka mamu masləmtsəkha his ka hkən a tsi ta grafta katsi, ta dzadza lu ta tsa mndu ya, had' tawa hidahida tida wa.

²⁹ Ka si mantša ya nzakwani nda zlahu Musa ya ní, kighkigh dza'a nza-kwa tsi nda mndu ta zlridiɲta Zwanə Lazglafta, ka razanaftá Sulkum ya ta vlamatá zɗakatahudi ya tama? had' hayhayani wu, ka'a nda us ya kəl Lazglafta ka dzraftawi nda tsi, ka ghuɓiɲta nda tsi ya.

³⁰ Nda sna amu ta tsa mndu ta mnay kazlay: I'i dza'a vranamtá mndu ta skwi ya maga tsi, i'i dza'a planamta kə'a ya. Ka'a guli na: «Dza'a tsanaghatša Mgham Lazglafta ta guma ta mnduhani,» ka'a.

³¹ Skwa zləɲay gwaɗa ta dəɗamta mndu da dzva Lazglafta ya ta vla hafu.

³² Havakwahava ta nzakwa ghuni ghalya ma tanɲaɲa snarɲta ghuni ta gwaɗa Lazglafta. Ma tsa fitik ya ná, susa kuni ta duni, ka su'uwafatá kuni ta indani.

³³ Ta kəma inda mnduha rarazata lu, ka ganaptá iri ta sanlaha mataba ghuni tazlay. Ma sana fitik guli, ta gway kuni ta vgha nda sanlaha ta ghuya mndərga tsa ɗarɲa ya.

³⁴ Ksuxsa ka hidahida ta kaghuni, na gwal ya hlaf lu ka pghamta ma gamak ta gwaɗa ta Yesu. Hludughunusha lu ta huzla ghuni, ta rfu nda rfa kuni, ndanaɲ a kuni wu, kabga nda sna kuni mamu skwi da kaghuni ta malaghutá inda

skwi kə'a. Tsa skwi ya guli ná, ɲa kdekedzeɲ nzakwani.

³⁵ Mantsa tama, ɲavawa ɲa ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda fata ghəɲa ghuni ta Lazglafta. Ka ɲavaɲa kuni, dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni da-gala.

³⁶ Skwi ya ta raghunata ná, nzata ghuni nda su'ay, ka maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta, ɲa vlaghunatani ta skwi ya taghunaf tsi ta imi ta sləməɲ.

³⁷ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Ta bəts nzda guli ná, dza'a saghasa tsa mndu dza'a sagha ya, gərdəta a wa.

³⁸ Mndu ya tdukwa ta wa ira da ná, dza'a nzakway nda hafu nda ma zlgħay nda ɲudufani.

Ama ka vraghuvra tsi nda hul zdəgləghata a tsa mndu ya wa,» ka'a.

³⁹ Amu ná, nza a amu tekwa mataba gwal ta vru nda hul ɲa zadɪntá ghəɲa taɲ ya wa. Ama nda nza amu tekwa mataba gwal ta zlgħafta ta dza'a mutsa mbaku ya.

11

Zlgħay nda ɲuduf

¹ Zlgħay nda ɲuduf ná, graftá skwi ya faf lu ta ghəɲ tida ya. Fatá vgha kazlay: Mamu tsa skwi ya kahwath-wata kə'a ya, dər ta ngha a iri.

² Ta ghəɲa zlgħay nda ɲudufa taɲ, kəl Lazglafta ka ghubanagħatá mnduha ghalya.

³ Nda ma zlgħay nda ɲuduf snəɲta mu kazlay: Nda gwadani magafta Lazglafta ta inda skwiha kə'a. Inda skwi ya ta ngħaɲta lu nda iri ná, sabə ma skwi ya kul ngħaɲtá* iri həɲ.

⁴ Nda ma zlgħay nda ɲudufani klafta Abel ta skwa pla ghəɲ ta malagħutá dɪnaku ka ɲa Kayinu, ka vlanťá Lazglafta. Tsa zlgħay nda ɲudufani ya kəl Lazglafta ka klafta

ka mndu tdukwa, kabga tsu'aftsu'a ta tsa skwi vlanť tsi ya. Nda mta† Abel má mndani, ama kabga zlgħay nda ɲudufani ná, tata gwada tsatsi.

⁵ Nda ma zlgħay nda ɲuduf kəl Lazglafta ka klagħatá Inuk ta luwa, dāɲ a ta mtaku wa. Ngha a lu guli wu, kabga klagħakla Lazglafta da tsatsi. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Zdəganazda Inuk ta Lazglafta‡ ma kdaku tsi ka klagħata ta luwa.

⁶ Ka had zlgħay nda ɲuduf wu ná, had fitik zdəgana mndu ta Lazglafta wa. Mndu ta gavadagħata da Lazglafta ná, dɪna ka graftani kazlay: Mamu Lazglafta, ta magay ta skwi dɪna guli ɲa gwal ta zbay kə'a.

⁷ Nda ma zlgħay nda ɲuduf snata Nuhu ta gwada ya mnana Lazglafta ta ghəɲa skwi dza'a magaku ta kul ngħaɲtá iri karaku. Ka tsaftá tsi ta kwambalu dagala manda ya mnanaf Lazglafta. Ka lamə tsi dida nda gwal ga taɲ tani, ka mbaftá həɲ. Ma tsa magatani mantsa ya tsanagħata tsi ta guma ta ghəɲa hadik. Ka klaftá Lazglafta ka mndu tdukwa§ kabga zlgħay nda ɲudufani.

⁸ Nda ma zlgħay nda ɲuduf snata Abraham ta hgu hgaf Lazglafta, ka sli'aftá tsi ka lagħwi ta hadik ya dza'a vlanťa Lazglafta ɲa ɲani. Ta sli'aftá tsi, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

⁹ Nda ma zlgħay nda ɲuduf, ka lagħa tsi nzata ka matbay ma tsa hadik dza'a lu vlanťa, tanaf Lazglafta* ta imi ta sləməɲ ya. Ka nzaku tsi ta nzaku ma həga tumpul, mantsa ya i Izak nda Yakubu guli ta nzakway ka gwal nda gwa həɲ ma tsa tatá imi ta sləməɲ ya.

¹⁰ Ka nzatá Abraham ka kzla tsa luwa dihana Lazglafta ta tughwani† ya. Lazglafta ka ghəɲani ta garafta, tsatsi mnda bafta guli.

¹¹ Nda ma zlgħay nda ɲuduf mutsafta Abraham‡ ta zwan ma halatani katakata. Markwa taɲ Sara

* 11:3 Ngha ta Zrafta 1, Zabura 33:6, 9. † 11:4 Zrafta 4:3-10. ‡ 11:5 Zrafta 5:24. § 11:7 Zrafta 6:13-22. * 11:9 Aya 8-9: Ngha ta Zrafta 12:1-5, 23:4, 35:12, 27. † 11:10 Ngha ta 11:16, 12:22. ‡ 11:11 Ngha ta Zrafta 18:11-14, 21:2.

guli tsutsa ka dzəghəŋ. Ka fatá tsi ta ghəŋani kazlay: Dza'a magay Lazglafta ta skwi manda ya mna tsi kə'a.

¹² Mantsa ya, ma mndu turtuk ya nda hala, ta ghwan a ka mtaku wu, yata lu ta zivra mndu nda ndəgha manda tekwatsa ta luwa, nda ya manda wutak ma ghwaš.

¹³ Ma zlgħay nda ŋuđuf rwuta hən demdem, ta kul mutsaftá hən ta magatá tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta hən ya. Ama grafgra hən kazlay: Dza'a magaku tsa skwi ya kə'a, harharhar ghəŋa tan ta ghəŋani. Ka graftá hən kahwathwata kazlay: Matbay ŋni ta wawutá wawaku* ta na ghəŋa hadik na kə'a.

¹⁴ Tsa gwal ta mnay mantsa ya ná, maranmara hən banluwa kazlay: Ta kzla vla tan hən kə'a.

¹⁵ Ndanəgla a hən dekdek ta tsa vli sabə hən ya wa. Ka má ta ndanay hən katsi, má si vraghuvra hən.

¹⁶ Kahwathwata ná, vli ta malagħutá tsaya ŋa tan ta pahanja, vli ya ta nzakway ta luwa. Tsaya kəl tsi ka zdəganatá Lazglafta, na hğay ta hğə hən ka Lazglafta tan. Ka payanaftá tsi ta luwa tan ta hən.

¹⁷ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf kumafta Abraham ta vlatá zwanani Izak ŋa pla ghəŋ ma dzəghəŋta ya dzəghəŋ Lazglafta. Ka kumaftá tsi ta vlatá tsa kdakwakdakwa zwanani turtuk-tuk ya, dər má si tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən ta ghəŋa tsa zwan ya.

¹⁸ Ka Lazglafta si mnanata na: «Nda ma Izak ya taghaf yu ta imi ta sləmən† ya dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

¹⁹ Ka fata Abraham ta ndanani kazlay: Lavinlava Lazglafta ta vraganaptá mndu ma mtaku nda hafu kə'a. Tsaya tama ná, ka nzaku Izak manda mndu vraganap lu ma mtaku kahwathwata.

²⁰ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf tfanaghata Izak ta wi ta i Yakubu nda

Isuwa, ta ghəŋa nzaku ya ká hən dza'a nzakway ta kəma.

²¹ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf tfanaghata Yakubu ta wi ta zwana Yusufu ma ndusakwani ka mtaku. Ta tfə tsi ta tsa wi ya ŋa tan, ka dzuđuntá tsi ta vgha ta wa dafani ka tsəlbu ta kəma Lazglafta‡.

²² Nda ma zlgħay nda ŋuđuf mnanata Yusufu ta zwana la Isra'ila ma ndusakwani ka mtaku kazlay: Dza'a sli'apsli'a hən ma hadika Masar kə'a. Ka mnanatá tsi ta hən guli ta skwi ka hən dza'a magay nda ghudzifaniš.

²³ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf đifanata dadahani ta Musa ka tili hkən manda yata. Dinadina tsa zwan ya ta wa ira tan. Zlənaf a hən ta đlanapta tan ta zlaha mghama Masar wa.

²⁴ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf kwalaghuta «Musa ma glatani ta hğay ka zwanja makwa Fir'awna.*

²⁵ Ta dran ghuyay da ta đanwa kawadaga nda mnduha Lazglafta, ka rfay da ta rfu ma gay da ta dmaku ŋa fitik kwitikw.

²⁶ Mal ghuyđipta mnduha ta đanwa manda ya dza'a ghuyanapta lu ta Kristi ya, ka inda skwa gadghəl ta hadika Masar,» ka'a, kabga nda fa ŋuđufani ta skwi ya dza'a vlanja Lazglafta ta kəma.

²⁷ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf sli'afata Musa ka zlanatá hadika Masar, kul zlanja gatá sida mgham. Ka di-havatá tsi manda skwi nda ngha ta Lazglafta ya kul lavinjta lu ta nghanja nda iri ya.

²⁸ Nda ma zlgħay nda ŋuđuf tahanatá tsi ta skala Pak. Tahafwa taha ta us ta watgha, ka'a nda la Isra'ila, kada kwala duhwala Lazglafta ya dza'a ghunakta lu da rwa zumala la Masar da rwinjta ŋa ghuni guli, ka'a.

§ 11:12 Ngha ta Zlrafta 22:17. * 11:13 Ngha ta Zlrafta 23:4, 1 Krunik 29:15, Zabura 39:13. † 11:18 Ngha ta Zlrafta 22:1-14, Aya 18: Ngha ta Zlrafta 21:12. ‡ 11:21 Aya 20: Ngha ta Zlrafta 27:27-29, 39-40, aya 21: Ngha ta Zlrafta 48:1-20, 47:31. § 11:22 Ngha ta Zlrafta 50:24-25, Sabi 13:19. * 11:24 Aya 23: Ngha ta Sabi 2:2, 1:22. Aya 24: Ngha ta Sabi 2:10-12.

29 Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf tsughwadapta zwana la Isra'ila ta drɛfa dva manda skwi ta ghwalata vli. Ama ka tsughwadapta aɲni manda ɲa taɲ ya ka la Masar ná, ka nu'amtá† hɛɲ mida.

30 Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf zliɲta la Isra'ila ta muhula luwa Yeriku manda magata taɲ ta fitik ndɛfáɲ ta wawanafta.

31 Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf tsu'afta‡ Rahab, sana marakw ta hla iri ta mnduha la Isra'ila ta labɔ da vitsa luwa taɲ. Ma lagha la Isra'ila da rwanatá gwal pgha ghɛɲ nda Lazglafta, ka zlanatá hɛɲ ta tsatsi nda hafu.

32 Nu dza'a mnɛgɛlta yu ka malagħutá tsa tama? Nda hta fitik ka mnɛgɛlta da ta gwada ta ghɛɲa i: Zideyuɲ, nda Barak, nda Samsuɲ, nda Yafte, nda Dawuda, nda Samuyel, nda la anabihaŠ.

33 Hahɛɲ ná, nda ma zlgħay nda ɲuɖuf zazakta hɛɲ ta hadikha nda vulu. Ka magatá hɛɲ ta skwi tɖukwa, ka mutsaftá hɛɲ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta slɛmɛɲ ta hɛɲ. Ka hahanaftá hɛɲ ta wi ta rveriha.

34 Ka niɲtá hɛɲ ta zlgħakwa vu lɛmtɛk. Ma sli'a mnduha pslata hɛɲ nda kafay, ka ndaptá hɛɲ mida. Had mbraku ma hɛɲ wu, ama ka nuta hɛɲ ka gwal nda mbra. Ma fitika vulu, ka nuta hɛɲ ka bigwala, ka ɲawaftá hɛɲ ta sludza hadikha kavghakavgha.

35 Ka nghɛglantá mi'aha ta mnduha taɲ si ta rwuta ta vragapta* nda hafu.

Ama sanlaha ya ná, kwihɛɲ nda kwikwiha lu ta hɛɲ ka tatadapta hɛɲ, ka kwalagħutá hɛɲ ta zlanatá hɛɲ ɲa mutsa sli'agapta ma mtaku nda hafu ya ta malagħuta.

36 ɲa sanlaha ya guli ná, gagɛ nda gaga lu ta hɛɲ, ka slɛvaptá hɛɲ. Tsat-

saf nda tsatsa lu nda zida ta sanlaha ka pghamta ma gamak.

37 Nda pala zlazlɛrtsata lu ta sanlaha ka pslatá hɛɲ, datsanap nda datsa lu ta sanlaha, tsasla nda kafay lu ta sanlaha, ka pslatá hɛɲ. Hwayapta ka ra vli ɲa sanlaha, ka nutá hɛɲ ka pɖu ka kla huta ta tuwak nda ɲa gu ta vgha. Ka ghuyanaptá lu ta daɲwa, ka ganaptá lu ta iri† ta hɛɲ.

38 Hwahwayaku ka ra vli kuran-dazl ma mtak, nda ya ma ghurum ma hadik ɲa sanlaha. Ra a ghɛɲa hadik ka ɲa tsa mnduha ya wa.

39 Inda taɲ zɛɛganazda hɛɲ ta Lazglafta, kabga zlgħay nda ɲuɖufa taɲ. Tsaw ta mutsaf a hɛɲ ta tsa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta slɛmɛɲ ta hɛɲ ya wa.

40 Payafpaya Lazglafta ta skwi ta malaptá dɛnuta ɲa mu. Ma ndanani ná, va a ta dzanagħatá ghɛɲa slnani nda hahɛɲ nda ghɛɲa taɲ kul had amu hada wa.

12

Mbra vgha ma ghuya daɲwa

1 Tsaya tama, mantsa ya ndɛghata tsa maslɛmtsɛkha ta wamafta ya. Pghɛɲmapgha ta inda skwi ta ndɛgamata ta gɛrda amu, nda dmakuha ta kasa amu, ka hwaya mu dɛna ta vɛrdaka hwaya ya mnama Lazglafta ɲa hwayay.

2 Ka fafta mu ta iri ta Yesu ya ta tahamatá zlgħay nda ɲuɖuf, tsatsi guli dza'a ɛhadamagħata da vla dzatá ghɛɲani. Tsatsi ta tsu'aftá mtutani ta udza zlɛɲay. Ksa a ka hula nda mndɛrga tsa mtaku ya wu, kabga nda fa ghɛɲani ta rfu ya payana Lazglafta. Ndana tama, nda ga zegħwa Lazglafta* ta nzakwa tsi.

3 Ndanawandana ta ghɛɲa ya ka Yesu su'aftá mndɛrga husaɲta ya

† 11:29 Aya 27: Ngha ta Sabi 2:15, aya 28: Ngha ta Sabi 12:21-30. Aya 29: Ngha ta Sabi 14:21-31.

‡ 11:31 Aya 30: Ngha ta Yusuwa 6:12-21, aya 31: Ngha ta Yusuwa 6:22-25, 2:1-21. § 11:32 Ngha ta Guma 6-7, 4-5, 11-12, 1 Samuyel 16:1-1 Mghamha 2:11, 1 Samuyel 1:1-25:1. * 11:35 Aya 33: Ngha ta Daniyel 6, aya 34: Ngha ta Daniyel 3:1-30, aya 35: Ngha ta 1 Mghamha 17:17-24, 2 Mghamha 4:18-37.

† 11:37 Aya 36: Ngha ta 1 Mghamha 22:26-27, 2 Krunik 18:25-26, Irmiya 20:2 37:15, 38:6, aya 37: Ngha ta 2 Krunik 24:21. * 12:2 Ngha ta Zabura 110:1.

husaŋ tsi ta ghwaɗaka mnduha, kada kwala kuni ta rwa malandugu.

⁴ Ma vulu ya ta vulu kuni nda dmaku ná, ta vula a kuni karaku ta ya dza'a kladaghunaghata ta wa hdak wa.

⁵ Zanapza kuni ta gwaɗa Lazglafta ta vla mbraku ŋa zwanani ra?

«Zwaŋa da! Ka ta zlahay Mgham Lazglafta ta kagha katsi, fafa ta ghəŋ,

ma kla ka ta ghəŋ tida ka dvaghaghadv tsi.

⁶ Mndu ta zlahu tsi ta d̄vu Mgham Lazglafta.

Mndu ya klaf tsi ka zwaŋani† ta dzə tsi guli.»

⁷ Su'uwasu'a ta ghuya daŋwaha ya ta kəl Lazglafta ka zlahu kaghuni nda tsi. Tsa ghuya daŋwa ya ta maraŋta kazlay: Klaf ka zwanani Lazglafta ta kaghuni kə'a. Mamu zwaŋ kul had dani ta zlahay ra?

⁸ Ka si zlahu a tsi ta kaghuni ka zwanani ya wu katsi ná, vərɗa zwanani a kuni wu, masagwa kuni nda tsa.

⁹ Skwi guli ná, mamu mu nda dadaha mu ma na ghəŋa hadik na ta zlahu amu, ta snay mu ta gwaɗa da həŋ. Dani ma Sulkumha yeya tama dza'a kwal mu sna gwaɗa da tsi ŋa mutsa hafu rki na?

¹⁰ Ta zlahay dadaha mu ta amu ŋa fitik kwitikw, manda ya ta gradapta həŋ kazlay: Ma dza'a dīna mantse kə'a. Ama Lazglafta ná, ŋa kata amu ta zlahu tsi ta amu, ŋa mutsay mu ta mayaka mu ma tsa nzakwani nda ghuɓa ya.

¹¹ Ma tsa fitik ta zlahu lu ta amu ya ná, nda nza ka skwi kul zɗəgamata, rfa a mu ta rfu ta ghəŋani wa. Ama tahula tsa, ŋa yiganaptani ta zɗaku, nda nzaku tɗukwa ta tsa gwal zlahaf lu ya.

Dvu nda zlahu

¹² Ka si mantse tsi, ɗayapwada ya ta dzvuhu ghuni ta hərfuta ya. Sifanafwa sifa ta karama ghuni ta laɓuta ya guli.

¹³ Mbaɗawambaɗa ta mbaɗa ta tvi ya nda slada‡, kada kwala səla ya nda wərɗa ta kɗiŋta, katak ná, ka mbafta tsi.

¹⁴ Zbawazba ta nzata nda zɗaku nda inda mndu. Ka nzata kuni nda ghuɓa ta wa ira Lazglafta. Ka had tsi mantse wu ná, had ya dər turtuk ma kaghuni dza'a nghanɗa kuma Lazglafta wa.

¹⁵ Dasuwa ka kuni yaha mndu dər turtuk da mbəɗanata huli ta zɗakatahuda Lazglafta. Yaha ya dər ka turtuk da nzakway manda slrəŋ ɗahɗaha da ɗyamta ka ɓadza ndaghata mnduha§.

¹⁶ Dasuwa ka kuni, yaha gwal ta hliri nzakway mataba ghuni. Yaha mndu dər turtuk mataba ghuni da vziŋta skwi ta nzakway ka ŋa Lazglafta, manda Isuwa ta skwaptá ma malmalani nda skwa zay kwenkwen ya.

¹⁷ Tahula tsa, manda ya snaŋ kuni, ka lagha tsi da zlgha tfawani da dani, ka kwalaghuta dani. Traptra ta ksanakta ghəŋa dani, kulam nda psayni ta tsa tfawi ya nda ima taw* ta iri.

¹⁸ Gavadaɗa ta vata ghwa Sinay laviŋ lu ta ksaŋta nda dzvu ya a kuni wa. Dər tavata vu ta zlghaku gigiga, dər tavata grusl tɗik, dər tavata mghama falak,

¹⁹ dər tavata ghudzaga duli, dər tavata kuzlahata lwi ya kəl gwal ta snay ka mnay kazlay: Ma gwadgəlgana† ka kə'a ya a kuni wa.

²⁰ Ndəɓandəɓa həŋ ta dzvu, kabga laviŋ a həŋ ta ŋaftá tsa skwi mnana lu ta həŋ kazlay: Inda mndu dza'a ksaŋta tsa ghwa ya, dər má nimitak tsi, dza'a zlərtsazlərtsa lu nda pala kə'a ya.

† 12:6 Ngha ta Mahdihdi 3:11-12. ‡ 12:13 Aya 12-13: Ngha ta Isaya 35:3 nda Mahdihdi 4:26. § 12:15 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:17. * 12:17 Aya 16-17: Ngha ta Zrafta 25:29-34, 27:30-40. † 12:19 Aya 18-19: Ngha ta Sabi 19:16-22. ‡ 12:21 Aya 20: Ngha ta Sabi 19:12-13, aya 21: Gray nda Vrafta ta Zlahu 9:19.

21 Ka ganaftá tsa skwi nghan̄ hən̄ ya ta zləŋ ta hən̄, ka mnə Musa kazlay: Ta ghudzaku vgha dā da zləŋ‡ katakata kə'a.

22 Ama kaghuni, gavadagha ta vata ghwá Siyuna, nda ya tavata luwa Lazglafta ya ta vla hafu tsaya ta nzakway ka Ursalima ta luwa, nda tskata vgha duhwalha Lazglafta ka rfu kul lavin̄tá lu ta mbədaftá hən̄ ya kuni.

23 Gavadagha tavata guyatá vgha mnduha Lazglafta ta nzakway ka zumaliha vindam lu ta hga tan̄ ma defteri ta luwa kuni. Gavadagha tavata mnda tsa guma ta ghəŋa inda mnduha demdem ta nzakway ka Lazglafta kuni, nda ya tavata sulkuma mnduha tdukwa, gwal ta kfanakta ya kuni.

24 Gavadagha tavata Yesu ta nzamta mataba mnduha nda Lazglafta ŋa dzraftawi ka lfid̄ ya kuni. Gavadagha tavata usa Yesu ya kəl tsi ka wutsikatá mnduha nda tsi ya kuni. Malaghumala gwada ta gwadə tsa us ya, ka ŋa Abelš ta mnata.

25 Dasuwa ka kuni! Yaha kuni da kwalaghutá snan̄tá lwa Lazglafta ya ta gwada nda kaghuni! Ghalya, tsa gwal ta kwalaghutá snatá gwada tsa mndu ta mnay ŋa tan̄ ta ghəŋa hadik* ya ná, ndap a hən̄ ma guma wa. Amu yeya dza'a ndapta ka mbədanambəda mu ta hul ta Lazglafta ta gwada nda amu daga ta luwa rki tama?

26 Ma tsa fitik ya, ka ghudzanaftá lwa Lazglafta ta hadik. Ndanana, ka tamaftá tsi ta imi ta sləmən̄ kazlay: Ta turtuktuk ta dza'a ghudzanafta yu guli ŋa kwanahani. Hadik nda ghəŋani a dza'a yu ghudzanafta wu, nda luwa† tani kə'a.

27 Tsa gwada ya mnə tsi kazlay: Ta turtuktuk kə'a ya ná, ta maray ŋa mu kazlay: Inda skwi ya zlaganap lu nda tsa ná, dza'a ghudzanafta lu ŋa hlutani, kada gdavata tsa kul had̄ ta ghudzavata ya.

28 Ya mantsa tsi ya, rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá ga mgham ya kul had̄ ta ghudzavata. Maran̄mamara ta tsa rfay mu ya nda ma maganatá slna ya ta zdəganata nda hanin̄tá ghəŋ, nda ya nda zləŋay.

29 Lazglafta mu ná, vu ta zadānatá‡ skwi ya.

13

Vərda gwal nda guya ghəŋa tan̄

1 Gdāvawagda nda d̄vuvustá sani nda sani manda la zwanama.

2 Yaha kuni zanaptá tsu'af̄ta dīna ta matbay. Ma tsa magay mantsa ya kəl sanlaha ka tsu'af̄ta duhwalha Lazglafta kul snan̄tá* hən̄.

3 Havapwahava ka gwal ma gamak, manda skwi kawadaga kuni nda hən̄. Havapwa hava ka gwal ta gə lu ta iri ŋa tan̄, kabga mnda səla kaghuni guli manda va hahən̄.

4 Inda kaghuni demdem, vlan̄wavla ta sgit ta klvutá vgha, yaha marakw dər zə'al da hliri, kabga dza'a tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga sli'in̄sli'in̄, nda gwal ta hliri tani.

5 Yaha tsemi da tdaghatá kaghuni. Rfawarfa ta rfu ta ghəŋa kuraghuta ya da kaghuni, kabga ka Lazglafta na: «Had̄ yu dza'a zlaghata wu, had̄ yu dza'a walan̄tá† vzighista wu,» ka'a.

6 Tsaya ta kəl dər wati ma amu ka mnay nda fata ghəŋ kazlay: ta katay Mgham Lazglafta ta i'i, had̄ sana skwi ta zləŋə yu wu, nu dza'a magihata mndu‡ na kə'a ya.

7 Havakwa maliha ghuni, gwal ta mnaghunatá gwada Lazglafta. Havakwahava ká hən̄ nzakwagapta, nda ya ká hən̄ mtakuš. Ka kla kuni ta sada zlḡhay nda ŋudufa tan̄.

8 Va tsa Yesu Kristi ya ta nzakway dāhawu, tsa tsatsi ya ta nzakway gita, tsatsi dza'a nzakway ŋa kdekeden̄ guli.

9 Dasuwa ka kuni, yaha sana ghwadaka tagha skwiha kavghakavgha

§ 12:24 Ngha ta Zlrafta 4:10. * 12:25 Gray nda Sabi 20:22. † 12:26 Ngha ta Hagay 2:6. ‡ 12:29 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 4:24. * 13:2 Ngha ta Zlrafta 18:1-8, 19:1-3. † 13:5 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 31:6, 8, Yusuwa 1:5. ‡ 13:6 Ngha ta Zabura 118:6. § 13:7 Gray nda 10:32-33.

da sagha da ghəŋa ghuni. Zđakatahuda Lazglafta na skwi ta mbranaftá ɲudufa mndu. Tagha skwi kavghakavgha ta ghəŋa za skwa zay a wa. Gwal ta ksa tva mndərga tsa tagha skwi ya ná, had ta kata* həŋ wa.

¹⁰ Tsa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, had wa taŋ ka za skwi ta ɲa mu ma gwir† wa.

¹¹ Tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, usa rini ɲani ta kladamta da tsa vli nda ghuḅa katakata ya, ɲa pla dmaku. Ama slu'a tsa rini ya, ta driŋta tahula luwa‡ lu.

¹² Tsaya kəl Yesu ka mtuta guli tahula luwa§, ɲa ghuḅiŋtá dmakwa mnduha nda ma ɲani ma us.

¹³ Sli'afmasli'a amu tama ka dza'a mu da guyay tahula luwa, ka su'a amu guli ta mndərga tsa giri ganap lu ya,

¹⁴ kabga ta na ghəŋa hadik na a luwa amu ɲa kdekedzen wa. Ama luwa dza'a nzakway* ɲa kdekedzen ɲa amu ta pahay.

¹⁵ Gdamagda ta zləzlv Lazglafta ka nzakwa tsi manda skwa pla ghəŋ nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama hgani nda gwada ma wa mu.

¹⁶ Yaha kuni zlanatá maga zdaku, nda katanatá mndu, kabga mndərga tsa skwiha ta vlata həŋ ya ta zdəganatá Lazglafta.

¹⁷ Snawasna ta gwada da mal- iha ghuni, ka sna kuni ta skwi ta mnaghunata həŋ. Hahəŋ ta nghapta ka hafa ghuni, kabga dza'a zlghay həŋ ta wani da Lazglafta. Snawasna ta gwada da həŋ, ya dza'a kəl həŋ ka maga slna taŋ nda rfu, nda ɲada ghəŋ a wa. Ka nda ɲada ghəŋ tsi ná, kataghunaftá a tsa wa.

¹⁸ Magawa du'a ta ghəŋa aŋni. Graf- gra ɲni kazlay: Had sana bədzaku ya maga ɲni wu kə'a ma ndana ɲni. Ta kumay ɲni ta gdata ɲni ta maga skwi dīnadīna inda fitik.

¹⁹ Kdəkwakdək, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, magawa du'a ta ghəŋa da, ka mutsidifta Lazglafta ta vradapt a da misimmisim da kaghuni.

Maga du'a

²⁰ Lazglafta ya ta vla zdaku ta vra- ganaptá Mgham mu Yesu mataba gwal nda rwa, ka nzakw tsi ka mndu dagala ta ngha tuwakha. Nda ma usani vla tsi ɲa pla ghəŋ, mutsafta lu ta dzraftawi ɲa kdekedzen.

²¹ Ka vlaghunavla Lazglafta ta mbrakwa maga inda skwi dīna, ɲa magay ghuni ta skwi ya ta kumə tsi. Ka maga tsi ma amu ta skwi ya ta zdəganata nda ma Yesu Kristi ta nzakway ɲani glaku ɲa kdekedzen ya. Amin!

Kāŋta nda ga zgu

²² Zwanama da, vindaghunafvinda yu ta na delewer na ɲa vlaghunatá mbraku. Ki'a nda ki'a yeya vindaghu- nafta yu. Kdəkwakdək ka ɲanata kuni ta tsəna gwadaha na ma ɲudufa ghuni.

²³ Ta snaghunamsna yu kazlay: Zligiŋzla lu ta zwanama mu Timute† ma gamak kə'a. Ka bhagagha bha tsi misimmisim, dza'a labla yu da kaghuni kawadaga nda tsi.

²⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta mal- iha ghuni demdem, nda inda mndu- duha Lazglafta tani. Ta ga zgu zwanama ma luwa Italiya ɲa ghuni.

²⁵ Ka nza zdakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

* **13:9** Ngha ta Ruma 14:2-23, 1 La Kwareŋt 8:8, La Kwalus 2:16-22, 1 Timute 4:3. 9:11-14, 13:11-12. ‡ **13:11** Zlahu 16:27. § **13:12** Ngha ta Yuhwana 19:17, 20. 11:10, 16. † **13:23** Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1.

† **13:10** Gray nda

* **13:14** Gray nda

Tsgha ta lwa Yakubu

Ga zgu

¹ I'i Yakubu ta nzakway ka kwalva i Lazglafta nda Mgham Yesu Kristi, ta ga zgu yu na ghuni mndəra mnduha Ghwanpdə his ta wutsa ta vgha ta ghəŋa hadik*.

Mbra vgha ma ghuya danwa

² Zwanama da, ka slaghunaghasla dər mndərga wati ma ghuya danwa tsi katsi, nghawa nga manda skwa rfu.

³ Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Skwi ta dzəghaŋtá zlgħay nda nɔdɔfa ghuni ná, ta klaghunak kla ta ksa nɔdɔf kə'a.

⁴ Ama dina ka maravata tsa ksa nɔdɔfa ghuni ya kahwathwata, kada nzakwa kuni ka gwal kul had sana skwi ta ghəŋa ghuni, ka gwal nda dede'a, ka gwal kul had sana skwi ta htapta ma həŋ dekdek.

⁵ Ka mamu sana mndu mataba ghuni pɔfugudunus difil katsi, ka dawata tsi da Lazglafta, dza'a vlanɔvlat. Ta muvla Lazglafta nda inda mndu, ta vlay nda zdaku.

⁶ Ama ka dawata tsi nda zlgħay nda nɔdɔf, yaha tsi dganɔtá ghəŋ dər ka ki'a ta ghəŋani. Ka ta dga ghəŋ mndu ná, nda nza ka guram nda gamtsa'uwakwa drəf ta vyə falak dər ndiga ndiga ya nzakwani.

⁷ Yaha mndərga tsa mndu ya da ndanay kazlay: Dza'a mutsay yu ta sana skwi da Mgham Lazglafta kə'a,

⁸ kabga mndərga tsa mndu ya ná, his nɔdɔfani, slada a ghəŋani ma vlaka turtuk ma inda skwi ta magə tsi wa.

Pɔu nda Gadghəl

⁹ Ka rfa zwanama ya ta nzakway ka pɔu ta rfu, kabga nda nza ka mndu nda kapa da Lazglafta.

¹⁰ Ka rfa mndu ka gadghəl guli ta rfu, nda vraganata Lazglafta, kabga dza'a lula manda gəgdakwa vzlizla.

¹¹ Safa fitik ghəɔdandanɔ dzafta ta kuzun ná, na ghwalutani, na rkuta vzlizlahani, na luta‡ dinakwa rkatarkani. Manda tsaya dza'a luta mnda gadghəl ma slnahani ta magə tsi.

Tinwa a Lazglafta ta mndu da ghwadaka skwi wa

¹² Rfu da mndu ta ksa nɔdɔf ka su'a skwi ta dzghaŋta, kabga tahula dzghaŋta, dza'a mutsay ta zewzewa hafu ya tanaf Mgham Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ta inda gwal ta dɔvuta.

¹³ Ka dzghaŋdzgha skwi ta mndu, yaha da mnay kazlay: Lazglafta ta dzəgha i'i kə'a. Had ghwadaka skwi ta dzəgha Lazglafta wa, dzəgha a tsatsi guli ta mndu wa.

¹⁴ Ka dzghaŋdzgha skwi ta dər wati ma mndu ná, ghudzaku ma vghani ta barafta, ka tdamta tsi.

¹⁵ Ka zlanənzla lu ta ghəŋ ta tsa ghudzaku ya katsi, na zlgħaftani ta hudi, na yatani ta dmaku. Tahula ndəhafta dmaku, na klaktani ta mtaku guli.

¹⁶ Zwanama da, gwal ta dɔv u yu, ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni.

¹⁷ Inda skwi ya ta dinuta, nda inda mbəhu ya kul had sana skwi ta ghəŋani ná, ta luwa ta saha tsi, da Lazglafta ta nzakway ka Dani ma tsuwadakhə. Had tsatsi ta mbəɔavafta wa, had sana skwi ta zawataku ka grum da tsatsi wa.

¹⁸ Tsatsi ka ghəŋani ta dɔvutá vlamata hafu nda ma gwadani ta nzakway ka kahwathwata, kada nzakwa mu ka tanɔtanani mataba skwiha ya zlaganap tsi.

Ksa slna nda gwada Lazglafta snaŋar lu

¹⁹ Zwanama da gwal ya dɔv u yu, wya skwi na snaŋta ghuni: Dina nza-kwa inda mndu ka mndu ta gi slru gwada da sləmənani. Ka mndu kul

* **1:1** Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3, Slna gwal ghunay 15:13, Galat 1:19. † **1:5** Ngha ta Mahdihdi 2:3-6. ‡ **1:11** Aya 10-11: Ngha ta Isaya 40:6-7. § **1:19** Ngha ta Ekleziyast 7:9.

had gwada ta nzuŋta ta wi a wu, ka mndu ta gi basa ɲuduf^s a wu,

²⁰ kabga had mndu ta basa ɲuduf ta maga skwi ya dina ta zɗaganatá Lazglafta wa.

²¹ Tsaya tama, pghinwapgha ta inda skwiha ya ta ɲriŋtá mndu, nda inda ghwadaka skwiha. Tsu'awatsu'a nda hanata ghəŋ ta gwada ya ɲəbam Lazglafta ma kaghuni ta laviŋtá mbanaftha hafa ghuni.

²² Nzawanza ka gwal ta ksa slna nda tsa gwada ya. Yaha kuni da nzakway ka gwal ta snamtá snaysnay, da nanətá kuni ta ghəŋa ghuni.

²³ Ka lagha mndu ka snantá gwada kul ksa slna nda tsi ná, ka guram tsa mndu ya nda mndu ya ta ngha tsata vghani ma dalagar.

²⁴ Tahula nghanɲani ta tsatá vghani ka laghu tsi, ɲa gi zanaptani ta tsa nzakwa tsatani ya.

²⁵ Ama mndu ya ta faftá irani ta zlahuha Lazglafta, zlahuha ya ta vlamata fala'uwatá vgha, ka ndi'aftha vgha tɗukwa tida, kul had ta zanaptá gwada tahula snantani, ta ksay ta slna nda tsi ná, dza'a nzakway tsa mndu ya nda rfu ma inda skwihani ta magə tsi.

²⁶ Ka mnda dina yu ka mndu ta gray, tsaw sna a ta ksanaghutá ghanikani wu katsi, nana ghəŋani ta nanə tsi, bətbət tsa dinani ya.

²⁷ Wya vərda dina ya ta nghə Lazglafta ka dina nda ghuɓa kul had rutsak tida: Nghapta ka zwana tawakri nda wadguha ma ɗaŋwaha* taŋ, nda nghay mndu ta ghəŋani ma ghwadaka skwiha ta ghəŋa hadik da ɲriŋta tsi ta ghəŋani.

2

Gala mndu nda gala ná, bliŋtá zlahuya

¹ Zwanama ɗa, yaha kuni da gala mndu nda gala* ma nzakwa ghuni

* **1:27** Ngha ta Isaya 1:17. * **2:1** Ngha ta Ayuba 34:19. † **2:8** Ngha ta Zlahu 19:18. ‡ **2:11** Ngha ta Sabi 20:14, nda Vrafta ta Zlahu 5:18, Sabi 20:13, nda Vrafta ta Zlahu 5:17.

ma zlg hay nda ɲuduf, ma glakwa Mgham Yesu Kristi.

² Grafta: Mbadaka mndu ka gadghəl ka lami da taba guyata ghəŋa ghuni, nda fata halagara dasu, nda sudatá lgut nda bla ta vgha. Ta lamə sana mndu guli ka pɗu nda sudatá gərzanani ta vgha guli.

³ Ka lagha ghuni ka laghwi da ng-hapta ka tsa mndu nda sudatá lgut nda bla ya, ka kuni nda tsi mantse: «Nzanza kagha ma ya vli dina ya,» ka kuni. Ka kuni nda tsa pɗu ya guli mantse: «Slada slada kagha nda slada hada,» ka «nzanza hada ta hadik» a ka kuni nda tsi.

⁴ Ka si mantse tsi, daganap a kuni ta vgha ma vgha ghuni nda tsa ra? Nza a kuni ka gwal tsa guma nda ghwadaka ndanu nda tsa guli ra?

⁵ Zwanama ɗa gwal ɗvu yu, fawafa ta sləməŋ. Lazglafta a ta zabaptá gwal ka pɗu ta wa ira gwal ma ghəŋa hadik, ɲa nzaku ka Gadghəl ma zlg hay nda ɲuduf, ɲa mutsay taŋ ta ga mgham ya tanaf tsi ta imi ta sləməŋ, ta gwal ta ɗvuta ra?

⁶ Ama kaghuni, ka hertətətá kuni ta gwal ka pɗu. Tsaw sna a kaghuni kazlay: Tsa gwal ka gadghəl ya ta giri ɲa ghuni, ta tsəha kaghuni da vla guma kə'a katək ra?

⁷ Hahəŋ a tsa gwal ta mbərsu'a tsa ɲərma hgu mutsaf kuni ya guli ra?

⁸ Ka snasna kuni ta zlahu Lazglafta, manda ya nda vinda kazlay: Dvudva ta mnda səla manda va ghəŋa gha† kə'a ya ná, magamaga kuni ta skwi ɗina.

⁹ Ama ka ta gala mndu kuni katsi ná, dmaku tsa ta gə kuni, ksafksa zlahu ta kaghuni, kabga sna a kuni ta ɲani wa.

¹⁰ Dər wati ma mndu ta snatá inda zlahu, ka ɓlanaptá tsi ta ya turtuk ná, ɓlanapɓla ta indani demdem nda tsa.

¹¹ Va tsa mndu ta mnay kazlay: Yaha ka da hliri kə'a ya ná, va tsatsi guli ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu‡ kə'a. Ala, tsa lagha gha ka

kwal kul hlatiri, ka laghwa ka dzatá mndu katsi ná, nda nza ka ka mnda ɓlanaptá zlahu.

¹² Tsaya kəl yu ka mnay ɲa ghuni kazlay: Gwadawagwada ta gwada, ka ndana kuni ta ndanu, manda vərda mnduha dza'a tsanaghata lu ta guma ta hən nda ma zlahu ya ta vlamatá fala'uwata vgha kə'a ya.

¹³ Baɗu fitika tsa guma ná, haɗ Lazglafta dza'a tawa hiɗahiɗa ta mndu ya kul haɗ ta tawa hiɗahiɗa ta sanlaha wa. Ama tawa hiɗahiɗa ta ga mgham ta ghəɲa guma.

Zlghay nda ɲuɗuf kul haɗ slnani ná, nda mta

¹⁴ Zwanama ɗa, nu katanaf mnay mndu kazlay: Mamu yu nda zlghay nda ɲuɗuf kə'a, ka haɗ tsi ta maga slnani na? Dza'a mbanafmba tsa zlghay nda ɲuɗufani ya nda tsa ra?

¹⁵ Ka waya ka skwi, mamu sana zwanama, ka sana mukuma a tsi, ka fərɗi'u, haɗ sana skwi ɲa zanɗa taɲ inda fitik guli wu katsi.

¹⁶ Ka sani mataba ghuni nda hən mantsa: «Lawala nda vghata zɗaku, ka vlaghunavla Lazglafta ta skwi ɲa bukwa ghuni, nda skwi ɲa zay ghuni,» ka'a, mataba tsa, ta vlan a kaghuni ta skwi ɲa katanɗa hən ya kay wu, nu kataf tsaya na?

¹⁷ Manda va tsaya nzakwa zlghay nda ɲuɗuf guli. Ka haɗ slnani ta maravata wu katsi, nda mta ma vghani.

Haɗzlghay nda ɲuɗuf, ka haɗ slnani wa

¹⁸ Ama ka waya ka skwi dza'a mnay sana mndu kazlay: Zlghay nda ɲuɗuf ɲa kagha ta ɲanata, maga slna ɲa i'i kə'a. Ala, «mariha mara kagha ta zlghay nda ɲuɗuf kul haɗ slnani, ta maraghata i'i ta zlghay nda ɲuɗuf nda ma slnaha ɗa.»

¹⁹ Zlghafzlgħa kagha kazlay: Tur-tuktuk Lazglafta kə'a, mantsa nzakwani, ta ɲa gha tsa. Ama ɗina ka

snaɲta kagha guli kazlay: Zlghafzlgħa ghwadaka sulkumha guli manda va tsaya kə'a, ta ghudzaku hən da zləɲɗ.

²⁰ Rghargha vgha na. Ta kumay ka kulam gita ta mnaghanɗa kazlay: Zlghay nda ɲuɗuf kul haɗ slnani ná, haɗ hayhayani wu kə'a ra?

²¹ Ma fitika vlata dzidza mu Abraham ta zwanani Izak ta gwir* ná, ka mndu tɗukwa a hga lu nda ma tsa slnani ya ra?

²² Hada ná, nda ngha ka ká zlghay nda ɲuɗufani ta dza'a kawadaga nda slnani. Slna ta hɗanaghata ghəɲa zlghay nda ɲuɗuf.

²³ Mantsa ya dzatá ghəɲa skwi ya vindam lu ma defteri kazlay: Zlghafzlgħa Abraham ta Lazglafta, kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɗukwa†. Tsaya kəl lu ka hga Abraham ka gra‡ Lazglafta kə'a.

²⁴ Nda ngha kuni tama ká mndu nzakway ka mndu tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, nda ma zlghay nda ɲuɗuf kwenkwen yeya a wa.

²⁵ Manda va tsaya§ nzakwa sana marakw ta hliri, Rahab hgani. Ka marakw tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, ma tsu'aftani ta gwal vitsa tsa luwa ya, ka kataftá tsi ta hən, ka kɗikiɲtá hən nda ta sana tvi*.

²⁶ Tsaya tama, ka haɗ hafu ma slu'uvgha ná, nda mta nzakwani, manda va tsaya zlghay nda ɲuɗuf guli, ka haɗ slnani wu ná, nda mta nzakwani guli.

3

Ghwadaka skwi ghanik

¹ Zwanama ɗa, yaha kuni da pghamtá vgha ɓeska' ɲa nzaku ka gwal tagha skwi, kabga mal ta ghəɲa amu dza'a tsanaghata lu ta guma katakata.

² Inda amu ná, dagala krughuvi kavghakavgha ta gə mu. Ka haɗ mndu ta guvtá krughuvi ma gwada

§ 2:19 Ngha ta 1 Timute. 4:1 nda Mata 8:29, Markus 1:24, 5:7, Lukwa 4:34. * 2:21 Ngha ta Zlrafta 22:9. † 2:23 Ngha ta Zlrafta 15:6 ‡ 2:23 Ngha ta Zlrafta 15:6, Isaya 41:8, 2 Krunik 20:7. § 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21 * 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21.

wu ná, n̄ərma mndu tsaya ta laviṅta nghaftá vghani demdem.

³ Ka fanamfa mu ta tsuhwal ma wi ta plisha n̄a snamata taṅ ta gwaḍa mu katsi ná, laviṅlava mu ta kla inda vghani demdem d̄ər ndiga tsi.

⁴ Nghawangha guli 6a ta kwambalu dagala. Mghama falak yeya ta tiṅway. Nda zwan̄a suwak kwitikw ta kla mndu ta sway da inda vli ta kumə tsi.

⁵ Manda va tsaya guli ná, sana skwi ki'a katakata na ghanik, mataba fawayha ta mndu. Nduk nda tsa ná, ta gh̄ərɓaku nda skwiha dagala dagala.

Nghawangha guli ta vu ndez kwitikw, laviṅlava ta driṅtá mghama zivak nekwnekw.

⁶ Ghanik guli ná, manda vu nza-kwani. Ma tsa ghanik ta nzakway ma amu ya, nzamta inda ghwaḍaka skwi. Mataba fawayha mu nzamta ghanik, ka pgha 6ədzaku ta vgha demdem. Ta ghanika mu nzafta duda vu, mbaḍaka ghanik tama ka pgha vu ta nzakwa mu daga yagatá amu ha ka mta ta amu.

⁷ Nda mnd̄ərga skwiha: D̄ər nimtak tsi, d̄ər zarak tsi, d̄ər nahadik tsi, d̄ər klipi tsi, mndu ta zlahafta.

⁸ Ama ghanik ná, haḍ mndu ta laviṅtá zlahafta wa. Sana ghwaḍaka skwi ya kul laviṅtá lu ta zlahafta. Dagala gruma ta dza mndu mida.

⁹ Nda tsi ta zləzlva mu ta Mghama mu ta nzakway ka Da mu, nda tsi guli ta ksi'a amu ta mnduha magaf lu ta gara vgha* nda Lazglafta.

¹⁰ Ma va tsa wubisim ya ta sli'agapta tfawi nda ksi'i tani. Zwanama ɗa, ra a ka nzakwani mantsa wa.

¹¹ Ta mbəzagapmbəza imi zɗa nda imi ɗahɗaha ma va tsa dzuḅay turtuk ya ra?

¹² Zwanama ɗa, Haḍ fwa ghuraf dza'a walaṅtá yafta yakwa Zaytuṅ wa. Haḍ fwa inabi dza'a walaṅta yaftá yakwa ghuraf guli wa. Manda va tsaya guli ná, haḍ imi zɗa ta sabi ma imi n̄əmn̄əma guli wa.

Da Lazglafta ta mutsafta lu ta difil

¹³ Wati ma mndu ya nda difil ma gh̄əṅani nda sna ta skwi na? Ka mara tsi ta slnahani nda ma nzaku ɗina, nda hanata gh̄əṅa ya ta mutsu lu ma difil.

¹⁴ Ama ka ndughundughwa n̄udufa ghuni nda draku, nda ya nda ɗva gh̄əṅ katsi, ma gh̄ərɓə kuni ta gh̄ərɓaku ka b̄ətb̄ət, ma tsakalana kuni ta wi ta kahwathwata.

¹⁵ Mnd̄ərga tsa difil ya ná, ta saha ta luwa a wa. N̄a gh̄əṅa hadik tsaya, n̄a slu'uvgha ya, n̄a halaway ya guli.

¹⁶ Ma vli ta gə draku nda ɗvuta gh̄əṅ ta mgham ná, mamu hwazlaḅaku nda inda mnd̄ərga ghwaḍaka slnaha tani.

¹⁷ Taṅtaṅ karaku, difil ya ta saha ta luwa ná, nda ghuḅa. Tahula tsa, ta klakkla ta zɗaku nzaku, leḅtekwa, ta dzra gh̄əṅ, dagala hidahida da tsi, slna ɗinaɗina ta sabi da tsi, haḍ ta gala mndu wu, haḍ maḍgwirmaḍgwir da tsi wa.

¹⁸ Gwal ta ɗva zɗaku ná, zɗaku n̄a taṅ ta sləgay, yakwani ya ta mutsu h̄əṅ ná, tsaya nzaku tɗukwa.

4

Ghwaḍaka ndanu ta klatá zlərdá wi

¹ Nu ta klaktá lmu nda zlərdáwi mataba ghuni na? Vəl hara'uwa skwiha kavghakavgha, ta za vgha ma vgha ghuni ya.

² Ta hara'uway kuni ta skwi, sew mutsaf a kuni wu, ka pslə kuni ta mndu. Ta mamay kuni ta skwi, triḍ mutsaf a kuni wu, ka zlərdə kuni ta wi, ka lmə kuni ta lmu. Haḍ kuni ta mutsaftá skwi ta kumə kuni wu, kabga ɗawa a kuni da Lazglafta wa.

³ Ta ɗaway kuni mndani, haḍ kuni ta mutsafta wu, kabga nda tvani a ta ɗawa kuni wu, n̄a maga skwi ta zɗəgaghunata ta ɗawa kuni.

⁴ Fk̄ərwaha na! Sna a kuni ka-zlay: Dvutá gh̄əṅa hadik ná, ga ghuma nda Lazglafta ya kə'a ra? Mndu ya ta kuma ksa gra nda gh̄əṅa hadik ná, ta kumay ta nzakway ka ghuma Lazglafta.

* 3:9 Ngha ta Zlrafta 1:26-27.

⁵ Ta grə kuni ná, ka bətbət skwi mna defteri ta mnay kazlay: Dvudva Lazglafta katakata ta tsa sulkum fam tsi ma amu ya kə'a ya ra?

⁶ Ta vlay katək ta zdakatahudī ya ta fərtuta kəl defteri ka mnay kazlay: Ta pgha ghəŋ Lazglafta nda gwal ta gla ghəŋ, ama ta vlay ta zdakatahudani* ŋa gwal ta hanaganatá† ghəŋa taŋ kə'a ya.

⁷ Hanaganawahana ta ghəŋa ghuni ŋa Lazglafta, ka pgha kuni ta ghəŋ nda halaway ŋa hwayaghutani di'ŋ nda kaghuni.

⁸ Gavanavawagava ta Lazglafta, dza'a gavaghunavagava‡ tsatsi guli. Mbaziŋwa dzva ghuni, kaghuni gwal ta nzakway ka gwal dmaku. Ghuḅiŋwa ŋudufa ghuni, kaghuni gwal nda ghwadaka ndanu.

⁹ Tapafwatapa ma vgha ghuni ta tulekatá kaghuni. Tawawatawa ta taw, mbəzawambəza ta ima taw. Ka nuna ghuḅasu ta ghuḅasu kuni ka taw. Ka nuna rfu ta rfu kuni, ka ḅasa ŋuduf.

¹⁰ Hanaganawa ghəŋa ghuni ta kəma Mgham, dza'a kapaghunaf kapa.

Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha

¹¹ Ma vazu kuni ta rutsak ta sani nda sani. Mndu ya ta vza rutsak ta zwaŋama, ka ta tsanaghatá guma a tsi ná, ta vza rutsak tsa mndu ya ta zlahu. Ta tsanaghatá guma guli ta zlahu nda tsa. Ala, ka ta tsanaghatasa ka ta guma ta zlahu katsi ná, nza a kagha ka mnda sna zlahu nda tsa wa, ama mnda tsa guma kagha nda tsa.

¹² Lazglafta turtukwani ta vlatá zlahu, tsatsi guli ta tsa guma. Tsatsi ta laviŋtá mbanafu, tsatsi guli ta laviŋtá zadánata. Ama wa kagha tama, ta tsanaghatá guma ta zwaŋama gha?

Ŋa ghuni a mahtsim wa

¹³ Ndanana tama, fawafa ta sləməŋ, kaghuni gwal ta mnay kazlay: Gita ka

mahtsim a tsi dza'a dza'a mu da luwa manda ya, ŋa zata mu ta vaku, ŋa tsakalay mu ta tsakala, ŋa mutsakta mu ta tsemi kə'a ya.

¹⁴ Tsaw sna a kaghuni ta skwi dza'a magaku mahtsim§ wa. Sna a kuni ta nzakwa hafa ghuni guli wa. Manda nzakwa kusay ta zlagapta sel, ḅats nzđani ŋa gi zwađutani ya nzakwa ghuni.

¹⁵ Skwi má da mnə kuni katək ná, «ka ta dvafđva Lazglafta ta kladamapta nda hafu katsi ná, dza'a magay ŋni ta skwi manda ya, nda skwi manda ya,» ka kuni má dza'azlay.

¹⁶ Ama ndanana ná, ta ghərḅaku kuni ma ndana ghuni, ka gla ghəŋ. Ghwadaka skwi na mndərga tsa gəla ghəŋ ya.

¹⁷ Mantsa tama, mndu ya nda sna ta maga skwi đina má ŋa magayni, ka kwalaghutá tsi ta magay ná, gaga ta dmaku.

5

¹ Ndana tama, fawafa ta sləməŋ kaghuni gwal gadghəl. Tawawa tawa ta taw, ka waha kuni ta wahu, ta ghəŋa ghuya đanwa ya dza'a đadəgaghunaghata.

² Rwurwa skwa gadghəla ghuni ghunzədək, zuza zahar ta lgutha ghuni.

³ Hpađuhpađa hzay* ta dasuha ghuni nda tsemi ghuni. Tsa hzayha taŋ ya dza'a mna gwada ta kaghuni, ŋa dughwaduta taŋ ta vgha ghuni, manda ya ta dghwadu vu ta skwi. Ta sagha kdakwa ghəŋa hadik ya ná, ta tskanata kaghuni ta skwa gadghəl.

⁴ Wya plana a kuni ta nisəla gwal ta ksaghunatá slna ma vwah† wa. Nranafŋra kuni ta ŋudufa taŋ. Ta wahu həŋ. Ka snanaghatá tsa waha taŋ ya ta Lazglafta Mgham ya ta mbruta.

⁵ Zuza kuni ta mghama ghuni ma ghəŋa hadik, magamaga kuni ta

* 4:6 Ngha ta Mahdihdi 3:34. † 4:6 Ngha ta mahdihdi 3:34 mnə lu ma gwada Grek ghalya. ‡ 4:8 Gray nda Zakari 1:3, Malatsi 3:7. § 4:14 Aya 13-14: Ngha ta Mahdihdi 27:1. * 5:3 Aya 2-3: Ngha ta Mata 6:19. † 5:4 Gray nda Zlahu 19:13, Vrafta ta Zlahu 24:14-15.

skwiha ya kumaṅ maya ghuni. Nu'af nu'a kuni ta vgha ghuni, ka kzla fitika hnay.

⁶Tsanagha tsa kuni ta guma ta gwal kul haḍ dmakwa taṅ, pslapsla kuni ta tḍukwa mnduha kul pghaṅtá ghəṅ nda kaghuni.

Ksatá ṅuḍuf, wya Mgham Yesu ta saha

⁷Mantsa tama zwanama ḍa, nza-wanza nda ksa ṅuḍuf ha ka sagha fitika sagha Mgham. Nghawangha ḅa ta mnda hva, ya kə'a ta nzata ka kzla ṅərma skwi ya ta sabi ma haḍik. Nda ksa ṅuḍuf ta nzata tsi ka kzlay ha ka mutsaftani ta taṅtaṅa ima sləgu nda kwanaha ima fwak‡.

⁸Kaghuni guli ná, nzawanza nda ksatá ṅuḍuf ka mbra kuni ta vgha, kabga ndusa fitika saha Mgham.

⁹Zwanama ḍa, ma ṅaḍə kuni ta ghəṅ ta ghəṅa sani nda sani kada kwala lu tsaghunaghatá guma. Ya wya mnda tsa guma ta wa tgha.

¹⁰Zwanama ḍa, klawakla ta sada satá duni nda ksa ṅuḍufa la an-abi, gwal si ta mna gwada nda hga Mgham.

¹¹Nda tfawi ta ghəṅa ghuni ka aṅṅi ta mnay nda gwal ta ghuya ḍaṅwa nda ksa ṅuḍuf. Sniṅsna kuni ta mna gwada ta ksatá ṅuḍufa Ayuba, nda ngha kuni ta kḍavakta skwi ya vlan Mgham Lazglafta. Lazglafta ná, ḍa-gala tawa hidahida nda zḍakuṢ da tsi.

¹²Zwanama ḍa, sana skwi guli ná, ma waḍu kuni ta waḍu, ḍər nda luwa, ḍər nda haḍik, ḍər nda wati ma skwa waḍu tsi. Ama ka «aṅṅi» tsi, ka nza tsi ka aṅṅi. Ka «mantsa a tsi wu,» ka nza tsi ka mantsa a wu, kada kwala kuni ḍəḍamta ma guma Lazglafta*.

Nḍəḅa dzvu ta ghəṅa ḍaṅwa

¹³Mamu sana mndu mataba ghuni ta sa duni ra? Ka ndəḅa tsi ta dzvu da Lazglafta. Mamu sana mndu mataba ghuni ta rfu ra? Ka fa tsi ta laha.

¹⁴Mamu sana mndu mataba ghuni kul ḍughwanaku ra? Ka hga tsi ta gwal ta ngha Igliz. Ka maga həṅ ta du'a da Lazglafta ta ghəṅani, nda pghanaghatá rḍi nda hga Mgham†.

¹⁵Ka nda ṅuḍuf turtuk mag-ata lu ta tsa du'a ya katsi ná, dza'a mbanafmba ta tsa mndu kul ḍughwanaku ya. Dza'a mbanafmba Mgham ma tsa ḍaṅwani ya. Ka si mamu dmakuha maga tsi, dza'a plinispla Lazglafta.

¹⁶Mantsa ya tama, mnvususwa dmakwa ghuni mataba ghuni, ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəṅa sani nda sani, kada mbaghu-nafta Lazglafta ma inda ḍaṅwaha ghuni. Maga du'a mndu tḍukwa ná, ta ksay ta slna nda mbraku kahwathwata.

¹⁷Iliya ná, mndu ya manda va amu. Ka ndi'ata tsi ka maga du'a da Lazglafta, ṅa kwala imi kul sagha. Ka kwalaghutá imi ta sagha ta ghəṅa haḍik ka vaku hkən nda tili mku'.

¹⁸Tahula tsa guli, ka magəglata tsi ta du'a da Lazglafta, ka zligiṅtá luwa ta imi, ka zlrəglafatá skwiha ta ḍayaku‡ ta haḍik.

Vranakwa gwal ta zwaḍuta ma kahwathwata

¹⁹Zwanama ḍa, ka mamu sani mataba ghuni ta di'inghuta nda kahwathwata Lazglafta, ka vranaktá sani ma mndu katsi,

²⁰Dina ka snaṅtani kazlay: Mndu ya ta vranaktá mnda dmaku ma tvi ya si zwaḍu tsi ná, mbanafmba ta hafa tsa mnda dmaku ya ma mtaku. Ma tsa slna maga tsi ya guli ná, dza'a plinpla Lazglafta ta ndəghata dmakuhaṢ.

‡ 5:7 Vrafta ta Zlahu 11:14, Yuwel 2:23. § 5:11 Ngha ta Ayuba 1:20-22, 2:10, 42:10-17. Nda Zabura 103:8. * 5:12 Ngha ta Mata 5:34-37. † 5:14 Ngha ta Markus 6:13. ‡ 5:18 Aya 17-18: Ngha ta 1 Mghamha 17:1, 18:1, 18:42-45. § 5:20 Ngha ta Mahdihdi 10:12, 1 Piyer 4:8.

Tanṭa tsghatá lwa 1 Piyer

Gazgu

¹ I'i Piyer ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer na ṅa zabatá mnduha Lazglafta ta wutsatá vgha ta nzaku ka matbay ta hadíka Punṅa nda Galat, nda Kapadus, nda Asiya, nda ya ta hadíka Bitani*.

² Lazglafta ta nzakway ka Da ta zabaptá kaghuni manda va ya ghada tsi ta payafta. Ka faghutá tsi ta kaghuni ka ṅani nda ma Sulkumani nda ghuḅa, ṅa nzakwa ghuni ka gwal ta snanatá gwada Yesu Kristi, ṅa wut-sikaghunaftá usani ka ghuḅighunista nda tsi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudani nda zdakwani tani katakata.

Faftá ghəṅ ta mbaku

³ Zləzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Ma glakwa Zdakwani, ka yəglatá tsi ta amu ka vlamata hafu ka lfid ma sli'aganaptani ta Yesu Kristi mataba gwal nda rwa. Mantsaya tama, mamu mu nda fata ghəṅ ta nzaku nda hafu ka lfid,

⁴ ka kzla skwi ya kul ḅadzavata, kul ksə rdak, kul kdavakta, fana Lazglafta ta zwanani ta luwa.

⁵ Kaghuni, ka zlg hafzlg ha kuni katsi, ta ṅha kaghuni Lazglafta nda mbrakwani ṅa mbaghunafta. Tsa mbaku ya ná, ma kdavakta fitik dza'a sṅaṅta kuni.

⁶ Tsaya tama kəl kuni ka nzata nda rfu. Aṅ mndani, ndanana nda ṅra ṅudufa ghuni ṅa fitik kwitikw da skwiha kavghakavgha ta dzəghaghunata.

⁷ Tsa skwiha ta dzəgha kaghuni ya ná, nda nza ṅa maraṅtá nzakwa zlg hay nda ṅudufa ghuni. Ta ḅadzaku na dasu mndani, ama ta famfa lu ma vu ṅa ṅhay ka vərdani tsi, ka ki tsi.

Mantsaya nzakwani guli nda zlg hay nda ṅudufa ghuni ta malapta ka dasu ya. Mantsaya tama, ṅa klaghunaktá tsa zlg hay nda ṅudufa ghuni ya ta zləzlvu, nda glaku, nda sgit, baḅu tsa fitik dza'a zlagapta Yesu Kristi ya.

⁸ Aṅ mndani, ta ṅha† a kuni ta Yesu nda ira ghuni wa, ama ḅvudva kuni, zlg hafzlg ha kuni guli dər ta ṅha a kuni. Tsaya ta kəl kuni ka rfu katakata kul mnavata nda wi,

⁹ kabga mutsafta ghuni ta mbaku ta nzakway ka klatá ghəṅa zlg hay nda ṅudufa ghuni ya.

¹⁰ Ghalya, zbaṅzba la anabi dīna ta tvi ya ká Lazglafta dza'a mbanaftá mnduha, ka mnutá həṅ ta gwada ta ghəṅa tsa zdakatahudí payaghunaf Lazglafta ya.

¹¹ Ka mnə Sulkuma Kristi, ta nza-kway ma ṅudufa taṅ ta gwada ta ghuya ḅaṅwa ya dza'a ghuyta Kristi, ma kdaku tsi mutsa glaku. Ka ṅavatá tsa anabiha ya ka psa sṅaṅta, ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya, nda ya ka kinawu kə'a dza'a magaku ya‡.

¹² Ka snanamtá Lazglafta ta tsa la anabi ya kazlay: Ka ṅa taṅ a tsa gwada ya wu, ka ṅaghuni nzakwani kə'a. Ndanana, mnaghunamna gwal ta mna Lfida Gwada ta tsa skwiha ya. Nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ghunagata Lazglafta snaghunamtá həṅ ta tsa gwada ya. Tsa gwada ya guli ná, kumaṅkuma duhwalha Lazglafta ta sṅaṅta.

Nzaku ya ta raṅtá gwal zlg hay nda ṅuduf

¹³ Tsaya tama, payavawapaya ṅa ksa slna, nzawanza nda fata ghəṅ hzleṅa. Fafwa fa ta ndana ghuni ta zdakatahudí ya dza'a vlaghunata lu baḅu zlagapta Yesu Kristi.

¹⁴ Ya nda nza kuni ka zwana Lazglafta ta snanatá gwadani ya, ma zlanəṅ kuni ta vgha ghuni ta ghwadaka skwiha, ya si ta zdəghaghunata ghalya ma nzakwa ghuni ta kul sṅaṅtá Lfida Gwada.

* 1:1 Gray nda Yakubu 1:1. † 1:8 Gray nda Yuhwana 20:29. ‡ 1:11 ṅha ta Zabura 22, Isaya 53, Lukwa 24:25-26.

15 Tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, nda ghuḅa tsatsi. Nzawanza kaghuni guli nda ghuḅa manda va tsatsi.

16 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Nzawanza nda ghuḅa, kabga nda ghuḅaŠ i'i,» ka'a.

17 Ka ta hgay kuni ma du'a ghuni ka «Da» ta Lazglafta, ya ta tsa guma ta ghəṅa inda mndu taḅta slnani maga tsi kul gala mndu nda gala ya, nza-wanza nda zləṅay ma na nzakwa ghuni tata na ghəṅa haḁik na.

18 Nda sna kuni kazlay, varagap ma nzaku ka rgha, zlaghunəṅ dzidza ghuni lu ta kaghuni kə'a. Nda dasu nda ya nda dzindar ta ḅadzaku ya a varata lu ta kaghuni wu,

19 ama nda usa Kristi* ta bluta varata lu ta kaghuni. Manda zwanəṅa tuwak kul haḁ maslivinza, kul haḁ rdak tida ya, na tsa Kristi ya.

20 Lazglafta ta thanafta mantsaya daga ma kḁaku lu zlaganaptá ghəṅa haḁik, ka mariginṅtá tsi ma na kḁavakta fitik na, ṅa kata kaghuni.

21 Nda ma tsatsi zlglafta kuni ta Lazglafta ya ta sli'aganapta ma mtaku mataba gwal nda rwa, ka vlanṅtá glaku. Tsaya kəl kuni ka zlglafta, ka faftá ghəṅa ghuni ta Lazglafta.

22 Nda nza kuni ka gwal nda ghuḅa, ma snanata ghuni ta gwada Lazglafta, ṅa ḁvuta ghuni ta zwanama ghuni nda ṅuḁufa ghuni. Gḁawagḁa tama ta ḁvuvustá vgha ghuni kahwathwata nda ṅuḁuf tur-tuk.

23 Mantsa ya tama ná, nda sna kuni kazlay: Nda ya yakwa mahisa ghuni nda mbrakwa gwada Lazglafta ya ta vla hafu ta nzaku ṅa kḁekedzeṅ kə'a. Lazglafta ya kul haḁ ta mtavata ta vlaghunatá tsa hafu ya, ya ta mtaku a wa.

24 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Inda mnda səla ná, manda kuzunəṅ nzakwani.

Sgitani guli ná, manda vzlizla kuzunəṅ nzakwani guli.

25 Ama gwada Lazglafta ná, ṅa kḁekedzeṅ† nzakwani,» ka'a.

Tsa gwada ya ná, tsaya Lfidá Gwada ya mnaghuna lu.

2

1 Hliṅwahla ta inda ghwadaka skwiha ma ṅuḁufa ghuni, ma kuslember kuni ta kuslemberaku, ma pghə kuni ta wirak his ma vu, ma hara'u kuni ta hara'uwaku, ma tsanava kuni ta skwi ta mndu guli.

2 Manda zwanəṅa vzi'uwa ta mama u'a da mani ya, mantsaya ka kaghuni guli mama vərḁa gwada Lazglafta ṅa glay ghuni ta glaku nda tsi, ṅa mutsay ghuni ta mbaku ṅa dekdek.

3 «Lawa ta kəma ta kəma, kabga tapanatapa kuni ta zḁakwa* Mgham Yesu Kristi.»

4 Gavanavawagava ta Mgham Yesu Kristi. Tsatsi tsa pala ta vla hafu wuḁidinṅ mnduha ya. Tsatsi zbap Lazglafta ta hemanata inda skwi ta wa irani.

5 Kaghuni guli, nzawanza ka pala nda hafu mida, ya ta kəl lu ka ba həga mndərga ṅa Sulkum, ṅa nza-kwa ghuni ka guyata ghəṅa gwal nda ghuḅa ta vla skwi manda ya ta kumə Sulkum. Tsaya skwi ta zḁaganatá Lazglafta nda ma Yesu Kristi.

6 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Wana zbapzba yu ta vərḁa palaka tughwa ba həga,

ka fata ma luwa Siyuna. Mndu ya ta faftá ghəṅani tida ná,

haḁ sana skwi dza'a pghanaghatá hula dekdek wu,» ka'a.

7 Ka ṅa kaghuni gwal ta zlglafta ya ná, dagala sgitani, ama mantsaya a da gwal kul zlglafta wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Va tsa pala wuḁidinṅ gwal ba həga ya, ta nuta ka vərḁaka pala tughwa həga.»

8 Ka lu vindafta guli na:

§ 1:16 Livitik 19:2. * 1:19 Ngha ta Kwalasuha 1:20. † 1:25 Aya 24-25: Isaya 40:6-8, mnaflu manda ya nda Grek ṅa ghalya. * 2:3 Ngha ta Zabura 34:9.

«Tsa pala ya ná, ta dza mndu ka tuthun.

Tsa pala ya ta zlambanaptá† mnduha,» ka'a.

Ta dzay ta hən ka tuthun, kabga kwalaghuta taŋ ta snanata gwada Lazglafta. Manda tsaya thanafta Lazglafta ta hən daga manda ghalya.

⁹ Ama kaghuni ya, nda nza kaghuni ka mndəra mndu zabap Lazglafta, ka guyata ghəŋa gwal ta vla skwi ŋa Lazglafta, ka gwal faghu Lazglafta ka ŋani. Tsatsi ta hafafta kaghuni ka hlagaghunapta ma grusl, ka pghaghunamta ma tsuwadak ta ndərmim lu nda ndərmima, ŋa mna skwi maga tsi ta malaghutá mbraku‡.

¹⁰ Ghalya ná, si nza a kuni ka mnduha Lazglafta wu, ama ndanana, nda nza kuni ka ŋani. Ghalya mutsaf a kuni ta tawa hidahida Lazglafta wu, ama ndanana, mutsafmutsa§ kuni.

Nzawanza ta nzaku ka mnduha Lazglafta

¹¹ Zwanama da gwal ta dvu yu nda ŋudufa da, dina ka snanata ghuni kazlay, manda matbay nzakwa ghuni, gdavata a kuni ma na ghəŋa hadik na wu ka'a. Tsaya ta kəl yu ka vla mbraku ŋa ghuni, ka wara kuni ta skwi ya ta hara'uwa kaghuni. Ya hafa ghuni ta zbə tsa skwiha ya.

¹² Dina ka kuni nzaku mataba gwal kul snanata Lazglafta. Na nzakwani dər má ta vaza rutsak hən ta kaghuni, ŋa nghay taŋ ta ŋərma slna ya ta magə kuni, ŋa zləzlvay taŋ ta Lazglafta badu dza'a sagha tsi da guyaku nda hən.

¹³ Ma tsa nzakwa ghuni ka ŋa Yesu Kristi ya, hanaganawahana ta ghəŋa ghuni mista inda gwal ta ga mgham ta ghəŋa mnduha. Haniŋwa ghən mista mgham dagala, ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

¹⁴ Haniŋwa ghəŋa ghuni mista ŋumna ya fa lu ŋa tsanaghatá guma

ta gwal ta maga ghwadaka skwi, nda ya ŋa ghuba gwal maga skwi dina*.

¹⁵ Kumankuma Lazglafta ta magay ghuni ta skwi dina, ŋa hanafatá wi ta gwal kul snanata skwi, ta gutá rgha taŋ.

¹⁶ Nzawanza ka gwal fala'u vgha taŋ. Nziya nza tsi ná, ma nza tsa fala'uwata vgha ghuni ya, ka skwi ŋa bukwanatá ghwadaka skwi. Ama nzawanza ta nzaku ya ta maranata nzakwa ghuni ka gwal ta ksanata slna ta Lazglafta.

¹⁷ Vlawavla ta glaku ŋa inda mndu, dvuwadva ta zwanama ghuni ma zlg hay nda ŋuduf, zləŋawazlənə ta Lazglafta, vlawavla ta glaku ŋa Mgham dagala.

Klawasada Kristi

¹⁸ Kaghuni la kwalva, hanaganawa ghəŋa ghuni mista danahəga ghuni, ka zlənə kuni ta hən kahwathwata. Mista gwal zda ghəŋa taŋ nda gwal leotekwa yeya a wu, ama nduk nda ya mista gwal tənənə nzakwa taŋ tani.

¹⁹ Ka lagha mndu ka su'a ghuya danwa, ta ghəŋa kumayni ta nzaku manda ya ta zdəganatá Lazglafta, dər má si ra a ghuyayni ta tsa danwa ya wu katsi ná, skwi dina ya.

²⁰ Ka lagha ghuni ka gatá gwada, ka ghuyə lu ta danwa ŋa ghuni ta ghənani, ka su'afatá kuni katsi, mamu mndu dza'a ghuba kaghuni ra? Ama ka lagha ghuni ka magatá skwi dina, ka ghuyə lu ta danwa ŋa ghuni ta ghənani, ka su'afatá kuni katsi, skwi dina tsaya da Lazglafta.

²¹ Ka ŋa tsaya hgafta lu ta kaghuni, kabga ghuyghuya Yesu Kristi ta danwa guli ta ghəŋa kaghuni. Tvi ya taghunap tsi ŋa ksay ghuni guli ta səlani.

²² Tsatsi ná, walaŋ a ta gatá dmaku wu, had sana tsakalawi ta sabi ma wani† wa.

† **2:8** Aya 6: Ngha ta Isaya 28:16. Aya 7: Ngha ta Zabura 118:22. Aya 8: Ngha ta Isaya 8:14. ‡ **2:9** Ngha ta Sabi 19:5-6, Isaya 43:20, Sabi 19:5, Vrafta ta Zlahu 4:20, 7:6, Isaya 43:21, 9:1. § **2:10** Huseya 1:6, 9, 2:1, 23, 25. * **2:14** Aya 13-14: Ngha ta Ruma 13:1-7. † **2:22** Ngha ta Isaya 53:9.

²³ Ma fitika razay mnduha, vranam a ta həŋ nda razu wa. Ma fitika ghuyay lu ta đanwa ɲani, tha a kazlay: Nya', kabgawu na kə'a wa. Ka zlanantá tsi ta ghəŋani ta Lazglafta ya ta tsa guma nda tvani ya.

²⁴ Tsatsi ka ghəŋani ta klaftá dmakwa mu ta vghani ma zləŋafta lu ta udza zləŋay. Ɗa nzakwa mu ka gwal nda rwa tvə dmaku, ɲa nzay mu ta nzakwa tđukwa. Nda ma tsa balanata ya mbaghunafta lu.

²⁵ Ghalya si nda nza kuni manda tuwakha nda zada‡, ama ndanana tama, vrakvra kuni da mnda ngha tuwak ta nghapta ka hafa ghuni guli.

3

Nzakwa i marakw nda zə'al

¹ Kaghuni guli mi'aha, haniŋwahana ta ghəŋ mista zə'alha* ghuni. Ka ta magay kuni mantsa, dər má sna a sanlaha ta gwada wu, ɲa nghay taŋ ta ɲərma nzakwa mi'a taŋ, ɲa mbəđanafta taŋ ta nzakwa taŋ, dər má pslaf a kuni ta wi.

² Dza'a nghanŋgha həŋ ta ɲərmata nzakwa ghuni, nda ya ká kuni ta sna gwada da həŋ.

³ Yaha rka ghuni da nzakway ka skwa nghay wa iri, manda: Datá ghəŋ ya nda bla, nda ya nda mizidikwa dasu, nda ya nda lgut nda bla nda bla† dzvani.

⁴ Ka nza rkatarka ghuni ka skwi nda difa ma ɲuđufa ghuni, ka nzakwa tsi ka rka ya kul had ta badzavata, manda: Nzaku lebtekwa, tóekwa. Tsahaya skwi dagala sgitani da Lazglafta.

⁵ Ghalya, mantsaya si ta rka mi'aha ta fafta ghəŋ ta Lazglafta ta rka, ma haniŋta taŋ ta ghəŋa taŋ mista zə'alha taŋ.

⁶ Mantsaya si ta maga Sara, ta sna gwada da Abraham. «Mghama dá‡!» ka'a si ta hɣay guli. Kaghuni guli ná, kwaghani kuni, ka ta magay kuni ta skwi dīna, ka ksu a zləŋ ta kaghuni.

⁷ Kaghuni zə'alha guli, dīna ka kuni nzaku nda mi'a ghuni, ka famta kuni ta dīfil ma ghəŋ, ya gwal nda hta mbrakwa taŋ hahəŋ. Ka vla kuni ta sgitš ɲa taŋ, kabga tsa hafu ya ta vlə Lazglafta ka zđakatahudani ya ná, nda hahəŋ tani, nda kaghuni tani mida. Ka mantsaya ka kuni magay na: Ta snay Lazglafta ta du'a ghuni.

Ghuya đanwa ta ghəŋa maga skwi dīna

⁸ Ɗa kđiŋta ná, guyawa guya ta ndana ghuni kaskwa turtuk, tawavuswa hidahida, đvuvuswa vgha ghuni ka zwanama nda kwaghama, magawa zđaku nza-wanza nda hanatá ghəŋ.

⁹ Ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, ma vranam ka nda ghwadaka skwi. Ka razaghaf raza mndu, ma vranam ka nda razu, «katak na tfanaghatfa ta wi*,» kabga ɲa tsaya hgafatfa Lazglafta ta kaghuni, ɲa tfaŋhunaghatani ta wi ta kaghuni guli.

¹⁰ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Ka ta kumay mndu ta zđakwa nzak-wani,

ka ta kumay mndu ta rfayni ta rfu ma nzakwani,

ksanatani ta ghanikani, zlanŋtani ta tsakalawi.

¹¹ Zlanŋtani ta maga ghwadaka skwi, ka maga skwi dīna.

Zbayni ta zđaku ka ɲavata mistani.

¹² Nda fa ira Lazglafta ta gwal ta maga skwi tđukwa.

Nda fa sləməŋani ka sna du'a taŋ.

Ama gwal ta maga ghwadaka skwi ná,

ta mbəđanambəđa Lazglafta ta hul ta həŋ†,» ka'a.

¹³ Ka ɲavaŋa kuni ka maga skwi dīna ná, wati ma mndu ya dza'a maga ghwadaka skwi ɲa ghuni na?

¹⁴ Aŋ mndani dər má ta ghuyay kuni ta đanwa ta ghəŋa vəl magay ghuni ta skwi tđukwa ná, dza'a rfay

‡ 2:25 Aya 24-25: Ta gray lu nda Isaya 53:4-6.

* 3:1 Ngha ta Afisus 5:22, Kwalaŋsuha 3:18.

† 3:3 Ngha ta 1 Timute. 2:9.

‡ 3:6 Ngha ta Zrafta 18:12.

§ 3:7 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalaŋsuha 3:19.

* 3:9 Ngha ta Mata 5:44.

† 3:12 Aya 10-12: Ngha ta Zabura 34:13-17.

kuni ta rfu. Ma zləŋ kuni ta gwal ta kuma magaghunatá ghwadaka skwi. Ma tđu tsi ta ɲudufa ghuni.

15 Fafwafa ta ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi turtukwani, ka ga tsi ta mgham‡ ma ɲudufa ghuni. Fata kaghuni ta ghəŋa ghuni ɲa ghuni ɲa zlgħawi da inda gwal ta dawaghunata ka kabgawu kəl kaghuni ka faftá ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi.

16 Ta zlgħə kuni ta tsa wi ya, zlgħawazlgħa nda hanatá ghəŋ, nda ya nda vla glaku ɲa taŋ guli. Gədata kaghuni ta maga tsa skwi dīna ya ɲaghuni, kada ksuta tsi ka hula ta həŋ, dər klafkla həŋ ta kaghuni ka ghwadaka mnduha, ka raraza ɲərmata nzakwa ghuni ta tva Kristi.

17 Ta draŋ ghuya daŋwa ta ghəŋa maga skwi dīna, ka si mantsaya kumaŋta Lazglafta, ka ghuyay ta ghəŋa magatá ghwadaka skwi.

18 Mantsaya luta tsi guli nda Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka tdukwa mndu, ka mtutá tsi turtuktuk ta ghəŋa ghwadaka mnduha, ɲa ɓhadamaghata da Lazglafta. Ma nzakwani ma slu'uvgha dzata lu, ka nzaku tsi nda hafu ma Sulkum§.

19 Nda mbra tsa Sulkum ya. Ka laha tsi da mna gwada Lazglafta ɲa sulkumha tsam lu ma gamak.

20 Tsa sulkumha ya ná, hahəŋ gwal ta kwalaghutá snanatá gwada Lazglafta ghalya. Aŋ mndani, nzdavanzda Lazglafta ka ksanatá ɲudufani ma fitika tsay Nuhu ta kwambalu. Ka mba'atá mbsaka mnduha hutsekw ma tsa imi* ya nda ma tsa kwambalu ya. Tghas yeya həŋ kwenkwen.

21 Tsa imi ya ná, gray nda batem ta mba kaghuni gitana ya. Rdak ta vgha a ta ghuḅu na batem wa. Magaftá batem ná, vlanṭa mu ta ghəŋa mu ta Lazglafta nda vərda ɲudufa mu ya. Ndana guli, ta mbay batem ta kaghuni nda ma sli'agapta Yesu Kristi ma mtaku.

22 Vraghuvra Yesu Kristi ta luwa, ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta ga mgham ta ghəŋa duhwalha Lazglafta, nda inda sanlaha ma skwiha nda mbra nda mbra.

4

Maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta

1 Nda sna mu kazlay: Ghuyghuya Kristi ta daŋwa ma slu'uvgha kə'a. Kaghuni guli, nzawanza nda fata vgha ɲa ghuyay manda ɲani. Mndu ta ghuytá daŋwa ma slu'uvgha ná, hadta gəgəltá dmaku wa.

2 Ma na pdakwa fitik ɲa zay ghuni nda hafu ta na ghəŋa hadik na ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta zdəganatá Lazglafta, manda ya ta hara'u slu'uvgha ya a wa.

3 Ma nzakwagapta ghuni manda ghalya ná, mburapmbura kuni ma maga skwi ta zdəganatá gwal kul snantá Lazglafta. Ma magay ghuni ta sli'ɲsli'ɲ, nda hara'u ta iri, nda ghuyaku, nda zdakwa skwi katakata, nda sasaku, nda manzakdawaya skwa wuyayha.

4 Ndanana tama, ta ndərmim nda ndərmima gwal kul snantá Lazglafta ta kwalaghuta ghuni ta gugəltá ghəŋ nda həŋ ma tsa nzakwa sli'ɲsli'ɲ ya, ka razu həŋ ta kaghuni.

5 Ama hahəŋ nda wa taŋ dza'a mnantá slna taŋ ta kəma Lazglafta ya nda fa vghani ɲa tsanaghatá guma ta gwal nda hafu nda gwal nda rwa tani.

6 Tsaya kəl lu ka mnanatá Lfida Gwada ta dər gwal nda rwa, ɲa nza-kwa taŋ nda hafu manda ya ta kumə Lazglafta nda ma Sulkum dər má tsanaghatsa Lazglafta ta guma ta həŋ ma ghəŋa hadik, manda va ɲa hamata mnda səla.

Nzaku ma guyatá ghəŋ

7 Ndusakndusa kdavakta fitika inda skwi. Nzawanza hzleŋa nda difil ma ghəŋ, ɲa ɲavata ghuni ma maga du'a.

‡ 3:15 Ngha ta Mata 5:10, aya 14-15: ngha ta Isaya 8:12-13. § 3:18 Ngha ta Ruma 1:4. * 3:20 Ngha ta Zlrafta 6:1–7:24.

8 Mali ma inda skwi ná, tsaya gdávata ghuni nda d̄vuvustá vgha nda ɲuduf turtuk sani nda sani, kabga ta tin̄way d̄vu ta mndu ɲa plinistá ndəghata dmakwa* mnduha.

9 Ma ruruɲwaku kuni ta ruruɲwaku ta tsu'a matbay ta lagha da kaghuni.

10 Inda kaghuni, magawamaga ta slna nda tvani ɲa sanlaha nda skwi ya vlaghuna Lazglafta. Mantsaya dza'a kəl kuni ka nzakway ka vərda gwal ta ksa slna nda zdakatahudi kavghakavgha ya ta vlə Lazglafta.

11 Ka vlan̄vla Lazglafta ta mbrakwa gwada ta mndu katsi, ka mna tsi ta skwi mnana Lazglafta. Mndu ya vlan̄ Lazglafta ta mbrakwa maganatá† slna ta mndu guli, ka maga tsi nda mbraku ya vlan̄ Lazglafta. Magawamaga mantsaya ɲa zləzlvay mnduha ta Lazglafta ma inda skwi, kabga Yesu Kristi. ɲani glaku, nda mbraku, ɲa kdekedzen. Amin!

Ghuya dan̄wa nzaku ka mnda Kristi

12 Zwanama da gwal ta d̄vu yu, yaha kuni da ndərmima ghuya dan̄waha ya ta fwaghunata da nzaku tsi ka skwa madukwa da kaghuni.

13 Rfawarfa ta rfu katək, nda nza-kwa ghuni kawadaga nda Kristi ma ghuya dan̄wa, kada ndəghafta ɲudufa ghuni nda rfu bađu dza'a maran̄ta tsi ta glakwani ɲa inda mndu.

14 Ka ta razay mnduha ta kaghuni, ta ghəɲa nzakwa ghuni ka ɲa Kristi katsi, rfawarfa ta rfu kabga ta nzaku Sulkum ya dagala ta nzakway ka Sulkuma Lazglafta ta ghəɲa kaghuni.

15 Ka ta ghuyay sani mataba ghuni ta dan̄wa katsi, ma nza tsi, kabga vəl dzatani ta mndu, kabga ghala-tani ta ghali, kabga vəl magatani ta ghwadaka skwi, kabga vəl valamtani da skwi kul nghanata.

16 Ala, ka lagha mndu ka ghuya dan̄wa, kabga vəl nzakwani ka krista katsi, yaha tsaya da ksay ka skwa

hula. Katək na, ka rfa tsi ta Lazglafta ta ghəɲa vəl favatani ta tsa hgu ya.

17 Saghasa fitik ɲa zraftá Lazglafta ta tsa guma. Tin̄əl ta ghəɲa həgani dza'a zrafta tsi ta tsay. Ala, ka si nda amu ka lu zrafta katsi, kinawu dza'a kdavakta tsi ta ghəɲa gwal kul snatá Lfida Gwada Lazglafta na?

18 Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Ka nda dan̄wa mbafta mndu t̄dukwa katsi,

kinawu dza'a kdavakta ɲa ghwadaka mnduha, nda gwal ta ga dmaku‡ na?» ka'a.

19 Tsaya tama, gwal ta ghuya dan̄wa manda ya ta kumə Lazglafta ya, ka gdata həɲ ta maga skwi dina. Ka fanamta həɲ ta ghəɲa tan̄ ma dzvu ta Lazglafta ya ta magaftá həɲ, kul had ta mbədanaftá skwi mna tsi ya.

5

1 Ndanana tama, wya ka yu ta mnanatá la galata mndu ta ngha Igliz mataba ghuni. I'i guli ná, glata mndu yu manda va hahəɲ. Masləmtsəka ghuya ta dan̄wa ghuyə Kristi yu, dza'a mutsay i'i guli ta mayaka da ma glakwa Kristi ya dza'a maran̄ta Lazglafta.

2 Wyawa dzvu, ka ngha kuni ta bra ya faghunam* Lazglafta ma dzvu. Nghawangha nda ɲuduf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta. Ma nza tsi ka mbla kaghuni nda mbla. Ma magə kuni kabga ɲa mutsa tsemi, ama magawamaga kabga d̄vu.

3 Ma zbə kuni ta ga má mgham-mgham ta ghəɲa gwal pghaghunam Lazglafta ma dzvu. Nzawanza ka gwal ɲa ksay tan̄ ta sada ghuni.

4 Ka mantsaya ka kuni magay, bađu zlagagaghata mghama gwal ta ngha rini ná, ɲa mutsay ghuni ta zewzewa nda sgit tida, kul badzavata ya.

5 Kaghuni guli duhwalha, hanaganawa ghəɲ mista la galata mndu

* 4:8 Ngha ta Mahdihdi 10:12, Yakubu 5:20.

† 4:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 6:2-4, Ruma 12:7.

‡ 4:18 Ngha ta Mahdihdi 11:31, Irmiya 25:29.

* 5:2 Ngha ta Yuhwana 21:15-17, Slna gwal ghunay 20:28.

ta ngha Igliz. Kaghuni demdem nza-wanza nda hanatá ghəŋ ma gwaya vgha ghuni, kabga «zdəgana a gwal ta gla ghəŋ ta Lazglafta wu, ama ta zdanəŋ zda ta hudí ta gwal ta hanaganatá† ghəŋ.»

⁶ Hanaganawa ghəŋ mista mbrakwa Lazglafta, kada kapaghunafta tsi ma fitik ya kumanəŋ‡ tsi.

⁷ Pəghanamwa pgha ma dzvu ta inda danwa ghuni, kabga tsatsi ta ng-hapta ka kaghuni§.

⁸ Nzawanza hzlenə nda dífil, kabga ta pgha buđukwa ghuma ghuni halaway manda rveri ta hurgu ta zba skwi nə dughwadutani. ⁹ Dihavawa diha ma zlgħay nda nđuf, ma zlanəŋ kuni ta tvi. Nda sna kuni kazlay: Mndərga va tsa danwa ya ná, slanaghasla ta inda zwanama ghuni ta ghəŋa hadík demdem kə'a.

¹⁰ Tahula ghuyta ghuni ta danwa ma fitik kwitikw ya, dza'a vlaghunavla Lazglafta ya ta gdata ta vla zđakatahudi, ta hgaftá kaghuni ma Yesu Kristi, nə lami da glakwani ya nə kdekedzen, nə payafta tsatsi kaghəŋani ta kaghuni, nə dihaghunatani, nə mbraghunaftani, nə kwala skwi kul gigidanəŋtá kaghuni.

¹¹ Nani mbraku nə kdekedzen. Amin!

Gazgu

¹² Silvenə ta katihata kəl yu ka vindaghunaftá na zwanəŋ delewer na. Nda sna yu kazlay: Nərma mndu ya kə'a* ta tva Lazglafta. Nə vlaghunatá mbraku kəl yu ka vindaghunafta. Nda ya nə graghunaftá kahwathwata zđakatahuda Lazglafta. Dihavawa diha nda mbraku ta tsa zđakatahuda Lazglafta ya.

¹³ Ta ga zgu Igliz ma Babila nə ghuni, gwal dagap Lazglafta manda va kaghuni guli. Ta ga zgu zwanəŋ† da Markus guli nə ghuni.

¹⁴ Guvuswa ga ta zgu sani nda sani nda brusa vgha hmətət.

Ka nza zđakatahuda Lazglafta nda kaghuni demdem, kaghuni gwal ma Kristi ya.

† 5:5 Ngha ta Mahdihdi 3:34. ‡ 5:6 Ngha ta Mata 23:12, Lukwa 14:11, 18:14. § 5:7 Ngha ta Zabura 55:23. * 5:12 Silas: Ngha ta Slna gwal ghunay 15:22, 40. † 5:13 Babila: Ngha ta Suna Yuhwana 17:5, Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, Kwalasuha 4:10, Filipiya. 24. Zwanəŋ da: Ma sulkum (ngha ta 1 Timute. 1:2.).

Mahisa tsghatá Iwa 2 Piyer

Gazgu

¹ I'i Simuḡ Piyer ta nzakway ka kwalva nda ya ka ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer ná, ḡa gwal ta mutsaftá zlgħay nda ḡuduf ka guram nda va ḡaḡni, nda ma zdákwa Lazglafta nda Yesu Kristi.

² Ka sgaghunagħa sga Lazglafta ta zdákataħudí nda zdáku ma snaḡtá i Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu.

Nzaku ya taranḡtá mnda zlgħay nda ḡuduf

³ Yesu Kristi ta snamamtá Lazglafta ya ta hgaftá amu ḡa dguvusta mu ta glakwani nda zdákwani. Mantsa tama, ka vlamatá tsi nda ma mbrakwani ta inda skwi ya ta ramata, ḡa nzay mu ta nzaku manda ya ta zdáganatá Lazglafta.

⁴ Nda ma tsa skwiha ya vlamata tsi ta tsa skwiha ta dínuta katakata, ya tamaf tsi ta imi ta sləmənḡ daga manda ghalya ḡa vlamata ya. Ma mutsafta ghuni ta tsa skwiha ya, laviḡta kuni ta ndapta ma ghwadaka skwiha ya ta hara'uwa iri ta ghəḡa hadik, ka ksay ghuni ta sada Lazglafta.

⁵ Mantsaya tama, ḡavawa ḡa ka sganaghata kuni ta ghəḡa zlgħay nda ḡudufa ghuni ta nzaku dína. Ta ghəḡa nzaku dína, ka sganaghata kuni ta snaḡtá skwi.

⁶ Ta ghəḡa snaḡtá skwi, ka sganaghata kuni ta ksanatá ghəḡ. Ta ghəḡa ksanatá ghəḡ, ka sganaghata kuni ta ḡavata. Ta ghəḡa ḡavata, ka sganaghata kuni ta nzaku ta zdáganatá Lazglafta.

⁷ Ta ghəḡa nzaku ta zdáganatá Lazglafta, ka sganaghata kuni ta nzaku hmətət manda la zwanama. Ta ghəḡa nzaku hmətət manda la zwanama, d'vutá mndu.

⁸ Ka mamu kuni nda mndərga tsa nzaku ya, ta gdavagda kuni ta maga

slna nda tsi katsi, had kuni dza'a nzata nda zbukwatá vgha wa. Dza'a dza'a kuni ta kəma takma nda snaḡtá Mghama mu Yesu Kristi.

⁹ Mndu kul had nda mndərga tsa nzaku ya ná, manda ghulpata mndu ta lulumaku ya nzakwani. Zanapza ta tsa mbanaf mbanaf Lazglafta ma dmakuhani maga tsi ghalya ya.

¹⁰ Tsaya tama zwanama da, ḡavawaḡa ka nzafta kuni ta tsa hgu hgaf Lazglafta ta kaghuni, ka dagaptá kaghuni ya. Ka mantsaya ka kuni magay had kuni dza'a dədəmta da ghwadaka skwi wa.

¹¹ Mantsaya, nda fa ghəḡa ghuni ta gunaghunata Lazglafta ta watgha lami da ga mgham ḡa kdekedenḡ ta nzakway ka ḡa Yesu Kristi Mghama mu, ta mba amu ya guli.

¹² Tsaya ta kəl yu ka gdavata ta hava tsa skwiha ya ḡa ghuni, dər má nda ghada snaḡta ghuni, ta ḡavaḡa kuni ma tsa kahwathwata taghaghunaf lu ya.

¹³ Ka tata hafu yu katsi ná, nda nza ka skwi dína na havay da ta tsa skwiha ya ḡaghuni, kada nzata kuni nda fatá ghəḡ hzleḡa.

¹⁴ Nda sna yu kazlay: Ta ghwan a kdavakta hafa da ma na ghəḡa hadik na wu kə'a, manda ya snidim Mghama da Yesu Kristi.

¹⁵ Ama dza'a magay yu ta kdavakta mbrakwa da, ḡa nzakwani dər má nda mta yu, ḡa laviḡta ghuni ta hava tsa skwiha ya.

Gwal ta nghanḡtá glakwa Kristi

¹⁶ Ma fitika mnaghunata ḡni ta saha dza'a saha Yesu Kristi ma mbrakwani ná, prukutunzum ya ḡi ta tsa'ata mnduha ma ghəḡa tanḡ a mnaghuna ḡni wu, ama skwi ghada aḡni ta nghanḡtá mbrakwani nda ira ḡni ya mnaghuna ḡni.

¹⁷ Ma fitika mutsaftani ta sgit, nda glaku da Lazglafta ta nzakway ka Da ná, hada aḡni. Nda sna aḡni nda sləmənḡ ḡni ta mnə Lazglafta ya ta hemanatá inda skwi kazlay: Nana

na zwanja da ya dƙu yu ta zɗagihata katakata kə'a.

¹⁸ Vərda anɲi ka ghəɲa ɲni ta snanɲa saha tsa lwi ya daga ta luwa, ma fitika nzakwa ɲni kawadaga nda tsi ta ghwá nda ghuɓa*.

¹⁹ Ta ghəɲa tsaya guli ná, nda fa ghəɲa ɲni ta gwada ya klak la anabi. Dina má ka ɲanata ghuni dasuwa ta tsa gwadaha taɲ ya, kabga nda nza manda pitirla, ya ta tsuwadaku ma grum. Dina ka gdata ghuni ta snay, ha ka tsadata vli, ka safa gumbəzla ɲa nghanɲa ghuni ta tsalatá inda skwi ma ɲudufa ghuni.

²⁰ Karaku ná, wya skwi ɲa snanɲa ghuni: Tsa gwadaha hlak la anabi ghalya, ka vindamta ma deftera Lazglafta ya ná, tsa a ma ghəɲa taɲ a hən wa.

²¹ Tsa gwadaha hlak la anabi ya ná, had ya walaɲ mnda səla ta tsa'ata ma ghəɲani wa. Sulkum nda ghuɓa ta vlanɲa mbraku ta hən, ɲa mna skwi ya mnanaf Lazglafta ta hən.

2

Ghwadaka anabiha

¹ Ghalya, zlagapzлага ghwadaka anabiha mataba mnduha Lazglafta, mantsaya guli dza'a zlagapta ghwadaka gwal tagha skwi mataba ghuni. Dza'a kladamkla hən ta ghwadaka tagha skwi ɲa zadɲntá mnduha, ɲa vzɲnta taɲ ta Yesu Kristi ta nzakway ka mnda tagha skwi ta mbanafɲa hən ya. Mantsaya gi dza'a tɲakta hən ta zadaku ta ghəɲa taɲ.

² Nda ndəgha gwal dza'a ksa səla taɲ ma tsa ghwadaka nzaku ya, ɲa razay mnduha ta vərda tva Lazglafta kabga hahən.

³ Ta tadaku ira tsa ghwadaka mnduha ya ta skwa mndu, ɲa tsakalay taɲ ta wi ɲa gatugadughunustá skwa ghuni. Tsaw nda ghada tsatá guma ta ghəɲa taɲ daga manda ghalya, ta kzlaykzlay zadaku ta hən.

⁴ Dər tsa duhwalha Lazglafta ta ga ta dmaku ghalya ya ná, zлана a Lazglafta ta hən mantsa wa. Ama ka pghaghatá tsi ta hən da duda vu, ka tsamtá hən nda zida ma grum, ka kzla fitika guma.

⁵ Tsa mnduha ghalya ta gatá dmaku ya guli ná, zлана a Lazglafta ta hən mantsaya guli wa. Ka zadanatá tsi ta tsa gwal ta maga ghwadaka skwi ya nda ima mabudbud. Ta ghəɲa Nuhu si ta mnay ɲa mnduha kazlay: Magawa skwi tɲukwa kə'a yeya mbanaf tsi, nda sanlaha ma mnduha* ndəfáɲ guli.

⁶ Mantsaya tsanaghata tsi ta guma ta luwa Suduma nda Gwamura guli, ka zadanatá tsi ta hən nda vu, ka ɲɲntá hən ka hutidif. Mantsaya maranɲta tsi ta gwal ta maga ghwadaka skwi kə'a dza'a slanaghatá hən†.

⁷ Ludu ná, tɲukwa mndu ya. Ta kuzlanɲkuzla tsa maga sli'ɲsli'ɲ ta magə gwal ma luwa Suduma ya ta ɲudufani katakata‡.

⁸ Mataba taɲ ta nzakwa tsa tɲukwa mndu ya. Inda fitik ta nghanɲ, ta snay, ta inda tsa sli'ɲsli'ɲ ta magə hən ta hla səla mndu ya. Ta gurda ɲudufani, kabga tɲukwa mndu tsatsi.

⁹ Tsaya tama ná, nda sna Mgham Lazglafta kə'a ta hligɲntá tɲukwa mnduha ma skwi ta dzəghantá hən. Nda sna guli kə'a ta pghaghutá gwal ta maga ghwadaka skwi ɲa ganaptá iri ta hən badu fitika tsa guma.

¹⁰ Katkatatani ná, ta ghəɲa gwal ta maga ghwadaka skwi kumaɲ slu'uvgha taɲ, nda gwal ta hertətatá ga mghama Lazglafta, dza'a tsi giri ɲa taɲ.

Tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya ná, had hula ta wa ira taɲ wa. Ta gla ghən hən. Vla a hən ta glaku ɲa duhwala Lazglafta ta luwa wa. Ta razu nda raza hən.

¹¹ Dər duhwalha Lazglafta ya ta malaghutá tsa gwal ta tagha ghwadaka skwi nda mbraku ya má,

* 1:18 Aya 17-18: Ngha ta Mata 17:1-5, Markus 9:2-7, Lukwa 9:28-35. * 2:5 Ngha ta Zlrafta 6:1-7:24.

† 2:6 Ngha ta Zlrafta 19:24. ‡ 2:7 Ngha ta Zlrafta 19:1-16.

had hən ta ghuḅasa hən, ka raza hən ta kəma Lazglafta wa.

¹² Tsa mnduha ya ná, had ghən da hən wa. Manda nimitak ta yaku ɲa kasuta, ka pslintá hən ya, ka hən ta magaku. Dər skwi kul snantá hən tsi ná, razay taɲ ɲa taɲ. Manda va tsaya ná, dza'a zadánazada lu ta hən manda nimitakha.

¹³ Nda ghuya dənwa dza'a vranamta Lazglafta ta hən. Manda ya ghuyanap hahən ta dənwa ta sanlaha ya. Ka skwa zdánaftá vgha ta hən ka hən klaftá sasaku, nda maga sli'inli'in dər nda fitik ma ghən tsi. Ka skwa hula nzamta taɲ mataba ghuni, ta kuzlaku ta ɲuduf guli. Ta zay hən ta say hən kawadaga nda kaghuni, ama mbədəta taɲ ta hul ná, skwi ta kumə maya§ taɲ ta magə hən.

¹⁴ Ta tadaku ira taɲ ta mi'aha, hərfava a hən ma vəl maga dmaku wa. Bla a ta barafta hən ta gwal nda hta mbrakwa taɲ ka pghamtá hən da dmaku wa. Yukyukyuk ka ira taɲ ta tadaku ta skwiha. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, nda ghada ksuta guma Lazglafta ta hən.

¹⁵ Zluɲzla hən ta vərɗaka tvi, ka zwaduta, ka ksaghatá tvi manda ɲa Balama zwaɲa Baswara zduguduɲ tsemi ka magatá tsi ta ghwadaka skwi ya.

¹⁶ Ka dvanaghatá lu ta ghəɲa kwalaghutani ta snatá gwada, ha ka gwadganatá kdih kul had ta gwada ya nda gwada manda va ɲa mndu. Ka hanaftá tsi ta tvi ta tsa anabi* ya yaha da gəgəltá tsa rghani ya.

¹⁷ Ka guram nda ghwa swi'ap imi mida tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya, ka guram nda ghwayak ta turinta falak ya hən guli. Payanapaya Lazglafta ta vli ta hən ma grusl tɗik katakata.

¹⁸ Ta ghərḅaku hən ka yawu bətbət, ka bara gwal tsaghuta taɲ yeya ta vgha nda gwal ta gɗata ta nzaku ma dmaku.

¹⁹ «Falau' vgha ghuni dza'azlay,» ka

hən ta mnay ɲa taɲ. Hahən ya kay tatan, nda ghada nzatá hən ka vu'a bədzaku ta kla hən da zadaku. Nda sna kuni ná, ka nu tsa skwi ta hbutá tsa mndu ya ná, vu'a tsa skwi ya tsa mndu ya.

²⁰ Ka lagha tsa gwal ta zlu'agaptá vgha ma ghwadaka skwi ta badza mndu ma ghəɲa hadik ya, manda snanta taɲ ta Mghama mu Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu ya guli, ka vrəglamta da maga tsa ghwadaka skwi ya katsi, dza'a malaghumala badzatá hən ka nza-kwa taɲ taɲtaɲ.

²¹ Ta dər má kwala taɲ kul snantá tsa tvi tɗukwa ya, ka ya ghada hən ta snantá tsa tvi ya dínadina, tahula tsa, ka zlanavata taɲ ta zlahuha Lazglafta ya mnana lu ta hən.

²² Tsa skwi ta slanaghatá hən ya, maraɲmara kazlay: Kahwathwata tsa gwada mahdihdi ta mnata ya kə'a. Ka'a na: «Ta vradaghavra kri da ni'iglaftá vnihatá vnihani†.» «Tahula mbazanatá mbaza ta ghuvazu ná, ɲa vrəglamtani da dzazlak guli,» ka'a ya.

3

Faftá ghən ta vragata Mgham Yesu

¹ Graha da ya ta dvu yu, mahisa delewera da nana vindaghunaf yu na. Ma tsəna delewerha da his vindaghunaf yu na ná, vraftá ya ta vrafta yu ta skwiha ya ghada kuni ta snanta, ɲa ndanay ghuni ta ndanu nda tvani ta ghəɲa taɲ.

² Ta kumay yu ta ndanay ghuni ta skwiha ya mna la anabi nda ghuḅa ghalya. Nda zlahu Mgham Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu, taghaghunaf gwal ghunay, ghunədaghunagha lu ya.

³ Skwi ɲa snanta ghuni karaku ná, dina ka snanta ghuni kazlay: Ma ndusakta kdavakta fitik ná, dza'a sli'agapsli'a inda gwal ta maga skwi manda ya kumaɲ ghəɲa taɲ, dza'a ghuḅasay hən ta kaghuni kə'a.

§ 2:13 Ngha ta Yuda aya 12. * 2:16 Aya 15-16: Ngha ta Mbsak 22:4-35. † 2:22 Ngha ta Mahdihdi 26:11.

⁴ «Dza'a vragavra yu a katsi tamaftá imi ta sləmən kay ra? Ga tsi kay ka na? Ka yawu rwakta dzidziha mu, ta nzaku inda skwi manda va vlani daga ka yawu zlagapta ghəŋa hadik,» ka həŋ.

⁵ Gwal ta mnay mantsaya ná, mamu skwi ya nda maya zanap həŋ ka palama. Daga manda ghalya ta magaftá Lazglafta nda gwadani ta luwa nda hadik. Kligin ma imi lu ta hadik, nda imi guli magafta lu ta hadik.

⁶ Nda imi ta nzakway ka ima mabudbud zadanamta* Lazglafta ta ghəŋa hadik ghalya.

⁷ Na luwa nda ghəŋa hadik ta nghə mu ndanana ná, va tsa gwada Lazglafta ya ta nənata, ɲa zadánata nda vu. Nənəŋa ta həŋ ha sagha fitika guma, ɲa zadánatá ghwadaka mnduha.

⁸ Graha da gwal ta dvu yu, mamu skwi turtuk dza'a kwal kuni zanapta: Da Mgham Lazglafta ná, fitik turtuk ya ná, manda fitik dəmbu' nzakwani. Fitik dəmbu' ya guli ná, manda fitik turtuk† nzakwani.

⁹ Gərda a Lazglafta ka maga skwi ya tamaf tsi ta imi ta sləmən manda ya ta ndanu sanlaha ya wa. Ama kaghuni nza tsi katək ka kzlay, kabga va a ta zadavaghuta dər wati ma mndu wa. Ta kumay katək ta mutsafta inda mndu ta mbədanaftá nzakwani.

¹⁰ Nduk nda tsaya tani ná, dza'a sagha manda ghali tsa fitika Mgham Yesu ya. Ma tsa fitik ya dza'a nda sna lu ta ghudzagata skwi nda mbraku, ɲa zwaduta luwa gi rək. ɲa drinɲa vu ta inda skwi ta luwa, ɲa zwaduta‡ ghəŋa hadik nda inda skwi mida tani.

¹¹ Ka si mantsa dza'a zwaduta inda tsa skwiha ya ná, mndərga wati nzaku ta raku ɲa nzakway ghuni? Nzawanza ta nzaku ya nda ghuḁa. Ka vlanɲa kuni ta ghəŋa ghuni ta Lazglafta ma inda skwi.

¹² Kzlawakzla ta tsa fitika Lazglafta ya, ka ɲavata kuni nda inda mbrakwa

ghuni ɲa sagha tsa fitik ya gi misim-misim. Tsa fitik dza'a zadánata lu ta luwa ɲa nu'uta inda skwi da vu ya, tsa fitik ya.

¹³ Ta kzlaykzlay mu ta tsa lfida luwa nda tsa lfida hadik§, ma vli ya dza'a gdavata nzaku tdúkwa manda ya tamaf tsi ta imi ta sləmən ya.

¹⁴ Tsaya tama graha da ya ta dvu yu, ɲavawa ɲa, ɲa slaghunaghatani nzidid kul had sana skwi ta kaghuni, ɲa nza-kwa ghuni nda zdaku nda tsi.

¹⁵ Havakwahava kazlay: Skwi ya kəl Mgham Yesu ka gərđaku ná, kabga ɲa mutsafta mnduha ta mbədanaftá nzakwa taŋ, ɲa mbanaftani ta həŋ ya kə'a. Manda va tsaya vindaghunafta zwanama mu Pwal ya ta dvu mu guli nda difil ya vlan Lazglafta.

¹⁶ Tsaya skwi ta mnə tsi ma inda delewerhani ya, ta gwadə tsi ta gwada ta ghəŋa mndəra tsa skwiha ya. Mamu sana skwi ya nda bla ta vindamta tsi ma tsa delewerhani ya, ta tərđanafta gwal kul snantá skwi, nda gwal kul taghaku skwa taŋ, ta klatá ghəŋa skwi mida. Manda va tsaya ta snuta həŋ ta magay nda sana vliha ma skwi vindaf lu ma sanlaha ma delewer. Manda tsaya ta klanakta hahəŋ ka ghəŋa taŋ ta zadaku.

¹⁷ Kaghuni graha da ya ta dvu yu, snaghunamsna lu ndana tama. Dasuwa ka kuni, yaha krughuva ghwadaka mnduha da zadighunista da tsaghutá kuni ta vgha ta fatá ghəŋa ghuni.

¹⁸ Ama gdavawagda ta dza'a ta kəma ta kəma ma snantá Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu, ɲa vlaghunatani ta zdakatahudani. Nani glaku, daga ndanana nda ya ɲa kdekedzen. Amin!

* **3:6** Aya 5: Ngha ta Zlrafta 1:6-9, aya 6: Ngha ta Zlrafta 7:11. † **3:8** Ngha ta Zabura 90:4. ‡ **3:10** Ngha ta Mata 24:43-44, Lukwa 12:39-40, 1 Tesalunik 5:2. § **3:13** Ngha ta: Isaya 65:17, 66:22.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa 1 Yuhwana

Gwada Lazglafta ná, ta vlay ta hafu

¹ Nana skwi ta vindaghunafta ηni na ná, gwada ta ghəŋa mndu ta vla hafu ta nzakway daga ta kul zlraftá* inda skwi ya. Ta ghəŋa skwi snaŋ ηni nda skwi nghan ηni nda ira ηni, nda ya vitsanava ηni, nda ya ksana ηni nda dzva ηni ta mnaghunata ηni.

² Na zlagapta tsa mndu ta vla hafu ya, ka nghan̄tá aŋni nda ira ηni. Tsaya kəl aŋni ka nzakway ka masləmtsəkani, kəl ηni ka mnay ŋa ghuni ta gwada ta hafu ŋa kdekeden si ta nzaku tavata Da mu, ka mara-vatá† tsi ta wa ira mu.

³ Tsa skwi nghan ηni nda ya snaŋ ηni ya, tsaya ta mnaghunata aŋni kada nzakwa kuni nda guya nda aŋni. Ka nda guya ghəŋa mu katsi, nda guya ghəŋa mu kawadaga nda Lazglafta Da, nda ya nda zwanani Yesu Kristi.

⁴ Kada kd̄inta rfa mu‡ ta ndəghafta ta kəl ηni ka vindaghunaftá na skwiha na.

Mbada ma tsuwadək

⁵ Tsuwadaka nzakwa Lazglafta, had skwi ka grum da tsi wu, na skwi snaŋ aŋni da tsi, ta mnaghunata aŋni.

⁶ Ka nda guya ghəŋa mu nda Lazglafta ka mu katsi, ta ghəŋa tsa tata mbada mu ma grum, tsakalawi tsa ta tsakalə mu, maga a mu ta skwi tdukwa wa.

⁷ Ala ka si ta mbadə ma tsuwadək mu ta mbada manda nzakwa Lazglafta ma tsuwadək ya, nda guya ghəŋa mu sani nda sani nda tsa ŋa ghubimista usa Yesu Zwan̄a Lazglafta ta inda dmakuha mu.

⁸ Ka had mu ta ga dmaku wu ka mu katsi ná, nana ghəŋa mu ta nanə mu, had kahwathwata ma amu nda tsa wa.

⁹ Ala ka si mnigin̄mna mu ta dmakwa mu nda wa mu katsi, dza'a plimispla Lazglafta ta dmakwa mu, ŋa ghub̄intani ta inda dmakwa mu§, ŋa nzakwa mu tsuwedek ta kəmani, kabga tsatsi Lazglafta tdukwa. Skwi mna tsi ta magamaga manda va tsaya.

¹⁰ Ka ta ga amu ta dmaku wu ka mu katsi, ta tsakalawi Lazglafta ka'a mu nda tsaya. Had tsa gwadani ya ma ŋudufa mu nda tsa tama wa.

2

¹ Zwana da, skwi kəl yu ka vindaghunaftá na skwi na ná, vindaghunaf vinda yu ŋa mbəl ŋa waray ghuni ta maga dmaku. Ala ka si magamaga mndu ta dmaku katsi, mamu mndu tdukwa ta nzaku tavata Lazglafta ta kla lwa mu ŋani. Tsa mndu ya, Yesu Kristi ya.

² Tsatsi ta mtuta ŋa pla ghəŋ kada plimista Lazglafta ta dmakuha* mu. Nza a ŋa pla dmakuha amu ndaghəŋa mu wu, laviŋlava ta pla dmakwa inda mnduha ta ghəŋa hadik demdem guli.

Lfida zlahu

³ Ka ta magay mu ta skwi ta mnata Lazglafta katsi ná, tsaya ta maraman̄ta kazlay: Nda sna mu kahwathwata ta Lazglafta kə'a.

⁴ Ka ka mndu mantsa, «nda sna yu ta Lazglafta,» ka'a, ta sna a ta skwi ta mnata Lazglafta kay guli wu, tsa mndu ya ná, ta tsakalawi. Had kahwathwata dekdek ma ŋudufani wa.

⁵ Mndu ta snatá gwada Lazglafta ná, d̄vuđva ta Lazglafta kahwathwata. Tsaya ta gramaf̄ta kazlay: Nda ndi'a mu nda Lazglafta kə'a.

⁶ Ka nda ndi'a nzakwa da kawadaga nda Lazglafta, ka mndu katsi ná, ka maga tsi ta skwi manda ŋa Yesu Kristi.

⁷ Zwanama da, ka lfidani a na zlahu ta vindaghunafta yu na wu, va tsa zlahu manda ghalya yeya. Nda sna kuni ta tsa zlahu ya daga ma zlraftá†

* 1:1 Gray nda 2:13. Yuhwana 1:1. † 1:2 Ngha ta Yuhwana 1:14. ‡ 1:4 Rfa mu: Ma sana vliha ná, rfa ghuni. § 1:9 Gray nda Zabura 32:1-5. * 2:2 Gray nda Ruma. 3:25-26. † 2:7 Ngha ta Yuhwana 13:34.

mnaghunatá gwada Lazglafta. Va tsaya tsa gwada snaŋ kuni ya.

⁸ Anj mndani, lfidani na zlahu ta vindaghunafta yu na, kabga nzakwa Yesu Kristi ná, vərda lfiđa nzaku ya maramaŋ tsi. Mantsa ya kaghuni guli. Manda skwi ta hađ grum tama wu, ta zlagəzlagu vərda tsuwadak.

⁹ Ka «ma tsuwadak yu» ka mndu ta gray, tata husaŋhusa zwaŋamani ta nzakway ma zlgħay nda ŋuđuf katsi ná, ta ma grum tsa mndu ya manda va nzakwani ghalya.

¹⁰ Ala ka ta đvay mndu ta zwaŋamani katsi, nda nza nzakwa tsa mndu ya ma tsuwadak, hađ sana skwi dza'a sabi da tsi ŋa zləmbiŋtá mndu wa.

¹¹ Mndu husaŋ zwaŋamani ná, ma grum nzatá nzakwani, ta tatđamaku tsa mndu ya ma grum. Sna a ta vli ta mbađə tsi ta mbađa mida wu, kabga tdikanaf tdika grum ta irani.

Ma đvu kuni ta ghəŋa hađik

¹² Zwana da, ka yu ta vindaghunafta na: «Plighunis pla Lazglafta ta dmakuha ghuni, kabga slna Yesu Kristi ta magata.»

¹³ Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá‡ inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunaftá kaghuni guli na: «Ghuđasapghuđasa kaghuni ta halaway.»

¹⁴ Kaghuni zwani, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta Da mu Lazglafta.» Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda mbra kaghuni, nzamnza gwada Lazglafta ma kaghuni, ka ghuđasaptá kuni ta halaway.»

¹⁵ Ma hara'u kuni ta tva nzakwa mnduha ma ghəŋa hađik. Ma laghu kuni ngha skwiha ma ghəŋa hađik. Ka laghula mndu da hara'uwa

skwiha ma ghəŋa hađik katsi ná, đva a tsa mndu ya ta Da mu Lazglafta wa.

¹⁶ Skwi ta magə mnduha ma ghəŋa hađik ná, maga skwi kumaf slu'uvgha taŋ nda skwi kumaf ira taŋ ya. Mut-safta taŋ kay guli, glay taŋ ta ghəŋ nda tsi. Mndərga tsahaya ma nzaku ná, Da mu Lazglafta a ta taghamafta wu. Ŋa na ghəŋa hađik na mndərga tsaya.

¹⁷ Dina ka snaŋta kaghuni kazlay: Ta kđakukđaku nana ghəŋa hađik na kə'a. Inda na skwiha ta mamə mnduha na guli ná, dza'a kđukđa. Mndu ta maga skwi ta kumə Lazglafta ya ná, tsaya mndu dza'a nzata nda hafu ŋa kđekedzeŋ.

Ghuma Kristi

¹⁸ Zwana da, ndusa ghəŋa hađik ka kđaku, manda va ya snaŋ kuni kazlay: Dza'a saghasa ghuma Kristi kə'a ya ná, daga ndana ná, sli'agapsli'a ghumaha Kristi. Tsaya ta gramafta kazlay: Ndusa kđakwa ghəŋa hađikŠ kahwathwata kə'a.

¹⁹ Tsa ghumaha ya ná, mataba mu sli'agapta həŋ. Si nza a nzakwa taŋ kawadaga nda amu wa. Ka má nda nza nzakwa taŋ kawadaga nda amu ná, má gđavagđa həŋ tavata amu. Magamaga manda tsaya kabga ŋa snaŋta kazlay: Mataba amu a həŋ demdem wu kə'a.

²⁰ Kaghuni ya, vlaghunavla Kristi ta Sulkumani. Kaghuni demdem, nda sna kaghuni ta vərda skwi ta ghəŋa Yesu Kristi.

²¹ Kəl yu ka vindaghunafta na: «Kwalaghuni kul snaŋtá vərda skwi a wu, kabga nda sna kuni.» Nda sna kuni guli kazlay: Guya a tsakalawi ta vgha nda kahwathwata wu kə'a.

²² Wa va na mghama tsakalawi na? Mndu ta vziŋtá Yesu kazlay: Kristi a wu, ka'a a tsa wa. Tsa mndu ya ná, ghuma Kristi ya ta vziŋta i Lazglafta nda Yesu tani ya.

²³ Dər wati ma mndu ta vziŋtá Zwaŋa Lazglafta ná, hađ tvani ŋa nzuvta nda Lazglafta ta nzakway ka Dani wa. Ala dər wati ma mndu

‡ 2:13 Gray nda 1:1. § 2:18 Ngha ta Mata 24:5, 23-24, Markus 13:21-22.

ta mnay banluwa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a, nda nza nza-kwani nda Lazglafta ta nzakway ka Dani* guli.

²⁴ Kaghuni, njanawa na ta tsa skwi snaŋ kuni daga zrafta ghuni ta zlglaftá gwada Lazglafta ya. Ka njanana kuni ta tsa skwi snaŋ kuni daga zrafta ghuni ta zlglaftá gwada Lazglafta ya katsi, dza'a gdavagda nzakwa ghuni kawadaga nda Zwanja nda Lazglafta guli.

²⁵ Ka Kristi tamafá imi ta sləmən ná, dza'a vlaghunavla yu ta hafu na kdekedzen, ka'a.

²⁶ Vindaghunafvinda yu ta tsa skwiha ya, kabga ka maga kuni ta dasuwa nda tsa gwal ta kuma hla sala ghuni ya.

²⁷ Kaghuni, tsa Sulkum vlaghuna Kristi ya ná, ta nzaku ma kaghuni. Wya ta mamu tsa Sulkum ya ma ndufafa ghuni ya, psəgla a kuni ta sana mndu na taghaghunaftá sana skwi wu, kabga ta taghaghunaftagha tsa Sulkum ya ta inda skwi. Tsa skwiha ta taghaghunafta tsi ya guli ná, vərda skwiha ya. Had tsakalawi mida wa. Gdávawagda kawadaga nda Yesu Kristi manda ya ta taghaghunafta Sulkumani.

²⁸ Mantsa tama zwana da, gdávawagda kawadaga nda Yesu Kristi, na kwala zləŋ ksa amu badu vragata dza'a vragata tsi, na kwala hula ksa amu guli ta kəmani.

Zwana Lazglafta amu

²⁹ Ka si nda sna kuni kazlay: Tudukwa mndu Yesu Kristi kə'a, nda ra guli ka snaŋta ghuni kazlay: Gwal ta maga skwi tdukwa ná, zwana Lazglafta hən kə'a.

3

¹ Nghawa ka Da mu Lazglafta dvutá amu ba! Zwana da kə'a ta hga amu. Manda va tsaya nzakwani guli, zwana Lazglafta* amu. Tsaw sna a mnduha ma ghəna hadik ta amu wu, kabga sna a hən ta Lazglafta wa.

* **2:23** Ngha ta Mata 11:27, Yuhwana 5:23, 15:23.

² Zwanama da, daga ndanana zwana Lazglafta amu. Nziya nza tsi, tsa nzaku ka mu dza'a nzakway ta kəma ya ná, ta ma difa karaku. Tsaw nda sna amu kazlay: Badu vragata dza'a vragata Kristi ná, dza'a nzakway amu manda tsatsi kə'a, kabga dza'a nda ngha mu ta nzakwani.

³ Ka si mantsa tsi katsi, inda mndu ta faftá ghəni ta Kristi ná, dza'a waray ta ghəni da dmaku manda na Kristi kul gatá dmaku ya.

⁴ Ka ta gdagda mndu ta maga dmaku katsi ná, sna a tsa mndu ya ta zlaha Lazglafta wa. Dmaku ná, kwal kul sna zlaha Lazglafta ya.

⁵ Wya nda sna kaghuni kazlay: Sasa Yesu Kristi ta ghəna hadik da klaghutá dmakwa mnduha kə'a. Tsatsi ná, had dmaku dekdek tida wa.

⁶ Inda mndu ta gdavata kawadaga nda Yesu Kristi ná, had ta gəgəltá dmaku wa. Inda mndu ta gdata ta maga dmaku guli ná, ta tsatsaf a ta Yesu Kristi wu, ta sna a guli wa.

⁷ Mantsa tama zwana da, ma snə kuni ta bara mnduha. Mndu ta gdata ta maga skwi tdukwa ná, tdukwa tsa mndu ya manda nzakwa Yesu Kristi ka mndu tdukwa ya.

⁸ Mndu ta gdata ta maga dmaku ná, mista halaway tsa mndu ya, kabga ta maga dmaku halaway daga ka yawu zraftani ta gata. Tsaya kəl Zwanja Lazglafta ka saha. Sahani ta ghəna hadik ná, na zliŋtá slna halaway.

⁹ Dər wati ma mndu ta nzakway ka Zwanja Lazglafta, had ta ga dmaku wu, kabga mamu Sulkuma Lazglafta ma ndufani. Had ta kdəntá maga dmaku dekdek wu, kabga nda nza Lazglafta ka Dani.

¹⁰ Dər wati ma mndu kul had ta maga skwi tdukwa, nza a tsa mndu ya ka Zwanja Lazglafta wa. Mantsa ya mndu kul dva zwanamani guli. Ta tsahaya ta tsatsafta lu ta nzakwa zwana Lazglafta nda nzakwa zwana halaway.

* **3:1** Ngha ta Yuhwana 1:12.

Dvuma mndu manda ŋa Kristi

11 Daga zlrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta mnaghunata lu kazlay: Dvumadva ta sani nda sani† kə'a.

12 Yaha amu da nzakway manda Kayinu. Tsatsi ná, nda nza ka zwanja halaway, ka dzatá tsi ta zwanjamani. Kabgawu kəl tsi ka dzata na? Kabga ghwadaka skwi ŋa Kayinu ta magay, tdukwa‡ skwi ŋa tsa zwanjamani ya ta magay, kəl tsi ka valafta tida ka dzata.

13 Zwanama da, ka ta husanhusa§ kuni ta mnduha ma ghəŋa hadik katsi, yaha da nzakway ka skwa ndərmimay da kaghuni.

14 Amu ná, nda sna amu kazlay: Sabsa amu ma mtaku ka nzata nda hafu* kə'a, kabga ta dvuta amu ta zwanama mu. Mndu kul dva zwanjamani ná, ma mtaku ta gdavata tsatsi.

15 Mndu husan zwanjamani ná, mnda dzatá mndu tsa mndu ya. Nda sna kaghuni guli kazlay: Mndu ta dzatá mndu ná, ta mutsa a hafani ŋa kdekedzerŋ wu kə'a.

16 Wya tvi kəl amu ka sanjta skwi ta hgə lu ka dva mndu: Dvudva Yesu Kristi ta amu, ka saha tsi vlatá ghəŋani ma vla amu. Amu guli ná, vlamavla amu ta ghəŋa mu guli ma vla zwanama mu.

17 Ka mamu skwi da mndu, ka ngananta tsi ta zwanjamani ta pday, ka laghu tsi da nghay nda iri† katsi ná, laviŋ a tsa mndu ya ta mnay kazlay: Ta dvay yu ta Lazglafta kə'a wa.

18 Zwana da, gwaday ma wi kwenkwen a dva zwanama wa. Dvumadva kahwathwata ma nudufa mu, ka maga mu ta skwi manda tsaya.

19 Mantsa ya dza'a grafta mu kazlay: Ta mbadə ta vərda tvi mu ta mbadə kə'a. Tsaya tama ná, nda lba nudufa mu ta kəma Lazglafta.

20 Ka ta dga ghəŋ mu ta ghəŋa skwi maga mu katsi, nda sna amu kazlay:

Mal Lazglafta nda sna ta inda skwi ta magə mu ka nudufa mu kə'a.

21 Zwanama da, ka had dga ghəŋ ta dgə mu ta ghəŋa skwi maga mu wu katsi, wadah vgha mu ta sladu ta kəma Lazglafta.

22 Dər má nu dawəŋ mu da tsi ta vlamavla kabga ta snanasna mu ta zlahani, ta maganamaga mu ta skwi ta zdəganata.

23 Ká tsa zlaha Lazglafta ya ta mnay na: «Fafwafa ta ghəŋa ghuni ta hga Yesu Kristi zwanani, ka dvuvusta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka zlahani ta mnamata‡.

24 Mndu ta sna zlaha Lazglafta ná, ta gdavagda kawadaga nda Lazglafta, ta gdavagda Lazglafta guli kawadaga nda tsatsi. Nda sna amu guli kazlay: Ta gdavagda Lazglafta ma amu nda ma Sulkum ya vlama tsi kə'a.

4

1 Zwanama da, ma gi sna kuni ta gwada mndu ta mnay kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i kə'a ya. Daslawa tsa skwi ta mnə tsi ya karaku, ka mamu Sulkuma Lazglafta* mida, ka had wa a tsi. Kəl yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha ghwadaka anabiha ta sli'agapta ta ghəŋa hadik.

2 Ka mnaghunamna yu ká kuni dza'a grafta mndu nda Sulkuma Lazglafta mida ba: Ka ta mnay mndu kazlay: Yesu ná, Kristi ya, sa daga da Lazglafta, ka yatá lu, ka mndu kə'a ná, mamu Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya.

3 Ka had tsa mndu ya ta mnay kazlay: Manda tsaya nzakwa Yesu kə'a wu ná, had Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya wa, sulkuma ghuma Kristi mida. Nda ghada sanjta ghuni ta mnay kazlay: Dza'a saghasa tsa ghuma ya kə'a. Nda ghada saghani ndanana tama ta ghəŋa hadik.

4 Kaghuni zwana da, zwana Lazglafta kaghuni, ghuḃasapghuḃasa

† 3:11 Ngha ta Yuhwana 13:34. ‡ 3:12 Ngha ta Zlrafta 4:1-8. § 3:13 Ngha ta Lukwa 6:22, Yuhwana 15:18-19. 17:14. * 3:14 Ngha ta Yuhwana 5:24. † 3:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 15:7-8. ‡ 3:23 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17. * 4:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 13:2-6.

kaghuni ta tsa gwal nana mndu ya, kabga mal tsa Sulkum ma kaghuni ya mbratani ka tsa sulkum ma gwal ma ghəŋa hadik ya.

⁵ Hahəŋ ná, ŋa ghəŋa hadik həŋ. Tsaya ta kəl həŋ ka mna skwi ta zdəganatá mnduha ma ghəŋa hadik. Ta fana fa mnduha ma ghəŋa hadik ta sləməŋ ta həŋ guli ka snay.

⁶ Amu ná, zwana Lazglafta mu. Mndu nda sna ta Lazglafta ná, ta snay ta skwi ta mnə ŋni. Ka Zwanə Lazglafta a mndu wu katsi ná, fa a ta sləməŋ ka sna skwi ta mnə ŋni wa. Mantsa ya ta tsatsafta mu ta gwal nda vərda Sulkum ma həŋ nda gwal nda sulkuma nana mndu ma həŋ.

Lazglafta ná, dvu ya

⁷ Zwanama da gwal dvu yu, gdəmagda ta dvtutá sani nda sani. Tva dvtutá mndu ná, ta sagha daga da Lazglafta. Inda mndu ta dvtutá mndu guli ná, nda na tsa mndu ya ka Zwanə Lazglafta, nda sna ta Lazglafta guli.

⁸ Mndu kul dvtutá mndu ná, sna a tsa mndu ya ta Lazglafta wu, kabga nzakwa Lazglafta ná, dvu ya.

⁹ Wya ká Lazglafta maraməŋtá tva dva mndani: Ghunagaghuna ta zwanəni turtuktuk ta ghəŋa hadik kada nzakwa mu nda hafu ma tsatsi†.

¹⁰ Tinjəl Lazglafta ta dvtutá amu ka ghunagatá tsi ta Zwanəni ka saha da mtuta ŋa pla ghəŋ ŋa plamata Lazglafta ta dmakwa‡ mu. Tsaya na vərda dvtutá mndu, da thəamu kazlay: Tinjəl amu ta dvtutá Lazglafta kə'a.

¹¹ Zwanama da gwal ta dvu yu, ka si mantsa ya dvtuta Lazglafta ta amu katsi ya, dvama dva amu guli ta vgha mu sani nda sani.

¹² Had mndu ta kəd nghanjta Lazglafta§ nda irani wa. Tsa dvtutá vgha mu ta dvtuta mu sani nda sani ya ná, nzakwa Lazglafta ta gdavata kawadaga nda amu tsa. Ta dvudva mu ta Lazglafta dar manda ya kumanj tsi kə'a guli.

¹³ Lazglafta ná, vlamavla ta Sulkum. Tsaya kəl mu ka grafta kazlay: Ta gdavagda amu kawadaga nda tsi, tsatsi guli ta gdavagda kawadaga nda amu kə'a.

¹⁴ Ghunaga ghuna Lazglafta ta zwanəni ta nzakway ka mnda mba mndu ta ghəŋa hadik*, ka nghanjta aŋni nda ira ŋni, tsaya ta mnə aŋni ŋa mnduha.

¹⁵ Mndu ta mnay banluwa kazlay: Yesu ná, Zwanə Lazglafta ya kə'a, nda nza nzakwa Lazglafta nda tsa mndu ya, nda nza nzakwa tsatsi guli nda Lazglafta.

¹⁶ Amu ná, nda sna amu kazlay: Dvudva Lazglafta ta amu. Ta tsaya fafta amu guli ta ghəŋa mu.

Lazglafta ná, dvu ya. Tsaya tama, mndu ta gdata ta dva mndu ná, nda nza nzakwani nda Lazglafta nda nza nzakwa Lazglafta guli nda tsatsi.

¹⁷ Dza'a kəl amu ka grafta kazlay: Ta dvay amu ta Lazglafta dar kə'a ná, wya tsi: Badu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ya ná, had amu dza'a zləŋa tsa guma ya wu, kabga nda nza nzakwa mu ta ghəŋa hadik ka guram nda Yesu.

¹⁸ Ka nda sna amu kazlay: Dvudva Lazglafta ta amu, had amu dza'a zləŋay wa. Tsa dvtutadvu Lazglafta ta amu ya ná, ta hlinjta zləŋ dekdek ma amu. Ala, ka tata zləŋ mndu katsi, murmura nudufani, ta fa a ghəŋani ta tsa dvudvu Lazglafta ya wu, kəl tsi ka zləŋ.

¹⁹ Amu ná, dvudva mu ta Lazglafta kabga tinjəl tsatsi ta dvtuta amu.

²⁰ Ka «dvudva yu ta Lazglafta» ka mndu, tata husəŋhusə zwanəmani katsi ná, tsakalawi tsa ta tsakal tsa mndu ya, dvu a ta Lazglafta wa. Ka dvu a mndu ta zwanəmani ya nghanj tsi nda irani wu katsi ná, waka a dza'a dvtutá Lazglafta ya kul nghanjta tsi na?

²¹ Ka dvudva yu ta Lazglafta ka mndu katsi ná, ka dvudva tsi ta

† 4:9 Ngha ta Yuhwana 3:16. ‡ 4:10 Ngha ta 2:2. § 4:12 Ngha ta Yuhwana 1:18. * 4:14 Ngha ta Yuhwana 3:17, 4:42. † 4:21 Ngha ta Mata 22:36-40, Markus 12:28-31, Lukwa 10:25-28.

zwanamani† guli, ka zlaha Kristi mnafa.

5

Zlghafta ta Zwanja Lazglafta, tsaya ghubasaptá ghəja hadik

¹ Dər wati ma mndu ta zlghaftá mnay kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a, tsa mndu ya ná, nda na ka Zwanja Lazglafta. Ka đvudva tsa mndu ya ta Dani Lazglafta katsi ná, dza'a đvudva guli ta zwana Lazglafta.

² Ka đvudva mu ta Lazglafta, ta snay mu ta zlahani guli ná, tsaya kəl amu ka sənəta đvudva mu ta Zwana Lazglafta kə'a.

³ Snata mu ta zlaha Lazglafta ná, tsaya đvafta mu ta Lazglafta kahwathwata. Bla a tsa zlahuhani* ya guli wa.

⁴ Inda zwana Lazglafta ná, ghubasapghubasa həj ta ghəja hadik. Nda ghubasa ghəja hadik, kabga nda fa ghəja mu ta Yesu Kristi.

⁵ Wa mndu ta ghubasaptá ghəja hadik na? Ba mndu ta zlghafta kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a ta ghubasapta.

Masləmtsəka Yesu Kristi

⁶ Yesu Kristi ná, sasa ta ghəja hadik, ka lamə tsi nda ma ima batem, ka pghinťá tsi ta usani ma mtakwani†. Lami nda ma ima batem kwenkwen yeya wu, pghinpgħa ta usani guli. Sulkuma Lazglafta ta mnamatá tsa skwiha ya kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a, kabga had tsatsi ta tsakalawi wa.

⁷ Hkən skwi‡ ta maramanťa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a.

⁸ Tsa skwiha hkən ya ná, mamu Sulkuma Lazglafta, nda imi, nda us. Tsa skwiha hkən ya ná, ka skwa turtuk gwada tanj.

⁹ Ka si ta tsu'ay mu ta gwada ta mnata mnduha ta ghəja skwi ta ngənta həj ya ní, malaghumala a na Lazglafta ma gwada ta mnata, ka na mnduha ra? Lazglafta ka ghəjani

ta mnanťa tsa skwiha ya ta ghəja zwanjani.

¹⁰ Mndu ta zlghaftá Zwanja Lazglafta ná, nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata tsa skwiha ya kə'a. Mndu kul zlghaftá Lazglafta guli ná, niŋna ta Lazglafta ka tsakalawi, kabga kwalani kul zlghaftá skwi mna Lazglafta ta ghəja zwanjani.

¹¹ Vlamavla Lazglafta ta hafu na kdekedzenj. Tsa hafu ya guli ná, nda ma zwanjani Yesu ta mutsakwa tsi. Mantsa ya ka Lazglafta mnamata.

¹² Mndu ta zlghaftá Zwanja Lazglafta, nda mutsa hafani. Mndu kul zlghatá Zwanja Lazglafta guli ná, mutsa a hafani§ wa.

Hafu na kdekedzenj da Lazglafta

¹³ Vindaghunaf vinda yu ta tsa skwiha ya, na kaghuni gwal ta zlghaftá Zwanja Lazglafta, kada grafta kuni kazlay: Mutsafmutsa kuni ta hafu na kdekedzenj kə'a.

¹⁴ Ta lagha mu ta kəma Lazglafta da đawa skwi manda ya ta zdəganata ná, har ghəja mu, kabga ta snamasna.

¹⁵ Ka nda sna mu kazlay: Ta snamasna ta inda skwi ta đawu mu da tsi kə'a, nda sna mu guli kazlay: Ta vlamavla kahwathwata ta inda skwi đawanj mu kə'a.

¹⁶ Ka nda ngha mndu ta zwanamani ta ga dmaku, dza'a kwal kul klagħata da mtaku na kdekedzenj katsi, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ta ghəja tsa mndu ya na vlanťa Lazglafta ta hafu. Tsa hafu ya, na gwal ta ga dmaku dza'a kwal kul klagħatá həj da mtaku na kdekedzenj dza'a vla lu. Mamu dmaku ta kla mndu da mtaku na kdekedzenj. Mna a i'i kazlay: Ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəja mndərga tsaya kə'a wa.

¹⁷ Inda skwi ta magə lu kul dinaku ná, dmaku ya. Nziya nza tsi, mamu dmaku kul had ta kla mndu da mtaku na kdekedzenj.

¹⁸ Nda sna amu kazlay: Dər wati ma mndu ta nuta ka Zwanja Lazglafta ná, had ta gəgəltá dmaku wa. Zwanja

* 5:3 Ngha ta Yuhwana 14:15. † 5:6 Ngha ta Yuhwana 19:34. ‡ 5:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15.

§ 5:12 Ngha ta Yuhwana 3:36.

Lazglafta ta nghay, laviŋ a halaway ta ksaŋta wa.

¹⁹ Nda sna amu kazlay: Nda na amu ka zwana Lazglafta kə'a. Sanlaha ma mnduha ta ghəŋa hadik ná, ta ma dzva halaway həŋ demdem.

²⁰ Nda sna amu guli kazlay: Sasa Zwaŋa Lazglafta ta ghəŋa hadik ka vlamatá tsi ta dífil ŋa sŋaŋtá vərda Lazglafta kə'a. Ka ndi'aftá mu ta vgha nda vərda Lazglafta nda ya nda zwaŋani Yesu Kristi. Tsatsi ná, vərda Lazglafta ta vlamatá hafu ŋa kɛkɛdzerŋ ya.

²¹ Zwana da, dasuwa ka kuni, yaha kuni da ŋana vgha nda skwa wuyay.

Mahisa tsghatá Iwa 2 Yuhwana

Gazgu

¹ I'i glata mndu ta vindaftá na tsghatá lwi ná, ɲa makwata rka ya zbap Lazglafta, nda ya ɲa zwanani ya ta d̄vu yu kahwathwata. I'i turtukwa dá yeya a ta d̄vutá kaghuni wu, nduk nda inda gwal nda sna ta kahwathwata tani.

² Ta d̄vay ɲni ta kaghuni kabga mamu kahwathwata, dza'a gđavagđá guli ma amu.

³ Má ka vlamavla Lazglafta ta nza-kway ka Da nda Yesu Kristi ta nza-kway ka Zwanani, ta zdakatahudani nda tawa hidahidani, nda zdakwani ɲa nzakwa mu ma kahwathwata nda ya ma d̄vutá mndu.

Kahwathwata, nda d̄vu

⁴ Manda snaɲta dá kazlay: ɲanaɲa sanlaha ma zwana gha ta kahwathwata manda ya taghamaf Da mu Lazglafta kə'a ná, ka tuta yu da rfu katakata.

⁵ Ari makwata rka, ya lfida zlahu a na skwi ta vindaghafta na wu, va tsa zlahu da amu daga manda zlrafta* mu ta zlghaftá gwada Lazglafta yeya. Skwi ta ndəbu yu ta dzvu da kagha ná, d̄vumad̄va amu gwal ta zlghafta Kristi ta vgha mu.

⁶ Vərdá tva d̄vutá mndu manda ya kumaɲ zlahu Lazglafta ná, tsaya nzata ghuni nda d̄vutá mndu, kabga mantasa ya taghamaf lu daga zlrafta mu ta zlghaftá gwada Lazglafta.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta tsakalawi

⁷ Kəl yu ka mnay mantasa ná, nda ndəgha gwal nana mndu ta tamtá vgha ma ghəɲa hadik. Ka həɲ ta mnay ná, ka mndu tsakwam a saha Yesu Kristi ta ghəɲa hadik wu, ka həɲ. Tsa mndu ta mnay mantasa ya ná, ghuma Kristi ya. Tsatsi ná, nana sanlaha ma mnduha ta nanə tsi.

⁸ Dasuwa ka kuni nda həɲ, da dədəgudughunusta hyahya skwi ya mutsaf kuni da aɲni, ya dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni katakata.

⁹ Dər wati ma mndu ta kwal kul ɲanatá tagha skwa Kristi, ka tsanaghatá ɲani nda tsa, ta ndi'a a nzakwani nda Lazglafta wa. Ala ka gđavagđá mndu ma tagha skwi taghanaf Kristi katsi ná, nda ndi'a nzakwa tsa mndu ya nda Da mu Lazglafta nda ya nda Yesu Kristi Zwanani.

¹⁰ Ka Lagha la mndu da Kaghuni, ka taghə tsi ta skwi tskəm nda skwi taghaghunaf Kristi katsi ná, ma tsu'af kuni ta tsa mndu ya ma həga ghuni, ma gə kuni dər zgu ɲani.

¹¹ Ka «hudukhuduk» ká mndu ganaghatá zgu katsi ná, nda gwa wa tsa mndu ya ma tsa ghwadaka slnani ya.

Gazgu

¹² Ta teke'a ndəghata pđakwa skwiha má ɲa mnaghunata dá mndani, tsaw va a yu ta vindaghunafta nda vinda ta delewer wu. Ta kumay yu ta laba dá nda la da kaghuni, ka nzata mu, ka gwaduvusta mu ka skwa turtuk. Kada zdavafta ɲudufa mu.

¹³ Ta ga zgu zwana mukuma gha ya zbap Lazglafta guli ɲa gha.

* 1:5 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17.

Mahkəna tsghatá lwa 3 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'i glata mndu ta vinda na delewer na ɲa gra da Gayus* ya ta dʒu yu kahwathwata.

² Zwanama da, ta kumay yu ta nzakwa inda skwi demdem dina da kagha. Má dughwana ka nzakwa gha ma slu'uvgha gha manda nza-kwa gha ma zlgħay nda ɲudufa gha ya.

Gayus mnda kahwathwata

³ Tuta yu da rfu katakata manda sagha zwanama da rusay ɲa da ya kaka ta nzaku ta vərda tvi nda ɲuduf turtuk. Nda sna yu guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁴ Had skwi tabta sanɲa da ta dihatá nzakwa zwana da ta vərda tvi wa.

⁵ Zwanama da, tsa nghapta ta ng-hapta ka ka zwanama ma zlgħay nda ɲuduf dər má ka matbay hən ya ná, ɲərma mndu ka.

⁶ Tsa mnduha katanɲ ka ya ná, ta ghubay hən ta kagha da gwal zlgħay nda ɲuduf hadna. Nda da a dvafta tsi ta aɲni wu, ka hən ta mnay. Wya dzvu, ka kdɲnta ka ta kata mndərga tsa mnduha ya, kada kdɲnta hən ta wawakwa tanɲ manda ya ta kumə Lazglafta.

⁷ Tsa wawaku ta wawaku hən ya ná, ta wawu ka maga slna Yesu Kristi hən. Had sana skwi ta mutsafta hən da gwal kul zlgħaftá Yesu wa.

⁸ Amu gwal ta zlgħaftá Kristi, dina ka katay mu ta mndərga tsa mnduha ya, kada nzakwa mu nda gwa ma tsa vərda slna ta magə hən ya.

Daɲwa gwal guyata ghən

⁹ Si vindanafvinda yu ta dəlewer ta Igliza ghuni, tsaw va a Diyatref ta sna tsa gwada ɲni ya wu, kabga ta kumay ta nzaku ka mali.

¹⁰ Baɲu laba da da kaghuni ya ná, dza'a rusanafusa yu ta mnduha ta

tsa ghwadaka skwiha ta magə tsi ya, nda tsa raraza i'i ta rarazə tsi ya. Ta ghənɲa tsaya guli ná, had ta tsu'a zwanama ma zlgħay nda ɲuduf ta lagha hən da tanɲ ka matbay guli wa. Na sli'a sanlaha da tsu'a mnduha ya guli ná, pyayni ta hən, ka ɲawa hən mataba guyatá ghən.

¹¹ Gra da ya ta dʒu yu, ma ksə ka ta sada mnduha ta maga ghwadaka skwi, ksa ta sada gwal ta maga skwi dina. Mndu ta maga skwi dina ná, nda na tsatsi ka Zwanɲa Lazglafta. Mndu ta maga ghwadaka skwi ya guli ná, ta sna a tsatsi ta Lazglafta wa.

¹² Ya wya Dematriyus ya ní, ndada a ta ghuba mnduha wa. Ma nzakwani ná, ta nghaku ɲərma slna ta magə tsi. Aɲni guli ná, ɲərma mndu ya ta mna aɲni. Nda sna kagha guli kazlay: Kahwathwata ta mnə ɲni kə'a.

Ga zgu

¹³ Ta nda ndəgha skwiha ta kumə yu ta mnaghata, tsaw va a yu ta vindagħafta nda vinda ta delewer wa.

¹⁴ Nzɲavata a yu ka labə da kaghuni wu, ɲa guyakwa u tsa, ɲa gwaday u.

¹⁵ Ka nza zɲaku kawadaga nda kagha!

Ta ga zgu inda graha gha hadna ɲa gha. Ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha mu turtuk turtuk.

* 1:1 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, Ruma. 16:23, 1 La Kwareɲt 1:14.

Tsgha ta lwa Yuda

Gazgu

¹ I'i Yuda ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi, zwanamani ma Yakubu*, ta vindaghunaftá na delewer na. Ta ga zgu yu na ghuni gwal hagaf Lazglafta Da, gwal d'vu tsi ka pghata na Yesu Kristi.

² Ka nza hidahida Lazglafta nda zdakwani nda d'vutá mndani kawadaga nda kaghuni.

Guma ta ghəna gwal ghwadak

³ Graha da ya ta d'vu yu ma ndufu da, gitagita a ta d'vuta yu ta vindaghunaftá skwi ta ghəna gwada ta mbaku ya ka skwa turtuk mu mida wu, kabga tsa, nda nza tkwe' ka vindaghunafta da, na vlaghunatá mbraku, na navata ghuni ma zlg hay nda ndufu ya zlg haf kuni, ya vlan Lazglafta ta mnduhani. Tsa gwada ta mbaku ya ná, had dza'a walanja mbadavafta wa.

⁴ Klə yu ka mna tsaya ná, nda ndəgha mnduha ta kdikadamta da taba ghuni, ka badza zdakatahuda Lazglafta. «Lma a Lazglafta ta magay mndu ta ghwadaka skwi ta kumə mndu wu,» ka hən ta mnay. Mantsa ya vziŋta hən ta Yesu Kristi ta nzakway ka Mgham ta ghəna amu. Mndərga tsa mnduha ya ná, nda ghada vinda ta tsatá guma ta ghəna tan daga ghalya.

⁵ Ka havaghunakhava yu ta skwi ghada kuni ta snanja ba. Ghalya, ka katanjá Lazglafta ta la Isra'ila, ka hlagaptá hən ma Masar. Ka rwanaghutá tsi ta gwal kul faftá ghəna tan ta tsatsi.

⁶ Havak kuni guli ta mnduha Lazglafta ta Pak vla ga mgham vlan lu ta hən, ka zlanavatá tsa vli si vlan Lazglafta ta hən ya. Ta ghəna tsaya kəl

Lazglafta ka hlaftá hən ka tsamta, ka zlanjá hən ma vəl tđika na kzla kdința Lazglafta ta tsatá guma ta ghəna tan badu tsa fitik dagala ya.

⁷ Havak kuni guli ta luwa Suduma nda luwa Gwamura, nda sana luwaha ta wanaftá hən. Ka magə mnduha ma tsa luwaha ya ta sli'inŋli'in manda na tsa duhwalha Lazglafta ya. Ka sli'amtá hən da hliri nda slu'uvgha ya kul raku ka magay mnda səla. Ka pghamtá Lazglafta ta hən ma vu kul mtavata dekdek. Tsaya ná, na marananjá mnduha ta skwi ya dza'a magə Lazglafta nda gwal ta magaku mantsa ya.

⁸ Tsa mnduha ta lamə da taba ghuni ya ná, mndərga ya ghwadaka skwiha ya ta magə hən. Ta sli'amsli'a hən da maga ghwadaka skwi ta zdəganatá hən manda ya ta fanaghata suni ta hən. Vla a hən ta glaku na Lazglafta wu, mbada hən ka raraza gwal dagaladagala ta luwa.

⁹ Dər Misel mali mataba duhwalha Lazglafta má, walan a ta razanaftá halaway badu zlərday tan ta wi ta ghəna mbla Musa wa. Skwi mnana tsi kwenkwen ná, «Ka dvagha dva Lazglafta†,» ka'a,

¹⁰ Hahən ta tan, raraza skwi kul snanjá hən yeya na tan. Manda nimitak magakwa tan, ghəna zadaku ta kala hən.

¹¹ Danwa na tan, kabga mndərga skwi maga Kayinu ghalya ta magə hən. Ka vziŋtá hən ta ghəna tan ka maga ghwadaka skwi na mutsa tedi manda na Balama ghalya guli, na rwakwa tan kabga sli'avafita tan nda zlərdutawi manda na Kware‡ ghalya.

¹² Ta ksaku ka hula nzata ghuni ka za skwa zay kawadaga nda hən. Ghəna tan skwi snan hən. Hahən gwal ta nriŋtá skwa zay ma vla guyatá ghəna mnduha ka za skwi, ksa a hula ta hən wa. Manda natá matətdu ta vusliŋ falak ya hən, manda fu kul had

* **1:1** Yakubu: Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3. † **1:9** Ngha ta 1 Tesalunik 4:16 Ngha ta Daniyel 10:13, 21, 12:1, Suna Yuhwana 12:7. Mbəla Musa: Gray nda Vrafta ta zlahu 34:6, gray nda Zakari 3:2. ‡ **1:11** Kayinu: Ngha ta Zlrafta 4:3-8, Balama: ngha ta Mbsak 22:1-35, Kware: Ngha ta Mbsak 16:1-35.

ta yafta dər ma fitika yakwani tsi ya həj. Manda fu tđin lu nda slrəj nda slrəj ta mtuta ka ghwaluta dzunuj ya həj.

¹³ Manda tska ta nədak ta wa sgam, tskana vəl va gamtsa'uwakwa drəf ya na dmakuha tanj. Manda tekwatsa ta sli'afra ta vla tanj ka ndandaraku ta luwa ya həj. Ma vəl ka nra tđik fanata Lazglafta ta vli na nzakwa tanj na kdekedzen§.

¹⁴ Ka Inuk ta nzakway ka mandəfəna dzidzi daga ta Adamu mnata ta ghəna mndərga tsa mnduha ya daga ghalya na: «Wya Mgham ta saha kawadaga nda duhwalhani nda ndəgha nədəm,

¹⁵ na tsa guma ta ghəna inda mndu ta ghəna hadik, na tsanaghatani ta guma ta inda gwal kul sna gwada da tsi. Ta ghəna vəl maganata tanj ta ghwadaka skwi, nda ya ta ghəna naslu bədzakana həj guli,» ka'a.

¹⁶ Ta ghəj tsa mnduha ya mna Inuk ta tsa gwada ya kazlay: Ruruwaku nda nada ghəj yeya na tanj inda fitik. Skwi ta kumə ghəna tanj ta magə həj, ghuba mndu na gatu ta wi skwi ta gwadə həj.

Dəvu nda zlahu

¹⁷ Kaghuni graha da ya ta dvu yu, havakwahava ta gwada ghada mnduha Mgham Yesu Kristi ta mnaghunata.

¹⁸ Ka həj mnaghunata na: «Mamu mnduha dza'a ghubasa gwal ta zlghafta Lazglafta ma kdavakta fitikha. Nzaku manda ya kumanj tsa ghwadaka ndana* tanj ya, na tanj.»

¹⁹ Tsa hahəj ya ta klakta daga vgha mataba mnduha. Ghəna tanj ta dvu həj. Had Sulkuma Lazglafta ma həj wa.

²⁰ Kaghuni tama graha da ta dvu yu nda nudufa da, katuvuswa vgha ghuni ma zlghay nda nudufa ghuni, ka glakwa kuni. Navawəna ka maga du'a nda mbrakwa Sulkum nda ghuba.

²¹ Nzawanza ma dvtuta mnda Lazglafta. Fafwa ghəna ghuni hzleja ta zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi na mutsa hafu na kdekedzen.

²² Tawawa hidahida, ka katanja kuni ta gwal ta daga ghəj.

²³ Mbanafwamba ta sanlaha guli nda tdiginta həj ma skwi dza'a klamta həj da vu. Tawawa hidahida ta sanlaha, ama daswa ka kuni da tdamta həj ta kaghuni da dmakwa tanj.

Vlanja glaku ta Lazglafta

²⁴ Ka nza glaku na Lazglafta ya ta lavinta nga kaghuni, yaha kuni zlumbuta, tsatsi dza'a ghubighunista tsezle' na rfay ghuni ta rfu ta hladaghunaghatata tsi ta kəma glakwani.

²⁵ Na Lazglafta turtukwani ya ta mbamafta nda ma Yesu Kristi Mghama mu ga mgham, nda mbraku, nda glaku, daga manda ghalya nda ya ndanana ha na kdekedzen. Amin.

§ 1:13 Ngha ta Zlrafta 5:18, 21:24. * 1:18 Ngha ta 2 Piyer 3:3.

Suna Yuhwana

Skwiha marigin Yesu Kristi ma na delewer na

¹ Nana delewer na ná, ta gwaɗay ta gwaɗa ta ghəŋa skwi ya maranaŋ Yesu Kristi ta gwal ka kwalva Lazglafta. Lazglafta ta vɔŋtá tsa skwiha ya ŋa maranaŋtá həŋ, ŋa snaŋta taŋ ta skwi ta dza'a gi magaku. Tsaya tama kəl Yesu Kristi ka ghunaftá duhwalani da kwalvani Yuhwana ŋa maranaŋtá tsa skwiha ya.

² Inda na skwiha nghan yu na ná, gwaɗa Lazglafta ya kahwathwata, maslɛmɛtsəka Yesu Kristi yu, ka Yuhwana.

³ Tfawi ta ghəŋa gwal ta dzaŋa na delewer na. Tfawi ta ghəŋa gwal ta snaŋtá tsəna tsghatá lwa Lazglafta na. Ka snatá inda na skwiha nda vinda na. Grafgra kazlay: Ndusakndusa fitika magakwa tsa skwiha ya kə'a.

Tsgha ta lwi ŋa Iglizha ndəfáŋ

⁴ I'i Yuhwana ta vinday ŋa ghuɓa Iglizha ndəfáŋ ta haɗika Asiya.

Ka vlaghunavla Lazglafta ta zɗakatahudani nda zɗakwani. Tsatsi Lazglafta daga manda ghalya, va tsa tsatsi ya guli ndanana, tsa tsatsi ya guli ta kəma. Ka vlaghunavla tsa Sulkumhani ndəfáŋ ta nzaku tavata dughurukwani ya, ta zɗakatahudi nda zɗaku guli.

⁵ Ka vlaghunavla Yesu Kristi ta nzakway ka vərɗa maslɛmɛtsək ya guli, ta zɗakatahudi nda zɗaku. Tsatsi na taŋtaŋa mndu ta sli'agapta ma mtaku nda hafu. Tsatsi ta ga mgham ta ghəŋa inda mghamha ta ga mgham ta ghəŋa haɗik.

Dvuɗva tsa Yesu Kristi ya ta amu. Ka pghinɗá tsi ta usani ŋa varagamapta ma dmaku.

⁶ Tsatsi ta namafta ka gwal ta ga mgham, ka gwal ta vla skwi ŋa

Lazglafta ta nzakway ka Dani. Ŋani glaku nda mbraku ŋa kɗekedzen. Amin!

⁷ Wya tsi dza'a sagha ma ghwayak. Dza'a nda nghan inda mnduha nda ira taŋ,

nduk nda tsa gwal ta dzata ya tani.

Dza'a taway inda mndəra mndu ta taw ta ghəŋani.

Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi. Amin!

⁸ «I'i zraftani, i'i kɗavaktani,» ka Mgham Lazglafta mnata. Tsatsi Lazglafta ta mbruta, tsatsi ya manda ghalya, tsatsi ya ndanana guli, tsatsi ya guli ta kəma.

Nghanɗa Yuhwana ta Kristi ma glakwani

⁹ I'i Yuhwana zwanama ghuni ya ta vindaghunafta. Nda i'i tani, nda kaghuni tani, nda guya vgha mu ma Yesu. Ta kuwa turtuk mu ma ghuya ɗaŋwa. Su'away ta su'u mu demdem. Ma ga mghamani mu. Ksafksa lu ta i'i, ka klaghata vziŋta ta tsatá haɗik ma takataka drəf ta hgu lu ka Patmus*, ta ghəŋa vəl mnay ɗa nda tvani ta gwaɗa Lazglafta nda kahwathwatani ya marigin tsi ma Yesu.

¹⁰ Ma sana fitik baɗu Dəmas, ka ksuta Sulkum nda ghuɓa ta i'i. Ka snaŋta yu ta lwi ta gwaɗata nda lwi dagala manda ghudzaga duli nda ga mahulhula ɗa.

¹¹ Ka'a mantsa: «Klafkla ta delewer ka vindamta ka mida ta skwi nghan ka. Ka tsaghanafɗa ka ta ghuɓa Iglizha ndəfáŋ, ta nzakway ka luwa: Afisus, Samirna, Pergam, Tiyatir, Sardis, Filadelfi nda Lawdikiya,» ka'a.

Na snaŋta ɗa ta tsa lwi ya,

¹² ka mbəɗavata yu ka nghan ya wa tsa mndu ta gwaɗa nda i'i ya. Mbəɗavata ɗa, ka nghanɗa yu ta pitir-laha dasu ndəfáŋ.

¹³ Ma takataka taŋ, mamu sana mndu ta sladu manda tsatá Zwanja mndu, nda sudatá lgut zutut dikw ta

* **1:9** Patmus: sana zwanja vli ya ta tsavata ma drəfa Ege, ta maga meli 100 nda luwa Afisus. Vli ya ta hlaghata lu ta gwal ta tsanaghata la ŋumna Ruma ta guma ta həŋ, na tsa vli ya.

səla ta vghani, hbana tsi ma ghuva nda banava magaf lu nda dasu.

¹⁴ Ka nʊsliŋ tilil swidi ma ghəŋani manda bəta swida tuwak nda ya manda bəta papla. Ta zlgħaku iri ma ghəŋani manda vu.

¹⁵ Ta wudaku səlahani manda kufur sluwap lu ma vu. Manda ghudzaga bərzlakwa imi ka lwani ta ghudzaga.

¹⁶ Ka ŋanata tsi ta tekwatsaha ndəfəŋ ma dzva zəghwani. Ka sabə kafay nda za slərpuhani his his ma wani. Ta wudaku kumani manda wudakwa fitik ma ghəŋ.

¹⁷ Manda nghanəta dā, ka zləmbatā yu ta kəmani manda mndu nda mta. Ka faftā tsi ta dzva zəghwani ta i'i, ka'a mantsa: «Ma zləŋ ka ta zləŋ! I'i taŋtaŋani, i'i kdavaktani†,

¹⁸ i'i hafu. Si nda mta yu, ama nda hafu yu ndana ŋa kdəkedzen. Ma dzva dā ŋanata yu ta makuḅla mtaku nda həga mtaku tani.

¹⁹ Vinda tama ta inda skwi ya nghanə ka, nda inda skwi ya ta magaku ndanana, nda inda skwi ya dza'a gi sagha tahula tsa.

²⁰ Wya klatā ghəŋa skwi ya nda difa ma na tekwatsaha ndəfəŋ ta nghanə ka ma dzva zəghwa dā, nda ya ma Pitirlaha dasu ndəfəŋ na: Tsa tekwatsaha ndəfəŋ ya ná, duhwaha Lazglafta ta ghəŋa ghuḅa Igliz ndəfəŋ ya. Tsa pitirlaha ndəfəŋ ya guli ná, tsa Igliz ndəfəŋ yeya guli.»

2

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma Luwa Afisus

¹ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Afisus:

«Wya skwi ya mna mndu ya ta ŋanata tekwatsaha ndəfəŋ ma dzva zəghwani, ta mbaḅa mataba pitirlaha dasu ndəfəŋ. Ka'a mantsa:

² Nda sna yu ta slnaha gha, ta dzadza ka ta vgha me' ka magay, ta ŋavanə ka. Had ka ta dzrawi nda gwal

ta sidi wa. Ghunata mndu ŋni, ka sanlaha ma mnduha ta mnay. Tsaw ta ghunata mndu a həŋ kay guli mataba tsa wa. Ka dzəghaŋtā ka ta həŋ, ka tsatsaftā ka kazlay: Gwal tsakalawi həŋ kə'a.

³ Ta ŋavanə ka, ka su'a ghuya dāŋwa ta ghəŋa gwada ta i'i. Had ka ta rwa mala gulu wa.

⁴ Ama, mamu sana skwi ta dvu yu ta kagha ta ghəŋani. Dvəgla a ka ta i'i manda ya si ta dvə ka taŋtaŋ wa.

⁵ Havak hava, ka ma vəl ga zləmbuta ka ya. Ka payanata ka ta nzakwagha, ka vranaftha ka ta nzakwa gha manda va ya si ghalya. Ka kwalaghukwala ka ta mbəḅanafta nzakwa gha katsi, dza'a laghala yu da slaghaghata, ŋa klaghuta pitirla gha ma vlani.

⁶ Nziya nza tsi ná, mamu sana skwi ta zḅigihata ma kagha. Ta husa gha husa slna la Nikwalay manda va ya ta husihata tsi ta i'i ya guli.

⁷ «Ka mamu sləmənə snay da mndu, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz.

«ŋa gwal ta zaktā ghwa ya, dza'a vlanvla yu ta fwa hafu ta slanaghata lu ma gama Lazglafta* ya ta həŋ, ŋa zay taŋ.»

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma luwa Samirna

⁸ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Samirna:

«Wya gwada ta mnə mndu ta nzakway ka taŋtaŋani nda kdavaktani, mndu ya si ta mtuta ka vragapta nda hafu ya.

⁹ Nda sna yu ta sa duni ta sə ka, nda pda gha. Tsaw ka gadghəl ka. Nda sna yu ta rutsak ya ta pghə lu ta kagha, nda ya ta pghə tsa gwal ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a ya, tsaw mantsa ya a həŋ wu, guyata ghəŋa mnduha halaway həŋ.

¹⁰ Ma zləŋ ka ta ghuya dāŋwa ya dza'a ka da ghuyay. Ya wya

† 1:17 Aya 13. 15: Ngha ta Daniyel 7:13, nda 10:5, nda 7:9, nda 10:6. Aya 16:17. Ngha ta Isaya 49:2, Hebru 4:12, Isaya 44:6, nda 48:12. * 2:7 Ngha ta Zrafta 2:8. 9, nda Suna Yuhwana 22:2.

halaway dza'a hlafta sanlaha ma kaghuni ka pghamta ma gamak na dzaghaghunata, na zaghunata fitik ghwan ta giri na ghuni. Ka sladafta ka ta zlghay nda nudufa gha dar na dzata kagha tsi. Dza'a vlaghavla yu ta hafu na nisala vel zata gha ta ghwa.

¹¹ «Mndu ya nda slamena snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum na Igliz.

«Mndu ya ta zata ghwa na, had mtakwa mahis dza'a walanja ksanta wa,» ka'a.

Tsga ta lwi na Igliz ma luwa Pergam

¹² «Vinda na duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka na Igliz ma luwa Pergam:

«Wya gwada ya mna mndu ta nanata kafay ya nda za wani his his.

¹³ Nda sna yu kazlay: Ma vla ga mghama halaway nzata ka ka'a. Kulam nda tsa, ndi'afndi'a ka ta vgha ta i'i. Zlana a ka ta zlghay nda nudufa gha, dar ma fitika dzata Antipas ta nzakway ka nerma mndu, ka maslamsaka da ma luwa ghuni, ma vla nzakwa halaway ya wa.

¹⁴ Ama wya skwiha ta dvaghaghata yu: Mamu sanlaha mataba ghuni ta dvuta tagha skwa Balam, ya ta taghanafta Balak, ka pghamta zwana la Isra'ila da ga dmaku, na za slu'a skwa wuyay, nda ya na maga sli'inli'in† ya.

¹⁵ Manda tsaya guli na, mamu sanlaha mataba ghuni ta dvuta tagha skwa la Nikwalay‡ guli.

¹⁶ Mbədanafmbəda ta nzakwa gha. Ka mbədanaf a ka wu katsi, wya yu ta gi lagha slaghaghata. Dza'a lmay nni nda hən nda kafay ya ta sabi ma wa da.

¹⁷ «Ka mamu mndu nda slamena snay, ka sna tsi ta skwi ta mnanata Sulkum ta Igliz!

«Mndu ya ta zata ghwa na, dza'a vlanjla lu ta skwa zay ya nda difa. Dza'a vlanjla yu ta inda tan guli ta

pala ka nusliŋ ya vindaf lu ta lfida hguŋ tida. Tsa hgu ya na, had sana mndu nda sna wu, ba tsa mndu ta zlghafta ya,» ka'a.

Tsga ta lwi na Igliz ma luwa Tiyatir

¹⁸ «Vinda na duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka na Igliz ma luwa Tiyatir.

«Wya gwada ya mna Zwanja Lazglafta ya ta zlghaku iri ma ghenani manda zlghakwa vu, ta wudaku selahani manda kufur sluwap lu ma vu ya.

¹⁹ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta slaha ya ta magə ka, nda dva mndu ya ta dvə ka, nda gdavata ya gdava ka ma zlghay nda nuduf. Nda sna yu kazlay: Mal slaha gha ya ta magə ka ndanana ka ya maga ka tanjan ka'a.

²⁰ Ama mamu skwi ya ta dvaghaghata yu ta ghenani. Zlananzla ka ta tvi ta sana marakw ta hgə lu ka Zizabel*, ta mnay kazlay: Mnda kla lwa Lazglafta yu ka'a ya. Mbadə ka'a ka tagha tsakalawi, ka nanaghatə gwal ta kshata slna da da maga sli'inli'in, nda ya da za slu'a skwa wuyay.

²¹ Zlananzla yu ta fitik ma na mbədanaftani ta nzakwani, ama va a ta zlanja maga tsa sli'inli'inani ya wa.

²² Tsaya tama, dza'a vzafvza yu ta ghzləna ghuya danwa. Dza'a ganapga yu ta iri katakata ta inda gwal ta hliri nda tsi guli. Ala, ka mbədanafmbəda hən ta nzakwa tan, ka zlanja maga tsa ghwadaka slna tan nda tsi ya katsi, ba tsa kasi'i.

²³ Ta ghenə tsaya guli, dza'a rwanarwa yu ta zwanani. Tsaya dza'a kəl Igliz ka snanta kazlay: I'i mnda tsatsafta skwi ma ndana mndu, nda skwi ma nudufa mndu tani ka'a. Ta6 ta slna ya maga‡ mndu dza'a planamta yu ta mndu guli.

²⁴ «Ama pdakwa kaghuni gwal zlghay nda nuduf ma luwa Tiyatir, kul

† 2:14 Ngha ta Mbsak 31:16 nda 25:1-2. I Balama nda Balak: Ngha ta Mbsak 22:24. ‡ 2:15 Ngha ta 2:6, nda skwi ya na nanata. § 2:17 Ngha ta Sabi 16:14. 15, 33:34 nda Isaya 62:2, 65:15. * 2:20 Ngha ta 1 Mghamha 16:31, 19:1. 2, 2 Mghamha 9:22, 30. † 2:23 Ngha ta Zabura 7:10, Irmia 17:10, Zabura 62:13.

snata tsa ghwadaka tagha skwi ya, kul taghaftá tsa skwi ta hgə həŋ kazlay: Difata skwa halaway kə'a ya, had sana skwa ndəgaku ta faghunaghata yu wa.

²⁵ Nanawaŋa kahwathwata ta zlgəy nda ɲudufa ghuni ta vragaghata yu.

²⁶ «Mndu ya ta zata ghwa, ta ɲanata slna da ha ka kɔ'avaktani, dza'a vlanvla yu ta mbraku ta ghəŋa inda mndəra mndu.

²⁷ Tsa mbraku dza'a vlanvta yu ya ná, tsa mbraku vliha Da da yeya. ɲa gayni ta mgham nda saraka kufur ta ghəŋa mnduha. Dza'a dzaɔɪŋdzaba ta ghwadaka mnduha, manda ya ta dzaɔɪŋta lu ta siga rɔisl ya.

²⁸ Dza'a vlanvta yu ta gumbəzla sərɔəkɔ̄ guli.

²⁹ «Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi ta skwi ya ta mnə Sulkum ɲa Igliz,» ka'a.

3

Tsgħa ta lwi ɲa Igliz ma luwa Sardis

¹ «Vinda ɲa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ɲa Igliz ma luwa Sardis.

«Wya skwi mna mndu ta ɲanata Sulkumha ndəfəŋ ka ɲa Lazglafta nda tekwatsaha ndəfəŋ. Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha gha. Nda hafu ma i'i ka ka ta gray, tsaw nda mta ka.

² Sli'avakslí'a, mbra ta gwal ta nda hafu ma həŋ sli'ef sli'efa makəɔf həŋ da kɔivta. Ta nghə yu ta slna gha ta kəma Lazglafta da ná, kɔanak a ka wa.

³ Havakhava gha tama ka kinawu mutsafta ka ta skwi taghaghaf lu nda ya ka ka snaŋta. Snasna ka mbəɔanafta ka ta nzakwa gha. Ka si va a ka ta snata wu, dza'a laghala yu manda ghali ksaghaghata, snaŋta a ka, ka ta wati luwa dza'a lagha yu wa*.

⁴ Nziya nza tsi, mamu sanlaha ma mnduha gha, ma va tsa luwa Sardis

ya kul ɲriŋta lguta taŋ. Tsahaya, dza'a sli'i həŋ kawadaga nda i'i nda sudata lguta ɲusliŋ, kabga ranra ta həŋ.

⁵ «Mantsa ya dza'a sudanavata lu ta lguta ɲusliŋ ta mndu dza'a zata ghwa. Had yu dza'a walaŋta hərdiŋta hgani ma deftera ya vindam lu ta hga gwal nda hafu ɲa kɔɔkedzeŋ wa. Dza'a mnaŋmna yu ta hgani ta kəma Da da, nda ya ta kəma duhwalhani kazlay: ɲa da həŋ kə'a.

⁶ «Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ɲa Igliz,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ɲa Igliz ma luwa Filadelfi

⁷ «Vinda ɲa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ɲa Igliz ma luwa Filadelfi.

«Wya gwada ta mnə mndu ya nda ghuɔa. Tsatsi kahwathwata, tsatsi ta ɲanata makuɔla mgham Dawuda. Ka guna guna tsi, had wa mndu ka hafta wa. Ka hafha tsi guli, had wa mndu ka gunata guli wa.

⁸ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha gha. Nda sna yu guli kazlay: Nda hta mbrakwa gha kə'a. Kulam nda va tsaya tani, ɲanaŋa ka ta gwada da. Ta mna a ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a nda i'i wa. Tsaya tama, ta gunagha guna yu ta watgha. Had mndu dza'a hafta wa.

⁹ Wya skwi dza'a yu magay ɲa guyata ghəŋa mnduha halaway ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a, kul nza-kway manda tsaya. Tsakalawi ta tsakalə həŋ. Dza'a tiŋwaftiŋwa yu ta həŋ ɲa lagha da tsəlbə ta kəma gha ka vla glaku ɲa gha, ɲa snaŋta taŋ kazlay: Dvudva† yu ta kagha kə'a.

¹⁰ Manda va ya ɲana kagha ta gwada da ka gɔavata mida ya, dza'a ɲa gha ɲa i'i ta kagha guli ma ghuya ɔaŋwa dza'a dəɔanaghatá inda ghəŋa hadik ɲa dzəghaŋtá həŋ ya.

¹¹ Ndusa yu ka lagha. ɲanaŋa nda mbraku ta tsa skwi da kagha ya, kada

‡ 2:28 Ngha ta Zabura 2:8. 9, grafgra nda Mbsak 24:17, Suna Yuhwana 22:16. * 3:3 Grafgra nda Mata 24:43. 44, Lukwa 12:39. 40, 1 Tesalunik 5:2, 2 Piyer 3:10. † 3:9 Ngha ta Isaya 49:23, 60:14, 43:4.

kwala sani ma mndu klugudughusta nisəla zata ghwa gha.

¹² «Dza'a nanafna yu ta mndu ta zata ghwa ka gugudi ma həga Lazglafta da. Had dza'a walaŋta sabi mida wa. Dza'a vindafvinda yu ta hga Da da nda hga luwa Da da tani tida. Tsa luwa ya ná, lfiða Ursalima ya dza'a saha ta luwa, ghunaf Lazglafta. Dza'a vindafvinda yu guli tida ta lfiða hgu‡ ya mutsaf yu.

¹³ «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya

¹⁴ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya.

«Wya gwada ta mnə mndu ta hgə lu ka Amin. Mndu ya ta nzakway ka vərda tughwani nda kahwathwatani. Nda ma tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwi demdem.

¹⁵ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slna gha. Nda sna yu kazlay: Ləŋləŋa a ka wu, ghwitaktaka a ka wu kə'a.

¹⁶ Ma ta dər nzakwa gha ləŋləŋa ka ghwitaktaka a tsi. Dza'a vni-higinvniha yu ta kagha ma wa da.

¹⁷ Ka kagha ta mnay na: Ka gadghəl yu, nda na yu ka gadghəl, "had sana skwi ta pdu yu wu," ka ka. Tsaw sna a ka kazlay: dāŋwa ŋa gha, ta ksaku ka ka hidahida kə'a wa. Ka pdu ka, ka fərđi'u ka, nda ghulpa ka guli.

¹⁸ Hidaku ya ta vlə yu ŋa gha ná, skwa da i'i ta dasu ya sluwap lu ma vu, ka da nzakwa ka, ka gadghəl. Skwa guli ta lguta ŋusliŋ ŋa sudavata gha, ka bukwanatá hula nzakwa gha ka fərđi'u. Skwa ta ghwana skwi ta iri ŋa ta ira gha, kada nghan̄ta ka ta vli.

¹⁹ Gwal ta dvafš yu ná, ta dvay yu ta həŋ, ta zlahay yu ta həŋ. Mantsa ya, ŋavaŋa ka payanata ka ta tva gha.

²⁰ Wana yu ta sladu ta watgha ka dza watgha. Ka snaŋsna mndu ta

lwa da ka gunihata wa tgha, dza'a lamla yu da taŋ, dza'a zay yu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a zay tsatsi kawadaga nda i'i guli.

²¹ «Mndu ya dza'a zata ghwa, dza'a nzanafnza yu kawadaga nda i'i ta dughurukwa da, manda va ya za i'i ta ghwa ka nzaftá yu kawadaga nda Da da ta dughurukwani ya.

²² «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

4

Falaha ta luwa ma glakwa Lazglafta

¹ Tahula tsa, ka nghan̄tá yu ta gunatá watgha ta luwa.

Ka snəglaŋta yu ta tsa lwi si ta gwadgihata nda lwi dagala manda ghudzaga duli ya kay. Ka'a nda i'i mantsa: «Safsa da hadna ka maraghata yu ta skwi ya dza'a magaku tahula tsa,» ka'a.

² Ka gi klaghata Sulkum ta i'i. Ka nghan̄ta yu ta sana dughurukwa ga mgham. Ta tsa dughuruk ya, mamu sana mndu ta nzaku tida.

³ Tsa mndu ta nzaku tida ya, ta wudaku manda sana palaha ta hgə lu ka Dzaspa nda Sardwan̄. Dakwambuhwali ta wudaku manda pala ta hgə lu ka Imrud* ta wanaftá tsa dughuruk ya.

⁴ Mamu dughurukha hisamsak fwad mida guli ta wanafta tsa dughuruk ya. Hisamsak fwad mida galata mnduha guli ta nzanzafta tida, nda susudatá lguta ŋusliŋ ta vgha taŋ, nda wawa ta zewzewa dasu guli ma ghəŋa taŋ.

⁵ Mamu wudakwa luwa, nda hlawa skwiha, nda ghudzaga luwa ta sli'agapta ma tsa dughuruk ya. Ta kəma tsa dughuruk ya, mamu pinatá vu ndəfán̄. Tsa pinatá vuha ya ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta† ndəfán̄.

‡ 3:12 Ngha ta Isaya 62:2. § 3:19 Ngha ta Mahdihdi hdi 3:12, nda Hebru 12:6. * 4:3 Aya 2-3: Ngha ta Izekiyel 1:26-28, 10:1. Imrud: Ngha ta 21:19-20 nda skwi ŋa ŋanata gha. † 4:5 Ngha ta Sabi 19:16, Izekiyel 1:13, Zakari 4:2.

⁶ Mamu sana skwi guli ta kəma tsa dughuruk ya manda dərəfa kwalaba ta wđaku manda dalagar.

Ma takataka tsa dughuruk ya nda ya nda ta hulani ta wanafta ná, mamu sana skwiha nda hafu ma hən, ka iriha dze'dze' nda tvə kuma tan nda ya nda tvə hula tan.

⁷ Tsa tanjana skwi nda hafu mida ya ná, manda rveri nzakwani. Tsa mahisani ya guli, manda zwanja lghən nzakwani. Tsa mahkənani ya, manda kuma mndu kumani. Tsa mafwadani ya guli, manda dzala ta ndəru‡ ya nzakwani.

⁸ Tsa skwiha fwađ nda hafu ma hən ya ná, mku' mku' zlambakha tan. Ka iri dze'dze' wawa ta zlambakha tan nda vli nda ma huđani tani.

«Nda ghuđa! Nda ghuđa! Nda ghuđa! Na nzakwa Mgham Lazglafta, ya nda mbra.

Kagha manda ghalya,
kagha ndanana,

kagha guli dza'azlay ta kəma§,»
ka hən ta vaghay nda vagha,
ka hanay nda hana, ta mnay.

⁹ Ta vlə tsa skwiha fwađ nda hafu mida ya ta glaku nda zləzlvu, ka rfa Lazglafta ta nzaku nda hafu ŋa kđekedzen, ta nzaku ta dughurukwa ga mgham ya,

¹⁰ ta zlambatá tsa galata mnduha hisamsak fwađ mida ya ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughurukwa ga mgham. Ta tsəlbu hən ta tsəlbu ta kəma Lazglafta ya nda hafu ŋa kđekedzen ya, ta hlapta hən ta tsa zewazewaha ma ghəŋa tan ya ka pghata ta kəma tsa dughurukwa ga mgham ya. Ka hən mantasa:

¹¹ «Mghama ŋni, Lazglafta ŋni,
kagha ta zlaganaptá inda skwi.

Manda ya đvaf ka zlaganapta ka ta hən,

Ka gi nzaku hən.

Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka vlaghata glaku,
nda zləzlvu.

Ŋagha mbraku guli,» ka hən.

‡ 4:7 Aya 6:7. Ngha ta Izekiyel 1:22, 1:5. 10, 10:14.

* 5:3 Ngha ta la Filipiya 2:10 nda skwi ya ŋa ŋanata.

5

Deftera zwanja tuwak

¹ Ka nghanjá yu ta mbsatá defteri vindaf lu ta vindi ta hulani his his ma dzva zeghwa tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya. Ka ndi'anaftá lu nda ŋizlaha ndəfán.

² Ka nghə yu ta sana duhwal nda mbra, duhwala Lazglafta, ta hagaku nda lwi dagala dagala. Ka'a mantasa: «Wa ya nda ra ŋa đlanapta na ŋizla na, ka gunanafta na defteri na?» ka'a.

³ Lay! Had sana mndu dər ta luwa, dər ta ghəŋa hadik, dər ta mnaka hadik*, ta laviŋta gunanafta tsa defteri ya, dər ka nghamta dida wa.

⁴ Ka taw yu ta taw katakata, kabga kwala lu kul slafta ta mndu nda ra ŋa gunanafta tsa defteri ya dər ŋa nghanavata ya wa.

⁵ Ka sani ma tsa galata mnduha ya nda i'i mantasa: «Ma taw ka ta taw, wya rveri mataba mndəra la Yuda, ma zivra Dawuda, ta zata ghwa. Tsatsi dza'a đlanaptá tsa ŋizla ya, ka gunanafta tsa defteri ya,» ka'a.

⁶ Ka nghanja yu ma takataka tsa dughuruk ya, nda ya mataba tsa skwiha fwađ nda hafu mida ya, nda ya ma takataka tsa galata mnduha ya ta Zwanja Tuwak manda skwi si dzadza lu. Ndəfán dulihihi, ndəfán irihani ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta ndəfán ghunaf lu ta inda ghəŋa hadik ya.

⁷ Ka lagha tsi da tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya, ka zlghaghutá tsa defteri ma dzva zeghwani ya.

⁸ Manda zlghafta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa defteri ya, ka zləmbata tsa skwiha fwađ nda hafu mida, nda tsa galata mnduha hisamsak fwađ mida ya ta kəmani. Inda tan, nda ŋanata htimbil, nda ndaghatá leghwaha dasu nda urdi ta nzakway ka du'a gwal nda ghuđa, ma dzva tan.

⁹ Ka fə hən ta lfida laha. Ka hən mantasa:

«Nda ra ka ka klafta na defteri na,

§ 4:8 Ngha ta Izekiyel 1:18, 10:12, Isaya 6:2. 3.

ka 6lanaptá nızlahani, kabga si dzadza
lu ta kagha,
ka varanaktá ka ta Lazglafta
nda usa gha ta inda mndəra mndu ma
inda mndəra gwadā ta gwadā
lu,
nda inda mnduha, nda inda zivra
mnduha.

¹⁰ Nanafna ka ta hən̄ ka mnduha
Lazglafta, kagha ta nzakway
ka Mgham.

Nanafna ka ta hən̄ ka gwal ksanatá
slna ta Lazglafta,
n̄a gay tan̄ ta mgham ta ghə̄n̄a mn-
duha ma ghə̄n̄a had̄ik.»

¹¹ Ka nghan̄a yu ta n̄əddəma† ta
duhwalha Lazglafta kul laviŋta lu ta
mbədəfta ta wanafta tsa dughuruk
ya, nda tsa skwiha nda hafu ma hən̄
ya, nda tsa galata mnduha ya tani. Ka
fə hən̄ ta laha.

¹² Ka hən̄ nda lwi dagaladagala
mantsa:
«Tsa Zwan̄a Tuwak si dza lu ya kay ná,
ran̄ra zlgħaftani ta ga Mgham, nda
gadghəl,
nda difil, nda mbraku, nda zləzlvu,
nda glaku, nda ghubu,» ka hən̄.

¹³ Ta snə yu, ka inda skwiha zla-
ganap Lazglafta ta luwa, nda ya ta
ghə̄n̄a had̄ik tani, nda ya ta mnaka
had̄ik tani, nda ya ma drəf tani, nda
inda skwi ya mamu tani, ka hən̄ guli
mantsa:

«ŋa mndu ta nzaku ta dughuruk, nda
Zwan̄a Tuwak na zləzlvu,
nda ghubu, nda glaku, nda mbraku
n̄a kdekedzen!» ka hən̄.

¹⁴ «Mantsa ya nzakwani!» ka tsa
skwiha fwad̄ nda hafu ma hən̄ ya. Ka
zləmbata tsa galata mnduha ya ka
tsəlbu ta kəmani.

6

Nızlaha

¹ Tahula tsa, ka nghə yu ta
pslanapta tsa Zwan̄a Tuwak ya ta
tan̄tan̄ tsa nızlaha* ndəfān̄ ya. Ka snə
yu ta mnay sana tan̄tan̄a tsa skwiha
fwad̄ nda hafu ma hən̄ ya, nda lwi

manda ghudzaga luwa. Ka'a mantsa:
«Sawi,» ka'a.

² Kə'a ka yu ná, ka nghan̄á yu ta
sana plis ka n̄uslin̄. Ta nzaku mndu
tida nda n̄a ta lgħed̄ da tsi. Ka vlan̄ta
lu ta zewzewa. Tsatsi ta zata ghwa, ka
laghu tsi da za ghwa guli.

³ Manda pslanapta tsa Zwan̄a
Tuwak ya ta mahisa tsa nızlaha ya,
ka snə yu ta mnay sana mahisa tsa
skwiha nda hafu ma hən̄ ya. Ka'a
mantsa: «Sawi,» ka'a.

⁴ Ka sagha sana plis ka dva. Ka
vlan̄tá lu ta mbrakwa hlin̄tá inda
zdaku ta ghə̄n̄a had̄ik ta tsa mndu tida
ya, kada psluvusta mnduha ta vgha
tan̄. Ka vlan̄tá lu ta sana kafay dagala.

⁵ Manda pslanapta tsa Zwan̄a
Tuwak ya ta tsa mahkəna nızla ya,
ka snə yu ta mnay tsa sana mahkəna
skwiha nda hafu ma hən̄ ya. Ka'a
mantsa: «Sawi,» ka'a. Kə'a ka yu ná,
ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka
n̄ra†. Nda skwa gara skwi ma dzva
tsa mndu ta nzaku tida ya.

⁶ Ka snə yu ta gwadagapta sana
lwi ma takataka tsa skwiha fwad̄
nda hafu ma hən̄ ya. Ka'a mantsa:
«Darama alkama turtuk ya ná, prək
ka kwa6a vagha mndu turtuk ta ksa
slna. Darama hupa hya hkən̄ ya guli
ná, prək ka kwa6a vagha mndu tur-
tuk ta ksa slna. Ama rd̄i nda ima inabi
ya, ma ksan̄ ka ta tsahaya,» ka'a.

⁷ Manda pslanapta tsa Zwan̄a
Tuwak ya ta tsa mafwada nızla ya,
ka snə yu ta mnay tsa sana mafwada
tsa skwiha nda hafu ma hən̄ ya. Ka'a
mantsa: «Sawi!» ka'a.

⁸ Kə'a ka yu ná, ka nghə yu ta
zlagapta sana plis ka kuzun̄kuzun̄.
Mtaku hga tsa mndu ta nzaku tida ya.
Mistani ta dza'a vla nzakwa gwal nda
rwa. Ka vlan̄tá lu ta mbraku ta hən̄ ta
ghə̄n̄a sl6ahw turtuk ma dgata ghə̄n̄a
had̄ik fwad̄ n̄a rwanatá mnduha mida
nda kafay, nda ya nda maya, nda ya
nda dan̄waha, nda ya nda nimitakha‡.

⁹ Manda pslanapta tsa Zwan̄a
Tuwak ya ta tsa mahutafa tsa nızla ya,

† 5:11 Ngha ta Daniyel 7:10. * 6:1 Ngha ta 5:1 nda skwi n̄a n̄anata. † 6:5 Aya 2:5. Ngha ta Zakari
1:8, 6:1. 8. ‡ 6:8 Ngha ta Izekiyel 14:21.

ka nghə yu mista gwir ta hafa gwal psla lu ta ghəŋa gwadā Lazglafta nda ya ma vəl mnay si ta mnə həŋ.

¹⁰ Ka həŋ nda lwi dagaladagala mantša: «Mgham Lazglafta ta mbruta, ya nda ghuḅa, ya kahwathwata. Baḁu yawu dza'a tsa ka ta guma ta ghəŋa na ghəŋa haḁik na, ŋa planamta gha ta həŋ ta vəl pslata taŋ ta aŋni na?» ka həŋ.

¹¹ Ka daganaftha lu ta lguta ŋusliŋ ta inda taŋ. Ka lu nda həŋ mantša: «Swidwa karaku, ksanawa ksa ta ŋuḁuf ŋa fitik kwitikw, ha ka hḁamta mbsaka zwanama ghuni nda graha ta ksa slna ghuni ya dza'a pslata lu manda kaghuni ya,» ka lu nda həŋ.

¹² Ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwaŋa Tuwak ya ta tsa mamku' a ŋizla ya. Ka gigḁavafta ghəŋa haḁik katakata. Ka nuta fitik ka ŋra manda biwa ŋra. Ka nuta tili ghuz ka dva manda us.

¹³ Ka rkagata tekwatsaha ta luwa ta haḁik manda rkakwa yakwa ghuraf ta ka gurambazlak gigḁanaf falak nda mbraku nda mbraku ya.

¹⁴ Ka mbsaghutá luwa ta vgha manda mbsa defteri ta mbsafta lu ya. Ka sli'aftá inda ghwáha nda inda haḁikha tsatam imi ma vlaṢ taŋ, ka laghwi.

¹⁵ Ka sli'aftá la ka mgham ta haḁik, nda gwal dagala dagala, nda la mghama sludziha, nda la ka gadghəl, nda gwal nda mbra nda mbra, nda inda gwal ta ga vu'a, nda inda gwal kul haḁ ka vu'a, ka laghwi da ḁiḁifa ma galighaha nda ya ma dzaŋha ta ghwá.

¹⁶ Ka həŋ nda ghwá nda ya nda dzaŋ mantša: «Dəḁəgaŋnaghawa ḁəḁa, ka bukwaŋnata kuni, yaha tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nghanṫá aŋni, yaha Zwaŋa Tuwak da tsaŋnaghatá guma,

¹⁷ kabga saghasa fitika ḁasata ŋuḁufa taŋ. Wati ma mndu ya dza'a

ŋafta* na?» ka həŋ.

7

Nizlaha Lazglafta nda mnduha 144,000

¹ Tahula tsa, ka nghanṫá yu ta duhwalha Lazglafta fwad ta sladu ta slərpuha haḁik fwad. Ka ŋaghuta həŋ ta falakha* fwad, kada kwala həŋ ta vyaku ta haḁik dər ta drəf, dər ta fuha.

² Ka nghə yu ta sana duhwala Lazglafta ta safi nda ma mndəra luwa nda ŋatá ŋizla† Lazglafta ta vla hafu. Ka hghanṫá tsi nda lwi dagaladagala ta tsa duhwalha Lazglafta valaŋ lu ta həŋ ta mbrakwa ḁadziŋtá haḁik nda imiha tani ya.

³ Ka'a nda həŋ mantša: «Ma ḁadziŋ kuni karaku ta dər haḁik, dər drəf, dər fuha ta kul nde'anafta mu ta ŋizla ta kuma ta gwal ta ksanatá slna ta Lazglafta‡ mu ya,» ka'a.

⁴ Ka mndiŋta lu ta mbsaka tsa gwal nde'anaf lu ta ŋizla Lazglafta ya. Dəmbu' dərmaḁ nda fwad mbsak fwad mida həŋ. Tsa mnduha ya ná, sabə ma mndəra inda la Isra'ila həŋ.

⁵ Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Yuda. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Ruben. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Gada.

⁶ Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Asira. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Naf-tali. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Manasa.

⁷ Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Simeyuna. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Levi. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Isakar.

⁸ Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Zabuluŋ. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Yusufu. Dəmbu' ghwaŋpḁə his mataba mndəra la Benzameŋ. Inda

§ 6:14 Aya 12-14: ngha ta Isaya 13:10. 13, 34:4, Izekiyel 32:7. 8, Amus 8:9, Yuwel 2:10, 3:3-4. * 6:17

Aya 16: Ngha ta Izekiyel 10:8, Lukwa 23:30. Aya 17: Ngha ta Yuwel 2:11, Sefuni 2:2. 3. * 7:1 Ngha ta Irmiya 49:36, Daniyel 7:2, Zakari 6:5. † 7:2 Ngha ta 5:1 nda skwi ŋa ŋanata. ‡ 7:3 Ngha ta Izekiyel 9:4. 6.

tsa mnduha ya ndende'anaf lu ta ηizla Lazglafta ta hən.

Mndəra mndu ma inda vli

⁹ Tahula tsa, ka nghaná yu guli ta ηəddəma ηəddəma ta mnduha kul laviŋta lu ta mbədafta. Tsa mnduha ya ná, sabə ma inda hadíkha, nda ya ma inda mndəra mndu, nda ya ma inda zivra mnduha, nda ya ma inda gwada ta gwadə mndu saba hən. Ta sladu hən ta kəma dughuruk nda ya ta kəma Zwaŋa Tuwak nda sudatá lguta ηusliŋ nda ηatá zlizlam ma dzvu, hən.

¹⁰ Ka hən nda lwi dagaladagala mantsa: «Da Lazglafta ta nzaku ta dughuruk, nda ya da Zwaŋa Tuwak mutsafta mu ta mbaku,» ka hən.

¹¹ Inda duhwaha Lazglafta, nda la halata mndu, nda tsa skwiha fwađ nda hafu ma hən ya kay tani ta wanafta tsa dughuruk ya. Ka zləmbata hən ta kəma tsa dughuruk ya ka tsəlbu ηa Lazglafta.

¹² Ka hən mantsa: «Mantsa nza-kwani! Nda ra Lazglafta mu ka zləzlvay, ka ghubay, nda difil ma ghəŋani, nda ra ka rfay, ka vla glaku ηani, da tsatsi mbraku, mbrumbra, ηa kđekedzen tsatsi. Amin!»

¹³ Ka sani ma tsa la halata mndu ya nda i'i mantsa: «I wa na mnduha nda sudata lguta ηusliŋ ta vgha na na? Sagha ga hən na?» ka'a.

¹⁴ «Kagha yeya nda sna Mghama da,» ka yu nda tsi. Ka'a nda i'i mantsa: «Hahən ná, gwal ta sabi ma giri§ ganap lu ta hən katakata ya hən. Ka ghwaəaptá hən ta lguta taŋ, ka baəaptá hən ma usa Zwaŋa Tuwak.

¹⁵ Tsaya ta kəl hən ka sladu ta kəma dughurukwa Lazglafta, ka zləzlvə tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nda fitikani tani nda rvidikani tani ma həgani. Na katay tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya ta hən.

¹⁶ Had' maya nda ndala dza'a kuzləglaŋta hən wa. Had' fitik nda vis dza'a dzəgəltə hən guli wa,

¹⁷ kabga tsa Zwaŋa Tuwak ma takataka tsa dughuruk ya dza'a nghə hən, ηa hlayni ta hən ta dzuəbaya ima hafu, ηa masanapta Lazglafta ta inda ima taw ma ira* ta hən.»

8

Mandəfəŋa ηizla

¹ Manda pslanapta Zwaŋa Tuwak ta mandəfəŋa ηizla*, ka nzatá vli sriw ta luwa ha ka magata rita awa.

² Ka nghə yu ta duhwaha Lazglafta ndəfəŋ ta sladu ta kəmani. Ka vlaŋta lu ta duliha ndəfəŋ guli ta hən.

³ Ka sagha sana duhwala Lazglafta sladata ndusa nda gwir nda ηatá skwa dra urdi ka dasu. Ka vlaŋtá lu ta urdi ηulum ηa dray ta tsa gwira dasu ta kəma dughuruk† ya kawadaga nda du'a gwal ta nzakway ka ηa Lazglafta.

⁴ Ka sli'afta dīŋa tsa skwi ta drə lu ya kawadaga nda du'a mnduha Lazglafta ta kəma Lazglafta.

⁵ Ka klaftá duhwala Lazglafta ta skwa dra urdi, ka ndəghanafta nda vu ta gwir, ka wdagata ta hadík. Ka ghudzagata luwa, ka hlə skwiha ta wi, ka wdə luwa ta wdu, ka ghudzavafta hadík‡.

Duliha

⁶ Ka hbə tsa duhwaha Lazglafta ndəfəŋ ta ηaŋanatá duli ya kay ta vgha ηa vyay.

⁷ Ka vyata tsa taŋtaŋa duhwala Lazglafta ya ta ηani ma duli. Ka sli'agata papla nda vu gaəanaf lu nda us ta hadík. Ka dravaghuta faway turtuk ma dgatá hadík hkən, nda faway turtuk ma dgatá fuha hkən, nda faway turtuk ma dgatá kuzuŋa mukwanek§ hkən.

§ 7:14 Ngha ta Daniyel 12:1, Mata 24:21, Markus 13:19. * 7:17 Aya 16:17. Ngha ta Isaya 49:10, Zabura 23:1, Izekiyel 34:23 Zabura 23:2, Isaya 49:10, 25:8. † 8:1 Ngha ta 5:1 nda skwi ya ηanata. ‡ 8:3 Ngha ta Sabi 30:1. 3. ‡ 8:5 Ngha ta Levitik 16:16-12, Izekiyel 10:2, Sabi 19:16. § 8:7 Ngha ta Sabi 9:23-24, Izekiyel 38:22.

8 Ka vyatá tsa mahisa duhwala Lazglafta ya ta ṅani ma duli. Ka vza-datá lu ta sana skwi manda ghwá daga ta draku da drəf. Ka mbəđavaftá faway turtuk ma dgatá imi hkən, ka us.

9 Ka rwuta faway turtuk ma dgatá skwiha nda hafu ma imi hkən, zadánaha lu ta faway turtuk ma dgatá kwambalu hkən guli.

10 Ka vyata mahkəna duhwala Lazglafta ta ṅani ma duli. Ka dəđagata mghama tekwatsa ta zlghaku manda vu ta luwa, ka dəđafta ta faway turtuk ma dgatá zala hkən nda ya ta dzuḅay.

11 «ṅilahlaha,» hga tsa tekwatsa ya. Ka nzatá fawaya dgatá imi hkən ṅilah, ka rwuta ndəghata mnduha ta sanjta tsa imi ya, kabga nzakwani ṅilahlaha.

12 Ka vyatá mafwada duhwala Lazglafta ta ṅani ma duli. Ka dzadzantá lu ta faway turtuk ma dgatá fitik hkən, nda faway turtuk ma dgatá tili hkən, nda faway turtuk ma dgatá tekwatsaha hkən, kada htavaghuta faway turtuk ma dgatá tsuwadək hkən. Mantsa ya, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwadaka fitik hkən, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwadaka* rvidik hkən.

13 Tata nghaynghay yu, ka snə yu ta dzala ta zaghuta da ghuvanata luwa, ka'a mantsa: «Danwa! Danwa! Danwa ṅa mnduha ta ghəṅa hadik ghudzagarə vyata duhwalha Lazglafta hkən ta dula tan, dza'a vyata hən ya,» ka'a.

9

Vyatá mahutafa duli

1 Ka vyatá mahutafa duhwala Lazglafta ta ṅani ma duli. Ka gi nghə yu ta dəđagata tekwatsa ta luwa ta hadik. Ka vlantá lu ta tsa tekwatsa ya ta makuḅla mghama gudzuvrūṅ.

2 Ka gunanaftá tsi ta tsa mghama gudzuvrūṅ ya, ka saf ḁin kudumbul

mida manda ḁin mghama* vu ta zlghaku. Ka nutá vli ma ghuvanata luwa nda fitik tani tḁik da tsa ḁin ta safi ma tsa gudzuvrūṅ ya.

3 Ka sli'agaptá hi'i ma tsa ḁin ya ka tatá vgha ta hadik. Ka vlantá lu ta mbraku ta hən, manda mbraku ya vlan lu ta rda† ta hadik.

4 Ka lu nda hən mantsa: «Yaha kuni da ksantá kuzuṅ ta hadik, dər fu, dər wati ma skwi ta dyafta nda dya. Mnduha kul had ṅizla‡ Lazglafta ma bizlbizla kuma tan yeya kwenkwen dza'a kuni hahay.

5 Yaha kuni da pslatá hən nda psła, ama ka ganapta kuni tiri ta hən ka tili hutaf,» ka lu nda hən. Manda va kuzlakwa vəl hata rda ta mndu ya, manda va tsaya kuzlakwa vəl hatani ta mndu.

6 Ma tsa fitik ya, dza'a zbay mnduha ta mtaku, ama mutsafta a hən wa. Ta kumay hən ta mtuta tan, ama dza'a hwayugadunus hwaya§ mtaku ta hən.

7 Manda nzakwa plis ta dza'a da vla vulu ya nzakwa tsa hi'i ya. Manda zewazewa dasu ya watá skwi ma ghəṅa tan. Manda tsatá kuma mndu ya kuma tan guli.

8 Manda səmbəka ta swidi ma ghəṅa marakw ya swidi ta hən. Manda sli'in ma wa rveri ya sli'inja tan.

9 Nda skwi manda zalama kufur mbəghata ghuva tan. Manda ghudzaga mwata plisha ta hwaya da vla vulu* ya ghudzaga zlambaka tan.

10 Huturha tan ná, ta haha mndu manda va huturha rda. Ma tsa huturha tan ya ta mutsa hən ta mbrakwa haha mnduha ka tili hutaf.

11 Mghama tan ná, tsaya duhwala halaway ya ta ga mgham ta ghəṅa tsa gudzuvrūṅ ya. «Abadun,» ka lu ta hgay nda gwada Hebru. Nda gwada Grek ya guli ná, «Apwaliyan,» ka lu ta hgay. «Tsaya zadaku.»

* 8:12 Aya 10: Ngha ta Isaya 14:12, Aya 11: Ngha ta Irmia 9:14, Aya 12: Ngha ta Sabi 10:21, 23. * 9:2 Ngha ta Zlrafta 19:28. † 9:3 Ngha ta Sabi 10:12, 15. Rda: Ngha ta Lukwa 10:19 nda skwi ya ṅa ṅanata. ‡ 9:4 Ngha ta 5:1 nda skwi ṅa ṅanata. § 9:6 Ngha ta Ayuba 3:21, Irmia 8:3. * 9:9 Aya 7:9. Ngha ta Yuwel 2:4, 1:6, 2:5.

12 Tanṭaṅa ghuya ḁaṅwa tsaya ta luta. Tahula tsaya, wya ghuya ḁaṅwaha his guli ta sagha.

13 Ka vyata mamku'a duhwala Lazglafta ta ṅani ma duli guli. Ka snə yu ta lwi ta sabi ma tuldihā fwad, ta nzakway ka tulda gwira dasu ta kəma Lazglafta† ya.

14 Ka'a nda tsa mamku' a duhwala Lazglafta nda duli da tsi ya mantša: «Paliṅpala ta tsa duhwalha halaway tsam lu ta wa mghama dref ta hgə lu ka Ifrata ya,» ka'a.

15 Tsa duhwalha fwad ya ná, payaf paya lu ta hahəṅ ṅa tsa vaku ya, nda ya ṅa tsa tili ya, nda ya ṅa tsa fitik ya, nda ya ṅa tsa nzemndi ya. Ka zlazligiṅtá lu ta həṅ ṅa zaḁanátá fawaya turtuk ma dgatá mbsaka mnduha hkən.

16 Ka snadimtá lu ta mbsaka sludzihā taṅ ta plis ta plis. Mleṅwi his dərmaḁ həṅ.

17 Mantša ya maridiṅta lu. Ka ngəṅtá yu ta plisha nda mnduha tida, nda sudatá lguta kufur manda vu ta vgha taṅ. Ka kubalkubal manda pala ta hgə lu ka Safir nzakwani. Ka ghuvazwanḁghuvazwanḁ ghandand kay guli. Ghəṅa tsa plis ya ná, Manda tsatá ghəṅa rveri nzakwani. Skwi ta sabi ma wa taṅ ná, vu, nda diṅ, nda ghandandatá vu ya.

18 Nda tsa skwiha hkən ta nzakway ka vu, nda diṅ, nda tsa ghandandatá vu ta sabi ma wa taṅ ya, ka rwiṅtá lu ta faway turtuk ma dgatá mbsaka mnduha hkən.

19 Mbrakwa tsa plisha ya ná, ma wa taṅ, nda ya ma hutura taṅ nzakwani. Manda nzakwa tsata nahadik nda ghəṅ tida ya nzakwa tsa huturha taṅ ya. Nda tsa hutura taṅ ya ta babala həṅ ta mnduha.

20 Má ṅa mbəḁanafta pḁakwa mnduha kul rwanatá tsa ghuya ḁaṅwaha ya ta nzakwa taṅ ma slnaha taṅ ta magata həṅ ya ná, ka kwalaghutá həṅ. Ka gdavata həṅ ta tsəlou ṅa halaway, nda ya ṅa skwa wuyayha.

Hahəṅ ná, ngha a həṅ ta vli wu, sna a həṅ ta sləməṅ wu, had həṅ ta mbaḁa wu, nda dasu tsafta lu ta sanlaha, nda kufur sanlaha, nda ghuva tili sanlaha, nda udzu sanlaha.

21 Ka kdəṅtá həṅ ta va psła mndu, ka va mbaḁakwa taṅ, nda va hlira taṅ, ka va ghala taṅ, Zlana a həṅ dekdek wa.

10

Zwanḁa tuwak nda zwanḁa defteri

1 Ka ngəṅta yu ta sana duhwala Lazglafta bukwan lu ma kusay ta saha ta luwa, nda watá dakwambuhwali ma ghəṅani. Manda fitik nzakwa kumani. Manda zlgħakwa vu ya nza-kwa səlahani.

2 Ka ṅanátá tsi ta gunata zwanḁa defteri ma dzvani. Ka fatá səla zeghwani ta drəf, faha ta səla zlaḁani ta hadik.

3 Ka hurgwatá tsi nda lwi dagala manda hurgwa rveri. Manda hurgwatani, ndəfáṅ ka luwa ṅəzlata.

4 Manda ṅəzlata tsa luwa ya ndəfáṅ, ka kumə yu ta vinda tsa skwi mna tsi ya. Ama ka sana lwi gwadagata ta luwa mantša: «Ma vində ka, ṅamṅa ma ghəṅa gha ta tsa skwi mna tsa ṅəzlata ṅəzla luwa ndəfáṅ ya,» ka'a.

5 Ka ngəṅtá yu ta kapafta tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf, nda ya ta hadik ya, ta dzva zeghwani nda ta luwa.

6 Ka wadata tsi nda hga Lazglafta ta nzaku ṅa kdəkedzen, ta zlaganaptá luwa nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá hadik nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá drəf nda inda skwiha mida tani ya. Ka'a mantša: «Ta had gdglata ta gərdaku wu,

7 ama baḁu da vyata tsa mandəfáṅa duhwala Lazglafta ya ta ṅani ma duli, baḁu tsaya dza'a hḁamta Lazglafta ta difatá skwi ya si mnana tsi ta gwal ksanatá slna, ta nzakway ka la anabi* ya,» ka'a.

8 Ka gwadgəlgihatá tsa lwi si ta gwadagata ta luwa ya. Ka'a mantša:

† 9:13 Ngha ta 8:3 nda skwi ṅa ṅanata. * 10:7 Aya 5:7. Ngha ta Sabi 20:11 Zlahu 32:40, Daniyel 12:7, Amus 3:7.

«La! Ka zlglafta ka ta tsa zwanja defteri nda guna ma dzva tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta dræf nda ya ta hadik ya,» ka'a.

⁹ Ka labæ yu da tsa duhwala Lazglafta ya. Vlihavla ta na defteri na, ka yu nda tsi. «Zlgla, ka dughwaduta ka. Gun dza'a nzata tsi ma wa gha manda zudum. Tahula dughwaduta gha, dah dza'a nzata tsi ma huda gha,» ka'a nda i'i.

¹⁰ Ka zlglafta yu ta tsa zwanja defteri ya ma dzva tsa duhwala Lazglafta ya, ka dughwaduta yu. Ka nzata tsi gun ma wa da manda zudum. Ama tahula dughwaduta da, ka nzata vel ma huda† da dah manda kurak.

¹¹ Ka lu nda i'i mantsa: «Ka klægelta ka ta lwa Lazglafta ta gwaday ta ghæna ndæghata mndæra mnduha, nda ya ta ghæna hadikha, nda gwadaha kavghakavgha, nda mghamha tani,» ka'a.

11

Maslæmtsækha his

¹ Ka vlihatá lu ta sana slæka, manda sarak nzakwani ta kæl lu ka gra skwi. Ka lu nda i'i mantsa: «Sli'afslia ka grafta ka ta hæga Lazglafta nda gwir tani. Ka mbædaf ka ta gwal ta tsælbu na Lazglafta mida*.

² Ka zlanata ka ta gra rmakani. Yaha ka da grafta, kabga zlanantá gwal kul nzakway ka la Yahuda lu ta tsaya. Hahæj gwal dza'a dinla luwa nda ghuða ka tili fwad mbsak his mida†.

³ Dza'a ghunafghuna yu ta maslæmtsækha da his, na sudavata tan ta buhu ta vgha, na zata tan ta fitik dæmbu' nda his dærmæk nda mku' mbsak ta mna gwada da ma tsa fitikha ya.»

⁴ Tsa maslæmtsækha ta sladu ta kæma Mgham Lazglafta ta ga mgham

ta ghæna hadik‡ ya ná, fwa zaytunha his nda pitirlaha dasu his ya.

⁵ Ka kumanjkuma mndu ta maganata ghwadaka skwi ta hæj katsi, dza'a sabsa vu ma wa tan, na zadanata tsa ghumaha tan ya. Mantsa ya dza'a zadanata lu ta mndu ya ta kumanjta maganata ghwadaka skwi ta hæj.

⁶ Mamu hæj nda mbrakwa haghuta luwa, na kwala imi nzaku ma tsa fitik ta klæ hæj ta lwa Lazglafta ya. Mamu hæj guli nda mbrakwa mbædanafta imi guli ka us. Mamu hæj nda mbrakwa gaktá danwa ta ghæna mnduha ta ghæna hadik ma fitik ya kumanj hæj§.

⁷ Manda kdinta tan ta ga maslæmtsæka tan, na linista tsa nimitak ta safi ma gudzuvrun ya ta hæj nda lmu na mbranaghatani ta hæj, na rwanatani* ta hæj,

⁸ na nzakwa mbla tan ta daði ma luwa dagala, vli ya kæl lu dalafta Mghama tan ta udza zlæjay. Ta græ nda luwa Suduma nda ya nda luwa Masar† lu ta tsa luwa ya.

⁹ Na nghay inda mndæra mndu ta mbla tan, dær ta nzaku ta hadik ga hæj, dær wati gwada ta gwadæ hæj, na zata tan ta fitik hkæn nda rita ta nghay. Dvanja a hæj ta padamta tsa mbliha ya wa.

¹⁰ Na rfay mnduha ma ghæna hadik ta rfu katakata, ka vavalaku, ka mbahuvta vgha ta ghæna rwata tsa mnduha ya, kabga ganapga hæj tiri katakata ta mnduha ta ghæna hadik.

¹¹ Tahula tsa fitik hkæn nda rita ya, na vuslanamta Lazglafta ta hafu ta hæj. Na sli'avakta‡ tan ka sladata nda sæla tan. Na ksuta zlæj katakata ta inda gwal ta ngha hæj.

¹² Manda sli'avakta tan ka sladata, ka sana lwi gwadagata ta luwa nda hæj mantsa: «Safwa sa da hadna,»

† 10:10 Aya 8:10. Ngha ta Azekiyel 2:8. 3:3. * 11:1 Grafgra nda Izekiyel 40:3, Zakari 2:5. 6. † 11:2 Grafgra nda Lukwa 21:24. ‡ 11:4 Grafgra nda Zakari 4:3, 11:14. § 11:6 Grafgra nda 1 Mghamha 17:1, Sabi 7:17. 19, 1 Samuyel 4:8. * 11:7 Grafgra nda Daniyel 7:3, 7, 21. † 11:8 Grafgra nda Isaya 1:9. 10. Suduma: Ngha ta Zlrafta 18:19. ‡ 11:11 Grafgra nda Izekiyel 37:5, 10. § 11:12 Grafgra nda 2 Mghamha 2:11.

ka'a. Ka ɲlaghatá hən ta luwa ma kusayš ta nghay ghumaha taɲ.

13 Gi ma va tsa fitik ya, ka gigdavafta hadik katakata ka hwanzaɓanapta faway turtuk ma dgatá tsa luwa ya ghwan. Ka rwuta mnduha dambu' ndəfáɲ ma gigdavafta tsa hadik ya. Ka ksuta zləɲ katakata ta gwal ta pdaku, ka zləzlvu hən ta Lazglafta ya ta nzaku ta luwa.

14 Mahisa ghuya daɲwa tsaya ta luta. Wya mahkənanani ta gi sagha.

Mandəfáɲa duli

15 Ka vyata mandəfáɲa duhwala Lazglafta ta ɲani ma duli. Ka snaku sana lwiha dagaladagala daga ta luwa. Ka hən mantsa: «Mgham Lazglafta ɲni nda Kristani ta ga mgham ta ghəɲa hadik ndana. Tsatsi dza'a ga Mgham ɲa kdekedzer*,» ka hən.

16 Ka zɓambata tsa halata mnduha hisamsak fwaɗ mida ta nzanzafta ta dughuruk ta kəma Lazglafta ya zlu-zlumburh ka tsəlbu ɲa Lazglafta.

17 Ka hən mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta. Kagha ndanana,
kagha guli manda ghalya. Ta rfa kagha ɲni,
kabga ɲanata gha ta tsa mghama mbrakwa gha ya,
ka nzaku ka ka Mgham,

18 Ka gavaghatá mndəra mnduha ta sisi.

Ndana tama,
saghasa fitika ganavata kagha ta sida ta hən.

Saghasa fitika tsanaghata gha ta guma ta gwal nda rwa.

Dza'a valaɲvala ka ta nisəla gwal ta ksaghatá slna ta nzakway ka la anabi,

nda gwal nda ghuɓa, nda gwal ta zləɲa hga gha,

nda zwani tani, nda galata mndu tani.

Saghasa fitik guli ɲa zadənata gha ta inda gwal ta ɓadziɲtá ghəɲa hadik†,» ka hən.

19 Ka gunatá həga Lazglafta ya ta luwa, ka zlagaptá akwata dzratawi mida. Ka wdə luwa ta wdu, ka snaku hla wi, ka ɲzlə luwa ta ɲzlu, ka gigdavaftá hadik, ka saha papla guli.

12

Sana marakw nda makdəkatandan

1 Tahula tsa, ka zlagapta sana mandərmimi ta luwa. Sana marakw ya bukwam lu nda fitik manda skwi nda lgut. Ka sladafta tsi ta tili nda wa ta tekwatsa ghwanpdə his ma ghəɲ.

2 Nda huɗi tsa marakw ya ta ɓasa yaku, ta dgakudgaku. Ka wah tsi ta wahu, kabga kuzlaɲtani.

3 Ka zlagəglapta sana mandərmimi ta luwa. Sana mghama makdəkatandan ya ka dva manda vu. Ndəfáɲ ghəɲani, nda wawa ta zewazewa mida. Ghwan duli hani guli. 4 Ka slpidiɲtá tsi ta faway turtuk ma dgatá tekwatsaha hkəɲ ta luwa ta hadik nda hturani. Ka sladata tsa makdəkatandan ya ta kəma tsa marakw ta dza'a dgaku ya ɲa ndutá tsa zwanani ya dgar* tsi.

5 Ka yatá tsi ta zwanja zgun ya dza'a ɲanata inda mndəra mnduha nda saraka kufurani†. Na gi frekw saha tsa zwan ya, ka gi klaghatá lu da Lazglafta nda dughurukwa ga mghamani.

6 Ta hwayaghatá tsa marakw ya da mtak, da vli ya payaf Lazglafta, ɲa zunustá skwa zay hada ka fitik dembu' nda his dərmək nda mku' mb-sak.

7 Ka lmanafta lu ta lmu ta luwa. Ka lmanaftá i Misel‡ nda duhwalhani ta lmu nda makdəkatandan. Ka lmu i makdəkatandan nda duhwalhani tani.

8 Ka ɲawafta i Misel nda duhwalhani ta hən. Ta hadwa taɲ ɲa nzəglata ta luwa wa.

* 11:15 Grafgra nda Sabi 15:18, Daniyel 2:44, 7:14, 27. † 11:18 Grafgra nda Zabura 2:1, 5, 110:5, 115:12. 13. * 12:4 Ngha ta Daniyel 8:10. † 12:5 Grafta nda Isaya 66:7, Zabura 2:9. ‡ 12:7 Misel: Ngha ta Yuda 9 nda skwi ɲa ɲanata.

⁹ Ka slinwigintá lu ta tsa mghama makdakatandan ya. Tsaya ta nzakway ka dzidza nahadik, ta hgə lu ka halaway, ghwadaka sulkum ta nana inda ghəŋa hadik. Ka slinwigintá lu ta hadik kawadaga nda duhwalhani taniš.

¹⁰ Ka snantá yu ta sana lwi ta luwa ta gwadata nda mbraku, ka'a mantsa: «Ndana tama, mbamafmba Lazglafta, maranmara ta mbrakwani. Tsatsi ta ga Mgham.

Maranmara Kristi ta nani ma mbraku guli,

kabga slinwigintani ta hadik ta mndu ya ta gdata ta nana zwanama mu.

Tsatsi ya ta gdata ta wla zwanama mu ta kəma Lazglafta* mu nda fitik tani nda rvidik tani.

¹¹ Nrapnra həŋ,

kabga vəl varata Zwanə Tuwak ta həŋ nda usani,

nda ya kabga vəl mnay tanj kazlay: Kahwathwata gwada Lazglafta kə'a.

Zləŋəŋə a həŋ ta mtaku

ka laghwi da dvutá hafa tanj wa.

¹² Tsaya tama, rfa ta rfu kagha luwa, nda gwal ta nzaku tida tani. Danwa naga hadik nda drəf,

kaghuni dza'a ghuya danwa,

kabga la da kaghuni halaway nda ga ta sidani katakata.

Nda sna kazlay: Ta sira a fitika da wu» kə'a.

¹³ Kə'a ka makdakatandan ná, slinwiginslinwa lu ta hadik. Ka lintá tsi ta tsa marakw ta yatá zwan ya.

¹⁴ Ka vlanťá lu ta zlabakha his manda naga dzala ta tsa marakw ya, naga ndraghatani da mtak da vli ya payanaf Lazglafta, naga kwala nahadik bhanavata. Hada dza'a zunusta lu ta skwa zay ka vaku hkən, fwađ ka manzlawats†.

¹⁵ Ka vnihidintá tsa nahadik ya ta imi ma wani mista tsa marakw ya manda zala, má naga klaghata.

¹⁶ Ama ka kataftá hadik ta tsa marakw ya, ka gunatá wi ka ndaghatá tsi ta tsa zala zligin makdakatandan ma wani ya.

¹⁷ Ka basaftá tsa makdakatandan ya ta nuduf nda tsa marakw ya. Ka sli'afta tsi ka laghwi da lmu nda pdakwa zivra tsa marakw ya, gwal ta nanatá zlahuha Lazglafta, nda ya nda gwal ta nanatá ta nzaku ka maslamtsəka Yesu.

¹⁸ Ka laghu tsa makdakatandan ya sladafta ta wutak ta wa drəf.

13

Nimtak ta sabi ma drəf

¹ Tahula tsa, ka nghanťá yu ta sana nimtak ta sabi ma drəf. Ndəfəŋ ghəŋ tida, ghwan dulani, nda wawa ta zewazewa tida. Ta tsa ghəŋhani ya mamu vindatá hgə naga raza Lazglafta.

² Tsa nimtak nghə yu ya ná, manda maspata nzakwani. Manda səla mandundi səlahani. Manda wa rveri wani. Ka vlanťá makdakatandan ta mbrakwani, nda dughurukwani, nda ga mgham dagala ta tsa nimtak ya.

³ Ka nghanťa yu ta balatá sani ma tsa ghəŋha tsa nimtak ya manda skwi si dza'a lu dzata. Ama ka mbaftá tsa lk-wani ya. Ka ndərmim inda mnduha ta ghəŋa hadik demdem ta tsa nimtak ya, ka sli'i həŋ mistani.

⁴ Ka tsəlbu həŋ ta tsəlbu naga tsa makdakatandan ya, kabga vlanťani ta ga mgham ta tsa nimtak ya. Ka tsəlbu həŋ ta tsəlbu naga tsa nimtak ya guli, ka həŋ mantsa: «Wa kamtagha na nimtak na na? Wa dza'a laviŋta guya kuma nda tsi?» ka həŋ.

⁵ Ka vlanťá lu ta tvi gi ka ghərbə tsi ta ghərbaku ka raraza Lazglafta. Ka vlanťá lu ta mbrakwa magay manda tsaya ka tili fwađmbsak his mida.

⁶ Ka zlaftá tsi ta raraza Lazglafta, ka raraza hgani, nda vla nzakwani tani, nda inda gwal ta nzaku ta luwa tani.

⁷ Ka zlanantá lu ta tvi naga vulu nda mnduha Lazglafta, naga ghuḅasaptani

§ 12:9 Grafta nda Zlafta 3:1, Lukwa 10:18. * 12:10 Grafta nda Ayuba 1:9. 11, Zakari 3:1-2. † 12:14 Grafta nda Daniyel 7:25, 12:7. * 13:7 Aya 5:7. Grafta nda Daniyel 7:8, 25, 11:36, 7:21.

ta hən̄*. Ka vlan̄tá lu ta ga mgham ta ghə̄ŋa inda mndəra mndu, nda inda zivra mndu, nda ya ta ghə̄ŋa inda gwada ta gwadə lu, nda ya ta ghə̄ŋa inda hadikha,

⁸ ɲa tsəl̄bay inda mnduha ta ghə̄ŋa hadik ta tsəl̄bu ɲani, Tsa gwal kul vindaku hga tan̄ ma defteri hafu daga zrafta ghə̄ŋa hadik da Zwan̄a. Tuwak ya si dza lu ya dza'a tsəl̄ba tsa tsəl̄bu ya.

⁹ Ka mamu mndu nda sləmən̄a snay, ka sna tsi.

¹⁰ Ka nda fa mndu ɲa ksaghatá da ga vu'a ya ná,

dza'a ksaghaksa lu da ga vu'a.

Ka nda fa mndu ɲa dzata nda kafay ya guli ná,

dza'a dza dza lu nda kafay.

Tsaya tama ná, dīna ka nzata mnduha Lazglafta nda ksanatá ɲuduf nda ya nda zlghay nda ɲudufa tan̄.

Nimtak ta sabə ma hadik

¹¹ Ka nghan̄tá yu ta saba sana nimtak guli ma hadik. His dulani manda ɲa zwan̄a tuwak. Ta gwada guli manda ɲa makdakatandan̄.

¹² Mbrakwa tsa nimtak tan̄tan̄ ya da tsi. Ka marə tsi ta tsa mbraku ya ta kəma tsa tan̄tan̄a nimtak ya. Ka mblə tsi ta mnduha ma ghə̄ŋa hadik, nda inda skwiha mida ɲa tsəl̄bu ɲa tsa tan̄tan̄a nimtak si balana lu manda skwi ɲa dzata, ta mbafta ya.

¹³ Ka magə tsi ta mandərmimi katakata, ha ka klagata tsi ta vu ta luwa ta hadik ta wa ira inda mnduha.

¹⁴ Ka nanaghatá tsi ta inda mnduha ma ghə̄ŋa hadik nda skwa ndərmimay ya vlan̄ lu ta tvi ɲa magay ta kəma tsa tan̄tan̄a nimtak ya. Ka'a nda mnduha ma ghə̄ŋa hadik mant̄sa: «Magafwamaga ta skwa wuyay ɲa vlan̄tá glaku ta tan̄tan̄a nimtak si balana lu manda skwi ɲa dzata, ka mbafta tsi ya,» ka'a.

¹⁵ Ka vlan̄tá lu ta tvi ta tsa mahisa nimtak ya ɲa vuslanamta hafu ta tsa skwa wuyay tsaf lu manda tsa tan̄tan̄a nimtak ya, ɲa gwadayni ta

gwada, ɲa pslatani ta inda gwal kul vlan̄tá glaku.

¹⁶ Ka tsa mahisa nimtak ya mant̄sa: Tahanafwataha ta ɲizla ta dzva zeghwi, ka ma bizlbizla kuma a tsi ta zwani, nda galata mnduha, nda la ka gadghəl, nda la ka p̄du, nda la kul had ka vu'a, nda la ka vu'a tani.

¹⁷ Ka had tsa ɲizla ta nzakway ka hga tsa nimtak ya, ka mbsaka hɲani a tsi ya, ta tsa mndu ya wu katsi, yaha da skwa skwi, yaha da dzawaptá skwi guli, ka'a.

¹⁸ Wana fitika zlagakwa mndu ya nda difil ma ghə̄ŋani. Mndu ya nda difil ma ghə̄ŋani ná, dza'a nda sna ta skwi ta kumə mbsaka hga tsa nimtak ya ta mnay. Tsa mbsak ya ná, manaka hga mndu ya. Mku' dərmək nda mku' mbsak mku' mida nzakwani.

14

Laha gwal varagagha lu

¹ Ka nghan̄tá yu kay guli ta Zwan̄a Tuwak ta sladu ta ghwá Siyuna. Ta sladu mnduha dəmbu' dərmək nda fwad mbsak fwad mida kawadaga nda tsi. Inda tan̄, nda vinda hga Zwan̄a Tuwak nda hga Dani guli ma bizlbizla kuma* tan̄.

² Ka snan̄tá yu ta sani lwi ta ghudzagata manda ghudzaga mghama zala nda ya manda ghudzaga ɲəzla luwa. Tsa lwi ta snə yu ya ná, manda ghudzaga htimbil ta dzə lu ya nzakwani.

³ Lfida laha ta fə tsa ndəghata mnduha ya ta kəma dughuruk, nda ya ta kəma tsa skwiha fwad nda hafu ma hən̄ ya, nda ya ta kəma tsa halata mnduha ya. Had sana mndu ta laviŋta taghaftá tsa laha ya, ka tsa mnduha dəmbu' dərmək nda fwad mbsak fwad mida si ta hadik vara lu ta hən̄ ya a tsi wa.

⁴ Hahən̄ ná, ɲriŋ a hən̄ ta vgha tan̄ nda hliri wa. Ksanaksa hən̄ ta vgha tan̄, ka nzata hən̄ hezle'. Mista Zwan̄a Tuwak ta mbađa hən̄ ta mbađa dər ta dza'a diga tsi. Varagap mataba mnduha lu ta hən̄. Nda nza hən̄ ka

* 14:1 Grafta nda 7:3. 8, Izekiyel 9:4.

tanɔtanɔni vɔɔ lu ta Lazglafta nda ya ɔa Zwanɔ Tuwak.

⁵ Ta sna a lu ta tsakalawi† ma wa tanɔ wa. Had sana maslivinza ta hɔɔ guli wa.

Duhwalha Lazglafta hkɔn

⁶ Ka nghanɔta yu ta sana duhwala Lazglafta ta ndrɔ ma ghuvanata luwa. Mamu Lfida Gwada ɔa kdekeden da tsi ɔa mnay ɔa mnduha ta ghɔɔa hadik, ɔa inda hadikha, ɔa inda mndɔra mndu, ɔa inda mndɔra gwada ta gwadɔ lu, ɔa inda zivra mnduha.

⁷ Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Zɔɔawazɔɔa ta Lazglafta ka zɔzɔva kuni, kabga saghasa fitika tsayni ta guma. Tsɔɔawatsɔɔa ta tsɔɔu ɔa mndu ya ta magafta luwa, nda hadik, nda drɔf, nda dzuɔayha‡,» ka'a.

⁸ Ka sabɔ mahisa sana duhwala Lazglafta. Ka'a mantsa: «Kwɔɔ tama! Nda zɔɔmba Babila ta nzakway ka luwa dagala. Snusna ta ima inabi ta inda mnduha, sa tsa ima inabi ya nɔ, hliri ya manda ɔani§,» ka'a.

⁹ Ka sabɔ mahkɔna sana duhwala Lazglafta guli. Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Ka ta tsɔɔay mndu ta tsɔɔu ɔa tsa nimitak ya, nda ya ɔa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ka tsu'afta tsi ta ɔizla ta bizlbizla kumani ka ta dzvani a tsi,

¹⁰ dza'a say tsatsi guli ta ima inabi gatɔ sida Lazglafta kul had sana skwi gaɔam lu mida. Tsa ima inabi ya nɔ, ma leghwa basatɔ ɔudufa Lazglafta pghamta lu. Na gay lu ta iri ɔani ma ghandanda ta vu ta kɔma mnduha Lazglafta nda ya ta kɔma Zwanɔ Tuwak*.

¹¹ Diɔa tsa vu ta gɔ lu ta iri ɔa tanɔ ya nɔ, dza'a gɔavagda ta ɔlu ta luwa ha ɔa kdekeden†. Tsa gwal ta tsɔɔu ɔa tsa nimitak ya, nda ya ɔa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda inda gwal ta zɔghafta tsa mbsaka hgani ya nɔ, had

mbi'a vgha tanɔ ma ghuya danwa nda fitik tani, nda rvidik tani wa,» ka'a.

¹² Tsaya tama, kaghuni gwal ta snatɔ zɔha Lazglafta, ta zɔghafta Yesu nda ɔuduf, gɔavawagda mantsa ya.

¹³ Ka snanɔta yu ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantsa: «Vinda! Daga ndana nɔ, "Rfu da gwal ta rwuta ma slna Lazglafta," ka'a. "Mantsa nzakwani, kada mbi'a hɔɔ ta vgha ma slnaha tanɔ, kabga ta dza'a mista tanɔ slnaha tanɔ,» ka Sulkum.

Guma Lazglafta ta ghɔɔa mnduha ta ghɔɔa hadik

¹⁴ Kɔ'a ka yu guli nɔ, ka nghanɔta yu ta ghwayak ka ɔusɔɔ. Ta tsa ghwayak ya, mamu sana mndu manda Zwanɔ mndu‡ ta nzaku tida, nda wa ta zewazewa dasu ma ghɔɔani, nda ɔatɔ vdu ya nda za ma dzvani guli.

¹⁵ Ka sabɔ sana duhwala Lazglafta guli ma hɔga Lazglafta. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya mantsa: «Kla ta tsa vuda gha ya, ka tska ka ta skwi ta vwah, kabga saghasa fitika tska skwi§ ta vwah. Nda ndɔha nimaya ta hadik,» ka'a.

¹⁶ Ka wudidinɔta tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya ta tsa vudani ya, ka gi tskatɔ lu ta nimaya ta ghɔɔa hadik.

¹⁷ Ka sabɔ sana duhwala Lazglafta ma hɔga Lazglafta ya ta luwa. Mamu vdu ya nda za da tsaya.

¹⁸ Ka sabɔ sana duhwala Lazglafta ma gwir, ya ta nzakway ta ga mgham ta ghɔɔa vu. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta ɔanatɔ vdu nda za ya mantsa: «Wudidinɔwuda ta tsa vuda gha nda za ya, ka tskanata ka ta yakwa inabiha ta hadik, kabga nda ndɔha tsa yakwani ya,» ka'a.

¹⁹ Ka gi wudinɔta tsa duhwala Lazglafta ya ta tsa vudani ya ta hadik. Ka tskatɔ tsi ta yakwa inabi ta hadik. Ka pghamtɔ tsi ta tsa skwi tska tsi

† 14:5 Grafta nda Sefuni 3:13. ‡ 14:7 Grafta nda 10:6. 7 nda skwi ya ɔa ɔanata. § 14:8 Grafta nda Isaya 21:9, Irmiya 51:7. 8. * 14:10 Grafta nda Isaya 51:17, Zrafta 19:24, Izekiyel 38:22. Hɔga vu: Ngha ta Lukwa 17:29 nda skwi ɔa ɔanata. † 14:11 Grafta nda Isaya 34:10. ‡ 14:14 Grafta nda 1:13, Daniyel 7:13. § 14:15 Grafta nda Yuwel 4:13.

ya ma mghama glifiŋa basata ɲuɖufa Lazglafta.

²⁰ Ka hu'anaptá lu ta tsa yakwa inabi ma tsa glifiŋ ya ta hula luwa. Ka mbəzagaptá us mida ka ta ta vgha ka mbaɖa manda zala ha meli hkən dərmaḱ*. Latani guli, ka lamla plis dida ná, ghəŋghəŋ yeya dza'a nghaku.

15

Kɖavakta ghuya ɗaŋwa

¹ Tahula tsa, ka nghanṭá yu ta sana ɲizla dagala nzakwani ta ndərmim lu nda ndərmima. Ka nghanṭá yu ta duhwalha Lazglafta ndəfáŋ nda ɲaŋatá ghuya ɗaŋwaha ndəfáŋ ma dzva taŋ guli. Tsahaya kɖavakta ghuya ɗaŋwa, kabga tsahaya dzatá ghəŋa basa ɲuɖufa Lazglafta.

² Ka nghanṭá yu ta sana skwi manda drəf ta wuɖaku manda dalagar, nda vu mida guli. Ka nghanṭá yu guli ta gwal ta ghuɓasapta tsa nimitak ya, nda tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda tsa mbsaka hgani ya. Ta sladu həŋ ta tsa drəf ta wuɖaku manda dalagar ya, nda ɲaŋatá htimbil ya vlaŋ Lazglafta ta həŋ.

³ Fa laha ya si ta fə Musa ta nzakway ka kwalva Lazglafta nda laha ya si ta fə Zwaŋa Tuwak, ta fə həŋ. Ka həŋ mantsa:
«Mgham Lazglafta ta mbruta, dagala slna gha ya ta magə ka, ka skwa ndərmimay nzakwani. Kagha Mgham ta ghəŋa inda hadikha. Inda skwi ta magə ka ná, tɖukwatɖukwa
nzakwani,
kahwathwata nzakwani guli.

⁴ Mghama ɗa!

Wati ma mndu ya dza'a kwal kul vla glaku ɲa gha ka zləzlva kagha na?

Kagha turtukwa gha ya nda ghuɓa. Dza'a sli'agaghasli'a mnduha ta inda hadikha da tsəlɓu ta kəma gha, kabga nda ngha həŋ ta inda skwi ta magə ka ná,

tɖukwa nzakwani*, » ka həŋ.

⁵ Tahula tsaya guli, ka nghanṭá yu ta gunatá həga tumpul ma həga Lazglafta ta luwa† ya ta kəl mnduha ka guya vgha nda Lazglafta.

⁶ Ka sli'agaptá tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ ya kay ma həga Lazglafta, nda ɲaŋatá ghuya ɗaŋwaha ndəfáŋ ma dzva taŋ, nda suɖatá lguta ɲusliŋ tilil ta wɖaku ta vgha taŋ.

⁷ Ka hlaftá sani mataba tsa skwiha fwad nda hafu ma həŋ ya kay ta leghwaha ndəfáŋ ka dasu ka dasu, ka vlaŋtá tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ ya kay. Tsa leghwaha ya ná, nda ndagha nda ndagha həŋ nda basa ɲuɖufa Lazglafta ta nzakway ɲa kɖekedzeŋ.

⁸ Ka ndəghanaftá diŋ ta sabi ma glakwa Lazglafta nda ya ma mbrakwani‡ ta tsa həga Lazglafta ya. Had tvi ɲa ləglama mndu da tsa həga Lazglafta ya, ha ka dzatá ghəŋa tsa ghuya ɗaŋwaha ndəfáŋ da tsa duhwalha Lazglafta ya wa.

16

Leghwa basatá ɲuɖufa Lazglafta

¹ Ka snə yu ta sana lwi dagala ta sabi ma həga Lazglafta. Ka'a nda tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ ya mantsa: «Lawala da pghadata ta hadik ta tsa leghwa basatá ɲuɖufa Lazglafta ndəfáŋ ya,» ka'a.

² Ka sli'aftá taŋtaŋa duhwala Lazglafta, ka laghwi pghadatá ɲani ma leghwa basata ɲuɖuf ta hadik. Ka slaftá ghwadak ghwadaka lkuha ta kuzlaku* ta gwal nda ɲizla nimitak, nda ya ta gwal ta tsəlɓu ɲa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ta həŋ.

³ Ka pghadatá mahisa duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata ɲuɖuf da drəf. Ka nuta drəf manda usa mndu nda mta. Ka rwuta inda skwi nda hafu ma drəf.

⁴ Ka pghadatá mahkəna duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata

* **14:20** Aya 19:20. Grafgra nda Isaya 63:1. 6, ɲada ghəŋ 1:15. * **15:4** Ngha ta Sabi 15:1 Inda Irmiya 10:7, Zabura 86:9. † **15:5** Grafta nda Sabi 38:21. ‡ **15:8** Grafta nda Sabi 40:34. 35, 1 Mghamha 8:10. 11, Isaya 6:4. * **16:2** Ngha ta Sabi 9:10. † **16:4** Gray nda Sabi 7:17. 21.

ñuduf da ghwa nda ya ta dzuḅayha.
Ka mbəḁavaftá imi ka us†.

⁵ Ka sana duhwala Lazglafta ya ta
ñanatá imi ta snə yu mantša:

«Kagha ná, nda tvani tsata ka ta tsa
guma ya.

Manda ghalya ka,
mamu ka ndanana guli.
Nda ghuḅa nzakwa gha.

⁶ Tsa mnduha ya ta pghinṭá usa mn-
duha gha nda la anabiha gha,
Lazglafta.

Tsaya ta kəl ka ka vlanṭá us ta həṅ ṅa
say taṅ.

Mutsaf mantša həṅ ta skwi ta ranṭa
həṅ,» ka'a.

⁷ Ka sana duhwala Lazglafta ma
gwir ta snə yu mantša: «Mantsaya
nzakwani Mgham Lazglafta ya ta
mbranaghata inda skwi. Ta tsay ka ta
guma kahwathwata nda tvani,» ka'a.

⁸ Ka pghanaftá mafwada duhwala
Lazglafta ta ṅani ma leghwa ḅasata
ñuduf ta fitik. Ka mutsaftá fitik ta tvi
ṅa dra mnduha nda vu.

⁹ Ka kḁahə tsi ta mnduha ka
ṅḁanḁa. Ka razə mnduha ta hga
Lazglafta, ya nda mbraku ta ghəṅa tsa
ghuya ḁanwa ya. Ama ka kwalaghutá
həṅ ta paya tva taṅ ṅa vla glaku ṅani.

¹⁰ Ka pghaftá mahutafa duhwala
Lazglafta ta ṅani ma leghwa ḅasata
ñuduf ta dughurukwa nimitak. Ka
nutá ga mghamani tḁik ka grusl‡. Ka
hpadə mnduha ta sli'ṅa taṅ, kabga
vəl ḅasa kuzlakwani.

¹¹ Ka razə həṅ ta Lazglafta ta luwa
ta ghəṅa lukwa taṅ, nda ghuya ḁanwa
taṅ. Ka kwalaghutá həṅ ta paya tva
taṅ ma slnaha taṅ.

¹² Ka pghaftá mamku' a duhwala
Lazglafta ta ṅani ma leghwa ḅasata
ñuduf ta ghwa dagala ta hgə lu ka
Ifrata. Ka su'itá tsa ghwa ya ṅa paya
tvi ṅa mghamha ta sli'agafta nda ma
mndəra luwa.

¹³ Ka nghanṭá yu ta saba ghwadaka
sulkumha hkən manda kləṅ manda
kləṅ ma wa makḁakatandan, nda
ya ma wa nimitak, nda ya ma wa
ghwadaka anabi.

¹⁴ Tsa ghwadaka sulkumha ya ná,
sulkumha halaway ya ta maga skwa
ndərmimay. Ka laghu həṅ slanaghatá
mghamha ta ghəṅa hadik demdem,
ṅa hagaktá həṅ ṅa vulu baḁu tsa
mghama fitik ta nzakway ka ṅa
Lazglafta ta mbruta ya.

¹⁵ «Wya yu ta lagha manda ghali.
Rfu da mndu ya ta nzata hzleṅa, ta
ngha lgutani da mbaḁə tsi ta mbaḁa
ka fərđi'u, da ksutá tsi ka hula da
mnduha,» ka Mgham.

¹⁶ Ka tskanatá tsa sulkumha ya ta
tsa mghamha ya kay, ma sana vli ta
hgə lu nda gwada Hebru ka Harmage-
duṅ.

¹⁷ Ka pghadaftá mandəfáṅa duh-
wala Lazglafta ta ṅani ma leghwa
ḅasata ñuduf da ghuvanata luwa. Ka
snagaptá sana lwi ma dughuruk ma
həga Lazglafta. «Nda kḁa!» ka'a.

¹⁸ Ka wdə luwa ta wḁu, ka hlə
lu ta wi, ka ṅzlə luwa ta ṅzlu, ka
ghudzavaf ta hadik. Ka yawu ka yawu
fatá mndu, ta ghudzavaf a hadik
katakata taḁ ta tsaya wa.

¹⁹ Ka kwahavaptá tsa luwa dagala
ya hkən. Ka hwanzaḁtá inda luwaha
ta ghəṅa hadik guli. Ka havaktá
Lazglafta ka luwa dagala ta nzakway
ka Babila, ṅa sunustá leghwa ḅasata
ñudufani§ katakata ya.

²⁰ Gi rək, zwazwada inda hadikha ta
tsatsamta ma drəf. Gi lpay nghəgla a
lu ta ghwáha guli wa.

²¹ Ka rkagatá paplaha* dagalada-
gala ta luwa ta ghəṅa mnduha. Ka
rarazə mnduha ta Lazglafta ta ghəṅa
tsa ghuya ḁanwa taṅ da tsa paplaha
ya, kabga fərtufərtə tsa ghuya ḁanwa
ya katakata.

17

Guma taghəṅa Babila

¹ Tahula tsa, ka gavagaghatá sani
turtuk ma tsa duhwalha Lazglafta
ndəfáṅ ta ṅanatá leghwaha ndəfáṅ ya
tavata i'i. Ka'a mantša: «Sawi ka
maraghata yu ka lu dza'a tsa guma ta

‡ 16:10 Gray nda Sabi 10:21. 22. § 16:19 Gray nda Isaya 51:17. * 16:21 Gray nda Sabi 9:23. 24.

tsa mghama hliri ta nzakway ka luwa dagala, ta nzafta ta imiha ya 6a.

² Nda tsatsi ndəramta mghamha ta ghəŋa hadik ta hliri, ka ghuytá mnduha ta ghəŋa hadik duriŋ da tsa hliri* ya,» ka'a.

³ Ka lamə Sulkum da i'i, ka klaghatá duhwala Lazglafta ta i'i da mtak. Ka nghanťa yu ta sana marakw ta nzafta ta nimitak ka dva ghlez hada. Rakwatsak, vivindatá ta hga rarazatá Lazglafta ta tsa nimitak ya, ndəfáŋ ghəŋani, ghwanj dulihami.

⁴ Tsa marakw ya ná, lguta dvanđvəŋa nda ya ka dva ghlez sudava tsi, nda rka ta rka nda mizidikwa dasu, nda ya nda pala ta wđaku, nda ya nda zidaha nda bla nda bla dzvani. Leghwa dasu ŋana tsi ma dzvu nda ndəghata manzakđaway, nda ghwadaka skwiha ma vəl hlirani mida.

⁵ Nda vinda hga difatá skwi ma bizbizla kumani. «Luwa Babila, mani ma gwal ta hliri, nda ya nda manzakđawayha ta ghəŋa hadik.»

⁶ Ka nghə yu ta ghuyatá tsa marakw ya da usa mnduha Lazglafta, nda ya da usa masləmtsəkha Yesu.

Na tsa nghanťa da mantša ya ná, ka ndərmimə yu nda ndermima katakata.

⁷ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantša: «Nya ta ndərmimə ka mida? Dza'a mnaghamna yu ta klatá ghəŋa difatá skwi ta ghəŋa tsa marakw ya, nda ya ta ghəŋa tsa nimitak ya nzaf tsi tida, ndəfáŋ ghəŋani, ghwanj dulani ya.

⁸ Tsa nimitak nghə ka ya ná, si mamu ghalya, ama ta had ndanana wa. Dza'a safsa ma gudzuvruŋ† ka dza'a da vla zadakwani. Mnduha ta nzaku ta ghəŋa hadik, tsa gwal kul vindaku hga taŋ ma deftera hafu daga ma zrafta ghəŋa hadik, ya həŋ, ŋa ndermimay taŋ nda ndərmimə nghanjər həŋ ta tsa nimitak ya. Nziya nza tsi, si mamu tsatsi ghalya, ama

ta had ndanana wu, ta dza'a zlagap-zlaga guli.

⁹ «Hadna, nda nza na fitik na ŋa snanťa skwi nda mahizl, nda ya nda difil mida. Tsa ghəŋha ndəfáŋ ya ná, tsaya ghwáha ndəfáŋ nzanaf tsa marakw ya ta həŋ. Nda nza həŋ guli ka mghamha ndəfáŋ.

¹⁰ Hutaf gwal ta zlambuta mataba taŋ. Ta teke'a sani turtuk. Ta sagha a sani guli karaku wa. Dər saghaha tsatsi dazlay katsi, sira a dza'a nzđavata tsa ga mghamani ya wa.

¹¹ Tsa nimitak si ghalya ya kay, kul had ndanana ya, tsatsi dza'a nzaku ŋa matghasa mgham. Tekw tsatsi mataba tsa mbsakha ndəfáŋ ya, ama ta dza'a da vla zadaku.

¹² «Tsa duliha ghwanj nghə ka ya ná, mghamha ghwanj‡ ta kul mutsafa tsa mgham ya. Ama dza'a mutsafmutsa həŋ ta ga mgham ma fitik kwitikw kawadaga nda tsa nimitak ya.

¹³ Ka skwa turtuk ndana tsa mghamha ya ŋa zlananťa taŋ ta mbrakwa taŋ, nda ga mghama taŋ, ta tsa nimitak ya.

¹⁴ Dza'a vulay həŋ ta vulu nda Zwanja Tuwak, ŋa ŋrapta Zwanja Tuwak kawadaga nda mnduhani gwal hagaf tsi, gwal zabap tsi, gwal ka ŋərmani ya, ta həŋ. Zwanja tuwak mgham ta ghəŋa mghamha, tsatsi mali ta ghəŋa maliha guli,» ka'a.

¹⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i guli mantša: «Tsa imiha nghə ka nzaf gwal ta hliri tida ya ná, mnduha, nda dəmgə, nda hadikha, nda gwadaha ta gwadə lu, tsahaya.

¹⁶ Tsa duliha ghwanj nghanj ka nda nimitak ya, dza'a husanhusa tsa marakw ta hliri ya ta həŋ, ŋa sudata taŋ ka zlanťa ka fərdi'u, ŋa zuta taŋ ta slu'ani ka zadanata nda vu.

¹⁷ Mantša ya ná, Lazglafta ta fanamta həŋ ma ndana taŋ ŋa magata taŋ ta skwi ya ta kumə tsi. Ka sagha ndana taŋ ka skwa turtuk, ka vlanťa həŋ ta ga mghama taŋ ta tsa nimitak

* 17:2 Aya 1:2 Gray nda Irmia 51:13, Isaya 23:17, Irmia 51:7. † 17:8 Ngha ta 11:7 nda skwi ŋa ŋanata vindin lu mistani. ‡ 17:12 Gray nda Daniyel. 7:24.

ya ha ka sagha fitika dzatá ghəŋa gwada Lazglafta.

¹⁸ «Tsa marakw nghə ka ya guli ná, tsaya luwa dagala ta ga mgham ta ghəŋa mghamha ta ghəŋa hadik,» ka'a.

18

Zlambata Babila

¹ Tahula tsaya, ka nghanťa yu ta sana duhwala Lazglafta ta saha daga ta luwa, dagala glakwa mbrakwani. Ka tsuwadakaanafťa tsa glakwa mbrakwani ya ta ghəŋa hadik dem-dem.

² Ka gugudatá tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a mantša: «Nda zlamba! Ya nda zlamba Babila ta nzakway ka luwa dagala.

Nuna ka luwa nzakwa halaway ndana tama.

Hada vla difa inda ghwadaka sulkumha nda ghwadaka zarakha ta mbiđu lu.

³ Zlambuzlamba luwa Babila, kabga fafa ta ghəŋani ka maga sli'inšli'in.

Sasusasa inda mndəra mndu ta ima inaba kbatá tsa sli'inšli'inani ya.

Fa fa mghamha ta ghəŋa hadik ta ghəŋa taŋ ka maga sli'inšli'in nda tsi.

Nuna gwal ta tsakala ta ghəŋa hadik ka gadghəl

nda skwiha ta tadaku iri tida si da tsi,» ka'a.

⁴ Ka sňanťa yu guli ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantša:

«Mnduha đa! Sli'apwasli'a ma tsa luwa ya,

kabga yaha kuni da nlamta ma tsa dmakwani ya,

da dədamťa kuni ma ghuya đanwa manda ŋani guli.

⁵ Sli'apwasli'a, kabga fərtufərtə ndikata tsa dmakwani ya dikw ta luwa.

Zanap a Lazglafta ta tsa ghwadaka slnani ya wa.

⁶ Ghuyanapwaghuya ta đanwa manda

va ya ghuyanap tsatsi ta mnduha! Manda va tsaya manda va tsaya his ka kuni planamťa skwi ya magana tsi ta sanlaha.

Ka leghwa wud turtuk ka tsatsi tanafta ima inabani ta mndu ya,

ka leghwa wudwud his ka kaghuni planamta.

⁷ Tađ ta tsa glakwani nda zatá mghamani ya ka kuni dza'a ganap tiri ka niŋta ka skwa hidahida.

Ka'a ta ndanay ma ghəŋani na: «Nda nza nzakwa đa ka mgham, nza a yu ka wadgu wu,

walaŋta a yu ta nzata ka skwa hidahida wu,» ka'a.

⁸ Tsaya tama, bađu va tsa fitik turtuk ya dza'a slanaghata ghuya đanwani

ta nzakway ka mtaku, nda nzaku ka skwa hidahida, nda maya, ŋa drinťa nda vu guli.

Mgham Lazglafta ná, Lazglafta ta mbruta ya.

Tsatsi ta tsanaghatá guma*,» ka'a.

⁹ Nghanťa inda mghamha ta ghəŋa hadik ta gutá sli'inšli'in nda tsi, ta zutá mgham da tsi ta đinťa tsa luwa ya ta draku, dza'a tawin tawa həŋ, dza'a ŋadınŋada həŋ ta ghəŋ.

¹⁰ Di'in dza'a nzakta həŋ, kabga zləŋa tsa ghuya đanwa hada ya. Ka həŋ dza'azlay mantša:

«Aya! Aya Babila ta nzakway ka luwa dagala,

luwa ya ta mbruta!

Gi hadahada ná, tsaghaghata guma† tsa re!» ka həŋ.

¹¹ Ka taw gwal ta tsakala ta ghəŋa hadik ta taw, ka ŋada ghəŋ ta ghəŋa tsa luwa ya, kabga had mndu dza'a skugəltá huzla taŋ wa. Tsa huzlaha ya ta nzakway ka

¹² dasu, nda dzindar, nda palaha nda bla nda bla dzvani, nda skwiha lwi, nda lgutha kulefedfedə, nda

* **18:8** Vli ŋa gray nda aya 4:8. Aya 4: Isaya 48:20, Irmija 50:8, 51:6, 45. Aya 5: Zlrafta 18:20. 21, Irmija 51:9. Aya 6: Zabura 137:8, Irmija 50:29. Aya 7:8. Isaya 47:7. 9. † **18:10** Aya 9:10. Gray Izekiyel 26:16-17.

lgutha ka dva ka dva, nda lgutha ta wđaku, nda sanlaha ma lgutha đinadına, nda inda mndərga udzuha nda bla mutsay, nda inda mndəra skwiha magaf lu nda sli'inja gwi'an, nda skwiha magaf lu nda kufur ka ghuvazwan zwan. Sanlaha guli ná, magaf nda pala lu.

¹³ Ta dzawapdzawa hən guli ta ur-diha kavghakavgha, nda sluhwaha zdazda zi'akwani, nda ima inabi, nda rđi, nda hupu, nda haya, nda slaha, nda tuwakha, nda plisha, nda vu'aha ta nzakway ka mnda səla guli. Ta had mndu ta skugelta hən wa.

¹⁴ Ka tsa gwal tsakala ya nda tsa luwa ya mantša: «Nda zada inda tsa skwiha ta zdəgaghata ya, zwaduzwada inda gadghəla gha, nda inda skwiha ta zə ka ta mghama gha tida.

Mutsəglaf a ka wa,» ka hən.

¹⁵ Tsa gwal tsakala ta tsakala tsa skwiha ma tsa luwa, ka nuta hən ka gadghəl ya, di'in nzakta hən kabga zlənə tsa ghuya đanjwani‡ ya. Dza'a taway hən ta taw nə nzakwa tan ka skwa hidahida.

¹⁶ Ka hən dza'azlay mantša:

«Aya! Aya Babila! Ta nzakway ka luwa dagala, si ta rkaftarka nda lgut kulefedfeda, nda ya nda lguta dva, nda ya nda lgut ta wđaku, nda ya nda mizidikw. Magaf nda dasu lu ta sanlaha, nda palaha ta đinuta sanlaha.

¹⁷ Gi hadahada ná, ka zadánata mndərga tsaya ma gadghəl re!» ka hən.

Ka nzaktá inda gwal ta swa kwambalu, nda gwal ma kwambalu tani, nda la sludza imi tani nda gwal kasa klipi tani, di'in nda tsi.

¹⁸ Na nghay tan ta đukwakwa đina drakwa tsa luwa ya, ka wahu hən ta wahu. Ka hən mantša: «Wati luwa ya

dagala nə gray nda tsa luwa ya na?» ka hən.

¹⁹ Ka tsədə hən ta hadik ta ghən, ka taw, ka nada ghən, ka wahu. Ka hən mantša:

«Aya! Aya luwa dagala!

Luwa ya ta nanaftá gwal kwambalu ka gadghəl.

Gi hadahada ná, gi zadánatá§ tsa re!» ka hən.

²⁰ Kaghuni gwal ta luwa, rfawarfa kaghuni ta rfu ta ghənə zadánatá tsa luwa* ya. Kaghuni mnduha Lazglafta nda gwal ghunay, nda la anabi. Rfawarfa ta rfu kaghuni guli, kabga tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghənə tsa skwi magaghuna tsi ya.

²¹ Tahula tsa, ka klafta sana duhwal nda mbra ta nzakway ka duh-wala Lazglafta ta sana pala dagala manda buna ka vzaghata da drəf. Ka'a mantša: «Mantsaya dza'a vzidiŋta lu ta Babila ta nzakway ka luwa dagala, nə kwal kul nghəglanəta.

²² Had lu dza'a snəglanəta ghudzagata htimbil, dər gwal ta fa laha ka dza dewdew, nda gwal ta vya sinlak, nda gwal ta vya talakwa tani ma luwa Babila wa. Had lu guli dza'a sləglanaghatá gwal vivda dər má wati ma sana skwi tsi wa. Had lu dza'a snəglanəta ghudzaga buna ma luwa Babila guli wa.

²³ Had tsuwadaka pitirla ta dza'a tsuwadakəglaku ma Babila wa. Had lu dza'a snəglanəta lwa zwanamidzi nda makwamidzi ma Babila wa. Ghalya ná, malaghumala gwal ta tsakalaghatá tsakala ka pđakwa sanlaha ta ghənə hadik. Nda tsa mbədakwa gha ya gataghata ka ta inda mndəra mnduha†,» ka'a.

²⁴ Ta ghənə tsa guli ná, ma Babila slanaghata lu ta pghatá usa la anabi, nda usa mnduha Lazglafta, nda usa inda gwal psła lu ta ghənə hadik‡.

‡ 18:15 Aya 11:15. Gray nda Izekiyel 27:31, 36, 27:12, 13, 22, 27:31, 36. § 18:19 Aya 17:19. Gray nda Izekiyel 27:29-34. * 18:20 Gray nda Irmiya 51:48. † 18:23 Aya 21:23. Gray nda Irmiya 51:63, 64, Izekiyel 26:21, 26:13, Isaya 24:8, Irmiya 7:34, 25:10. ‡ 18:24 Gray nda Irmiya 51:49.

19

Laha zatá ghwa

¹ Tahula tsa, ka snanjá yu ta lwi dagala ta n̄zlata ta luwa manda lwa tskata mnduha. Ka'a mantsa: «Zl̄əzlvawa Lazglafta, tsatsi ta mba mnduha.

N̄a Lazglafta mu glaku nda mbraku tani.

² Nda tvani manda ya ta raku ta tsa tsi ta guma.

Ka tsanaghatá tsi ta guma ta tsa mghama sli'in̄
ta ɓadziŋta hadik nda tsa sli'in̄sli'in̄jani ya.

Ganapga Lazglafta tiri kabga v̄əl pslatani ta kwalvahani,» ka'a.

³ Ka h̄əŋ ka mahis mantsa:

«Zl̄əzlvawa Lazglafta.
Had̄ tsa d̄in̄ ta dukwaku ma v̄əl dra tsa luwa ya dza'a hlata wa,
n̄a k̄ɛkedzeŋ dza'a ḡdavata tsi,» ka h̄əŋ.

⁴ Ka gi zlambatá tsa halata mnduha hisamsak fwad̄ mida ya, nda tsa skwiha fwad̄ nda hafu ma h̄əŋ ya, ka tsəl̄ɓu ta k̄əma Lazglafta ta nzaku ta dughuruk. Ka h̄əŋ mantsa: «Amin! Zl̄əzlvawa Lazglafta,» ka h̄əŋ.

⁵ Ka gwadagapta sana lwi ma tsa dughuruk ya. Ka'a mantsa: «Inda kaghuni kwalvahani, kaghuni gwal ta z̄l̄əzlvay, zwani nda galata mnduha tani, z̄l̄əzlvawa Lazglafta,» ka'a.

⁶ Ka gi snanjá yu ta sana lwi manda lwa tskata mnduha, ta ghudzagata manda zala dagala ma ghwa, ta n̄əzlu manda n̄əzla luwa ta ghudzagata nda mbraku. Ka'a mantsa:

«Zl̄əzlvawa Lazglafta! Mghama mu Lazglafta ta mbruta,
tsatsi ta ga Mgham*.

⁷ Rfamarfa ta rfu, wad̄ah ká mu nzata, v̄lan̄mavla ta glaku, kabga nda maga fitika klay Zwan̄a Tuvak ta makwamidzani, nda hba v̄gha makwamidzani guli.

⁸ Vlan̄v̄la lu ta tvi n̄a sudavatá lgut kulefed̄ fed̄a,

ta wudaku, nda ghūɓa guli,» ka'a.

«Tsa lgut kulefed̄ fed̄a ya ná,
slna t̄dukwa maga mnduha Lazglafta ya.»

⁹ Ka sana duhwala Lazglafta nda i'i mantsa: «Vindafvinda kazlay: Rfu da gwal hagaf lu da v̄la za skwa zaya klay Zwan̄a Tuvak† ta makwa» k̄ə'a. Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nana gwadaha na ná, gwada Lazglafta ya kahwathwata,» ka'a.

¹⁰ Na tsa snan̄ta d̄a mantsa ya, ka z̄l̄əmbata yu ka tsəl̄ɓu ta k̄əmani. Ama ka'a nda i'i mantsa: «Nawa, ma magə‡ ka mantsa! Mnda ksanatá slna ta Lazglafta yu manda va kagha, manda va zwanama gha ta n̄anatá kahwathwata ya marigin̄ lu nda ma Yesu. N̄a Lazglafta dza'a tsəl̄ɓa ka ta tsəl̄ɓu,» ka'a.

Tsa kahwathwata marigin̄ lu nda ma Yesu ya ta vlata mbrakwa kla lwa Lazglafta.

Mndu ta n̄la plisa n̄uslin̄

¹¹ Tahula tsa, ka nghan̄tá yu ta gunatá luwa, gi ka zlagapta sana plis ka n̄uslin̄. N̄ərma mndu nda v̄ərd̄a mndu ta hga lu ta tsa mndu ta tsa plis ya. Tudukwa ta tsa tsi ta guma§, t̄dukwa ta vula tsi ta vulu guli.

¹² Manda zlghawkwa vu ya irani. Nda ndəgha zewazewaha ma ghəŋani. Mamu sana hgu vindaf lu ta vghani. Tsa hgu ya ná, had̄ sana mndu nda sna wu, ba tsatsi turtukwani yeya nda sna.

¹³ Lgut tsghumam lu ma us sudava tsi ta vgha. «Gwada Lazglafta» hgani.

¹⁴ Mbad̄a la sludziha ta luwa ka sli'i mistani ta plis ka n̄uslin̄ ka n̄uslin̄, nda susudata lgutha kulefed̄ fed̄a, ka n̄uslin̄ ka n̄uslin̄, nda ghūɓa nda ghūɓa guli.

¹⁵ Ka sabə na kafay nda za wani pit ma wani n̄a zad̄anatá mnduha kul snatá n̄ani, n̄a gayni ta mgham ta ghəŋa tan̄ nda mani'uwa kufur,

* **19:6** Aya 5:6. Gray nda Zabura 135:1, Izekiyel 1:24, Zabura 97:1, 99:1. † **19:9** Gray nda Mata 22:1-14, Lukwa 14:15-24. ‡ **19:10** Gray nda 22:8-9. § **19:11** Gray nda Izekiyel ... 1:1, Zabura 96:13, Isaya 11:4.

ña hu'anaptani ta hən manda hu'a yakwa inabi ma glifin ña diza imani ya. Tsaya dza'a marañta kazlay: Katakata basatá ñudufa Lazglafta ta mbruta kə'a.

¹⁶ «Rveri ta ghəña rveriha, Mgham ta ghəña mghamha,» ká lu vindaftá hgu ta lgutani nda ya ta rkufani.

¹⁷ Tahula tsa guli, ka nghanjá yu ta sana duhwala Lazglafta ta sladu ta fitik. Ka gugudata tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a nda inda zarak ta ndaraku ma ghuvanata luwa mantša: «Sli'akwa sli'a ka tskavata kuni ña za skwa zaya skalu dagala da Lazglafta.

¹⁸ Sawa da za slu'a mghamha, nda slu'a mghamha sludziha, nda slu'a gwal nda mbra nda mbra, nda zlu'a plisha nda gwal tida tani, nda slu'a inda mnduha ta nzakway ka vu'a, nda gwal kul had'ka vu'a, zwani nda galata mnduha* tani,» ka'a.

¹⁹ Ka gi nghanjá yu ta tsa nimitak ya, nda mghamha ta ghəña hadik, nda sludziha tan tani, ta tskavata ña vulu nda tsa mndu ta nzafta ta plis ya, nda ya nda sludzihani tani.

²⁰ Ka gi ksuta lu ta tsa nimitak ya kawadaga nda tsa ghwadaka anabi si ta magatá mazəməməha ta kəma tsa nimitak ya. Nda tsa mazəməməha maga tsi ya nanaghata tsi ta gwal ta tsu'aftá ñizla tsa nimitak ya ka tsəlbə ña skwa wuyayni ya. Ka pghaghatá lu ta hən his his ta ndiri ta ndiri da duda vu ghandand.

²¹ Ka gi pslatá lu ta sanlaha nda kafay ya ta sabi ma wa tsa mndu ta nzafta ta plis ya. Ka babaghutá zarakha da slu'a tan.

20

Vaku dambu'

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, nda klatá makuɓla gudzuvrurñ nda ya nda mghama zida ma dzvu.

² Ka ksafatá tsi ta tsa makdakatanđan dzidza nahadik, ta nzakway ka

mghama ghwadaka sulkum, halaway hgani ya. Ka habafta tsi ña za vaku dambu'.

³ Ka vzaghatá tsi da tsa gudzuvrurñ ya, ka hunustá tsi ta wa tghani ka ñərzlafta, kada kwala tsi ta nangəltá mnduha ta ghəña hadik ha ka hdatá tsa vaku dambu' ya. Tahula tsaya, ña zligința ña vaku kwitikw.

⁴ Tahula tsa guli, ka nghanjá yu ta dughurukha*. Ka vlanjá lu ta mbrakwa tsa guma ta gwal ta nzaku tida. Ka gi nghanjá yu ta hafa gwal datsaghu lu ta ghəña tan ta ghəña vəl mna gwada Yesu nda ya ta ghəña gwada Lazglafta. Hahən ná, tsəlbəñ a hən ta tsəlbə ña tsa nimitak ya nda ya ña skwa wuyayni tani wa. Had' ñizlani ta kuma tan nda ya ta dzvuha tan wa. Ka vramtá hən, ka gə hən ta mgham kawadaga nda Yesu Kristi ka vaku dambu'.

⁵ Tsaya tanțanța sli'agapta ma mtaku. Sanlaha ma gwal ta rwuta ná, vrəglam a hahən nda hafu ha ka kdátá tsa vaku dambu' ya wa.

⁶ Rfu da tsa gwal ta sli'agapta tanțanțan ma mtaku ya, nda ghuɓa hahən. Ta had' mahisa mtaku nda mbraku ta ghəña tan wa. Hahən ná, dza'a nza-kway hən ka gwal ta dra skwi ña Lazglafta nda ya ña Yesu Kristi, ña gay tan ta mgham kawadaga nda Kristi ka vaku dambu'.

Kdatá mbrakwa halaway

⁷ Manda kdátá tsa vaku dambu' ya, ña pligința halaway ma gamakani,

⁸ ña sabani da nangəltá mnduha ta ghəña hadik demdem, ta nzakway ka hadika Gwagw nda Magwagw, kada tskanata tsi ta hən ña vulu. Manda wutak ma ghwa mbsaka tan.

⁹ Ka sli'agaghata hən ma inda vli ta ghəña hadik, ka wamtá hən ta ghuɓa mnduha Lazglafta nda tsa luwa đvu Lazglafta ya tani. Ama ka saha vu daga ta luwa ka dughwadutá hən.

¹⁰ Ka gi klaftá lu ta tsa halaway ta nana hən ya ka vzaghata da duda vu ghandand ma vli hada tsa nimitak

* 19:18 Aya 17:18. Gray nda Izekiyel ... 39:17-20.

* 20:4 Gray nda Daniyel. 7:9, 22.

nda ghwadaka anabi ya, ɲa giri ɲa taɲ hada nda fitik tani, nda rvidik tani ha ɲa kdekeden.

Dzatá ghəɲa guma

¹¹ Tahula tsa, ka nghanɲá yu ta sana dughuruk ka ɲusliɲ dagala, ta nzaku mndu tida. Ka nutá hadik nda luwa lay ta kəmani. Nghəglanɲa a lu ta həɲ wá.

¹² Ka gi nghanɲá yu ta gwal ta rwuta, galata mnduha nda zwani tani ta nzaku ta kəma tsa dughuruk ya. Ka gwananaftá lu ta defteriha. Ka gunanaftá lu ta sana defteri ta nzakway ka deftera hafu. Ka tsanaghata lu ta guma ta gwal ta rwuta taɲta slnaha taɲ ta magata həɲ manda va ya nda vinda ma tsa defteriha ya.

¹³ Ka varanaktá drəf ta mnduha ya si rwana tsi. Ka varanaktá mtaku nda vla tska vgha gwal ta rwuta ta ya si da hahəɲ. Ka tsanaghatá lu ta guma ta həɲ taɲta slnaha taɲ ta magata həɲ.

¹⁴ Ka gi klafta lu ta mtaku nda vla tska ta vgha gwal ta rwuta tani, ka pghaghata da duda vu. Tsa duda vu ya ta nzakway ka mahisa mtaku.

¹⁵ Ka slanagha a lu ta vindatá ta hga dər wati ma mndu ma tsa deftera hafu ya wu katsi, dza'a klafkla lu ta tsa mndu ya ka vzaghata da duda vu.

21

Lfiɲa luwa nda lfiɲa hadik

¹ Tahula tsa, ka nghanɲá yu ta sana lfiɲa luwa nda sana lfiɲa hadik. Lula taɲtaɲa luwa nda taɲtaɲa hadik, ta had drəf guli wa.

² Ka gi nghanɲá yu ta saha luwa dagala nda ghuɲa, ta nzakway ka luwa Ursalima ta luwa daga da Lazglafta. Nda rkarkani manda makwa ta dza'a da zə'al.

³ Ka snanɲá yu ta sana lwi ta gugudagapta ma dughuruk. Ka'a mantse: Wya həga tumpula nzakwa Lazglafta mataba mnduha! ɲa nzakwani kawadaga nda həɲ, ɲa nzakwa

taɲ ka mnduhani, ɲa nzakwa tsatsi guli kawadaga nda həɲ,

⁴ ɲa masanaptani ta həɲ ta inda ima taw ma ira taɲ. Ta had mtaku dza'azlay dekdek wa. Ta had taw dza'azlay dekdek guli wu, dər wahu, dər kuzlakwa skwi, kabga lula* taɲtaɲa skwiha.

⁵ Ka tsa mndu ta nzafta ta dughuruk ya mantse: «Ndana tama, wana yu ta magaftá inda skwi demdem ka lfidani,» ka'a. Ka'a guli mantse: «Vindaf vinda, kabga na gwadaha na ná, kahwathwata nzakwani, skwi ɲa faftá ghəɲ tida ya,» ka'a.

⁶ Ka'a nda i'i guli mantse: «Nda kɲa tama! I'i zraftani nda kdavaktani, i'i nahani nda kwanahani. Mndu ya kuzlanɲa ndala, dza'a vlanɲla yu ta dzuɲaya imi ta vla hafu ka mbalay.

⁷ Mndu ya ta zatá ghwa, dza'a vlanɲla lu ta tsa skwiha ya. Dza'a nzakway yu ka Lazglaftani, dza'a nzakway tsatsi guli ka zwanɲa† ɲa.

⁸ Ama gwal ta yaɲi, nda gwal ta mbrəs, nda gwal ta maga manzakdaway skwiha, nda gwal ta pslatá mndu, nda gwal ta maga sli'insli'ɲ, nda gwal ta mbaɲaku, nda gwal ta wuya skwi, nda inda gwal ta tsakalawi ya, da duda vu ghandand dza'a pghaghata lu ta həɲ. Tsaya ta nzakway ka mahisa mtaku,» ka'a.

Lfiɲa Ursalima

⁹ Tahula tsa, ka sagha sani turtuk mataba tsa duhwalha Lazglafta ndəfán, ta ɲanənatá leghwaha ndəfán, nda ndaghatani nda tsa ghuya ɲanwaha ndəfán ka kwanahani ya. Ka gwadgihatá tsi, ka'a mantse: «Saghasa! Ka maraghata yu ta makwamidzi ta nzakway ka markwa Zwanɲa Tuwak,» ka'a.

¹⁰ Ka klaghatá tsi ta i'i kay guli ma Sulkum ta sana ghwá‡ dagala nda slra. Ka marihatá tsi ta luwa dagala nda ya nda ghuɲa ta nzakway

* **21:4** Aya 1:4. Gray nda Isaya 65:17, 66:22, 52:1, 61:10, Izekiyel ... 37:27, Livitik 26:11-12, Isaya 25:8, 35:10, 65:19. † **21:7** Gray nda 2 Sam. 7:14, Zabura 89:27-28. ‡ **21:10** Gray nda Izekiyel ... 40:2.

ka Ursalima ta saha ta luwa daga da Lazglafta.

¹¹ Tsa luwa ya ná, ta wɗaku da glakwa Lazglafta, ta wɗaku manda pala nda sgit tida, manda pala dzasfa ta wuɗaku manda dalagar.

¹² Nam ma muhul dagala nda slra lu ta tsa luwa ya. Ghwanɗɗe his watghaha tida, ghwanɗɗe his duhwalha Lazglafta ta wa tsa watghaha ya, nda vivindatá hgəha tida guli. Hgəha mndəra zwana la Isra'ila ghwanɗɗe his tsa hgəha ya.

¹³ Watghaha hkən nda tvə mndəra luwa, watghaha hkən nda tvə Nur, watghaha hkən nda tvə Sud, watghaha hkən nda tvə MazuŦ.

¹⁴ Ta palaha ghwanɗɗe his thafta lu ta mndəra tsa muhula tsa luwa ya. Ka vivindaftá lu ta tsa palaha ya ta hgəha gwal ghunay ghwanɗɗe his, gwal si ta dza'a mista Zwanja Tuwak.

¹⁵ Da tsa mndu ta gwada nda i'i ya ná, mamu dafa dasu ma dzvani ŋa graftá tsa luwa ya, nda watghahani, nda muhulani* tani.

¹⁶ Fwad slərpa tsa luwa ya. Ka gragra tsa slərpuhani ya guli. Ka graftá tsi ta tsa luwa ya nda tsa dafa ya ka meli dambu' his nda fwad dərmaɓ. Slrakwani nda bughwatani, nda lafani ta luwa, ka skwa turtuk tsahaya.

¹⁷ Ka graftá tsi ta slada tsa muhul ya, ka mbədaftá tsi ka səla dərmaɓ nda fwad mbsak fwad mida. Manda va ya snu mnduha ta mbəday mbədafta duhwala Lazglafta.

¹⁸ Baf nda sana pala ta hgə lu ka Dzaspa lu ta tsa muhul ya. Tsa luwa ya, baf nda dasu dze'dze' lu manda skwi ka dalagar.

¹⁹ Thatá mndəra muhula tsa luwa ya ná, nda palaha kavghakavgha ya ta dīnuta katakata rkanafu lu ta rka. Tantaŋa palaka thatá mndərani, nda palaka Dzaspa. Mahisani, nda palaka Safir. Mahkənani, nda palaka Kalsedwanj. Mafwadani, nda palaka Imrud.

Ŧ **21:13** Aya 12:13. Gray nda Izekeyel ... 48:30-35. 23:27. Gray nda Isaya 60:19-20, 60:3-5, 60:11, 52:1, Izekeyel ... 44:9.

²⁰ Mahutafani, nda palaka Sarduniksa. Mamku'ani, nda palaka Sardwana. Mandəfəŋani, nda palaka Krisuwalit. Matghasani, nda palaka Beril. Matəmbayani, nda palaka Tupaz. Ma ghwanjani, nda palaka Krisupraza. Maghwanɗɗe ndəjani, nda palaka Hyasiŋta. Maghwanɗɗe hisani, nda palaka Tista.

²¹ Tsa watghaha ghwanɗɗe his ya ná, palaha ghwanɗɗe his ya. Tsa palaha ya ta hgə lu ka Perla. Tvi ma tsa luwa ya ná, ka dasu dze'dze' nzakwani, ta wɗaku manda dalagar.

²² Ma tsa luwa ya, nga a yu ta həga Lazglafta wa. Mgham Lazglafta ta mbruta ta nzakway ka həgani, mantsa ya Zwanja Tuwak guli.

²³ Zba a tsa luwa ya dər fitik, dər tili ŋa tsuwadaka vli mida wa. Glakwa Lazglafta ta tsuwadaka vli mida. Zwanja Tuwak pitirla tsa luwa ya.

²⁴ Dza'a mbaɗe ma tsuwadək inda mndəra mnduha ta mbaɗa, ŋa hladamta mghamha ta ghəŋa hadik ta gadghəlha taŋ da tsa luwa ya.

²⁵ Had lu dza'a walaŋta hahaftá watgha tsa luwa ya giftik wa, ta had rvidik dekdek hada wa.

²⁶ Dza'a hladamhla lu ta inda skwiha dīnadīna nda gadghəla inda mndəra mnduha da tsa luwa ya.

²⁷ Had skwi kul ghuɓaku dza'a lami da tsa luwa ya dər mndu ta vzintá ghəŋani ka maga manzakdaway skwi, nda gwal ta tsakalawi wa. Ba gwal nda vinda hga taŋ ma deftera hafu da Zwanja Tuwak† yeya dza'a lami.

22

¹ Tahula tsa, ka marihatá tsa duhwala Lazglafta ya ta ghwa ima ta vla hafu, ta wuɗaku manda dalagar, ta mbəzagapta ma dughurukwa i Lazglafta nda Zwanja Tuwak*,

² ta mbaɗa ta tvi ma tsa luwa ya guli. Ta slərpuha tsa ghwa ya guli, mamu fwa hafu. Ghwanɗɗe his kə'a ta yafu ma vaku. Tili tili kə'a ta yaku.

* **21:15** Gray nda Izekeyel ... 40:3. † **21:27** Aya

* **22:1** Gray nda Izekeyel ... 47:1,

Zakari 14:8.

Ta mbamba inda mndəra mnduha lu nda sluhwahani.

³ Had' skwi ksi'af Lazglafta† dza'a lami da tsa luwa ya wa.

Dughurukwa Lazglafta nda ɲa Zwanja Tuwak dza'a nzaku ma tsa luwa ya, ɲa tsəlbay kwalvahani ta tsəlbə ɲani.

⁴ Dza'a nghanɲa hən ta kumani, dza'a mamu hɲani ma bizlbizla kuma taɲ guli.

⁵ Had' ta a rvidik dekdək wa. Zbəgəltə a hən dər pitirla, dər tsuwadaka fitik wu, kabga Mgham Lazglafta dza'a tsuwadaka hən ɲa gay taɲ ta mgham ha ɲa kdəkedzən.

Vragata Yesu Kristi

⁶ Tahula tsa, ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantsa: «Kah-wathwata na gwada na, gwada ɲa fafta ghən tida ya, Mgham Lazglafta ya ta valaɲta Sulkumani ta la anabi ta ghunafta duhwalhani ɲa maranata kwalvani ta skwi ya gi dza'a magaku,» ka'a.

⁷ Ka Yesu mantsa: «Wya yu gi ta lagha, tfawi ta ghəɲa gwal ta ɲanata tsghata lwa Lazglafta ma na defteri na!» ka'a.

⁸ I'i Yuhwana ta snaɲta nda sləmənə da, ka nghanɲa yu nda ira da ta tsa skwiha ya. Manda snaɲta da ka nghanɲa yu, ka zləmbatə yu ta kəma tsa duhwala Lazglafta ta maray ɲa da ya, ka tsəlbə ɲani.

⁹ Ama ka'a nda i'i mantsa: «Nawa, ma magə ka mantsa! Mnda ksa slna yu manda va kagha, manda va zwanama gha la anabi, manda va gwal ta snata gwada ma na defteri na, ɲa Lazglafta tsəlbə ka ta tsəlbə,» ka'a.

¹⁰ Ka'a nda i'i guli mantsa: «Yaha ka da kwal kul mna na tsghata lwa Lazglafta ma na defteri na, kabga ndusakndusa fitik.

¹¹ Ka ghwadaka skwi kuman mndu ta magay ya, kdayni ta maga ghwadaka skwani. Ka skwi ɲa mbiday nda mbida kuman mndu ta

magay ya, kdayni ta magay. Ka nzaku tdukwa kuman mndu ta magay ya guli, kdayni ta magay. Mndu ya nda ghuḅa ya, ka kda tsi ta nzakwani nda ghuḅa‡,» ka'a.

¹² Ka Yesu mantsa: «Wya yu gi ta lagha, dza'a kladanaghata nda nisəla yu, ɲa vlanɲa inda mndu taḅta slnani maga tsi.

¹³ I'i zraftani, i'i kdavaktani. I'i nahani, i'i kwanahani. I'i taɲtaɲani, i'i kdavaktani,» ka'a.

¹⁴ Nda tfawi ta ghəɲa gwal ta ghuḅaptə lguta taɲ. Hahən gwal dza'a mutsafta laviɲta za yakwa fwa hafu\$, nda lami nda ta watgha tsa luwa ya.

¹⁵ Ama gwal ta nzakway ta magaku manda kriha, nda gwal ta mbədaku, nda gwal ta maga sli'insli'in, nda gwal ta psatə mndu, nda gwal wuya skwi, nda inda gwal zdəgana tsakalawi, ta tsakalay hən guli ya, ma bli dza'a zlanata lu ta tsahaya.

¹⁶ «I'i Yesu ta ghunafta duhwala da ɲa mnananɲa tsa skwiha ya ta Igliz. I'i na, zivra mghama Dawuda yu, gumbəzla ta wdaku gasərdək yu,» ka'a.

¹⁷ Ka i Sulkum nda makwamidzi mantsa: «Saghasa,» ka hən.

Ka inda mndu ya ta snay guli mantsa: «Saghasa,» ka'a.

Mndu ya ta kuzlanɲa ndala, ka sawi tsi da sa ima hafu, dza'a vlanvla lu ka mbalay*.

Dzata ghəɲani

¹⁸ Ka yu ta mnananɲa dər wati ma mndu ya ta snaɲta na tsghata lwa Lazglafta ma na defteri na na. Ka sganaghasga mndu ta sana skwi katsi, dza'a ganapga Lazglafta tiri nda tsa ghuya danwaha vindam lu ma na defteri na.

¹⁹ Ka klanaghukla mndu ta sana skwi mataba gwadaha ma na defteri† ta nzakway ka tsghata lwa Lazglafta na katsi, dza'a klanaghukla Lazglafta ta mayakani ma yakwa tsa fwa hafu ya, nda ya nda tsa luwa nda ghuḅa ya,

† 22:3 Gray nda Zakari 14:11, Zrafta 3:17. ‡ 22:11 Gray nda Daniyel. 12:10. § 22:14 Gray nda 2:7, Zrafta 2:9, 3:22. * 22:17 Gray nda Isaya 55:1. † 22:19 Aya 18:19. Gray nda Vrafta ta zlahu 4:2, 13:1.

manda va ya nda vinda ma na defteri gi ta lagha.»
na.

²⁰ Ka na mndu ta nghantá na
skwiha na ta mnay ná, «Ani, wya yu

Amin! Saghasa gha Mgham Yesu‡!

²¹ Ka nza zɔakatahuda Mgham Yesu
nda kaghuni demdem.